·Y·22·

Comentū valde perutile magistri Johānis ꝓsoris sup̄ donatum minorē cum pulchris notabilibꝫ atq; argumētis summe bonis. p̄ q̄z cognitōem iuuenes scholares in optimū argumētādi et respondendi modum deuenire possunt facilime

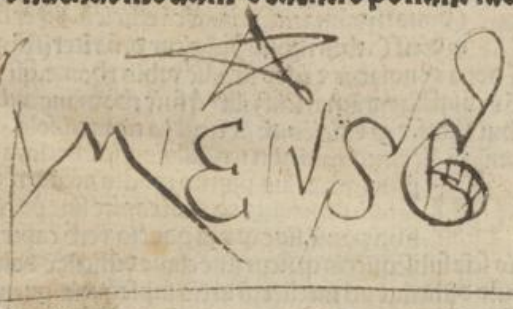

Comentū ꝓsoris sup̄ donatū
regule ḡmaticales atq; ḡmatica nona
pueros phit

Hain 16060

As. 617

Cõmentum versoris

Johannis versoris octo partium orationis explanatio accomodatissima.

Incipit editio pri

ma donati grãmatici vrbis rhome. Per h̄ q dicit (pma editõ) denotat q donat⁹ aliũ libꝝ ꝓposuit q̄ vocat maius alphabetũ. Et p hoc q dicit (donati grãmatici) tangit cã efficiẽs. Per h̄ ꝯo q dicit (vrbis rhome) trãgitur drña iter istũ autorem ꝛ aliũ qui etiã dona t⁹ noiatur ꝛ ideo subdit vrbis rhome. q̄si diceret q hec editio nõ ẽ cuius libꝝ grãmatici. sꝫ illi⁹ q̄ fuit rhomane vrbis. Et p h̄ pz titul⁹ hui⁹ libri. ꝛ cã efficiẽs. dr ãt titul⁹ a titane. i. sole. q̄ sicut sol to⁹ illuiat mũdũ. sic titul⁹ totã libri seriẽ illuiat siue declarat

Sciendũ

pmo. q titulus pluribꝫ modis noiatur. Vocat eñ capitulũ. eo q in capite siue ꝓncipio libri ponit. siue q pl̃a paucis verb capit. Allio mõ vocat clauis scie subsequẽtis q̄ sicut sine clave difficile ẽ domuꝫ intrare. sic sine titulo difficile ẽ ad intellectũ artis subsequntis puenire. Allio mõ ꝓfacio nũcupat. a pre. i. añ ꝛ for faris. q̄ añ narratõem libri ponitur. Allio mõ vocat plogus. a pthos qđ ẽ pmũ ꝛ logos sermo q̄si primus sermo. Nec etiã nõ est ignorandũ q tituli in libris diuersimode assignãt. q̄dam eñ titul⁹ est in quo ponit nomẽ autoris. Vel h̄ incipit homerus siue ꝑgilius. Alli⁹ est in q̄ op⁹ tm̃ ꝓmemorat ꝛ nomẽ autoris subintelligit. vt h̄ incipit liber Geneꝝ vl Exodi. Allius ẽ in q̄ nomẽ autoris ꝛ opus inuenit. vt h̄ Incipit metamorphoseos ouidij. Alli⁹ est in quo nomẽ autoris ꝛ opus inuenit. vt h̄ Incipiũt ysagoge porphirij ad cathegorias aresto. i. ad ꝓdicamẽta. In hoc titulo donati op⁹ ꝓmemoratur cũ dicit pma editio. ꝛ nomẽ autoris cũ dr donati. Sed q̄a hec scientia supponitur grãmatice iõ videndũ est qđ sit grãmatica ꝛ vñ dicat.

Sciendum secũdo. q grãmatica sic diffinit. ẽ (scientia recte scribẽs. rectecꝫ loquẽdi origo. ꝛ fundamẽtum cm artiũ liberaliuꝫ Et dicit (liberales) q̄ quõdã nobiliꝫ ꝛ viris liberis ptinebãt. Vel q̄ in his artibꝫ studetes ab omi impedimẽto seculi debẽt hre aim liberã Et q̄ in pmo loco siue diffinitionis ponit scia loco gñis. ideo videndũ est qđ sit scia. Vlñ scia est aĩe nobil⁹ possessio. q̄ distributa aliꝫ accipit incremẽtũ. ꝛ auarã dedignat possessione q̄ nisi publicet cito elabit. Et dr grãmatica a grãma. i. lra. ꝛ icos scia q̄si lralis scia. eo q nos lratos facit. Est ãt lratus q̄ lras in syllabas. syllabas in dcões. ꝛ dcões in orõnes scit vere ordinare. rectecꝫ ordinatas ꝓferre ꝛ exꝑmere.

Sciendũ tercio. q sciarum alia ẽ ciuilis. alia nõ ciuilis. Ciuilis est q̄ ad cives ptinet. q̄ triplex est. Infima q̄ ẽ de rebꝫ infi-

Super donatum

mis. Et sub ista pñt comphendi oēs scie mechanice. Vl' dī infima q̄ infimis hominib⁹ pueit. vt sartorib⁹ calciatorib⁹ ꝛc. Alia ē mediocris q̄ habet fieri circa res mediocres vt circa ciuitatez ꝛ hmōi. Et sub ista ꝯtinētur scie morales quaꝝ sunt tres. scz. yconomica. pollitica. ꝛ monastica. Monastica ē scia docēs regere vnū hominē. Et dī a monos qđ est vnū ꝛ icos scia q̄si scia docēs regere vn̄ hoiez Et yconomica ē scia docēs rgere failiā Et dī ab ycos qđ ē scia ꝛ nomos dom⁹ q̄si scia de regimine domus. Pollitica est scientia docens regere ciuitatem Et dicitur a polis quod est ciuitas et icos scientia quasi scientia tractans de regimine ciuitatis. Tercia autem ciuilis scientia dī sublimis. q̄ in sola rez ꝓplatōe cōsistit. Et sub ista cōphēdunt oēs sciētie rōnales .s. grāmatica logica rethorica. q̄ dñr facere triuiū. sb ipa etz cōphēdūt oēs sciētie reales. q̄ sb reb⁹ cōtinēt s. phica metaphica ꝛ mathematica

¶ Sciendū quarto. q⁹ in pncipio hui⁹ libri sicut ꝛ in pncipio cuiuslibet alteri⁹ q̄ttuor sunt cause inq̄rende. scz cā efficiēs materialis formalis ꝛ finalis. Que sit causa efficiens hui⁹ libri dcm est ꝓus. Sed causa materialis ē ps oꝛōis absolute cōsiderata. Et ꝓ hāc q̄d sit subiectū huius libri. q̄a ꝓ cām materialem tangit subiectū eius. Causa formalis est duplex scz forma tractādi ꝛ forma tractat⁹. Forma tractatus est diuisio libri ꝓ capitula. ꝛ capitulo⁹ ꝓ partes. ꝛ ꝑtiuz per ꝑticulas. Forma tractādi est mod⁹ ꝓcedendūn isto libro. qui q̄dem modus est diffinitiuus diuisiuus ꝛ exemplo⁹ positiu⁹. Causa finalis est duplex. scz intrinseca ꝛ extrinseca. Intrinseca est cognitio ꝑtz oꝛōis in se. ꝛ suis ꝑtib⁹ ꝓprietatib⁹ ꝛ causis. Sed causa finalis extrinseca ē triplex. scz rem ora remotior ꝛ remotissima. Remota est cognitio grāmatice. Remotior ē cognitio phīe. Remotissima est felicitas humana. ad quā finaliter oīs sciētie oꝛdinātur. Et sic patet q̄s sit titul⁹ hui⁹ libri. Et cui parti phīe subꝛdinet siue supponat. ꝛ quot cause ei⁹

Cōtra predicta arguit̄ primo sic. Sciētia capit denominatōez a suo subiecto. sed ista sciētia vocatur sciētia donati. q̄ donatus est subiectū huius libri. ꝛ ꝓ cōsequēs non est causa efficiens. ¶ Secūdo sic. Subiectū sciētie dzeē vnū. q⁹ ab vnitate subiecti scētia dī vna. sz ꝑtes oꝛōis nō sunt vnū. cū sint octo. q̄ ps oꝛōis non est h subiectū ¶ Tercio sic. subiectū sciētie dz habere ꝑtes vt dī ꝓmo posterioꝝ. sed qđ habet ꝑtes dī totū. q̄ subiectū est qđdā totū ꝛ nō ps. ꝛ ꝓ consequēs ps oꝛōis nō ē subiectū hui⁹ libri. ¶ Quarto sic. subiectū dz esse adequatū sciētie. cui⁹ est subiectū. Sed ps oꝛōis non est adequata huic sciētie. q⁹ de parte oꝛationis etiā determinat logicus vt patet in ꝓmo periarmenias. ergo pars oꝛōis nō est subiectuz huius libri. ¶ Quinto sic. Illa scientia non est vna. que tendit ad diuersos fines. Sed hec scientia est huiusmodi vt dictum est de causa finali. ergo non est vna sed plures

Comentū versoris

Ad argumēta in oppositū

Ad primū dicit q sciētia nō denominat sp a suo subiecto sed quādoq; a pncipaliori pte. qnq; vero ab aliq; pprietate eius qnq; a discipulo. qnq; a cā efficiēte vt patz in ꝓposito ¶ Ad scōm dr q ps oroīs absolute capta p intellectū pscindēs ab oibus ptibus oroīs est hic subiectū. z nō hec ps ista vl illa. sicut in libro ꝑdicabiliū vle in cōi est subiectū z nō h vle vel illud z ideo ps oroīs sic accepta ē qd vnū ¶ Ad terciū dr. Licet ps oroīs per cōpatōem ad oraōem dicat ps. tñ p cōpationem ad octo ptes oroīs (q sub pte oroīs in cōi accepta cōtinent. z etiam p ꝓpatōnem ad suas pprietates causas z pncipia) pt dici quoddā totū. Nō eīm est inco uenies id ē p ꝓpationem ad diuersa esse ptem z totum ¶ Ad quartuz dicit. q ps oroīs incēptū cōgrua nō cōsiderat a logico. Nā logicus psup/ ponit oraōem m ꝓgruam cū omib suis ptib sed ps oroīs cū alia. fcans ve re vl false ꝓsiderat a logico ¶ Ad qntum dicit. q scia tendens ad diuer sos fines intrinsecos nō est vna. qr finis intrinsecus sciētie est pfcā ꝓg nitio sui subiecti attributionis. qđ dicit eē vnū in scia. cuius ē subiectū sed nō ē incōueniēs q vna scia tēdat ad diuersos fines extrinsecos. Nō ista scia hz tm vnū finē intrisecū. q est pfecta cognitio ptis oroīs.

Artes oraōnis quot

sunt octo. que. nomen. pnomen verbuz aduerbiū. rc. Postq; determiatum est de quattuor causis hui libri z de titulo. z cui pti phie subordinet ¶ Hic ꝑmittendū est ad materiā ei. In pncipio aūt hui libri. a. ponit phemiū in quo ostēdit qt sunt ptes oroīs et qs ordo sit inter eas dicens q octo sunt. scz nomē pnomē ꝓbum z sic de aliis. Est q; iste liber valet ad instruendum pueros. ideo in pncipio sub dyalogo z sub interrogatōne discipuli z respōsi one magistri. autor ꝓcedit pmo qrens qt sunt ptes oroīs. z deinde re/ spondens q sunt octo. Hoc idē facit per totū suū libz/ ¶ Nō dyalogus dr a dya q ē duo z logus pmo qsi duoz sermo. s: discipuli z magistri

Sciendū pmo

q triplex est responsio. quedā est q satisfacit qrenti tantū et nō questioni vt cum queritur quot sunt scholares in scholis z respōdet vn. Ista responsio satisfacit querenti z non questioni. qr questio fit de plibus. z respōsio data ē de vno. Alia est respōsio satisfaciēs questioni tm z nō querenti. vt cū que ritur quot sunt scholares in scholis. z respondet plures vel multi Ista responsio satisfacit questioni. qr questio fit de pluribus z similiter res/ ponsio. Alia est respōsio satisfaciens querenti z questioni simul. vt in p posito. quia cū qritur quot sunt ptes oraōnis respondet octo. Ista re/ sponsio satisfacit querenti z questioni simul vt patet.

Super donatum

Sciendum secūdo q̄ oratio sic diffinit a grāmatico Oratio ē cōgrua dictionum ordinatio. congruam perfectamq; sententiaz demonstrās. Q̄ vt est cōgrua plurimorū ꝯiunctio. pluries in intellectu solidata Q̄t hee diffinitiones cōcordant cū diffinitione. quā dat logicus vt oratio ē vox significatiua ad placitū ꝛc. Pars aūt orōis ē vox significās ꝯceptū in se vel in toto. Q̄t dicit (in se) ꝓpter ptes indeclinabiles. que p se significāt ꝯceptū. sicut nomē pnomē verbum ꝛ ptic̄ipiū significans (in toto) dr ꝓpt ptes indeclinabiles q̄ sunt aduerbiū ꝯiūctō ꝓpositio ꝛ interiectio. que de se nihil ꝟcant. sed disponūt alias ptes ad significādum. Ideo dicit logic⁹ q̄ tales ptes sunt sincathegreumata ꝛ cū aliis significatiue. Q̄ñ hmōi ptes orōis poti⁹ vocant ptes orōis q̄s dcōes vl' voces. q̄ ps orōis includit vocē ꝛ dictionē. ꝛ vltra eas addit modos significādi essentiales. Nā vox importat tm̄ oris plationē Dz dictio vltra vocē importat significatū. pars vero omnia ista. ꝛ cū hoc includit modos significandi essentiales

Sciendū tercio q̄ sufficiētia octo ptiū orationis (q̄re scz tot sunt ꝛ ñ plures nec pauciores) sic potest haberi Nā oīnis pars orationis aut significat mentis ꝯceptū aut mentis affectū. Si secūdū sic est interiectio. Si p̄mū hoc est dupliciter vl' est declinabilis vl' indeclinabilis. Si p̄mū hoc est ire⁹ dupl'r. aut significat substantiam aut actū egredientē a substātia. Si p̄mū hoc est dupl'r. aut significat substantiam cū q̄litate ꝛ sic est nomē. aut sine q̄litate ꝛ sic est pnomen. Si significat actum hoc est dupl'r. q̄ vel ꝟcat actū distantē a substantia ꝛ sic est ꝟbum. aut actū vnitū substātie ꝛ sic ē ptic̄ipiū. Si talis ps orōnis significās mentis ꝯceptū est indeclinabilis. hoc est tripl'r. q̄ vl' est determinatio nois ꝛ sic est ꝓpositio. q̄ est retorsiua casualis ad actū ꝟbi. aut determinatio ꝟbi ꝛ sic est aduerbiū. aut est determinatio vtriusq; ꝛ sic est ꝯiunctio q̄ ꝯiungit tam noīa q̄m verba

Sciendus quarto q̄ in proposito q̄ñ dicitur q̄ octo sunt ptes orōnis nō intelligit de oībus ptib⁹ orōis q̄ duplices sunt ptes orōis. quedam sunt ꝓpinque ꝛ immediate sicut cui dr magister legit hoc nomē magister ꝛ hoc verbum legit sunt partes ꝓpinque istius orationis magister legit. Alie sunt ptes orōis remote ꝛ p se q nō sunt ptes orōis sicut ptes ꝓpinque. vt sunt littere ꝛ syllabe ex q̄bus ꝯstant hm̄ oī ptes ꝓpinque. Q̄t de istis ptib⁹ orōis remotis nō intelligit in ꝓposito. sed solū de ꝓpinquis. Q̄t licet partes ꝓpinque sint plures in numero q̄m octo. quia nomina ꝛ verba in numero sunt infinita saltem quo ad nos quia nos non cognoscimus numerum ipsorum: tamen huiusmodi partes orōnis in specie sunt octo. ꝛ hoc est quod dicit autor. Q̄t sic patz q̄ sunt octo partes orōnis ꝛ quare sunt tot nec plures nec pauciores patuit. Q̄t in hoc sumitur ꝓhemium istius libri. Q̄t dicitur prohemium a protbos quod est primum ꝛ bonus sermo q̄si primus sermo.

Cõmentum versoris

Cõtra predicta arguit̃ p̃mo

mo sic. Sicut se habet significatū ad dictionē. sic se habet modus signi ficādi ad ptem oraõis. Sed ita se habet significatū ad dcõnem. q̃ pt esse vna dictio q̃ est vnū signū generale ad omia significata sicut ens est ge nerale signū oim̃ p̃catorum subē t accñtis. ergo ita se habet modus sig nificādi ad ptem. q̃ est vna ps gñalis ad oēs modos significādi essen tiales. t sic videt q̃ tm̃ vna sufficiat pars oraõis. ¶ Scdo sic. ex noie et verbo potest ꝓstitui pfecta oraõ. t ꝓpter hoc logicus nō ponit nisi duas p̃tes oraõis. ergo nomē t verbum tm̃ sufficiūt ad pficiēdum oraõem. t sic alie ptes oraõis sunt superflue. ¶ Tercio sic omis oraõ aut est pfecta aut i perfecta. igit̃ sunt tm̃ due ptes oraõis scz pfecta t ip̃fecta. ¶ Quarto sic. Illud nō est ps integralis sine quo pt integrari totū. sed sine ptibus indeclinabilibus integrat omis oraõ tam pfecta q̃ ip̃fecta. ergo ptes indeclinabiles nō requnt ad oraõem integrādam ¶ Quinto sic. O ē (quod designat) p̃cat̃ p nomē verbū vl aduerbium q̃ sufficiūt iste ptes enumerare. Ãntecedēs patet quia id quod est. in aliquo p̃dicamēto ē. scz decē p̃dicamēta p̃cātur p nomē ꝓbū vl aduerbiū igit̃ ꝛc.

Ad argumenta in oppositum.

Ad p̃mū dicit̃ q̃ nō est simile. q̃ in p̃cato est rēperire equiuocatiōem si cut ens equiuoce t analogice p̃cat substātiam t accidēs. ¶ Sed in mo do p̃cādi essentiali nō reperit̃ talis equocatio. ideo licet vna dictio pos sit habere plura p̃cata. tamē vna ps oraõis nō pōt habere plures modos p̃cādi essētiales. sic q̃ vnus modus p̃cādi essentialis vnius ptis impor tare t̃ p aliā ptem oraõis. ¶ Ad scōm dr̃ q̃ nomē t verbum sunt ptes oraõis necessario req̃site ad ꝓstitutiōem oraõis. sine q̃bus nulla oratio pfecta ꝓ stitui potest. Sed tamē alie ptes req̃rūtur q̃ ad bñ esse oraõis sicut ad esse hois nō req̃rūtur vestimēta vt scz sit pfectio in sua natura. que tamē requirūtur ad bñ esse hois. ¶ Ad tercium dr̃ q̃ licet sint due ptes oraõ nis subiectiue. tamē sunt octo ptes oraõis integrales. Modo ille ptes oraõis nō sunt integrales. sed subiectiue. ¶ Ad quartū dicit̃ q̃ licz alie ptes a nomie t verbo nō requirātur quātū ad esse pfectarum oraõnum et nō sint ptes oraõis p̃ncipales p̃ncipaliter oraõem integrātes. tamē req̃rūtur quo ad bñ esse. t sunt minus p̃ncipaliter requisite. ¶ Ad quī tum dicitur Negādo ꝓsequētiam. quia partes orationis nō distīg uuntur penes significata sed penes modos significādi. Et quia repe riuntur octo modo significādi essentiales specifici reponētes partem i specie partis igr̃ sunt octo ptes oraõis t nō pauciores

Omen quid est. pars

Postq̃ autor superius posuit p̃hemiū. Nic ꝓsequēter

Super donatum

Dicitur signo
Caret diffinitione
remigij et diffinitur

4

accedit tractatum de octo partibus oro̅is. Et p̄mo determiat de no̅
mine. quia nome significat substātiam. verbum vero ꝓcat actum egre/
dietem a substātia ergo nome p̄cedit verbum. Similiter nome p̄cedit
pnome. quia id (quod ē inuētum ꝓpter defectum alicuius) presuppo
nit ipm esse. Sed pnome est inuētum ꝓpter defectum nomis. ergo p̄o
nome ꝓquitur nome. Determiādo autē de nomie auto̅ p̄ius de/
terminat de eo quo ad eius essentialia. ponēdo diffinitōem eius. Secū/
do eam declarat. In p̄ma parte diffinit nome sic. Nome est ps oro̅is
cū casu corpus aut rem ꝓprie cōiter ve ꝓcās

Quidest diffinitio
Et diffinitur est
oratio indicans

Sciēdū

primo q̄ in hac diffinitione (pars oro̅is) ponit
loco gnis. z residuum ponitur loco differētia
rum. quia nulla aliarum partium oro̅is signi
ficat cum casu ꝓprie aut ꝓmuniter corpus aut rem. Et in hac diffinitio
ne melius ponitur (cū casu) q̄ casibus. quia nomina aptote forme vt
pus z fas. z nomia monaptota nō habēt plures casus sed vnum tātuz
Et p̄ hoc q̄ dicit (cū casu) auto̅ nō excludit nomia plures casus ha/
bētia. quia terminus ꝓmuis indiffinite sumptus indifferēter se habet
ad numerum singularem z pluralem. ergo melius ponitur cum casu q̄
cum casibus. cum dicitur de pluribus. nec etiam excludit nomia habē/
tia solum vnum casum ideo adhuc potius ponitur cum casu q̄ cum ca
sibus. cū significare cum casu ꝙueniat oi noi. significare autem cum ca
sibus nō ꝙuenit oīi nomini

Dicit corp
z dicit res

Sciendum secūdo. q̄ in diffinitione nominis ponitur (corp⁹). id est ꝓpter res ꝓsibiles que possūt oculo videri z manu tā/
gi siue palpari. vt homo asinus bos. Et ponitur (res) ꝓpter res incorpō
reas z insensibiles. vt anima agelus z similia. Et tibi nō est nugatio.
quia licz oīe corpus sit res. tamē nō oīis res est corpus. ideo res stat
pro alt̄era ꝓcatione sui. Et etiam illo modo capit res in diffinitione da
ta a p̄riciano que talis est. Nome est pars oro̅is que vnicuiq̄ subiecto
rum corporum vel rerum ꝓpriam vel communem distribuit qualitatē
que sic debet intelligi. Nome est pars oro̅is que vnicuiq̄ rei ꝓpriaz di
stribuit qualitatem. videlicet nomini ꝓprio ꝓpriam et nomini commu
ni. qualitatem appellatiuam

Nō a p̄risciano sic diffinitur

Sciendū tercio. q̄ in diffinitione nominis a p̄riscia/
no data ponitur (propā) ꝓpter nomia ꝓprie qualitatis. vt virgilius. et
ponitur (communem) ꝓpter nomia appellatiue qualitatis. vt homo ai
mal. Et cosequeter auto̅ subiungit exemplum vtriusq̄ cum dicit pro/
prie. vt rhoma tibris communiter vt vbs flumē Rhoma eīn est ꝓpriuz
nomē vrbis. Et tibris est ꝓprium nomē fluuij. Urbs est nomē appel
latiue qualitatis cōueniēs oīibus vrbibus. Similiter flumē siue flu/
uius est nomē appellatiue qualitatis cōueniēs oīibus fluuijs. Et i/
ta exempla data st̄ de corpore. Et similiter potest exemplificari de rei/
corporea. vt michael: significat eīn rem ꝓprie q̄litatis. Angelus autem
significat rem appellatiue qualitatis.

Cõmentũ porphirij

Sciendum quarto. q̃ vt attestat priscianus significare substantiam cũ q̃litate est ꝓpriũ noīs Et sic capit ibi (cũ) informatiue t nõ copulatiue. ita q̃ sensus ē nomē significat subam cum q̃litate id ē facat subam qualitate informatã. Et in ꝓposito nõ capitur suba vt distinguit ꝓtra accñs. q̃ alias accñtia nõ essent noīa. qđ falsum est: Sz accipit ibi suba ꝓ oīi illo cui nomē imponit Silr q̃litas accipit ꝓ eo a quo nomē imponit. q̃ vnũ nomē ab alio distinguit. Et silr q̃litas non accipit vt est vnũ p̃dicamentũ ab alijs distinctũ. fm quē modũ diffinit in p̃dicamẽtis q̃ q̃litas est fm quã quales esse dicimur. q̃ si hoc mõ sumerem tũc albedo nigredo t similia solũ essent noīa: quod falsum ē. Et his pt inferri q̃ in quolibet noīe duo sunt. scz id cui nomē imponit t illud est substãtia nominis vt dcm̃ est. Et aliud a quo nomē imponit t hoc est qualitas. Et sic patet quid sit nomē. qualiter intelligit diffinitio. t quid sit ꝓprium nominis

Cõtra predicta arguitur.

arguit ꝓmo

ꝓmo sic. Oro nũq̃ pficit sine ꝛbo. sed sine noīe pt oro pfici. q̃ ergo noīe et ꝛbo fit pfcã oro. vt ego lego. g̃ ꝛbum est ꝑncipalior ps oris q̃ nom et p ons dz ꝑcedere nomē

arguit Boetho

¶ Secdo sic. si oīe nomē est ps oris. sequit q̃ nomē extra oẽm nihil esset. sed hoc ē flm. g̃ male ponit in diffinitõe nois ps oris

arguit Terio

¶ Tercio sic. Nulla bona diffinitio dz dari p accñtia. q̃ diffinitio indicat quid est esse rei p ẽntialia quod nõ ꝓuenit accidẽtib⁹ Sed ista dat p accñtia. q̃ dat p casum t q̃litatẽ. g̃ ista diffinitio nõ valet

arguit quarto

¶ Quarto sic. Nulla bona diffinitio dz dari p diuisiõctõem. cũ diffinitio dz indicare q̃d vnũ. sed vbi est diuisio ibi est pl'alitas. sz ista diffinitio dat p diuisiõctionem. cũ dicit ꝓprie ꝓmuniter ve significans ergo.

arguit quinto

¶ Quinto sic. Album est nomen. t tamẽ nõ significat subam cũ qualitate q̃ sola q̃litatem significat vt dicit in p̃dicamẽtis. g̃ nõ oīe nom significat substãtiam cũ qualitate. t per cõsequens significare substantiam cum q̃litate nõ est ꝓprium nominis.

Ad argumẽta in oppositũ

Ad ꝓmũ dicit. q̃ sicut in oīi oro ꝑfecta requirit ꝛbũ sic etiã requirit nom vl aliqđ loco nois positũ. vt cũ dicit ego lego. ego ponit loco nois ꝓprij et sic sonat diffinitio ꝓnois. g̃ nõ sequit er h̃ q̃ ꝛbũ dz ꝑcedere nomẽ.

Ad scõm dicit. Negãdo ꝓnam. q̃ ps in diffinitõe p̃dcã nõ dicit actuz sed aptitudiem. mõ licz nõ sit ps actu. est tñ ps aptitudie. Quicqđ ei ponit in diffinitione alic⁹ dz ee vl'e cũ diffinitio sit solũ ꝟ vnũ. io ps in diffinitione posita dicit aptitudinẽ t nõ actũ

Ad tercũ dr q̃ nulla diffinitio qđditatiua pt dari p accidẽtia. sz p ꝑncipia ẽntialia diffiniti Sz descriptiua bñ pt dari p accñtia. modo ista diffinitio nois est descriptiua. data p sua accidẽtia t gen⁹

Ad quartũ dr licet diffinitõ qđditatiua nõ possit dari p diuisiõctõem. tñ h̃ nõ ē inconueniẽs in descri-

Super donatū

ptiua. q̄ cōtingit plura accidere alicui ideo licz illa accīntia sint diuersa et circūloquātur diuersas passiones inferioꝝ diffiniti. tamē pñt poni ī diffinitione diuīctiue. mō sic est in ꝓpoito. q̄ ponit (ꝓpie) ꝓpter nomia appellatiua ¶ Quantum dr. q cū dr albū solā q̄litatem significat capit q̄litas vt est vnū de decē p̄dicamētis. h aūt nō capit q̄litas illo modo. sed capitur p illo a q̄ nomē impoītur. sicut humanitas in hoīe. eq̄tas ī equo ⁊ illa q̄litas no est res distincta a suba rei. Et ideo licz nomē significet subam cū q̄litate. Nō tñ sequitur q sit equocū. Quia nō significat subam cū qualitate vt duo. sed vnū aliquid

Nomini quot accidūt sex

Postq̄ auctor supius determinauit de noīe q̄ ad eius eēntialia ponendo diffinitionē eius. Hic ꝓnr determinat quanti ad sua accīntia. Et p̄mo agit de accīntib⁹ nois in gnali ipa enumerando. ⁊ ꝓnr determinat de q̄libet ipoꝝ in spali. Quib⁹ ordinis rō ē. q gnaliora sunt ꝓora ⁊ siliter pus determinanda ⁊ ꝓnr ꝓpria ⁊ spalia ne eiusde rei plēs fiant repetitiones. ⁊ ab hoc anteq̄s sigillatim determinat de vnoquoq̄ accidente nominis p̄mo ponit ea. gnaliter enumerando ea. Et dicit q sex accidunt nomini. licz qualitas comparatio. ⁊c

Sciendū p̄mo

q sufficientia illoꝝ accīntium sic p̄batur. quia omne qđ accidit noī. aut accidit ei grā vocis. aut grā p̄cati. aut grā vtriusq̄. Si p̄mū sic est figura. q dictiones solū habēt ꝓponi ex p̄te vocis ⁊ nō ex p̄te significati. q illa que sor maliter dīstāt inquātū hmōi non pñt ꝓponi. mō p̄catū est forma dictionis igit ⁊c. Si secōm h̄ est dupl̄r. vl illud qđ accidit ex p̄te p̄cati renet se ex p̄te materie ⁊ sic est numerus Nā multitudo pluralitatis fit q materiam ideo in illis (in quib⁹ tota materia nata est informari q forman. que est ꝓphensa in aliquo indiuiduo vnius speciei). nō possūt eē plura suppolita illius speciei Ideo dicit philosoph⁹ in p̄mo celi ⁊ mūdi q si cēt nasus compositus ex omnib⁹ carnib⁹ ⁊ ossib⁹ ex quib⁹ posset fieri nasus. ⁊ esset incorruptibilis. tunc si esset in eo sumitas non cēt nisi vna sumitas ⁊ vnus sumus. nec possent esse plures. ideo repugnātia diuisionis in plura suppolita puenit ex parte materie: Ideo dicit auctor modoꝝ significandi vl eid est sola materia repellit dictionem multiplicari in plura suppolita pticularia. Sed si id quod accidit gratia significati se tenet ex p̄te forme. ¶ Hoc est tripl̄r fm q forma tria facit. ga informat. disponit. ⁊ ordinat. Si informat sic est qualitas. Si dispoit sic est genus. Si ordinat sic est casus. Si autem illud accidit grā vocis et significati simul sic est comparatio que accidit nomini gratia vocis et significati simul.

Sciendū secūdo q a p̄risciano quinq̄ solum assignātur accidētia nominis scz genus spes numerus figura ⁊ casus. Et ista

Cõmentum versoris

quinq; accidẽtia reperiũtur ꝑm diuisionem entis. Nam vna diuisio entis est in causa ⁊ causatuz. ⁊ ꝑm hoc assigtur species nomi inesse. ꝑmitiua quidem coꝛrespondes cause ⁊ deriuatiua causato. Alia est diuisio entis in actiuum ⁊ passiuum. Et ꝑm hãc diuisionem habeꝫ genus. qꝛ gẽ masculinum sumiꝫ a q̃litate actiua. ⁊ genus femininum sumiꝫ a q̃litate passiua. ⁊ neutrum a q̃litate indifferẽter se habẽte ad vtrũq;. Alia ẽ diuisio entis in vnum ⁊ multa. ⁊ ꝑm hoc habeꝫ numerus. qꝛ numerus singularis sumiꝫ ab vnitate. ⁊ pluraꝫ a pluralitate. Alia est diuisio entis in simplex ⁊ compositum. ⁊ ꝑm hoc habeꝫ figura. Alia est diuisio entis in ꝑfectum ⁊ ímpfectum. ⁊ ꝑm hoc habeꝫ casus eo q; ntũs est perfectioꝛ obliquis casib;. obliqui vero sunt ímpfectioꝛes

¶ Sciendũ tercio. q; licet prisianus assignat aliqua accidẽtia nominis q̃ donat; nõ assigt. ⁊ donat; assigt aliqua q̃ tamẽ nõ assigt ꝑscianus. nõ tamẽ est cõtrauersia ínꝫ ipos. qꝛ diuersimode assignauerũt accñtia nõis. ⁊ etiã diuersimode locuti sũt. nã ꝑscianus loquitur ꝑfectis ⁊ sapiẽtibus. Donatus vero pueris ⁊ iuuenibus locutus ẽ. Ad scire deriuationẽ vocabuloꝝ ꝑtinet ad ꝑfectos ⁊ sapientes ⁊ no ad pueros. Ideo ꝑscianus assigt speciem ꝑ accidẽte nominis. nõ tamẽ assignat donatus. qꝛ donatus est ínformatoꝛ iuuenũ ⁊ ínstructoꝛ pueroꝝ. ideo ad maioꝛem informationẽ eoꝝ assignat donatus compatio nem vt ínstruat illos q̃liter debeãt comparare

¶ Sciendũ quarto. q; ꝓna ⁊ declinatio nõ assignant nomini ꝑ accñtibus nec a ꝑsciano nec a donatoꝛ. Cuiꝰ ratio ẽ de ꝓna. nam accñs dꝛ cõpetere oĩ illi cui assigtur ꝑ accñte ꝑm oĩes suas spes ⁊ dñs. Sed ꝓna nõ accidit nomini ꝑm oẽs suas dñas ⁊ spes ꝺa solũ tercia ꝓna accidit nomini ⁊ ñ ꝑma nec ſcda. ideo ꝓna remanet vna ⁊ eadẽ in q̃libꝫ nomine. Dꝛ accntia debẽt variaꝝ ꝑm oĩs suas dñas circa id cui assignãt ínesse. Ideo ꝓna ñ assigtur nomi ꝑ accidẽte. Quare ãt in nomine ñ reperiãtur ꝑme ⁊ ſcde ꝓne. ñ est alia ratio nisi volũtas impositoꝝ. Ideo autoꝛ modoꝝ ꝓcãdi. dicit binas personas huic ꝓti velle negat. Ratio ãt q̃re declinatio ñ assigtur nomini ꝑ accidẽte ẽ ista. qꝛ declinatio sufficiẽt cõphẽdiꝫ sub casu. Nec ẽ sile de declinatione in nomine ⁊ ꝯiugatione in ꝛbo. qꝛ ꝯiugatio in ꝛbo sub nullo accñte pt ꝯphẽdi. ideo assigt ꝑ accñte ꝛbi. Et sic ꝑz in gñali q̃t accidit nomini. ⁊ q̃re tot accidũt ⁊ non plura nec paucioꝛa

¶ Arguit primo sic. soli subẽ accidũt accñtia. sed nomẽ ñ ẽ subã sed accñs. cũ sit gẽ dam fabꝛicatũ a nobis. ergo nulla accidẽtia possunt accidere nomini

¶ Secundo sic. illi (q̃d est perfectum) nihil potest addi. sed nomẽ est perfectum sine accidẽtibus eius. cum constat ex materia et forma: ergo nulla accidunt nomini.

¶ Tercio sic: spẽs assignaꝫ ꝑ accidẽte a prisciano. ergo etꝫ assigni dꝛ ab autoꝛe nro. Aut dꝛ ẽ q; doãt; sit diminut;. aut superflu;

Ratio quare ꝓna et declinatio nõ assignãt nomi

Ratio quare ꝑme et ſcde ꝓne nõ reperiũt in nomi

Ratio quare accidẽtia nõis nõ assignat nomi

a arguit primo

b arguit ſcdo

a arguit 3tio

Super donatum

¶ Quarto sic. compatio nō accidit oībus nominib⁹ ergo non debet assignari p accīte. q2 pp ter⁹ non assignat a psciano

¶ Quinto sic. omnia nomina sunt alicui⁹ psone sicut casus t figura. g psona debz assignari p accīte nomin⁹ sicut casus t figura dicitur. q subē vl alicui habenti modū sub

Ad primū stantie accidūt accītia. ideo dr q licet nomē nō sit suba ppie capiendo subam vt est ens p se. tamē habet modū substantie. inquātum componitur ex aliquibus habētibus modum materie t forme

¶ Ad scōm dicitur licet nomē sine accītib⁹ sit pfectum q ad eē t pmaria pfectione. nō tñ est pfectū quo ad bñ esse t pfectione finis. cū finis nominis sit venire ad constructionē congruam vl incōgruam. ad quē finem nō potest venire sine accidētib⁹ suis

¶ Ad tertiū dicit negando cōsequētiā q2 vt dcm est priscianus loquebatur pfectis t sapiētib⁹. q̄bus ptinet scire derivatōes vocabulo⁹. Donatus vero loqueb atur pueris quibus non expedit scire huiusmodi derivationes vocabulorum

¶ Ad quartū dr q licet cōpatio non accidat oīmi nomī immo solū q̄busdā adiectiuis. ppt qd pscian⁹ ipam nō assignat p accīte nois. donat⁹ tñ volēs istruere iuuenes ad ppādū assignauit eā p accīte.

¶ Ad quintū dr negādo ptiam. q2 noia solū reptūtur in tercia psona t nō in pma nec in scda ēxtū ad impōez q2 bñ repitur vocatiu⁹ scde psone vt dcm est Sz qd assignatur alicui p accīte dz ei ppetere pm oēs suas spēs. q̄ ppt donat⁹ recusauit eā ponere p accīte nois

¶ Sciendū secūdo. q2 autor cōueniētius dicit qualitas nominū q. quo est. q̄ q̄litates nominū q̄t sunt vl accidūt. Cui⁹ rō ē q2 qualitas in noīe est qdā habitudo vl forma accītal t non essential. q2 aduenit nomini post ei⁹ eē ppletū Sed de ratione foīe accītal est eē in subiecto. Jdo dr autor q̄litas nominū in q̄ ē t non q̄litates nominū q̄t sunt. Item forma cētial t forma accītalis intra se dñt. q2 forma subal dat eē subale rei t ē d ratione int⁹nseca ei⁹ t pstitutione ei⁹. sic alia ratiōnal in hoīe Sz foīa accītal dat solū eē accītle t p̄supoit eē ppletū rei

¶ Sciendū tercio. q2 nomē proprium t nomē appellatiū diuersimode psidrāt a grāmatico t logico. q2 psiderāt a grāmatico vt mōi fndi accīales. Et tō (vt dcm ē) q̄litas q̄ didit⁹ ppā t appellatiaz ē qdā mod⁹ fcādi Sz no⁹ ppium t appellatiū psiderāt a logico. p qnto subiciūt t pnt singlarit vl practicarit vl vtr. t vt sūt subic⁹ vl p̄dicā⁹ ppōis vl⁹ practicaris indifinite vl singlaris Et pt etiā no⁹ appellatiū psiderari a logico icīztū ē p̄dicabile vt gē⁹ vl vt spēs vl vt drā vl vt ppriū vl vt accīs. Et lz q̄litas nō sit pn⁹ pstructōis. sz sit i mō pstructi mod⁹ significādi absolut⁹. tñ ex noīe ppo t appellatiuo pt pstitui pfcā oō t congrua. t illo mō psiderat a grāmatico. Nō cīm oīa accītia considerat grāmatic⁹ q̄ sunt pncipia cōstructōis. sed solū accītia respectiua

ad primū

ad scōm

ad tertiū

ad quartū

ad quintū

Quid forma { accītal / essencial

Cõmentũ porphyrij.

¶ Sciendũ quarto. q̃ illa noĩa sol fenix luna sunt noĩa appellatiua ꝛ nõ ꝓpria. ꝛ licꝫ no sunt actu multiplicata in plã suppositã sunt tñ multiplicabilia in ꝓna. Nec repugnat ipis ex pte forme mltiplicari in plã suppositã. sꝫ solũ ex pte matie. q̃ tota matia solis est in ipso sole ꝛ tota in actu. Et licet vn⁹ sit fenix in actu. sunt tñ plures successiue. nam est auis q̃dã que est sola in sua spẽ ꝑm actũ. que quando venit ad senecturen congregat cõbustibilia ꝛ quosdã lapides ꝓciosos. ꝛ ponit in nidum suum. ꝛ ex ꝓcussione alaꝝ suaꝝ nascitur ignis. a quo igne comburitur ipse fenix. ꝛ exꝑuluere nascĩ alius fenix. qui similiter facit dũ ad senecturẽ venit. ꝛ sic sunt plures fenices successiue. Et sic ꝑꝫ de q̃litate q̃ modo diuidatur. ꝛ q̃d sit vnaq̃q̃ tã ꝓpria q̃ appellatiua.

Qualitas nõim in quo est

Postq̃ autor supi⁹ determiauit de accñtib⁹ noĩs in gñali cõsequẽter determiat de vnoq̃q̃ in spẽali. Et ꝓmo determiat de q̃litate dicẽs. Qualitas noĩm in q̃ ẽ. ꝛ rñdet biꝑtita ẽ. id ẽ diuisa ẽ in duo mẽbra scꝫ in q̃litatẽ ꝓpriã ꝛ appellatiuã. Cui⁹ cãm assignat autor q̃ vl nomẽ ẽ vni⁹ id ẽ vni soli ꝓuenit ꝓ institutõem ꝛ sic ẽ no⁹ ꝓprie q̃lit[illegible]. tale nomen est multoꝝ. id ẽ ꝓuenit pl'ib⁹ ꝑ appellatõem. ꝛ sic tale no⁹ est appellatiũ et sibi ꝓuenit q̃litas appellatiua. q̃ ibi mltra in vnũ pellũt. ꝛ iõ oĩe nomẽ cõe ꝑ q̃ndã sil'itudiem dicitur appellatiuũ

Sciendũ ꝓmo

q̃ q̃litas noĩs ꝑt dupl'r ꝓsiderari. vno⁰ i se ꝛ absolute vt abstrahit a ꝓpria ꝛ appellatiua q̃litate. ꝛ sic q̃litas ẽ eẽntial' noĩ. Et ꝑm h̃ dr q̃ oẽ no⁹ ꝑt sbam cũ q̃litate. Alio⁰ ꝑt ꝓsiderari q̃litas vt ẽ ꝓtracta ad ꝓpriã ꝛ appellatiuã. ꝛ sic q̃litas ẽ accñtal' noĩ. Nõ em̃ est inconueniẽs illd̃ qd̃ in se ẽ eẽntiale alicui ꝓꝫ q̃ est ꝓtractũ ꝑ drias accñtales ꝛ extrinsecas eẽ sibi accñtale. Vñ illa q̃litas accñtal' ꝑt sic diffiniri. Qualitas ẽ q̃dã mod⁹ ꝓcãdi accñtal' drus nomini ad designandũ rẽ suã in plã suppositã mltiplicabile vl n mltiplicabilẽ. Vñ ꝑ ꝑmã ꝑte intelligit q̃litas appellatiua. Per scdaz ꝓ q̃litas ꝓꝑa. s. ꝑ h̃ q̃ dr ñ mltiplicabilẽ: Et h̃ ꝑt satis patere q̃ omis q̃litas nominis vl ẽ ꝓꝑa vl ẽ appellatiua. q̃ si ꝑt rẽ suã in plura suppositã mltiplicabilẽ. sic ẽ appellatiua q̃litas. Si ãt non ꝑt rẽ mltiplicabilem seu ꝓmunicabilẽ ꝛ sic est ꝓꝑa q̃litas. Et sic ꝑꝫ q̃ q̃litas in nomine nihil alid̃ ẽ q̃ q̃dã habitudo vl aptitudo nominis ad ꝓcãdũ rẽ suã discrete vl ꝓmunit. discrete vt roma. ꝓmunit vt homo lapis. Et dicit qualitas a quali eo q̃ per qualitatem cognoscimus quale sit nomen. an propriuz an appellatiuum

Aꝝ ꝓmo

sic Nulla forma simplex diuiditur. q̃ illd̃ qd̃ est simpl'r nõ habet ꝑtes. Sed q̃litas est forma simplex. g̃ nõ potest diuidi. ꝛ ꝑ consequẽs male dr q̃ q̃litas sit biꝑtita ¶ Dom̃ q̃licꝫ non habet ꝑtes integrales habet tamen partes subiectiuas

Super donatū

¶ Secundo sic: Oīe qđ ē ideo ē qz vnū nūero ē: ergo oīe nomē significat vnū nūero. Ꝟt oē noⁿ ꝑns vnū i nūero ē ꝓpū z ñ appellatiū. ḡ oē nomē ē ꝑpriū. z p ꝯsequēs nullū est appellatiū

¶ Tercio sic. Hec vox petrus pōt conuenire pluribus cum plures vocentur hoc nomine petrus. z tamē est ꝑpriū nomen. ergo male dicitur q nomen ꝑpriū est nomen vnius rei

¶ Quarto sic. Si omne nomē qđ est vniꝰ tm̄ est ꝑpriū sequet̄ q oīe nomē singularis nūeri eet ꝑpriū. ꝓns ē falsū. qz hō nō est ꝑpriū noⁿ. z tm̄ est singularis nūeri. Ꝟz ꝓna qz noⁿ singularis nūeri ē tm̄ vniꝰ. z p hō dīt a noīe plīs nūeri quod nō est vnius tātū sed plurium

¶ Quīto sic. Hoc nomē athene naz ē nomē ꝓpriū z tm̄ nō ē noⁿ vniꝰ ꝟz pluriū. cū sit plīs nūeri. ḡ ñ oē noⁿ ꝓpū ꝯueit vni soli

Ad primū

dicit. q nulla forma simplex diuidit in ꝓtes integrales z q̄titatiuas. tm̄ bñ diuidit in ꝓtes subiectiuas. sicut genus in suas species. Ꝟt hō mō diuidit hanc q̄litas in ꝑpriā z appellatiuā sicut genus in suas spēs

¶ Ad scm̄ dicit. q oīe qđ est in vltimo actu nature iō est qz vnū nūero est z singulare singularitate materie siue indiuidualē. Sed nō oportet q illud qđ est in suo ee formali quātū ad ee ēntiale q illud sit vnū nūero nūerositate matie. Sed bñ vnuz nūero nūerositate essentie. z ideo q̄dam sunt nomina ꝑpria. quedam appellatiua

¶ Ad tercium dz. q licet petrus pluribꝰ cōueniat equiuoce. non tm̄ pōt plibꝰ ꝯuenire vniuoce. qz iste iohēs z aliꝰ iohēs habēt vnā rōem cōem in q̄ cōueniūt scz in hanc noīe hō: nō tm̄ in hanc noīe iohānes qz iohēs nō significat plures res sub vna ímpositione vocis.

¶ Ad q̄rtuz dz. q nomē ꝓpriū z nomē singularis numeri diuersimode dicunt nomē vniꝰ. qz nomē ꝑpriū cōueit vni. sic q nō pōt ꝯuenire plibꝰ. Neq; fm actū neq; fm aptitudinē. Ꝟt ꝟz nomen singularis numeri conueniat vni soli fm actum. tamen fm potentiam z aptitudinem potest conuenire pluribus

¶ Ad quītū dicit. q hoc nomē athene az pōt duplicit ꝯsiderari. Uno modo vt ē noⁿ vniꝰ ville vl ciuitatis z sic ē ꝑprie q̄litatis. qz vni soli ꝯueit. i. citati. Alio modo cōsideraf vt in sua ꝓpositione icludit multitudiez getiū i illa citate habitātiū. z tuc plibꝰ cōueit z sic ē appellatiue q̄litatis

Gradus ꝯparatōis quot

Postq̄ auctor determinauit de q̄litate noīs. hanc cōsequenter determinat de cōparatione. Cuius ordinis ratio ē. qz q̄litas conueit oīni noī. qz oīe noⁿ est alicuius q̄litatis. cōparatio aut no conueit oīni noī vt infert dicēs. ideo q̄litas gnaliter z per se est cōparatione. Ꝟt ꝑmo ondit auctor qt sunt gradꝰ cōparatōis. Scdo ondit q noīa recipiāt cōparationē. Tercio ostendit na/

Secundo sic

Tercio sic

Quarto sic

Quinto sic

ad primum dicit

ad secundum

ad tercium

ad quartum

ad quintum

Primo

Alio

Cõmentum versoris

turam compatiui. ꝛ cui casui seruiat: In ꝓma ꝑte dicit ꝙ tres sunt gradus cõparationis. scz positiu⁹ vt doct⁹ ꝛ sic de alijs. Cui⁹ diuisionis ratio est. ꝙ oñis gradus cõparationis. aut significat rem suã absolute. aut respectiue. Si ꝓmu. sic est positiuus. Si secundum hoc est duplicat. Aut significat rem suaz citra terminum. sic est compatiuus. Aut significat rem suã in termino. ꝛ sic est suplatiuus. Et ex hꝫ elicuntur diffinitones ꝓpoz graduum. Un hic ꝓportionabiliter siue similitudinarie agit de gradu ad similitudinẽ graduũ in rebus naturalib⁹. Nã sicut in naturalib⁹ ꝑ gradũ fit ascẽsus ꝛ descẽsus. ita ꝑ gradus compationis fit descensus ꝛ ascensus de positiuo in suplatiuuz ꝛ ecõtra. vt paruus minoz minimus. Magnus maioz maximus

Sciẽdum primo. ꝙ (vt dicit autor) solũ nomina appellatiua recipiũt cõparationẽ ꝛ phꝫ excludũtur nomina ꝓpria. Et licz inueniat salomonio: clemẽtioz. ibi tñ non est ꝓpria compatio. sed abusiua. Et adhuc talia nomina nõ recipiũt cõparationem inquãtũ ꝓpria. sed vt accipiũtur ꝑ appellatiuis. vt puta salomon ꝑ sapiẽte. vt sit ꝓsus salomonioz. id est sapiẽtioz. Et adhuc non oñia nomina appellatiua recipiũt compatiõem Sed solum nomina adiectiua q̃litatem aut q̃ntitatem significãtia. q̃ ꝓpz ietas potest augeri vl minui. Et istoz adiectiuoz qualitatem vel q̃ntitatem significãtium aliq recipiũt cõparationẽ regularem. aliq irregularem. Regularis aũt cõpatio est qñ compatiuus est descendens a suo positiuo ꝑm rectã formatoez. ꝛ supat suũ positiu⁹ in vna syllaba. ꝛ idez ꝓcat cũ suo positiuo ꝛ cũ hoc aduerbio magis. Similiter suplatiu⁹ dz supare compatiu⁹ in vna syllaba. ꝛ idem ꝓcat cum suo positiuo ꝛ cum hꝫ aduerbio valde vl maxime. vt doctissim⁹ id ẽ valde vl maxime doct⁹. Irregularis aũt cõpatio est ꝓria regulari. Et fit trib⁹ modis scz additione. subtractoe. mutatione. Additione vt magnificus magnificẽtioz magnificentissimus. Subtractione vt iuuenis iunioz. Mutatione. vt bonus melioz optimus. Et illa mutatio qñq; se tenet ex ꝑte vocis vt malus peioz pessimus. Qñq; ex ꝑte ꝓcatois. vt nouus nouioz nouissimus. Cũ nouissimus idem est ꝙ vltimus. Nouus aut idem est qđ recens. ꝛ sic mutat ꝓcatio positiui. Sic etia patet ꝙ trib⁹ modis fit comparatio regularis scz voce ꝛ ꝓcatione simul. vt doct⁹ doctioz doctissimus. qdam aut voce ꝛ nõ ꝓcatione. vt nouus. ioz. issim⁹. qdã ꝓcatione tm ꝛ no voce. vt malus peioz pessimus. Et hoc patet ꝑ hos ꝓsus Sẽsu vl voce collatio fit. vl vtroq; Note nõiu⁹. ꝓsuq; bon⁹. fit doct⁹ vt⁹ ꝙ

Sciendũ secũdo. ꝙ autoz dicit cõpatiuus grad⁹ hz cõstrui cum ablatiuo vtriusq; numeri ꝛ hoc sine ꝓpõne media vt cũ dicimus doctioz illo vel illis. Et causa illius potest esse illa. quia sicut cõparatiuus ꝓcat rem suam vt in fieri. ita etiã ablatiuus. Et nõ facit hic autoz mentionem de constructione positiui sicut de constructione aliorum graduũ. quia positiu⁹ non habet constructõem determinatã cum aliquo casu. Nã qñq; cõstruitur cũ genitio. vt plen⁹ vini. qñq; cũ da-

Super donatum

tiuo. vt ℔milis illi. quãdoq; cũ accusatiuo vt albus pedem. quandoq; cum ablatiuo vt festinus cursu. Et hoc est ideo. quia positiuus nõ habet determinatã naturam sicut alij gradus. ideo autor nõ facit mẽtionem de constructione eius. Illa causa potest assignari q; cõparatiuus cõstrui possit cum ablatiuo. quia cõparatiu⁹ ꝓcat rem suam vt est in motu. quiã oẽ id(quod est extra suũ terminuz) sp est in motu quousq; attingit suũ terminũ. cõpatiuus aũt circa terminũ seu extra terminum ꝓcat rem suam. Sed ablatiuus dicit terminũ motus. ideo vt similia similib⁹ gaudeant. potius construit cum ablatiuo casu q̃ cum alio casu. Et potest cõpatiuus cum pluribus ablatiuis cõstrui diuersis tam respectibus. vt cũ dr sortes est longior platone dimidio pede. ille cõpatiuus longior cõstruit cũ ill' ablatiuis diuersimode. Nã cũ ꝓmo cõstruitur ex vi cõpatiui. z cũ alijs cõstruit ex vi excessus quãtitatis

¶ Sciendũ tercio. q; cõparatiuus nõ solũ cõstruit cum ablatiuo vtriusq; numeri. Sed etiã q̃q; cũ nominatiuo mediãte hac coniunctione q̃. vt sortes est fortior q̃ plato. Et nõ solum construitur cum nominatiuo sed etiã cũ alijs casib⁹ mediãte eadem coniũctione. Exemplũ quãdo construit cum genitiuo mediãte hac coniũctione q̃ vt miserior petri fortioris q̃ platonis. Exemplum vbi construitur cũ datiuo. vt sum similis iohãni fortiori q̃ platoni. Exemplũ vbi construitur cũ accusatiuo. vt video iohãnem fortiorem q̃ platonem. Exemplum vbi construit cũ vocatiuo. vt o petre fortior es q̃ plato. Exẽplus vbi construit cũ ablatiuo. vt fui cũ petro fortiore q̃ platone. Verũtamen in istis omnibus exemplis potest poni nominatiuus post illã cõiũctionẽ q̃. intelligẽdo h̃ ꝑ⁹ sit. vt miserior petri debilior; q̃ sit iobes ⁊c

¶ Sciendũ quarto. q; suplatiuus tm̃ cõstruit cum gtõ pl'a ꝓcãte vt doctissim⁹ poetaz vl doctissim⁹ viroz. Cui⁹ cã ẽ. q; suplatiu⁹ ꝓt rẽ suã vt ẽ in tmino. illd aũt qd ẽ in tmino ẽ in dcte. sz gtus ẽ huiusmodi. cũ dicat ꝑn⁹ sbe. ideo potꝰ ꝓstruitur cũ genitiuo q̃ cũ ablatiuo vl cũ alio casu. Sz q; ꝓstruatur cũ genitiuo pl'a ꝓcãte pz q; suplatiuus sp tenetur ptitiue. sz in omi ꝓstructione ptitiua dz poni ps ⁊ suum totũ. ⁊ ponitur ps in singl'ari ⁊ to⁹ in pl'i. vt ddo soꝛs ẽ doctissim⁹ hominũ. Nã totũ denotat pl'itatẽ. cũ ꝓtineat in se pl'es pres ideo suplatiuus ꝓstruitur cũ gtõ pl'i. vl' saltẽ cũ gẽitio singl'ari pl'a ꝓcãte vt puta cũ gtõ singl'aris nũeri nois collecti. Nã collectiũ no⁹ sb singl'aritate pl'alitatẽ iptat. vt gẽs ꝑpl's plebs turba exercit⁹ Et in ꝓstructõe suplatiui gdus res excedẽs ⁊ res excessa dñt ptcipare eãdẽ naturã vt petrus ẽ doctissim⁹ hoim. sz nõ in cõstructõe cõpatiui. Et sic patet q̃t sunt gradus cõpationis. ⁊ que sit natura superlatiui ⁊ comparatiui

Cõtra predicta arguit̃ primo sic. Oĩs bona diuisio dz esse bimẽbris. sed ista nõ ẽ hmõi. cũ sit trimẽbris. g̃ ista diuisio non ẽ bona. ¶ Secũdo sic. omia noia significant

q; positiuus dd a gono/ro/ esse/ q; tamb fundamẽtũ alborũ gra dus

q; comparatiu⁹ dd a cõ pte cõparatiõ/ nate/ q; ꝑ cũ cõparatiuo

q; Suplatiu⁹ dd ꝑte ra supero/ as sare/ q; ꝑ supulũ in pterito ⁊ es suplatũ in supo inde suplatiu

Nota quod suplatiu⁹ potꝰ aliquãdo cõstrui cũ gto

primo

Solo

Comentū versoris

q̄litatē aut quātitatē. q; significare substātiā cū q̄litate ē. ꝑpū ꝯois. sed noīa f̄cātia q̄litatē f̄cipiūt ꝯpationē. vt dcm ē. g̃ oīa noīa siue ꝓpa siue appellatiua recipiūt ꝯpationē ¶ Ter⁹ sic. nll⁹ abltūs ē vtriusq; nūeri. g̃ cōparatiu⁹ nō ꝟstruit cū abltio vtriusq; nūeri. q; illō qđ nō ē cū nllo ꝑt construi ¶ Quarto sic. ꝯparatiu⁹ g̃d⁹ cōstruit cū gtō vt dicēdo maior hoz charitas. g̃ ꝯparatiu⁹ ñ solū ꝟstruit cū abltio ¶ Quinto sic. suplatiuus aliq̄n construit cū gtō singl'ari. vt dicendo doctissim⁹ eleri. g̃ male dicit q; suplatiuus solum construitur cum genitiuo plurali

Ad argumenta inopposi.

¶ Ad p̄m dr q; oīs bona dīsio dz eē būmēbris aut saltē reducibil' ad būmē brē. Nō lz ista non sit bumēbris. est tñ reducibil' ad bumenbrem. vt sic oīs g̃d⁹ ꝯparatiuus aut f̄t rē suā absolute aut respectiē ¶ Ad scōz dr q; cū dr. a. noīa f̄cātia q̄litatē recipiūt ꝯpationē ibi nō capit q̄litas ꝓ illo a q̄ no⁹ īponit. f̄z quē modū oē no⁹ f̄t sbaz cū q̄litate sz ꝑt ꝯuenit noī vt est q̄dā foza intēsibil' vl' remissibil' f̄z quā q̄les eē dicimur. sicut albꝰ nigꝰ f̄nt q̄litatē ¶ Ad 3m dr. Liez null⁹ abltūs sit vtusq; nūeri idē ī numero. tñ abltūs idiffinite siue cōit in spē sumpt⁹ bñ ē vtusq; nūeri. sic q; vn⁹ ē singularis nūeri. alter ꝯo plis nūeri. Nō q̄ñ auto: dr ablatiuo vtusq; nūeri. ñ intelligit q; abltūs aliq̄s sit singl'aris z plis nūeri sil. sz diuisim. sic q; vn⁹ sit singularis nūeri. alt ꝯo plis nūeri. Vl' ꝑt negari ꝯña. q; arguit a suppōne psonali ad simplicē. Nā cū dr null⁹ abltūs est zc. ibi abltūs supponit psonal'r. Sed cū dr in ꝯnte g̃ ꝯparatiu⁹ non regit abltm. ibi abltm supponit simpl'r. ¶ Ad q̄rtū dr q; q̄ñ ꝯparatiu⁹ ꝟstruit cum genitiuo. tūc non tenet compatiue in sua ꝓpria natura. sed tenetur ptitiue z in natura suplatiui. Modo ibi loquitur auto: de compatiuo compatiue tento ¶ Ad q̄ntū dr q; suplatiu⁹ sp construit cum genitiuo plis nūeri: nisi in nominib⁹ collectiuis. Et lz q̄ñq; construat cū eis et ñ cū genitiuo plis nūeri f̄m modū construendi. tamē construit cū genitiuo plurali scōm rem. quia nomē collectiuū in singulari numero f̄m rem importat pluralitatem. sicut z pluralis numerus. ergo zc

Genera nōim quot sunt.

Postq̄ auto: determinauit de compatione nominū. h̄ ꝯñr determinat de gñe nominū/ Cui⁹ ordinis ratio ē. q; compatio tenz se ex pte vocis genus aūt ex pte significati. Nā genus orit a ꝓprietate rei. Et vox pcedit rē sicut signū suū signatū. ido ꝓus agēdū fuit de compatione cōz de gñe. Et ido ꝓmo dr. a. q; q̄ttuo: sunt gña nominū. s. masculinū femininū neutrū. z coē. Et postea sbiūgit duo gña. s. oē. qđ ē triū gñm q; componit ex masculino femininо z neutro. sicut h̄ hec z h̄ Et epicenū. z dr epicenū. q; h̄ vno articlo complēdit vtrūq; sexū. s. masculinū z mulierē. Et gen⁹ epicenū vocatur ꝑmiscuū a ꝑbo ꝑmisceo. ꝑmisces. q; h̄ ambo sexus miscentur z importātur per vnum nomen.

Super donatū

Sciendū primo q; in isto passu autor nō facit mentionē de dubio genere. q; genus quantum est de se nunq; est dubium. sed p tanto dr dubiū. q; doctores dubitaue; runt sub quo genere ponant illa noīa q; dicūt dubij gener;. vt dies finis clunis. Et p hoc bene apparet q; illa noīa que in singulari numero sunt dubij generis. in numero pl'i sunt g; masculini. Ex quo patet q; masculinum quantum est de se non est dubiū ideo a. hic non facit mentionez de dubio genere. quia tñ de eo postea facit mentiōem qñ docet declinare hoc nomē dies fm quintam declinatōnem Ideo ex dictis autoris in ista pte z in alijs potest cōcludi q; septem sunt genera in noīe. scz masculinū. femininū. neutrū. cōe. omne. epicenū. z dubiū. Quor; sufficientia sic habet. Omne gen; aut est simplex aut ꝓpositū Si simplex hoc est dupliciter Aut est certū aut incertū Si certū hoc est tripliciter. vel oritur a ꝓprietate actiua. z sic est masculinū genus. aut a ꝓprietate passiua et sic est femininū genus Aut a ꝓprietate indifferenter se hñte ad vtrū; q;. z sic est neutrū. Si sit incertū hoc est dupliciter. aut hz plus de incertitudine in re q; in voce. aut est equaliter incertū ex parte vocis z ex pte significati. Si ꝑmum sic est epicenū quod sub vno articulo rem vtriusq; sexus importat. Si scōm sic est dubium. Si aūt genus est compositum. hoc est dupliciter. aut componit ex triby generibus. z sic est omne aut ex duobus. z sic est ꝓmune quod ponit ex duobus coniunctim vel etiam dubium quod ꝓponitur ex duobus diuisim

Sciendum scdo. q; inter cōe z epicenum genus potest assignari triplex differentia. Prima est hec. q; cōe gen; recipit duos articulos. Epicenū vero vnū tm. z tm opatur sub vno articulo quantū cōe sub duob; Et dicitur ab epi quod est supra z zenō cōe quasi supra cōe. Secunda differentia est. q; cōe consistit in magnis animalibus. s. in hōmine boue leone z sic de alijs. Epicenum vero in paruis animalibus. vt piscibus aut hus. Tercia differentia. quia genus cōmune potest visu discerni. epicenum vero non. Alia potest esse differentia. q; si aliqua determinatio siue adiectiū addit nomini epicheno. Non potest ipm restringere p; masculino tm vel femino tm. immo indifferēter se hz ad vtrū q;. Sic aūt nō ē de cōi. q; determinatio sibi addita facit ipsum stare ꝑ masculino tm vel femino tm. Nam cū dr sacerdos magnus. ibi sacerdos stat p; masculino tm. Et qñ dr sacerdos magna. ibi stat p; femino tm. Similiter etiā dr de dubio. q; cōe recipit duos articulos mediante ꝯiunctiōe copulatiua. vt hic z hec sacerdos ideo dicit commune a con. i. simul z vnio onis. q; vnit in se duo genera Sed dubium genus recipit propositionem duorum articulorum mediante coniunctione disiunctiua.. vt hic aut hec dies. ita q; dubium sit quis articulorum debeat preponi huic dictioni

Sciendum tertio. q; genus potest notificari sex modis Primo per terminationē. sicut noīa terminata in vs sunt masculini generis. licet non semper Scdo p articulū. vt p hic notificat masculinū

q; primo quare auctor non fecit mentionē de dubio genere

Sufficiencia

Genera mte ꝓmune et epicenum genus { Prima, Secda, 3a

Primo, Secdo

Cõmentum versoris

per hec femininũ. z p hoc neutrum ¶ Tercio potest notificari per regulas quas Priscianus ponit. siue Donatus. vel alij maiores aurores. vt cor rex ¶ Quarto per relationem. sicut hõ currit qui mouet. ibi per hoc relatiuum qui notificat q homo capit p masculino Sed cũ dicit homo currit que mouet. ibi notificat q hõ capitur p femínino genere ¶ Quinto notificatur per sexus. Nam illa que hñt sexum virilem. sunt generis masculini. z que hñt sexum femineũ sunt generis femínini ¶ Sexto notificatur p adiectiũ. vt cũ dicitur magnus bos. bos est generis masculini. cũ aut dicitur magna bos. bos est generis femínini Et istis sex modis notificatur genus. qui in his ꝓsibus patent. Terminus articulus casus. relatio. sexus. Adiectiuum. solent notificare genus.

Sciendum quarto. q videatur ordo illorum generum masculinũ precedit feim. qz masculinũ sumitur a ꝓprietate actiua. feim aũt a ꝓprietate passiua Modo agens prius z prestantius est suo passo vt dicitur tercio de aia. Similiter masculinũ z feim precedũt neutruz quia sumit a qualitate indifferenter se habente ad actiuã z passiuam. et sic presupponit ea Similiter neutrũ precedit cõe. qz vnũ precedit plura. sicut dicit in predicamentis Etiam cõe precedit omne. qz de quanto aliquid est simplicius tanto est prius. modo cõe simplicius est omni. Sed epichenum z dubium in vltimo loco ponunt. cũ sint genera incerta z confusa Et sic patet quod sunt genera nominũ. z que sint ¶ Ñ genus in ꝓposito est q̃dam modus significãdi datus parti orationis ad deligendũ re sua sub qlitate actiua vel passiua indifferẽter se hñte ad vtrũq

Contra predicta arguit

¶ primo sic. Quecũq respectu vnius z eiusdẽ sunt eadẽ. illa inter se sunt eadem Sed masculinũ z femininũ z neutrũ sunt eadem respectu vnius et eiusdem rei. vt lapis est masculini generis. petra femínini generis. saxum neutri generis. z tñ ista no ia eandem rem significant. ergo masculinum feim z neutrũ non sunt genera distincta ¶ Secdo sic. masculinũ feim z neutrũ sunt genera opposita. sed ex oppositis non potest aliquid ꝓstitui. ergo ex istis tribus non potest ꝓstitui omne genus ¶ Tercio sic nullum nomẽ importat vtrũq sexum sub vno articulo. cum isti sexus sint distincti. g̃ male dicit q epichenũ genus sub vno articulo importet vtrũq sexum ¶ Quarto sic animal importat vtrũq sexũ sub vno articulo. z tñ non est epicheni generis. ergo illud genus nõ est epichenũ qđ sub vno articulo comprehendit vtrũq sexum ¶ Quinto sic. sicut est in natura sic debet esse in arte. quia ars imitatur naturam secdo philosophorum. sed in natura non sunt nisi duo genera. scz masculinum z feim. ergo erunt etiam in arte nisi duo genera

Ad argumẽta in oppositũ

Super donatū

¶ Ad primum dicitur. q illa que sunt eadem vni tercio fm rem et rationem simul sunt eadem inter se Modo licet illa noīa idem significent fm rem. non tamen fm rationem. quia imponuntur a diuersis rationibus siue ꝓprietatibus in illa re repertis Nam in lapide reperitur vna proprietas actiua que est ledere pedem. z sub hac imponitur in masculino genere. repitur et iam in illa re alia proprietas passiua. s. pede trita et sub hac imponitur in femínino genere Ideo cū oriatur genus a proprietate rei. z ille ꝓprietates sunt diuerse. ob hoc illa genera erunt diuersa. ¶ Ad secundū dicitur. q licet illa genera sint opposita formaliter et quantum ad suas rōnes formales. non tamen materialiter Et ideo equiuoce possunt reperiri in aliqua re fm diuersas ꝓprietates. fm quas illa res potest attribui masculino femínino z neutro generibus. sicut felix potest conformari in genere cum masculino femínino z neutro

¶ Ad tercium dicitur. q licet vterq; sexus ex parte rei q idem non possit importari. tn ex parte vocis bene importatur per aliquod nomen Vnde licet sexus ille ex parte nature sit discretus. non tn est discretus quo ad noīa. ideo potest solum significari vna z eadem voce. ¶ Ad quartum dicitur. q non omne nomen importans vtrumq; sexum sub vno articulo est epicheni generis. sed vltra hoc requiritur q illud nomen significet aliquod speciale z determinatum in quo nō potest sexus discerni quo ad nos sicut passer mustela miluus. modo hoc nomē animal nō significat aliquod speciale sed aliquod generale. cū aliqua specialia significantur per masculinum. aliqua per femininū. ideo indifferenter se habet ad vtrumq; ¶ Ad quintum dicitur. q licet accipiendo genus vt dicitur a genero generas generare. vel a generor aris. scz quia vel generatur vel generat secundum quē modum non sumitur genus a grammatico. nec est accidens nominis. sunt tantū duo genera. Tamē accipiendo genus vt est modus significandi consignificans proprietatem rei possunt esse plura genera q̄z duo. fm q illa proprietas potest multipliciter reperiri in rebus Et sic patet q licet in natura sunt tantum duo genera. tamen fm artem sunt plura.

Nūeri nōim quot sūt duo

Postq̄z autor superius determinauit de genere quod ineſt nomini a qualitate essentiali a qua nomen imponitur Hic ꝓsequenter determinat de numero. dicens q duo sunt numeri nominū. scz singularis z pluralis Et sic nūerus qui est q̄dam modus significādi diuidit in singularē z pluralē Cui⁹ diuisionis rō est. q rōis nūerus. aut fcat rem suā p modū vni⁹. aut p modū pluriū Si primū sic est singularis nūerus Si secōm sic est pluralis nūerus. z q̄z inter vnū z plura nō est dare medium. ideo tn duo sunt numeri noīm. Nec est simile de generib⁹ z numeris. q̄z inter masculinū z femininum reꝑitur medium p abnegationem aliqualem. scz neutrum genus. quia in re reperitur proprietas que indifferenter se habet ad qualitatem actiuam z passiuam

Cōmentum versoris

Primo sciendum. q numerus multipliciter accipit. Primo idē est q res nūerata. sicut sūt decē hoīes vel canes. Secdo idē est quod aīa numerans. vt dicit Virgilius nos numeri sumus tanq̄ fruges. Tercio idem est quod ratio numerandi. z iste nūerus vocat numerus formalis quo solemus numerare. Quarto idem est quod metrum siue mensura. Quinto est mod⁹ significandi datus parti ad designandum rez suā p modū actu alis vnitatis vel plitatis. qui quidē modus significādi ineſt nomini ex eo q de ipo pt fieri fmo de vno vel de plib⁹ Et hoc mō solū ē hic ad ꝓpositū. Oct iste acceptiones habent p hos ꝓsus. Oct numerus numerans distinctio res numerata Accidit z numer⁹ metrū q̄nq̄ vocatur

Secundo sciendum q iste modus significādi nominis potius noīatur a noīe quātitatis discrete z ab eo sumitur q̄ a noīe quātitatis ꝓtinue. Ratio hui⁹ est. q accidentalia nois debent esse generalia z cōia omnibus nominibus Sed quantitas ꝓtinua nō ꝓuenit omni rei p nomen significate Nam rebus spūalibus nō ꝓuenit quantitas ꝓtinua. cum sint immateriales. nec habent ptes integrales Sed tamē ipsis bene ꝓuenit quantitas discreta. ideo iste modus significandi nō sumitur a quātitate ꝓtinua. sed a quantitate discreta. q̄ cito em aliq̄d ꝓfertur intelligitur sub isto modo significandi. scz sub actuali vnitate. vel pluralitate Cum ergo omne nomen sit proferibile. sequitur q modus significandi iste reperitur in quolibet nomine

Tercio sciendum. q ista nomina numeralia duo tria st pluralis nūeri tm. similiter alia noīa a trib⁹. que sunt indeclinabilia. qz talia noīa indifferenter se hūt ad noīa cuiuslibet declinationis. Si em declinarent fm vnam declinatōem magis viderent se habere ad noīa vnius declinatōis q̄ ad noīa alterius declinationis. Quāuis aūt duo et tria sint nomina numeralia. tamen declinant ꝓter aliquā excellentiam. qz ipsa dicuntur ꝓncipia alioz numeroz. quia aūt alia nomina nūeralia sint indeclinabilia. patet q quodda; simile Nam vt ꝓnoīa indifferenter z equaliter se haberēt ad oīa noīa cuiuscūq̄ declinatōnis fuerint. nō hūt declinatōem oīno nomini similē Si aūt haberēt ꝓueniēte declinatōem. magis viderent se habere ad vnū nomē q̄ ad aliud. g vt illud dubium remoueret. illa ꝓnoīa habent incōueniente declinationem. Sic dicendum est de istis nominib⁹ nūeralibus. que equaliter se habent ad omnia noīa. z ideo manent indeclinabilia.

Quarto sciendum. q per oppositum noīa ꝓpria sunt tm singularis nūeri Cui⁹ ratio est. qz nomē ꝓprium vni soli rei ꝓuenit ideo cū solū singular⁹ numerus significat rem suā p modū vnius. noīa ꝓpria sunt tm singularis numeri. z sic ipsis repugnat numer⁹ pluralis Oct si noīa propria q̄nq̄ in plurali numero inuenianť. sic dicit q duo ayaces venerunt ad troyam. hoc est solum impropꝛie. inquantū ponuntur loco nominis appellatiui. Et oīa noīa appellatiua possunt habere pluralē nūerum Et si aliq̄ noīa metallo⁹ z hmōi carēt plurali nūero

Super donatū

hoc est solum fm vlum ⁊ non fm artem Et sic patet quot sunt numeri noīm ⁊ quare tot nec plures nec pauciores .⁊ quid vnusquisq; illoꝝ.

Contra predicta arguit

¶ Primo sic. Ubicūq; est nūerus ibi est multitudo ex vnitatibus aggregata. vt pz p diffinitōem nūeri. in qua dr Numerus est multitudo ex vnitatibus aggregata. sed singularis nūerus nō est multitudo. cū significet solū p modū vnius. g nullus est numerus singularis ¶ Scdo aliquis est numerus binarius ⁊ aliquis trinarius. g sequitur q plures sunt numeri q duo. ⁊ per ꝓns male assignantur tantū duo ¶ Tercio sic greci ponūt tres numeros. scz singularem dualem ⁊ pluralem. vt testat priscianus. sed nos debemus imitari grecos. g etiā debemus habere tres numeros ¶ Quarto sic oīa nōia sub aliquo nūero ꝓprehendunt. sed nomina sunt infinita. g ⁊ nūeri erūt infiniti. ⁊ p ꝓns nō sunt tm duo nūeri in noīe ¶ Quinto sic hoc nomē gens significat rem suam per modum pluralitatis. ⁊ non est pluralis numeri sed singularis. ergo male dicitur q numerus pluralis est modus significandi significans rem suam per modum pluralitatis.

Ad argumēta in oppositū

¶ Ad primum dicitur q vbicūq; est nūerus formalis. qui est rō numerādi de quo non est hic ꝓpositū. ibi est multitudo ex vnitatibus pfusa. sed non vbi est numerus de quo est hic ad ꝓpositū. qui est modus significandi datus nomini ⁊c. Modo talis nūerus pcat rem suam qñq; per modum vnius. ⁊ qñq; p modū pluriū. ¶ Ad scdm dicit. q nūeri formales (qui st quantitas discreta) nō sunt tm duo. sed numeri (qui assignantur in noie tanq; modi significandi) sunt tm duo de quib est hic ad ꝓpositum ¶ Ad terciū dicitur. q dualitas ꝓprehendit sub pluralitate. q: vbicūq; sunt duo ibi est pluralitas. ideo dualitas nō est distincta a plurali nūero. q: quod excedit vnitatem sub pluralitate comprehenditur. ¶ Ad quartum dicitur. q licet nomina sint infinita in numero quo ad nos. tamen omnia reducunt ad vnū illoꝝ duoꝝ numerorum. q: omne nomen quodcūq; sit. aut significat p modū vnius. aut per modum pluriū ¶ Ad quintū dicitur. q hoc nomē gens eo modo quo significat pluralitatez est pluralis numeri. significat em̄ pluralitatem fm rem. ⁊ ergo potest dici pluralis numeri fm rem. ⁊ fm vocez significat per modū vni. ⁊ g est singularis numeri fm vocē Et quia grāmaticus plus considerat voces et dictiones q̄ res. ideo debet simpliciter dici. q gens est singularis numeri. ⁊ sic etiam dicendū est de istis nominibus populus plebs turba ⁊ sic de alijs

Figure nominū quot sūt

Cõmentum versoris

¶ Postq̃ autor supius determinauit de quarto accidente nominis scz de numero. Hic ꝓsequenter determinat de quinto accidente. scz de figura Cui⁹ ordinis ratio est. q; numerus ineſt dictioni ratione substantie eius. figura aũt rõne vocis ideo numerus precedit figurã Et licet figura accipiatur multis modis. vt ptz p hos versus. Accidit est christus disponit signat t ornat Grãmatice vicii sepe figura notat Quorum versuũ satis habetur expositio in libro modoz significandi. tñ figura in ꝓposito solum accipit ꝑm primũ illoz modorum. s. put est modus significandi accidentalis datus parti ad designandum rem suam sub esse simplici vel sub esse composito Et ꝑm hoc dicit autor. q tantũ due sunt figure nominum. scz simplex vt decens potens. composita vt indecens impotens Cuius diuisionis sic habek sufficientia. q; omnis figura. vel ꝓcat rẽ suã sub esse simplici vel sub esse ꝓposito. Si ꝑmũ sic est figura simplex Si scõm sic est figura ꝓposita.

Primo sciendum. q figura fuit inuenta triplici de causa. Primo causa ꝓfusionis tollende. nam hoc ꝓbuz facio indifferenter se habet ad bonum t malum t ista ꝓfusio tollitur quando componitur cum bene vel male. vt dicendo benefacio malefacio ¶ Scõo fuit inuenta causa breuitatis. nam breuius dicitur dapifer q̃ ferens dapes ¶ Tercio inuenta fuit ꝓpter necessitatem. nam armiger melius intrat metrum q̃ arma gerens Et sumitur hic figura ad similitudinẽ figure in mathematicis. que diffinit ab Euclido sic. Figura est que termino vel terminis claudit. q; sicut videmus quando q̃ q̃ quedam simplex figura ex simplici linea circulari fit. sicut circulus Ita hic figura simplex fit ex simplici voce. t sicut videmus q quãdo figura ꝓstituitur ex pluribus lineis triangulis vel quadrangulis. ita videmus q q̃z figura ex pluribus vocibus ꝓstituitur. t talis figura dicitur composita

Sciendum secundo. q figura decomposita (quã ponit Prisc̃ianus) ꝓprehẽditur sub composita. nam Donatus capit figurã compositam communiter pro illa que nõ est simplex Unde illa figura vocatur a Prisciano decomposita que descẽdit a composita figura. vt magnanimitas descendit a magnanimus. t sic potius debet denoiari species derivationis q̃ figura. q; vnã dictionẽ descendere ab alia non facit diuersitatem figuraz. sed potius facit diuersitatem specierum derivationis. ideo dicit autor modorum significandi quod sapiens Prisc̃ianus intelligit per decompositam speciem derivationis. Donatus aũt non ꝓsiderat derivationem dictionis. que pertinet ad ꝓfectos. t nõ ad pueros. ideo ꝑm hoc nõ facit mentionẽ de decomposita figura

Sciẽdum tercio. q vt dicit autor noia ꝓponuntur quatuor modis ¶ Uno modo ex duobus integris vt suburbanus. que sunt due integre dictiones. t in compositione remanent ¶ Scõo modo componuntur ex duobus corruptis. id est duabus dictionibus. quaz nulla est integra in dictione composita. vt efficax municeps. Efficax enim componitur ab effectus effectui t capax capacis. t municeps a munus

Super donatum

et capiens. Modo manifestum est q nulla ps manet integra in illa dictione ¶ Tercio ponunt ex corrupto et integro. vt nugigerulus. quod componitur a nuge et gerulus. et vna pars positionis non manet integra ¶ Quarto ponunt ex integro et corrupto. vt ineptus. qđ cõponit ab in et aptus. a cm mutat in e in positione Insullus quod ponitur ab in et salsus. et mutat a in u. in compositione Et vt dicit autor (noia q̃q̃) ponũtur ex pluribus vocibus q̃ duabus. nam inexpugnabilis dr ab in. i. non et expugnabilis. qđ ponit ab ex et pugnabilis Similiter imperterritus. quod dicitur ab in. id est non. et per. id est valde et perfecte. et teritus a um. quasi non valde territus.

Sciendum quarto. q propter istos modos predictos dant tres regule de noib⁹ positi⁹. quar⁹ prima est. q om̃e nomen compositũ ex duobus rectis declinatur ex pte vtriusq̃ recti. vt iusiurandũ. res publica Et cã istius regule est. qr a ntõ cadit impositio dictionũ. vt de illo oriatur dictio. ideo non est maior ratio quare ex parte vnius recti ista nomina declinent q̃ ex pte alterius. quapropter talia noia declinãtur ex pte vtriusq̃ recti ¶ Secũda regula est. q nomen compositum ex recto et obliquo declinatur solũ ex pte recti et nõ obliqui. vt in hac dictione paterfamilias. vbi p̃cedit ntũs. et in hac dictione legislator. vbi sequit. ¶ Tercia regula est q nomen compositũ ex obliquis ex pte vtriusq̃ manet indeclinabile. sicut hmõi officiperdi que sunt cõposita ex duobus obliquis. et manẽt indeclinabilia Et iste tres regule ponũtur in doctrinali in illa parte. (Rectos compone) vbi dr earum expositio. et de quibusdam adiectis Et sic patet quot sunt figure. et que sit vnaquęq̃. et quot modis nomina componuntur.

Contra predicta arguit̃

Figura est de psideratione logici nam in primo prior philosophus ponit tres figuras sillogismor. sed diuersi artifices debent diuersa pside rare. g̃ figura nõ est de psideratõe grãmatici. et p ps̃ns nõ est accns noiis ¶ Secõ sic. om̃e accns nois põt abesse vel adesse p̃ter subiecti corruptione. vt dr in predicabilibus. sed figura nõ potest abesse nomi. qr om̃e nomen est alicuius figure. g̃ figura nõ est accidens noiis. ¶ Tercio sic decens potens sunt participia presentis temporis. descendentia ab istis verbis possum potes. decet decebat. g̃ male ponuntur pro exemplis in noie ¶ Quarto sic. armiger et dapifer sunt noia. et tñ non sunt simplicis figure. qr non p̃cant rem suam sub esse simplici Nec etiã ppositę. qr non possunt diuidi in partes intelligibiles. nã armi nihil significat. nec ger ¶ Quinto sic ptes sepate cuiuslibet nois nihil significant. vt dicitur primo periherme⁹. ergo nullum nomen componitur ex duobus integris. ps̃a patet. quia si ille partes essent integre in compositione. ipse separare aliquid significarent.

Ad argumẽta in oppositũ

Cario modo

Cuasto modo

Cprma regula

Cscta regula

Ctercia regula

Cprmo

Cscdo

Ctercio

Cquarto

Cquinto

Cõmentum versoris

ad primū

¶ Ad primū dicit q licet figura que est ordinatio triū terminoꝝ fm debitam subiectionē ꝛ ꝓdicationē sit de ꝯsideratione logici Hō tñ figura vt est modus significandi. de qua est hic ad ꝓpositum

ad secūm

¶ Ad scōm dicitur. q licet omne nomē sit alicuius figure. tñ figura potest sibi abesse qr si nomē non haberet aliquā figurā. adhuc reponeret in specie partis per suum modū significandi essentialem specificū. qui est significare per modū habitus ꝛ quietꝫ

ad tertiū

¶ Ad tertiū dicit q decens potens nō stꝫ ibi participia. sed transeunt tñ vim nois

ad quartū

¶ Ad quartū dicitur. q armiger ꝛ dapifer sunt ꝓpositę figure. Et ad ꝓbationem dicitur. q non oia nomina ꝓpositā debent diuidi in duas partes intelligibiles. sed hoc solum est verū de illis que ꝓponuntur ex duobus rectis. in alijs aūt sufficit q possint diuidi in duas ptes reducibiles ad partes intelligibiles modo sic est ibi. nam armi ꝛ ger reducuntur ad istas duas ptes. s. arma et gerens. que sunt intelligibiles.

ad quintū

¶ Ad quintum dr. q fm rei veritatē nomē cōpositū non cōponit ex duobus integris. nec diuiditur in duas ptes intelligibiles Nam hoc dictum est fm ꝯmunē opinionē antiquoꝝ grammaticoꝝ. sed solum ꝓponit ex duob integris fm apparentiam ꝛ non fm rei veritatē Ideo dicit philosophus primo perihermenias. q licet nomen ꝓpositū non possit diuidi. tñ habet vultum. id est apparentiam Et hoc idē dicit auctor modoꝝ significandi cū dicit. Quod sit cōpositum prebet vox consona vultū Et licet partes dictiōis ꝓpositę fm rei veritatem nihil significent qđ sit de intentione totius. videntur tñ significare ꝛ ideo ille partes dicuntur integre siue intelligibiles. qr adhuc sunt significatiue non quantum ad illam ꝓpositionem. sed inquantum stant sub parte orationis. quia pars orationis est significatiua. vt notum est de se.

Casus nominū quot sunt

Postq̄ auctor superius determinauit de quinto accidente nominis. scz de figura. Hic ꝯsequenter determinat de sexto. s. de casu Et dicit q sex sunt casus nominis. scz ntūs. gtūs. dtūs. accūs. ꝛ sic de alijs. Unde sufficientia istoꝝ sex casuū est. qr omnis casus aut est transitiuus aut intransitiuus. Si fm hoc est dupliciter. qr aut dicit substantiam in qua est fuit vel erit actus verbi ꝛ sic est ntūs. Aut dr substantiā excitatam ad aliquem actū exercendum ꝛ sic est vtūs. Si aūt casus sit transitiuꝰ hoc est dupliciter. qr aut est transitiuus ꝓsonaꝝ aut actuū. si primum hoc ē dupliciter. qr vel dr ꝓncipiū substātie. ꝛ sic est gtūs. vel finē substātie. ꝛ sic est dtūs Si scōm hoc est dupl'r. aut dr rem que est ꝓcipiū actus et sic est abltūs. aut dr rem que est terminus actus ꝛ sic est accūs.

Sciendū

primo. q casus accipit multis modis Primo casus dr ruina siue lapsus rei fm q dr de quātō gradus altior de tāto casus gratior Scōo idē est qđ euentus Tercio est inflectio vocꝫ de voce in vocem. ꝛ illo mō capit hic. ꝛ describit sic Casus est quidaꝫ modus signi

Super donatum

ficandi accidentalis datus nomini ad significandū rem suam per modum vt qō. vel cui⁹. vel p̄ modū vt cui. vel p̄ modū vt quem. vel p̄ modum excitati ad actū ꝓbi ꝓsequendū. vel p̄ modum vt a quo ¶ Et illa diffinitiōe p̄ñt elici diffinitōes pticulares oīm casuū. Vñ predicte acceptiones casus cōtinent in his ꝓsibus. Lapsus t euentus inflectio sit tibi casus ¶ Et quicquid dicas a cado sit tibi casus.

Sciendum secundo. q⁹ inter illos casus est ordo Naz ¶ nominatiuus p̄cedit oēs obliquos. qz ab ipo fm vocē descendunt oēs obliqui. t ideo ntūs tanq̄ ꝓncipiū ponitur in primo loco ¶ Et non dicit casus eo q⁹ cadit ab alio. sed qz alij cadūt ab ipso ¶ Et dicit ntūs a nomi nos as are. qz ntūs ꝓprie nominat rem suam. t in ipso fit impositio dictionis ¶ Genitiuus vero sequit immediate ntm̄. qui est quasi vinculum Nam sicut filius immediate sequitur patrem eius. ita gēūs immediate sequitur ntm̄. ideo dicitur gēūs a gigno is ere. qz gignit a noīatiuo ¶ Datiuus vero in tercio loco ponit. qz ad amicos ptinet. qz amicorum interest dare Dicitur aūt datiuus a do das dare. non q⁹ det aliquid. sed q⁹ habet ꝯstrui cū alijs dictionibus que significant dare ¶ Accusatiuus ꝙo ponit quarto loco. qz ad inimicos pertinet Nā accusatio est inimico⁹. ¶ Est em̄ ois accusatio odiosa nisi causa correctionis propo natur. vnde accusatiuus dicit ab accuso accusas accusare. qz construitur cum ꝓbis accusationem importantibꝫ ¶ Uocatiuus aūt in quinto loco ponitur. qz solū ꝯstruitur cū ꝓbis sēde ꝓlone. Alij aūt p̄cedentes indifferenter hūt ꝯstrui cū omnibus ꝓlonis. ideo alij casus sunt generaliores t ꝓres ipso. ¶ Et dz a voco as are. q⁹ idem est quod excito as are qz ipse significat per modū excitatōis ad actum verbi ꝓsequendū ¶ Ultimo vero loco ponit ablatiuus. qz vltimo fuit inuentus a rhomanis Nam greci illum casum non habent. cuius causam assignant aliqui qz ablatiuus dz ab aufero. sed qz greci fuerūt oēs curiosi. ideo illum raptorem habere noluerūt in ꝯsortio casuū ¶ Iz illa causa minus videt valere. tō dicendū est q⁹ ablatiuus casus a grecis sub gō ꝓprehēdi debet. qz ablatiuus t gēūs multū ꝓueniūt in modo significandi Alia causa potest esse quare vltimo loco ponit. qz ipse dz ab aufero. sed ꝓus est apponere cꝫ auferre. ideo ipse in vltimo loco ponit in ordine casuum.

Sciendum tercio. q⁹ septem sunt forme casuales scz aptota. monaptota. diptota. triptota. tetraptota. pentaptota. t exaptota ¶ Et ptz p̄ hos ꝓsus Aptota dicuntur habentia solos rectos Neutra duos casus quartū quintum superaddunt Continet atq̄ simul pus fas itq̄ nefasq̄. Sed cornu gelu genu monaptota ponis ¶ Et thabi thabo diptota noīa trado. Scamnū in nutro tibi triptota dicit esse ¶ Dic puer atq̄ faber tetraptota siue magister. ¶ Dic dñs penta primus vn⁹ atq̄ exapte. Unde illa forma que nō habet casum formatū ab eo dicit aptota. sicut pus t fas Nam illa noīa nō reperiuntur in pluralibus casibus cꝫ in noīatiuo ¶ Et ita ꝓprie illud nomē q⁹ non declinat in pluralibus casibus est aptote forme vn⁹ Aptota non queunt per casum flectere voces ¶ Et dicitur aptota ab a quod est sine t ptotos casus quasi di

Cõmentum perſoris

Monaptote forme

ctio ſine caſu. Sed nomen monaptote forme hz vnum caſum tm̃. vt fortε de fors. Et dr a monos qđ eſt vnũ z ptotos caſus. q̃ſi dictio habens vnũ caſum. Etiam illud nomen qđ hz eandem terminatiõem in oĩbus caſibus in ſingulari nũero poteſt dici monaptote forme. vñ. Que monaptote ſunt caſus flectuntur per omnes. hoc eſt ſm vna z eandem terminationem. Et propter hoc talia nõmina dicuntur habere tm̃ vnum caſum. i. vnam caſualem terminationem

Dyptota forma

Triptota ſoma

Tetraptota ſoma

Pentaptota ſoma

Exaptota ſoma

Sciendum quarto q̃ diptota forma eſt illa que habet duas terminationes ſiue caſus diſſimiles. vt thabi thabo. Et dr a dya id eſt duo z ptotos caſus quaſi hñs duos caſus diſſimiles. Triptota forma eſt que habet tres caſus in diuerſis terminationibus in ſingulari numero. vt ſcamnũ ni. no. Et dr a tris qđ eſt tres z ptotos caſus. quaſi hñs tres diſſiles caſus in terminationibus. Tetraptota forma eſt illa que habet quatuor terminatões caſuales in ſingulari numero. vt mgr ri. ro. rũ. Et dr a tetra qđ eſt quattuor z ptotos caſus q̃ſi hñs quatuor diſſimiles caſus in terminatiõibus in ſingulari nũero. Pentaptota forma eſt illa que hz q̃ncq̃ caſus diſſiles in ſingulari. vt dñs i. o. ũ. e. Et dr a penta. i. q̃ncq̃ z ptotos caſus quaſi hñs quincq̃ caſus diſſimiles in ſingulari numero. Exaptota forma eſt illa q̃ hz ſex caſus diſſimiles in ſingulari nũero. vt vnus nius. ni. nũ. e. o. Et dr ab exa. i. ſex z ptotos caſus quaſi hñs ſex caſus diſſimiles. z ſic ptz quot ſint caſus nom. z quo vnuſquiſq̃ diuidit. z quem ordinem habent inter ſe.

Cõtra predicta arguitur

Quot modis dicitur vnũ oppoſitorum tot modis dicit et reliquũ. ſed rectus z obliquus opponunt. g̃ cũ tm̃ duo ſint recti. ſcz ntũs z vocatiuus. ſequitur etiã q tm̃ duo erũt obliqui. z p ẽns non erunt niſi quatuor caſus. Secundo ſic. greci nõ ponunt niſi quincq̃ caſus. qr nõ habent ablatiuum. ſed nos debemus imitari grecos. qr omne genus eloquentie a fontibus grecorum eſt ortum. ergo ſunt tm̃ quincq̃ caſus. Tercio ſic. ratio quã ſignificat nomẽ eſt eadẽ in recto z obliquo. vt dicitur in libro perihermenias. g̃ rectus z obliquus non ſunt caſus differentes. Cõſequentia tenet. qr ſi rectus z obliquus differrẽt. ratione nominis differrent. z ſic eſſet alia ratio in recto z obliquo. Quarto ſic vocatiuus inter alios caſus maximam habet conuenientiam cum nominatiuo. z propter hoc vocatur alter rectus. ergo vtũs debet immediate poni poſt nominatiuum. Quinto ſic. ablatiuus eſt generalior vocatiuo. quia poteſt conſtrui cũ verbis omnium perſonarum. vocatiuus vero tantũ conſtruitur cũ verbis ſecunde perſone. ſed generaliora ſunt priora. vt dicitur in prohemio phiſicoꝝ. ergo ablatiuus debet precedere nominatiuum

Ad argumẽta in oppoſitũ

Super donatum

¶ Ad primum dicitur. q illa autoritas solum habet veritatem in illis que opponuntur fm oēs suas rōnes tam generales q̄ speciales. z nō habet veritatem in illis que solum opponuntur secundum suas rōnes speciales. mō sic est q rectus z obliquus solum opponuntur scōm suas rationes speciales. z nō fm ratiōes generales. qz vna z eadem res significatur per rectum z obliquum ¶ Ad scōm dicit. q greci ꝓprehendērunt ablatiū sub genitiuo ideo non habent nisi quinq casus. Latini aūt distinxerūt genitiuū ab ablatiuo. ideo ponūt sex casus ¶ Ad terciū dicitur. q licet rectus z obliquus non differant in re significata p ipos differunt tamen in modo significandi. qz rectus significat rem suā per modum vt quod siue p se stantis. ideo bene in oratione subiicitur. obliquus ꝓ eandem rem significat. vt est alterius. vel vt quod est alterū z sic de alijs. ideo rectus z obliquus sunt casus distincti inter se secundum suos modos significandi ¶ Ad quartū dicit q autor nō habuit illam ꝓsideratiōē sed aliā. s. q gtus dtus z accus sint generaliores vtō qz possunt ꝓstrui indifferenter cū oībus ꝑbis cuiuscūq; psone. Vocatiuus ꝓ solū ꝓstruit cū ꝑbis scōe psone. ideo illi tres casus tanq̄ generaliores ꝓponūtur vtō. etiā si vtūs immediate poneretur nominatiuo. dubium esset an obliqui formarent a nominatiuo vel a vtō. cum vocatiuus sit alter rectus. ideo ꝓpter dubiū tollendum postponit vocatiuus ¶ Ad quintum dicit. licet ablatiu⁹ sit generalior vocatiuo. tñ postponitur ipsi vto. eo q vltimo fuit inuentus a romanis. z sic pro tūc non erat in vsu grāmaticorum. cum ergo vocatiu⁹ prius sit inuentus q̄ ablatiuus. merito precedit ipsum.

Magíster nomē appellatiuum.

Postq̄ autor superius determinauit de accidentib⁹ noīs. Hic ꝓcedit declarat vnū quod ꝓposuit determinando de casu. Nam posuit q noīa oīm generū declinant p hos sex casus noīm. ideo declarat hoc ostēdendo primo quō declinant noīa masculini generis p sex casus tam in singulari qua in plurali nūero. z gratia hui⁹ docet declinare hoc nomē magíster. dicēs q in ntō declinat. vt hic magíster. gtō hui⁹ mgri z c. Et p hoc q dr hic magíster denotat q est masculini gr. qz p hic intelligitur genus masculinū ¶ Secundo hoc idem ostendit a. de noībus femínini gr declinando hoc nomen musa ¶ Tercio ostendit declinare noīa neutri generis. declinando hoc nomen scamnū. Et postea docet declinare noīa cōis gr declinando hoc nomen sacerdos z cīis. noībus per ordinem.. z hoc tractans determinat autor de declinatōibus nominum. Nam hoc nomen musa est ꝓme declinationis. scamnum z magíster scde declinatōnis. sacerdos z felix tercie. fructus quarte. species ꝓ quinte. Et ita ex hīs q̄ dicta st hic patz. q dnq; st declinatōes. z septē genera noīs. z q st sex casus. p quos declināt oīm generū noīa. patet etiā q tm duo st nūeri. s. singularis z plis Et sic ista determinatio ē necāria circa accidētia noīs

Cõmentum versoris

Primo

Declinatio sic diffinitur

Duo { consequens / inconsequens

Tria { casualis / numeralis / personalis / tpalis / modalis

Secundo

Tertio

Quarto

Declinatio sic diffinitur

Sciendum primo. q declinatio ꝺr qñq; ꝺclinan/tis actio. qñq; dicitur illius qꝺ decli/natur passio. ꝛ sic sumitur hic passiue Et diffinitur sic. Declinatio est inflectio voc/ a voce principio reten to ꝛ fine variato Et diuidit declinatio. nam alia est declinatio ꝓsequẽs alia inconsequens. Consequẽs est qñ genitiuus recte descendit a nõ. ꝛ ceteri casus ab ipso ꝛ sic de alijs. vt magister magistri. ꝛ hec dicit regu/laris declinatio. Inconsequens est qñ gtiꝰ indirecte formak a nõ. vt iupiter iouis. ꝛ hec vocatur irregularis declinatio. Declinatio iterum diuidit. q; quedã est generalis. in qua fit variatio ꝑ genus. vt albus al ba albũ. Alia casualis in qua fit variatio ꝑ casus. vt magister magi/stri. Alia est nũeralis que fit per numeros. vt hõ hoies. Alia est ꝓso/nalis q fit ꝑ ꝓsonas. vt lego legis. Alia est tpalis q̃ fit ꝑ tpa vt amo ama bã amaui. Alia ẽ modalis que fit per modos vt amo ama amem.

Sciendum secundo. q tm̃ sunt quinq; declinatiões no minũ. intelligẽdo de declinatione nominali casuali. s. ꝓma. scꝺa. tercia quarta. ꝛ quinta. quaꝝ sic habek sufficientia. q; oĩs declinatio est infle/ctio vocis. vel ergo illa inflectio ꝙgnoscit ꝑ vocales vel ꝓsonantes. Si primũ hoc est dupliciter. vel cognoscit ꝑ vocalem simplicez aut mixtã Si ꝑ simplicem hoc est dupl'r. aut ꝑ e. aut ꝑ i. si per e sic est prima decli natio. que facit' gtiñ ꝛ dtiñ singulares in ae. vt musae. si per i. sic est se/cunda. que facit gtiñ in i. vt magistri. ꝛ dtiñ in o vt magistro Si ꝙ ꝑ mixtam sic est quinta. que facit gtiñ ꝛ dtiñ in ei. vt species spꝯci. Si autem declinatio noscitur penes ꝓsonantem hoc est dupliciter. vel i ꝓ/cedit ꝓsonantem vel v. si i precedit sic est tercia. si v sic est quarta. que fa cit genitium in vs. vt manus manus manui

Sciendum tercio. q inter istas declinationes est ordo prima enum ꝛ secunda precedunt alias. q; vocales priores ꝛ dignores sunt ꝙsonantibus Et itez ꝓma p̃cedit secundam. q; prima ꝙgnoscitur penes e. secunda aũt penes i. modo in ordine vocalium e. p̃cedit i. Si militer tercia precedit quartã. q; i. est penultima littera in terminatio/ne gti tercie declinationis. que precedit v. que est penultima littera gti quarte declinationis Et similiter quarta debet p̃cedere quintã. quia quinta facit gtiñ in ei. que faciũt diuisas sillas. quarta aũt non facit ge nitiuum nisi in vnã sillabã. ideo sicut vnũ p̃cedit duo. ita quarta prece dit quintam Et in istis oĩb; declinatõib; ex pte ablatiui sumitur ista propositio ab ꝛ nõ in accusatiuo vel alio casu. Nõ eñ dicimus ab hũc magistrũ in accusatiuo sicut dicim; ab hoc mogistro in ablatiuo Et hoc est ad ostendendũ oꝛiginem ablatiui Nam ꝓbum a quo descẽdit ablatiuus de sua natura hz ꝓstruí cũ ablatiuo mediante ꝓpositione a vel ab. vt cũ dicitur aufero ab illo. Sed hoc non habet accuso as are. a quo venit accusatiuus Vel hui; potest' esse alia causa. q; in aliquib; noĩbus eadem est vox dti ꝛ ablti. ideo ante ablti̇ ponit hec prepositio ab. ad ostendendum differentiam inter dtiñ ꝛ ablatiuum

Sciendum quarto: q raro reperiuntur aliqua adiecti

Super donatum

ua quarte vt quinte declinatõnis Oct huiꝰ cã est qz greci vtũtur maxi me qrta vel qnta declinatõibus. sed greci nõ habẽt hmõi adiectiua. iõ nos imitãtes grecos nõ hẽmus adiectiua qrte vel qnte declinatõis. sed hẽmus adiectiua pme vel scde vel tercie declinatõnis. z hoc ꝓpterit nrõ mõ loquẽdi Nã desideramꝰ exp̃mere rez quidditates qõ greci nõ cu/rant Vñ in pma declinatõe repiunt quinqz gña. s. masculinũ vt papa Feim vt musa Neutz vt pasca Cõe vt lixa Epicenuz vt mustela In scda declinatõne repiunt siliter quinqz. s. masculinũ vt magister Feim vt papirus Neutz vt vt scãnuz Cõe vt clauiger Epicenũ vt milu Oct in istis ãbabus declinatõibus repiunt adiectiua que st õnis ge/neris vt albus ba buz In tercia aũt declinatõne repiũtur õnia genera Masculinũ vt pr̃ Feim vt mar Neutz vt tẽpus Cõe vt sacerdos Dẽ vt felix Epicenũ vt passer Dubiũ vt hic aut hec finis clunis. Sed in qrte declinatõne repiunt tantũ tria gña s. masculinũ vt fructus Feim vt hec acus Neutz vt hoc cornu Oct in qrta siliter repiunt tria Mas/culinũ vt h meridies Feim vt hec facies Dubiũ vt h aut hec dies Et sic clare patz qũo declinãtur oim genez noia p hos sex casus. z quot st declinatões nois. z quare tot st z nõ plures nec pauciores

Cõtra prędcã arguitur pri

mo sic ¶ Nomẽ dẽt p̃cedere pnomẽ. sed mgr̃ est nomẽ. hic ꝯo pronomẽ ergo dẽmus dicere ntio mgr̃ hic. z nõ hic mgr̃ ¶ Scdo sic Musa ẽ no men feini generis ꝑme declinatõnis. z mgr̃ scde declinatõnis. sed ꝑma de clinatio p̃cedit scdam. ergo autor ꝑus debuisset declarasse hoc nomen musa qz mgr̃ ¶ Tertio sic. in hoc passu autor nõ ponit aliqõ nomẽ epi/cени generis. ergo hic no seruat ordo generis nec ordo declinationũ vt pa tet in p̃cedenti rõne. ergo videt q h autor male ordinat ¶ Quarto sic. vocalis ꝑior est ꝑsonãte. ergo illa declinatio (q cognoscit penes vocale) prior ẽ illa que cognoscit penes ꝑsonãtes. sed qnta cognoscit penes vo/calem. tercia ꝑo z qrta penes ꝑsonantẽ. ergo qnta dẽt p̃cedere tercia et quartã ¶ Quinto sic Illa noia solus alter vnus ꝛc. sunt declinabilia z tamẽ nõ declinãtur fm aliquã istaz declinationũ. ergo ille quinqz decli natões nõ sufficiũt Minor probat. qz si sic hoc eẽt maxime fm scdam declinatõem. sed hoc nõ. quia nõ faciũt gẽs singulares in i z datios in o. sed genitiuũ in ius. z datiuũ in i.

Ad argumenta in oppsi.

¶ Ad primũ dicit. q autor hic nõ ꝑsiderat ordinẽ nois ad pronomẽ. sz cõsiderat vt p pronomẽ hic ducit nos in cognitõem gis huius nois ma gister. sed illud qõ ducit nos in cognitõem rei p̃cedit illam. ideo bñ di cit autor ntõ hic magister. z nõ ntio magister hic ¶ Ad scdm dicitur q autor nõ ꝑsiderat hic ꝑncipaliter ordinẽ declinatõnis sed generis ad ge nus. z quia mgr̃ est generis masculini. z musa generis feini. sed masculi/nuz z feim sic se hũt q masculinũ p̃cedit feim. ideo autor ꝑus declinat

Cõmentum versoris

magister cẽ musa ¶ Ad terciũ dicit q nomina epicheni generis sũt ꝓ me scde vel tercie declinatõis. z qr autor manifestat qliter noia ꝓme secũde vel tercie declinatõis declinant ꝙ hos sex casus. tõ nõ posuit autor hic aliquod nomẽ epicheni generis. ¶ Et ita tenet hic autor aliqualiter ordinẽ declinatõis ad declinatõem. nã post nomina tercie declinatõis ponit hoc nomẽ manus. qđ est qrte declinatõis. sed ꝑncipal'r tenet ordinẽ generis ad genus. z tõ ꝓpter hoc illa duo noia secunde declinatõnis. s. magister z scamnũ. z duo ter tercie. scz sacerdos z felix ꝓcedunt ꝟ nomẽ fructus. qđ nõ faceret ꝓpter declinatões nisi ꝑncipal'r vellet manifestare genera ¶ Ad quartũ dicitur q inter quintã terciã z quartã declinatões nõ cõsiderat autor ordinẽ vocalis ad cõsonantẽ. Sz cõsiderat ordinẽ simplicis ad cõpositũ. mõ sic est q tercia z quarta declinationes cognoscunt penes simplices vocales. z quinta cognoscit penes duas. ideo quinta declinatõ ponit post terciã z qrtã ¶ Ad qntũ dr q ista noia vnus solus z totus z sitta nõ declinant ꝑm scdam declinatõez nominis. sed ꝑm scdam declinatõem ꝓnominis. ideo ꝓpter ipsa nõ est aliqua alia declinatõ in noie. qm̃ de paucis non est ars

Ronomen quid est pars orations que

Postq̃ autor determinauit superius de noie quãtuz ad sua ẽntialia. z etiã quo ad eius accidẽtalia. ponẽdo accidẽtia eius hic ꝓsequẽter determinat de ꝓnoie. z ꝑmo quo ad essentialia ponendo diffinitõem eius. Secũdo quo ad eius accidẽtalia. ponẽdo accidẽtia eius. In ꝓma igitur parte ponit diffinitõem eius dicens (Ronomen est pars oratõis. que ꝓ nomine posita zc)

Sciendum ꝑmo. q in ꝑdicta diffinitõe (pars oratõnis) ponit loco generis. z dicit ibi pars aptitudinẽ z nõ actũ. qr ad rõem ꝓnominis nõ oportet sp q actu ponat in oratõe. Et totũ residuum ponit loco differẽtie. scz ad dr̃nam aliarũ ptiũ oratõis. Nulla em̃ ps oratõis ponit ꝑ noie sicut ipm ꝓnomẽ. Vñ ipm ꝓnomẽ ponit ꝑncipal'r loco ꝓprij noiis. vt dicendo. sortes currit z ille disputat. Et aliqñ ponit ꝑ noie appellatiuo. vt dicẽdo. hõ est aial z ille est ratõnalis. ibi nõ ponit hõ inquãtũ appellatiuũ. scz inquãtũ habet modũ ꝓprij. qr ille actus ẽndi animalis nõ est ꝑmo z ꝑ se hois in cõi. sed est alicuius ꝓticularis hois. vt dr phus in phemio methaphisice. Actus z opatões sũt circa singularia. ꝟ autẽ oportet intelligi ꝑmo z ꝑ se. nã ex dr̃nti actus sũt vniuersaliũ

¶ Sciendum secũdo q ꝓnomen positum ꝓ nomine tãtũ significat sicut ipm nomẽ ꝓ quo ponit. vt si dicatur. sortes currit z ille disputat. ibi (ille) tã tũ significat sicut sortes. Rã relatiõ est añ late rei recordatiuũ Et ꝟ est qđ dicit autor cũ dicit q illa ps oratõis. que

Super donatum

est pnomē p noīe posita tātūdem pene fcat. Nā nomē in ꝓposito signifi
cat substātiā cū qlitate determinata z distincta. pnomē ꝓo fcat illam
substātiā indeterminate. iō dr̄ spēno" z pnomē. z iō dr̄ auctor (tātūdem
pene fcat) Et vltimo subiūgit auctor (psonāq; iterdū recipit) Et potꝫ
interdū ꝓpter istas dictōes. qs qualis quātus ꝛc. que dicūt eē pnoīa
et tm̄ nō recipiūt certas psonas. iō dr̄ auctor q pnomē interdū. i. aliquā
do recipit psonā. z interdū nō recipit sibi determinatā psonā. Nec ē in
cōuenies q in hac diffinitōe ponat psona q est accūs pnoīs. qr illa diffi
finitō nō est qdditatiua. sz descriptiua. q̄ pt bn̄ dari p accūtia. z sic ptz
intellect⁹ huius diffinitōis. Et hec diffinitō bn̄ cordat cū diffinitōne
psciani. q talis est. Pronomen est pars oratōis. que pro nomine ponit
et vniuscuiusq; certas z finitas habet psonas

¶ Sciendū tercio q pnomē inuētū fuit duplici de cau
sa. s. cā ꝯmoditatis z neccitatis. Cā neccitatis est duplex. qdā eīm est in
ordine ad nomē. alia in ordine ad verbū. Cā neccitatis in ordine ad no
mē est vt pnomē ponat p noīe. in ordine aūt ad verbū ē vt reddat ei sup
positū in pma z scda psonis. qō nomē facere nō pt. cū tm̄ sit tercie pso
nec etiā alia ps oratōis. Cā ꝯmoditatis etiā est duplex. Prima est ꝓpter
nugatōes tollēdā. Cōmodi⁹ eīm dr̄ Virgili⁹ scripsit bucolica z ille scrī
psit georgica. q̄z si dicat. Virgilius scripsit bucolica z Virgili⁹ ꝛc. qr est ibi
qdā nugatō. Scda est ꝓpter dubitatōem tollēdā. Certi⁹ eīm dr̄. Ayax
venit ad troyā z idē fortiter pugnauit. q̄z ayax fortit pugnauit. qr si di
ceret. ayax venit ad troyā z ayax fortiter pugnauit. dubiū eēt vtrū dice
ret de vno vl̄ de pluribꝫ. Sz qn̄ dicit. ayax venit ad troyā z idē fortiter
pugnauit. certum est q de eodem in numero intelligit. Et iō dicit pe.
hyſ. in septimo tractatu de relatōe q relatiuū facit maiorē certitudinē
de antecedente q̄z aūs suiꝑsius. Et iste due cause per hos duos parent
versus. Pronomen duplici de causa reor esse repertum. Prima necessa
ria fuit vtilis causa secunda.

Sciendum quarto q pronomen qdditatiue sic diffinit
ab auctore modoꝝ significandi (Pronomē est pars orationis significās
p modum substantie indeterminate) Et ista diffinitō est eēntialis da
ta p eius ꝓncipia essentialia. scilicz per genus z differentiam. quia per
hoc q dicitur (pars orationis) tāgitur genus. z per hoc q dicitur (sig
nificans p modum substantie indeterminate) tangitur differentia ab
alijs partibus oratōis. Et per hoc q dicitur (substantie) differt ipsum
a verbo z ab alijs partibus indeclinabilibus Et p hoc q dicitur (inde
terminate) differt a nomine. Et qr vna res nō potest habere duas diffi
finitōes essentiales z qdditatiuas. sequitur q ista diffinitio (quā do
natus tradidit) est descriptiua z accidentalis data p accidentia pronō
minis. Et sic patet quid sit pronomen. et quem ordinem habet ad cete
ras partes orationis

Cōtra predicta arguit pri

Cõmentum ꝑsoris

mo sic ¶ Simplex dēt p̄cedere ꝓpositus. sed pronomē est simplex. quia ꝑcat subam cuz qlitate Nomē vero ꝓpositū. qz ꝑcat subam cuz qlitate. ergo pronomē dēt p̄cedere nomē ¶ Scdo sic. vnius definiti dēt esse vna definitio. quia res nō bēt nisi vnū esse qđ explicatur p definitōem. sed ꝓnomis est alia definitio ab illa. ergo hec ē supflua ¶ Tertio sic. solius speciei ē definitio (vt dicit boetius) sed ꝓnomē nō est spēs. ergo nō dēt definiri Minor ꝓbatur. quia ōnis spēs est quoddā totū ꝓpositus ex genere z dr̄ia. sed ꝓnomē est pars orōnis z nō totū ꝓpositus. ergo ꝛc. ¶ Quarto sic Oīnis pars orōnis p̄ter intiectōem ꝑcat mentz ꝓceptuz sed pronomē nō ꝑcat mentis cōceptum. ergo male ponitur in definitōne q est pars orōnis Probaꝝ mior. quia ōne (quod cōcipitur in mente) p suā formā ꝓcipitur. sed pronomē caret forma. qz caret qualitate. ergo nō potest ꝓcipi in mente. z p ꝓsequēs nō ꝑcat mentis ꝓceptuz ¶ Quinto sic Nomē propꝛuz caret plurali nūero. ergo si pronomē esset pars orōnis posita loco noīs proꝑ. sequeret q oīnia noīa proꝑa nō carent plurali nūero. sed hoc ē falsuz. ergo male dicit q ꝓnomē est pars orōis posita pro alio scilicet pro ꝓpꝛo nomine

Ad argumēta in oppositū.

¶ Ad primū dicitur q simplex dēt p̄cedere ꝓpositum qđ ex illo simplici ꝓponitur. sicut aqua z farina p̄cedunt panē ex ipis ꝓpositus. sed non oꝑtet q simplex p̄cedat ꝓpositus nō qđ ꝓponitur ex ipo Modo sic ē q nulluz nomen ꝓponitur ex pronoīe. ideo nomē nō debet sequi ꝓnomen sicut simplex suū ꝓpositum ¶ Ad scōm dicitur. q vnius definiti debz esse vnica definitio q̄dditatiua z essentialis. sed nō est inconueniēs q habeat plures definitōnes descriptiuas. quia sicut pōt habere plura accidēt̄ia. ita pōt habere plures dcōnes descriptiuas Ad ō dicenduz est. q definitio data a donato est solū descriptiua z nō quidditatiua ipi ꝓnomini ¶ Ad tertiū dicit. licet pronomē sit pars orōis in ordine ad orōez ex ipo pronoīe z verbo ꝓstitutā. ramē est spēs si ꝓpatur ad suū genus. scz pars orōnis in cōi. sub qua ꝓtinetur tanqꝫ spēs sub suo genere. z hoc mō pronomē est quoddā totuz ꝓstitutuz ex genere z dr̄ia specifica ¶ Ad quartū dicit Licet pronomē nō habeat qlitatem determiatā z distincta pro forma. habet tn̄ qualitatē indeterminatā z indistinctaz pro forma. z hoc sufficit ad hoc q ab intellectu ꝓcipiat. ideo dicit autor mō ꝑcādi. q prono" ꝑcat suam mere. i. indeterminate ¶ Ad q̄ntuz dr negādo ꝓnam. q prono" ponitur qñqꝫ pro pluribus ꝓprijs. sicut dicendo sortes z plato currūt z illi disputāt. ideo necesse fuit pronomē hēre plem nūez Nō autē nomia propꝛia. quia talia vni soli rei ꝓueniunt. et sic eis repugnat pluralis numerus. ergo z cetera.

Pronomini quot accidūt

ser. que. qlitas genꝰ nūerus ꝛc Postea autor determiauit de ꝓnoīe q̄ntuz ad eius essentialia ponēdo definitōez eius. ꝓnr determiat de ipo q̄ntū ad

eius accidētia. ꝛ facit hoc ꝓmo in generali. ostēdendo q̄t sint. Et secun
do determinat de vnoquoq; in speciali. In prima pte dicit autor (Prono
mini quot accidūt. scz. s. q̄litas gen⁹ nūer⁹. ꝛc) Quor sufficiētia sic ha
bet. qz oīe qđ accidit ꝓnoī. aut accidit ei grā subē. aut grā q̄litatis īde
terminate. Si ꝓmū hoc est dupl'r. aut accidit ei grā subē absolute. ꝛ sic
est persona. aut grā subē compate ad aliud. ꝛ sic est casus. Si ex pte q̄li
tatis hoc est tripl'r. aut ex pte q̄litatis absolute. aut respectiue. aut in ra
tōe ꝓncipij. Si ꝓmū sic est genus. Si scōm sic est nūerus Si terciuz. h
est dupl'r ꝓm q̄ duplex est ꝓncipiū. nā quoddam est ꝓncipiū intrinsecū
qđ est q̄litas. aliud est extrinsecū. quod est figura

Sciendum ꝓmo. q̄ relatō ꝛ demōstratō nō sūt mōi
ficandi ꝓnoīs. sz sunt q̄dā accītia siue
q̄dā ꝓprietates ꝓītes modū demōstrā
tis ꝛ referentis. sicut em̄ vita (q̄ resultat ex vnīōe corpis cū aīa) nō est aī
ma nec corpus. ita demōstratio ꝛ relatō (q̄ sunt ꝓprietates ꝓītes modū
referentis ꝛ demōstrātis) nō st̄ modi demōstrātis ꝛ referētis. ꝛ ideo nō
ponunt ab autore inter accītia ꝓnoīs (Vlū relatio est añ late rei recor
datio) Et est duplex. scz simplex ꝛ ꝓsonalis. Simplex est q̄n relatiuuz
refert idē in spē ꝛ nō in nūero cū suo añcedente. sicut ibi. Vulier dam
nauit. que saluauit. Sed relatio ꝓsonalis est q̄n relatū refert idē in nu
mero cū suo añcedente. vt sortes currit ꝛ ille disputat

Sciendū scōo q̄ duplex est demonstratio .s. ad sensum
et ad intellectū Demōstratio ad sensū est q̄n demōstrat res que subiī
cit sensui. vt visui vt auditui Demōstratio ad intellectū est q̄n res ab
sens demōstrat ꝑ aliqđ signū in intellectu exīs. Demōstrationū alia
simplex. alia ꝓsonalis Demōstratō ꝓsonalis est q̄n demonstrat id qđ
supponit. vt socrate demonstrato ꝓsonal'r. de ipo dr. iste hō currit. Et
dr demonstratio ꝓsonalis a ꝓsona. eo q̄ res in ꝓpria ꝓsona demōstratur
Sed demonstratō simplex est q̄n aliud supponit. ꝛ aliud demōstrat. ꝛ
hz fieri q̄n res in ꝑticulari demonstrat. ꝛ ꝑ eadē re in spē supponit. ꝛ nō
in nūero. vt hec herba crescit in orto meo Et nō ꝑt relatiuū diuidi in re
latīm ad sensum ꝛ ad intellectū. sicut ꝓnomē demonstratīm. qz relatiuū
facit recordatōem de re absente. sed illud quod est absens nō ꝑt cade
re sub sensu. qz sensus ꝓcipit suū obiectū sub hic ꝛ nūc. iō nullū est rela
tiuū ad sensū sicut demōstratīm. Vlū nomē demōstratīm. vt talis rātus
quātus nō diuidit in demōstratīm ad sensum ꝛ ad intellectīm. sicut ꝓno⁹
demonstratīm. Cuius cā est. qz nomē hz qualitatē. sz q̄litas est ꝓncipi
um ꝓuenientie ꝛ dīntie. iō demōstratio notialis demōstrat vnū ꝓncipa
liꝫ. ꝛ dat aliud intelligere. Et si aliqs dicat. talis est magn⁹. demōstra
to maiori ostendit qualitatem. ꝛ ideo demōstratio noīs partim se tenet
ad sensum ꝛ partim ad intellectum. ꝛ vnum non contingit separi ab al
tero Demonstratio autē (que ē in ꝓnoīe) se tenet ad vnum soluz .s. ad
sensuz vl ad intellectū. Et qz sēsus visus dignior est q̄tū ad cognitōem
qz plures dīntias rex nobis ostēdit. put dr in phemio metaphisice. iō
demonstratio ad sensum potissime fit ad visum

Cõmentũ persoꝛis

Tercio

Quarto

Sciendũ tercio. q̃ autoꝛ inter accidentia ꝓnominis ꝓmo determinat de qualitate. dicẽs q̃ q̃litas ꝓnois est duplex. nã alia est finita. ⁊ alia infinita. Cuius cãm assignat donatus. qꝛ quedã sũt ꝓnoia finita. quedã infinita. Qualitas finita accidit ꝓnominib⁹ finitis et qualitas infinita accidit ꝓnominib⁹ infinitis. Vñ dicit autoꝛ (ꝓnoia finita sũt illa que recipiũt ꝑsonas. vt ego tu sui Et debẽt intelligi q̃ recipiũt certas ꝑsonas ⁊ determinatas. qꝛ oia ꝓnoia recipiũt aliquã personam. vel determinatam vel indeterminatam. Et ꝓnoia infinita (vt dicit autoꝛ) sunt illa que nõ recipiunt personas. vt quis que quod Et debet etiã intelligi q̃ nõ recipiũt certas ꝑsonas.

Sciendũ quarto. q̃ difficile videt illud esse qđ dicit autoꝛ q̃ aliqua ꝓnoia sũt infinite q̃litatis. qꝛ (vt dicit ꝓsc̃ianus) oia ꝓnoia sine demõstratõe ⁊ relatõe sunt cassa ⁊ vana. ⁊ ergo oportꝫ q̃ omnia ꝓnoia sint demõstratiua vl̃ relatiua. sed qđ est demõstratiuũ vl̃ relatiuũ est certũ ⁊ finitũ. ⁊ sic oĩa ꝓnoia vident̃ eẽ finita ⁊ nõ infinita. Et autoꝛ modoꝫ significãdi reꝓbat istam diuisionẽ q̃litatis in q̃litatem finitam ⁊ infinitã. Et cõ dicendũ est q̃ illa diuisio a nullo sustineri potest. dicẽdo q̃ hec dictões q̃s qualis quãtus sint ꝓnoia infinita q̃litatis ꝓpter que ponitur q̃litas infinita. Et hoc etiã intelligit autoꝛ vt ꝑz ꝑ sua exẽpla. Sed remigius volẽs excusare donatũ. dicit q̃ nõ ỏt ipsa eẽ ꝓnomina. nec qualitatem esse finitam ⁊ infinitam ꝑm opinionẽ ꝓpriam. sed hoc dicit insequẽdo suũ magistrũ Sꝫ ista excusatõ est minus sufficiẽs. qꝛ vt dicit arestoteles in ꝓmo ethicoꝝ de platone. qui fuit amicus socratis. amicus q̃dem plato. maioꝛ amica veritas. ideo dicẽdum aliter q̃ autoꝛ iste loquit̃ pueris. ⁊ quis ⁊ qui multũ ꝓueniũt cũ ꝓnoibus in declinatõe. ⁊ in quibuscũq; accñtib⁹. ideo vt facilius instrueret iuuenes dicũt ipa ꝓnoia esse. sciens ex sua ꝓpria opinione ipa esse nomina. Et sic patet de accidẽtib⁹ ꝓnominis in communi

Cõtra ꝓdicta arguit. Primo sic. oĩe qđ accidit vni post eius eẽ completũ est ei accidens. sed demonstratio ⁊ relatio accidũt noi post eius esse completum. ergo sunt accidentia ꝓnominis. ⁊ ꝑ consequẽs nõ sunt tm̃ sex accñtia ꝓnois. Secũdo sic. nullũ ens reale est accidens ꝓtium oratiõis. quia accidens nõ excedit id cuius est accidens. sed qualitas est ens reale. cum sit vnum de decem ꝓdicamentis. ergo qualitas nõ est accidens ꝓnominis Tercio sic. ꝓnomen significat substantiã sine q̃litate. ergo ꝓnomen nõ habet q̃litatem. ⁊ ꝑ consequẽs nõ accidit sibi Quarto sic. Prisc̃ianus dicit q̃ oĩa ꝓnomina per demonstratõem ⁊ relatoem sunt finita et determinata. ergo male ỏt q̃ aliqua sunt infinita Quinto sic. hec voꝛ quis vel qui est tercie ꝑsone. ergo male dicit̃ q̃ aliqua ꝓnomina nõ recipiũt ꝑsonas. Antecedẽs ꝑꝫ. quia omnis nominatiuus est tercie ꝑsone exceptis quattuoꝛ nominatiuis ꝓnominalibus. vt autoꝛ doctrinalis dicit in illa parte (Terne persone ⁊c)

Super donatum

Argumēta in oppositū

¶ Ad primū dr. q bñ verus est q demonstratō z relatō sunt ꝓprietates accidētales ꝓnois. sed nō sunt modi ꝑcandi ꝓnois. vt ostensum est modo hic solū enumerāt modi ꝑcandi accidentales. z non oīa accidentia ꝓnois ¶ Ad scōm dicit. q licz qualitas (que est forma ꝑm quā q̄les esse dicimur) ponatur vnum de decem p̄dicamentis. de qua non est hic ad ꝓpositus. sz est ens reale. nō tamen qualitas. de qua hic est ad ꝓpositū. que est modus ꝑcandi datus pronomini ad designādū rē suam finite vel infinite ¶ Ad terciū dr. q si pronomen consideret quantū ad suū modum significādi ēentialem (qui est ꝑcare p modū substātie inde fiminate. determinabilis tamen) sic ꝑcat p modū substātie sine q̄litate. sz si ꝓsideret quantū ad demonstratōem z relatōem. tūc nō ꝑcat sine finita qualitate certe z determinate ¶ Ad quartū dicit q oīa illa que vere sunt ꝓnomina sunt finita z determinata. Ho dōm est q autor solum dicit aliqua ꝓnomina esse finita ꝓpter quis vel q. que ponit ē pronoia

¶ Ad quintū dr. q autor hic nō vult dicere. q ḡs z qui nullā ꝓsonam recipiat. sz vult dicere q nō recipiāt ꝓsonā certā z determinatā. Nā ibi capit autor ꝓsonā spēaliter ꝓ ꝓsona certa z finita. z nō generalr

Genera pronōim quot sūt

Postq̄ autor determinauit de ꝑmo accīte ꝓnominis. Hic ꝓsequēter determinat de secūdo. sz de genere dicēs. q (genera ꝓnominum sūt fere eadem cū generibus noim. Nā sicut in nomine reperitur masculinum femininum vel neutrum ꝛc. sic etiam in ꝓnomine reperitur masculinū vt quis. femininum vt que. neutrum vt quod. cōmune vt qualis talis et omne quod est trium generum (q; equiuoce cōprehendit masculinū femininum z neutrum) sicut ego tu sui. Quorum sufficiētia hic potest haberi sicut habita est in nomine. quia oīe genus. aut est simplex aut compositum. sicut ibidem patuit

Sciendum primo q autor dicit (fere) ꝓpter epicheni genus z dubiū. q nō reꝑiunt in ꝓnomine. Qui⁹ rō est. q; ꝓnoia sūt certa et determinata in demonstratōe z relatione. Epicenum aūt genus et dubium dicunt quid incertū. ideo nō debent attribui ꝓnomini. Et ḋa ista duo genera nō attribuunt nomini ex parte rei. sz ex parte nostri. eo q nos non cognoscimus ꝓprietates rei. ex quibus sumuntur illa genera tō ꝓprie in ꝓnoie non reꝑiunt. ideo etiā dicit autor q genera ꝓnoim sūt eadem fere que z nominū. quia genera ꝑncipalia sunt eadem in noie z ꝓnoie. Et licet ꝓnomē nō significet ꝓprie qualitatē actiuā vt passiuam significat tñ substātiā finitā ꝑ demōstratōem z relatōem. ꝓ q̄litate activa z passiua. grā cuius sibi accidit genus

Sciendū scōo. q licet hoc ꝓnomē ego sit omnis generis.

Cõmentũ persoris

nõ tamẽ sibi ꝓponunt illi tres articuli.scz hic hec ⁊ hoc.sicut obiciebatur in noie de hac dictõe felix. Cuius cã est.qz articulus addit dictõi causa discretõis faciende.sed hoc ⁊ no⁹ ego satis ẽ discretum ⁊ finitum in se ideo nõ est necẽ sibi addere articulum. Alia rõ est.qz articulus ꝓprie nõ addit ꝓnoi.ideo articuli nõ addunt huic ꝓnoi ego.nec aliis ꝓnoibus. Et hoc ꝓnomẽ ego cõfundit genera.⁊ nõ cõfundit numeros nec personas nec casus.ymmo est vnius determinati numeri.scz singularis.⁊ vnius determinate ꝑsone.scz prime.⁊ vnius determinati casus.scz nominatiui. Cui⁹ causa est.qz hoc ꝓnomẽ ego ꝓcat suũ platorez.ideo si masculus ꝓferat hanc vocem ego.est generis masculini.⁊ si femella est feminini generis. et si mancipium est neutri generis.ideo hoc ꝓnomen ego significat suum prolatorem.⁊ confundit genera.sed non confundit ꝑsonas.quia solũ rectum fuit vt redderet suppositũ ꝓbis ꝓme ꝑsone. Nã si eadẽ ꝓtulerit importaret suppositũ ꝓme secũde ⁊ tercie ꝑsonaꝝ eẽt ibi maxima confusio.ratione cuius cõfusionis tollende nõ cõfundit in ꝑsonis. Et ex hoc ꝑz qꝝ etiam nõ cõfundit in numeris.qz numerus ⁊ ꝑsona sũt accidẽtia coniugata.i.sub eodem iugo posita.ideo cum ego nõ cõfundit in personis.nec etiam cõfundit in numeris.nec etiam in casu.qz casus est dispositõ substãtie in ordine ad actũ.iõ si diuersi casus ponerẽt in illa dictõe ego.eẽt maxima confusio in dispõe substantie ad actum

Ratio quare hoc ꝓno ego nõ cõfundit ꝑsonas

Sciendũ tercio qꝝ duo sunt numeri pronominũ. Eius diuisionis cã est.qz oẽis nũerus.aut significat rem suã p modum vnius.aut p modum pluriũ.Si ꝓmũ sic est singularis numer⁹.si secũz sic est pluralis numer⁹. Et licet ꝓnomẽ ponat ꝓ ꝓprio noie tm̃ ꝑm priscianũ.tm̃ quãdoqz ꝑt simul ⁊ cõiunctim poni ꝑ pluribꝫ nominibꝫ ꝓprijs ideo adhuc ꝓnomẽ hz pluralem numerũ.qz plura singularia equipollent vni plurali. Unde oĩa que dicta sunt in noie de numero.pñt etiã dici de numero in ꝓnomine.que hic causa breuitatis non sunt repetenda.sed ex eo loco supponenda.

Sciendũ quarto qꝝ pñter autor agit de figura pronois dicens(due sunt figure pronominũ.scz simplex vt quis.composita vt ꝙquis) Et vtik ibi autor illo exẽplo.qz(vt dictũ est)quis ⁊ qui ab autore ponũt inter ꝓnoia.sed tamẽ possunt dari alia exempla.s. simplex vt ego.ꝓposita vt idẽ egomet. Ex̃ ꝓpositõ talis est syllabica adiectõ siue assumptio. Differunt aũt inter se.ꝓpositõ.geminatio.⁊ assumptio sine syllabica adiectio;quia ꝓpositõ est quando aliqua dictio ex duabꝫ vocibꝫ vel pluribꝫ diuersis componitur aliquid significantibus. Sed geminatio est quando aliqua dictio sibimet additur. vt sese quisquis. Assumptio vero siue syllabica adiectio est quando dictio aliqua nihil significans ꝑ se sumitur in ratione constitutõnis alicui⁹ dictõis. vt egomet feci. Autor aũt iste ꝺt dictõem eẽ ꝓpositã.ponẽdo generaliter compoz ꝑ geminatõe. Et in ꝓposito ꝑ supponunt oĩa que dicta sunt de figura in nomine.quia eodem mõ sumit hic figura sicut in nomine. Et cã est eadem(qre hic tm̃ due sunt figure)sicut in nomine

differunt ꝓpositio geminatio assumptio

Super doratū

Cōtra predcā ar[illegible]itur pri

mo sic ¶ Interrogatio ꝛ rēsio debēt adinuic[illegible]ꝓportionari. ergo hic quādo querit. quot sūt genera ꝓnoīm. dēt rndēri nūerus. ergo male rn̄ detur eadē fere que ꝛ noīm ¶ Scdo sic. fere dicit restrictōem vl' diuisionem alicuius. sed in ꝓnoīe sūt plura gña q̄ꝫ in noīe. ergo ꝛc. Minor ꝓbatur. quia in noīe sunt tantū q̄ttuor genera. vt oñdit autor determiando de gñibus noīm. ꝛ hic assignātur q̄nq̄ gña. ergo plura sūt genera in ꝓnoīe q̄ꝫ in noīe ¶ Tertio sic. hoc ꝓnomē ego ꝓcat tantū suū ꝓlatorem. sed res neutri generis nō potest eē ꝓlator huius dcōnis ego. qa oīs (qui ꝓfert hāc dcōem ego) est vir vl' mulier. ergo non potest esse neutri generis ¶ Quarto sic Partiū differētiuz diuersa dēnt esse accītia quia accītia nūeratione habēt ab illis quoꝝ sunt accītia. sed nūerus singularis ꝛ pluralis sūt accītia noīs. ergo nō ꝓnoīs. ꝛ per ꝓsequēs male dicit. q duo sunt nūeri ꝓnoīm ¶ Quinto sic Quisquis nō est dictō cōpositā sed gemiata. quia compō est diuersoꝝ in vnū positō. ergo male exemplicat autor de figura composita. vt quisquis

Ad argumēta in oppositū

¶ Ad primū dicit. q interrogatio ꝛ rn̄sio que satisfacit querēti ꝛ questioni simul dēnt ꝓportionari adinuicē. ꝛ talis rn̄sio etiā dēt esse de nūero. sed nō oportet de rn̄sione que satisfacit querēti sed nō questioni. cuius mōi est ista rn̄sio Uel pōt dici. q ibi suitur nūerus generis ꝓnomīe ex nūero generis positoꝝ in noīe. ¶ Ad scdm dicit. q fere ibi dicit diuisionē. quia epichenū ꝛ dubiū genera nō repiunt in ꝓnoīe sicut in noīe Licet etiā in determinādo de gñibus noīm autor primo rn̄deat ꝛ dicat q tn̄ sunt q̄ttuor. postea subiūgit alia. cuz dicit (Est ꝓtera triū generis) etiā ponit epichenū. i. promiscuū ꝛ dubiū. cum dicit (hic aut hec dies) que duo gña nō subiūgit in ꝓnoīe ¶ Ad terciū dicit. q ꝓlatio huius dcōnis ego etiā repitur in neutro genere. Nā hoc nomē mancipiū est neutri gn̄is. ꝛ pōt ꝓferre hāc dcōem ego Nā bn̄ dr. ego mācipiuz lego. tu mācipiū legis. ꝛ ita ego ꝑt applicari ad oia gña Et lz mācipiū sit vir vl' mulier distincte vl' determiate. tn̄ neutraliꝝ ꝓcat. ideo ꝑ ꝓnomē ego ē neutri gn̄is ¶ Ad q̄rtuz dr. q diuersaꝝ partiū orōnis diuersa sūt accītia ꝑm nūeꝝ. sed bn̄ pōt eē eadez ꝑm spēm. si ab eadē ꝓperate sumātur. sicut ē de nūero in noīe ꝛ in ꝓnoīe ¶ Ad q̄ntuz dr. q ibi capitur ꝓpositū gñaliꝝ. put extēdit se etiā ad gemiatū Uel pt dici. q hec dcō q̄s bn̄ pōt eē ꝓpositē figure. qz lz ille ptes sint eedē ꝑm vocē nō tn̄ sūt eedē ꝑm ꝓcatōez siue intellectū. qz hec dcō q̄s in ꝑmo loco dicit subam infinitam. ꝛ ꝓcat vnū in actu. ꝛ plura in poña. sed q̄s in scdo loco reducit illa plura ad actum. ꝛ dicit subam finitam ꝛ determinatā

Persōe ꝓnominū quot

sunt Postq̄ autor supius determiauit de q̄ttuor accītibz ꝓnoīs. scz

q̄timūacio

Lōmentū versoris

de qlitate nūero gñe figura Hic pñr determinat de qnto de psona.
Cuius ordis ratio est pronomē a se capit qualitatē genus nūez z fi/gurā Sed (vt dicit p[riscianus]) pronomē capit psonā a ꝓbo. sed qđ ineſt alicui ex rōne proꝑa p[ro]dit illud qđ sibi ineſt ex rōne alterius. ideō illa qt tuor accñtia p[re]cedūt psonā In ꝑma igitur pte dicit autor qꝫ tres ſt/ persone pnoīm. s. ꝑma vt ego. ſcda vt tu. tercia vt ille. quaꝝ sufficiētia sic hē tur. qꝛ psona in ꝓposito ē q̄dam modus loquēdi Vl' ergo ꝑcat rēluam sub mō loquēdi de se. sic est ꝑma psona. vt ego lego. vel sub mō loquēdi ad alīū z ad alīū z sic ē ſcda psona. vt tu legꝫ Vl' sb mō loqndi de alio vt de alio. z sic ē ſcia psona. vt ille legit Et ita pz qꝫ nō ſt/ nisi tres psoē

Sciēdum primo Qꝫ hic nō capiť psona vt ē nature intellcū alis indiuí dua suba. ſm quē modum diffinit a boetio Nec capiť hic psona ꝓ inferiori alicuí⁹ supior'. ſm qu modū capiť petro bis. in suppōibus. cuz dicit qꝫ aliq̄ est suppō psonal' in qua termin⁹ ꝑmanis supponit ꝓ suis inferiorib⁹. que suppō dicitur psonalis z psona accepta ꝓ inferiori alicuí⁹ supioris . Scapiť hic ꝓ psona vt ē quedā ꝓꝑetas vl' modus loquēdi de se vt de se. ad aliuz vt ad aliuz. vl' de alio vt de alio Est em̄ ista definitio psone iu cōi. Ex q̄ pñt elici diffinitōnes cuiuslibz psone in ꝑticulari Et licet nō capiatur hic psona pro natura intellectuali. tñ psona accipit nomē ab illa natura ra in ꝓposito. qꝛ modus loquēdi hic suūtur a persona rōnali. ſcz ab actu mine a quo habet ortum.

¶ Scienduz secūdo. qꝫ tantū repitur vnū pronomē pri/me psone. s. ego. z sl'iter vnū ſcde psone ſcz tu Sz in tercia psona repiunt plura pronoīa. Nam oīa alia pronoīa ab istis duob⁹ sunt tercie psone. z nō oīnia pronoīa soluz. sed etiā nomīa z ꝑticipia Exceptis tñ vocatiuis. vt patz in his ꝓsibus. Ome tibi nomen pronomē participans est. Terne psone. trahitur hinc ego tu nos z vos Sūt ego nos ꝑme. tu vos ꝙ secūde. Hoc etiā patet ꝓ autorem doctrinalis dicentē (Sed demas pronoīa q̄ttuor inde.) Et licet ponātur q̄ttuor in numero. tamē sunt tñ duo in specie. quia ego z nos accipiūtur tñ pro vno. Similiter tu z vos quia pronomē singularis nūeri z pluralis nūeri significāt idez realiter. Similiter in recto z obliquo significāt idem. Ideo dicit in ꝑmo peri armenias. qꝫ ratio (quā no⁹ significat) eadē ē in recto z in obliquo Et ratio huius diuersitatis est. quare repiūtur plura pronoīa tercie ꝑsone ꝙ prime z secūde. quia ꝑma z secūda persone ꝑcant res ꝑñtes tan/tum. ideo sufficit cuilibet vna vox. Sed tercia psona significat qñꝙ rem ꝑñtem qua docꝙ absentē. ergo necesse est eam habere plures voces in tercia psona. quia si tantū vna vox ibi esset. in ipis magna confusio fie/ret propter diuersa significata

¶ Scienduz tercio. qꝫ (vt dicit p[riscianus]) pronomē recipit psonā a ꝓbo Cuí⁹ rō est (qꝛ vt supius dctm̄ ē) prono⁹ fuit inuētū vt red deret suppositū ꝓbo. ideo ꝓbuz prius fuit inuentū sub qualibet psona

et postmodū excogitarū fuit pronomē. vt redderet suppositus ꝑbis pri/
me vl' se. de psona. ꝛ cuz suppositū ꝛ appositū habeāt ꝙuenientiā in p
sona. sequtur q psona pronois accepta ē a verbo Non tū est eadē vniuo/
ce in noīe ꝛ pronoīe. sed soluz ē eadez equoce Nā psona in pronoīe sumi
tur rone substātie significate ꝛ expsse In verbo aūt suītur rone substātie
subintellcē Ūñ cum psona reptiatur in oīni pte declinabili Opter ī eis
esse aliqđ ꝓmune. ꝛ illud cōe potest eē natura substātie ꝑcate vl' intellcē
(significate) vt in pronoīe noīe ꝛ ptcipio (Intellecte) vt in verbo.

¶ Sciendū quarto. q inter accñtia pronois autor vlti/
mo determiat de casu. vt fecit in nomīe. qz declinatones pronomis cog
noscūtur ex casu. sed de declinatone pronois vltimo ē agenduz. ideo de
casu penultimo agit. qz declinatio nō est modus ꝑcandi pronois. sed est
quedā propetas ꝓñs modū ꝑcādi pronois ꝛ spāliter casuz. ideo īmedi
ate declinatones ponūtur post casus. ideo penultimo determiat autor de
casu dicens. q sex sūt casus pronoīm quēadmodū ꝛ noīm. Octiā autor
nō vult dicere. q in pronoīe oblīq nō formātur a ntio sicut in noīe. qz in
quibusdā est incōsequēs declinatio. sicut in hoc pronoīe ego. Dz vult
dicere. q quēadmodū sūt sex casus in noīe ita in pronoīe. eodē mō noīa/
ti. ꝛ eūdez ordinē hñtes. propter q dō dicit autor (quēadmodū) qđ dicit
silitudinē in nūtro. ꝛ etiā in ordine Ex q̄ ꝓz q eodē modo ꝑt diffiniri
casus in pronoīe sicut in noīe. quoꝝ diffinitōes. ꝛ silīter casuū. ꝛ multa
alia que occurrere possunt supponūtur ex dictis de noīe Ex sic patet de p
sona pronoīm. ꝛ alīs accidētibus assignatis a donato.

Cōtra prędcā arguitur pri

mo sic ¶ Qđ vni est suba nulli ē accñs. vt hētur in ꝓmo phīcoꝝ. sed p/
sona ē alicui suba. qz est indiuiduū rōnalis creature. ergo psona nō est
accñs pronois ¶ Secdo sic Nūerus singlaris ꝛ plural sūt distincti. er/
go etiā psone plīs vt singulares nūeri erūt inter se distincte ¶ Tertio sic
Nec ꝓiūctio ītē ꝑcat reiteratōem. sed hic nō reiterat casus ꝓnois. ergo
male dicit autor (Itē casus pronoīm quot sūt) ¶ Quarto sic Nō oīa
pronoīa hñt casus. sed soluī ista tu meus nr ꝛ nrās. g male dicit autor q
pronoīa oīm genez ꝑ sex casus declinātur ¶ Quinto sic Frustra fit per
plura qđ pōt fieri ꝑ pauciora. sed nūerus ꝛ ordo casuū satis pt haberi ex
hīs que dcā sunt in noīe. quia casus pronoīm eodez mō se habēt sicut ꝛ
noīm. ergo frustra autor hic determiat de casibus pronoīm.

Ad argumēta in oppositū

¶ Ad ꝓmū dr. q illa psona (q̄ alicui ē suba) nulli ē accñs. ideo dcm ē q
nō est ad ꝓpositū de psona q̄ ꝑcat rōnalē subam Sed soluz de psona est
ad ꝓpositum. que ē in mōis ꝑcādi siue modus loquēdi. ꝛ illa nulli ē suba
sed ē accñs pnois ¶ Ad secđ dr. q ls ille psone ī singlari ꝛ plī sint diuer
se ꝑsn nūez. nō tū fm spēz. qz ad eas dē ꝑperatiōes sumūt in singlari ꝛ ī plī.
Nec etiā opz q ille psone distīguātur eodē mō sicut nūeri. qz nō sumūt

Lōmentū versoris

tur a nūero .sed a propetatibus que eedē sunt in singl'ari & in plurali numero ¶ Ad tertiū dicit. q̄ lz antea nō sit determiatuz de casibus pnoīminū. est tamē ꝑus determiatuz de casibus noīm. z quia casus noīm z pronoīm sunt in eodez nūero z in eodem ordine. ideo merito vtitur illo signo item qđ ꝑcat reiteratōem. ¶ Ad quartū dicit. q̄ licet nō oīa pronoīa habēt oīes casus. tñ illa pnoīa (que habēt oīes casus) repiūtur in oībus gñibus. Hā meus est genez masculini. mea geneaz feminī. meū genez neutri. tu est oīs genez. nostras vero cōis genez. ideo dicit q̄ pronoīa oīm genex declināt̄ p oīes casus. Hā dignior est abundantia paucox q̄ defectus multox) vt dicit primo physicox.) Si em diceret autor pauciores casus esse in pronoīe q̄ ser. excluderet pronoīa ser casus habēt ia qđ est falsuz ¶ Ad qntum dicit. q̄ illud (qđ pōt fieri per pauciora frustra fit p plura. si equ ē bñ z eque debite possit fieri per pauciora Modo dr q̄ nūerus z ordo casuū pronoīs nō potest ita bñ haberi ex casibus noīs. sicut pōt haberi enūerando nūeros in pronoīe Hā ex hoc q̄ sunt aliqua pronoīa que nō habēt oīes casus posset alicui dubitare. Utr oīes casus accidant pronoībus. ideo remouendo illud dubium enūerantur hic casus ab autore. vex tamē propter dcām cām breuius se expedit de ipīs dicens. q̄ casus pronominū se habent quēad modum casus nominū.

Ego pronomē finitū gene

ris oīnis. numeri singularis ¶ Postq̄ autor supius determiauit de casu. Hic ꝓnter probat vnū quod supponit determiando de casu. dixit em q̄ omia pronoīa z ptcipia declināt̄ p ser casus Et illud probat discurrēdo per omia pronoīa Primo em hoc oñdit de pronoībus pmitiuis Scdo de deriuatiuis Et inter pronoīa pmitiua pmo de istis prime declinatōnis. vt sunt ego tu sui determiat Et inter pronoīa prime declinatōnis pmo de pronoībus pme plone scz ego Scdo de pronoībus scde plone scz tu Tertio de pronoībus tercie plone scz sui In pma parte docet autor declinare hoc pronomē ego. dicens q̄ in ntio casu habemus ego. in gtio mei vel mis. in dtio mihi. in accō me. in ablatiuo a me. Et in ntio plurali. nos nostx. z caret vtio tam in singulari q̄ in plurali Cuius ratio ē. quia pma plona ꝑcat rem de se loquēt̄. Et oēs vti sunt scde plone. z ꝑcant res ad quas fit sermo. ideo hoc pronomen ego non habet vocatiuū. cuz nō potest esse secūde plone.

Ratio quare ego caret vtio

Nota q̄ ord pnoīa caret vtio preter quatuo vnde versus

Ratio quare sui no pt habere vtm

Sciendū Primo. q̄ omia pronoīa carent vtio exceptis qttuor. s. tu meus noster z nrās. vt ptz p hos versus Quattuor excepti pronoīa nulla vocabis Tu meus noster z nrās hec sola vocam⁹ Cuz autē primū pronomen nō habet vtm vt dctm est. sed pronomē qđ est scde plone. z ꝑcat rem ad quā sermo dirigitur. ideo cuz vtūs sit scde plone. hoc pronomē tu bene pōt habere vocatiuū Sed sui nō potest hēre vtm q̄ est reciprocū. scz reciproca⁹ hz fieri in obliqs z nō in rectis. ideo cuz vtūs sit rcūs. sui nō potest habere vocatiuū. Alia cā potest esse. quia vtūs significat primā noticiam rei. sui autē (cuz sit relatiuū) nō potest facere primā noticiam

de re. ideo caret vocatio casu Cur autē tu meus noster z nostras habe
ant vocatiū casuz. z alia pronomina nō. videbit in sequētibus

Sciendū scdo. q tantū sedecim sunt pronoia. qđ pa
tet p sufficientiā. quia ōne pnomē vl est simplex vel ꝓposituz. si simplex
hoc ē duplicit Aut pmitiuū. aut deriuatiū Si primū hoc ē tripliciter.
quia vel ē prime pſone. vl scde. vl tercie. si primū sic ē ego. si scdm sic est
tu Si terciū hoc ē triplicit. aut est reltiū tantū. aut demōstratiū tantū
aut demōstratiuū z relatiuū simul Si relatiuū tantū hoc ē duplicit. vl
est relatiuū simplex vel recipꝛocū Si primū sic ē is. si scdm sic est sui Si
demōstratiuū tantū hoc ē dupliciter. aut ē demōstratiuū ad sensuz. aut
ad intellcm Si primū hoc ē duplicit. vel demōstrat rem prope positam
aut longe. si primū sic ē iste. si scdm sic ē ipe. si ad intellcm sic ē hic. si aūt
est demōstratiuū z relatiuū simul z sic ē ille Si aūt pronomē sit deriua
tiuū hoc ē triplicit. aut deriuat a prima pſona. aut a scda. aut a tercia.
Si a pma hoc ē dupliciter. aut deriuatur a singulari z sic ē meus. aut a
plurali z hoc ē duplicit. aut est possessiuū z sic ē noster. aut gentile z sic ē
nostras Si aūt a pronomie scde pſone deriuatur hoc ē duplicit. vl a sin
gulari z sic ē tuus. vel a plurali z hoc ē duplicit Vel ē possessiuū z sic est
vester Vel gentile z sic ē vestras Si autē deriuat a tercia persona z sic
est tuus Si autem pronomē fuerit cōpositum. z sic est idem

Sciendū tertio. q pronoia deriuatiua potius deriuā
tur a gīo casu q̄ ab alijs Ratio ē. qz inter oēs casus genitiu⁹ est maxi
me gñatiuus. ideo potius deriuātur illa pronoia deriuatiua a gīs q̄
ab alio casu Et sic ꝓz q hoc pronomē tu quantū ad pluralē numeruz
hēt incōsequentē declinatōem. similit in singulari nūero Cuius cau
sa ē (quia vt dicit pscianus) certitudo ē causa incōsequētis declinatō
nis. z ideo quāto pronoia plus habēt incōsequentē declinatōem. tanto
minus st confusa. sed pronoia pme z scde personaꝝ ꝑcant rem suā certe
z determinate. ideo pñt hēre irregularitatē ex parte vocis q̄uis sint fini
ta ex parte ſnificati Ex cuz querit. quare ego magis habz incōsequē
tem declinatōez tā in significati q̄ in pl'ali q̄ tu Rō est ista. quia magꝭ
certum ē ego q̄ tu. eo q prima pſona certior ē q̄ secūda. cuz pma pſona
significet rē suam p moduz loquētis de se vt de se Secūda autē p mo
dum loquētis ad alium vt ad alium. ideo pma pſona certior ē q̄ scda

Sciendū quarto. q pronoim aliud est tercie persone
oīnis generꝭ scde declinatōnis z declinātur sui sibi se a se in gīo dtō accō
z ablatio Et sic habēt eandē vocem in singl'ari z in plurali. z hoc ē propꝭ
ter penuriā vocuz Nec habz ntīm nec vtīm casuz. Quare vtīm nō hēat
iam dictū est Sed q careat ntio patet quinq̄ modis Primo quia vbi
greci habēt he. ibi nos hēmus se. sed nō potest hēre se propter coincidēn
tiam ipius cuz accō. ideo si ex hac voce he (quā greci habēt) vel ex hac
voce se (quā nos hēmus) vellemus facere noīatiuū huiꝰ pronois sui de
bemus mutare h in s. z trālsponere litteras z sic hēremus es quod non
potest haberi ad differentiā huius verbi sum es est Scda patet. quia si

Nota quinque ratio
nes quare sui
caret voco

Cõmentum persoris

mutaremus e in i. sic nõ differret ab hoc pnoĩe is eius ¶ Tercia causa quia si vellemus puertere is haberem⁹ si. z sic coincideret cũ huius conjunctõnis si impedit ¶ Quarta cã. qz hoc pnomẽ sui ẽ recipꝛocũ. sed rec̃ procatio hz fieri in obliqs tm ut patuit ¶ Quinta cã. quia sui ẽ equalẽs homothoy qõ caret ntio Et sic ptz de illis pnoibus ego tu sui.

Cõtra predcã arguitur pri

mo sic ¶ Declinatio ẽ principij retentio z finis variatio Sed obliqui huius pronois ego nõ retinẽt principiũ sue litterature. ergo male declinatur ¶ Secdo sic. egomet tuimet st; pronoia cõposita fm q dicit autor in illa pte (da hoz cõposita) ergo male dcm̃ est q tm̃ est vnũ pronomen ꝓpositũ. s. idem ¶ Tertio sic. nũerus pluralis dẽt formari a nũero singulari. sicut de homo format homines Sed ab hoc pnomĩe ego nõ format lr̃aliter nos. g̃ nos nõ est pl'is nũerus hui⁹ pronois ego ¶ Quarto sic Omis oꝛõ actiua puertitur in passiuã fm priscianũ. sed ista oꝛõ est actiua. sortes videt se. z tm̃ nõ põt puerti. cuz sui nõ hẽat ntm̃ ad supponẽdum huic ꝓbo videt. ergo ꝓmittitur incõueniẽs ¶ Quinto sic. de sui sibi se a se nõ formatur nomẽ gẽtile. quia nõ dicitur suas suatis. ergo nõ dẽt formari pronomẽ gẽtile a secda plona vl' prima. cuz non sit maioꝛ ratio de vno cꝫ alio. q̃re scz potiꝰ foꝛat a pma plona vl' seda cꝫ a tcia

Ad argumẽta in oppositũ

¶ Ad pmũ dr. q declinatio ꝓ̃s est pncipij retẽtio z finis variatio Nõ aũt declinatio incõsequẽs mõ (vt dcm̃ est) hoc pronomẽ ego hz declinationẽ incõsequentẽ ¶ Ad secm dicit. q in istis dcõibus egomet tuimet nõ est prope ꝓpositio. sed ẽ syllabica adiectio. eo q sibi adiũgitur dictõ nihil fcans p se z nihil faciẽs p se ad ꝓstitutõem dcõnis. ideo illa pnomina nõ dẽnt dici ꝓposita prope Nec differũt ẽntialiter ab istis pnoibus ego z tu Similit diceret de istis pronoibus hiccine z heccine tcijs. ¶ Ad terciũ dicitur. q hoc pnomẽ ego nõ hz pluralẽ numer̃ voce z significatõne simul. sed fcatõne tantũ. sicut hoc ꝓbum fio ẽ passiuũ huius verbi facio fm rem. licz non fm vocẽ ¶ Ad quartũ dicit. q omis oꝛatõ que ẽ simplicit̃ trãsitiua. in qua ꝓstructibilia ptinent ad diuersa simplic̃ põt puerti in suã passiuã. sed hoc nõ oportet de illa in qua ẽ ꝓstructio reciproca in qua ꝓstructibilia nõ ptinent ad diuersa realiter. cꝫuis denotẽtur ptinere ad diuersa ¶ Ad quintũ dicit negãdo ꝓñam z causa ẽ. quia si dicatur suas suatis. dubiũ esset vꝛ a gtio singulari vl' plurali deriuaretur. cum eadẽ sit vox in singulari z in plurali hui⁹ pronominis sui. z hoc nõ cõtingit in pronoibus pme vl' secũde persone. cum sint diuersificata fm vocem ergo z cetera

Persone tercie gñis mas.

Ille illius Postq̃ autoꝛ supius determiauit de pnoibus pme decli

Super donatum

natõnis Hic sequẽter docet declinare pronoia pmitiua scõde declinationis. quoz sunt quinqz scz ille ipe iste hic 7 is Et pmo docet declinare vnũquodqz in masculino genere Secũdo in feino genere. Tercio in neutro genere In prima parte dicit q hoc pronomẽ ille existẽs masculini generis sic declinatur. ille illius illi 2c. vt patet in textu. Cur autẽ hoc pronomẽ istud in neutro genere termietur in d. 7 ipe in eodẽ genere non nõ est alia cã nisi volũtas impositoz fundata sup eã euphonie.

Sciẽduz primo q hoz quinqz pronoim secũde declinatõis quedaz faciũt genitiuũ in ius piunctim. vt hic huius huic. is eius ei Alia vero faciũt genitiuũ in ius diuisim. vt ille illius illi. ipe ipius ipi Similiter tria hoz formant genitios suos remouẽdo e. vt ille illius. ipe ipius. iste istius. 7 hoc pronomen is. mutat i in e faciẽdo eius ei piunctim Sed hic facit gtiñ in hui9 7 dtiñ in c. ad differentiã huius interiectõnis hui. quia si faceret hui in datio dubiũ esset vtz illa vox hui esset pronomẽ vl interiectio Et ista quinqz carent vocatiuo Cuius rõ est primo de relatiuis. quia relatiuũ facit secũdam naticiam rei. sed vocatiuus primaz noticiam facit Secũda est demõstratiuoz. quia demonstratiua sunt fixa in tercia persona. ita q nõ possunt euocari ad secũdam. cuz ergo vocatiuus sit secũde persone. et demonstratiua sint fixa in tercia persona. hinc est q demõstratiua non possunt trahi ad vocatiuũ Et est sciẽdum. q inter ista pronomia autor docet declinare hoc nomẽ quis vel qui. ex eo q ipm multuz assimilatur eis in declinatõne. 7 hoc facit ideo vt facilius valeat introducere iuuenes ad declinatõez eius 7 nõ vt tradat ipm eẽ pronomẽ Et dico h̃ p babiliter sustinẽdo donatum. Q aũt quis vl qui nõ possit esse pronom patet. quia pcretum 7 abstractũ vt albuz 7 albedo sunt eiusdez partis oõnis. cuz significẽt vnaz 7 eandez rem sub eisdem modis significãdi essentialibus. sed pcretuz qõ est quis vl qui habet hoc abstractuz q̃ditas. quod est nomẽ 7 nõ pronomen. ergo dicendum est q quis non est pronomen sed nomen

Scienduz secũdo. q hoz quinqz pronoim secũde declinatõnis. quedã sunt relatiua. quedã demonstratiua. 7 quedã demõstratiua 7 relatiua simul. vt patet in sufficientia pronominũ. Vnde is est relatiuũ tantuz. ille demonstratiuũ 7 relatiuũ simul Alia vero demonstratiua tantũ. sed differenter. quia hoc pronomẽ hic est demõstratiuũ ad intellectum. ipe autem 7 iste sunt demonstratiua ad sensum. sed differenter. quia iste demonstrat rem propinquã. 7 ipe demonstrat rem remotam vl a longe distantem Sed ille quãdo est demõstratiuũ quãdoqz etiã demõstrat distantem rem. sed nõ intantũ sicut ipe. propterea ipe piungi potest cuz qualibet psona. vt dicendo egoipe. 7 tuipe illeipe Et significat egoipe tantũ sicut egomet. 7 tuipe sicut tuimet Sed quãdo ipe piũgitur pme pone. tũc est tantũ pme pone. 7 quãdo secũde tũc est tantuz secũde persone

Scienduz tercio. q pronoia demõstratiua 7 relatiua

Cõmentum pronoris

multiplicit differũt. quia pronomia demõstratiua designant principaliter rei noticiam. relatiua vero secundam (ideo demõstratio est rei pñtis vt tangit pñtis ostensio) vt si demõstratur aliqua res dicendo hic vt ille. illa pronoia ex demõstratione et relatõne recipiũt certam psonam siue significatõem vnde hoc pronomẽ ego est etiã demõstratiuũ et potest demõstrare tã in singulari qz in plurali nũero Sed dñnter. quia in singulari suũ prolatorem tm demõstrat. in plurali aũt non soluz seipm. sed et alios ad quos videtur sermo ptinere demõstrat Si enim dicam nos legimus Nos non soluz demõstrat me. sed etiã alios qui legũt mecuz. siliter hoc pronomẽ tu est demõstratiuũ in singlari et in plurali sed diuersimode vt dcm est de hoc pronoie ego. sed hoc pronomẽ sui ẽ tantũ reltm et nõ demrãtm.

Sciendũ quarto. qp pronoia relatiua debent se cõformare cuz suis añcedẽtibus in nũero genere et psona et aliqñ in casu. sed nõ semp. quia quedã accidunt dcõni gratia fcatõnis. vt genus nũerus persona. quedã grã vocis vt spes et figura. quedã gratia pstructõis. vt casus Cuz ergo relatiua habeãt eandẽ significatõez cuz suis añcedentibus. ideo dẽnt etiam habere illa accẽntia similia que grã fcatõnis inst qz genus nũerus psona Sed relatiua sepe habet pstructõem diuersam. ideo etiã illa accidentia (que inst dictõni grat vocis et pstructionis st) diuersa et dissimilia. et ideo relatiuũ et suũ añcedens sp cõformãtur in genere et in nũero. sed aliquãdo discõueniunt in casu Et sic patz de ãqnqz pnoibus scde declinatõis ãliter declinãtur. et quo intse drãnt.

Cõtra predicta arguitur

primo sic Si aliqs pronomẽ esset demõstratiuũ ad sensuz. maxime esset ad sensuz tactus. sed pñs est falsuz. qz tactus nihil cognoscit a longe. patet pñtia. qz sensus tactus est pfectior inter oẽs sensus. et est omi animali necãrius (vt dicit scdo de aia) ergo si demõstratio erit ad sensuz tũc erit ad tactuz Secdo sic Jpm demõstrabile nõ cognoscit p sensuz ergo nulla demõstratio erit ad sensuz Alñs probat. quia oñe demõstrabile ẽ vle (vt dz in pmo posterioz) sed vle nõ cognoscit per sensuz sed p intellectñ. igitur ꝛc. Tertio sic Si hoc pronomẽ ille eẽt demõstratiuũ et relatiuũ simul. sequeret qp demõstratio et relatio non differrẽt inter se sed psequẽs ẽ falsuz. ptz tamẽ pñtia. quia quecũqz vni et eidez sunt eadem. sunt eadem inter se. ergo si demõstratio in hoc pronoie ille ẽ eadez cum relatõne. demõstratio et relatio inter se sunt eadem Quarto sic. Illud qd ad oñe supposituz ptinet est pronomẽ (vt dicit prisc anus) sed quis vl qui est hmõi Nam bñ possumus dicere. ego qui curro. tu q curris. ille qui currit. ergo quis vl qui est pronomen Quinto sic Illud qd significat p modum entis indeterminate nõ est nomẽ. sed pronomẽ. da illud qd est nomẽ est determinatũ. cuz significet substantiã cuz qualitate sed quis vel qui significat p modum substantie indeterminate. ergo non est nomen sed pronomen.

Ad argumẽta in oppositũ

Super donatū

Ad primū dicitur. q; pnomen demonstratiuum ad sensum princi; palit; ad visum demōstrat ꝛ non ad tactū Et licet tactus pfectio; sit aiali quo ad esse q; visus. q; tact⁹ est discretiu⁹ nutritiui ꝙuenięt; vel discōuenięt;. q; illud sp requirit ad aial. Nā oīe viuēs q; diu viuit nutritiuo viuit ꝛ tactū hz. tñ visus pfectio; est q; ad rez dīnas. q; plures rez differentias p se nobis ostendit. vt dī in phemio metaphilice Et ideo ibi dī q; sensus visus maxie diligendus est a nobis Ad ām dī q; hoc demonstrabile qđ demōstrat logic⁹ p demōstratōez logicalem. q; est sillogismus faciens scire. est cognoscibile p intellectū. q; soli⁹ rōnis est discurrere de vno in aliud. sed demōstrabile qđ demōstrat p demonstrationē de qua ꝙsiderat grāmaticus (q; est rei pñt; vel tanq; pñt; ostē sio). bñ pōt cognosci p sensum. ideo talis demōstratio nō ad sensum

Ad terciū dī. q; hoc pnomē ille nō est demōstratiū ꝛ relatiuū ām eā; dem rōem. sed ām diuersas. q; est relatiū inquantū facit scīam noticiā rei ante late. sed est demōstratiū inquantū ostendit rem p modū noticie prime. modo ista (que sunt vni ꝛ eidē eadē ām rē ꝛ rōem simul) st; inter se eadē sed hic nō est sic. q; ꝛc. Ad quartū dī. q; illud qđ ad oīne suppositū ptinet rōe sui modi significandi est pnomē. sz nō id qđ ptinet ad oīne suppositū de suo significato. sicut quis vel qui. Vnde licet quis vel qui ad oīne suppositū pteneat ratione significati. nō tñ rōe modi significandi Ad quintū dī. q; id qđ significat p modum ent; indeterminate sic. q; nullam habet qualitatē distinctā nec generalē nec specialem non est nomē. sed id quod significat p modum entis indeterminate solum per carentiam qualitatis specialis. sed tamē habet qualitatem generalem est nomen sicut quis vel qui.

Item possessiua finita ad

aliquid dicta. Postq; autor determinauit de octo pnoīb⁹ pmitiuis. s. ego tu sui. Nūc ꝙñr determinat de pnoīb⁹ deriuatis q; ab illis causant et generāt. q; re sequūt alia sicut effect⁹ suā causā Et pmo determiat de pnoīb⁹ deriuatis deriuat; a pnoīb⁹ singularis nūeri. q; st; tria. s. meus tu⁹ su⁹ Et scdo de pnoīb⁹ deriuatis a pnoīb⁹ plīb⁹ nūeri. q; st; duo. s. nr ꝛ vr Et inter illa pnoīa deriuatia deriuata a pnoīb⁹ singular; nūeri pmo determinat de hoc pnoīe me⁹. qđ deriuat a pnoīe pme plone Dicēs q; meus sic declinat ex pte mascu. g;. me⁹ mei ꝛc. tā in singulari q; in plī tā in feio ge. q; in neutro ge. sicut clare ptz in textu Et ponit a meo in ablō in mas. ꝛ neutro generib⁹ ad dnaz dī. ꝛ in feio ge. ponit a mea ad dnam nrī Et eodē mō dicendū est de alijs pnoīb⁹ sequentibus

Sciendū

primo. q; iste gtūs mei de ego mei vel mis et iste gtūs mei de meus mei sic inter se differūt. q; iste gtūs mei de me⁹ in oōe nō pōt poni sine substantiuo sicut ꝙgrue dicim⁹. iste liber est mei magistri vel mei dñi. sed mei de ego potest poni in oōne sine aliquo substantiuo. sicut ꝙgrue dicim⁹ ille liber est mei. ꝛ hoc pnomen meus hz vtīn casum

Cõmentum personis

licet suũ primitiuũ nõ habeat Cui⁹ ratio est. qz meus importat duplicem psonã. s. possessoris z possessiõis. sicut cũ dr iste liber est meus. meus importat psonã meã. z psonã libri mei quẽ possideo. z qz possessor prime psone bñ pt dirigere ꝓmonẽ suũ ad possessionẽ suã Vocatiu⁹ aũt est cassus ad quẽ ꝓmo dirigit. ideo me⁹ rõne rei possesse z nõ rõne possessoris hz vtm̃ casũ. Sicut aũt dictũ est q hoc pnomẽ me⁹ ꝓcat duas psonas ita dncendũ est de alijs pnoibꝫ possessiuis q̃ st̃. tu⁹ suus noster z vester Significant em̃ psonã possessoris extrinsice. z psonã possessionis intrinsice intellectam. z hac de causa vocantur pnoĩa possessiua. qz duplicẽ importãt personam scz possessionis z possessoris

Sciendũ secundo. q tuus eodẽ mõ declinat sicut me⁹ nisi q caret vtõ. q aũt nõ habeat vtm̃ patet. qz tuus est tercie persone. quẽadmodũ possessor. sed possessor nõ potest dirigere ꝓmonẽ suũ ad seipsum p hoc pnomẽ tuus Vocatiu⁹ aũt ꝓcat p modũ ad quẽ ꝓmo dirigitur. ideo tuus nõ pt habere vtm̃. si em̃ haberet vtm̃ sequeret q psona possessoris z possessionis esset vna psona. qd̃ absurdũ est Nec est simile de tuus z hoc pnoĩe tu a quo descẽdit. qz tu est secũde psone sicut vtũs. g nõ repugnat sibi habere vtm̃ Hoc aũt pnomẽ suus declinat eodẽ mõ sicut tu⁹. z caret vtõ Rõ est. qz oĩa relatiua carent vtõ. vt pz p Alexãdrũ in ꝑma ꝑte. ibi (Que querũt q̃ distribuũt z̃.) sed suus est relatiuum. ideo caret vtõ Et ideo sicut ꝑmitiuũ scz sui a quo descẽdet sus indifferẽter se habet ad numerũ singularẽ z pluralẽ. Ita similiter suus q̃cꝫ exponit p numerũ singularẽ z pluralẽ. vt sortes z suus azinus currũt. z sortes currit z suus azinus currit. q̃cꝫ p numerꝫ pluralez. vt plures pueri st̃ in scholis z suus magister venit. i. eorꝫ magister venit.

Sciẽdum tercio. q hoc pnomẽ noster eodem mõ declinatur sicut tu⁹ suus z meus. sed rõne possessionis hz vtm̃. z ita sil̃iter dicendũ est de vester. qd̃ declinat sicut tuus z suus p oĩa genera z oẽs numeros. z caret vtõ sicut hoc pnomẽ tuus. z eadez rõne Vnde noster z vester declinãtur in pl̃i numero. qz importãt possessionẽ p modũ pl̃itatis vel p modũ vnitat̃. ita pnoĩa q̃ ꝓcant possessionẽ p modũ vnitat̃ formant a nũero singulari. sed q̃ ꝓcãt p modũ pl̃itat̃ formant a nũero plurali Et sic pz qualiter declinant hec q̃nꝫ pnoĩa possessiua. q̃ ꝓtinent sub tercia declinatõe pnoĩs. vnde quatuor st̃ declinatões pnoĩm. Prima est q̃ terminat gtm̃ singularẽ in i vel in is z dtm̃ in i. et ꝓtinet tria pnoĩa. scz ego tu sui. quoꝫ vnum hz vtm̃. s. tu Secũda aũt terminat gtm̃ singularẽ in ius z dtm̃ in i vel in c. et ꝓtinet quinꝫ pnoĩa. s. ille ipse iste hic z is Et ꝓtinent etiam octo noĩa que hñt secũdam declinatõem pronoĩs. que sunt vnus vllus vter nullus solus alter totus alius. quorum tria hñt vtm̃. scz vnus totus z solus. Tercia mittit gtm̃ in i vel in e. et dtm̃ in o vel in e. sicut noĩa prime z secũde declinationis nominis Et ꝓtinet quinꝫ pnoĩa. s. meus tu⁹ suus noster vester. quoꝫ duo habent vtm̃. s. meus z noster. Quarta aũt terminat gtm̃ in atis z dtm̃ in ati. vt nostras nostratis. vestras atis. Et de istis duobꝫ pnoibus autor nõ facit mẽtionem. qz eodem modo declinantur sicut noĩa tercie declina-

Super donatū

rionis Et q; autor satis docuit declinare noīa tercie declinationis. ideo hic non declinat pronomina quarte declinationis. cū eundem moduz declinandi habeant cum ipsis. sed tm̄ docet declinare pnoīa tercie declinationis. cuius prius etiā sufficienter docuit declinare nomina secūz de declinationis. quia pronomina tercie declinationis non declinantur absolute sicut pronomina secunde declinationis. sed retinent sibi duas declinationes nominis scz primam z secundā Et hec duo pronomina scz nostras z vestras sincopant vltimas sillabas. q; antiqui dixerūt nostratis gentis vestratis gentis Moderni aūt gaudentes breuitate dicunt hic z hec nostras nostratis. sincopando vltimam sillabam. quia sicut vltima sillaba de nostratis est longa. ita etiā vltima sillaba de nostras est longa. z habet acutum accentum

Sciendum quarto. q; consequenter autor determinat multiplicitatem componendi pronomina Dicens q; composita horūm possunt sic dari. sicut egomet tuimet. que componūtur de ego tu z met. suimet sibimet que componuntur de sui sibi z met. z illic istic illiccine. isticcine. que componuntur de ille z iste. hiccine heccine hoccine. que cōponūtur de hoc pronomine hic hec z hoc Et in omnibus istis autor capit compositionem communiter. vt se extendit ad sillabicam adiectionem que est in istis pronominibus. ideo in eis non est vera compositio. sed sillabica adiectio. q; hec voces met z cine nihil significant per se. cū tamen sumuntur cū dictionibus significatiuis z intelligibilibus aliq̄d significant. Sed in hoc pronomine idem est vera compositio. componitur enim de is z demum remouendo s et vm. z declinatur sic Nominatiuo hic z hoc idem. ita q; habemus in masculino genere z in neutro idem. sed differenter vt dicit autor doctrinalis. quia idem in masculino genere producit primam sillabam. in neutro vero genere corripit. vndeuersus. Hoc breuiabis idem. sed pro mare protrahis idem. z est solum causa differentie Et vltra autor hic ponit quedam composita ab illa dictione quis vel qui que reponuntur inter pnomina vt dictum est. sicut sunt quisnam quispiam ꝛc. Et sic patet qualiter declinātur pnomina possessiua. z quare dicuntur possessiua

Contra predicta arguit

Pronomina deriuatiua debent ordinari inter se sicut primitiua eorum a quibus deriuantur z causantur. Sed nos nostrum procedit tui. z sui sibi. ergo prius debuisset determinasse de noster q̄ tuus z suus

Secūdo sic primitiumm a quo descendit meus mea meum. scz mei non habet vocatiuū. ergo meus non potest habere vtū. quia deficiente cā deficit z effectus. Sed hoc pronomen ego quod est causa eius caret vocatiuo. ergo sequitur q; causatum. scilicet meus debeat carere vocatiuo Et eodem modo potest argui de noster. quod descendit a nos nostrum. q; nihil dat quod non habet Tercio sic. si hec pronoīa meus tuus importarēt duas psonas sequeretur q; essent equiuoca. q; oīne in

Cōmentum versoris

portans plura sub vna voce est equocū. sed hoc est falsum. q; in pnoibꝫ nō est equocatio. vt ptz p oēs grāmaticos. g; illa pnoia nō iportāt duas psonas. Quarto sic. si predicta pnoia iportarent duas psonas. vel importarent primā 7 scōam. vel scōam 7 terciam. a sufficienti diuisiōe sed nullum est dicendū. q; talia pnoia determināt sibi certā psonā. tantūmodo scz terciā. g; nō importāt duas psonas Quinto sic. sicut habemus egomet tuimet suimet accipiēdo met cū ist; pnoibus. ego tu sui ita sit; debemus habere tumet. addendo met huic pnoi tu. sed hoc autor non ponit inter pnoia ꝓposita. g; non debet ponere egomet suimet

Ad argumēta in oppositū

Ad primū dicit. q; autor nō habeat eandē ꝓsideratiōnē circa pnoia primitiua 7 deriuatiua. q; pnoia primitiua ordinant sm ordinem psonaꝝ. ita q; pnoia prime psone precedūt pnoia secde psone Sz sic nō pñt ordinari pnoia deriuatiua. cū oia sint eiusdem psone sed ordinant inter se sm ordinem nūeroꝝ. ita q; deriuatiua deriuata a singulari numero p̄cedunt alia Ad scōm dr. q; hoc pnomē meus rōne sui primitiui nō hz vtīn. sed solū ntīn. quia mei a quo descendit meus nō hz ideo nec ipsum. q; non dat sibi quod non hz. Nec est causa eius inquātum hz vtīn'. hz em̄ vocatīn non rōne possessoris. sed rōne rei possesse. vt dictuz est. 7 eodem modo dicendum est de noster Ad terciū dr. negādo consequētiā Ad pbatōem dr. q; illud qđ importat plura p modū pluriuz et sm diuersas rōnes est equiuocū Sz qđ importat plura p modū vni; et sm eandem rōem nō est equiuocū. sed q; pnoia possessiua important istas duas psonas p modū vnius. eo q; possessio vnit cū possessore. igit non sunt equiuoca Ad quartū dr. q; qñ dr pnoia importare duas psonas ibi non est sermo de psona que est modus loquendi de se. vt de se. et q̄ est accidens pnois Sed est sermo de psona que est suppositū vel inferius alicuius superioris. ideo insufficienter arguitur a diuisione psone

Ad quintū dicitur. q; nō est simile de egomet tuimet suimet. q; dicēdo egomet suimet nulla fit coincidentia. sed dicēdo tumet fit coincidētia cū illa tercia psona hui; ꝓbi tumeo. es. et. Ideo ꝓpter istam coincidentiā tollendā p figuram que dr anthitheseis sibi addit i. in medio. vt dicendo tuimet 7 non tumet.

Erbū quid est pars

orationis Postq̄ autor determinauit de pronoīe Hic ꝓsequenter determinat de verbo Cui; ratio est. q; nomen 7 pnomē significāt substantiā. 7 habent se in oōe tanq̄ id de q̄ aliq̄d dr siue tanq̄ suppositū qđ idē est. Verbū añt fcat accidēs. 7 hz se in oōe tāq̄ illud qđ de alio dr siue appositū. sz substantia prior est accidēte. 7 suppositū prius est apposito. ideo prius determinatur de noīe q̄ de verbo Et primo determinat de verbo quantuz ad

eius essentialia ponendo diffinitionem eius. Secundo determinat de eo quantū ad sua accidentia In prima pte dicit autor. q verbum est pars orationis cum tempore ꝛ persona sine casu ꝛc.

Sciendū primo q in hac diffinitōne ponit pars orationis loco generis et totū residuū ponitur loco differentiaꝝ (Cū tpe) ponit ad differentiā nois ꝛ pnois. que significant sine tpe. Vlñ significare cū tpe est preter significationē ꝑncipalem aliquā differentiam tpis importare. scz presens pteritū ꝛ futurū Deinde ponitur (persona) ad dñam pticipij. licet enī pticipiū significet cū tpe. non tñ cū ꝑsona quantū ad omnes dñas ꝑsone sicut ꝓbum Et q pnomē etiam significat cū persona. ideo ad differentiā pronominis subiungit (agere aliqd) ꝛc. tangꝫ eius ꝓpriā passionē. q ꝓprium verbi ē significare actionē vel passionē cū tpe. ꝛ p istam particulam possunt cōprehendi quinq genera verboꝝ. Nā p hoc q dr (agere) ꝓprehenduntur ꝓba activa ꝛ cōis generis. ꝛ per hoc q dicit (aut pati) ꝓprehendūtur ꝓba passiua ꝛ etiā aliqua verba cōis generis. Et p hoc q dicitur (neutrū) ꝓprehenduntur oia verba neutralia. deponens autē est compositum ex voce passiua ꝛ significatione activa aut etiā passiua. ꝛ ideo passiuum genus ꝛ etiam activum comprehendunt deponens.

Sciendum secūdo. q verbū accipitur quatuor modis sicut patet p hos versus. Hoc nomen verbū designat quatuor ista Est pars deceptio christus filiusq loquela Et horū versuū habetur expositio in modis significandi. ꝛ in proposito capit verbū in ꝑma acceptione. scz inquantū est pars oratōnis. ꝛ dicit verbū a verberando. q in platione verbi verberatur aer Vnde verbū potius dr a verberādo cꝫ alia pars oratiōis. q verbum habet pluries ꝓferri ꝛ frequentius est in vsu nostro cꝫ alie partes oratōnis. q solo verbo expresso ꝛ noie intellecto ꝑt ꝑfecta ꝓstitui orō. vt ptz de ꝓbis prime ꝛ secōe ꝑsonaꝝ. ꝛ ideo hec pars orationis per anthonomasiam sibi retinet hoc nomen verbum

Sciendum tercio. q verbū a prisciano sic describit Est pars oratōnis cū modis ꝛ formis ꝛ tēporib⁹ agendi vel patiendi significatiua sine casu. Et cū ista diffinitione satis ꝓcordat diffinitio donati Sed ab aristotile in libro peribermenias sic diffinitur. Verbuz est qd ꝓsignificat tempus ꝛ est semper eoꝝ (que de altero dicunt) nota Et sic patet q inter omnia ista accidentia verbi tempus magis ꝓprie cōuenit ipsi verbo. q ponit in diffinitione verbi ab omnibus istis autoribꝫ Et ideo significare cū tpe est ꝓprium verbi. ꝛ licet participiū etiam significet cū tpe. nō hoc non hz a natura sua ꝓpria. sed hoc habet ratione verbi a quo capit partem Nam (vt postea dicet in diffinitione pticipij) participiū capit a verbo. s. tēpora ꝛ significationes. ꝛ sic verbū est illud cui pocius conuenit significare cum tempore. ꝛ hoc sufficit ad hoc q significare cum tempore sit proprium ipsi verbo.

Sciendum quarto. q verba qñcꝫ possunt designari nominaliter ꝛ hñt vim noīs. vt cū dr legere est agere. currere vero nō est legere

Cõmentum perfonis

gere vbi legere currere fumunt nominaliter cũ reddant fuppofitũ huic verbo eſt. Sed nunq̃ nomẽ poteſt fieri verbũ ſiue ſumi verbaliter. nec poteſt habere vim ꝓbi Cui⁹ cã eſt. qz nomẽ ꝓcat ſubſtantiã que eſt per ſe ſtans ꝛ pmanẽs. verbũ aũt ſignificat accẽs. ſcz agere aut pati Sed ſubſtantia nunq̃ põt ſignificari p modũ accidentꝭ. qz quod vni eſt ſubſtantia nulli eſt accidẽs. vt ptz primo phiſicoꝝ. Illud aũt qd eſt accidens licet nõ poſſit eſſe ſubſtantia. tñ bene põt ſignificari p modũ ſubſtantie. vt albedo nigredo ꝛ cetera accidentia abſoluta que p modum ſubſtantie ſignificari poſſunt Et rõ eſt. qz ſignificant ſubſtantiã ideo verbum ſignificans accidens poteſt qñq̃ capi noñaliter Sed nunq̃ nomen ſignificans ſubſtantiam poteſt capi verbaliter. Et ſic ptz quid ſit verbũ. ꝛ qũo intelligaſ diffinitio eius. qui aũt ſint modi ſignificandi eſſentiales eius patet in libro modoꝝ ſignificandi.

Cõtra predicta arguitur

Illa que faciunt vnum nũero nõ diſtinguntur. ſed nomẽ ꝛ verbũ ſunt hmõi igiſ ꝛc. Minor patet. qz nomẽ ꝓcat ſubſtantiã. verbũ vero actuz ſed ex ſubſtantia ꝛ actu fit vnũ. vt ex ſocrate ꝛ albeſcentia ſua. ḡ nomẽ ꝛ verbũ nõ diſtinguũſ. Sedo ſic. verbũ eſt tota oro. ḡ non eſt ps orõis Añs ꝓbatur. qz illud eſt oratio quod cauſat ꝓfectũ ſenſum in animo auditoris. ſed ꝓbũ hoc ſolũ facit. vt ptz dicendo curro. Tercio ſic diffinitio entis poſitiui non debet dari p negationẽ. ſed verbum eſt ens poſituũ cũ ſit pars oratiõis. ḡ male ponit in diffinitõe verbi ſine caſu. Quarto ſic. oñe verbum ſignificat agere aut pati. vt ptz p diffinitõem ꝓriſciani. ergo ſupflue ponit in iſta diffinitione (aut neutꝝ)

Quinto ſic. diffinitio debet dari p ꝓncipia eſſentialia ſua. quia diffinitio eſt oratio indicans quid eſt eſſe rei p eſſentialia. ergo in iſta diffinitione verbi male ponũtur accidentia eius. ſcz tempus ꝛ perſona

Ad argumẽta in oppoſitũ

Ad primũ dr. q eadẽ nũero dicunt quadrupliciter. ſ. eadẽ noñe. eadem diffinitõe. eadem ꝓprio. ꝛ eadẽ accidente. iſta eñ (q̃ faciunt vnum nũero duobus primis modis) nõ diſtinguũtur ab inuicẽ fm rẽ Sed tñ illa (q̃ faciũt vnũ nũero numeroſitate ſubiecti ꝛ accidentiſ). licet non diſtinguant fm rem. tñ diſtinguũſ p ſuas eſſentias. qz alia eſt eſſentia ſubſtantie q̃ accẽtis. cũ eſſentie p̃dicamentoꝝ ſunt ipermixte. ꝛ ita nomen et ꝓbũ diſtinguũtur eſſentialiter p ſuas eſſentias ſpecificas ꝛ formales

Ad ſcõm dr q ꝓbum non eſt tota oratio ſed eſt ps orõnis. ꝛ licet verbum qñq̃ generet perfectũ ſenſum in animo auditoris. hoc tñ nõ eſt ex ſua ꝓpria natura. ſed gratia determinati noñs intellecti in ipſo Naz cũ dicit curro intelligit ego. quod reddit ſibi ſuppoſitũ. qz oñe poſterius dat intelligere prius Ad terciũ dr. q diffinitio entis poſitiui non debet dari p negationẽ neganter tentam. tñ bñ põt dari p negationem fun

Super donatū

data in affirmatione. cuiusmodi est ista negatio sine casu. significat esse q verbū fcat p modū fluus z fieri. Ad quartū dr q si capitur actio vt se extendit ad oēm actionē tam transeuntē q; imanentē. hoc mō oīe ꝓbū fcat agere aut pati. qn autē capit specialiter solum pro actiōe trāseunte. sicut capitur ab autore nostro. sic nō oīe ꝓbū fcat actionē sicut sunt ꝓba neutralia z absoluta. que solū fcant actionē immanentē. sicut sedeo studeo z similia Ad quintū dr q oīs diffinitio quidditatiua debet dari p essentialia ꝓncipia. sed hoc nō opz de diffinitiōe descriptiua. q; illa potest dari p accidentia. cuiusmodi est diffinitio autoris.

Verbo quot accidūt. sep.

Postq; autor determinauit de ꝓbo quantū ad eius essentialia. ponendo diffinitiōem eius. in qua licet ponatur aliqua accidentia. tn illa notificant essentialia verbi que per primam partem diffinitionis explicantur. s. per genus Et dat etiam p accidentia ꝓpria que fluunt a principijs eius. Hic ꝓsequenter determinat de verbo quantū ad eius accidentia que ꝓsequuntur esse' ꝓpletū eius Et primo determiat de illis in generali. z postea de vnoquoq; in speciali In prima parte dicit autor q verbo accidunt septem. vt patet in textu.

Sciendum primo q autor nō enumerat modū inter accidentia verbi. licet immediate de ipso ꝓsequat cū dicit (qualitas verboꝝ in quo est. in modis z in formis) Cuius ratio est. q; in enumeratione accidentiū verbi autor ꝓtehēdit modū sub qualitate. q; vt postea dicit autor (qualitas ꝓboꝝ in quo est. in modis z in formis) Cum enim aliqua sic se hūt q ꝓprehenduntur inter se qū vnum enumeratur non oportet aliud enumerari. z ideo ex quo donatus posuit qualitatē. nō oportuit ponere modū inter accidentia verbi. Et ꝓpter eandē causā non enumerat autor formam. q; sub qualitate ꝓprehenduntur modus et forma cū qualitas verborum ꝓsistat in modis z in formis verborum Indeterminatione tn accidentiū verbi autor determinat de modo cū dr (modi qui sunt) Et similiter de forma cū dicit (forme verboꝝ quot sūt) vt doceat iuuenes ad debite formandum vnā formā ab alia.

Sciendū secundo. q; licet autor dixerit qualitatem nominis esse bipertitam. z etiā qualitatē ꝓnois. nō tn dicere debuit qualitatem ꝓbi esse biptitam. licet consistat in modis z in formis Cuius rō est. q; mēbra diuidentia qualitatem in noīe z ꝓnoīe nunq; pñt gtinere ad eādē rē. neq; in eodē repiri. cū nullū no" sit ꝓpriū z appellatiū simul z semel sicut hoc ꝓnomē ego. Silr in ꝓnoīe nihil ē finitū z infinitū simul et semel Hec aūt diuersitas non est in qualitate ꝓbi. q; qōlibet ꝓbū est alicuius modi z alicuius forme simul z semel. sicut hoc ꝓbū lego est indicatiui mōi z pfecte forme. z ideo mod; z forma q; glitatē ꝓbi fcāt in eodem repiri pñt. cū g; mēbra diuidētia pñt simul z semel in eodem repiri ideo autor nō diuisit qualitatē in modū z formā sicut in noīe z ꝓnoīe.

Cõmentum versoris

Sciendum tercio. q̄ sufficientia septem accidentiũ verbi sic potest haberi. qz omne quod accidit verbo. aut accidit ei ex parte vocis. aut ex pte significationis Si primũ hoc est dupliciter. vel illa accidentia solum cognoscunt in fine vocis z sic est ꝓiugatio. vel in tota voce z sic est forma. Si autẽ aliquid accidit verbo gratia significationis hoc est dupliciter. aut est accidens absolutũ. et hoc est dupliciter. aut est accidens cõe et est figura. aut est ꝓprium et sic est tempus. aut respectiuũ et hoc est dupliciter. qz vel ille respect⁹ verbi ponit a pte ante vel a pte post Si primũ sic est tripliciter. aut respect⁹ ꝺz de substantia. aut est in substantia. aut terminat substantiã. si primũ sic dicitur esse ꝑsona. Nã inter ntiñ p̄cedentem z inter verbum debet esse ꝺformitas ꝑsone. Si scꝺm sic est nũerus Si terciũ sic est modus. z sic sunt tria accidentia ex pte significatõis apte añ Si ꝺo respect⁹ fit a pte post sic ẽ genus qz genus ineſt ꝓbo ꝓ ꝺpationẽ ad substantiã a pte post. nam verba actiua regunt a parte post. passiua vero a parte ante

Sciendum quarto. q̄ licet verbũ nõ significet substantiam. hz tñ modũ substantie. eo q̄ ꝺstruit ineſſe ꝑ suos modo significandi essentiales. qui sunt significare ꝑ modum fluxus z fieri z ꝑ modũ ꝺcibilis de alio. quoꝝ primus est generalis. habens modũ materie. z secundus specialis habens modũ forme Nã separat z distinguit verbuz ab alijs partibus orationis. z reponit ipsum verbum sub esse part⁹ Et ideo sicut substantia materialis ꝺponitur ex materia z forma. ita verbum intelligitur ꝺponi ex istis duob⁹ modis significandi. Ex quo ꝑz q̄ verbũ habet modũ substãtie. ideo sibi possunt ineſſe aliqua accidentia. ita q̄ licet verbũ ꝺpatum ad substãtiam sit accidẽs. tñ ꝺpatũ ad suos modos significandi accñtales hz modũ substantie Sicut superficies ad substãtiã materialẽ ꝺpata (cũ sequaꝝ ei⁹ eẽ ꝺpletũ) est accidẽs tñ in ordine ad nigredinẽ z albedinẽ (que substãtie insunt mediãte superficie). superficies hz modũ substantie. ideo dicit Aristoteles in p̄dicamẽtis quanta est superficies tantũ album fore dices Et sic patet quot sñt accidentia verbi. z q̄ non plura nec pauciora

Cõtra predicta arguitur

Accidentia accipiũꝝ eẽ ab illis quoꝝ sñt accidẽtia. qz accidẽtis esse est solũ ineſſe. ſz nulla accidẽtia pñt capere eẽ a ꝓbo. g̃ ꝓbũ nõ hz accñtia Vlor ꝓbaꝝ. qz nihil dat alteri qd̄ nõ hz. ꝓbũ añt nõ hz eẽ. cũ sit accñs g̃ tẽ. Scꝺo sic. Priscian⁹ assignat ꝓbo octo accñtia. qz cũ p̄dict⁹ assignat spẽm. g̃ vel Priscian⁹ est superfluus. vel ꝺonat⁹ diminut⁹ Tercio sic. Donat⁹ nõ assignat formã inter accñtia ꝓbi. z tñ post hoc ꝺt formã accidere ꝓbo. qz de ipsa determinat inter accidẽtia verbi. g̃ sñt plꝰa q̄ septẽ Quarto sic. oñe accidẽs adest vel abest p̄ter corruptiõnem illi⁹ cui⁹ est accidẽs. vt ꝺz in p̄dicabilib⁹. ſz tps nõ põt abesse ꝓbo. qz vt ꝺt autoꝝ modoꝝ significandi fluxus z fieri sine tpe nequit haberi. g̃ tempus non est accidẽs ꝓbi. z ꝑ ꝺñs pauciora sunt accidẽtia ꝓbi q̄ septez

Super donatum

Quinto sic. si qualitas esset in modis ⁊ in formis. sequeret q̄ deberet diuidi in modū ⁊ formā tanq̄z gen⁹ in suas spēs. sed qualitas nō diuidit in ista tanq̄z in duo membra distincta. q⁊ reperiuntur in eodem ꝓbo. g̃ sequitur q̄ non debeat enumerari inter accidentia verbi.

Ad argumēta in oppositū

Ad ꝑmū dr. q̄ licet ꝓbū realiter sit accñs. tñ hz modū substātie. vt dictū est. ido pōt dare esse suis accñtib⁹ Ad ꝑm dr. q̄ autor nō assignat spēm inter accñtia ꝓbi. q⁊ spēs ptinet ad pfectos ⁊ sapientes. quos opz scire quid sit deriuatio. ⁊ nō ad pueros ad quos illeloquit. ideo solum enumerat illa accñtia q̄ pueri pñt apprehendere Vel pt dici q̄ donat⁹ ꝓprehendit spēm sub forma Ad terciū dr. q̄ autor in enumerādo accidentia ꝓbi satis ꝓprehendit formā sub qualitate. vt visum est. Vel potest dici q̄ nō enūerat eā ꝓpter causaz que dicta est de specie. q⁊ dicit autor modoz ꝓcādi q̄ forma est in ꝓbo sicut spēs in noīe. ita scz q̄ tres vltime forme deriuant a forma pfecta. sicut spēs deriuatiua a ꝑmitiua Et sic cū ad pueros nō ptineat scire deriuatiōes autor obmisit formā

Ad quartū dr. q̄ accidēs cōe pōt adesse vel abesse ꝓter subiecti corruptionē. sed non accidēs ꝓꝑiū. cuiusmodi est temp⁹ in ordine ad verbum Ad qm intū dicitur negando ꝓñam ⁊ causa satis patet ex dictz quia modus ⁊ forma non habent se ad qualitatem sicut membra diuidentia. ideo possunt simul ⁊ semel reperiri in eodem.

Modi qui sūt. indicatiu⁹

Postq̄z autor determinauit de accñtib⁹ ꝓbi in generali Hic ꝓñr determinat de vnoquoq̄z in speciali Et ꝑmo determinat de modo ⁊ forma in quib⁹ ꝓsistit qualitas ꝓbor. In prima pte dr q̄ modi ꝓbor. sunt hij scz indicatiuus qui ꝓcat rē suā suā vt cadit sub affectu impantis. vt lege ⁊c̄ijs. Coniunctiu⁹ ꝓcat rem suā vt cadit sub affectu incerto. vt legerem. Et sic ptz q̄liter reptiunt q̄nq̄z modi in ꝓbo ꝓsonali. ⁊ etiā reptiuntur q̄nq̄z in ꝓbo ipsonali. sicut legit in indicatiō. in impatiō vt legat ⁊c̄ijs. et in infinitiuo vt legi. ⁊ hoc est qđ addit autor impsonalis. vt legitur.

Sciendū ꝑmo. q̄ Prisci⁹ sic diffinit modū in maiori volumine. Modus est varia inclinatio animi. varios eius affectus demonstrans. licet ab autore modoz ſignificandi sin diffiniatur. Modus est modus significādi accñalis dat⁹ ꝓbo ad designandū rē suā put cadit sub affectu certo aut incerto Et illa diffinitōe possunt elici diffinitōes omniū modoz in speciali ponendo cū affectu ꝓbum cuiuslibet modi. vt visuz est. Et hoc dr autor modoz significādi cū dicit (pone sub affectu rez cuiuscūq̄z modi) Et dicit modus a modero as are. q⁊ p ipm modū cōceptū vel affectū animi moderamus. Vel dr mod⁹ a motu. q⁊ dicitur indicatiuus in vno motu ⁊ impatiuus in alio ⁊c̄ijs. suo modo. Unde

Cõmentum versoris

inter ĩstos quinq; modos indicatiuus priorem obtinet locum. qr forma prior est formato. sed indicatiuus se hz p modum forme. alij aũt per modum formati. ideo indicatiu⁹ prior est omnib⁹ aliis modis Similiter ex noie z ꝓbo indicatiui modi ꝓstituit oratio vez vel falsuz significãs quod non põt fieri ex ꝓbis alioz modoz ab indicatiuo Et inde est q alia ꝓba ab indicatiuo fere dicuntur casus verbi. ideo oẽs alios mo⁹ dos p̃cedit indicatiuus Similiter impatiuus p̃cedit optatiu⁹. qr impatiuus significat impare. optatiuus aũt optare. sed dignius est impare q̃ optare Sil⁹ optatiuus p̃cedit ꝯiunctiu⁹. qr cõior z certior est significato ꝯiunctiui z simplicior. qr optatiuus ad sui pfectionem nõ indiget nisi hoc aduerbio vtinam Coniunctiuus ꝓ qñq; indiget alio verbo. z hoc aduerbium cũ. vt patet in hac oro̅ne. cũ veneris ad me dabo tibi equum. Coniũctiuus etiam precedit infinitiuuz. qr cõiunctiu⁹ significat rem suã sub affectu certo. infinitiuus aũt sub affectu incerto sed certũ p̃cedit incertũ tanq; magz dignũ p̃cedit minus dignũ.

Sciendum secundo. q⁹ numerus z sufficientia ĩstoz qnq; modoz sic põt haberi. qr oĩs modus est varia inclinatio animi. vel ergo illa inclinatio hz fieri finite vel infinite. Si secundũ sic est infinitiuus. qui ꝓcat rem suam sub esse incerto z infinito. qr est sine numeris z plonis Si primũ hoc est quadrupliciter. qr vel illa certitudo est ex pte indicantis z sic est indicatiuus. vel ex parte impantis. z sic est imperatiuus. vel ratione optantis. z sic est optatiuus. vel rõne coniungentis. z sic est coniunctiuus Nam (vt dicit priscianus) coniunctiuus dicit. qr alteri modo ꝯiungitur plus q̃ alij modi. z plus exigitur in eo q̃ in aliis modis. qr ꝯiunctiuus nihil certũ denotat sicut nec infinitiuus sed significat rem suam condicionaliter

Sciendũ tercio. q⁹ ꝓsequenter dicit autor q⁹ quatuor sunt forme verboz. scz pfecta meditatiua inchoatiua z frequentatiua Forma aũt pfecta est illa que non formatur ab alia. sed formant alias de se. ita q⁹ forma dicatur a formo formas. Vaz (vt dicit autor modorum significandi) forma pfecta habet se in verbo sicut species primitiua in noie. sed alie tres sicut species deriuatiue in noie. Vñ forma impfecta reperitur in qualibet ꝯiugatione Meditatiua aũt forma est illa q̃ significat rem suam in rõne meditationis Et formant verba meditatiua ab vltimo supino breuiãdo u et addendo rio. vt gurio et semper st̃ q̃rte ꝯiugatiõis. Sed frequentatiua est illa que significat rẽ suã in ratione frequentationis Et formãtur verba frequentatiua ab vltimo supino mutando u in o. vt de cursu fit curso. Et q̃ñq; a secunda plona indicatiui modi remouendo es z addendo to. vt legis legito. z quãdoq; a tercia plona Sed inchoatiua forma significat rem suã sub rõne inchoationis. vt feruesco ꝓcat incipio feruere Et formant ꝓba inchoatiua a scda plona pñt̃ ẽpis indicatiui modi addendo co. vt ferueo es. fit feruesco. z sunt semper tercie ꝯiugatõis Verba aũt frequẽtatiue forme st̃ prime ꝯiugationis. vñ⁹. Verba inchoatiue tercie meditatiuam quarta submonstrat Arcq; frequens prime pfecta tenet vbiq;

Super donatum

Scien̄d quarto. q̄ sufficientia istaꝝ quatuor formarū potest haberi ex nūero istaꝝ quattuor cāꝝ. que st̄ materia forma efficiens ⁊ finis Nam pfecta forma correspōdet materie. naꝫ sicut materia substat formis. ita pfecta forma alijs substat formis. ⁊ ex ipsa tanq̄ forma de materia alie ed ucūtur forme Frequentatiua ꝓ forma cause formali corresponder. q̄ ad formā ptinet frequēs opatio. cū nihil frequenter agat nisi quod in toto p formā est Sed meditatiua forma correspōdet cause finali. q̄ meditatio est eoꝝ que st̄ ad finē Inchoatiua aūt forma cause efficienti. q̄ illa cā est a qua ꝓmo inchoat motꝰ. Et hoc ptz p hoc metꝝ. Per ma. ire for. me fi. inchoa datur efficiēti. Qui ꝓsus sic exponit p ma intelligitur cā materialis. que corresponder perfecte forme fre. i. frequētatiua forma. for. i. causa formalis. me. i. meditatiua. Et sic ptz q̄ q̄tuor st̄ forme ꝓboꝝ. Preter tñ has formas quedā est desideratiua forma. vt viso. quedam diminutiua. vt sorbillo. i. parū sorbeo Et quedā imitatiua. vt patrisso. i. patrē imitor Tñ nō est ptrouersia inter autorē ⁊ prisianū. q̄ autor iste ⁊ autor doctrinalis ⁊ etiā autor modoꝝ significā di capiūt formā spēaliter. vt forma solū formal a ꝓbo Dz prisianus capit ipsam generaliter. vt deriuat tam a noīe q̄ a verbo. vt patrisso qō deriuatur a patre Et sic ptz quot st̄ modi in ꝓbo ⁊ q̄t forme

Cōtra predicta arguitur

ꝓmo sic. modus est accidēs cuilibet pt̄. g̃ nō dz magꝭ enūerari int̄ accidētia ꝓbi q̄ inter accidētia aliaꝝ ptium orationis Añs ꝓbat. q̄ q̄libet pars orōnis hz modū significā di accidentalem. g̃ modus accidit cuilibet parti orōis Secdo sic. oīs inclinatio est accūs illius cuiꝰ est inclinatio. sz modꝰ est inclinatio aīmi. g̃ etiā est accūs animi ⁊ non ꝓbi

Tercio sic. vnus modꝰ in ꝓbo vocat ipsonalis. g̃ ex st̄ mōi ꝓboꝝ Añs ptz p autorē nūerādo modos dicentē ipsonalis vt legit Quarto sic. oīa accūtia ꝓbi st̄ forme. g̃ forma nō est accidēs ꝓbi distinctū ab alijs Añs ptz. q̄ oīe q̄d informat aliud est forma eiꝰ. sed oīe accidēs ꝓbi informat ipm. g̃ oīe accidēs ꝓbi est forma Quīto sic. lectito assignatur ꝓbū frequentatiue forme. g̃ male ponit p exēplo ꝓbi frequētatiui Añs ptz. q̄ si sic maxime videret formari ab hoc ꝓbo lego cū quo cōuenit in principio. sed hoc non potest esse. q̄ de lego soluz format lecto ab vltimo supino. ⁊ sic non videtur vnde formetur lectito.

Ad argumēta in oppositū

Ad primum dicitur. q̄ modus in ꝓposito non capit. vt accidit alijs ptibus orōnis. sed p modo dato verbo ad designandū rem suam sub affectu certo vel incerto. ⁊ sic soli verbo conuenit Ad secundum dicit q̄ modus non est inclinatio animi. capiendo inclinationē prout est actiua inclinatio. sed modus est inclinatio passiua. prout est inclinate rei passio. ⁊ hoc mō non est accidēs animi sed verbi. Ad terciū dicitur

Cõmentum versoris

q̃ auctor cũ dicit (impsonalis vt legit) non intelligitur q̃ impsonalis modus sit distinctus ab alijs. sed intelligit q̃ ꝓbũ impsonale etiam hz q̃nq̃ modos sicut ꝓbũ psonale. z ideo exemplificat auctor de indicatiuo verbi impsonalis. dicendo q̃ modus indicatiuus ꝓbi ipsonalis est vt legit. ita q̃ ipsonalis ꝯstruit in gtõ. z regit ab hoc noie indicatiuu seu modus Ad quartũ dr. q̃ hic nõ accipit forma generaliter ꝑ omni illo quod informat suã substantiã Sed capitur hic specialiter ꝑ quodam modo significandi accidentali dato verbo ad designandũ rem suã sub esse prãnario vel secũdario. z sic forma solũ in verbo reperitur Ad q̃nz tũ dr. q̃ hoc ꝓbum frequentatiũ lectito non formak immediate ab illo verbo lego. sed mediate. qz ab vltimo supino huiꝰ ꝓbi lego. s. lectu formetur lecto lectas. qõ facit in supino lectatũ. ꝑ mutationẽ a in i. z vno fit lectito. per illam regulam doctrinalis (Si tamen a longa ꝛc.)

Coniugatiões verborum

quot sunt ꝛc. Postq̃ auctor supius determinauit de modis z formis ꝓborꝫ. Hic ꝓcedit determinat de ꝯiugatione. Dicens q̃ tres sũt ꝯiugationes ꝓborꝫ. prima in a. secunda in e. tercia in i. Et istas accipit auctor ex pte scõe psone pñtis tpis indicatiui modi. z nõ ex pte pñtis infiniti. Et licet Prisciã⁹ z auctor doctrinalis ponũt q̃tuor ꝯiugatões. distinguũt tñ eas ex pte infinitiui. qz q̃nq̃ hz a longã añ re z sic est ꝑma. z q̃nq̃ i lõgam. z sic est secũda. q̃nq̃ i breuem z sic est tercia. z q̃nq̃ i longam z sic est quarta. tñ iste auctor ponit solũ tres. qz ꝯprehendit q̃rtã sub tercia. cũ dr q̃ quelibet eaꝝ hz i añ s in scõa psona pñtis tpis indicatiui modi.

Primo sciendũ. q̃ licet declinatio nõ assignet ꝑ accidente in noie. tñ ꝯiugatio assignat ꝓbo ꝑ accidẽte. Ratio est. qz in noie est quodam accidẽs. s. casus sub quo potest declinatio ꝯprehendi. Nam casus nihil aliud est nisi inflectio vocis a voce sicut declinatio. sic añr nõ est de ꝓbo. qz nõ est aliq̃d accidẽs sub q̃ possit ꝯprehendi ꝯiugatio. Vñ ꝯiugatio diffinit sic in ꝓbo. Est ꝯnis ꝓborꝫ declinatio. z capitur hic declinatio ꝑ inflectione que fit ꝑ modos tpa numeros z psonas. z nõ ꝑ inflectione q̃ fit ꝑ casus Et dr ꝯiugatio a con. i. simul z iugũ. qz ibi plura sub vno iugo ponunt. nam plura ꝓba sub vna ꝯiugatõe ponũt Et ita ꝓba anomala nõ sũt ꝓprie alicuiꝰ ꝯiugatõis. qz inter se nõ hñt ꝙuentiã. nec etiã cũ alijs ꝓbis nec etiã ꝑ se pñt habere ꝯiugatõez ꝓpriã. eo q̃ sub ꝯiugatõe ꝯtinẽt plura silia. Sitr in ipsis nõ est ꝯnis declinatio. ideo ꝓprie nõ sunt alicuius ꝯiugationis. z ideo etiam in diffinitione ꝯiugationis ꝯnis declinatio ponitur ꝓ genere ad excludendum verba anomala.

Sciendum secundo. q̃ auctor dicit prima ꝯiugatio ẽ illa que in indicatiuo modo tpe pñti nũero singulari scõa psona ꝓbo actio et neutrali hz a longã ante s. in secunda psona pñtis indicatiui. vt amo amas. Sed in ꝓbo passiuo z deponentali habet a productam. ante no-

ultimā sillabam ris. vt amor aris. in verbo cōi. vt morior aris. oscular aris. Sicr dicit autor q futurū tps eiusdē modi sc3 indicatiui in ꝓma ꝯiugatōe habet a pductā añ bo 7 bor. Et sic p3 q autor distinguit cō iugatōes ex pte secū de psone pñtis indicatiui. Et distinguit ꝯiugatō nes potius p vocales q̄ p ꝯsonantes. q: ꝯiugatio est ꝑs verbor declinatō. sc3 talis declinatō potius penes vocalē cognoscit q̄ penes ꝯsonantē. q: vocalis habz maiorē sonū q̄ ꝯsonās. iō ꝯiugatōes potius distin guūtur penes vocales q̄ penes ꝯsonātes. q: a digniori dz fieri denoiatō

Sciendū tercio q secūda ꝯiugatō est illa. que hz e pductam in scā psona pñtis tpis indicatiui añ nouissimā litterā s in ꝓbis actiuis 7 neutralibus. vt doceo doces. sedeo sedes In ꝓbis aūt passiuis cōibus 7 deponētalibus hz i longam añ nouissimā sillabā ris. sicut do ceor doceris. misereor misereris. Et in eadē ꝯiugatōe futurū tps eꝰ dem modi sc3 indicatiui hz e longā ante bo in voce actiua. vt docebo. et e longā añ bor. vt docebor. 7 hoc in voce passiua. Et rō ordinis est. q secūda ꝯiugatō cognoscit p e. 7 sequit ꝓmā. que cognoscitur p a. 7 p̄ce dit tertiā. que cognoscit p i. Et nō dz intelligi q cognoscat p i absolute sed cognoscitur peri vt suppositum est

Sciendum ārto. q tercia ꝯiugatio est. que in indicatio mō tpe pñti numero singulari scā persona verbo actiuo 7 neutrali hz i correptā vel i pductā añ nouissimā litterā s. Et dr (i correptā) ꝓpter tertiā ꝯiugatōnem. que dr a ꝑsciano tercia. vt lego legis. Et dr i pduc tā ꝓpter quartā ꝯiugatōem. que dr a ꝑsciano quarta. Sed in ꝓbo pas siuo cōi 7 deponēti tercia ꝯiugatio habet e correptā vel i pductā añ no uissimā sillabā ris. vt legor legeris. audior audiris Et dr (e correptā) ꝓpter tertiā. 7 i productā ꝓpter quartā. Et sic p3 q in ista ꝯiugatōe au tor ꝯprehendit duas ꝯiugatōes. que cōiter ponunt distincte in tertiā sc3 7 quartā. Et ipa tercia ꝯiugatō in futuro indicatiui terminatur in am vel in ar. vt legā legar. Et ponit autor duo exēpla. vnū p tercia cō iugatōe. vt lego legam legor legar. 7 aliud pro ārta. vt audio audiam audior audiar. Et cōsequēter dicit autor (Ubi possūt hec diseer ni inter se) respōdens q in infinitiuo 7 in impatiuo. q: vl ista ꝓba habēt i correptā in scā psona pñtis indicatiui. vl i productā. Si correptam tūc illa littera i cōuertit in e correptā in infinitiuo 7 impatiuo mōis. ita q in impatiuo dicimus. lege. 7 in infinitiuo legere. media correpta 7 nō media producta. Dz si illa littera i fuerit producta nō mutat. nec in i peratiuo. nec in infinitiuo. sicut audio audis hz audi in impatiuo. in infinitiuo audire. sp repetēdo illā litterā i. quā habebat in scā psona p̄ sentis indicatiui mōi. Et cōsequēter dicit q tercia ꝯiugatō nō solū hz futurū in am 7 in ar. sed etiā in bo 7 in bor. vt eo is ibo. queo quis q̄bo eam vl queam. Et ideo bñ dr q verba tercie ꝯiugatōis nō hñt hoc ni si quādo hñt i productā. Et adhuc nō fit in oīnib habētib i produc tā. sc3 solū in istis duob verbis supra dictis. sc3 eo 7 queo cū suis ꝯposi tis. Nā sicut dr ibo. sic etiā dr redibo. Et sic p3 quot sint coniugatōnes verborum. 7 quomodo distinguuntur inter se

Cõmentum versoris

Cõtra predicta arguit̃ pri

mo sic. Quattuor st̃ ꝯiugatões verboꝝ. vt ꝓz ꝑ ꝓscianum z autorẽ doctrinalis. z ꝑ cõe dictum. g̃ male dictũ est ꝙ sint tm̃ tres Secũdo sic tantũ facit ꝯiugatõ in verbo sicut declinatõ in noie. sed q̃nq; sũt declinatões in noie. ergo a simili q̃nq; erũt ꝯiugatões in verbo Tercõ sic cõiugatões distinguũtur penes vocales. sed q̃nq; st̃ vocales. g̃ quinq; erũt cõiugatões. q; posita causa ponit̃ effect⁹ Quarto sic. penes i longam z i breuẽ distinguũtur due ꝯiugatões. scz tercia z quarta. g̃ penes a longã z a breuẽ distinguũtur due ꝯiugatões. q; aliqua sunt ꝓba habẽtia a breuẽ ante s in secũda ꝑsona. vt do das cũ trib⁹ ꝯpositis ꝓme ꝯiugatõis. ergo sequit̃ ꙗ q̃nq; erũt cõiugatões. Quinto sic. h̃ ꝓbũ sum nõ ꝯtinet̃ sub aliqua ista⁊ ꝯiugatõnũ. g̃ ꝯiugatões hic posite nõ suffi⁊ ciũt. patet ꝯntia a simili. q; sicut oĩa noĩa reponunt̃ sub aliq̃ declinatõne. ita omnia verba debẽt contineri sub aliq̃ coniugatõe

Ad argumẽta in oppositũ

Ad ꝓmũ dicit̃ ꙗ autor iste ꝯphendit quartã ꝯiugatõem sub tercia Sz alij autores distinguũt eas intra se. q; vna cognoscit̃ ꝑ i breuẽ. alia ꝑ i longã. z sic nõ est ꝯtroversia inter illos autores ex pte rei. sed aliter z aliter ꝯsiderauerunt cõiugatões Ad secũdũ d; ꙗ nõ est penitus idẽ et simile de noie in ordine ad declinatões. z de verbo in ordine ad ꝯiugatões. Sed solũ est simile in hoc. q; sicut noia flectunt̃ de voce in vocẽ sic z verba. Nã oĩa verba regularia terminãt̃ in o vel in or. noia aũt habent quasi infinitas terminatões. iõ nõ est mirũ ꙗ sunt plures declinationes in nomine q̃ ꝯiugationes in verbo Ad terciũ dicit̃ ꙗ ꝯiugatões nõ distinguũtur penes oĉs vocales. sz solũ penes istas a e i. Et ista fuit causa quare autor solũ posuit tres cõiugatões. z nõ distinguuntur ꝑ o z v. quia nõ sũt aliqua ꝓba habẽtia o vel v añs in scda ꝑsona ꝑsentis tẽporis indicatiui modi vel añ vltimã syllabam. z hoc potest esse ꝓpter difformitatẽ soni ipsarum. nam diffozmẽ habẽt sonum Ad q̃rtũ dicit̃ ꙗ verba tercie z quarte coniugatõnũ nõ solũ distinguũtur penes i correptã vel ꝓductam. sz etiã penes diuersos modos. Dõ inflectio penes a longã z a breuẽ nõ distinguunt̃. sic aũt nõ est de iflectione penes i longã z breuem. Sili de paucis nõ est danda regula. sz quia pauca reperiunt̃ verba que habẽt a breuẽ. q; solũ reperit̃ hoc ꝓbum do cuz trib⁹ cõpositis. scz circũdo pessundo venũdo. sed multa reperiuntur que habẽt i breuẽ. g̃ zc. Alij assignant aliam cãm q̃re penes i sumunt̃ due cõiugationes. z nõ penes a longam z a breuẽ. quia illa vocalis i generat̃ z fit ꝑm ꝓtractõem linee cui maxime cõuenit correptio vel ꝓductõ. Correptio em̃ z ꝓductõ habẽt figuram gracilẽ z longam. iõ potius ꝑm i habemus duas ꝯiugatões q̃ ꝑm alias vocales Ad quintũ dicit̃. ꙗ hoc verbũ sum est verbũ irregulare. z iõ non põt comꝑhendi sub aliqua il⁊

Super donatum

larū ꝯiugationū. que solum ꝯueniunt verbis regularibus. Si eīm hoc verbū sum eēt alicuius determinate ꝯiugatōis. tūc nō videret equaliꝫ cō tineri in oīmib⁹ verbis. sed magis in ist̄is q̄ eēnt eiusdē ꝯiugationis cuꝫ eo q̄ in alīs. qđ falsū est. Nec est sil̄e de noībus etheroclitis. ꝛ de istꝫ verbis irregularibus. qꝛ noīa etheroclica sequunt declinatōes regulariuꝫ sed ꝑba anomala. ꝛ p̄cipue hoc verbū sum nullā habet cōuenientiam cū verbis recte declinabilibus. ideo non debet eē alicuiꝰ determinate declinatōis siue coniugationis

Genera verboꝝ quot sūt

Postq̄ autor determinauit de coniugatōnibus in verbo. hic ꝯsequēter determinat de generibus dicēs q⁹ quinq̄ sunt genera verboꝝ. s. actiuū passiuū neutrum deponēs ꝛ cōe. Quoꝝ sic habet sufficientia. quia omne verbum. aut ꝑcat agere. aut pati. aut neutrum. aut vtrūq̄ simul Si ꝑcat agere sic est verbū actiuū. si pati sic est verbū passiuū. si neutrū sic ē verbū neutrale. Si vtrūq̄ hoc est dupl̄r. vel importat ea sub vna voce. et sic est cōe. aut partim sub vna ꝛ ptim sub alia. ꝛ sic est deponēs. qđ est ꝯpositum ex voce passiua ꝛ significatōe actiua. Et licet multis modis possit accipi genus. tñ in ꝯposito accipitur ꝑ mō significādi dato verbo ad designandū rez suā ꝑm q⁹ remanet in agente. vl̄ ꝑm q⁹ ꝓcedit ab agēte. vel ꝑm q⁹ recipit in patiens.. Et ꝑm hanc diffinitōem reperiunt tria genera. que istꝫ genera simplicia. ꝛ adhuc ipa satis potest cōpetere alīs duobus generibus. qꝛ componunt ex istis duobus.

Primo sciendū q⁹ verba actiua sunt illa. que desinunt in o et accepta r littera faciūt ex se passiua. sicut hoc verbū lego legis est verbū actiū. ꝛ terminat in o. et ꝑt facere ex se passiuū. nam bñ dr lego⁹ legeris. Et potius ista verba t̄minant in o q̄ in aliam t̄minatōem. quia oē verbū actiuū est ꝑfectū qꝛ nihil est actiuum nisi sit perfectum ꝛ completum. Sed inter omnes litteras o est perfectissima ꝛ nobilissima. quia in ea finis coniungitur pncipio. ideo vt signum correspondeat signato. verbum actiuum potius terminatur in o q̄ in aliquam aliam terminationez. Alia causa est. qꝛ verbum actiuum significat maxime motum vel fluxum. sed inter omnes figuras sperica figura. cuius est littera o est maxime apta ad motuꝫ ideo verbum actiuum terminatur in o. vt metuo timeo. tamen illa significant passionem per modum transitionis. Et habent construi cum accusatiuo ex sua ꝓpria natura. quia significant substantiam ꝑm q⁹ in eis reperitur actus verbi

Sciendum secūdo q⁹ verba passiua sūt illa que desinunt in r. ꝛ ea dempta r littera redeūt in actiua. sicut legor est passiuū et remota illa littera r remanet lego. quod est actiuum. Et in hac diffinitōe ponitur (que in r desinunt) ad differentiam verboꝝ actiuoꝝ neutraliū. Et ponit (ea dēpta r littera redeūt in actiua) ad dr̄tiā ver

verba actiua nō nō alia causa

vā passiua nō

Cōmentum versoris

borum cōmuniū ⁊ deponētalium. que nō possunt dimittere ¶ Et construūtur verba passiua cū ablatiuo casu mediāte ꝓpositōe. ⁊ hōc quādo ꝯgantur ad substātiam. a qua aliquid infertur. Nā talis substantia significat ꝑ ablatīm. Quādoqꝫ em̄ ablatiuus incipit a vocali. ⁊ sic cōstruit cum ꝑ positōne ab. vt video⁊ ab illo. ⁊ quandoqꝫ incipit a consonāte. ⁊ sic construitur cum illa ꝓpositione a. vt verbero⁊ a petro Et etiam ꝓprie illa verba construuntur quandoqꝫ cum ablatiuo immediate. vt percutio⁊ baculo

Vā neūla

Sciendum tercio q᷑ verba neutralia sunt illa. que terminātur in o sicut actia. ⁊ accepta r littera latina nō st⁊. vt sto⁊ ⁊ curro⁊ nō dicit. Per hoc q᷑ d⁊ (in o desinūt) differūt ꝓba neutralia a passiuis cōibus ⁊ deponētalib⁹. Et ꝑ hoc q᷑ d⁊ (accepta r littera latina non st⁊) differūt ab actiuis. que p̄nt accipe r sup o. Et notāter subiūgit auto⁊ in textu q᷑ quedā verba dicūt neutro passiua. q⁊ sub voce neutrali hnt circumlocutōz ꝓteriti ꝓboꝝ passiuoꝝ. q̄ sē q᷑nqꝫ. s. gaudeo ⁊c. Et dicūt ista ꝓba neutropassiua. q⁊ sub voce neutrali habēt circūlocutōnem ꝑ ꝓterita verboꝝ passiuoꝝ. q⁊ sicut ꝓba passiua hnt ꝑ ꝓterito ꝑticipiū ꝓteriti tēporis cū ꝓsenti huius ꝓbi sum. ita etiam silr ista verba habent. Nā audeo facit ausus sum. fido fisus sū vel fui. Nō tn̄ simile est de isto verbo fio fis sicut de alijs. q⁊ hoc verbū fio solū est neutr᷑ ꝑm vocē. ꝑm rē aūt est passiuū. Nā fio significat factū eē. sicut amo⁊ ꝑcat amatū eē. ⁊ fido ꝑcat fisum eē. Et ꝓter hoc auto⁊ ponit hoc ꝓbū fio inter verba neutra passiua. q̄ sunt q̄ttuo⁊. scz exulo vapulo veneo fio. Et dicūtur neutra passiua. q⁊ sub voce neutrali habēt ꝑcatōem passiuā. eo q᷑ fio solū ē neutrū ꝑm vocē ⁊ passiuū ꝑm significatōem. Et silr h᷑ ꝓbū facio est actiuū eius. Et licet nō sit actiuū ꝑm vocē. est tn̄ actiuū ꝑm rē. ⁊ nō oporꝫ q᷑ sibi ꝙueniat diffinitō actiuoꝝ ꝑus data. que solū ꝙuenit his que sūt actiua ꝑm rē ⁊ vocem simul. nisi duntaxat in ꝓterito ⁊ in tēporib⁹ ab eo formatis. in quib⁹ nō sunt neutra ꝑm vocē sed passiua

Neutra passiua

Vā depo lia

Sciendum quarto q᷑ verba deponētalia sunt illa q̄. terminant in r sicut passiua. ⁊ remota r nō sunt latina. vt loquo⁊ sequo⁊ nasco⁊. nō em̄ dicimus loquo sequo nasco. Et ꝑ illā ꝑticulā differūt ꝓba deponentalia a verbis passiuis. ⁊ ꝑ ꝑmā differunt a verbis neutralib⁹ ⁊ actiuis. Differūt etiā ꝓba deponētalia a cōibus. q⁊ deponētia habēt solū vnā ꝑcatōem actiuā. scz cui⁹ gerūt regulam. Scz ꝓba ꝙmunia st⁊ illa que in r desinūt vt deponētia. sz in duas formas cadūt. scz agētis ⁊ patientis. nā illa verba importāt sub voa voce. s. passiua vtrāqꝫ ꝑcatōnem tā actiuā qꝫ passiuā. per ꝑmā ꝑticulā differūt etiā a deponētalib⁹ passiua etiā ⁊ deponētia nō in illas formas cadūt sicut cōia. Nam hoc verbū osculo⁊ quādoqꝫ habet ꝑcatōem actiuā. ratōe cuius ꝙstruit cuz accusatiuo casu. vt osculo⁊ illū. Quādoqꝫ aūt habz ꝑcatōem passiuaz ratōe cuius ꝙstruit cum ablatiuo mediāte ꝓpositōe a vel ab. vt osculo⁊ a te. Et eodem mō dicēdū. est de alijs verbis cōibus que st⁊. largio⁊ experio⁊ venero⁊ moro⁊ osculo⁊ horto⁊. Crimino⁊ amplecto⁊ ⁊c. Et

Vā gm

Super donatum

nō capitur in diffinitōe ꝓbi communis forma ꝓ forma ꝓfecta vl' imꝑfecta. sed capitur ꝓ significatōne. ita ꝙ sit sensus. verba cōia cadunt in duas formas. id est in duas ꝓcatōes. scz actiuā z passiuaz. Et licz aliq̄ verba cōia habeāt ꝓcatōem passiuā z etiā vocē eiusdē. nō tm dicunt' solū passiua. qz nō solū habēt significatōem passiuā. ymmo etiā actiuam Nec etiā debēt dici deponēntia. qz licet habeāt vocē passiuā. z significatōem actiuā. tm etiam habēt significatōem passiuā. Sed dicūt' verba cōmunia. quia sub vna voce important ꝓcationē actiuam z passiuam Et sic ꝙz quot sunt genera in verbo. z que sunt verba actiua. que passiua. q̄ neutra. que deponentalia. z que communia

Cōtra predicta arguit' ꝓ

mo sic. Priscianus ponit septē genera verboꝝ. quia cum p̄dictis ponit neutropassiua. z neutrapassiua. ergo vl' priscianus superfluus est. vl' auctor iste diminut' Sedō sic. oīe verbū est actiuū passiuū vl' neutꝝ. g̃ tm tria sunt genera verboꝝ. Ad̄cedēs ꝓbat. quia omne verbum aut significat actōem aut passionē. aut neutrū. vt patz ꝙ diffinitōem ꝑus data tam Tercio sic. nullū est verbum significans passionē imanentē z absolute. ergo etiā nullum est ꝓbuz ꝓcans actōnem immanentem absolute. z ꝙ ꝑs nullū est verbū neutꝝ. Cōsequentia ꝓbatur. qz sicut se habet actio ad verba. ita z passio. Quarto sic. sicut se habz vox actiua ad ꝓcationem actinam. ita se habz vox passiua ad ꝓcatōem passiuā. sed nullū est verbū. qđ sub vna voce actiua importet significatōez actiuā et passiuam. ergo a simili nullū erit ꝓbum. qđ sub vna voce passiua actiuā z passiuam habeat ꝓcatōem. z ꝙ consequēs nullū est verbū cōmune

Quinto sic. quicq̄d ꝑfertur illud dr. sz stor z curror ꝑferunt. g̃ dicuntur. z ꝙ ꝑs male dicit autor ꝙ stor curror nō dicitur

Ad argumenta in oppoſi.

Ad ꝓmum est dm ꝙ autor enumerādo genera sub neutro ꝓpēdit neutropassiua z neutrapassiua. sed tamen procedēdo solum determinat de neutropassiuis. Sed de neutrapassiuis nō loquit' neqz determinat. quia ipse loquitur pueris. qui non possunt formaliter apprehēdere ꝓba neutrapassiua Ad secundum dicitur ꝙ in diffinitōne ꝓbi ꝙ agere pati z neutrū tanguntur quinqz genera. Nam per hoc ꝙ dicit' agere tangitur actiuum genus z vna pars communis. z etiam deponens. qđ etiam significat agere. scz ex parte significationis actiue. ꝓpter quod dicitur deponēs. Per hoc ꝙ dicit' (pati) tangit' passiuuz z altera pars cōmunis. Et ꝙ hoc ꝙ dicit' (neutrum) tangitur neutrum genus. Ad terciū dicitur negādo ꝓsequentiam. qz passio nō potest absolui ab actione. sed bñ econtra. Actio em̄ est prior passione. oīe autez prius potest absolui a posteriori. z non econtra. ideo aliquod est verbum significās actionem absolute. non est autem aliquod verbum significans passio

Cõmentũ versoris

nẽ absolute. nam oĩs passio inferr ab actõe Propriũ eĩm est passioni iferri ab actõe. Et licet sit ꝓpriũ actõi trãseũti ex se inferre passionẽ. non tamẽ actõi immanẽti. quã actõem fcat ꝑbum absolutũ Ad quartuz dr q nõ est idẽ de voce activa ꝛ passiua. q: vox passiua est posterior voce activa. ꝛ vox activa est ꝑior voce passiua. mõ sic est q oĩe posterius dat intelligere suũ prius. ꝛ posito posteriori ponit ꝛ ꝑus. nõ aũt ecõtra ideo bñ est aliqđ verbũ. qđ sub voce passiua hz significatõem activam et passiuã Ad quintũ dr. q auctor nõ vult dicere q stor curror nõ pñt dici. i. ꝓferri. sz vult q nõ pñt dici latine ꝛ grãmaticalr ꝛ ꝓgrue loquẽdo. quia iste ptes stor curror nõ stt ptes significatiue

Numeri verboꝝ quot sũt.

Postqz auctor determinauit de qnqz generibz ꝑboꝝ. hic ꝓsequit determinat de numero ꝑboꝝ dicẽs. q duo stt numeri in ꝑbo. scz singularis vt lego plurale vt legimus. Et ita nũerus q est accñs ꝑbi diuidit in singularẽ et pluralẽ. Cuius diuisionis rõ est eadẽ cũ illa q dicta est in noĩe. quia omis nũerus est modꝰ fcandi datus verbo ad designandũ rem suã vl ꝑ modũ vnius. ꝛ sic est singularis nũerus. vel ꝑ modũ pluriũ. ꝛ sic ẽ pluralis. Et ideo ista est diuisio generis in suas spẽs. q: numerꝰ singularis et pluralis sunt spẽs numeri. ad quas descẽdit numerus ꝑ drñtias fortes ꝛ intrinsecas. que stt vnitas ꝛ pluralitas. Et quia spẽs (vt dicit Boetius) sunt coequeue sub suo genere assignate. ideo inter istos nũeros nõ est ordo necessarius. sed dũtaxat voluntarius

Sciendũ ꝓmo q licz multis modis ꝑt capi numerꝰ vt dictũ est in noĩe. tamẽ in ꝓposito capitur numerus solũ ꝑ mõ significandi dato partiui siue verbo ad designãdum rẽ suam ꝑ modum vniꝰ vl pluriuz Cũ numerꝰ in verbo (de quo hic est ad ꝓpositũ) est quedã ꝓprietas. q̃ inest verbo ex eo q copulat rem suã vel vni vl pluribz. Et ꝑ hoc q dr (vni) tangit numerus singularis. sed ꝑ hoc q dr (pluribz) tangit numerꝰ pluralis. Et dr numerus a nũerando. vñ nũerus a prisciano quĩto maioris sic diffinit (Est forma dictõis que discretõz quãtitatis facere põt) et nõ accipitur hĩ forma ꝑ forma eẽntiali dictõis. nec ꝑ omni forma accidẽtali. sed solum capitur hic forma ꝑ forma que inest dictõi rõe q̃ntitatis. fm quam talis dictõ capitur vt vna vl vt plures. Alia autem que solent hic inquiri videri possunt in nomine

Sciendũ scdo. q ꝓsequẽter auctor determinat de figura dicẽs. q due stt figure in verbo sicut in noĩe. scz simplex vt lego. composita vt negligo. Et componit negligo a ne ꝛ lego. ꝛ nõ manet hec littera g cũ aliqua ꝑte ꝓponẽtium. sed inponitur causa euphonie. Si eĩm dicerẽt nelego nõ interponẽdo g esset cacphaton. Et huius diuisiõis ꝑt assignari sufficienter a sicut assignata est de figura in noĩe. q: oĩs figura est modus fcandi datꝰ ꝑbo ad designãdũ rẽ suã sub eẽ simplici. ꝛ sic est figura simplex. vl sub eẽ compositi. ꝛ sic est figura ꝓposita Et licet plcia

Super donatū

nus ponat tres figuras. ⁊ auct̄or iste tm̄ duas. tm̄ nō est ꝓtrarietas inter ipsos. qz (vt dictū est in noīe) donatus ꝓhendit figuram decōpositā sub compositā. quā tm̄ ponit p̄scianus. Nō em̄ decōposita figura est figura ꝓprie loquēdo. sed est q̄dam spēs deriuatōis potⁱ q̄ figura

Sciendū tercio q̄ figura dicit multis modis. Primo est accn̄s dictōis sibi inherēs. ex eo q̄ est simplex vl̄ cōpositā. ⁊ hoc mō capit in ꝓposito. silr in noīe ⁊ pnoīe. Alio mō idem est q̄ xp̄s. ⁊ h̄ mō capit apostolus cū dr. splēdor p̄is ⁊ figura substātie ei⁹. Et in vna p̄osa splēdor patris figura filij Tercio dr figura signū ostēsiuū rei. vñ dr apostolus. filij ysrahel omīa ꝓtingūt vobis in figura. i. in signo Quarto est idē q̄ qualitas vel dispositō mēbroꝝ. de qua dr figura inter oīa accidētia magis attestat nobis specīē. sicut em̄ differūt spē. ita etiam figura. ⁊ quoꝝ est vna spēs in cōi. eorūdem est vna figura in cōmuni. sicut omnes homines habēt rectā figuram. ⁊ oēs asini curuā. Et hoc mō accipitur figura ab Aristotele in p̄dicamētis p vna spē qualitatis. q̄ est forma. ⁊ circa hoc aliquid ꝓstans figura Quinto dr figura ptractō littere Vnde dicim⁹ ex p̄sciano. figure litteraꝝ (quib⁹ vtimur) sūt vigintitres Sexto figura est viciū rōe excusabile vl̄ excusatū. ⁊ sic capit figura in grammatica. ⁊ de ipa determinat in vltimo capitulo doctrinal̄. Et iste acceptōes possūt contineri in hijs metris. Accidit. est xp̄s. signat. disponit. ⁊ ornat. Grāmatice viciū figura sepe notat Sicut tactū fuit in noīe

Sciendū quarto q̄ sicut noīa ꝓponuntur. ita etiam verba possunt ꝓponi. Primo possunt aliq̄ ꝓponi ex duob⁹ integris. vt adamo ꝓponit ab ad ⁊ amo. q̄ sunt integre dictōes. silr p̄curro Secundo ex duob⁹ corruptis. vt sufficio ꝓponit a sub ⁊ facio Tercio ex integro et corrupto. vt pficio. Quarto ex corrupto ⁊ integro. vt suffero. qđ componit a sub ⁊ fero Et sic patz quot sunt figure verboꝝ. ⁊ quot modis capitur. ⁊ quot modis verba componuntur

Cōtra predicta arguit pri

mo sic. sicut se hz gen⁹ ad gen⁹ in ꝓbo. sic se hz numer⁹ ad numeꝝ. sz inter duo genera in verbo est vnū mediū. qz inter actm̄ ⁊ passiuū ē genus neutꝝ. g̃ etiā iter illos duos nūeros debet ē numer⁹ medⁱ⁹. ⁊ p ꝓns sūt tres numeri in verbo. ⁊ nō tm̄ duo Secdo sic. ꝓbū simplex ⁊ ꝓbū cōpositū nō distinguuntur. g̃ a simili figura simplex ⁊ figura ꝓposita nō distinguūtur. Aūcedēs pz. qz verbū simplex est ps ꝓpositi. sicut lego est ps huⁱ⁹ dictōis negligo. sz totū ⁊ ps nō distinguūt. g̃ simplex ⁊ ꝓpositū ꝓbū nō distinguunt Tercio sic. cui nō accidit genⁱ⁹. huic nō accidit spēs illius generis. sicut cui nō accidit coloratū. huic nō accidit albū sed q̄litas nō accidit ꝓbo. g̃ nec figura Minor. pbat. qz q̄litas est genⁱ⁹ figure. ⁊ est vnū de decē p̄dicamētis. ⁊ q̄rta spēs q̄litatis est figura. vt dr ibidē. sz talⁱ q̄litas nō accidit ꝓbo. g̃ nec figura Quarto sic. intellectus noster nō potest simul plura intelligere. vt dr secdo thopicoꝝ. g̃ nō possum⁹ diuersas dictōes ꝓponere. qz sic intellectⁱ⁹ plura intelligeret. scz

Cōmentum versoris

illas duas voces. z p ꝯsequens nulla est figura ꝯposita in ꝓbo. Quiꝫ to sic. Nullū est verbū ꝯpositū. g̃ in ꝓbo nō est figura cōposita. Hñcꝫ dēs pz. qz verbum est vna simplex dictō nō ꝯtinēs plures voces. g̃ nullū vebum est ꝯpositum. sed oīe est simplex

Ad argumēta in oppositū

Ad pmū dicit. q genus nō oīno silr se hz ad genus sicut numer⁹ ad numer⁹. In hoc eī est silitudo. qz sicut duo genera in spē ꝯtinēt sub genere in cōi. ita duo numeri ꝯtinent sub vno nūero in cōi. Sed dissilitudo est hec. qz nūerus singularis dr vnū. nūerus vero pluralis plura. sed inter vnū z plura nō est dare mediū. sicut inter vnū z duo. iō non est mediū inter illos duos nūeros. Sed est mediū inter duo genera p abnegatōem vtriusq; sic q reperitur aliquod indrīter se habens ad agere et ad pati. z ita habemus mediū inter genera. Ad secm dr q hec simplex verbū materialr sumptū sit ps ꝯpositi. z nō distinguat ab ipo. tamē si accipit formalr simplex sub rōe simplicis. z compositū sub rōe cōpositi. sic distinguūt formalr. z iō figura simplex z cōposita distinguuntur ab inuicē. Ad tertiū dr q sicut q̄litas que est vnū p̄dicamētū non accidit verbo. ita nec figura. q̄ est spēs eius. sed tñ figura q̄ est q̄dā q̄ntitas ꝯsequens significatū ꝓbi ꝑcans rem suā sub eē simplici vl cōposito accidit verbo. z illa nō est spēs q̄litatis. Ad q̄rtū dr. q intellect⁹ non potest plura intelligere p modū pluriū. tñ bñ p̄t plura intelligere p modū vnius. vñ ex duabus diuersis dictōibꝫ ꝯponit vna dictō. z ille ptes diuerse accipiunt p modū vnius dictōis. Ad q̄ntū dr q si sumat verbū p illa voce vl intentōe. tūc oīe verbū est simplex. Hz si sumerēt pro re subiecta intentōi. scz p ꝑcato illius vocis (verbū) sic aliqđ verbū est ꝯpositū. sicut hoc ꝓbum negligo. qđ est cōpositū ex ne z lego. qđ est verbum simplex. Et hoc secđo mō accipit hic verbū q̄n dr q figura accidit verbo. nō tñ absolute p re subiecta intētōi tm̄. sed capit p re subiecta in quātum est subiecta intentōi. siue p intentōe concreta rei

Tempora verboꝝ quot sūt

Postq̄ auct⁹ determinauit de nūero z figura ꝓboꝝ. hic ꝯsequenter determinat de tpe verboꝝ dicēs q (tria sunt tpa ꝓboꝝ. scz ꝓsens ꝑteritum z futurū. Rō est. qz oē ꝓbum ꝑcat actum. vl ergo ꝑcat actum pñtem ꝑteritum vl futurū. Si pmum sic est pñs. si secm sic est ꝑteritum. si terciū sic est futurū. Et sic tps de quo hic est ad ꝓpositum. est modus ꝑcandi datus verbo ad designandum actum suum pñtē ꝑteritum vel futurū. Et in ista diffinitōe tanguntur tria tempora principalia. scilcz ꝓsens ꝑteritum z futurū. Hñ pñs tēpus est cuius vna ps est ꝑterita z alia futura. hic autem capitur presens tēpus pro tempore immediato z propinquo et vulgari. z non accipitur presens tempus pro nunc indiuisibili. quia hoc modo non esset tempus. nec etiam pars temporis. sed aliquid ipsi⁹

vt ꝓncipiuz finis ipius. z recapitulatio partiū eius. sed tēpus ꝑteritum in ꝓposito est quedā ꝓpetas. que ineſt ꝟbo ex eo q̄ ꝟcat rem suā preteritā. Futuꝝ vero tēpus est quedā ꝓpetas que ineſt verbo ex eo q̄ significat rem suam futuram

Sciendū Primo. q̄ tēpus capit duobus mōis. Uno realiter vt ē passio ꝑmi mobilis mediāte motu eius. z hoc mō tempus est nūerus motus mobiliuz z q̄etis quiescibiliū. z gñaliter oīm que gñant z corrūpūtur. vt ōr quarto ꝓhicoꝝ. Et hoc mō definitur sic ab aresto. Est nūerus motus rez mutabiliū de vno statu in aliū. z ꝑm hoc (vt ipe dicit) de tē pore loq̄mur. quid āt sit tēpus penitus ignoram⁹. Alio mō sic definit tēpus. est spaciū quod cuz mūdo incepit z cuz mūdo finietur. si mūdo sit daturus finis Et adhuc capit duobus mōis Uno mō quātuz ad esse reale. s. vt ē passio eius realis. z hoc mō ꝑsiderare de tpe pertinet ad ꝓhisicū Alio mō quātum ad esse dicibile siue ꝓdicabile. z hoc mō de tpe determiare ptinet ad logicuz Nā hoc mō rpus ē spēs quātitat̄ continue. vt ōr in ꝓntis. z nullo istoꝝ modoꝝ de tpe est hic ad ꝓpositum. Et dicit tēpus a tpando. quia actus nostros tēperat z distinguit Vel dicit a ten. i. eras z pos. i. custos. quasi custos etatis

Scienduz secūdo. q̄ licet tēpora principalia sint tantuz tria. tamē in declinatōne sunt quinq̄ tēpora. s. pūs ꝑteritū impfectū preteritū pfectuz. ꝑterituz pluſq̄ꝑfectū. z futuꝝ Et huius cā est. quia preteritū tps in cōi diuidit in ꝑterituz impfectuz. ꝑterituz pfectuz et pluſq̄ꝑfectuz. z sub ꝑterito tpe ꝓprie dunt tria tpa. que a diūcta alijs duob⁹ tpibus ꝓstituūt quinq̄ tpa Et ꝑterituz in cōi non ponit in nūerum cōtra tria in ꝑticulari. quia genus nō ponit in nūeruz contra spēz Nā vbi ponitur spēs alicuius gener̄. ibi ponitur genus Et gen⁹ nihil aliud ē in re preter suas spēs. vt dicit septimo phicoꝝ. z q̄rto thopicoꝝ z quia nihil est in genere qđ nō est in aliqua suaꝝ specieꝝ. ideo cuz preteritū impfectuz pfectuz z pluſq̄ꝑfectuz ꝓtineātur in his in q̄bus preterituz in cōi ꝓtinetur. sicut genus in suis spēbus. sic q̄ genus ī suis spēbus nō distinguatur cōtra numeꝝ suaꝝ specieꝝ. z ergo nō potest addere sextuz tēpus scz preteritū in ꝓmuni. z ideo bene dicit autor. q̄ in declinatione sunt quinq̄ tēpora verboꝝ

Sciendus tertio. q̄ preteritū tēpus potius potest diuidi q̄ presens z futuꝝ Cuius ratio ē. quia preteritū est certuz determinatuz z finitū. vt ptz cuz dicitur. q̄ preteritus nō est. igitur nullo mō variari potest. Nam vt dicitur in primo celi z mūdi. ad ꝑteritum nulla ē potentia Similiter etiā oīne futuꝝ est incertuz z indeterminatuz. quia est remotuz quo ad humanā naturam siue cognitionē. vt dicitur ꝓmo peri armenias. de ꝓtingentibus futuris nō est determiata veritas. Presens autē est indiuisibile. ideo nec presens nec futuꝝ potest diuidi sicut preteritū Unde ꝑterituz impfectuz est qđ significat actuz suū certum z impfectuz. vt patet in hac oratōne. Ego scribebā dūmodo vocasti me. il

Cõmentum verboꝝ

le actus scribere ẽ certus ⁊ nõduꝫ ꝓfectus. sed ꝑteritꝰ ꝓfectuꝫ significat rem suam siue actum ex toto ꝓfectum siue ꝓactum. qõ tamẽ nõ multum distat a ꝓnti tpe Preteritũ vero plusq̃ꝑfectuꝫ est. qõ significat actuꝫ suũ ꝓfectuꝫ ꝓplete ꝑteritꝰ. ⁊ multũ distat a ꝓnti tpe Est hoꝝ ꝙnq̃ tp(mque sunt in declinatõe verboꝝ) sic põt haberi sufficiẽtia. qꝛ omne tẽpus attribuit verbo ad designanduꝫ actuꝫ suũ vel ꝓntem. ⁊ sic est ꝓns tẽpus vel ꝑteritꝰ. ⁊ hoc est tripliciter. quia vt talis actus est inceptus ⁊ nõduꝫ finitus. ⁊ sic est ꝑteritꝰ imꝑfectuꝫ. vel ẽ penitus ꝓfectus ⁊ nõ multuꝫ distat a ꝓnti. ⁊ sic est preteritũ ꝓfectuꝫ. vel est multuꝫ distãs a ꝓnti. ⁊ sic est ꝑteritꝰ plusq̃ꝑfectuꝫ. vel tẽpus datur verbo ad designanduꝫ actuꝫ suũ futuꝝ. ⁊ sic est futuruꝫ tempus

Scienduꝫ quarto. ꝙ cõsequenter autoꝛ determiãt de ꝓsona verboꝝ. Dicens ꝙ tres sint ꝓsone. ſ prima vt lego. ſcõa vt legis tercia vt legit Prima ẽ. cui ꝓnomẽ prime ꝓsone reddit suppositũ. vt ego lego Secũda ẽ illa. cui ꝓnomẽ secũde ꝓsone reddit suppositꝰ. vt tu legis Tercia est. cui tercia ꝓsona ꝓnoĩs vel nomĩs reddit suppositum. vt ille legit. sortes currit. ⁊ siliter õnia noĩa exceptis vtis Et eodem mõ potest dari sufficiẽtia huius diuisionis ꝓsone sicut data est in ꝓnoie. ⁊ etiã eodeꝫ modo accipitur vtrobiq̃. videlicꝫ vt ẽ quidã modus loquẽdi de se vt de se. de alio vt de alio. ad aliũ vt ad aliuꝫ Aliter tamẽ sermo fit de noie ⁊ ꝓnoie. ⁊ aliter de verbo. qꝛ in verbo fit grã actionis ⁊ passionis. quã verbum imꝑtat. in noie vero ⁊ ꝓnoie fit sermo grã substãtie a qua egredit actio vel passio verbi Hã oĩa dicta de ꝓsona in ꝓnoie hic supponũtur. ⁊ sic ꝑz de tpe ⁊ ꝓsona ꝓboꝝ

Cõtra predicta arguitur

primo sic De tẽpoꝛe nihil hẽmus nisi nũc. qꝛ quod fuit nõ est. neq̃ etiam qõ erit Sed nũc nõ est tẽpus. sed indiuisibile qõdam. ergo nullus est tẽpus. ⁊ ꝙ ꝓns verbo nõ accidit tẽpus Scõo sic Tẽpus ꝑteritꝰ prius ẽ tpe ꝓnti. quia ꝑcedit ipm ꝓns. ergo autoꝛ ꝓus debuisset determinasse de ꝑterito q̃ de ꝓnti Tertio sic. tm tria sunt tẽpoꝛa verboꝝ. vt dixit autoꝛ prius. ergo in declinatõne verboꝝ nõ ꝓnt repiri quinq̃ tẽpoꝛa. quia quod non est non potest repiri in declinatõne verboꝝ.

Quarto sic Oĩe totuꝫ est ꝓfectum. vt dicit tertio phisicoꝝ. sed omne tẽpus est totuꝫ. qꝛ oĩe tẽpus ẽ species ꝓtenta sub tpe. ⁊ oĩis spẽs est quoddã totuꝫ. ergo oĩe tẽpus est ꝓfectuꝫ Quinto sic Persona accidit ꝓboꝝ grã substãtie a qua egredit actus que ſuba imꝑtat ꝙ nomen sed in nomĩe tantũ est vna ꝓsona. ergo ⁊ in verbo erit tantũ vna

Ad argumenta in oppositũ

Ad primũ dicit. ꝙ in ꝙmanentia de tpe nihil hẽmus nisi nũc. tamen in successione hẽmus tẽpus ꝑsens preteritũ ⁊ futuꝝ. ⁊ hoc sufficit ad esse tẽpoꝛis qõ est ens successiuũ ⁊ nõ ꝙmanens Ad secũduꝫ dicit. ꝙ licet

preteritū p̄cedat p̄sens quantū ad rem quā mēsurat. qz res p̄terita p̄us fuit q̄ p̄sens. non tñ p̄cedit pñs quātuz ad discretōem nrām. imo sic pñs p̄cedit p̄teritum. quia nos cognoscim⁹ res pñtes Et licet etiā cognoscamus rem p̄teritam. hoc tamē est p aliquā spēm que ē nobis p̄sens ideo semp pñs p̄cedit p̄terituz quo ad cognitōem nrām Ad tercium dicit. q licet tantū tria sunt tpa p̄ncipalia. tñ alia duo st̄ minus p̄ncipalia. que sub p̄terito ꝯtinētur vt dcm̄ est. z sic tria st̄ p̄terita que additā alīs duobus tpibus scz pñti z futuro faciūt quinq; Ad quartū dicit. q tēpus nō dicitur impfectū p̄m se. imo eodē modo quo ē totuz. est z pfectuz Sed tēpus dr impfectuz p compationē ad actionē exercitatam in tēpore. que actio non ē pfecta z ꝯpleta vt dcm̄ est Ad ḋntū dicit. q substātia (a qua egreditur actus) nō soluz importat p nomen imo etiā importat p pnomē in quo sunt tres psone sicut in ꝟbis Et sic uot uz est q tres sunt psone verbo. z nō plures nec pauciores

Duerbiū quid est.

Pars orōnis ⁊c. Postq̄ autor determiauit de ꝟbo. hic ꝯñter determiat de aduerbio Cui⁹ ordinis rō est. quia ꝟbum est pars orōnis necessario req̄sita ad constitutionē orōnis p̄fecte Aduerbiuz aūt non. ideo ꝟbum p̄cedit aduerbiuz Sz q aduerbiū imediate debeat poni post verbū. z p̄cedere participiuz z alias ptes indeclinabiles probat. quia aduerbiū est determiatio verbi Sed determiatio imediate dēt sequi suū determiabile. ideo aduerbiū imediate dēt sequi verbū. Alia causa. quia aduerbiū dicit quasi iuxta verbū positū Nam dr ab ad z ꝟbum. z additur hec vocalis i causa euphonie: ideo aduerbiuz imediate ponitur post ꝟbum. Siliter hoc idez patet ex alio. quia aduerbiū (vt dicit p̄scianus) est vi verbi adiectiui Sed adiectiū dēt imediate sequi suū substantiū. ideo ꝓpter istas causas p̄dictas aduerbiū p̄ponit participio Et licet p̄scianus z autor modoz significādi p̄ponāt participiū aduerbio. tñ alias ꝟsiderationes habuerūt q̄ donatus Cōsiderauerūt cm̄ q participiū est pars orōnis declinabilis. aduerbiū vero indeclinabilis Ideo cōsideraverunt q participiū imediate descēdit a verbo siliter partē suoz accñtiū capit a verbo z a noīe. ideo ipi posuerūt ipm imediate post nomē z verbuz. Et sic isti autores solum habuerūt diuersos respectus in ordinando. licet res semp sit vna.

Sciēduz primo Q licet adiectiū noīs (scz albus z niger) ponatur in eadem pte orōnis sicut suū substātiuū. cuz etiā sit nomē. tñ adiectiū verbi qđ est aduerbiū nō ponitur sub eadem pte orōnis cuz suo substātiuo Cuius ratō est. qz modus significandi specificus (qui reponit nomen in specie partis scilicet significare per modum habitus z quietis) bene cōuenit adiectiuo noīs. nec sibi repugnat modus significādi nomīs. modus significādi

Cõmentum versoris

autẽ specificus ꝓbi.s. modus dicibilis de altero nõ ꝓuenit aduerbio. ꝛ sibi repugnat Vt si obijcitur q adiectiuũ nois se habeat ad nomen sicut adiectiñ verbi ad ꝓbum ꝛ ecõuerso. hoc est verũ quantũ ad determinationẽ. eo q vtrũq determiat suũ substantiuũ Non ãt similit se habẽt quo ad modũ significãdi Qui causãt distinctionẽ in ptibus oratõis. cõ adiectiñ nomis est nomen adiectiuũ autẽ verbi nõ est ꝓbuꝫ. sed aduerbiuꝫ. ideo necesse fuit ponere vnam partẽ oratõis distinctam ab alijs propter adiectiñ verboꝝ. ꝛ illa pars vocatur aduerbiuꝫ

Sciendũ secũdo. q aduerbiũ ab autore sic diffinit. Est pars oratõis que adiecta verbo ꝓfectionẽ eius explanat atꝫ implet In ista oratõe ponitur (pars oratõis) loco generis. ꝛ totuꝫ residuũ loco differẽtie ad diãm aliaꝝ partiũ oratõis ab aduarbio. quia nulla alia ps oratõis est adiecta verbo. neq explanat ꝓfectionẽ eius sicut aduerbiũ Naꝫ ꝓbum ꝓfcat ꝓfuse agere vel pati ꝛ indeterminate. sed oñe indeterminatum querit determinari ꝛ finitari ab aliquo. ideo ꝓbũ indiget aliq explanatõne siue determinatione Vt talis explanatio siue definitio est ꝓbo posita. ꝛ est aduerbiũ Nam cuꝫ dr. curro velociter vl tarde. ille actus qui ẽ currere. est determinatus. cuꝫ ꝓbo dico curro. actus currẽdi est indeterminatus ꝛ ꝓfusus Vt p hoc etiã q dicit (est ps oratõis que adiecta ꝓbo) satis patet q aduerbiũ est adiectiuũ ꝓbi. vt supra patuit Adiectiuũ dicitur de aditio is ere. ideo dr adiectiñ quasi ad aliud actum. eo q alteri est adiectuꝫ ꝛ est ꝓpꝝum adiectiuũ eius

Sciendũ tertio. q aduerbiuꝫ a ꝑsciano sic diffinit. Est ps oratõis indeclinabil cui⁹ significatio ꝓbo adiũgitur ad eius significatões determinãdas Si eñ intelligat q significatio aduerbij adhereat huic voci ꝓbum. sequeret inconueniens. s. q vox esset alba vl bona. ꝛ sic bonitas ꝛ albedo eẽnt aduerbia. qđ est falsuꝫ. ideo explanãda ẽ definitio data a ꝑsciano sic Ita q aduerbiũ determiat ꝓfectionem verbi ab autore vero modoꝝ significãdi definitur (Aduerbiũ est pars oratõis significãs rem suam p moduꝫ fluxus ꝛ fieri in alio. videlicet in verbo) et hec ẽ essentialis definitio ꝛ q̃ditiua aduerbij. data p suũ genus ꝛ moduꝫ significãdi specificũ Alie autẽ definitões date a ꝑsciano ꝛ a donato sunt definitões causales. date p cãm finalem ipius aduerbij. quia finis aduerbij ẽ explanare ꝛ determiare significationẽ verbi

Sciendũ quarto. q aduerbiuꝫ ꝑncipaliter determinat ꝓbum. ideo aduerbiũ significat p moduꝫ fluxus ꝛ fieri in alio. Sz qñq tñ etiã determiat ꝑticipiũ. sicut nimis honorati sũt amici tui dẽ sed nõ determiat ipm rõne ꝑticipij. sed rõne ꝓbi a quo dñdit ꝛ qđ in illo ꝑticipio intelligit. ꝛ h ideo q illud ꝓbuꝫ honoro hẽt determiari p hoc aduerbiũ nimis. etiã hoc ꝑticipiũ honoratus ab ipo dñdens. grã eius ꝑt determiari ab illo aduerbio nimis Qñq etiã determiat oratõem. vt h maxie sortes currit. tamẽ hoc ẽ rõne verbi in oratõne positi. ꝛ nõ rõne nois ideo bñ dicit in definitõne aduerbij (est ps oratõis que adiecta ꝓbo) et nõ alteri ꝑti oratõis. quia determiat ꝑncipaliter ꝓfectõez eius Vt sic pz quid sit aduerbiũ. ꝛ qualiter ẽ intelligenda diffinitio.

Super donatum

Cõtra predicta arguit pri

mo sic. habit⁹ pcedit puatõem. g̃ ps oiõis declinabil' dz pcedere ptem oiõis indeclinabilẽ. qz declinabile z indeclinabile hñt se sicut habit⁹ et puatio. sz aduerbiũ est ps indeclinabil'. g̃ dz sequi pticipiũ. qđ est ps declinabil' Tcio sic. ꝓbũ est ꝯpletũ z pfectũ añ adiũctõem aduerbij. g̃ male dz q aduerbiũ additũ verbo iplet fcatõnem eius. qz p h̄ denotat q ꝓbũ de se sit impfectũ Tercio sic. id qđ pficit altez est nobili⁹ ipso sz aduerbiũ nõ est nobili⁹ ꝓbo. ymmo ignobili⁹ est z indigni⁹. g̃ aduerbiũ nõ pficit nec iplet fcatõez ꝓbi Quarto sic. ꝓbũ est ps oiõis fcãs p se. g̃ nõ hz significatũ p aduerbiũ. z p ꝯns aduerbiũ nõ explanat nec iplet fcatõem ꝓbi Quito sic. aliqđ aduerbiũ determinat nomẽ. g̃ non est ps oiõis adiecta ꝓbo. Añcedẽs pz de hoc aduerbio ecce. z etiã de h̄ aduerbio tm̃. dicim⁹ eĩ ecce magister. z tm̃ hõ currit

Ad argumẽta in oppositũ

Ad pmũ dr q pticipiũ in rõe ptis declinabil' bñ pt pcedere aduerbiũ vt dictũ est. sz autor iste nõ habuit illã ꝯsideratõem. sz ꝯsiderauit q determinatio (cuiusmõi est aduerbiũ) imediate debeat sequi suũ determinabile Ad scdm dr. q licz ꝓbũ fm suã fcatõem sit pfectũ añ̃ꝫ sibi addat aduerbiũ. tñ est ꝯfusũ z indeterminatũ q̃ ad finẽ grãmatice. z iõ idiget aduerbio. vt tollat ei⁹ indeterminatõ. z h̄ mõ intelligit autor cũ dt q aduerbiũ iplet fcatõem ꝓbi. h̄ est determinat Ad terciũ dr. q id qđ pficit altez ẽntialr tãñ̃ꝫ pncipiũ ꝯstitutiũ est digni⁹ eo. nõ tñ id qđ pficit altez accñtalr determinãdo ipm ad vnã ptẽ determinatã sue acceptionis. Ad q̃rtũ dr q verbũ nõ est fcatiuũ p aduerbiũ tãñ̃ꝫ p id qđ pncipalr importat ex impõe sibi facta. Sz ꝓbũ est fcatiũ p aduerbiũ q̃tum ad h̄ qđ est determinare. licz eĩ h̄ ꝓbũ lego fcet p se legere nõ tñ fcat bñ legere nisi sibi addat h̄ aduerbiũ bñ. ymmo indrñter se hz ad bñ vel male legere Ad q̃ntũ dr q si aliqđ aduerbiũ addat noi. h̄ est est rõe alic⁹ ꝓbi subintellecti. vt cũ dr. ecce mgr. icludit h̄ pticipiũ ens. ita sc̃s ẽ. ecce ens qđ est mgr. Et h̄ ẽ qđ dt au. mõz fcãdi cũ dt. Ens claudi dicas hãc si cũ noie iũgas. z pticipiũ determinat p h̄ aduerbiũ ecce rõe ꝓbi a q̃ descẽdit. qz aduerbiũ est determinatõ ꝓbi. vl' alicui⁹ rõe verbi

Aduerbio quot accidũt.

Postq̃ autor determinauit de aduerbio quo ad eius ẽntialia. ponẽdo diffinitõez eius. h̄ ꝯnter determinat de aduerbio q̃ ad eius accñtalia ponẽdo eius accñtia. dicẽs q aduerbio accidũt tria. sez fcatõ compatio z figura Cui⁹ rõ est. qz oẽ (qđ accidit aduerbio) sequit ipm postquam eẽ ꝯpletũ. vl' g̃ sequit ipm rõe sui fcati absolute ꝯsiderati. vl' respective ad aliud. Si pmũ sic est fcatio Si scdm h̄ est dupl'r. aut refertur ad aliquod pncipiũ extrinsecũ. z sic ẽ compatio. vl' ad aliqđ tãñ̃ꝫ ad pn̄

Cõmentum versoris

cipiũ intrinsecũ. ⁊ sic est figura. Et in ꝓposito ꝓcatio dicit quedã ꝓpietas determinandi verbũ grã accidẽtiũ. q̃ insunt aduerbijs. Vla ꝓcatõ in ꝓposito sic diffinit. Est modus ꝓcandi datus aduerbio ad designãdum rem suã vt determinat verbũ grã loci. aut grã numeri. aut grã tpis aut grã alicuius alterius pticularis significatõis. Et capit alio mõ significatio p̃o significatõe eẽntiali aduerbij. q̃ est ꝓcare p̃ modũ fluxus vl fieri in alio. Et illa nõ ꝺr accidere aduerbio. sed ꝓcatio circa illã rez vel istã. puta tẽporis vl loci ꝺr accidere aduerbio

Primo sciendum. q̃ inter accñtia aduerbij auto: ꝑus determinat de significatõe dicẽs. q̃ ꝓcatio aduerbij est multiplex. q: multiplicia sunt aduerbia. Nam sunt aduerbia loci. q̃ determinant verbũ grã loci. ⁊ ista hñt ꝓcatõem local. Alia st aduerbia tpis. ⁊ illa habẽt ꝓcatõem tpalem. ⁊cijs. que p ordinẽ ponunt in textu Et sic tot st ꝓcationes quotuplicia sunt aduerbia. sz quia nos nõ habemus certũ numez aduerbioz. iõ nec ꝓcatõnũ aduerbialiũ numez habem⁹. q̃re nõ ꝺr auto:. ꝓcatões aduerbioz quot sunt. q: ad hoc nõ potuisset dedisse certã respõsionẽ. cũ ꝓcatões non habeant certũ numez vt dictũ est Sz dicit (significatõ aduerbioz in quo est) que q̃stio nõ p̃ numez querit. iõ etiã nõ respõdet p̃ numez. sed ostẽdit multiplicitatẽ aduerbioz. a qua multiplicat ꝓcatio aduerbiorum nõ tñ hic enumerant oĩa aduerbia. sed solum magis principalia. ad q̃ quantum possibile est alia reducuntur

Sciendũ scõo q̃ inter istas significatões auto: primo determinat de ꝓcatõe locali. sicut etiam facit enũerãdo aduerbia. vbi primo enumerat aduerbia loci. Et ostẽdit p exẽpla dicẽs q̃ aduerbia loci sunt ibi hic illic inde intro foras foris. ⁊ differũt inter se vt patebit in sequẽtib⁹. quãdo agetur de aduerbijs localib⁹ Et nõ ponit auto: omnia aduerbia localia. sed dat q̃dam exẽpla ad noticiam aduerbioz localium valẽtia. q̃m sicut ista significãt locũ. sic ⁊ alia oĩa. Et nõ exẽplificat ibi auto: de aliq̃b⁹ interrogatiuis locoz. sed tãtũmõ de aliquib⁹ respõsiuis. quia talia aduerbia interrogatiua locoz st quatuor. s. q̃ qua vbi ⁊ vñ. de quib⁹ postea videbit. Omnia ãt alia aduerbia locoz st respõsiua. vt hic illic istic Vñ iste accũs sz (aduerbia) intelligit in q̃libz ꝓcatõe aduerbij. ita q̃ regat ab isto verbo da. ⁊ regat istos gtõs positos in sequẽtib⁹. s. loci tpis nũeri. ⁊cijs. ⁊ nõ exprimit cã breuitatis. q: p hoc q̃ in ꝑma ꝓcatõe ponitur in oĩib⁹ alijs intelligitur

Sciendũ tercõ q̃ ꝑter ostẽdit auto:: que sint aduerbia tpis. siue que sit ꝓcatio tpalis. dicẽs q̃ aduerbia tpis st hodie heri nũc nup ⁊c. Et nõ repit eodẽ mõ tẽpus in aduerbio sicut in ꝓbo. q: verbum ꝛsignificat tps. i. ꝓcat cũ tpe. vt ꝺr ꝑmo ꝓihermenias. ⁊ iõ tps est mod⁹ ꝓcandi dat⁹ ꝓbo ⁊c. Aduerbia ãt tpalia significant habitudinẽ tẽporis mensurãtis ad rem tpaliter mẽsuratam. ⁊ ideo aduerbia ꝓncipal'r significant tẽpus. ⁊ nõ ex ꝛsequenti sicut verba. Et ideo tempus nõ dicitur accidere aduerbio. quia significare principal'r nulli gti ꝺr accidere

Super donatum

Et ita melius dicit autor. da aduerbia tẽporis. cꝫ si diceret. de tẽpore aduerbij. sicut in verbo de tẽpore verbi. Cũ em̃ diceret aduerbiũ eẽ alicuius tpis. crederet qꝫ tps accideret aduerbio. qđ falsũ ẽ. Et pstea oñ dit autor. que sint aduerbia nũeri. dicens qꝫ aduerbia nũeri sunt semel bis ter quater. ꝛ significãt illa aduerbia ꝓncipal'r numerꝫ. id est determinãt numerꝫ circa rem ꝛbi. sicut pz cũ dr (legi semel) ꝛ ita numerꝰ nõ est accñs aduerbij. sed significatio numerat'. Vñ quedã aduerbia numeri significãt numerꝫ determinate. vt semel bis ter. q̃dam ꝛcant numerꝫ indeterminate. vt sepiꝰ multocies ꝛcijs. ꝛ de ꝓmis exẽplificat autor

Sciendũ quarto qꝫ ꝓter autor exẽplificat de aduerbijs negãdi dicẽs. qꝫ aduerbia negãdi st̃ haud nõ necꝫ. Vñ (necꝫ) qñcꝫ est aduerbiũ. ꝛ qñcꝫ ꝯiunctõ. quãdo est aduerbiũ. tũc eius officiuꝫ est negare. ꝛ qñ est coniunctio. tunc eiꝰ officium est ꝯiungere ꝛ diſiungere aliq extrema respectu tercij. Vñ qñcꝫ ꝯiungit nota. vt video necꝫ fratrẽ necꝫ sororem. Quãdocꝫ ãt inter ꝓnoia. vt necꝫ hoc necꝫ illud prodest mihi. Quãdocꝫ inter ꝛba. vt necꝫ lego necꝫ scribo. Qñcꝫ inter aduerbia. vt necꝫ bñ necꝫ male. Quãdocꝫ inter ꝓcipia. vt necꝫ currẽs necꝫ sedens est iste hõ. Et sic pz qđ sit ꝛcatio in cõmuni. ꝛ quo mõ capit vt est accidẽs aduerbij. Patẽt etiã in speciali quattuor significationes scꝫ localis tẽporalis numeralis ꝛ negandi

Cõtra ꝓdicta arguit̃ ꝓmo sic

Illud (qđ nõ ꝑt adeẽ ꝛ abeẽ rei) nõ potest sibi accidere. vt patet per diffinitionem accidentis. sed significatio non potest abeẽ aduerbio. ergo non est accidens eius. Dñor probatur. quia omne aduerbium est significatiuum. ꝛ si ab eo separaretur significatio. non diceretur plus aduerbium. Secundo sic. in aduerbijs inueniuntur tria tempora sicut in verbo. scilꝫ ꝓsens vt hodie nunc. ꝓteritum vt olim heri. futurum vt cras postcras. ergo tempus accidit etiam aduerbio sicut verbo. ꝛ per consequens non solum tria accidunt aduerbio. Tercio sic. hoc aduerbium semel significat singularitatꝫ. ꝛ ista aduerbia bis ter quater pluralitatem significant. sed numerus gratia singularitatis ꝛ pluralitatis dicitur accidere parti oratõnis. ergo numerꝰ accidit aduerbio. Quarto sic. hec dictõ necꝫ est coniunctio. cũ habeat officiũ coniunctionis. ergo male exemplificat autor hic de ipa inter aduerbia negandi. consequentia probatur. quia actus coniunctionis ẽ cõiungere. ꝛ actus aduerbij negandi est separare. sed isti actus sunt distincti. ergo non possunt importari per vnam dictionem. Quinto sic. illud (quod destruit) non est aduerbium. sed omnis negatio destruit verbum. ergo nulla negatio est aduerbiũ. ꝛ per consequens nullum ẽ aduerbium negandi. Dñor patet. quia aduerbium implet significationem verbi. vt dicit diffinitio aduerbij. Dñor patꝫ. quia cum dicitur non currit. illa negatio non destruit actum illius verbi currit

Cōmentū versoris

Ad argumēta in oppositū

Ad ꝓmum dr. q ꝓcatio eēntialis est gñalis. que est determinare ꝛbuz q nō potest ab aduerbio separi ꝓter subiecti corruptōz. z ista non accidit aduerbio Sz significatō specialis z accidētalis. que est determinare ꝛbum hoc vl' illo mō. scz grā tēporis vl' numeri bñ potest abeē aduerbio. Et illo mō dicit accidēs. z separatur ab eo ꝓter eius corruptōz. Vñ nihil prohibz q illud (qđ ꝑm se est eēntiale z naturale) cōpatuz ad aliud ꝑm habitudinē eius sit accītale. sicut in simili punire latrones ē naturale. sz punire hoc vl' illo mō est accītale z volūtariū Ad secm dr q licz inueniatur tēpus in aduerbio tanqz ꝓcatō eius. nō tamē tāqz modus significandi. Nā licz aduerbiū ꝓcet tēpus. nō tamē ꝓcat cum tempore sicut ꝛbum. Nā aliud est significare tēpus z ꝓcare cum tpe. Significare eīm tēpus est de sua ꝓcatione principali importare tēpus. Sz significare cum tēpore est de suo ꝓcato dare intelligere aliquā differētiaz tēporis. scz ꝓsens ꝓteritum vl' futurum Ad terciū dr. licz hoc aduerbium semel significz singularitatem tanqz significatum eius. nō tamen de suo mō significandi. Neqz sil'r bis vl' ter importāt pluralitatē de suo mō ꝓcandi. sed de suo significato. Et inde est q hoc aduerbiū semel ꝓt coniungi cū verbo vtriusqz numeri. nā ꝯgrue dr semel legi. semel legim⁹ bis legi. bis legimus. qđ non cōtingeret si semel z bis importarēt singularitatē z pluralitatē de suo mō significandi Ad quartum dr. q hec dictō (neqz) nō potest eodē mō eē ꝯiunctio z aduerbiū. sed diuersimode. Nā inquantum negat actum z tenet negatiue. sic est aduerbium negandi. Sz inquātum hz comūgere voces z disiūgere ꝓcata est ꝯiunctō disiūctiua. licz eīm inquātū est ꝯiunctio sibi conueniat ꝯiungere. tamē inquātum est disiunctiua sibi conuenit disiūgere Ad qntuz dr. q aduerbiū negādi nō destruit omnē actū verbi. sz solū destruit actuz spēalem. z relinqt actum generalē. q ꝓcatur ꝑ hoc ꝛbum est acceptum vt est cōmune ad eē in natura. z ad eē in apꝓhensione. quem quidem actum non ꝑt negare negatio. Cum eīm dr. non curro. solum negatur ille act⁹ qui est currere. z non actus generalis. qui est eē

Da affirmādi. vt etiam

Postqz autor superius determinauit de aduerbijs negādi. hic ꝓsequitur determinat de aduerbijs affirmādi. Cui⁹ ordinis rō est. q⁹ licz simplicit z in diuersis affirmatō ꝓcedat negatōem. sicut eē ꝓcedit nō eē. tñ in eodē (qđ potest eē z nō eē) negatio ꝓcedit affirmatōz. q⁹ tale ens ꝑfectū hz nō esse qz eē. Hoc aūt ꝓsiderās autor posteri⁹ de aduerbio affirmādi qz negādi determinat. dicēs q ista aduerbia dicunt affirmandi. qui. etiā. nicerte. ista eīm aduerbia ꝓcant affirmatōem Et sicut dictum ē in ꝓcedētibz de hac dictōe neqz q qñqz est aduerbiuz z qñqz ꝯiunctō. ita etiā dicēdum ē de hac dictōe etiā. q qñqz ponit inter ꝯiunctōes cāles Sz hoc

Super donatum

est diuersimode q; cuz ꝓiūgitur ponitur inter ꝓiūctōues Sz qñ determiat actuz ꝓbi ponit inter aduerbia Cōsequēter declarat autor. q; q̄ daz st; aduerbia demrāndi. vt en ecce Ista eiñ aduerbia excitāt audi torem ad aliq̄d apprehēdendū. ideo dicūtur aduerbia demōstratiua. Aduerbia āt hortādi st; eya aye Vlñ eya aye st; ꝓba aduerbialit posita Et in ꝓposito nō st; alicui⁹ nūeri nec ꝑsone Licet capiēdo ea ꝓbalit ad vnū loquēdo dicim⁹ aye. z ad plures loquēdo dicim⁹ ayate

Sciendū Primo. q; aduerbia silitudinis st; ceu sic; q̄si zc. Vlñ hoc aduerbiū q̄si dicit silitudinem cuz diuersitate. vt ptz hic Ego q̄si vitis fructificaui Et qñq; oñdit impropetatē vt nox z dies st; q̄si. i. impropē cōtraria. qñq; oñdit vnicā expressionē. vt in euāgelio Vidim⁹ gl'am eius q̄si vnigeniti a ꝑre. ibi hec dcō q̄si nō dicit silitudinē cuz diuersitate. sed oñdit vnitatē. z expoitur ꝓ vere. ita q; illa oō sic exponat. vidim⁹ gl'am eius. s. christi q̄si vnigeniti. i. vere vnigeniti. patz q; sicut q̄si denotaret silitudinē cuz diuersitate. sequeret q; xp̄us nō esset ꝑe vnigenitus qđ est error Cōsequēter autor tractat de aduerbijs q̄litatis. dicēs q; aduerbia q̄litatis st; docte pulchre zcijs Vlñ ista aduerbia dicūtur q̄litatis q; a noibus q̄litatē ꝓcātibus dñdunt. sic; de fortis forte fortiter. de pulcer pulchre zc. Vlñ hoc aduerbiū silr inq̄ntū dñdit a noie q̄lificante sez silr dr aduerbiū q̄litatis Sz inq̄ntū dicit silitudinē. ꝓt dici aduerbiuz silitudinis. tñ verius dr silitudinis q̄ꝫ q̄litatis aduerbiū

Sciendū secūdo. q; aduerbia quātitatis sunt multū paz zc. z sunt ꝓpe illa que dñdunt a noibus quātitatē ꝓcātibus. sic; multū. qđ dñdit a multus multa. tuz inq̄ntuz mltus ꝓcat q̄ntitatez. et sic capitur materialr. z sic q̄ntuz ad illud qđ est. ꝓcat quātitatē. licz formaliter captū ꝓcet relationē ad paucū Et tiā hoc aduerbiū paulatim est aduerbiū q̄ntitat; qđ dñdit a paulus la lum. ꝓsiderādo ipm quātum ad ꝓcatuz eius Et hoc testatur ꝑscianus in maiori volumie in tractatu de aduerbijs. vbi exēplificat de aduerbijs ꝓcātibus quātitatem. et dicit q; ab otio venit otiatuz. a parte venit ptim. a paulo paulatim. Sed si ꝓsideratur quātuz ad formā. quā importāt pōt dici aduerbiū q̄litatis Sed de aduerbijs ꝑsonalibus exēplificat autor. vt mecū tecū zc. Et iste voces ſm ꝑscianū sunt oōnes z nō dcōes. q; (vt dicit ꝑscianus) prepōnes cuz pronoibus cōponi nō possiunt Sed ſm autorē istuz st; dcōnes cōpositē. eo q; vnico accētu proferūtur Nā si nō essent dcōes nō eēnt aduerbia. q; nō omis ps oōnis est dcō. licet nō ecōtra. Et hoc hēt veritatē ſm vsuz. q; ſm artē sic; ꝑscianus loq̄tur mag; dicūt oōes. q; (vt dcm ē) prepōes nō ꝓponūt cū pnoibus ſm artē. sz solū ſm vsuz

Sciendū tertio. q; de aduerbijs dubitādi exēplificat autor. vt forsan forsitan. z sic de alijs Et licet ista aduerbia deminent totaz oōem si preponant. vt forsitan veniet rex parisius. nō tamē deminant totam oōem nisi gratia verbi in ea positi. z ideo bene dicūtur

Cõmentũ versoris

aduerbia. Sed de aduerbijs vocãdi explificat autor. vt heus. siliter o inquãtus ponitur vocatiue. vt ibi. o petre veni. ibi o est aduerbiũ vocãdi. Et licet ista aduerbia vocãdi in oratione posita nõ sint ptes pncipales. que sunt suppositũ z appositũ. tñ sunt ptes minus pncipales. disponentes ptes pncipales. ideo bñ dicũtur aduerbia Cõsequẽter autor determinat de aduerbijs separandi. que st̃ seorsuz retrorsuz ꝛc. que pcant separationem vnius ab alio. z determinãt ꝓbum grã separationis. De aduerbijs iurãdi exemplificat autor. vt edepol castor. ꝛc. Et (vt dicũt quidam) illa vox medius fidius. nõ est aduerbiũ. quia non est dcõ sed orõ. Sed tñ donatus eã ponit inter aduerbia. nõ q̃ sit aduerbiuz iurandi. sed explificãt hoc propter aduerbiũ hercle. sic q̃ sit sensus. hercle medius fidius. i. p herculẽ qui ẽ medius fidius iouis. z ponitur ibi d. pro l. et dicit fidius pro filius. vt testatur remigius Alij dicũt q̃ illa vox medius fidius ẽ aduerbiũ ꝓpositũ ex tribus dcõibus. s. de medius. fidius et de iouis. i. de iupiter. ita q̃ sit sensus medius fidius. i. per mediuz fidiuz iouis iuro. i. p herculẽ quẽ iupiter ex alcmena genuit. z ita hercules fuit imortalis ex pte iouis. mortalis aũt ex pte alcmene. z ideo hercules fuit medius fidius. i. filius quo ad imortalitatẽ z mortalitatẽ.

Sciendũ quarto. q̃ aduerbia eligendi sunt potiꝰ immo. vt cuz dicitur. diligo potius deuz qꝫ diabolũ. ibi potius tenet electiue. ita q̃ sit sensus. eligo dilectõem dei. z negligo dilectõez diaboli. q̃ ibi nõ potest esse compatio. cuz ambo ibi nõ pticipent in eadẽ propetate que ẽ dilectio. De aduerbijs prohibẽdi explificat. vt ne. qõ nulluz verbum determiat nisi ꝓbum optatiuũ. Non eñ determiat impatiuũ. q̃a impertiũ z prohibitio nõ cõpatiũtur se Et cã est. quia optatiuus importat desideriũ. sed nihil prohibet nec prohibeꝯ nisi qõ desiderat. ideo hoc aduerbiũ ne ꝓiũgitur optatiuo. z si quãdoqz iũgitur impatiuo. nõ tamẽ impatiuus tenetur in propa natura. sed in natura optatiui. De aduerbijs euẽtus autor ꝓsequẽter determiat. vt forte fortuitu Et licet oñis euẽtus sit dubius. tamẽ aduerbia euentus nõ possunt dici aduerbia dubitãdi. neqz ecõuerso. q: aliud ẽ dubitatio z aliud euẽtus Euẽtus eñ est inopinatus reruz casus. Sed dubitatio ẽ ambigue vite occupatio Cuz eñ dico. forte rex veniet parisius. nõ dubito nec certifico regem esse parisius Et hoc denotaꝯ per hoc aduerbiũ euentus. s. forte Sil'r explificat autor de aduerbijs ꝓpandi. vt st̃ magis tã maximuz mimũ valde Et sic ptz de oĩbus pcatõibus aduerbioꝝ

Cõtra predicta arguitur

primo sic Prepõ preponit alijs ptibus in oratione. sed aduerbia psonalia ꝓponũtur ex prepõne z pronoie. ergo prepõ debet preponi. z sic debemus dicere. cuz me. cuz te. z nõ mecũ tecuz Secõo sic Illud qõ nõ hz psonã nõ est psonale. sicut illud qõ nõ habz albedinẽ non est albuz. sed aduerbiuz nõ habet psonam. vt ptz in assignatõne accidẽtiuz. ergo nulla sunt aduerbia psonalia Tertio sic Illud qõ habet qualitatez est

completū ꝛ pfectum in natura. quia secūda ꝓpositio sequitur primā. sed aduerbiū nō est hmōi. cuius sit ens reale. ergo aduerbiū nō habet q̄litatem nec quātitatem. ꝛ per ꝓns nulla sunt aduerbia q̄litatis aut quātitatis

Quarto sic. Hoc aduerbiū potius est aduerbiū compandi. cum sit compatiui gradus. sicut hic ꝛ hec potior ꝛ hoc potius. ergo male dicit autor ipm esse aduerbiū eligendi Quinto sic Hic nō ponūtur aliq̄ aduerbia impandi. ergo nō debēt poni aduerbia prohibēdi. qa impare et prohibere sūt oppositā. Modo q̄cunq; tradit scientiā de vno oppositorum. debet etiā tradere de alio q; oīm oppositoꝝ eadē est disciplina.

Ad argumēta in oppositū

Ad primū dicitur. q̄ licet prepō preponatur in orōne duo est simplex dictio. ꝛ etiā libere preponatur alijs ptibus in orōne. nō tamē semp opꝫ preponi in dcōnibus ꝓpositis. imo etiam postponit in compōne causa euphonie ꝛ boni soni Sic etiā in proposito. turpe eīm esset dicere. cū me cuꝫ te. sed pulchre mecū tecuꝫ. ergo ꝛc. Ad scām dicitur. q̄ licet aduerbiū nō habeat psonam que ē modus loquēdi de se vt de se ꝛc. ꝛ que ē accidens verbi vel pronois. tamē aduerbiū habet psonam vt est hūane nature suppositus. ꝛ eodē modo (quo hēt psonaꝫ aduerbiū) dicitur personale Ad terciū dicitur. q̄ illud qō habet qualitatē ꝛ quātitatē tanq̄ subiecta eoꝝ est ens ꝓpletuꝫ ꝛ pfectum in natura Nō tamē oportet hoc esse de illo qō habet qualitatē ꝛ quātitatem tanq̄ p̄ncipale ei⁹ significatū Modo aduerbia nō habēt qualitatez ꝛ quātitatem. sic q̄ nō essent subiecta qualitatis ꝛ quātitatis. sed habēt qualitatē ꝛ quantitatem sic q̄ significāt eas Ad quartū dicitur. Si hoc aduerbiū potius dicitur compatiui gradus. tūc est aduerbiuꝫ compandi. sicut cuꝫ dicitur. diligo patrem potius q̄ matrē. sensus eīm est. diligo matrē. sed magis diligo p̄rem. ita q̄ tam pater q̄ mater participāt in dilectione. Sed si hoc aduerbiuꝫ potius tenetur electiue. ita q̄ vnum illoruꝫ habeat illam formam ꝛ aliud non. tūc est aduerbiuꝫ eligendi. vt in exemplo. diligo potius deū q̄ diabolu⁹ Ad quintū dicitur. q̄ licet aduerbium impandi autor nō ponat explicite. tamē implicite. Nam sub aduerbijs hortandi cōprehendit oīa aduerbia imperādi. qui eīm hortatur satis imperare videtur

Cōparatio aduerbioꝝ in

quo est Postq̄ autor determiauit de significatōne aduerbioꝝ Hic consequēter determiat de compatione eius. Cuius ordinis ratio est. quia significatio conuenit oīnibus aduerbijs Compatio aūt non. sed solum aduerbijs descēdentibus a nominibus compationē recipientibus. sicut hoc aduerbiuꝫ docte doctius doctissime. eo q̄ descendit a noīe adiectiuo scꝫ doctus. sed generaliora sunt priora. ideo ꝑus determiat de significatōne q̄ compatione. In prima parte dicit autor. q̄ compara⁊

Cõmentum versoris

tio aduerboꝝ est in tribus gradib⁹ ꝓparationis. s. positiuo. ꝓpatiuo. z superlatiuo. Et dat exẽpluz de positiuo. vt docte. De compatiuo. vt doctius. De suplatiuo vt doctissimũ vel doctissime Et huius diuisiõis eodem modo potest dari sufficientia sicut data est in noie

Sciẽduz primo Q; de aduerbijs compabilib⁹ autor exẽplificat p hoc aduerbiuz docte. Ex si nomẽ a quo dñdit aduerbiũ compabile sit scde declinatõis. tũc aduerbiuz ab eo dñdens formatur a dño singulari mutando o in e. vt docte fit docte. Et ab ista regula excipiũtur largius. durius. firmius longius. z quedã alia noia que nõ formant hoc mõ aduerbia sua. imo formãt ea tam in e q̃ in r. vt firme firmiter. large largiter. dure duriter. que ꝓtinẽtur in grecismo. Inueniũtur etiã multa alia aduerbia terminata in e vel in o. vt ꝑme primo. secũde scdo Si ãt fuerit tercie declinationis. tũc aduerbia formãtur a dño correpta i z addẽdo ter. vt a fortis addẽdo ter fit fortiter. Inde excipit hoc aduerbiũ facile. qz ꝑm hoc deberemus dicere faciliter Unde ꝓpatiuus hui⁹ aduerbij silis est ꝓpatiuus nois neutri generis a quo formak Ex aduerbia tribus mõis formãtur a noibus. Quedam ꝑm vocem z significationẽ simul. vt a doctus. venit docte. Quedam ꝑm vocem tm̃. vt ab hoc nomine modus venit modo. qđ est aduerbiũ tẽporis. Quedã ꝑm significationẽ tm̃. vt ab h̃ noie vnus venit semel Et sic ptz de compatione aduerbij

Scienduz secũdo. q̃ in aduerbio due sunt figure. scz simplex vt docte prudẽter. z ꝓposite vt indocte imprudẽter. Unde ꝑm priscianũ aliqua aduerbia st; decõposite figure. quia deriuãtur a noibus ꝓpositis. vt indoctus imprudẽs. sed donatus nõ ponit dr̃am inter cõpositam z decõpositã figurã. imo sub ꝓposita cõprehẽdit decõpositam. vt dcm̃ est in noie Et huius diuisionis figure in simplicẽ z cõpositam eadẽ est ratio sic; in noie pronoie z in ꝓbo Et etiã definitur sicut in istis pribus oronis Et sicut noia ꝓponũtur q̃t tuor modis. ita etiã aduerbia Primo ex duobus integris. vt indocte imprudenter Scdo ex duobus corruptis. vt efficaciter. Tercio ex integro z corrupto. vt inepte insulse Quarto ex corrupto z integro. vt impie rcẽs.

Scienduz tertio. q̃ aduerbia localia sunt multiplicia ideo determiat autor de eis ostẽdens multitudinẽ eorũdez Et dicit q̃ quedã aduerbia significãt esse in loco. vt intus foris. Alia st; que significant esse de loco. vt intro foras. z ideo dicit autor q̃ aduerbia de loco et in loco eandẽ significationẽ habẽt. i. eandẽ litteraturã. ita q̃ sub vna voce possunt imptare ambas significatones Et dat autor exẽplum. sicut bñ dicitur. intus suz. intus exeo. z siliter sum foris. venio foris Alia sunt aduerbia que significãt ad locum. sicut intro foras. Et alia sunt que significãt per locuz. sicut hac illac istac. Et illa aduerbia que significant ad locuz. z per locum. aliam z aliam significationẽ habẽt Ita ista aduerbia intro foras. aliter significant q̃ illa. hac illac istac. Unde quattuor sunt interrogatiua locoꝝ. z etiam nominũ significantiuz

Super donatū

locum. ꝛ ḡnaliter q̄tuor sunt interrogatiua oīm locoꝝ. ſ. quo qua vbi et vnde Quo querit ad locuꝫ. vñ cuꝫ querit. quo vadis. tantū valet. i. ad quē locuꝫ vadis Sed p qua querit per quē locuꝫ aliqs rranseat vt cuꝫ querit. qua vadis. i. per quē locuꝫ trāſis. Vbi vero querit in quo loco aliqs ſit vel fuerit. vt vbi es. i. in quo loco es. Vnde āt querit de loco. vñ cuꝫ queritur. vnde venis. i. de quo loco venis. Ex hoꝝ quatꝫ tuor interrogatiuoꝝ ſic ꝑt hēri ſufficiēcia. qꝛ oīne illud de quo querit aut eſt in motu. aut in quiete Si ſcōm ſic de ipo querit p hoc aduerbium vbi Si primū. hoc ē tripliciter. vel hoc ꝓſideraī fm p̄ncipiuꝫ ſui motꝰ et ſic querit de ipo p vnde Aut quātuꝫ ad mediū ſui motus. ꝛ ſic queri tur p qua. Vel quātuꝫ ad finē ſui motus. ꝛ ſic querit p quo

Sciendū quarto. qꝛ ad queſtionem factaꝫ p quo duo/ bus mōis rūdetur Vno mō p aduerbiū Alio mō per noⁿ. Si per ad/ uerbiū tūc rñdentur illa tria. huc illuc iſtuc Rñdenī etiam iſta aduer bia. intro foras. Si p nomen hoc ē dupliciter. aut p propriū. aut p appel latiuū. Si ſcōm ſic dēmus rñdere p accm caſuꝫ mediāte p̄pone ad. vt vado ad villam. vel in villā Si p nomen propriū hoc ē dupliciter. quia vel illud ē nomē ꝓpum ciuitatꝫ vel ville. ſimplex vel ꝓpoſitum. Si ſimplex tūc rñdetur p accm ſine p̄pone. vt vado rhomā Si ꝓpoſi tum tūc rñdetur p accm mediante p̄pone. vt vado ad ſanctū iacobū vado ad mōtem peſſolanū. Si vero rñdemus p ꝑdum. ſic dēmus rñ/ dere p primū ſupinū. vt vado lectuꝫ. vñ ꝑſus Rhoma rothomago ver none tendit athenas Sil'iter ad queſtionē fcām p qua duplicit rñde/ mus. ſ. paduerbiū ꝛ per nomē Per aduerbiū vt hac illac iſtac. Per no/ men dupl'r. ſ. p nomē ꝓpum ꝛ appellatiuū Si ſit appellatiuū ſic rñde/ mus p accm mediante p̄pone per. vt q̄ vadis. p villam. p templū. Si ſit ꝓpuꝫ nomē ciuitatis vl' ville. hoc ē dupliciter. qꝛ vel illud ē ſimplex vel ꝓpoſituꝫ Si ſimplex ſic dēmus rñdere p accm ſine p̄pone. vt qua tranſis. tranſeo rhomā Si ꝓpoſituꝫ ſic rñdemus p accm cuꝫ p̄pone. vt tranſeo p portam nicolai Sil'iter ad queſtionē factā per vbi rñde/ mus vno mō per illa aduerbia hic illic iſtic. Alio mō per nomia. ꝛ hoc dupliciter. qꝛ vel ē nomen appellatiuū. ꝛ ſic rñdemus per ablatiuū me/ diante p̄pone. vt vbi eſt rex. reſpōdetur in templo Vel eſt propriū no/ men ciuitatis vel ville. ꝛ hoc dupliciter. quia vel eſt ſimplex vl' cōpoſi/ tum Si cōpoſituꝫ. ſic dēmus rñdere per ablatiuū mediāte p̄pone in. vt ſuꝫ in monte recluſo Vel p accm mediante p̄pone ad. Si vero il/ lud nomē ſit ſimplex hoc eſt duplicit. quia vel ē ſingularꝫ vel plural' nu meri Si primū hoc eſt triplicit. vel eſt ꝑme declinatōis. vel ſcde. vl' ter cie Si ꝑme vel ſcde tunc rñdemus p gtm caſum. vt rex fuit rhome. vl' rothomagi Si tercie ſic rñdemus p ablatiuū ſingularē ſine p̄pone. vt rex ē vernone. Si ſit pluralis nūeri. ſic rñdemus per ablatiuū pluralē ſine p̄pone. vt rex fuit athenis. vnde ꝑſus. Rhoma rothomago ver/ none meabit athenis. Similiter ad queſtionē factam p vnde. reſpōde/ mus vno modo p aduerbia. vt hinc illinc iſtinc Alio mō pernomia. ꝛ

Cõmentum versoris

hoc dupliciter Aut est nomẽ propriũ. aut appellatiuũ. Si appellatiu ũ tũc rñdemus per ablatiũ mediãte prepõne de. vt de tẽplo Si pr̃opium h̃ est dupliciter. aut est simplex. aut ꝓpositus Si simplex tũc rñdemus p ablatiũ sine prepõne. vt venio rhoma. Si ꝓpositus tũc rñdemus p ablatiuũ cum prepõne. vt venio de sancto paulo. vñ versus. Rhoma roꝫ thomago ꝓnone meabit athenis. Et ista q̃ttuor nota. ſ. rus dom⁹ milicia humus romanis militibus ꝛ hoibus. approꝑata sequũtur rõem pr̃opium. nom̃ in oibus questionib⁹ factis p illa q̃ttuor aduerbia Que autẽ aduerbia respõdeãtur ad ista interrogatiua potest sciri p hec mẽtra Huc illuc istuc dic. si fit questio p quo Hac illac istac dic si fit que stio p qua. Hic illic istic vult ad vbi vero reddit. Hinc illinc istinc diꝫcas si sequtur vnde Et sic patet de aduerbijs localibus

Cõtra predcã arguitur pri

mo sic Priscianus nõ enũerat compationẽ inter accñtia aduerbij. ergo iste autor nõ deberet eam enũerare Secõo sic Si compatio acci deret aduerbio. sequeret q̃ aduerbiũ esset ps declinabilis. ꝓsequens est falsuꝫ. ergo illud ex quo sequitur. ꝓñtia tñ patet. quia ps poitur in specie per suos mõs significãdi Sed compatio ꝛ figura sunt mõi significãdi partiũ declinabiliũ. ergo si accideret aduerbio. aduerbiũ esset ps declinabilis Tertio sic Oñe quod hẽt figurã est figuratũ. sed aduerbia nõ sunt figurata cuꝫ nõ sint corpea nec quãta. ergo aduerbia nõ habẽt figurã. ꝛ per ꝓñs male assignat figura pro accidẽte aduerbij Quarto sic. Autor sufficiẽter determiat de aduerbijs localibus in illa pte (da aduerbia loci) ergo frustra determiat hic de aduerbijs localib⁹ Quinto sic. Aduerbia que querũt de eẽ in loco. ꝛ de eẽ de loco sũt diuersa. ergo etiã (ea que rñdentur ad ipa) debẽt eẽ diuersa. ꝛ p ꝓñs male dicit autor q̃ aduerbia de loco ꝛ in loco eandẽ significatõem habẽt

Ad argumẽta in oppositũ.

Ad primũ dicit. q̃ iste autor ꝛ priscianus diuersas habuerũt ꝓsideꝫrationes assignãdo accidentia aduerbij. quia ꝑscianus solum assignat illa accidentia. que ꝓueniũt oibus aduerbijs. ꝛ quia sic nõ est de cõparatione. vt dicũ est. ideo priscianus non ponit eam. Autor vero noster voꝫlens instruere iuuenes posuit oñia accidẽtia aduerbio cõuenientia. siue oñibus siue aliq̃bus Ad secm dicitur. q̃ pars in spẽ partis reponitur per suũ modus significãdi essentialẽ ꝛ specificũ. ꝛ nõ per modus signiſicãdi accidentalẽ. quales sunt isti sex compatio ꝛ figura. Ad tertium dicit. q̃ aduerbiũ eodem mõ quo est figuratus hẽt figuram Nam quia oñe aduerbiũ est simplex vel ꝓpositum. ideo aduerbiũ hẽt simplicem vl̃ compositã figuram Sed quia aduerbiũ nõ habet talem figurã que termio vel termis clauditur. ideo aduerbia nec sunt quãta. nec corporea. nec qualia. nec tali figura figurata. Ad quartũ dicitur. q̃ aduerbia localia sunt in multiplici dñria. Nam quedã sunt interrogatia et quedã respõsiua. ꝛ quedũ significãt esse in loco. ꝛ quedã de loco. ideo

Super donatum

vt illa nota sint. necessariū est determiare de eis Ad ꝗntum dicitur. ꝙ ꝑ significatōem intelligit autor litterarurā vl vocem Nā hoc aduerbiuz intus sub vna voce ꝓcat esse in loco. z eē de loco. z nō vult autor ꝙ habeant eandez significationē ꝑm esse suū

Articipium ꝗd est.

pars oroīs zc. Postꝯ autor supius determinauit de aduerbio. Nic ꝝsequēter determiat de ptcipio. quia priorē locum nō potuit inuenire. Nam noīn sim pliciter est prior ps. vt dcīn est prius. Pronomē vero in scdo loco locatur grā nomis tanꝯ vicarius eius. eo ꝙ etiaz signifi cat subam sicut nomē. Et quia ῥbum est ꝑncipalior ps post nomē. ido tercio loco ponit. Siliter aduerbiū postponit ῥbo. tanꝯ adiectū post suū substātiuū. z determiatio post suū determiabile. z ideo necesse fuit ordinare participiū in ꝗnto loco. Et licet ptcipiuz quodāmō mediat inter nomē z ῥbum. quia capit ꝓpriz vtriusꝯ. nō tamē ponitur in medio quia cognitio medij dependet ex cognitōne terminoꝝ. ideo necesse fuit po nere prius nomen z ῥbum anteꝯ participiuz

Sciēduz primo ꝙ ptcipiū inuētū fuit tri plici de cā Primo qz duo actus imediate coniungi nō possunt sine ꝝiūctōne media Nō possumꝰ eīn dicere. ego scribo. ego lego. sed bñ possumus dicere. ego scribo z lego. ob hoc ergo inuētuz fuit participiū. vt duo actus imediate ꝝiūgerētur. vt dicēdo. ego legēs scri bo. ꝓ lego z scribo. Alia cā est. quia obliqui nō potuerūt ꝙstrui intrā sitiue cuz ῥbo. ideo necesse fuit iuenire ptcipiuz in obliqs. vt dicerem legens scribo. legentē audiui. z sic ꝑ alios casus. Tercia fuit cā. vt ac tus actui ꝑberet cōcomitantiā. vt sole oriēte dies fit. ꝑ mutationē huiꝰ verbi oritur in hoc participio oriente Pōt etiā addi alia cā. s. breuitas. Nā breuius dr. sole lucēte dies est. ꝙꝑ si dicerē. si sol lucet. dies est.

Sciendus secūdo. ꝙ ptcipiū ab autore sic definitur. Est ps oroīs ptez capiēs nois z ῥbi z ptez ab vtroꝯ. quā definitionē autor manifestat vt oīdat ꝗd intelligat ꝑ ptez nois z ꝑ ptē ῥbi Dicēs ꝙ ptcipiū capit a noīe gña z casus. a ῥbo tpa z ꝓcatōes. ab vtroꝯ nūez z figurā Et ita ꝑ ptez intelligit ptes accñtiū Vñ i hac definitōe ponit (ps oroīs) loco gl. z totū residuū loco dñe Nullā eīn aliaꝯ ptiū recipit sua accña a noīe z a ῥbo sicꝫ ptcipiū Nō tñ dēt intelligi ꝙ ptcipiū capiat accña a noīe z ῥbo sic ꝙ eadē accña in nūero sint in noīe ῥbo z ptcipio Sz dēt intelligi ꝙ hz silia accña accñtibꝫ nois z ῥbi. z hoc est ꝗd dr au toz mōꝯ ꝓcādi. cuz dicit (A ῥbo ptem z a noīe ptcipātem

Sciendus tercio. ꝙ ptcipiū recipit duo gña partiū a a noīe z a ῥbo. recipit eīn ptiᵐ sue ꝓcatōis ptē. z ptē suoꝯ accñtiū. Naz ptiᵐ capt a noīe subaz ifinitā gña z casus Silr a ῥbo hz ptē sue ꝓcatōis s. actū spēalē z actū finitū z ptē suoꝯ accñtiū. vt tpa z ꝓcatōes. Ex his duabꝫ ꝓcatōibꝫ ꝗs ptiᵐ capt a noie z ῥbo. ozik modꝰ ꝓcādi eēnal z speci

Cōmentū versoris

ficus. qui est significare p modū fluxus ꝛ fieri vnite substātie. vt cum dicitur legens importatur suba infinita. cuiꝰ signū est. qꝛ hoc pticipiū exponitur p hoc nomē infinitū qui. vt dicendo legens. i. qui legit. Siliter importatur actus spēalis ꝛ finitus. qui ē legere p hoc pticipiū legens. et ita pticipiū differt ab oībus alijs ptibus oꝛōnis Oꝛt ome pticipiū ꝑcat actum vnitum substātie Oꝛt p hunc modū specificū differt pticipiū tā a noie q̄ a verbo. licet quodāmō teneat medium inter illa. qꝛ nomē ꝑcat subam simplicē ꝛ ꝓbum actū simplicē. pticipiū vero vtrūq; Oꝛt licet pticipiū hēat ptem duaꝝ ptium. nō tñ sequꝛtur q̄ sit dupler ps oꝛōnis. sicut cuꝫ alijs sit discipulus duoꝝ magistroꝝ nō sequꝛtur q̄ sit duplex discipulus. immo est solum vnus

Sciendū quarto. q̄ licet autoꝛ non dicat explicite in diffinitōne q̄ pticipiū capiat partē sue ꝑcatōnis a noie ꝛ a verbo. tñ implicite. cum semp in posteriori intelligat prius. Dō sic est q̄ accñtia sunt posteriora ꝑcatione. ideo cuꝫ tangit autoꝛ expresse in diffinitōne pticipij partē accñtiuꝫ. satis tangit implicite ptem sue ꝑcatōnis Unde cōueniētius est q̄ participiū capiat a noie subam gñalem ꝛ infinitam. ꝛ a verbo actum spēalem ꝛ finitum. q̄ ecōuerso. scꝫ q̄ habeat a verbo actū infinituꝫ. ꝛ a noie subam finitā Cuiꝰ ratio est. qꝛ illud (qđ hꝫ se vt materia vel hēt modū materie) dēt esse infinitū ꝛ indeterminatuꝫ. Sed illud (qđ habet modū forme) ē determinās ꝛ finiens Sed in cōpōne pticipij suba quā recipit a noie hēt se in rōne materie. sed actus quē recipit a verbo hēt se in rōne forme. quia pr̄opuꝫ est materie substare. pr̄opium vero forme finire ꝛ determinare. ideo substātia in pticipio dēt esse infinita ꝛ indeterminata de natura sua. ꝛ actus vnitus substātie dēt esse vnicē et finiens ipam substantiā. Oꝛt sic ptꝫ que sit diffinitio pticipij data a donato. ꝛ quō intelligatur. A prisciano aūt sic diffinitur Participiū est pars oꝛōnis significās cum tēpoꝛe ꝛ casu agere ꝛ pati

Cōtra predicta arguitur

primo sic Participiū hēt ꝑcatōeꝫ nois ꝛ ꝓbi. cuꝫ capiat ptez ab vtroq; ꝫ. ergo pticipiū est ꝛmunius ꝓbo. qđ soluꝫ habet suā ꝓpriam ꝑcatōem sed ꝛmunioꝛa stę̄ prioꝛa. vt dꝛ ꝑmo pr̄hicoꝝ. ergo pticipiuꝫ dēt p̄cedere ꝓbum Scđo sic. Unius ptis oꝛōnis debet eē vnicum ꝑcatum. sed pticipiuꝫ nō habet vnū ꝑcatuꝫ sed duo. quia substātiā ꝑcat ꝛ actum. ergo pticipiū nō est vna ps oꝛōis Tertio sic. qđ capit ab altero nō manet in eo. ergo si pticipiuꝫ capit a noie genera ꝛ casus. tūc in noie nō manerent. quod est falsuꝫ. ergo pticipiuꝫ nō capit genera ꝛ casus a nomie. Similiter possit probari. q̄ ergo nō capet a ꝓbo tēpoꝛa ꝛ significatōes

Quarto sic Ista diffinitio ꝛuenit istis noibus. armiger dapifer ergo ꝛuenit alijs a diffinito. Añcedens ꝓbatur. quia ista capiūt ptem a nomie ꝛ ptem a verbo. eo q̄ ꝛponūtur ex noie ꝛ verbo. ergo nō omnia capientia ptem a noie ꝛ a verbo sunt pticipia. ergo ista diffinitio nō conuenit soli diffinito Quarto sic Omnis ps oꝛōnis imponitur ꝑmo ꝛ p

se ad significandum. sed participium non primo et p se imponitur ad significandum. quia capit suam significationem a nomine z a verbo vt dictū est. ergo non est pars orationis

Ad argumēta in oppositū

Ad ꝑmum dr. q participium non capit totam significationem nominis. z totam significationem verbi. sed bene habet similia hūs. que sunt in nomine z in verbo. Et adhuc non importat ea eodem mō. sicut nomen z verbum. ideo non sequitur q sit communis. dato etiam q sit communius. non tamen debet precedere. quia compositō eius depēdet ex nomine z verbo Ad secundum dr. q licet participium significet substantiam z actum. non tamen significat ea per modum pluriuz sed per modum vnius. qz (vt dictū est) substātia se habz p modum materie z potentie. actus vero p modum forme. mō ex actu z potētia. siue ex materia z forma fit vnum p se. Et ideo dr ꝑhus secundo de anima q non est querenda causa quare ex anima z corpore fiat vnū Ad tertium dicit q (vt dictū est) participiū non capit ꝑm rei veritatē accidentia a nomine. sed solum similitudinarie. eo q habz consimiles casus z genera sicut nomen. non tamen in numero. sed in specie Ad quartū dicitur. q armiger z dapifer non capiunt partem accidentium nominis et verbi. sicut participium. sed solum ab ipsis capiunt partem componentem ex qua ꝓponūtur. iō non sequit q diffinitō cōueniat alijs a diffinito Ad quintum dicitur. q licet participium capiat significatū materialr a nomine z a verbo. non tamen formalr. sed habz ꝓprium significatum sibi soli conueniēs. scz ꝑticare actum vnitū substantie. Vt ad probatōem dr. q nihil capit vnuoce a noīe z a verbo. sed bene capit similitudinarie. z iō participiū ꝓsupponit ea que stāt in noīe z in verbo

Participio quot accidūt.

Postq̄ autor determinauit de participio quātū ad eius essentialia. h cōsequēter determinat de ipso quantū ad eius accidētalia. Et ꝑmo in generali ostēdit que z quot sūt accītia ipius. Deinde de vnoquoq̄ in speciali determinat. In ꝑma parte dr autor q sex sunt accītia participij. scz genus casus tēpus ꝑfectio numerus z figura. Quoz sic habet sufficiētia. q omne quod accidit participio. vl accidit grā nominis. vel grā verbi. vl gratia vtriusq̄. Si ꝑmū hoc est duplr. qz vel illud accidit sibi ex parte qualitatis. vel ex parte substātie. Nā illa substātia (quā importat participiū) est informata aliqua qualitate. licz illa qualitas se nō habeat hic tāq̄ vltimus actus. Si ꝑmū sic est genus. Si secōm sic est casus. q est dispositio substātie in ordine ad actum. Et genus sumit a q̄litate actua vel passiua vl indifferēter se habēte. Si ꝓo illud accīs insit participio gratia verbi. hoc est dupliciter. quia vel illud accidens est absolutum vel respectiuum. Si primum sic est tempus. nam tempore variato nō va-

Cōmentum versoris

riatur congruitas. ideo tempus est accidens absolutum. Vl scōm. sic est significatō. Variata enim ꝓcatōne participij variatur congruitas oratōnis. nam congrue dicitur ego sum legens librum. incongrue autē ego sum lect⁹ librum. z hoc est solum virtute mutatōnis actiue significatōis in passiuam. Si vero accidens insit participio gratia vtriusq; scz nois z verbi. hoc est dupliciter. vel tenet se ex parte materie. z sic est numerus. vel gratia forme. z sic est figura

Sciendū primo. q̄ autor enumerat illa accñtia in plurali. dicēs genera tempora z ꝓcationes. Cuius rō est. quia si singulariter enūerarz dicēdo. genus tēpus significatō. videret q̄ ꝑticipium nō acciperet nisi vnū casum z vnum genus a nomine. cum tamen recipiat sex casus z quattuor genera. Simil⁹ dicendū est de tempore. naz ꝑticipium recipit tria tēpora a verbo. scz presens preteritum z futurum. Simil⁹ etiam plures sunt significatōnes in participio. ideo melius loquitur pluraliter q̄ singulariter. Hec simile est de istis accidentib⁹ in participio. in nomine. z in verbo. quia genus z casus insunt nomini ex sua ꝓpria natura. z nō gratia alterius. z sumuntur a ꝓpetatibus rei significate per nomen. ideo certum est q̄ in nomine sunt plures casus z plura genera. z ideo enumerando accidentia in nomine dicitur. genus numerus casus ꝛc. in singulari. sed hic non debz sic fieri propter predictam causam

Sciendū scōo. q̄ participium nō potest recipere modum a verbo sicut recipit tempora z significatōnes. quia modus nihil aliud est q̄ inclinatō actus ad substantiam. quem actum ipsa substantia terminat z finit. ratōe cuius ad ipsam substantiā ꝑ modum act⁹ inclinat. sed actus ꝑ participiū importatus. actu coniunctus est substantie. cū participiū significet actū vnitū substantie. ideo non indiget inclinatōne. z ꝑ conseqns etiam non indiget modo. cum modus sit q̄daz inclinatō. Simil⁹ comparatō nō accidit ꝑticipio. quia participiuz vocaliter non potest comparari. nisi transeat in vim nominis. quia participium non potest terminari in or. qđ oporteret si compararetur Vt similiter si compararetur eius superlatiuus posset regere genitiuum fm donatum. z tunc participium alium regeret casum q̄ suū verbū. Nullum eīn verbum fm se regit genitiuum

Sciendum tercio q̄ genera insunt participio grā nominis. ideo inter accidētia participij autor primo determiat de genere dicēs q̄ quattuor sunt genera participiorum. scz masculinum vt lect⁹. femininum vt lecta. neutrum vt lectum. commune vt hic z hec z hoc legens. Vt accipitur hic commune pro communi trium. z non pro communi duoꝝ. Vnde cōmune duoꝝ est cōe genus. qđ nō dr accidere ꝑticipio. quia ꝑticipium rōe actus (quem hz a verbo) significat agere vl pati. sed actō z passio nō sunt accñtia cōmunia. ideo participiū non potuit habere ꝯmune duoꝝ. ꝯmune āt triū est oīne genus. z illud accidit ꝑticipio. Participiū āt epichenū gen⁹ nō hz. qr tale attribuit quis ani-

malibus ⁊ volatilibus ⁊ piscibus. participiū aūt nō ꝑcat talia animalia. quia omne participium est adiectiuū. ideo participium nō hz epichenum genus. Sil'r designare speciem sub genere est aliquid speciale. sed actus importatus per participium est communis. ideo ptcipiū non habet epichenum gen⁹. Unde exemplificando de masculino femenino ⁊ neutro generibus autor non dicit. hic lectus hec lecta hoc lectuz quia ista tria genera bene possunt discerni sine articulis. Sicut em̄ nō indigemus articulis ad sciendum q̄ bonus sit masculini generiz. bona feminini generis. ⁊ bonum neutri generis. Sic nec ad sciendum q̄ lect⁹ est masculini generis. lecta feminini generiz. ⁊ lectum neutri generis indigemus articulis. Qt licet in verbo reperiatur aliqua proprietas a q̄ posset accipi masculinum. scz qualitas actiua. ⁊ etiam commune gen⁹ non tamen ab istis ꝓprietatibus repertis in verbo sumitur genus participij. ymmo reperit a ꝓprietatibus reperiz in nomīe. Sil'r etiam ꝑcare actum solum non facit actuum genus. quia sic legor esset actiui generis. sed ꝑcare actum sub illa terminatōne o. ⁊ posse acapere r super o. sic q̄ actiuum genus faceret passiuum genus terminatum in or. Cum ergo participia non possint hoc modo in o terminari. suscipiendo r super o non recipiunt suum genus a verbo. sed a nomine. Unde eodem modo posset hic genus diffiniri in communi. ⁊ etiam masculinum femininuz et neutrum. sicut diffinita sunt in nomine. quia ab eisdem ꝓprietatibus ortum habēt. ideo hic causa breuitatis obmittit

Sciendum quarto: q̄ sex sunt casus participiorū. sicut nominum ⁊ pronominū. scz nōatiuus genitiuus. ⁊ sic de alijs. Nōatiuus. vt hic ⁊ hec ⁊ hoc legēs. genitiuus vt huius legētis. ⁊ sic de alijs casibus. tā in singulari q̄ in plurali. sicut patz clare in textu. Et exēplificat autor potius de h̄ ptcipio legēs q̄ de alijs duplici d̄ causa. Prima est. quia ipm est primū inter omnia participia. cum sit plentis tempo/ris. ergo exemplificat de ipso tanq̄ de priori. Alia cā p̄ eē. q̄ hoc ptcipiū importat tria genera sub vna voce solū. ideo declinā do ipm q̄ omnes casus. ostēdit quō declinat per tria genera. quod nō faceret si declinaret hoc participium lectus a um. ⁊ etiam illud non eēt p̄ntis tēporis ymmo p̄teriti temporis. ⁊ sic mutaret tpa. ⁊ aliter declinari nō p̄t. ideo inter istas causas melius exēplificat de hoc ptcipio legens q̄ de alijs Unde tot sūt casus in ptcipio sicut in nomine ⁊ in pnoīe. Et eodē mō nominātur. ideo omnia dicta de genere ⁊ casu notentur

Cōtra predicta arguitur

primo sic. persona etiam accidit participio. ergo non solum sex sunt accidentia participij. Antecedens probatur per autorem modorum significandi dicentem. Dicas huic parti personam posse creari. Secundo probatur. quia omnia ptcipia sunt alicuius persone Secūdo sic participium habz actum verbi. cum significet actum verbi sicut ipsuz verbum. sed verbo accidit modus. ergo etiam ⁊ participio. ⁊ per con/

Cōmentū versoris

sequēs nō solū sex sunt accēntia eius Tercio sic. oīne pticipiū est deriuatiue spēi. z spēs deriuatiua est spēs. ergo omne pticipium est alicui⁹ speciei. z p ꝯns spēs debz assignari p accidēte pticipij Quarto sic. illud (quod est pars alicui⁹) nō accidit sibi. ymmo est de eēntiali constitutōe eius. sed genus z casus st̄ ptes pticipij. ergo nō accidunt pticipio Aūcedens patet. quia pticipium capit ptem a nomine. sez genus z casum. ergo genus z casus st̄ ptes pticipij Quinto sic. ꝫ participiū pregnans terminat in ans. z tamen nō est omis generis. ergo non ome participium in ans terminatū. z etiam in ens vt nubēs est generis omnis. z sic videtur q̄ autor nō bene exēplificat de generib⁹ participio⁹ Dinor⁹ probatur. quia res hui⁹ pticipij pregnans tm̄ ptinet ad mulieres. ergo tm̄ erit feminini generis. sicut hoc nomen nutrix. est tm̄ feminini gener̄. qa significat res tm̄ ad feminas pertinentes

Ad argumēta in oppositū

Ad primū dicitur. q̄ oīa pticipia repiuntur eiusdem psone. s. tercie et nulla inueniunt̄ pme vl̄ secūde. sed illud (qđ assignat alicui p accidēte) debet sibi ꝯuenire fm oēs suas differentias siue species. sed sic nō est de psona in pticipio que ineſt ei sicut nomi. ideo sicut nō assignat nomini psona. ita neq̄ pticipio Et licet pticipiū importat actū. tm̄ ille actus non potest ꝯuenire prime z secūde psonis. q̄ ille actus non est solus sed vnitus substantie que semp est tercie psone. Hec voluit autor modo⁹ significandi q̄ actu psona sit assignata pticipio. sed dicit potuisset sibi assignare si impositor voluisset Ad secundum dicit. q̄ actus quez) importat participiū est terminatus) p hoc q̄ est vnitus substātie. ideo modus qui dr̄ inclinationem nō terminatam. non potest addi pticipio

Ad terciū dicit. q̄ licet aliqua spēs inueniat̄ in pticipio. non tm̄ spēs debet assignari p⁹ modo significandi. q⁹ non ꝯuenit sibi fm vltranq̄ differentiā. sed solū fm deriuatiuā Ad quartū dicit. q̄ genus z casus non sunt ptes pticipij. sed eius accidentia. Et ad pbationē dicit q̄ non debet intelligi q̄ participiū capiat partem essencialem a nomine. sz capit partem accidentiū nominis. ideo non sequitur q̄ genus z casus sint partes eius. sed solū sunt accidentia. Ad quintū dicit. q̄ licet hoc pticipiū pregnans tantū pertineat ad feminas. tamē de suo modo significandi potest etiam conuenire alijs a feminis.

Tempora participiorum

quot sunt. tria ꝛc. Postq̄ autor supius determinauit de accidentibus que participium capit a nomine. sez de genere z casu. hic consequenter determinat de accidentibus. que capit a verbo. scilicet de tempore z significatione. Et quia nomen precedit verbum. ideo accidentia sumpta a nomine precedunt accidentia sumpta a verbo. In prima parte dicit autor q̄ tria sunt tempora in participio. sez presens vt legens. preteritum

Super donatum

vt lecturus. futur⁹ vt lecturus vl̄ legendus. Et capiunt hic tria tēpora p tēporib⁹ ꝓncipalib⁹ verbi ⁊ nō minus principalib⁹. ideo licet in decli natōne verbo⁹ sint quīq; tpa ptcipio⁹. tñ sunt tm̄ tria principalia. q̄rum sic haberur sufficiētia sicut in verbo. Nam eodem mō sumunt in ptcipio ⁊ in verbo tēpora. Et etiam eodem mō possent diffiniri. iō omnia dicta in verbo de tempore hic p̄supponuntur

Primo sciendū q̄ omne ptcipiū terminatur in ans vel i ens est p̄sentis tpis. ⁊ formant a prima plona p̄teriti impfecti tpis indicatiui mōi mutando bam in ns vt de amabam fit amans. Et huius cā est. q⁹ p̄teritū impfectus aliq̄d ꝺt p̄sentis. ⁊ aliquid p̄teriti. ⁊ idem facit ptcipiū p̄tis tēporis. Et iō maiorē hz ꝓuenientiā cū p̄terito impfecto q̄ cū alijs tēporib⁹. ideo potius ab eo q̄ ab alijs tēporibus formant. Sed ptcipia termiata in tus st̄ p̄teriti tēporis. ⁊ etiā in sus ⁊ in xus. vt lectus nisus nixus Et formant ab vltimo supino. vt a lectu addēde s fit lectus. Cuius rō est. q⁹ vltimū supinū ꝺt actum ꝓpriū ⁊ p̄teritū. cū em̄ ꝺr venio lectu. sensus est q̄ ille actus est p̄teritus. ⁊ q̄ a me aliquid sit lectū. ptcipiū vero p̄teriti temporis hoc idem ꝺt. ideo illud ptcipiū lectus a um ꝓuenienter formant ab vltimo supino. Participia ꝓo futuri tēporis descēdentia a ꝓbis actiuis terminātur in rus. ⁊ etiaz formant ab vltimo supino addita rus Sed ptcipia futuri tēporis descendentia a ꝓbis passiuis terminantur in dus. Et formant a genitiuo participij p̄sentis temporis. mutādo tis in dus. vt legentis legendus

Sciendū scō q̄ quinq; sunt significationes ptcipio⁹. scz activa passiua neutra cōmunis ⁊ deponēs Cuius diuisionis eadē est ratō sicut diuisionis generiz ꝓbi in actiuū passiuū neutr⁹ ⁊c. Nā idē est genus in ꝓbo ⁊ fcatō in participio. ⁊ eandē hz ꝓstructōem ptcipiū actiue fcatōnis a parte post. sicut ꝓbū actiui generis. Et eodē mō dicēs de fcatōne passiua ptcipij. ⁊ in ꝓbo de genere passiuo. ⁊ iō tot assignat auct⁹ fcatōes in ptcipio quot sunt genera in ꝓbo. Vñ fcatio in ptcipio sic potest diffiniri (Est quedā ꝓprietas que inest ptcipio ex eo q̄ descēdit a ꝓbo actiuo passiuo neutrali cōmuni vel deponēti) Ab autore modo⁹ fcandi sic diffinit Est quidā modus fcandi datus ptcipio ad designandū actum suū vt remanet in subiecto suo. vl̄ vt trāsit in aliud vel vt recipit in aliud. Et q̄ ꝑmā particulā intelligit fcatō neutralis. q̄ secḋam intelligit actualis. q̄ terciā passiua. Et sic ptz q̄ sicut st̄ tria genera ꝓncipalia in verbo. scz actiuū passiuū ⁊ neutr⁹. ⁊ alia sunt q̄ dammō ꝓposita ex ip̄is. ita in participio st̄ tres fcatōnes principales. scz activa passiua ⁊ neutralis. ⁊ alie due formant ab hijs. Vñ quādo ꝺt auct⁹ in textu (fcatōnes participiorum quot sunt debz intelligi q̄ ptcipia (que descendūt a verbo actiuo) sunt actiue significatōnis participij. Et similiter intelligendum est de alijs. Et ibi auct⁹ non respondet per numerum. quia cum sint quinq; genera in verbo. ex hoc satis manifestum est q̄ etiam sunt quinq; significatōes participiorum. que

Cõmentum versoris

etiam patent per ordinem in textu

Sciendũ tercõ q (vt dicit autor) ab actiuo verbo duo participia veniunt. scilicz presens in ans vel in ens. z futurum in rus. z ista participia dicuntur actiua. Et a verbo passiuo duo participia veniunt. scilicz preteritum in tus z futurum in dus. Et a verbo neutro descendunt duo participia sicut ab actiuo. vt stans staturus. Vnde ista dictio (sicut) non dicit omnimodam similitudinem. quia participia descendentia a verbo neutrali non possunt esse significatõnis actiue. sicut participia descendentia a verbo actiuo. sed (sicut) dicit solum similitudinem quo ad tempora. z quo ad formationem. ita q sit sensus q eodem modo descendunt participia a neutro sicut ab actiuo. Vnde preteritum non potest descendere ab actiuo sicut a passiuo. quia ꝓbuz actiuum z neutrum significant actionem. Actio autem non habz eẽ in preterito. sed in presenti z in futuro. quia nihil potest agere cum existat in tempore preterito. quia ad preteritum nulla est potentia. Et sic relinquitur q actiuum z neutrum non possunt habere preteritum participij. Verbum autem deponens habz tria participia. scilicz presens preteritum z futurum. vt loquens locutus z locuturus. Cuius ratio est quia verbum deponens habz significatõnem actiuam. ideo habz presens z futurum. sicut verbum actiuum. Et habz vocem passiuam. ratõne cuius ab eo descendit participium preteriti temporis. A verbo autem communi veniunt quattuor participia. scilicz presens preteritum et duo futura. vnum terminatum in dus. z aliud in rus. Cuius ratio est. quia verbum commune significat actionem z passionem. z ratione actionis habz presens z futurum in rus. sed ratõne passionis habz futurum in dus. z preteritum in tus. Et illa regunt eundem casum quez regunt verba a quibus descendunt. Et ista participia stz communis significationis. z licz participium capiat partem a nomine z partem a verbo. tamen potius deriuat a verbo q̃ a nomine. quia maiorem conuenientiam habz cum verbo q̃ cum nomine. tam in voce q̃ in significatione. sicut legens multum conuenit cum hoc verbo lego. ideo potius deriuatur a verbo q̃ a nomine

Sciendũ quarto q duo sunt numeri participiorum scz singularis z pluralis. Singularis numerus significat per moduz vnius. pluralis vero significat per modum plurium. sicut legens z legẽtes. Et quia int vnum z plura nõ potest dari medium. vt dictũ ẽ de numero nominũ cũ de ipso determinabat. ideo soluz sunt duo numeri in participio. Et possz hic eodẽ modo diffiniri numerus sicut in nomine Nam hic z alibi eodem modo capitur. Silr in participio stz due figure. scz simplex z composita. Simplex est illa que ꝓcat rem suam sub eẽ simplici. vt legens. Composita est illa que ꝓcat rem suam sub esse composito. vt negligens. Nec debz hic poni decõposita distincta ab ipis. q̃ est potius quedã spẽs deriuatõis q̃ figura. Et sic patz de accñtibus participij. Finalr docet declinare omnia participia oim generꝝ per sex casus in

Super donatum

vtroq; nūero Primo facit hoc de pticipijs dñdentibus a ꝓbis actiuis scz pñtis z futuri tpis. sicut st̄ legens z lecturus Scdo de pticipijs decedentibus a ꝓbis passiuis. cuiusmōi st̄ lectus z legēdus Nec fuit necessariū q̄ autor poneret aliq; pticipia ꝓcatōnis deponētalis vel neutrak et cōmunis. quia talia eodez modo declinātur sicut ista.

Cōtra predicta arguit̄ primo sic

Nihil amittit suā propriā naturā propter amissionē accñtis. quia accñs est qđ adest z abest ꝓter subiecti corruptōem. sed pticipium amittit suā propriā naturā propter amissionē tpis. ex quo tūc transit in vim nois (vt dicit ꝑscianus z alexāder) ergo tēpus non est accñs pticipij. sed de ēntia eius Scdo sic. Significatio in pticipio idē est qđ genus in ꝓbo. sed genus in ꝓbo p̄cedit tēpus. ergo etiā in pticipio ꝑus debet determiare de ꝓcatōne q̄ de tpe Tertio sic. Nihil dat qđ nō habet. sed ꝓbum nō habet ꝓcationē pro accñte. ergo nō dat pticipio ꝓcationem. z per ꝫns nō accidit pticipio Quarto sic Hoc ꝓbum aro aras arare ē neutr. z tamē ab ipo veniūt tria pticipia. s. arans aratus z araturus. ergo male dicit q̄ a verbo neutrali tantū duo veniūt pticipia. s. pñs z futur. Quinto sic Omnia pticipia dñdentia a ꝓbo sunt alicuius tēporis pticipij. sed tm̄ tria sunt tpa participioꝝ. ergo a verbo nō descēdunt quattuor participia

Ad argumēta in oppositū.

Ad primū dicitur. q̄ licet nihil amittit propriā suā naturam ꝓpter amissionē accñtis cōis. tamē bñ propter amissionē accñtis ꝓpij. Dō illud accñs tps est accñs propriū z nō cōe Et licet tps nō ꝫueniat pticipio semp. tm̄ soli sibi cōuenit. z est propriū scdo mō Ad scdm dicit. q̄ licet inter accñtia ꝓbi genus p̄cedat tēpus. nō tamē in pticipio ꝓcatō precedit tēpus Ad terciū dicitur. q̄ licet illa pars orōnis ꝓbum non habeat significatōem sub noie significatōnis pro accñte. habet tm̄ vnuz accñs quod idez est realiter cum ꝓcatione qđ est genus Ad quartuz dicit. q̄ hoc ꝓbum aro aras arare est transitiuū. z solum neutr in prima z scda ꝑsonis. in q̄bus ꝑōt accipe r sup o. nō eīm dr aror aris. sicut dicit ꝑscianus in ꝑmo mīoris Ad q̄ntuz dr. licet tm̄ tria sint tpa in gñe tm̄ in spē pñt esse plura. fm q̄ aliqđ tēpus pōt bis sumi. sicut in ꝓpolito cuz dr q̄ quattuor pticipia veniūt a ꝓbo cōi sumēdo futur bis. Uno mō pro futuro termiato in rus. Alio mō pro futuro termiato in dus

Dniunctio quid est

Postq̄ autor determiauit de pticipio Hic ꝫnter determiat de cōiunctione. Cuius ordinis ratio est. q̄a participiū est pars orōnis declinabilis. ido prius determinat de eo q̄ de ꝫiunctione. Sed cōiunctio pre-

Cõmentum persoris

ponitur prepõni. quia pfectior est prepõne. Cuius signũ est. quia plura accidentia ei accidunt q̃ prepõni. sed accidẽtia oriũtur a propetatibus rei significate p partem orõnis. ideo pars orõis (que habet plura accidẽtia) pfectior est. Et pus determiat de prepõne q̃ de interiectione. quia cõsiderat q̃ prepõ habet se per moduz partis. interiectio autẽ per moduz totius. quia ꝓiungitur tm̃ cuz substãtia. sed prepõnes quã doq̃ cuz verbo. z tũc non sunt prepõnes. sed aduerbia. Cõiunctio autem quãdoq̃ ꝓiungit substãtias. vt dicendo. sortes z plato currũt. qñ q̃ inter actus. vt sortes legit z scribit

Sciẽduz primo Q̃ priscianus sic definit cõiunctionez. Est pars orationis indeclinabilis. q̃ est cõiunctiua aliaz partiuz orõnis. quibus cõsignificat vim vel ordinem demõstrans. In qua definitõne ponitur (pars orõnis) loco generis. Et (indeclinabilis) ad differentiã partiũ declinabiliũ. Et finaliter ponitur (cõiũctiua aliaz partiũ orõnis) ad differentiã aliaz partiũ indeclinabiliũ. scz aduerbiꝝ prepõnis z interiectionis. Aduerbiũ em̃ nõ est cõiunctiuũ aliaz partiũ orõnis. sed soluz habet determiare significationem verbi. Similiter prepõ non ꝓiungit partem cuz parte. sed solũ retorquet casuale ad actuz verbi. interiectio em̃ soluz significat mẽtis affectum. z nõ est ꝓiunctiua aliaz partiũ orõnis. ideo ꝓiunctioni soluz cõuenit ꝓiungere ptes adinuicẽ Est (finaliter) est adinuẽta vt cõiunctio ꝓiungeret partes orõnis adinuicẽ. vt etiam sonat nomẽ ꝓiunctionis Nam dicit cõiunctio a cõiungo gis gere. Et licet cõiunctio quãdoq̃ ꝓiungat orõnes. non tamẽ cõiungit illas orõnes inquãtum tales. sed inquãtum ypothetice siue orõnes cõiunctiue quod idez est. Cum em̃ dicitur. sortes currit z plato disputat. hoc totum est vna orõ ypothetica. composita siue cõstituta ex duabus cathegoricis. tanq̃ ex duabus ptibus propinquis. ideo bene dicit priscianus. q̃ cõiunctio est cõiunctiua partium z non orationũ

Sciendum secũdo. q̃ cõiunctio ab autore nostro sic definitur. Est pars orõnis annectens ordinansq̃ sententiã. In qua definitione ponitur (pars orõnis) loco generis. z totuz residuũ loco differẽtie. Et ista definitio est eadem cuz definitione prisciani. Nam idez est annectere z cõiungere. Sed quia idez eodem modo captuz p seipm̃ nõ potest definiri. ideo melius ponitur annectẽs q̃ cõiungens siue cõiunctiua. vt dicit pscianus. Et licet sint idem ꝑm rem. differũt tamẽ ꝑm rationem Et nõ additur hec pticula (ordinans) superflue. quia aliud ostenditur per hoc q̃ dicitur ordinans. q̃ per hoc q̃ dicitur annectens siue cõiungens quod idem est. Per hoc em̃ q̃ dicitur (annectens) ostendit coniunctionem coniungere dictõnem dictõni. Sed per hoc q̃ dicit (ordinans) ostendit coniunctionem coniungere orationem orationi Exempluz. vt si sortes currit z plato mouetur Si sortes est albus. sortes est coloratus. Et hec oratio quare autor dicit annectens z ordinãs

Super donatū

Et licet vtrūmq; scilicet annectere z ordinare conueniat ꝓiūctioni. tā mē melius dicitur ꝓiūctio q̄ ordinatio· quia a frequētatione ꝓiūctionis ꝓiūctio sortitur nomē. sed ꝓiūctio frequētius ꝓiungit dictiones q̄ ordinet oro̅es. ideo sequitur q̄ melius nomīatur ꝓiunctio q̄ ordinati

Scienduz tercio. q̄ cō̅iunctionū quedā̄ sunt denotātes vim. z quedā̄ denotātes ordinem. Cō̅iunctōnes denotātes vim sūt copulatiue ꝓiūctiones Cō̅iunctōnes autē denotātes ordinē sunt coniunctōnes causales z rōnales Et differūt iste ꝓiunctōnes tripliciter. Primo quia ꝓiūctiones denotātes vim. pñt ꝓiungere dcōem dcōni. vt sortes z plato currūt Cō̅iunctōnes autē denotātes ordinem solum cō̅iungunt oro̅em oro̅ni. vt si sortes currit. sortes mouetur Secūdo differunt. quia ꝓiunctōnes denotātes vim indrīter possunt addi vtriq; extremoꝝ. sed ꝓiūctiones denotātes ordinem soluz ꝓiungūtur vni extremoꝝ z nō alteri. vt bene dicit. ioānes z petrus currūt. addēdo ꝓiunctionem copulatiuā subiecto. z etiaz bene dicit. iacobus legit z scribit. addendo cō̅iunctionē copulatiuā predicato Sed soluz dicimus: si sortes currit. sortes mouetur. z nō potest ꝓuerti. quia si ꝓuerteretur eēt falsa. Tertio differūt. quia ꝓiūctiones denotātes vim. ꝓiungūt diuersa extrema z nō habētia ordinē adinuicez. Sed ꝓiunctiones denotātes ordinem ꝓiungunt extrema que habent ordinem adinuicē. Et oībus istis ꝓiunctionibus ꝓuenit definitio data

Scienduz quarto. q̄ tria accidunt cō̅iunctōni. s. potestas. figura. z ordo. Cuiꝰ ratio est. quia oīe (quod accidit ꝓiunctioni) vel accidit ei grā vocis. vel grā significati Si grā vocis sic ē figura Si grā significati. hoc est duplicit. Vel accidit ꝓiunctōni inquātuz ē ꝓiungens siue annectens. vel ordinans sententiā Si primū sic est ptās Si secōm. sic est ordo. Et de istis accidētibus autor q̄ ordinē determinat. vt videbitur in sequētibus Et sic patet quid sit cō̅iunctio. z q̄ sint eius accidentia. z quē ordinē teneat inter ptes oro̅nis

Cōtra predicā arguitur primo sic

Simplicioza sūt ꝓioza ex additōne dicūt. vt dicitur ꝓmo metaphisice. sed prepō simplicior est cō̅iunctione. q̄ determīat tm̄ subam sed ꝓiunctio ꝓiungit tam substātias q̄ actus. ergo prepō debet p̄cedere ꝓiunctionē Secōo sic. Illud qō est vinculū rei nō est ipa res. sicut vinculuz canis nō est ipe canis. sed ꝓiunctio est vinculū partiū oro̅nis ergo ꝓiunctio nō est pars oro̅nis Tertio sic. Illud sine quo totuz pficipotest frustra sibi additur tanq̄ pars. sed sine ꝓiūctione fieri p̄t oro̅ pfcā eē. ergo nō est pars oro̅nis Quarto sic Cō̅iunctio ꝓiungit plures oro̅nes. vt hic. sortes currit. z plato disputat. ergo ꝓiunctio est pso rationū. z nō pars oro̅nis Quinto sic Species accidit ꝓiunctōni (vt dicit priscianus) ergo male dicit autor q̄ tantū tria accidūt ꝓiunctioni. scilicet potestas. figura. z ordo

Cõmentum versoris

Ad argumẽta in oppositũ

Ad primũ dicit. q ꝑm illuz respectuz ꝯiunctio dẽt sequi prepõnem. sicut ordinat prisianus Sz autor noster nõ habuit illuz respectuz. sed cõsiderauit q ꝯiunctio est pars orõnis pfectior (vt dcm est) cẽꝫ prepõ.

Ad scõm dicitur. q illud qõ est vinculuz) nõ est res cuius est vinculum. sed bñ alia res. sicut vinculuz canis licet non sit canis. habet tñ a cane aliam entitatẽ Sic sil'iter in proposito. ꝯiunctio est vinculuz noim et verboꝝ. ideo licet nõ sit nomẽ vel ꝓbum est tamen alia ps distincta ab illis. s. ꝯiunctio. sicut vinculuz canis ẽ res a cane distincta Ad tertiuz dr. q illud sine quo aliq̃d perfici põt) nõ additur sibi tanc̃ pars ꝑncipalis nrcessario requisita. sed tñ bene additur sibi tanc̃ pars minus ꝑncipalis soluz requisita ad bñ esse. z non frustra additur. q illud nõ fit frustra qõ nõ potest fieri ꝑ pauciora eque bñ Dicitur vltra q orõ sim pliciter vna siue cathegorica licet posset pfici sine cõiunctione. non tamẽ oratio hypothetica siue ꝯiunctione vna. Et quia (vt dicit aresto teles in ꝑmo peri armenias) sicut est aliq̃ oratio simpliciter vna. ita est aliq̃ oratio ꝯiunctione vna. ideo ꝯiunctio est ps orationis necessario requisita ad talez orationẽ Ad q̃rtuz dicit. q licet ꝯiunctio q̃nc̃ coniungat inter orationes cathegoricas. non tñ ꝯiungit inter eas vt st̃ diuerse orões. sed vt sunt vna orõ composita hypothetica. i. ꝯiunctõe vna. et sic ꝯiunctio semp est ps orõnis siue cathegorice siue hypothetice. Et licet inorõne hypothetica ꝯiunctio nõ sit vna pars orõnis materialiter est tñ vna formaliter Ad q̃ntuz dicitur. q donatus cõprehendit speciem sub figura z potestate. Similiter prisicianus cõprehendit potestatem sub specie Nã prisicianus sumpsit spẽm cõiter. vt se extendit ad potestatem. Et ideo nõ est ꝯtrouersia inter prisicianũ z donatuz in assignatione accidentiũ cõiunctionis

Potestas ꝯiũctõnũ quot

spẽs habet Postc̃ autor supius determiauit de accũtibus ꝯiunctionis in cõi. ea emierando. Hic ꝯnter determiat de vnoquoc̃ in spẽali. Et ꝑmo de potestate dicẽs. q ptãs cõiunctionũ habet q̃nc̃ species. h̃ est dicere q quinc̃ sunt ptãtes cõiunctionis. s. copulatiua disiunctiua. expletiua. causal'. z rõnalis. quaꝝ sufficiẽtia sic haberi potest Quia omnis ptãs cõiunctionis est quedã ꝓpetas que ineſt sibi. eo q hẽt vim cõiungendi. vel ergo illa ꝓpetas ineſt sibi grã copulatõnis expletionis disiũctionis causalitat̃ z rõnalis. Si primũ sic est ptãs copulatiua Si scõm sic est expletiua Si terciũ sic est disiũctiua. z sic de alijs. Et licet prisicianus etiã assignet aliam ptãtem sc̃z dubitatiuã. z etiam alias. nõ tamẽ oportet hic in ꝓpa forma enũerare tales. Sed sub sst̃ congrue alie cõprehendũtur Et iste quinc̃ ponũtur hic. quia st̃ magꝭ

Super donatum

generales ꝛ magis in vsuꝫ nostꝝ venerunt. Et ex ista sufficientia iam assignata patet quid sit ptās in cōmuni. ꝛ que sit vnaquecꝫ potestas i speciali. Nam potestas cōiunctionis in cōmuni est quedā ꝓpetas q̄ inest ei eo q̄ habet vim copulandi diuersa. Et eodez modo definiūtur alie potestates sequētes. attēdendo nomē cuiuslibet potestatis

Sciendū Primo. q̄ inter has potestates autoꝛ ꝑmo determiat de copulatiua. quia cōiunctionibus copulatiuis maxime cōuenit cōiungere. ideo sunt vere cōiunctiones ꝛ copulant inquātuz tales Et inde est q̄ copulatiue vocātur. ita q̄ tales cōiunctiones cōiungunt voces ꝛ ꝓcata simul Sed cōiunctiones disiūctiue solum cōiungunt inquātuz cōiunctōnes et nō inquātuz tales cōiunctiones. s. disiūctiue Et ita ꝯiunctiones disiunctiue cōiungunt voces ꝛ disiūgunt significata. ꝛ ideo dicit Boetiꝰ de ipa. ꝛ concoꝛdat cuz eo qđ dicit priscianus. s. q̄ cōiunctio disiuncti ua illa (que ꝯiungit simul respectu tercij). stare nō ꝑmittit Et ideo ipsa quia cōiungit voces bene dꝛ cōiunctio. Et quia disiūgit significata respectu tercij. ideo bene dꝛ disiūctiua. Et ita patet q̄ non est repugnātia dicere. q̄ aliq̄ est cōiunctio disiūctiua. quia ab alio hēt q̄ sit cōiunctio et ab alio q̄ sit disiūctiua. Silr etiam in ꝑma parte ostendit autoꝛ que sunt cōiunctiones copulatiue dicens. q̄ etcꝫ atq̄ ac ast st, cōiunctiones copulatiue. Et licet cōiunctio q̄ncꝫ ꝓponaꝫ ꝑm vocem. vt hic sortes ꝛ plato currūt. tamē ꝑm rem mediat inter ipas dcōnes. quia de rōne eius est q̄ semꝑ ponatur in medio eoꝝ que copulat. Vnde quotienscūcꝫ cōiunctio ꝛ ꝓponiꝫ. vel postponiꝫ duobus ntis ex parte suppositi ꝝbum debet poni in singulari nūero rōne zeumatis. vt sortes ꝛ plato currit. De cōiunctionibus disiūctiuis exēplificat autoꝛ de istis cōiunctionibus. aut ve ne nec an necꝫ. iste cōiunctiones ꝓpe sunt disiūctiones. cōiungit eiñ voces hoc est dcōnes. ꝛ disiungit significata respectu tercij. De expletiuis autoꝛ exēplificat. vt quidē equidē. ꝛ sic de alijs. Et dicūtur iste cōiunctiones expletiue. quia ꝑscianus dicit in fine maioꝛis voluminis. Iste cōiunctiones soluz veniūt in locutione vel oꝛōne cā metri vel causa oꝛnatus. ꝛ nō sunt necessarie in oꝛōne. Cum eiñ dicit. ego q̄dem affui. Nec cōiunctio quidē non ꝑficit oꝛōem. sed oꝛnat eam. quia si remouerēt nihilominꝰ esset oꝛō ꝑfecta. Et etiam hoc intelligēduz ē de alijs cōiunctionibus expletiuis

Scienduz secūdo. q̄ (vt dicit autoꝛ) causales cōiunctiones sunt hec si etsi etiāsi si siquidem ꝛc. Et dicūtur causales. quia cōiungunt effectum sue cause. vt cum dicitur. si sol lucet dies est. Illa coniunctio si coniungit effectum cum causa. Sed coniunctiones rationales sunt sicut ita itaq̄ ꝛ sic de alijs. Et dicūtur rationales. quia significant per modum cōiungentis ratione conuenientie quam habet antecedens ad consequens. Dicit enim ꝑiscianus. q̄ hec con

iūctiones. ergo ideo ꝛ cetera ſtʒ illatiue qꝛ ꝑcant illationē ꝯclusionis ex ꝑmiſſis. ꝛ qꝫ ꝯclusio cōcedi debet rōne ꝑmiſſaꝝ. Et dicūtur iſte voces diūctiones. quia ꝑcant copulationē totius argumēti. ſ. ꝯclusionis et ꝑmiſſaꝝ Cauſales āt ꝑcant copulationē cauſe cuꝫ effectu. iō priſcianꝰ diuidit cauſalē in ꝓtinuatiuā ꝛ ſubcōtinuatiuā. Vocat em̄ hāc ꝓiunctōem ꝓtinuatiuā. eo qꝫ denotat ꝓtinuatōem rei p̄cedentis ad ſequētem. vt ſi veneris ad me dabo tibi equū. ibi hec ꝓiunctio ſi eſt cōtinuatiua p̄cedentis ad ſequētem Sed donatus nō diuidit cauſalē. ſed capit eā ꝯmuniter vt ſe extēdit ad ꝓtinuatiuā. ideo nō eſt cōtrouerſia inter priſcianū ꝛ donatuꝫ

Sciendū tertio. qꝫ due ſunt figure cōiunctionis. ſicʒ aliaꝝ partiū. ſ. ſimplex ꝛ cōpoſita Simplex vt nā. ꝯpoſita vt nāqꝫ. que ꝯponitur ex iſtis duabꝰ dcōnibꝰ nam ꝛ qꝫ Et huiꝰ diuiſionis eadē eſt ratio ſicut in noīe. quia ab eadeꝫ ꝓpietate ſuītur figura in nomīe. ꝛ in aliis ꝑtibus oꝛōnis Iſti dcōnes ꝓiunctiue encletice nō dicūtur ꝓpe cōpoſite cuꝫ dcōnibus cuꝫ qbus ꝓferūtur. ſed magis ſtʒ eis addite poſt compōemi Et ſunt tres ꝓiūctiones encletice. ſcʒ qꝫ ne ve. Et dicūtur ideo encletice. quia inclināt ſupꝛa ſe accentuꝫ p̄cedentis ſyllabe. vt dominuſqꝫ. dominuſue. puta ſue

Sciendū quarto. qꝫ cōſequēter autoꝛ dicit qꝫ tres ſūt oꝛdines ꝓiūctionū. ſ. p̄poſitiuus. ſubiūctiuus. ꝛ cōis. Cuiꝰ ratio eſt. qꝛ tot ſunt oꝛdines ꝓiunctionū. quot ſtʒ modi oꝛdinādi ꝓiunctiones. ſed tribus mōis tantū ꝓiūctiones oꝛdinātur in oꝛōne. ergo tantū tres ſunt oꝛdines ꝓiunctionū Nam quedā ſunt ꝓiūctiones p̄poſitiue. vt ut ac aſt. Et iſtis ꝙuenit oꝛdo ꝓpoſitiuꝰ Alie ſtʒ ꝓiunctiones ſubiūctiue. que ſoluꝫ ſubiūgunt ꝛ poſtponūtur. vt qꝫ ve vel ne. ꝛ iſtis cōuenit oꝛdo ſubiūctiuus. Alie ꝓiunctiones ſtʒ que quādoqꝫ p̄ponūtur. ꝛ qñqꝫ poſtponūtur. vt ergo ideo igitur ꝛc. qbus ꝙuenit oꝛdo cōis. ꝛ ſic tantū tres ſunt oꝛdines ꝓiunctionū. Et ſic patꝫ. qꝫ oꝛdo in ꝓiunctione eſt quedaꝫ ꝓpꝛietas que ineſt cōiunctioni ex eo qꝫ ꝓponitur vel poſtponitur in oꝛōne. ꝛ ideo eſt qꝫ quedā ſunt cōiunctiones ꝓpoſitiui oꝛdinis. que dā ſubiūctiui. ꝛ quedā cōmunis vt viſum eſt. Et licet hoc nomē oꝛdo habeat plures acceptiones. Nam quādoqꝫ dicitur cetus angeloꝝ. id eſt ſocietas angeloꝝ. ſm qđ dicitur qꝫ nouem ſtʒ oꝛdines angeloꝝ. ſecūdo ē quoddā ſacramentū habens ſub ſe ſpecies (ſm quod dicitur) quidaꝫ eſt oꝛdo accollitatus. quidā ſubdyaconatus ꝛcīs. Quādoqꝫ etiā poꝰnitur ꝓ ſerie. vt in ouidio. qñqꝫ etiā dicitur modus narrandi vnum poſt aliud. quādoqꝫ oꝛdo dicitur cōcoꝛdia (vt de inferno dicitur) vbi nullus oꝛdo id eſt cōcoꝛdia. ꝛ nullo iſtoꝝ modoꝝ capitur hic. ſed capitur hic trāſſumptiue ꝛ ſilitudinarie. ad ſilitudinē oꝛdinis accepti ꝓ ſerie. quia ſicut in ſerie aliquid ꝓponiꝫ et aliquid poſtponiꝫ. ita etiaꝫ (vt dcm̄ eſt) alique cōiunctiones ſunt p̄poſitiui oꝛdinis. que ꝓponūtur in oꝛōne. Et alique ſubiūctiui que poſtponūtur. Vnde p̄dicte acceptiones cōtinentur in his metris. Angelicus cetus digne ſolet oꝛdo vocari. Oꝛdinat ꝛ narrat cōcoꝛdia dicitur eſſe

Super donatū

Cōtra predicta arguitur

primo sic. quicquid potest agere hz potestatem. sed oēs partes orōis possunt agere. qz possunt ꝓstituere orationem. g̃ omnes ptes orōnis habent potestatem. 2 p ꝫ ns potestas nō solum debet assignari soli ꝓiuncti oni ꝑ accidente. sed etiā alijs ptibus orationis Scdo sic. potestas cōiunctionis nō est genus. g̃ non hz sub se species. Añs patet. qz potestas ꝓiunctōis est accidens. sed illud (qđ est accidēs) non est genus. quia accidens 2 genus sunt predicabilia distincta. g̃ potestas non est genus.

Tercio sic. potestas causalis 2 rationalis non sint distincte inter se. g̃ non erunt quinqz potestates ꝓiunctionis. Añs patet. qz coniunctiones causales reddūt causam rei. sed rationales reddūt rationē rei. sed idez est reddere causam rei 2 rōnem rei. ergo 2c. Quarto sic. expletiue cōiunctiones ideo sic dicuntur. qz explent aut complent orationem. sed oratio nō potest esse ordinata nisi sit ꝓpleta 2 ꝑfecta. ergo tales ꝓiunctiones sunt necessarie in oratione. cuius oppositū dictū est supra Quinto sic. ordo ꝓuenit alijs partibus sicut ꝓiunctioni. sed nulli alteri parti assignatur ꝑ accidente. ergo nec ꝓiunctioni debet assignari Dato3 patet. qz quedā noia preponūtur 2 quedā postponūtur ergo 2c.

Ad argumēta in oppositū

Ad primū dicit. q licet oēs ptes orōnis habeant potestatem. tñ potius assignatur huic pti pro accidente q̃ alijs. qz coniūctio est vinculū aliaꝝ ptium orōnis. 2 hz ꝓiungere diuersa 2 hoc quodammodo facit ꝑ vim 2 violentiam. ideo oportet q habeat maxime potestatem ꝑ quaz sic inferat vim Ad scōm dicit. q idem ꝓpatum ad diuersa bene pōt esse accidens 2 genus Si em ꝓpat ad subiectū (cui aduenit post suum esse ꝓpletuz) dicitur accidēs Sed si ꝓpatur ad sua inferiora (de quib essentialiter predicatur). bñ potest esse gen9. sicut color ꝓpatus ad corpus est accidens. cū aūt ꝓparatur ad albū 2 nigrum est genus Similiter in ꝓposito potestas in ordine ad potestatem prepositiuā subiunctiuam 2 cōem est genus In ordine aūt ad ꝓiunctionē est accidēs Ad tercīū dr. q ꝓiūctio causalis reddit cām cū significet causaliter. Rōnalis ꝙo reddit cām cū rōne ꝑ modū ꝓsequntie. ideo differūt ille due potestates inter se. Ad quartū dr. q licet ꝓiūctiōes expletiue sint requisite in orōe quātū ad ornatū. tñ nō requrunt in ea quātū ad cē. sic q orō sine ipis fieri nō possit. 2 hoc ē qđ dictū est supr9 Ad qntū dr. q ordo fm oēm sui dignam nō accidit oīb9 ptib9 orōnis. hz solū ꝓiūctioni. qz soli sibi ꝓuenit ordinari añ 2 post 2 in medio orōis. Modo dictū est q ad hoc q aliqd debeat alicui assignari ꝑ accidēte. opz q illi pti ꝓueniat fm oēs suas dignas. Ulterius dr. q alie ptes orōnis hñt aliū modū ꝑ quā pñt situari in orōne. quē non hñt ꝓiunctiones. ideo melius assignatur ordo ꝓiunctioni pro accidente q alijs partibus orationis.

Cōmentum prisciani

De Prepositio quid est.

Postq̄ autor supius determinauit de ꝯiūctione. Hic ꝯsequenter in p̄ti capitulo vult determinare de prepositione. quare aūt ꝯiunctio precedat prepositionem dictū est prius de ꝯiunctione. Et q̄ prepositio p̄cedat interiectionem patet. q; prepositio est pfectior pars orōnis q̄s interiectio. q; interiectio significat mentis affectū. oīes aūt alie partes orōnis significant mentis ꝯceptum. licet eīm prepositio preponat oīb; alijs ptibus orōnis put ponitur in orōne vt sonat nomen eius Vnde dicit prepositio quasi pre alijs posita. et vt etiā dicit diffinitio prepositionis a Donato posita. cū in ordine partiū orōnis non preponit. sed postponitur oībus ptibus orōnis preter q̄s interiectioni Et cū sit ps indeclinabilis. est impfectior alijs p̄tibus prepositis Nam partes orōnis prepposite habent plures modos significandi. et significāt res quas prepositio significare nō potest Cui; signū est q̄ plura alijs partibus orōnis accidunt q̄s prepositioni Cuilibet eīm aliarum partiū tria accidūt ad minus. sicut coniūctioni (alijs aūt plura) modo pluralitas modoꝝ significandi arguit pluralitatem ꝓprietatum rei significate per aliquā partem orationis. et etiaꝫ p modos significandi eius. Item partes orōnis precedentes ipsam rem significant. prepositio aūt solum vnum modum significandi habet sez deseruire casui. vt postea dicetur

Sciendū primo. q̄ prepositio dupliciter additur alijs partibus orōnis. sez p̄ appositionē et p ꝯpositionez Per appositionē additur accusatiuo et ablatiuo. vt vado ad villam. sum in scholis. et tunc prepositio et illud cui adiungitur non faciūt vnam ptem orationis sed duas. sicut ad tēplum nō est vna dictio. sed due dictiones Sed p ꝯpositionez additur ntō et alijs obliquis. vt iniustus impius ꝛc̄ijs. Et etiā adiungitur verbis p ꝯpositionem. sicut pficio plego Et non adiungit ꝓnomini Dicit eīm priscianus in minori volumine. q̄ nulla p̄positio potest addi ꝓnomini p ꝯpositionem sz bñ p appositōem. sicut a me a te Cuius rō est q; ꝓnomē certā significatōem hz nō mutabilem. sed actus p̄positionis in ꝯpositione est variare significatū dictionis cui adiungit. et ideo ꝓnomen patit ꝯsortiū eius p ꝯpositōem Et sic ptz q̄ noī p̄ponit vtroqz mō pronomini aūt solū p appositōem Verbis et aduerbijs cōiunctōnibus et alijs ptibus indeclinabilibus solum adiungitur p ꝯpositionem et nō p appositionem Et si preponatur participio p appositionem hoc est ratione substantie significate p ipsum. quā hz a noīe. vt patet cū dicitur (cū legente sedi). i. cū illo qui legit. et ita noī ꝓprie per appositionem et per ꝯpositionē preponitur Et si alicui alteri ptī orōnis adiungit p appositionē. hoc est ratione noīs Et cū additur prepositio (alicui ptī per ꝯpositionē) tūc illa solū faciūt vnam ptem orōnis. vt infelix Vnde prepositio addita p appositionem casibus retorquet illa casualia ad actū

verbi Sed ꝓpositio iuncta per compositionem aut cōplet. aut mutat aut minuit significationem eius cui addit. vt patebit declarando diffinitionem ꝓpositionis

Sciendum secundo: ꝙ sic diffinit ꝓpositio ab autore Est pars orationis que ꝓposita aliis ꝑtibus ꝛc. In qua diffinitione (pars oōnis) ponit loco generis. ꝛ totū residuū loco differentie. ꝓpositio em̄ complet significationem illi⁹ cui adiungit. vt ibi rex est ꝑpotēs Similiter ibi perlego. i. ꝑfecte lego Et mutat. vt iniustus impius Et minuit. vt subridet. i. parū ridet Et isti tres actus ꝓueniūt ꝓpositioni addite ꝑ ꝓpositionē ꝛ non ꝑ appositionē Nam cū dicitur vado ad tēplum. illa ꝓpositio ad nec ꝓplet nec minuit significatōem huius dictionis templū cui adiungit Et in ista diffinitione potius tangunt officia que hz in ꝓpositione q̄ in appositōe. ꝙ ꝑpositio iūcta ꝑ appositiōem retinet naturam ꝓpositionis. per ꝓpositionem aūt adiuncta non retinet naturam ꝓpositionis Et quia difficilius est cognoscere illud qđ est preter naturam partis q̄ illud quod est de natura partis orationis. ideo in diffinitione tangit officium quod habet per compositionē et non per appositionem.

Sciendum tercio. ꝙ illa ꝓpositio in: non additur nominibus substantiuis ꝑ ꝓpositionem. sed solū adiectiuis Non em̄ dicitur inhomo sicut iniustus. ratio est. ꝙ hec ꝑpositio in significat privationem forme in materia. cū possibilitate regrediendi in ipsam Sed nōia substantiua significant substantiā informatam forma substantiali. que priuari non potest ab aliquo ꝛ ei iterum inesse. ideo non potest talī nomini addi illa ꝓpositio in. ꝑ compositionem. quia denotaretur ꝙ forma substantialis priuata ab aliquo posset ei iterum inesse Nam dicitur in secundo de generatione Impossibile est corruptum idem numero produci iterum. naturaliter loquendo. quod fieret si forma substantialis alicuius rei corrupte posset iterꝝ eidem in numero inesse. Forma aūt quam significant nomina adiectiua potest iterum alicui inesse postq̄ fuerit separata ab ipso. cum talis forma sit accidentalis. Nam talis forma adest ꝛ abest preter subiecti corruptionem. ideo hec ꝓpositio in additur adiectiuis ꝑ ꝓpositionem ꝛ non substantiuis. nisi illa substantiua sint abstracta accidentium. que idem cum ipsis importāt vt cū dicitur impietas iniustitia ꝛ sic de aliis. quia illa nōia secundum modum solum sunt substantiua. cū significent formam abstractam a subiecto. tamen sunt fm̄ rem adiectiua sicut accidentia in concreto Nā (vt dicitur in predicamentis) albū solam qualitatem significat. ideo cū albū significet formam accidentalem. etiā albedo significat eam

Sciendum quarto. ꝙ illa ꝓpositio in additur nominibꝫ adiectiuis vel fm̄ rē vel fm̄ modū. nō tn̄ additur oībꝫ adiectiuis sed quibusdā nō. nam istis adiectiuis albus niger non potest addi in nō em̄ dicit in malus inniger. ꝙ quedā adiectiua sūt etiā ꝓpleta ꝛ positiua. ꝛ res aliq̄ in natura hñtia ꝓria positiua ꝛ ꝓpleta in natura. ꝛ talis

Cõmentum versoris

bus adiectiuis non est addenda hec prepositio in. sicut ꝓtrariũ huius quod est albus ꝓcatur positiue ꝑm rem ⁊ vocem ꝙ hanc vocẽ que est niger ratione cuius non dicimus inalbus. Alia sunt adiectiua quoꝝ opposita siue ꝓtraria nõ hñt noĩa quo ad nos. sed significantur ꝙ priuationẽ suoꝝ oppositoꝝ. qz noĩa imponunt ꝑm qꝫ res innotescũt Et qz vna forma innotescit ꝙ priuationẽ alterius forme. ideo aliquibus formis sñt noĩa imposita ꝙ priuationem. ⁊ hmõi noĩa sunt iniustus infelix ⁊ sic de alijs. quibus additur illa prepositio in. Et significant priuationem quo ad nos. licet a ꝑte rei illa forma sit positiua Et sic patet quid sit prepositio. ⁊ quem ordinem habeat inter partes orõis. ⁊ quibus preponatur tam per appositionem q̃ꝫ per compositionem

Contra predicta arguit

primo sic. sicut se habet determinabile ad determinabile. sic se habet determinatio ad determinatiõem. sed illud (cuius prepositio est determinatio) p̃cedit verbũ. cuius verbi aduerbiũ est determinatio. g̃ prepositio debet p̃cedere aduerbiũ. ⁊ ꝙ ꝯs male ordinatur in hoc loco Secũdo sic. illud (qđ est ps orõis) debet esse suppositũ vel appositũ vel ad minus determinatio vni⁹ illoꝝ. sz nullũ illoꝝ est prepositio. g̃ nõ est ps orõnis Dinor ptz. qz non sit suppositũ vel appositũ. qz nõ est nomẽ vel ꝓnomẽ. nec ꝟbũ. nec est determinatio suppositi ⁊ appositi. qz nõ est nomẽ adiectiũ vel aduerbiũ Tercio sic. prepositio preponit ⁊ post postponit. vt dicendo ad patrem pubetenus. g̃ nõ est maior ratio quare dicat prepositio q̃ꝫ postpositio. Añs ptz. qz de sua rõe debet casuali preponi et verbo postponi. Quarto sic. ꝯplere ⁊ minuere sunt actus oppositi qui non possunt inesse eidem. g̃ male dr in diffinitõe prepositionis qꝫ cõplet ⁊ minuit significatũ dictionis cui adiũgitur Quinto sic. prepositio non preponitur nisi vni parti orationis. g̃ male dicit in diffinitione eius (ꝓposita alijs ꝓtibꝰ) Añs ptz. qz idem inquantũ idẽ nõ est aptum natũ facere nisi idẽ. vt dr secũdo de generatõe. sed p̃positio in se est eadẽ g̃ non debet determinare plures ꝓtes orõis. sz solũ vnã sicut aduerbiũ solũ est determinatio ꝟbi. ⁊ nõ alicuius alterius ꝓtis orationis.

Ad argumẽta in oppositũ

Ad primũ dr. qꝫ autor ordinando ptes orõnis non habuit illũ respectum. sed ꝯsiderauit qꝫ ꝓnomen significat substantiã sicut nomen. ⁊ in orõne etiam est pfectior pars q̃ꝫ prepositio. ideo immediate post nomen posuit pronomen ⁊ nõ ꝓticipiũ nec prepositionem. licet prepositio sit determinatio nominis Sz post verbũ ꝯsiderauit qꝫ aduerbiũ est determinatio eius sibi immediate inherẽs. ideo gratia illi⁹ aduerbiũ posuit ante p̃positiõem. qz etiã aduerbium est pfectior pars q̃ꝫ prepositio Ad scõm dr. qꝫ p̃positio est ps orõis req̃sita ab bñ esse orõis ⁊ nõ necãrio. ⁊ est determinatio appositi. Et licet nõ sit aduerbiũ. tñ prepositio cũ suo

Super donatū

casuali equipollet aduerbiali determinationi. vt dicit Prisciamus.

Ad terciū dicitur. q̄ prepositio non assumit nomē ab ordine quem habet a verbo. sed ab ordine quē hz cū suo casuali. qz ab vltimo z forz maliori fieri debet denoīatio. Sed ordinatio (quā hz ꝓpositio cū suo casuali) est formalis prepositioni. vt significare per modū retorquētis casuale ad actū qui est modus formalis z specificus ꝓpositionis. ideo ab isto sumit nomen ꝓpositio tanq̄ a formaliori. Etiam inuenta fuit prepositio ꝓpter nomen siue ꝓpter casuale z non ꝓpter verbum. ergo ꝛc.

Ad quartum dicitur. q̄ complere z minuere inquantū dicūt actū sunt actus oppositi. z non possunt inesse vni z eidem in numero. sed non sunt actus oppositi inquantū dicunt aptitudinē z referunt ad diuersa

Ad quintū dicitur. q̄ licet eadē prepositio fm actū non possit addi nisi vni casuali. potest tn̄ addi pluribus fm aptitudinē. sicut cū dicit a iohanne. licet hec prepositio a. actu tm̄ ponatur cum illo ablatiuo iohanne. tamen fm aptitudinem ponitur cū alijs.

Prepositiōi quot accidūt

Postq̄ autor determinauit de diffinitione prepositionis. Hic ꝓnr determinat de accidentibus eius Dicens. q̄ tm̄ vnū accidit prepositioni scz casus Et non debet intelligi q̄ prepositio habeat casum verū ꝓ accidente. qz si sic. tūc haberet declinationem. z esset pars declinabilis qđ est falsum. sed debet intelligi q̄ prepositio habeat casum. i. prepositio vult deseruire casui. Deseruit em̄ prepositio casui eo q̄ casui preponitur. z significat habitudinem casualis ad actum ꝟbi. qui casus terminat actum verbi mediante prepositione Ideo prepositioni accidit casus tanq̄ illud qđ determinat z specificat actū verbi Vnde in ꝓposito respondet autor vnū in singulari numero ad questionem in plurali factam. z sic est responsio satisfaciens querenti tm̄ z non questioni Nam Querit ibi autor sub forma discipuli vtrū sunt plura accidentia q̄ vnūz ipsius ꝓpositionis an nō. z respōdet q̄ tm̄ vnū accidit ꝓpositioni. ꝓ hoc em̄ autor satis rndet q̄ non accidūt plura accidentia prepositioni. z illa responsio satisfacit querenti z non questioni Etiā si queratur quot homines currūt. z respondeꝫ tm̄ vnus. ista responsio satisfacit querēti licet nō questioni Et sil'r est in ꝓposito Vn̄ species et ordo nō potuerūt accidere ꝓpositioni. qz nō potuerūt ei fm quālibet dr̄iam accidētaliter ꝓuenire Nā spēs deriuatiua z ordo ꝓpositiuꝰ z subiūctiuus nō ꝓueniunt ei. z ideo species z ordo nō dnt ꝓpositioni. ꝓ accidēte assignari

Primo sciendū. q̄ (vt ōt autor) ꝓpositio hz duos casus scz accm̄ z ablm̄ quibus deseruit. q̄ aūt prepositiones potius deseruiant istis casibꝫ q̄ alijs patet qz ꝓpositio non potest deseruire ntō nec vocatiuo ꝓ appositionem. qz ꝓ prepositionem ꝓpositam ꝓ appositionem accipitur diuersitas ꝓsonarū. et similitudo diuersitatis. que ꝓportionatur transitiue ꝛstructioni. nominatiuus aūt z vocatiuus intransitiue ꝛstruuntur Similiter prepoli

Cōmentum versoris

tio non potest deseruire genitiuo casui ꝛ datiuo. qꝛ licet sint casus transitiui ꝓnarum. nō tñ sunt casus transitiui actuū. sed ꝓpositio addita per appositionē notat actum transitionis. ideo prepositio addita ꝑ appositionē notat actum transitionis. ideo prepositio nō potest deseruire genitiuo nec datiuo Nam gtūs est proximus casus ntō Similiter datiuus est ꝓximus casus amicoꝝ Dare eīm ad amicos pertinet. sed inter amicos attendit vniformitas. ideo ꝓpositio nō seruit datiuo Ex quo ptꝫ q prepositio solū deseruit accō ꝛ ablō. qꝛ deseruit casibus. sed non gtō nec dtō nec ntō nec vtō. ergo solū accusatiuo ꝛ ablō. ex sufficienti diuisione casus. hoc aūt ptꝫ ex illa rōne. qꝛ accūs est ꝓximus casus transitiuoꝝ. ideo ad inimicos ptinet. Nā inimicoꝝ est accusare. eo q accusatio summa siue transitio est inter inimicos. Omnis aūt prepositio ꝑ appositionē ꝟstruit transitiue. ideo prepositiones deseruiunt accusatio Sīlr ꝓbatur de ablatiuo. qꝛ ablatiuus dat intelligere rapinā ꝑ ablationē. ꝛ ita ex ꝟsequenti dat intelligere transitionez. ideo etiā ꝓpositiones deseruiunt ablatiuo casui. Alia causa potest assignari. qꝛ ꝓpositio vel retorquet casuale ad actū verbi tanꝯ ad terminuz a quo. ꝛ sic deseruit ablatiuo. vt venio a domo Vel retorquet casuale ad actū tanꝯ ad terminū ad quem. ꝛ sic deseruit accusatiuo. vt vado ad patrem. q aūt verba significantia motum ꝟstruuntur cū suis terminis mediantibus prepositionibus patet. qꝛ in motu attingitur terminus per medium. non eīm fit motus de extremo ad extremum nisi per medium. Ꝫ prepositiones inuente sunt ad recipiendum eoꝝ habitudines siue motū Ideo ad hoc denotandū verba significantia motū ꝟstruuntur cū suis terminis mediante prepositiōe Et si aliqui termini ꝟstruerent cū suo verbo sine prepositione (sicut de ꝓpꝛijs noibꝫ villaꝝ est) hoc est ideo. qꝛ tales termini includunt in se circūstantiā prepositionis. Et ita ptꝫ q omnes prepositiones deseruiunt accusatiuo ꝛ ablatiuo casibus

¶ Sciendum secundo. q triginta sunt prepositiōes deseruientes accusatiuo casui. vt ad apud ante aduersus ꝛcījs. Oꝛt de istis sigillatim erit dicendū. qñꝯ eīm ꝟstruuntur cū accusatiuo. sicut cōgrue dicimus ad patrem apud villam. Oꝛt notat illa prepositio ad qñꝯ causam ad effectū. vt cū dicitur amice ad quid venisti. i. ad quā causam venisti. qñꝯ notat ꝟtrarietatem. vt cum ōr ad illum pugna. i. contra illū pugna. qñꝯ notat proximitatem. vt cū ōr sedeo ad fontem id est iuxta fontem. quandoꝯ ostendit locum. vt vado ad templū Et cōponitur hec prepositio ad cū dictione incipiente ab a. b. h. i. k. m. ꝛ v et qñꝯ admittit d. qñꝯ eīm ꝟponitur cū dictione incipiente ab a ꝛ tūc manet integra. vt adaperiat dominus. qñꝯ cū dictione incipiente a b. vt abbreuio. qñꝯ cū dictione incipiente ab h. vt adhereo. cum i. vt adiuuo. cum v. vt aduenio. cum m. vt admitto. cum q. vt acquiro. Cum alijs litteris admittit d. ꝛ transit ad alias litteras cū quibꝫ ꝟponit. in c vt accipio. in f. vt affero. in g. vt aggrego. in t. vt adtraho De hac prepositione apud dat autoꝝ exemplū ꝛ de sequētibus. vt apud villā. de ante. vt ante edes. de aduersum. vt aduersum inimicos. Cū aduersuz

ostendit ꝓtrarietatem. ꝛ est ꝓpositefigure de ad ꝛ versum . ꝛ possumus dicere aduersum vel aduersus. sicut rursum vel rursus Et ꝑm autorē nulla prepositio est ꝓpositefigure. ideo possumus dicere ꝑm ipm q illa prepositio aduersum nō est ꝓpositefigure. sed deriuat ab hoc noīe aduersus a um. De hac prepositione cis dat autor exēplum. vt cis renus De citra. vt citra foꝝ. Inter cis ꝛ citra sic differūt inter se. q ꝓprie hec prepositio cis debet poni cū ꝓprijs nominibus fluuioꝝ vel montiū. vt cis renū. cis ſynai. sed hec prepositio citra semp vult iungi cū noībus appellatiuis ꝛ non ꝓprijs. Similiter hec ꝑpositio cis nunq̄ recipit ꝓpationē sed citra recipit De circū exemplificat autor. vt circū vicinos. ꝛ denotat circūstantiā tā in appositōe. vt circū vicinos. q̄ etiam in ꝓpositione vt circūdo. Quāq̄ etiā ponit aduerbialiter. vt in virgilio. De circa aūt autor dat exēplum. vt circa tēplum. ꝛ denotat ꝓximitatez. ꝛ ponit q̄q̄ ꝑ iuxta. vt circa solū . vel circa mare Et differūt hec due prepositiones circū ꝛ circa. q circū denotat circūstantiā . ꝛ circa ꝓximitatez. Similiter circū in ꝓpositōe ꝑponit vt circūdo . circa ꝑo solū in appositōne. vt circa templū. Est vna illaꝝ ꝑpositionū ꝓponitur cū alia. vt circūcirca et est aduerbium locale. Iste due ꝑpositiones etiam differūt ab hac prepositione circiter . q circiter adiungit tm̄ casibus significantibus tps et semp ad etatē ptinent. sicut dicit Remigius . ꝛ hoc etiā tangit exemplum autoris . sed hec due prepositiones circa ꝓiunguntur tam dictionibus significantibus tempus q̄ locum

¶ Sciendū tercio. q hec prepositio ꝓtra denotat ꝓtrarietatem tam in ꝓpositione q̄ in appositōe. in appositiōe. vt vado ꝓtra hostes. In ꝓpositione. vt ꝓtradico . q̄q̄ etiā ponit sine casu aduerbialiter. vt in virgilio Quāq̄ dicit ꝓximitatem ꝛ ponitur ꝓ ante. vt ite in castellum quod ꝓtra vos est. i. ante vos Sed erga ꝑpositio denotat officiū bonū . vt ille est benignus erga me vel ꝓximum . ꝛ hz semper poni cū casuali suo in significatione bona Est hec ꝑpositio inter q̄q̄ apponitur. vt inter naues. inter piscatores Quāq̄ ꝓponitur. vt interficio interpono Unde inter pone tuis interdū gaudia curis Quāq̄ ponit aduerbialiter. vt ille venit dextrorsum. ille sinistrorsum. ille venit intro Similiter hec prepositio intra nunq̄ ꝓponit. sed apponit. vt cū dicitur intra menia sedent discūbentes . q̄q̄ sumit aduerbialiter. vt tu es extra ego vero intra ꝛ recipit ꝓparationem. vt intra interior intimus Similiter hec ꝑpositio infra non ꝓponit. sed apponitur tantū. vt cū dr sedeo infra tectum. tu vero morāris infra muros. quandoq̄ vero sumitur aduerbialiter. vt dicendo infra patebit Est etiam recipit ꝓpationem . vt infra inferior infimus Similiter hec ꝑpositio iuxta non cōponitur. sed apponitur. vt iuxta maccellum morant carnifices Sed hec prepositio ob quādoq̄ apponitur. vt ob augurium. quādoq̄ vero componitur . vt obutor. Et in compositione quandoq̄ ostendit contrarietatem . vt obiicio Sed hec prepositio pone nunq̄ componitur . sed apponitur suo casuali. Est notat localem circumstantiam. vt pone tribunal. ꝛ quādoq̄ ponitur aduerbialiter. Sed hec prepositio per q̄q̄ in appositione sig

Cõmentum verſoris

nificat locũ. vt cũ dicitur vado per campos .quandoq; ſignificat tem⁹ pus. vt in pſalmo per diem ſol non vret te. quãdoq; oſtendit cauſaz. vt per virtutẽ. qñq; iuramentum .vt p deum celi. In ꝓpoſitione vero qñ q; denotat pfectionez. vt pficio. quandoq; augmentum. vt perdormio et ſic ponitur pro hoc aduerbio valde .quandoq; oſtendit rei negatio⁹ nem. vt perfidus. id eſt fidem negans.

Sciendum quarto. q; hec prepoſitio prope localem cir cumſtantiam ſignificat. vt ſedeo ꝓpe feneſtram. qñq; capit aduerbiali⁹ ter. vt ſcitote quoniaz regnũ celorum prope eſt. z recipit ꝓparatõem et nunq; ꝓponit .ſed apponitur ſemp Similiter ꝓpter apponit z non cõ⁹ ponitur. nec etiã ponitur aduerbialiter. Sed ſemp eſt prepoſitio. z ſig⁹ nificat circũſtantiã cauſalem cũ illo cũ quo capitur vt propter lucem. hic denotat cauſam tempozis ꝓpter beatitudinem. hic denotat cauſaz finalem. Sed hec prepoſitio poſt ꝓponitur z apponit .ꝓponit vt poſt⁹ pono Apponit vt poſt tergũ. z qñq; oſtendit circũſtantiã localez. vt cũ dicit poſt parietem. vel ego vidi hoiem poſt eccleſiaz Quandoq; etiã ponitur aduerbialiter .vt loquor ego prius .tu vero poſt Et ſm hoc recipit ꝓpationem Oct hec prepoſitio trans ꝓponit z apponit vt trans ripã. in ꝓpoſitione vero ſemp ſumit pro hac prepoſitõe vltra Et in cõ poſitione tenet oẽs litteras. exceptis trado traduco. in quibus non ſer⁹ uat. n. z. s. vñ⁹. Trans in ꝓpoſitis n s vbiq; ſeruabit. Exceptis tra⁹ do traducoq; remotis. Oct etiã qñq; ponitur p vltra in compoſitione vt tranſeo Octiam ſumit pro hac dictione ſuper. vt tranſgredioz. id eſt ſupergredioz. Sed hec prepoſitio ꝑter qñq; eſt ꝓiunctio prepoſitiua. z qñq; ꝓponit z apponit. qñq; tenetur excluſiue. vt cũ dicit. omnis homo preter areſtotelem ꝓſurgit. qñq; ꝓponitur vt pretermitto . Hec prepoſi tio ſup localem circũſtantiam ſignificat. vt deus ſedet ſup celos. qñq; ponitur aduerbialiter. vt tu es ſuper. Oct differunt ſup et ſupra. qz ſup ꝓponitur. vt ſupſedeo. ſupra vero nunq; Similiter ſupra recipit ꝓpa⁹ rationem. ſup aũt non. Sed hec prepoſitio vſq; apponitur accõ. vt vſ⁹ q; occeanũ. z quandoq; ſibi aſſociat alias ꝑpoſitiones. vt vſq; in pfun dum maris Et qñq; ponit aduerbialiter. z qñq; ꝓponitur. vt quouſq; et quãdoq; trãſponitur. vt vſq quo. Sed hec prepoſitio ſecus nunq; ꝓponitur. ſed ſemp apponit. vt cecus ſedebat ſecus viam. z oſtẽdit cir cũſtantiam localem Hec prepoſitio penes etiam nõ ꝓponitur. ſed ap ponitur tantũ. vt penes arbitros Oct nunq; ponitur aduerbialiter Et ſic patz quibus caſibꝫ hec prepoſitiones deſeruiant. z quibꝫ non z quo modo diſtinguantur inter ſe

Cõtra predicta arguitur

Primo ſic. alique prepoſitiones ꝓponũtur cũ aliꝭs. vt ad ꝓponitur z ſic de aliꝭs. alique aũt non. ergo prepoſitiones debent dici ꝓpoſite figure et ſimplicis. z per ꝓſequens figura debet aſſignari pro accidente prepo ſitionis Secundo ſic, alique prepoſitiones recipiũt ꝓpationem. vt

Super donatum

prope ꝛ multe alie. ergo cõparatio debet assignari pro accidente ¶ Ter cio sic. cui accidit casus. eidem accidit declinatio. sed prepositioni non accidit declinatio. cũ sit pars indeclinabilis. ergo nec ei accidit casus ¶ Quarto sic. ntũs est dignior suis obliquis. sed dignioi plura accidũt et subseruiunt q̃ minus digno. sicut regi plura q̃ militi. ergo prepositiones potius debent deseruire nominatiuo q̃ accusatiuo ꝛ ablatiuo ¶ Quinto sic. iste dictiones ante citra vltra a Prisciano in maiori volumine ponuntur inter aduerbia. ergo male ponũtur hic ab autore inter prepositiones deseruientes accusatiuo casui.

Ad argumẽta in oppositũ

¶ Ad primũ dicit. q̃ licet alique ꝓpositiones ꝯponant cũ aliquibus ꝓpositionibus. tñ ꝓpositio ꝯposita nõ manet prepositio. sed redit in naturam dictionis cũ qua ꝯponitur Nam (vt ỹt priscianus) ꝓpositio ꝯposita cũ alia dictione cadit in eandẽ ptem orõis cũ illa. ꝛ illa dictio ꝯposita nõ est prepositio. sed alia pars orõnis. ergo ꝛc. Etiã licet vna ꝓpositio alteri ꝓponatur. nõ tñ hoc est sub rõne ꝯpositõis. sed sub rõne appositionis. ꝓm q̃ ỹt Alexander ibi (Vox cuiꝰ ps est ꝛc.) ideo in ꝓpositione nõ est figura ꝯposita. q̃ omne accidẽs assignatũ pti debet ei dem ineſſe ꝓm quãlibet sui dñaz. sed sic nõ est de figura in prepositõe. q̃ ꝛc ¶ Ad secõm dr. q̃ iste ꝓpositões nõ recipiũt ꝯpationẽ inquantũ prepositiones sunt. sed inquantũ cadũt in naturã aduerbioꝝ. ꝛ ideo ꝯpabilitas istaꝝ arguit ꝯpabilitatẽ in aduerbijs ꝛ non in prepositionibus ¶ Ad terciũ dr. q̃ prepositio non hz casum tanq̃ modũ significandi sed hz casum cui deseruit. vt superius patuit. ¶ Ad quartũ dr. q̃ licet ntũs sit dignior suis obliquis inquantũ est ꝓncipiũ eoꝝ. nõ tñ est dignior ipsis quantũ ad receptionẽ sui transitꝰ. qui importat ꝑ prepositionẽ ¶ Ad quintũ dr. q̃ quando iste dictiones determinant verba sic sunt aduerbia. ꝛ sic capiuntur a Prisciano. sed q̃n apponuntur suo casuali tunc sunt ꝓpositiones ꝛ sic considerantur a donato.

Da prepositões ablatiuo

casui deseruientes ¶ Postq̃ autor determinauit de ꝓpositionibus accusatiui casus. hic ꝯr determinat de ꝓpositionibus ablatiui casus dicens q̃ quindecim sũt ꝓpositiones ablatiuo casui deseruientes. scz a ab abs ꝛcẽtꝝ. Et ponit autor exempla q̃ ponũtur cũ ablatiuo. vt a domo. ꝛc. vt ptz in textu Vñ ista prepositio a est prima inter oẽs prepositiones ablatiuo casui deseruientes. Et q̃nq̃ ostendit locũ. ꝛ hoc quadrupliciter. q̃nq̃ ostendit locũ a quo. vt a domo. q̃nq̃ ỹt distantiã loci ad locũ. vt a mari vsq̃ ad mare. q̃nq̃ in loco ꝙmansionẽ. vt sede a dextris meis. quandoq̃ locũ originalem. vt a grecis. quandoq̃ etiã notat causam. vt a dño factum est istud. quandoq̃ vocem. vt a voce tonitrui tui formidabũt. i. propter vocem tuã. q̃nq̃ significat tempus. vt a quo

cepit ille egrotari a peste. qñcz extensionem tpis ad tempus. vt a mane vscz ad meridiem Et ofa illa hec prepositio ab etiã notat Hec est differentia. nisi qr ꝯstruit cũ dictione incipiente a vocali. Sed hec ꝓpositio abs ostendit qñcz priuatõem. vt qui fornicat abs te. i. priuetur abs te primo. q hec ꝓpositio cũ copulat tripliciter

Sciendũ Quãdocz copulat vnũ alteri ꝑ ꝯpositionem alterius. vt socrates cũ platone currit. qñcz copulat aliqd accidens cũ psona. vt socrates cũ fletu currit. quãdocz diuersas psonas p ꝯpositionẽ alteri⁹ ꝓprietatẽ. ita tñ q illud qd copulat ꝓprietatẽ ponat in plurali. vt premia cũ lantia diuido socrati. qñcz excellentiã denotat. vt miles vadit cũ rege. qñcz stat p anastrophaz. vt iohannes loquit mecũ. qñcz parietẽ. vt ille sedet cũ socio. tu cũ pareb⁹ dis. qñcz cũ instrumẽto. vt iohãnes pcutit cũ gladio Et multa alia offi cia denotat. que tñ plixitas enũerare nõ admittit Similiter hec prepo sitio de denotat locũ. Silr iste due ꝓpositiones ex z e. vt educo deduco exeo. Et hec tres ꝓpositiones eodẽ modo se habent. qñcz eñ denotat materiã. vt domus ꝯstat ex lignis z lapidibus. qñcz nũerum. vt vnus de paganis vel iudeis. qñcz ptem vel ptitionẽ. vt da mihi ex vel de pane tuo. qñcz ptem discretiuã. vt vnus ex vel de discipulis meis Sed illa ꝓpositio de plurib⁹ modis sumitur vno mõ pro ex. vt annulus est de auro. i. ex auro. Sedo importat circũstantiam rei de qua fit sermo. vel rerũ que locutionem habent memoratiuã. vt iste loquitur de cesare id est loquendo reducit cesarem ad memoriam. qñcz denotat finem. vt questio est de genere vt vtrũ aĩal sit genus hominis. ad hũc finẽ reddit significatio ꝓpositionis Sed significatiões hab⁹ prepositionũ clam coram z sine ꝯtinent in hoc ꝟsu. Horã psonas. clãcz denotat z sine ꝓuat.

¶ Sciendum secũdo. q hec prepositio pro qñcz significat locũ. vt sedeo p tribunali. qñcz denotat vicem. vt iste loquit p isto qñcz causam vt p dolore mortuus est. i. dolor fuit causa mortis ei⁹. qñcz ponit pro illa prepositione fm vt p meritis. i. fm merita. qñcz pre tpe vt habeas tempus p tpe. qñcz precium. vt emi panem tribus nummis qñcz equialet huic prepositioni in. vt pro testimonio. i. in testimonio Ista aũt prepositio pre significat locũ. vt iste est pre oculis. i. añ oculos qñcz causam. vt pre timore perterritus fuz. i. causa timoris. qñcz notat ꝯpationem cũ precisione. vt preciosus forma pre filijs hoim Hec ꝓpositio tenus ostendit locum. vt puberenus. qñcz ostendit tps. z sic patet que z quot sunt prepositiones ablatiuo casui deseruientes.

¶ Sciendum tercio. q quatuor sunt prepositiões vtrũcz casui deseruientes. s. in sub sup z subter. sed hoc est differenter. qr iste prepositiones deseruiunt accusatiuo casui. qñ ꝯstruunt cũ ꝟbo significante motum z hoc est quod dicit autor cũ dicit q construunt cũ accusatiuo casu quando significamus nos vel quoslibet. i. ad alios ire ad locum vel isse. id est iuisse ad locum vel ituros esse ad locũ sed deseruiunt ablatiuo casui. quando ꝯstruuntur cum verbo significante quietez in loco Et ideo dicit autor q deseruiunt ablatiuo casui quando signi

Super donatum

ficamus nos esse in loco vel fuisse in loco Et ꝓsequẽter dat autor exem pla de istis quatuor prepositionibus. s. quando ꝓstruuntur cũ accusa/ tiuo casu et quando cum ablatiuo Et primo de in. vt itur in antiquã siluam. ibi in ponitur post illud verbum itur. quod significat motum. ideo construitur cum accusatiuo. Aliud exemplũ dat de ipsa quan/ do construitur cũ ablatiuo post verbum significãs quietem in loco. vt iste est stans celsa in puppi. id est in naui alta Consequenter dat exem/ plum de illa prepositione sub. vt potestq; sub ipsos nituntur gradibus et sic construuntur cum accusatiuo casu Cum ablatiuo vero vt arma sub aduersa posuit radientia quercu¶ Consequenter autor dat exem plum de hac prepositione super. vt multa super priamo rogitans. id est de priamo. Quando eñ significat locum magis deseruit accusatiuo quã ablatiuo. hoc est quando significat mentionem de aliquo fieri. tũc construuntur cum ablatiuo. vt rogitans multa super hectore. id est de hectore Post hoc dicit q; hec prepositio in ponitur pro contra. vt in ad ulterum. id est contra adulterum. Et quandoq; ista prepositio in signi ficat locum. vt exemplificatum est finaliter. Super ꝛ subter ostendũt locum sed diuersimode Undeuersus. Pugno super montem. inuitus eo. subter hostes.

Sciendum quarto. q; (vt dicit autor) quedaz sũt prepositiones que a dictionibus sepa/ rari non possunt. vt di. dis. re. se. an. co con. hoc est q; per se nihil significant. sed significant per hoc q; adiun/ guntur dictionibus significatiuis. vt cũ hoc verbo duco ꝓponitur di. et cum hoc verbo trabo componitur dis. ꝛ cum hoc verbo capio com/ ponitur re. ꝛ cum hoc verbo cubo componitur se. ꝛ cum hoc verbo gra dior componitur con. vt congredior. et cum hoc verbo plector compo/ nitur an. vtamplector. Et predicte species nunc̃ reperiunt separatim in aliqua oratione vel locutione Similiter dicit autor. q; due sunt pre/ positiones que componi nõ possunt. vt apud ꝛ penes Similiter (sicut dictum est prius) alique prepositiones non possunt componi sicut cõ tra ꝛ extra. hoc tamen est verum capiendo compositionem specialiter. vt distinguitur contra syllabicam adiectionem Sed capiendo compo sitionem generaliter pro omni compositione. sicut pro syllabica adiecti one. sic omnes alie prepositiões preter has duas. scilicet apud ꝛ penes componi possunt. Et dicit autor. q; quedaz sunt prepositiones que cõ iungi non possunt ad denotandum q; ibi capit compositionem genera/ liter. Et sic patet quot sunt prepositiones ablatiuo casui deseruientes. et quot ꝛ que vtricz casui deseruientes. scz tam accusatiuo q̃ ablatio et que possunt ꝓponi ꝛ que non. ꝛ que separari ꝛ que non

Cõtra predicta arguitur

primo sic. in omni motu terminus a quo p̃cedit terminũ ad quẽ. sed p̃ positiões deseruientes ablatio casui retorquẽt casuale ad actũ tanq̃ ad

Cõmentum versoris

terminũ a quo. ergo prepositiones ablatiuo casui deseruientes debent precedere prepositiones accõ casui deseruientes ¶ Scdo sic. prepositio addita dictioni p appositiõem dz pcedere eandem dictionẽ. Sed ten⁹ non pcedit ablm. cũ dicitur pubetenus. g̃ tenus non est ꝓpositio deser⁹ uientes huic abtõ pube ¶ Tercio sic. si di dis ꝛc. non possent separari a dictionib⁹. sequerek q̃ non essent dictiones p se. ꝛ si nõ essent dictiones p se. non essent ptes oꝛõnis. ꝛ si nõ essent ptes oꝛõnis nõ essent ꝓpositiões g̃ male dicitur q̃ ille dictiones non possunt separi ¶ Quarto sic. quic⁹ quid potest dici p se ḳest dictio p se. sicut quicquid pot albari est album sed iste prepositiones di dis ꝛcijs. possunt p se dici. qꝛ autoꝛ eas profert. dicendo di dis. g̃ sunt prepositiones per se sepate ab alijs dictionibus ¶ Quinto sic. oĩs pars posita in oꝛõe potest ꝓiungi cũ alia dictione. sz apud ꝛ penes possunt poni in oꝛõne. g̃ possunt ꝓiungi cum alijs. g̃ male dicit autoꝛ q̃ apud ꝛ penes sunt que ꝓiungi non possunt

Ad argumenta in oppoſi.

¶ Ad primũ dicitur. q̃ oꝛdinãdo illas prepositiones autoꝛ nõ habuit illam ꝓsideratõem. sed ꝓsiderauit oꝛdinem casus ad casum. ita q̃ pre positiones se habent adinuicem sicut casus quibus deseruiunt. ideo cũ accusatiuus precedat ablatiuũ. prepositiones deseruientes ablatiuo se quuntur prepositiones deseruientes accusatiuo casui ¶ Ad secundũ dicitur. qꝛ hec prepositio tenus causa oꝛnatus postponit suo caluali. ꝛ intentionaliter p̃ponitur ꝛ hoc sufficit. ¶ Ad terciũ dicitur. q̃ di dis ꝛcijs. sunt partes incõplete. qꝛ hñt solũ vnũ officiũ ppositionis. scz ad⁹ di p ꝓpositionẽ. ideo sunt ptes incõplete. ꝛ nõ ꝓplete siue pfecte Ad quartũ dicit. q̃ iste prepositiões sunt dictiones p se. capiendo dictionẽ generaliter pro omni illo quod dicendo pfertur. Sed non sunt dictões p se sepate ab alijs. capiendo dictionem p voce p se significatiua incom⁹ pleta. sicut capit q̃ dicit autoꝛ. q̃ hec prepositiones non possunt separi a dictionibus ¶ Ad quintum dicit. q̃ apud ꝛ penes bñ adiunguntur dictionibus per appositionem ꝛ hoc autoꝛ voluit. sed non adiungitur dictionibus per compositionem

Interiectio quid est

Postq̃ autoꝛ supius determinauit de ꝓpositõe. Hic ꝓsequenter determinat de interiectõe Cuius oꝛdinis rõ est. qꝛ interiectio inter oẽs ptes oꝛõnis est impfectioꝛ eum solum significet mentis affectũ. ideo priscian⁹ ipam collocãdo. nul lã ponit diffinitõez ei⁹ Nã ꝓsiderauit interiectõez ꝓsimlẽ habere signi ficatõez cũ aduerbio. iõ ipam int̃ aduerbia ꝓputat. ꝛ int̃ aduerbia de ipa facit mẽtionẽ Et recitat ibi opinionẽ grecoꝛ. q̃ eã et⁹ int̃ aduerbia locauerũt Sz donat⁹ ꝓsiderauit interiectõez p se aliq̃d ꝑcare. iõ ipsaz int̃ ptes oꝛõis posuit. ꝛ spẽalez de ipa facit mẽtionẽ. ipaz diffinit⁹. ꝛ et⁹

assignando sibi aliquod accidens. sicut fecit in alijs ptibus orõis. Vñ interiectio fuit inuenta ad designandũ affectus in animo existentes. de quibus affectionibus animi ꝛ ex quibus passionibus maxime ꝯmouemur affectando Nam aduenientе alicui magna leticia. commouetur anima pre nimia leticia Vel aduenientе alicui dolore. ipe animus multum ꝯmouetur. ideo habemus vnã ptem designantem predictas passiones. sicut est interiectio. ideo est pars orationis significans mentẽ affectum. ꝛ non ꝯceptum sicut alie partes orationis.

Sciendum primo. ꝙ interiectio describit ab autore sic (Est ps orõnis affectũ mentẽ significãs voce incognita) vbi pars orõis ponitur loco generis ꝛ totum residuum loco differentiarũ aliarũ ptium orationis. que oẽs significant mentis ꝯceptũ. significant em̃ significata sua voce cognita ꝛ perfecta. ꝛ non sicut interiectio. que significet voce incognita patet. qꝛ interiectio est circa voces nũ deliberatas Anim⁹ em̃ circa tales voces nõ deliberat. ꝛ ideo talis vox indeliberate ꝛ incomplete formatur Q; aũt ratio circa tales voces non deliberet patet. quia cũ aliqua passio vehemens afficit aiam. tũc aĩma subito prorumpit in voces interiectionales. ꝛ pre nimia passione (q̃ sic affecta est) non põt circa tales voces deliberare. Nam ille passiones aduenientes anime perturbant ꝛ afficiũt ipsam. sic ꝙ nõ potest litteraliter ꝛ debite illud quod intendit pficere. ideo ꝓfert verba corrupta. Vnde si quis videat aliquẽ impetuose currentem. tũc ex illa visione si hz metũ. ꝙ nõ põt debite ꝛ determinate illud ꝓferre. sed subito dat voces huius partis orõnis. ach sca. Vel aliqõ ꝯsimile. ideo ỏt autor modoꝛ significãdi ꝙ mot⁹ subit⁹ nõ est rõis amic⁹. i. nõ est ipositꝰ a rõe. nec pt haberi fm rõez determinatã

¶ Sciendum secundo. ꝙ interiectiones non possunt cõponi cũ aliqua parte orõnis Nam (vt dicit prisscianus) nomẽ hz ꝯponi cũ omni pte orõnis p̃ter q̃ cũ interiectione. cũ ptcipio vt edificans. cũ verbo vt armiger. cũ ꝓnoĩe vt hmõi. cũ ꝯiũctione vt vtroq̃. cũ ꝓpositione vt impie. cũ aduerbio vt satisfacio. cũ interiectione vero nõ põt nomẽ ꝯponi. vt ostendit. qõ tũ faceret si possibilis esset ꝯpositio nominis cũ interiectione Nã ipse manifestat ꝯpositionez nois diuersimode fieri. ideo hic proch dolor nõ est ꝓpie dictio sed orõ. cũ interiectio nõ inueniat ꝯposite figure. vt dictũ est Et hoc satꝭ ptz ꝑ hos ꝓsus Iohãnis de garlandia Proch dolor ꝯceptũ diuersum reddere dz Interiectiua vox nõ ꝯponit vlla Nec est nugatio dicẽdo proch dolor. qꝛ licet interiectio significet dolorẽ. hoc tũ est diuersimode. qꝛ ꝑ hanc dictionẽ proch. significat dolor ꝑ modũ affectus. Sed ꝑ hanc dictionẽ (dolor) ꝑ modũ ꝯceptus. ꝛ ideo diuersimode ꝓcat dolor hic ꝛ ibi. Vñ quedã interiectiones exigunt ntm̃. vt proch dolor. q̃dã dtm̃ vt ve malis. q̃dã accm̃ vt heu me miserũ Et hui⁹ diuersitatis rõ est. qꝛ quedã interiectões significant affectũ absolute. ꝛ iste exigũt ntm̃. qui est casus absolutus sicut proch ille ntũs dolor significat idẽ qõ proch Sed proch significat sub rõne affectus Dolor ꝯo sub rõne ꝯceptus Alie st; interiectiones signi

Cõmentum versoris

ficantes affectum in ordine ad aliud. z iste regunt obliquos

¶ Sciendum tercio. q̃ illa dictio o qñcz est interiectio. qñcz aduerbiũ. z ita hz duplicẽ significatõem. scz interiectionalez z aduerbialem. qñcz est aduerbiũ optandi. vt o vtinã vestra gens. qñcz est aduerbiũz vocandi. vt o petre. qñcz est interiectio dolentis. vt o dolor ineffabilis. qñcz est interiectio admirãtis. vt o ecce magnũ mõstrum. et potest ostendi per hos versus O dolet clamat stupet indignatur et optat. Dum vocat optat tũc aduerbia signat Indignatur stupet z dolet interiectio fiet Ut sic patet q̃ qñcz est littera z qñcz dictio. z quandoqz syllaba. z hoc differenter Nam o littera differt ab o syllaba. sicut formabile a formato. q̃ put est littera est vox simplex ordinabilis ad significandum cum alia. put vero est dictio habet naturam vocis ordinate ad significandum in se z in alio.

¶ Sciendũ quarto. q̃ (vt dicit autor) tm̃ vnuz accidit interiectioni. s. significatio. z ibi significatio non capitur p̃ significatione generali essentiali. que est significare per modum afficientis mentẽ absolute z non ꝓtracte. sed capitur ibi significatio in speciali. sub ꝓtractione eius in rõne doloris tristicie timoris gaudij vel admirationis et illa dicitur significatio accidentalis. z ꝓpter hoc dicit autor q̃ quatuor sunt significationes interiectionis. scz doloris tristicie gaudij z admirationis. Cuius ratio est. q̃ quedam sunt interiectiones que significant leticiam mentis. sicut euax. quod idem est q̃ video. z istis conuenit significatio leticie Alie sunt que significant dolorẽ. vt heu z proch et illis ꝓuenit significatio doloris. Alie sunt que significant admirationem. vt pape. i. quid est hoc et istis ꝓuenit significatio admirantis. Alie sunt que significant metum. vt at at hui. z istis conuenit significatio timoris. Nulla aũt est interiectio que non significet aliquo istorũ modorum. Ut sic patet quid sit interiectio. z quot accidunt ei.

Cõtra predicta arguitur

¶ Primo sic. omnis pars orõnis significat mentis ꝓceptum. g̃ male dicit autor q̃ interiectio significet mentis affectum ¶ Secundo sic. omnis pars orõnis significat ad placitũ. sed interiectio nõ ꝑcat ad placitũ. sed naturaliter. cum idem significet apud oẽs homines Nã dolor eodem modo afficit mentem omnibus quibus inest. g̃ interiectio nõ est ps orõnis. ¶ Tercio sic. omnis pars orõnis aut ꝑcat substantiã. aut actũ. aut est determinatio horum. Sed interiectio nullum illoꝝ determinat. q̃ si sic tũc esset aduerbium vel ꝓiunctio vel ꝓpositio. g̃ interiectio non est pars orationis. ¶ Quarto sic. omnis interiectio aut est primitiue aut deriuatiue speciei. g̃ interiectio est alicuius speciei. z p̃ ꝓñs species debet assignari p̃o accidente ipsi interiectioni. g̃ male dicit autor q̃ tantum vnũ sibi accidit ¶ Quinto sic. dolor admiratio leticia z timor nõ sunt accidentia. g̃ etiam significatio doloris admirationis ꝛc. non accidunt ei. Tenet ꝓñ. q̃ cuicũcz non accidit significatiua dictio. ei non

Super donatum

accidit significatio eius. cū nihil sit significatū nisi p̄ significatōem ei⁹ in genere cause formalis. sicut nihil est album nisi p̄ albedinem

Ad argumenta in oppoſi.

¶ Ad primum dicitur. q̄ priscianus p̄hendit interiectionem sub aduerbio. qđ significat mentis p̄ceptū. sed hoc non est distinguendo in interiectionem ab aduerbio. sicut facit autor iste. immo interiectio est pars orationis significans mentis affectum z non conceptum ¶ Ad secundu dicit. q̄ licet interiectiones non ita plene z pfecte significent ad placitū sicut alie partes orōnis. eo q̄ non sunt voces cognite nec causate a nostra volūtate. tū p̄ quanto significationē suaz p̄ institutionē accipiūt. sic ad placitū dicunt significare ¶ Ad terciū dicit. q̄ omnis ps orationis indeclinabilis significans mentis p̄ceptum est determinatio substantie vel actus vel vtriusq̄. sed hoc non oportet de parte indeclinabili significante mentis affectū z non conceptum. cuiusmodi est interiectio ¶ Ad quartum dicitur. negando p̄sequentiam. q̄ interiectio est solū p̄mitiue speciei z nulla est deriuatiue speciei. ideo species non accidit sibi p̄ qualibet differentia eius qua propter non debet assignari p̄ accidente eius ¶ Ad quintum dicitur. q̄ sicut dolor leticia timor z admiratio non accidunt interiectioni. ita nec significatio passiua co p̄. que est rei significate passio Sed interiectioni accidit significatio actiua doloris leticie z sic de alijs. que est significantis rei actio. q̄ afficit animam dolenter. Et dicitur vltra q̄ speciebus significationis interiectionis. nō sunt nomina simplicia imposita. sed circūloquuntur per nomina passionum. a quibus causatur affectus in anima. quam saluare dignetur deus gloriosus in secula benedictus Amen

Octo partium orationis p̄mentum luculentissimum cū pulchris argumentis atq̄ notabilibus p̄ magistrum Johannem Versoris editū Anno domini. M.cccc.xc. Colonie īpressum p̄ inclitū eiusdem ciuē Henricum quentel feliciter explicit.

Regule grammaticales

antiquorum cum earundem declarationibus ꝛ multis ar/
gumentis positis circa vnãquãq; regulã in speciali

Colonia

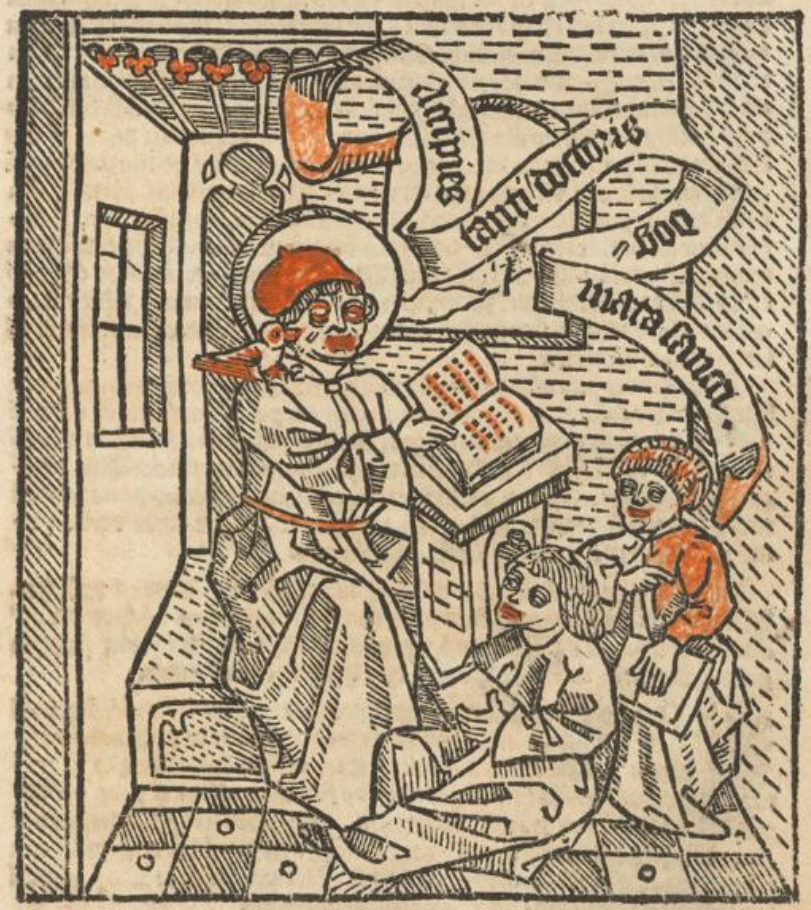

Hain 13840

Regule grammaticales

Cum cuiuslibet artificis sit ꝓsiderare sua princi/pia. ob hoc grāmaticus aut grāmatice intendens hz prin/cipia sue artis ꝓsiderare. Nam ꝓmo phisicoꝝ Aristoteles inqt q scire t intelligere ꝓtingit in vnaquaq; scia ex ꝓncipiis causis t elementis ad principiata causata t elementata. Etiā ꝓmo posterioꝝ dicit. Scire est cām rei cognoscere ꝓpter quam res est. t qm illius est causa. t nō est ꝓtingere hoc aliter se habere. Pro quo

Notandū Qz principia cuiuslibet artis sunt duplicia. si militer t grāmatice. Naz q̄dam sunt ꝓplexa alia vero incōplexa. Complexa sunt ꝓpōnes aut regule quib; nihil est notius aut verius in illa arte. vt in grammatica principiū ꝓplexum est q adiectiuū t suū substantiuum ꝓuenire habent in crib; accidentib; grāmaticalib;. Similiter suppositū t appositū triplicem requirūt ꝓuenientiam. ac etiā relatiuū t suū antecedens. Unde illa principia diuersis noib; appellant. Dicunt em principia. q; ipsis nihil est ꝓus q̄ qō possint probari in illa arte. Dicūtur etiā dignitates. q; dignū est eis credere ac assentire ꝓpter eoꝝ notioritatem. Nam dicit primo posterioꝝ q principijs in eoꝝ virtute nihil est notius Dicūtur etiā maxime. q; maximā habent potestatē declarandi alia. Dicūtur etiā suppōnes. eo q supponūtur in qualibet scia ¶ Principia aūt incōplexa sunt duplicia. scz materialia t formalia. Materialia sunt littere syllabe aut termini. ex q̄b; ꝓncipia ꝓplexa ꝓstituuntur. Principia vero formalia sunt que dant esse. eo q forme sit dare esse. sicut vnio et modi significandi accidentales causantes congruitatem

Item nota q congruitas est orationis perfectio ex ꝓportione modorum significandi causata. ad exprimendum mentis ꝓceptum finaliter adinuē ta ¶ Est autem duplex congruitas. Nam quedaz est ad sensum vbi cō structibilia vocetenus exprimuntur. vt ego lego. petrus studet. Alia est cōgruitas ad intellectum. que est vbi ꝓstructibilia vocetenus non exprimūtur sed vnum subintelligitur in alio. vt legimus. eo q in omni verbo prime vel secūde ꝓsone certus intelligit noiatuus

Ulterius notandum est q modi significandi accipiuntur dupliciter. ¶ Uno modo absolute. et sic sunt principia grāmatice quo ad speciem eiq; ethymologia dr. Alio modo accipiūtur respectiue qūo sunt ꝓncipia grāmatice q̄tum ad hanc speciem. que dysintactica dicitur.

Ar Partes orōnis sunt principia grāmatice. ergo nō modi significādi. eo q principium se habet ad reliqua alia ratione alicuius ꝓpetatis Dicendum q licet partes orōnis sint principia grammatice incomplexa. hoc tñ est per modos significandi. eo q ptes orōnis ꝓstituūtur in esse per modū significandi Diceres si modi significandi sint principia. aut sunt effectiua aut formalia. Dicendū q respectiue considerati modi significandi sunt principia effectiua. sed absolute ꝓsiderati sunt principia formalia respectu partium orationis

Antiquorum

Prima regula grã:

maticalis est ista. q adiectiuū ꝛ suū substantiuū volunt ꝓuenire in trib⁹ accidentibus grammaticalib⁹ scz in genere. in numero et in casu. Exemplum vt albus vir. vtile anim̃a vnde versus. Est adiectiuum substantiuo sociandum. In simili genere. casu pariter numeroq;. Unde florista. Mobile cum fixo paribus tribus associato. Casibus et numeris genus his bene consociabis.

Exempla { Bonus homo / Beatus vir / Albus homo / Virtuosus vir } { Alta quercus / Magnifica domus / Tenera puella / Pinguis hircus.

Pro maiori declaratõe presentis regule tria per ordinem sunt videnda. Primo videndum est de diuisionib⁹ adiectiui ꝛ substantiui. Secũdo de eorũdem diffinitionib⁹. Tercio de regula in se quomodo scz ipsa sit intelligenda Pro cuius declaratione.

Sciendũ Primo q duplex est adiectiuũ. scz casuale ꝛ nõ casuale. Adiectiuũ nõ casuale dicit esse aduerbium fluxũ vel fieri ꝓbi determinãs. hoc est actionem vel passionem verbi. Et ꝓpter hoc dicit Priscianus primo minoris q aduerbium est vi verbi adiectiuum id est verbi determinatiuũ. de quo adiectiuo regula non intelligitur. Sed adiectiuum casuale est dictio casualis significans formam accidentalem adherere suo subiecto. Et tale est triplex. scz voce tm̃. significatione tm̃. voce ꝛ significatione simul. Adiectiuum voce tm̃ est dictio mobilis per diuersa genera. non tamen significat formam accidentalem inherere suo subiecto. sed potius significat ꝓ modum substantie mere determinabilis per alteruz vnũquodq;. vt sunt ꝓnomina primitiue speciei. vt ego tu ille ipse iste. Et dicitur adiectiuum voce tm̃. quia habet solum vocem adiectiui ꝛ non significationem. Sed adiectiuum significatione tm̃ est dictio non mobilis per diuersa genera. significans tamen per modum adiacentis alteri. vt sunt nomina officioꝝ. vt papa patriarcha sartor fator magister episcopus. Et dicit adiectiuum significatione tm̃. quia habet solum significationez adiectiui. sed caret voce. Sed adiectiuum voce ꝛ significatione simul est dictio mobilis ꝓ diuersa genera significans cum hoc per modum adiacentis alteri. vt albus niger iustus sanctus virtuosus studiosus ꝛc. Et ꝺr adiectiuũ voce ꝛ significatione simul. q; ꝓram vocem q; ꝓ significationem adiectiui obtinet. Tm̃ patet ex predictis q hec diuisio adiectiui est diuisio analogi in sua analogata. quia adiectiuum casuale per prius ꝛ verius dicitur de adiectiuo voce ꝛ significatione simul. quod est verissimum adiectiuum. deinceps vero de adiectiuo ꝛ significatione tm̃. et tandem de adiectiuo voce tm̃.

adiectiuum voce tm̃

adiectiuum significatione tm̃

Regule grãmaticales

Adiectiuũ ad huc est duplex

¶ Sciendũ secũdo q̃ adiectiuũ est adhuc duplex. scz purũ et impurũ. Adiectiuũ purũ est qđ est mobile p̃ diuersa genera cũ h̃ significans p̃ modũ adiacentis alteri. vt est adiectiuũ voce ꝛ fcatiõe simul. Et tale est duplex. scz pfessionis ꝛ nõ pfessionis. Adiectiuũ pfessionis est cuius fcatũ solũ attribuit certe spẽi. et nõ pluribꝫ vt pbꝫ iustus. que solũ vni certe spẽi. scz nature humane attribuũtur. Qua ꝓpt̃ possunt reddere suppositũ verbo psonali. vt iustus florebit sicut liliũ. ¶ Non pfessionis adiectiuũ est. cuius fcatum attribuit pluribꝫ spẽbus ꝛ no vni certe spẽi. vt albꝫ niger velox fortis ꝛc. ¶ Sed adiectiuũ impurũ est qđ aliquo mõ est mobile per diuersa genera. no tñ fcans per modus adiacentis alteri. vt sunt pronomina primitiue speciei

nõ substatiu

¶ Sciendũ tercio q̃ pnomen substantiuũ est dictio significans rem suam per modũ p̃ se stantis. sicut hoc nomen lapis fcat substãtiam duram habens esse p̃ se in rerũ natura. Et hoc pnomen ego fcat meram substãtiã extra demonstratõem ꝛ relatõem. Sed in demonstratõe fcat substantiã singularẽ per modũ subsistentis. Vñ illa dictio hic fcare rem p̃ modũ per se stantis. que ipsam rem fcat inquantũ nõ habet esse in alio. hoc est inquantũ fcat p̃ modũ essentie distincte ab alio. Et sic nomina abstracta accidentiũ dicũtur substantiua. vt albedo nigredo iusticia sanctitas ꝛc. Et hic substantiuũ a verbo substo as are. q̃ substat accidentibꝫ. Sed nomen adiectiuũ est dictio fcans rem suã p̃ modũ adiacentis alteri. vt albꝫ niger. Similiter meus fcat p̃ modũ adiacentis alteri. scz possessori sicut albꝫ fcat albedinem per modus adiacentis albe rei. Unde illa dictio dicitur significare per modum adiacentis alteri que ipsam rem fcat inquantum inheret alteri. scz rei per se existẽti. Quod quidem adiectiuũ potest esse duplex. scz absolutum ꝛ respectiuũ. Adiectiuũ absolutum siue finitũ est qđ p̃m se ꝛ absolute informat suũ substantiuũ. vt hoc nomen adiectiuum albꝫ informat hoc nomen substantiuum homo vel aliquod ꝓsimile. Sed adiectiuũ respectiuũ siue infinitũ est qđ p̃m se ꝛ absolute non informat suũ substantiuũ. sed in ordine ad sua inferiora. vt sunt signa vniuersalia. distribuẽtia p̃ro partibꝫ subiectiuis vel p̃ro partibꝫ integralibꝫ. vt sunt omnis nullus quilibet ꝛc

Adiectiuũ prime impositionis

¶ Sciendum quarto q̃ adiectiuum adhuc est duplex. scz prime impositionis. ꝛ secũde impositionis. Adiectiuũ prime impositiõis est quod significat rem suam p̃ modus adiacentis alteri habens esse sine operatione intellectus. Vel sic. est qđ attribuit substantiuo p̃me impositionis. vt albꝫ niger. sanctus fortis clemens pius. q̃ ꝗ grue dicit albꝫ hõ. sed incongrue albꝫ syllogismus. alba ꝓpositio. Sed adiectiuũ secũde impositiõis est quod significat suũ significatũ per modum adiacentis alteri cum operatione intellectiua. vt syllogismus ypotheticus. Similiter ex aduerso duplex est substantiuum. scz prime intentionis et secũde intentionis. Unde substantiuũ prime intentionis est quod significat rem suam per modum per se stantis. que res habet esse sine operatione intellectus. Vel sic substãtiuũ est cuius fcatum p̃t attribui adiectiuo p̃me impositi

Antiquorum

tionis.vt homo asinus vir animal nigredo albedo ꝛc. Sed substantiuꝫ secũde intentiõis est qđ significat rem suam ꝑ modũ per se stantis cũ operatione intellectus. vt syllogismus ꝓpositio differentia genus spẽs ꝛc Ex quib⁹ dictis ꝑz ꝙ non quodlibet adiectiuũ potest addi cuilibet substantiuo. Nam adiectiuũ secũde impositionis non potest addi substantiuo prime impositionis. Cuius ratio est. qz illud adiectiuum solum debet addi suo substantiuo qđ specificat in forma ⁊ depingit significatum sui substãtiui. sed adiectiuũ secũde impositionis non potest informare ſcatum substantiui prime impositionis. ergo incongrue additur ei. Maior est Prisciani dicentis ꝙ adiectiuũ est inuentum ad specificandũ suũ substantiuũ Minor probat. qz adiectiuũ secũde impositionis importat rem existentẽ in anima. substantiuũ aũt prime impositõis importat rem extra animaꝫ. modo res in anima non potest informare ⁊ specificare rem extra animam Similiter ecõuerso substantiuũ secũde impositõis nõ potest addi adiectiuo ꝓme impositõis. ꝓpter rõnem tactam. quapropter omnes iste oratiões sunt censende incõgrue. vt aial ypotheticuꝫ. candidus syllogismus. alba ꝓpositio ¶ Contra hoc arguit. tñ hoc adiectiuũ bonus vel malus ꝓme impositõis potest addi substantiuis secũde impositõis ⁊ etiã ꝓme impositionis. qz ꝙ grue ꝛ bonus syllogismus. bonus homo. ergo male dictuꝫ est ꝙ adiectiuũ prime impositionis nõ ꝑt addi substantiuo scõde impõnis ¶ Dicendũ ꝙ hoc non est ꝙ tra ꝓdicta: qz ꝙdam sunt adiectiua que ꝙueniunt tam reb⁹ in aĩa ꝙ etiã extra animam. et etiã reb⁹ spũalib⁹ ⁊ corporalibus. vt sunt bonus ⁊ malus. at talia possunt addi substantiuis dicentib⁹ rem in anima. ⁊ etiam substantiuis dicentib⁹ rez extra animã. et sic homo dicitur bonus bonitate morali. et syllogismus dicitur bon⁹ bonitate cõstructionis. quia ꝙstruitur ex trib⁹ terminis ⁊ duab⁹ ꝓpositiõib⁹ in debito modo et figura positis

¶ Istis presuppositis regula in se sic est intelligenda ꝙ in omni oratione simpliciter congrua. adiectiuum casuale et adiectiue tentum voce ⁊ ſcatione simul. ⁊ suũ substantiuũ debent ꝙuenire in trib⁹ accidentib⁹ grãmaticalib⁹ partialib⁹ adinuicẽ nõ reducibilib⁹

¶ Dicitur primo (in omni oratiõe simpliciter ꝙ grua) propter alias orationes figurative congruas. in quibus adiectiuum ⁊ suum substantiuũ disconueniunt illis trib⁹ accidentibus grammaticalib⁹. vt patet in ista vt consimili oratione. Utraqꝫ formose me iudice sunt venerande. Et similiter patet in ista. Johannes ⁊ katherina sunt albi. et in ista petrus ⁊ barbara sunt boni. que orationes ⁊ consimiles admittuntur ꝓpter certam rationem excusantem ¶ Dicitur no tanter (adiectiuum casuale) ad excludendum adiectiuum non casuale. vt sunt aduerbia. que vere dicuntur adiectiua. et tamen non conueniunt cum constructibilibus cum quibus construũtur in istis tribus accidentibus. quia non sunt alicuius numeri. generis vel casus. vt lego bene. curro leuiter ¶ Dicitur notanter (adiectiue tentum) ꝓpter adiectiuum partitiue tentum. quod solum vult conue/

Regule grammaticales

nire cum suo substantiuo in genere ꝛ non in numero vel casu. vt vna sozorum. vnde Alexander Solius est generis adiectiuum variatꝙ cꝫ ¶ Dicitur notanter (voce ꝛ significatione simul) propter istas ozationes vel consimiles. Mulier est episcopus. mulier est presbiter. iste ozatiões sunt simpliciter incongrue censende ¶ Dicitur notanter (ꝛ suum substantiuum. quia non oportet adiectiuū conuenire cuꝫ quolibet substantiuo. sed solum debet conuenire cum suo substantiuo

¶ Item illud dicitur esse substantiuum alicuius adiectiui quod significat rem cui potest adherere vel inherere res significata p adiectiuum. Et illud dicitur esse adiectiuum alicuius substantiui. quod significat formam accidentalem que potest inherere rei significate per substantiuū. quapropter excluduntur iste ozationes ꝛ consimiles. Candidus syllogismus. cappa cathegorica. animal ypotheticū. ꝛ sic de aliꝭ ozationibus in quibus res significata per adiectiuū non potest adiacere vel inherere rei significate per substantiuum. ꝛ ergo sunt incongrue ¶ Dicit etiam notanter ꝙ debent conuenire in tribus accidentibus grammaticalibus. scꝫ in genere numero ꝛ casu

¶ Ratio autem quare adiectiuum et suum substantiuum debent conuenire in numero est ista. quia adiectiuū habet se ad suū substantiuū sicut accidens ad suum subiectum. sed accidens ꝛ suū subiectum faciunt vnum numero. ergo adiectiuum ꝛ substantiuū faciūt vnuꝫ numero Tenet consequentia. quia accidentia numerantur numerositate suoꝝ subiectorum. ergo idem in numero debent facere cum eis. quia illa sunt vnuꝫ numero quorum subiectum sunt vnum ꝛ idem ¶ Alia ratio est. naꝫ res intellecta singulariter debet significari singulariter per dictionem significantem singulariter. vel per modum vnius. si ergo aliqua res per se subsistens intelligitur singulariter etiam debꝫ significari singulariter. sed quia accidentia accipiunt esse a subiectis. si subiectum est singulare eius accidens erit singulare. ergo vt fiat ꝓportio signi ad signatum. tunc si res significata per subiectum intelligitur singulariter. etiam de necessitate res significata per adiectiuū debet intelligi ꝛ significari singulariter. quia est cōmunis regula. sicut res habet esse sic habet intelligi. ꝛ per consequens per voces significari ¶ Ratio aūt quare debent conuenire in genere est ista. quia genus attribuitur dictioni ratione virtutis actiue vel ratōe virtutis passiue. sed virtus actiua ꝛ passiua primo conuenit substantie ꝛ non accidenti. quia sola substantia agit ꝛ patitur. vt dicit septimo metaphisice. Et ergo adiectiuū significans accidens accipit virtutem actiuam vel passiuaꝫ a re significata per suū substantiuū. et sic si res significata per substantiuū esse intelligitur sexus masculini vel femenini vel neutri. sub hoc sexu masculini femenini vel neutri debet intelligi res significata per adiectiuū Et ergo si substantiuum est generis masculini. tunc etiam suum adiectiuum debet esse generis masculini. verbi gratia asinus intelligit sexus esse mas

Antiquorum

culini. ergo et suū adiectiuū significans formam accidentalem ei inherentem debet intelligi ⁊ per ꝯsequens significari sub sexu masculino. vt dicendo griseus asinus. magnus asinus. ¶ Et sic patz quare adiectiuum ⁊ substantiuū debent ꝯuenire in genere ⁊ in numero. ¶ Sed ratio quare adiectiuum ⁊ suū substantiuū volunt ꝯuenire in casu est ista. quia casus est dispositio substātie. hoc est dictōis ꝑcantis substātiā in ordine ad actū. ſz adiectiuū nō ordinat ad actū nisi p suū substātiū. ḡ adiectiū dz ꝯuenire cuz substantiuo in casu. ¶ Etiam si res significata per orationem intelligit sub habitudine obliquitatis. ita etiam accidentia ipsius orationis debent intelligi sub eadem habitudine obliquitatis. vt si res significata per substātiuū ⁊ suū adiectiuū intelligat sub habitudine obliquitatis. sub eadē habitudine accidentia ordinis intelligantur. quapropter cōgrue dicit. dedi homini iusto panem ⁊c

¶ Aduertendum est circa predicta. q ista tria accidentia respectiua. ſcz numerus genus ⁊ casus ad conuenientiam adiectiui et substātiui requirūtur. sed non sufficiūt. Nam preter ea adhuc requirūtur duo. ¶ Primum est q adiectiuū significet rem suam per modū adiacentis alteri. id est rei significate per substantiuū. quod substantiuū significat rem suam per modum per se stantis in ordine ad rem significatam per adiectiuum. quapropter iste orationes sunt incongrue. albus syllogismus. candida propositio. animal cathegoricum. quia ibi significatum adiectiui p me impositionis non potest specificare informare ⁊ depingere rem significatam per adiectiuū secūde impositionis. ¶ Secūdum est q substantiuū debet significare rem suam per modum specificabilis per rem significatā per adiectiuū. et adiectiuū debet significare rem suam per modum specificantis rem significatam per substantiuū. quapropter ista oratio homo rationalis non est congrua. quia adiectiuū est inuentū propter specificare suum substantiuū. sed hic hec dictio rationalis non specificat suū substantiuum. quia homo per se est rationalis

¶ Primo ꝓtra regulam sic. Adiectiuū ⁊ suū substantiuū volūt cōuenire in quatuor accidentibus grāmaticalib⁹. ergo male dictum est q adiectiuū ⁊ substantiuū volunt ꝯuenire tātū in tribus. Antecedens probat per floristam dicentem. Quatuor alb⁹ habet trina bina relatio preter. vbi p alb⁹ intelligit nomen adiectiuū cum substantiuo. ¶ Dicendum q florista personam comprehendit sub numero. q fm ꝓscianum primo minoris numerus ⁊ persona sunt accidentia coniugata. id est coniugata. quia vbicūq; reperitur vnum ibi reperitur ⁊ reliquū ⁊ econuerso. ⁊ vbicūq; deficit vnū ibi deficit ⁊ reliquum. vt patet in verbis impersonalibus ⁊ in infinitis. que numeris ⁊ personis carent. ¶ Vel dicendum est q non semper est necessarium adiectiuum ⁊ suū substantiuū esse eiusdem persone. vt patet in ista oratione. ego iohannes disputo ⁊ ꝯsimilib⁹. quia hoc pronomen ego est prime persone. ⁊ iohannes est tercie persone. ⁊ sic patet quomodo persona sub numero ꝯprehenditur

Regule grãmaticales

Oppositꝫ in diuersis subiectis non repugnant. ergo etiam sequi
tur ꝙ oppositꝫ accidentia in diuersis dictionib⁹ non repugnant.
ergo cum adiectiuum sit generis feminini. et substantiuũ generis
masculini esset ꝑgrua conuenientia. vt dicendo alba vir. Antecedens ꝓ
batur. quia albedo socratis non repugnat nigredini Ciceronis. quia oppo
sita debent ineſſe eidem ſuſceptibili Ndm ad ꝓsequens. ꝙ licet oppo
sita in diuersis subiectis non repugnant. tamen accidentia oppositꝫ in di
uersis dictionib⁹ repugnant. et hoc maxime verum est quando iste dictio
nes pertinent ad vnam ꝛ eandem rem in numero. sicut sunt in ꝓpositꝫ
adiectiuũ ꝛ substantiuum accidens ꝛ suum subiectuꝫ repꝛesentantia que
faciunt idem in numero

Adiectiuũ ꝛ suum substantiuum differunt essentialiter. ergo nõ
ꝓueniunt in his tribus accidentib⁹. Antecedens ꝓbatur. quia
adiectiuum ꝛ substantiuũ habent diuersas diffinitiões essentiales
vt ꝓius dictum est. ergo non ꝓueniunt Etiam quecũꝫ differunt essen
tialiter ꝛ realiter. etiam differunt accidentaliter. sed adiectiuũ ꝛ substanti
uum sunt huiusmodi. ergo ꝛc Dicendũ est negando ꝓsequentiam ꝙ
non ꝓueniũt in tribus accidentibus grammaticalib⁹. quia nihil ꝓhibet
ea que differunt essentialiter ꝓuenire in accidentib⁹ ꝓmunib⁹. sicut nix et
cristallus differunt essentialiter. et tamen ꝓueniunt accidentaliter. scilꝫ in
albedine. Sic etiam est de adiectiuo ꝛ substantiuo. que differunt essentia
liter ꝛ ꝓueniunt acciden. liter ꝛc

Ista oratio est ꝑgrua duodecim milia signati. et tamen adiectiꝫ
uum ꝛ substantiuũ disconueniunt in genere. Antecedens ꝓba
tur ꝓ secunda parte. quia adiectiuũ scꝫ signati est generis masꝫ
culini. ꝛ substantiuum scꝫ milia est generis neutri. Nec potest excusari per
hoc ꝙ antiquitus milia erat generis omnis. vnde Petrus helie Non fle
ctas mille. da plurali et genus omne. quia tunc adiectiuum ꝛ suum subꝫ
stantiuum adhuc disconuenirent in genere. eo ꝙ adiectiuuꝫ esset generis
masculini. ꝛ substantiuum generis omnis. que sunt diuersa genera Di
cendum est ꝙ ꝓmuniter solet dici ꝙ antiquitus milia erat generis oĩis
et declinabꝛaur sic. Nominatiuo hi ꝛ he ꝛ hec milia. genitiuo horuꝫ ꝛ ha
rum et horum milium. ꝛ sic de alijs. ſm quam considerationem generis
milia ponitur in ꝓdicta oratiõe sacre pagine. vnde Alexander In tripli
ci genere numeralia nomia pone. vnde quidã. In triplici genere milia di
cta fuere. Milia signati data pure ꝑgruitati. Sed ad replicaꝫ dicitur ꝙ
non requiritur semꝑ adiectiuũ ꝛ substantiuum esse eiusdẽ generis totalis
sed sufficit ꝙ ꝑtialis. Vel dꝛ ꝙ hoc adiectiuũ signati restringit suum sub
stantiuũ. scꝫ milia ad standũ secũ in eodẽ genere.

Relatiuũ ꝛ suũ antecedens disconueniũt aliquando in casu. ꝛ taꝫ
men habent se sicut adiectiuum ꝛ substantiuũ. ergo etiam adiecti
uũ ꝛ substantiuũ possunt aliqundo disconuenire in casu. Nũs est
notũ. Sꝫ ꝙ relatiuũ sit adiectiuũ ꝓbat. qꝛ relatiuuꝫ est sincathegreuma. i.
fcat actum syncathegreumaticũ. Dõ syncathegreuma est adiectiuum

Item relatiꝰ ꝑcat ꝙ modū referētis. ſz modus referētis eſt modus adiacē tis. hoc eſt vna ſpēs modi adiacētis. Item relatiꝰ mouetur ꝙ tria genera et per tres terminatōes. ergo eſt adiectiꝰ Dōm negando ꝓñam. q relatiuū ꝫ ſuum añs habeāt ſe ſicut adiectiꝰ ꝫ ſubſtantiuū. qz ſi relatiuū debeꝫ ret habere aliquod ſubſtantiuū. hoc erit ꝓdeclīniū ſui añtis. quod ſecū con uenire debeat in caſu. vt dicendo video iohannē qui iohānes diſpurat. dili go petrum. cuiꝰ petri miſereor. Sc̄do dōm eſt. q relatiꝰ ꝓſideratur dupl'r vno mō vt dicit actum referēdi ꝫ nō rem relatam. ꝫ hoc cōtingit qñ circa ipſum exprimitur ꝓdeclīniū ſui antecedētis. ſicut ſtatim exemplificatū eſt. Alio mō ꝓſideratur vt dicit rem relatam. ꝫ cōnotat actum referēdi. et ſic relatiuum capiendū eſt ſubſtantiuū. hoc eſt tenetur ſubſtātiue quādo cir ca ipſum non exprimitur condeclīniū ſui antecedētis. Sed primo mō ꝓſi derando ipſum tenetur adiectiue

Ar ſexto ſic. Illa eſt ꝙgrua. dyabolus eſt mille artifex. ꝫ tamē adiectiꝰ et ſubſtantiuū diſcōueniunt in numero. quod ꝓbatur. qz adiectiꝰ mille eſt plis numeri. ſz ſubſtantiuū ſcz artifex eſt ſingulariꝫ numeri. ergo diſcōueniunt Dōm q mille nō eſt adiectiꝰ huius nois artifex ſed hoc totum mille artifex eſt vnū nomen ꝓpoſite figure ex duob⁹ rectis cōpoſitum. ergo nō eſt conſtructio adiectiui ꝫ ſubſtātiui. ſed potius ibi eſt conſtructio verbi ſubſtantiui cum ſimilib⁹ caſibus ante ꝫ poſt. Sil'r dice tur ad illam vide vnū mille. eſt vnum nomen ꝓpoſitum ex duob⁹ rectis. et eſt conſtructio tranſitiua

Ar ſeptimo ſic. Illa eſt congrua longa a. ꝫ tamē adiectiuū ꝫ ſubſtanti uū diſcōueniunt in genere. qz adiectiꝰ ſcz longa eſt gñis fei. ꝫ ſub ſtantiuū ſcz a eſt neutri. vtz per Petrū helie dicentē. q noia litte raꝝ ſunt generiꝫ neutri. vñ Propria ſeu grece ſunt lingue ſiue latine Sūt neutri. nec ꝙ donea flexib⁹ vllis Dōm q a non eſt ſubſtantiuū huiꝰ ad iectiui longa. ſed habet ſubſtantiuū ſubintellectū ſcz lrā. cum qua cōuenit in genere. Sil'r dōm ad iſtam adulter erit ſupandus. vbi adulter non eſt ſubſtantiuū huius nominis ſupandus. exquo adulter ibi ponitur mate rialiter. ꝫ omnis dictio materialiter poſita eſt generis neutri. ꝫ ergo habet ibi ſubſtantiuū ſubintellectū. ſ. ille terminus lrā. Sil'r dicetur ad iſtam. in quies eſt curta. Inquies illa dcō eſt curta. i. corrupta

Ar octauo. Illa eſt congrua. lis eſt de paupere regno. ꝫ tamē adiectiꝰ et ſubſtantiuū diſcōueniunt in genere. ergo ꝛc. Añs ꝓbatur ꝓ ſe cunda parte. quia adiectiꝰ eſt generis cōmunis ꝙ illam regulā Et cōmune notes. ꝫ ſubſtantiuū eſt neutri generis Dōm q ipſa eſt ꝙgrua per illam regulā. Et ad probationē dicitur. q licet pauper ſit generis cō munis in declinando. qm ei ꝓponunt duo articularia ꝓnomina. vt hic ꝫ hec pauper. tamē in ꝛſtructione eſt generis omnis. Et ergo dicit Alexan der Plurib⁹ exiſtis ſociari neutra videbis.

Ar nono ſic. Illa eſt congrua. albus pedem. ꝫ tamē adiectiꝰ ꝫ ſubſtan tiuū diſcōueniunt in caſu. quia adiectiꝰ ſcz albus eſt nomiatiui ca ſus. ꝫ ſubſtantiuū ſcz pedem eſt accuſatiui caſus. ergo diſconueni unt in caſu Dicendum q non eſt contra regulam. quia regula intelligi

tur de oꝛõne simpliciter congrua.sꝫ ibi ꝓmittitur figura que dicit synodo/
che.ergo non est contra regulam.

Ar decimosic.hic est adiectĩ ꝫ substantiuũ. Tauri mei ꝫ altilia mea
sunt occisa.ꝫ tamẽ adiectĩ ꝫ substantiuũ discõueniunt in genere.
quia adiectiuũ sꝫ occisa est generis neutri. ꝫ substantiuũ sꝫ thau
ri est generis masculini. ergo discõueniunt in genere Dõm ꝙ aliqui di/
cunt ꝙ illa oꝛõ non sit simpl'r congrua.sꝫ figuratiue ꝓ ꝓceptionẽ genꝰ.sꝫ
hoc nõ valet.qꝛ adiectiuũ in ꝓceptione genꝰ debet se ꝓformare in genere
cum dcõne ꝓcipiente.ꝫ nõ cum dcõne concepta.qꝛ dicit Alexãder ꝙ mas/
culinũ concipit feim ꝫ neutrum.nec retrouerte.ergo hic adiectiuũ non de/
bet ꝓuenire cum dcõne concepta in genere. Quapropter dõm est.ꝙ hic cõ
mittitur antithesis halẽs fieri quãdo accidens ponitur ꝓ accidẽte.sꝫ nu/
merus ꝓ numero.genus ꝓ genere.sicut hic. Alij aũt dicunt ꝙ hic sit zeug
ma.oꝛdinãdo sic ꝓstructibilia.altilia mea sunt occisa ꝫ thauri mei.ꝫ sic cõ
structibile posterius assumptũ discouenit cum priori in genere. Et sic di
cendũ est.ꝙ regula intelligitur de oꝛõne simpliciter cõgrua.ꝫ nõ de oꝛõne
figuratiue congrua.

Ar Undecimo sic. hic est adiectĩ ꝫ substantiuũ.ꝫ tamẽ discõueniũt
in numero.sꝫ duo iohãnes.quod ꝓbatur sic.adiectĩ est ꝑtis nu/
meri.ꝫ substantiuũ sꝫ iohãnes est singularis numeri.exquo ẽ no/
men ꝓprium.quod caret ꝑti numero Dõm ꝙ nomina propria possunt
habere plem numerũ quatuoꝛ modis Primo rõne euentus.vt si casuali/
ter cõtingeret ꝙ duo homines vocarent hoc nomine iohannes vel catho.
tunc possumus de illis dicere. isti sunt duo iohãnes vel duo cathones.po/
nendo hoc nomen iohannes in plurali numero. Secũdo nomina propria
possunt habere pluralẽ numerũ propter similitudinẽ qualitatis coꝛpalis.
vt si sint duo homines foꝛtioꝛes alijs possum⁹ de illis dicere.isti sunt duo
hectoꝛes.quia hectoꝛ fuit grecoꝝ foꝛtissimus Tercio propter similitudinẽ
qualitatis intellectualis.vt si sint duo homies sapiẽtioꝛes alijs hominib⁹
de ipsis possumus dicere.isti sunt duo salomones. ponendo hoc nomẽ sa
lomon in plurali numero ꝓpter similitudinẽ qualitatis intellectual'. Quar
to rõne originis vel generatõis.vt si theucer generasset multos filios tunc
possumus de ipsis dicere.isti sunt theucri ponendo hoc nomen theucer in
in plurali numero. Et si fiat rõne istoꝝ quatuoꝛ modoꝝ predictoꝝ.tunc
non sumitur proprie. sed sumitur transsumptiue siue similitudinarie ꝓ no
mine appellatiuo. Et sic predicte oꝛõnes sunt congrue per regulam adiecti
ui ꝫ substantiui ꝛc.

Ecunda regula grã:

maticalis est ista. ꝙ suppositũ ꝫ appositum debẽt ꝓuenire in tribus accidentib⁹ grãmaticalib⁹.s.in numero.in per
sona ꝫ in rectitudine casuali. Exemplũ vt sortes disputat
vñ⁹ Inter appo.ꝫ suppo.tria cõuenientia quero Que sunt persona.nume
rus.casus. habitudo

Antiquorum

Exempla

Johannes laborat
Animal dormit
Sortes philosophat
Homo ratiocinatur
Auis volat
Asinus currit
Dido dormit
Auicula garrit
Corvus crocitat
Herculus furit
Iupiter fulminat
Homo currit
Johannes dormit
Animal laborat
Populus ꝓtendit
Tu legis
Legere est agere
Celum rubet
Penolpe net
Terra mugit
Venus salit
Vulcanus fabricat

Pro istius regule maiori declaratione

Sciendum Primo q̄ suppositum potest sic diffiniri. Suppositū est dictio significās rem p̄ modum principij actus dicibilis de ea. In q̄ descriptione dictio debet capi cōmuniter. nō solum pro simplici dcōne. sed etiā pro tota orōne. vt seruire deo est laudabile. vbi hoc totum seruire deo reddit suppositum huic verbo est. Dicitur notanter (significās rem) ad innuendū q̄ omne suppositum in grammatica debet esse significatiuū alicuius rei. vt homo asinus substantia lapis albedo nigredo iusticia ꝛc̄. Et per hoc remouent sȳncathegoremata. que nō possunt esse suppositā. quia non significāt res. sed rerum dispositiones. vt omnis quilibet nullus. que nō possunt esse suppositum. sed sunt dispositiōes subiecti. quod disponūt et distribuunt. Dicit notanter (per modū principij actus dicibilis de ea) per quod innuitur ratio formalis suppositi. que in hoc consistit q̄ res significata per suppositū. hoc est suppositum debet significare rem que est principium efficiens actus significati per ꝓbum. vt cum dico ego lego. ibi ego ꝓcat rem de se loquentē efficiens de se actum legendi. Vel suppositū dicit significare rem que est principiū materiale recipiens ꝛ ꝓseruans in se actū ꝓcatū per ꝓbum. vt ego pcutior. vbi ego ꝓcat rem de se loquentē inq̄ntuz recipit in se pcussionē siue actum pcutiendi ab alio illatū. Vel sic. suppositum est dictio ꝓcās rem de qua fit sermo Fieri autē sermonē de aliqua re nihil aliud est q̄ significare rem aliquā p̄ modum fixitudinis siue p̄ se stātis sine aliqua obliq̄tione. Dicit notāter (significare p̄ modū fixitudinis) ad excludendū nomina adiectiua. vt sunt albus niger. que ꝓcāt p̄ modum adiacētis. Dicit notanter (sine aliqua obliq̄tione) ad excludendū obliq̄s scz gtm̄ dtm̄ ꝛ abltm̄. qui nō possunt esse suppositā Actūs autē potest eē suppositū in ordine ad ꝓbum p̄sonale infiniti modi. vt me legere. scholarē ꝓficere est bonum. Sed appositū est ꝓbum ꝓcās actum p̄ modū dicibilis de altero. vt dicendo ego lego. ibi lego ꝓcat actū legendi p̄ modū enūciabilis de re ꝓcata p̄ hoc suppositū scz ego. In qua descriptione ꝓbum ponit ad dām aliaꝝ ptium orōnis. eo q̄ nulla aliaꝝ ptium orōnis significat per modum dicibilis de altero Dem̄ subiungit (ꝓcās actum) per q̄ datur intelligi ꝓcatū vel res appositi. Tandē dicit (per modū dicibilis de altero) per q̄ remouent verba ip̄sonalia. q̄ non p̄nt esse apposita. q̄ quāq̄ hūt

Regule grãmaticales

modum ꝓcandi essentialẽ verbi. scz [illegible] tuxus ⁊ fieri dicibilis de altero tamẽ carent modis ꝓcandi accidentali[illegible].s. ꝑsona ⁊ nũero disponentib⁹ ad ꝯstructionem suppositi ⁊ appositi

Sciendũ secundo. ꝙ suppositũ est duplex. s. directum ⁊ indirectũ Suppositum directum est. quod fit per ntiñ in ordine ad ꝓbum ꝑsonale finiti modi. vt homo legit. vbi homo est suppositũ directum in ordine ad istud verbum personale finiti modi scz legit. Et dicit directum. quia fit ꝑ ntiñ qui directe ꝓcat rem suã a qua actus verbi egreditur. vñ Florista Suppositum rectum per primũ dicito casum. Suppositio tali vult ꝑsonale potiri. Sed suppositum indirectũ est quod fit per obliquũ casum in ordine ad verbum personale infiniti modi. vt me legere. me studere. me scribere. vbi me est suppositum indirectũ in ordine ad verbum personale infiniti modi scz legere. Et dicit indirectum. quia indirecte ꝓcat rem suppositi. Vñ florista Sunt indirecta reliquis tibi significãda

Sciendum tercio. ꝙ ꝓbum personale �fm vocem sic describitur. est verbum quod �fm vsum vel �fm artem est ꝯiugabile per tres distinctas terminationes trium personaꝝ. vt clamo clamas clamat. In qua quidẽ descriptione dicitur (�fm vsum vel �fm artem) ꝓpter quedam verba defectiua. vt sunt infit inquit explicit ⁊c. que ꝯiuis �fm vsum non ꝯiugantur per tres distinctas terminatiões. tamẽ �fm artem nõ repugnat vt ꝯiugent per tres distinctas terminatiões trium personaꝝ. Sed quia hec descriptio est insufficiens. ⁊ solum ex vi vocis data. ⁊ etiã quia non conuenit omni verbo personali. quia verbo personali infiniti modi nõ conuenit. ideo relinquitur esse ꝑsonalis Verbum ꝑsonale est ꝓbum cui inest ꝑsonalis ꝓprietas ex ꝯpatione ipsius actus verbalis ad substantiã extra a parte ante. In qua diffinitione ꝺz notanter (cui inest ꝑsonalis ꝓprietas) per quod innuitur ꝙ ꝑsona sit accidens verbi. Accidens q̃dem ꝯmune verbi licet sit accidens ꝓprium verbi personalis Dicit notanter (ex ꝯpatione actus verbalis ad substãtiam) ad innuendũ ꝙ ꝓbum capit suam ꝑsonalitatẽ a supposito prime persone. quia ꝯpatur ad ꝓbum prime ꝑsone Et sil'r ꝓbum dicit secunde persone. quia ꝯpatur ad suppositũ secunde persone Vel quia est actus rei de se loquentis. vel ad alium Vel quia attribuitur rei loquenti de se. ⁊ nõ econuerso. dicimus ꝙ suppositũ est prime persone. quia ꝯpatur ad ꝓbum prime persone. Vel suppositũ est secunde persone. quia ꝯpatur ad ꝓbum secũde persone. Cui⁹ ratio est. quia prima ꝑsona ꝓcat rem de se loquentẽ. Secũda autẽ ꝓcat rem ad quam sermo dirigitur. Tercia vero ꝓcat rem de q̃ fit sermo. mõ actus ⁊ opationes sunt suppositoꝝ. i. singulariũ. verba aũt non ꝓcãt supposita sz accidens. ergo suppositũ non capit ꝑsonalitatẽ ab apposito siue ꝓbo. sz potius econuerso Dz notãter (ad subam extra) ad excludendũ subam intra. a qua ꝓ⁹ non ꝺz ꝑsonale. q̃ suba intra ꝺz res verbi. que est in omni verbo tam ꝑsonali q̃ ꝓsonali. vt notum est. Sz de verbis impsonalibus patet per Priscianũ in primo minoris dicentẽ. Verba quippe impsonalia si intrinsece inspiciant ad eoꝝ res referunt. ⁊ tercie sunt ꝑsone.

Antiquorum

Quotuplex est verbum psonale. Dom q est duplex .s. finiti modi z infiniti modi. Verbum personale finiti modi est cui inest psonalis proprietas ex ꝓpatione actus ꝟbalis ad substantiã determinatã extra a parte ante Vel sic. est quod ꝓpatur ad substantiã extra a parte ante cum inclinatiõe finita vt ẽ idem sibi. z vt actus ꝑgreditur ab ea. In qua ꝺdem descriptione ꝺr (qõ ꝓpatur ad substantiã extra a parte ante) eoꝺẽ modo intelligendo sicut ꝓus dcm̃ est in diffinitione verbi psonalis in cõmuni. Dicit notanter (cum inclinatione finita) ad excludendũ verbũ personale infiniti modi. quod ꝓpatur ad substantiã extra a pte ante cum inclinatiõe infinita. Dicit notanter (vt est idem sibi) quia ꝟbum qõ inclinatur ad substantiã habet se vt accidens. accidens aũt z substãtia faciunt idem in numero Et ꝺr notanter (vt actus ꝑgreditur ab ea) ad denotandũ q ꝟbum psonale finiti modi ꝓpatur ad substantiã vt ab eo egrediatur. z nõ vt in ea reseruetur. Sed verbũ personale infiniti modi est qõ ꝓpatur ad substantiã extra a parte ante cum inclinatiõe infinita. vt est idem sibi. z vt actus in ea reseruat Dr notãter (cuz inclinatõe infinita) ad ꝺrãm verbi psonalis finiti modi. qõ ꝓpatur ad subam cum inclinatiõe finita Et ꝺr notãter (vt actus in ea reseruat) per qõ tangit suppositũ verbi psonalis infiniti modi. qõ est accũs qui ẽ casus receptiuus z ꝓseruatiuus actus verbi transitiui. vt me amare. vbi actus amãdi incerte siue infinite ꝓpatur ad substantiã indeterminatã importatã per accm̃. in qua reseruatur actus amandi.

Quot sunt ꝓditiones q̃ requirũtur ad debitã ꝓstructionẽ suppositi cũ apposito Dom q duodecim. nam sex req̃runt ex parte suppositi. z sic sex ex pte appositi. Primo req̃ritur ex pte appositi modus fcãdi fluxus z fieri. cui in suppositõ correspõdet modus fcandi hꝫtus z quietꝫ. qz fluxus z fieri nõ potest sine subiecto haberi. hoc ẽ q omnis motus siue fluxus nõ potest fieri sine subiecto Quapropter ꝺr Aristoteles in tercio phꝫsico z. q motus nõ est ꝑter res. hoc est sine termino a q̃ et termino ad quẽ. modo verbũ fcat per modũ fluxus vel fieri. ergo req̃ritur aliqꝺ firmũ. quod sustẽtet talẽ fluxũ vel tale fieri. Secꝺo req̃ritur ex pte appositi ꝓpositio. q̃ nihil aliud est q̃ꝫ inclinatio actus ad subam. cui ex pte suppositi corrũder modus per se stãtis. qz appositũ habet suũ significatũ in in suppositõ. ergo requirit modũ p se stãtis siue fixitudinis. qui fcat aliqꝺ firmũ sustentãs significatũ appositi. Tercio req̃ritur ex parte appositi modus fcãdi vt ad alterum. cui corrũdet in suppositõ modus fcãdi qui est illud qꝺ est alterum. hoc est suppositũ debet significare rem in rõne principij vt qꝺ est illud alterum. Quarto req̃ritur ex parte appositi modus. puta sex finitus vel infinitus. cui ex parte suppositi correspõdet causa. vt si ẽ verbũ personale finiti modi requirit nom̃ pro suppositõ. Si aũt est verbũ psonale infiniti modi requirit accm̃, p suppositõ. vt iohannẽ legere. Quinto req̃ritur ex parte appositi numerus habens numerũ sibi ꝓportionatũ in suppositõ. vt si suppositũ sit singularis numeri. tunc etiã appositũ pariformit̃ debet esse singularis numeri. z ecõuerso misi sit in orõne figuratiue cõgrua. vt in orõne figuratiue admissa Sexto req̃ritur ex parte appositi persona ha-

tens psonam sibi proportionatã in suppositio. vt si suppositũ est prime persone secũde vel tercie. appositum silr debet esse prime secunde vel tercie persone. t econuerso

His presuppositis ponitur cõclusio respõsalis regule. q̃ suppositum t appositum in oro̅ne simpliciter congrua volunt cõuenire in tribus accidentib⁹ grammaticalib⁹. s. in numero in psona t in rectitudine casuali. dũmodo eis talia accidẽtia ꝓueniant Que conclusio ꝓbatur auctoritate omniũ grammaticoꝝ in hoc vnanimiter ꝓsentientiũ q̃ suppositũ et appositum volunt conuenire in his tribus accidentib⁹ zc Et hoc patz specialiter autoritate Floriste dicentis. Persone numeri casus habitudo roretur. Si discõueniunt admittit aut ꝓhibetur. Cui ꝓsonat dcm̃ Alexãdr in secũda sui libri parte dicentis Vult intransitio rectũ supponere verbo Dicebat notantur (in oro̅ne simplr congrua) propter oro̅nes siue cõstructiones figuratiue admissas. s. euocationẽ. conceptionẽ personaꝝ. plepsim. antithesim siue alliothecã. t zeugma. In quib⁹ omnib⁹ oro̅nib⁹ figuratiue ꝓgruis supopositũ t appositum discõueniunt in his tribus accidẽtib⁹ grãmaticalib⁹. Quapropter regula intelligitur de oro̅ne simpliciter congrua Postea dicebat (dummõ eis talia accidẽtia ꝓueniant) q̃ multa possunt esse supposita que nõ sunt alicuius numeri certi et psone certe. vel alicuius certi casus. vt patet in istis oro̅nib⁹ Legere est agere. legere t non intelligere est negligere. seruire deo est regnare cũ ipso. Et silr de multis alijs oro̅nib⁹ dõm est

Contra predicta obiicitur primo sic. Regula ista presupponit falsum. ergo ipsa est falsa. quia p̃supponit q̃ ꝑbum psonale vult habere ntrũ pro suppositio. mõ hoc est falsum. quod ꝓbatur. quia ꝑbum impersonale etiã habet ntrũ pro suppositio. vt dicendo via curritur. ibi curritur est ꝑbum impsonale passiue vocis. t habet ntrũ pro suppositio Et q̃ sit verbũ impsonale patet. q̃ curro est neutralis generis desinens in o. t nõ potest accipere r sup o. q̃ si acciperet r non esset latinũ. vt curro curror non dz

Dõm negando ꝓnam. quia curritur non est ibi ꝑbum impsonale. sed personale passiue vocis Et quãdo dicit. tamẽ curro est ꝑbum neutrale t nõ potest accipere r sup o Verum est in ꝑma t secũda psonis in verbo passiuo. tamẽ bene recipit r in tercia psona. q̃ ꝑm Petrum helie Ab omnib⁹ verbis neutralib⁹ actionẽ significantib⁹ possunt deriuari verba passiua tercie persone. Dicebat notanter (actionẽ significantib⁹) propter ꝑba neutralia que significãt figuralẽ dispositionẽ. vt sunt sto sedeo a quib⁹ non deriuãtur verba psonalia passiue vocis tercie psone Sed que est rõ q̃ verba neutralia nõ possunt de se formare verba passiua psonalia ꝑme vel secũ de psone. Dõm q̃ ideo. q̃ sicut natura nihil facit frustra. ita t ars nihil facit frustra. cum ars imitatur naturã. modo si talia verba neutralia facerẽt de se passiua in ꝑmis t secũdis psonis. talia verba essent frustra. i. ad nihil vtilia. q̃ prima psona ꝓcat rem de se loquentẽ. via autẽ de se nõ potest loqui. dicendo ego curror. cum sit res inanimata carens loquela. Silr secunda persona ꝓcat rem ad quã sermo dirigit. sed frustra dirigeret ad viam. ꝯ est

Antiquorum

ad istam rem que nihil intelligit. ergo non ꝺr a via tu curreris. Sz tertia persona ſcat rem de qua fit ſermo. mō inter primā ⁊ ſecundā ꝑſonam bene poteſt fieri ſermo de aliqua re. ſiue illa ſit animata ſiue inanimata. Quapropter dicit Petrus helie. q ab omnibꝫ verbis neutralibꝫ actionē ſignificantibꝫ deſcendūt verba perſonalia paſſiue vocis in tercijs ꝑſonis. vt curritur laboratur ⁊c.

Aſecundo. Illa eſt congrua ſortes ⁊ plato currunt. ⁊ tamē ſuppoſitū et appoſitum dicō uenium in numero. quia ſuppoſitum ſcz ſortes vel plato eſt ſingularis numeri. ⁊ appoſitum ſcz currūt eſt plis numeri. ergo diſcō uenium in numero. Et non poteſt dici q geminatū ſingulare equipolleat numero plurali. quia ſingulare additum ſingulari facit ipſum magis ſingulare. ergo nō equipollet plurali. Hūs ꝓbatur. quia bonū additum bono facit ipm magis bonum. vt ꝺr in topicis. ergo a ſimili ſingulare additū ſingulari facit ipſum magis ſingulare. Item omne tale additum ſuo tali facit ipſum magis tale. quare ipſum magis eſt ſingulare. ergo numerus ſingularis additus numero ſingulari facit ipſum magis ſingularem. Item nihil dat quod nō habet. ſed numerus ſingularis nō habz numerū plem. ergo non dat ipſum. Item totum nihil aliud eſt q̄ſ ſue partes ſimul ſumpte. ſed hic partes ſunt ſingularis numeri. ergo ⁊ totū. Ꝺro cuius argumenti ſolutione eſt aduertendū. q q̄ſ cōiter dicit in grāmatica q duo nti ſingulares copulati ꝑ coniunctionē copulatiuā equipollent vni plurali. Tamē finaliter eſt ꝺām q copulatū poteſt conſiderari dupl̄r. vno mō fm ſe ⁊ abſolute inquantū duo nti ſingulares copulātur ad inuicem non in ordine ad vnum tercū. ⁊ ſic geminatū ſingulare non equipollet numero plurali. Alio mō ꝯſideratur illud copulatū non fm ſe ⁊ abſolute. ſed quātum ad modum ſignificādi inquantū iſti duo nti ſic copulati ordinātur ad vnum tercium. ⁊ ſic geminatū ſingulare poteſt equipollere plurali. Et hoc quidē verum eſt quātum ad ſignificatū. i. materialiter. ſed nunq̄ quantū ad modum ſignificādi. id eſt formaliter. ſicut oſtendūt auctoritates pro iſta parte adducte

Atercio. Iſta eſt congrua. athene eſt pulchra ciuitas. ⁊ tamē ſuppoſitum ⁊ appoſitū diſcōueniunt in numero. quia ſuppoſitū ſcz athene eſt plis numeri. ⁊ appoſitū ſcz eſt ē ſingularis numeri. ergo ⁊c.

Ꝺām q hoc nomen athene ⁊ quodlibet nomen ꝯſimile habēs terminationē plis numeri ꝯſideratur dupl̄r. Uno mō inquantū ſcat locum ciuitatis. hoc eſt inquantū eſt proprium nomen ciuitatis. ſic eſt ſingularis numeri. tunc ꝺr̄ō eſt ſimpl̄r congrua. ſcz athene eſt pulchra ciuitas. Alio mō inquantū tale nomen vel ꝯſimile ſcat multitudinē hominū inhabitantiū iſtum locum ciuitatis. ⁊ ſic eſt plis numeri. ⁊ tunc ꝺr̄ō eſt vicioſa. excuſanda tamē ⁊ admiſſa ꝑ figuram que dicit antitheſis. ⁊ habet fieri quādo numerus ponitur pro numero

Aquarto. iſta eſt congrua turba ruunt. ⁊ ſil̄r iſta plurima turba ſtrauerunt veſtimenta ſua. ⁊ tamē ſuppoſitum ⁊ appoſitum diſcōueniunt in numero. quia ſuppoſitum ſcz turba eſt ſingularis numeri et appoſitum ſcz ruunt eſt plis numeri. vel ſtrauerunt. ergo contra regu

lam. Dicedum q regula intelligitur de oro̅ne simpliciter congrua fm vocem z significatione̅ simul. Sed iste oro̅nes z ꝓsimiles no̅ sunt congrue simplr. hoc est fm vocem z significatione̅ simul. sed tm̃ sunt ꝓgrue significatiõe. hoc est fm rem significatã. sed admittunt per alliothecã vel ꝑ antithesim. que hz fieri qñ vnum accidẽs ponitur ꝓ reliquo. sicut vnus numerus ꝓ alio ponitur. vt liquet in ꝓsentib⁹ oro̅nib⁹

Aquinto. Illa oro̅ est congrua qz in sacra scriptura ponitur Sermones summi patris est meditatio iusti Silr illa est ꝓgrua Dãdata tua meditatio mea e̅. Et ista. vestes q̃s geritis sordida lana fuit et tm̃ suppositũ z appositũ discõueniũt in numero. qz suppositũ scz sermones est plis numeri Appositũ vero scz est e̅ singularz numeri Dom ad omnes istas oro̅nes q si appositũ respiciat suppositũ singularz numeri tũc oro̅ erit simplr ꝓgrua. si aute̅ appositũ respiciat suppositũ plis numeri. tũc oro̅ erit simplr incongrua. que incõgruitas per antithesim tollitur Et antithesis potest dici ꝓ altero positio. nam cõponitur ab anti qđ est ꝓ. et thesis. Alij vero ꝓ contra accipiẽtes obiectum traxerunt. vt olli ꝓilli. Et hoc est quod vult Alexãder in secunda parte dicens Cum diuersoꝝ verbum rectis numeroꝝ Interponatur. vtrilibet equipatur. Ubi alexander vult q quãdo ꝓbum personale mediat inter suppositа diuersoꝝ numeroꝝ tunc tale ꝓbum potest conuentre cum vtroqz numero fm exigentiam ꝓgruitatis z sententie. Sed rõ qua potest fieri est ꝙ demptitas nois plis numeri cum ꝙ demptitate nois singularis numeri. quantũ est ex parte significati. quod specialiter patet in isto metro Quidij Vestes quas geritis sordida lana fuit. vbi redarguit romanas mulieres de superfluitate vestium. quia forma vestium erat bona. materia autẽ illaꝝ vilis erat. ideo dicit sordida lana. acsi vellet dicere. res q̃ est materia vestiũ fuit sordida lana Et sic admittit ex pte materie. i. ex pte ꝙ dẽptitatis materie. Hz rõ quare oz fieri est expressio sentẽtie sub sermone metrico

Asexto. Ista est congrua Sermonẽ quem vos audistis habetur vetrus. z tamẽ suppositũ z appositum discõueniunt in rectitudine casuali. quia appositũ scz habetur vult habere ntm̃ ꝓ supposito. ex quo est ꝓbum ꝓsonale finiti modi per illam regulã Vult intransitio. sed hic non habet ntm̃ ꝓ supposito sed accm̃. ergo contra regulã Dom q ista oro̅ non est simplr congrua. sed admittitur ꝑ antithesim ponẽdo casuz scz accm̃ ꝓ casu. s. ꝓ nto̅. vt sermonẽ ꝓ sermo Et silr dom est ad illas oro̅nes Urbem quã statuo vestra est subducite naues. Silr lapidẽ quẽ reꝓbauerunt edificãtes hic factus est in caput anguli.

Aseptimo. Ista est ꝓgrua. magister reuerende bibite. z tm̃ suppositũ et appositum discõueniunt in numero. ꝙ̃ z c̃. Ans patet. qz suppositum scz magister reuerende est singularz numeri. appositũ vero scz bibite est plis numeri Dom est q magister reuerende no̅ est suppositum huius verbi bibite. sed habet suppositum subintellectũ in isto verbo bibite. quia fm Priscianũ in primo minoris In omni verbo prime vel secũ de ꝓsone certum intelligitur suppositũ. z sic ꝑdicta oro̅ dat intelligere istã magister reuerende vos bibite.

Antiquorum

Ista est ꝓgrua. legere est agere. ꝛ tñ appositū nō hꝫ ntīm ꝑ suppost to sed infinitiuū. ergo ꝛtra regulā Dōm q ꝗuis ꝓbū ꝑsona/ le nō habeat ntīm ꝑ suppositō. hꝫ tñ aliq̄d qō suꝑplet vicē nti. q̄ infinitiuus ꝑticipat modū ꝛcandi nti ꝝm quē ꝑt esse supposituꝫ reale sed nō vocale. Vñ duplex solet poni suppositū ꝝm floristā. sc̄z vocale ꝛ reale. Vocale est dictio ꝛcans rem per modū ꝑncipij actus dicibilis de ea cōueniēs cū appositō in numero. in ꝑsona ꝛ in rectitudine casuali. vt hō. equus. aial et silla. Sed suppositū reale est qō ꝛcat rem ꝑ modū ꝑncipij actus dicibilis de ea. nō tñ ꝛueniens cū appositō in ꝑdictis trib⁹ accñtrib⁹ grāmatica/ lib⁹. sicut est infinitiuus q̄ ꝑ ceteris modis ꝑt reddere suppositū ꝓbo ꝑ/ sonali finiti modi. Cuius rō est. q̄ sicut casus inter cetera accñtia nomis maxime disponit ꝛ accedit ad esse suppositi. ex quo ꝝm Petrū he. casus est dispō substātie in ordine ad actū. sic siliter mod⁹ finitus in ꝓbo maxime disponit ad esse appositi ꝑter suā finitā modalitatez. ergo ex oppositō de tanto aliq̄d recedit a natura appositi de q̄to magis accedit ad naturam suppositi. sed infinitiu⁹ ꝑter suā infinitā modalitatē ꝛ materialitatē recedit a natura appositi ꝛ accedit ad naturā suppositi rōne rei ꝓbalis in ipso noialiter intellecte. vt legere est agere. i. actus legendi est agere. vel ꝝm alios lectio est actio. ita legere est bonū. i. actus legēdi est bonus

Tercia regula grāmaticalis est ista. q̄ relatiuum substantie ꝛ suum antecedens volunt ꝛuenire in numero. in genere. ꝛ quandoq̄ in persona. et in casu Exemplum. vt sortes currit qui mouetur. Unde florista. Sunt genus in primis numerus persona notanda. Hec ꝛcordare debent cū preueniente

Exempla
- Johannes currit et ille mouetur
- Plato philosophaꝫ quem video.
- Aiax venit ad troyam ꝛ idem pugnabat

Sciendum Primo q̄ relatiuū est duplex. sc̄z logicale et grāmaticale Relatīm logicale est cuius hoc ipm esse qō est quodāmodo ē ad aliud se habere. qō relatiuū alio noīe vocaꝫ ad aliq̄d. ꝛ sic pater ꝛ filius dicuntur relatiua. q̄ totū esse patris est ad aliud quodāmō se habēre. sc̄z ad filium ꝛ ecōuerso. De quo relatiuo regula nō intelligiꝫ. nec de ipso est ad ꝓpositū. Sed relatiuū grāmaticale ꝝm Prisciānū ꝓmo minoris est añ late rei recordatiuū. hoc est. relatiuū est rememoratiuū rei ante late. i. ꝓus dicte. vt sortes currit qui mouet. ibi q̄ est rememoratiuū sortis. hoc est facit sēcūdariā notitiā de sorte. ꝛ sic relatio ꝝm Prisciānū loco ꝓallegato est ante late rei recordatio. In qua q̄dem ꝑdicta descriptōe relatiui (recordatiuū ponit loco generis (añ late rei) ponit loco differentie. q̄ per hoc relatiuus differt ab antecedente. q̄ relatiuū facit sēcūdariā notitiā de re añtis. ꝛ est signū excitatiuū potentie cognitiue ad faciendū recordatōnem de re de q̄ ꝓius est mentio facta per añcedens. Dicit etiā (rei) vbi tangit ꝛcatū relatiui. q̄ ꝑ hoc q̄ relatiuū facit recordatiōem est signū rei de qua facit re/

Regule grammaticales

tordatiõem Relatiuoꝝ aũt aliud est sube. aliud accñtis. Sube q̃dem vt qui que qõ is suus ipe sui ⁊ ille. Accñtis q̃dẽ vt talis q̃lis tantꝰ q̃tus Relatiũ sube est qõ refert rem p modũ sube. vt sortes currit q̃ mouet. albedo q̃ est in pariete. ibi relatiuũ qui ⁊ que refert suũ añs p modũ subsistentis. ⁊ dr relatiũ sube nõ q̃ referat subam vel dictiõez p̃cantẽ rem subalẽ. sed ideo qr q̃cquid refert siue hoc sit suba siue accñs. refert p modũ sube siue p modũ subsistentis Relatiuũ accñtis est qõ refert rem suã p modũ adiacentis alteri siue p modũ denoiatõis. vt sortes est albꝰ ⁊ talis est plato. talis est nilus quale est mare. ibi relatiuuꝫ tale vel q̃le refert suũ añs p modũ adiacentis alteri siue p modũ denoiatõis. Et dr accñtis nõ ex eo qr referat accñs. ſz qr refert p modũ adiacentis alteri siue p modũ denoiatõis suũ añs. put inhereat vel adiaceat ꝓcretiue alteri. Dico notãter (ꝓcretiue) ꝓpter noia p̃cantia accñs abstractiue. siue per modũ p se stantis ⁊ nõ alteri adiacentis. vt albedo nigredo ⁊c.

Sciendũ scõo q̃ relatiuũ substãtie differt a relatiuo accidentis dupl'r. Primo qr relatiuũ sube refert eandẽ rem in numero ⁊ p modũ qõ quid. ⁊ sic facit relatõem psonalẽ. vt sortes currit q̃ mouet. aiax venit ad troy ã ⁊ idẽ pugnauit. ibi relatiuũ refert eandem rem in nũero Unde relatio psonalis est illa in qua relatiuũ ⁊ añcedens supponũt p eadem re in nũero. i. p eadẽ psona ꝓditiõib⁹ indiuiduãtib⁹ indiuiduata. Sz relatiuũ accñtis est qõ nõ refert eandẽ rez in numero sed in specie. qr vnũ ⁊ idem accñs in numero nõ ꝑt esse in diuersis subiectis. sed bene in specie et sic facit relatõem simplicẽ. Unde relatio simplex est qñ relatiũ nõ refert eandẽ rem in nũero sed in specie. vt sortes est albꝰ ⁊ talis est plato. ibi talis refert eandẽ albedinẽ in spẽ sed nõ in numero. Et ideo dr simplex relatio qr relatiuũ refert eandez rem in specie. mõ spẽs est natura simplex ⁊ indiuisibilis. Scõo differũt qr relatiũ sube capit suũ genus a dictõe p̃cedẽti vt video hoiem qui est aial. aliqñ tñ impropꝛie capit suũ genus a dictiõe sequẽti. vt in semine tuo q̃ est xps. Sed relatiũ accñtis capit suũ genus a a dictõe sequẽti. vt talis est nilus q̃le est mare. ibi hoc relatiũ q̃le capit suũ genus ab illa dictõe mare cũ qua ꝓuenit in genere. Nullũ tale est deo sanctiũ q̃lis est salus aiaꝝ. ibi q̃lis ꝓuenit cũ dictõe sequẽti in genere. aliqñ tñ sed impropꝛie trahit suũ genus a dictõe p̃cedenti. vñ Horatius putrescentes mãme sunt tales quales sunt equina vtera. ibi relatiuũ q̃lis trahit suũ genus a dictiõe p̃cedenti ⁊ nõ sequenti

Sciendũ tercio q̃ relatiuũ substantie est duplex. scz idẽptitatis ⁊ diuersitatis. Relatiũ sube idẽptitatis est qõ supponit p eodem qõ refert. hoc est qõ refert eandem rem in numero ⁊ pro eadẽ supponit. vt sortes currit qui mouet. ibi hoc relatiuũ qui refert sortem ⁊ supponit. hoc est ꝑm intellectũ accipitur pro eodẽ sorte in numero. Et dicit relatiuũ substantie qr refert eandẽ rem in numero p modũ p se stantis. et dr idemptitatis. qr supponit pro eadem re in numero quã refert. Cuius ratio est. qr relatiuũ substãtie refert suũ añs sub maxima vnitate quã ꝑt. sed maxima

Antiquorum

vnitas in suba est vnitas numeralis. ergo relatiuū substantie refert suum antecedens sub vnitate numerali. Relatiuū diuersitatis est qđ supponit ꝓ alio ab eo qđ refert. vt iohānes legit ⁊ alius disputat. ibi hoc relatiuum alius refert iohānē ⁊ tñ nō supponit ꝓ eo sed ꝓ alio a iohāne. vt iohannes legit ⁊ alius disputat. i. iohānes legit ⁊ aliꝰ a iohāne disputat Relatiuū aūt suba idēptitatis vlterius diuidit in relatiuum reciprocum ⁊ nō reciprocū. Relatiuū reciprocū est qđ refert subam agentē sub mō patiētis. vt sortes videt se. ibi hoc relatiuū reciprocū se refert sortē qui ē suba agēs. hoc est ꝓncipiū actus videndi. ⁊ ponit illā subaz agentē. scz sortē sub mō patientis. qz reflectit actū videndi in illud idē suppositū a quo exiuit. Et ideo dr reciprocū a ꝙbo reciproco as are. qđ idē est qđ petere vel reflectere. qz ꝓ qualitet orōnem. in qua ponit relatiuū reciprocū ꝙcat ibi reciprocatio q̄ nihil aliud est q̄ reuersio actus in idē ꝓncipiū a quo ꝓcessit. Relatiuū suba nō reciproca est qđ nō refert subam agentē sub mō patiētis. vt q̄ ille ipse. Scias tñ qz relatiuū suba reciprocuz nō ꝓt diuidi in relatiuū reciprocū suba diuersitatis. qz reciprocatio est circularis relatio. mō in circulo nō est aliq̄ diuersitas sed idēptitas. ex quo ibi idem est ꝓncipiuz ⁊ finis. Quapropter sequtur qz nullū habemus relatiuū reciprocū diuersitatis. sed omne tale est idemptitatis. Sic similiter relatiuū accidētis diuidit in relatiuum accidentis idemptitatis ⁊ diuersitatis Relatiuuz autem accidentis idemptitatis est quod refert idem accidens in specie pro quo supponit cuz suo añcedente. vt sortes est albꝰ ⁊ talis est plato. ibi hoc relatiū talis refert altedinē sortis in spē ꝓ qua supponit. Et dr relatiuū accidentis qz refert suū añcedens ꝑ modū denoiationis. i. ꝑ modū inherentis siue adiacentis alteri. Et dr idemptitatis. qz supponit pro eodem accidēte in specie. Cuius rō est. qz relatiuū accūtis debet referre suum añs sub maxima vnitate qua potest. sed maxima vnitas in accidētibꝰ est vnitas specifica. ergo relatiuū accidentis vult referre suū antecedens sub tali vnitate specifica. ⁊ non sub vnitate numerali. qz vnum ⁊ idem accidens numero nō potest esse in diuersis subiectis Relatiuū accidentis diuersitatis est quod supponit pro alio accidente ab eo quod refert. vt Johānes est albus et alterius modi est plato. ibi hoc relatiuum alterius modi refert eandem altedinem in specie. sed supponit pro alia qualitate ab ea q̄ refert et istis relatiuis non habemus propria nomina imposita. sed circūloquimur ea per hoc complexum alterius modi. alterius quālitatis. alterius qualitatis. ⁊ sic de aliis. vt iohannes est magnus ⁊ alterius quālitatis. alterius petrus. nicolaus est albꝰ ⁊ alterius qualitatis est iohānes.

Sciendum quarto qz antecedēs est dictio faciens primam notitiam de re. vt homo currit qui mouetur. ibi hec dictio .s. homo dicitur antecedens. et facit primam notitiam de homine in ordine ad illud relatiuum qui. quod facit secūdam notitiam de eodem. ⁊ illa notitia dicitur ꝓma nō simplicit. sed in ꝓparatione ad relatiuū subsequēs qđ facit secūdā notitiā. Et ideo dr añs a ꝙbo añcedo. is ire. qz antecedit. id est

p̃cedit suũ relatiuũ. ꝛ ideo ipm relatiuũ nõ hz locũ in oz̃one nisi ei p̃cesserit suũ añs vocalit vel mentalit. Dicit notãter (mẽtaliter) qz ꝑm Prisciannũ ꝑmo minoris. añs nõ semp exp̃sse ponit. sz p̃t subintelligi relatiuo posito expresse. vt venit cui⁹ cã deest. exigit cui debeo. amo cui⁹ misereris. minat quẽ timeo. floret quo docente ꝓficio. In quib⁹ oz̃onib⁹ ponit relatiuũ p̃ defectũ sui añtis. ꝛ ergo in istis oz̃onib⁹ subaudiendus est ntus loco antecedẽtis. Notest etiã añs subintelligi in obliquo relatiuo existẽte in sili obliquo. vt misereor cuius misereris. parco cui parcis. amor quo gaudeo In q̃b⁹ oz̃onib⁹ añs subintelligit in obliquo. Ut sic pz q añs subintelligitur in relatiuo. sed nõ econuerso. hoc est q añs bene p̃t intelligi in relatiuo sed relatiuũ nõ p̃t intelligi in añte. Cuius rõ est. qz añs hz se vt prius ex quo facit ꝑmã notitiã. relatiuũ aũt hz se vt posterius. ex quo facit sibi sẽcũdã notitiã. mõ in posteriori bene p̃t intelligi ꝑus sed non econuerso. Alia rõ est. qz ꝓcatũ relatiui nõ p̃t intelligi sine ꝓcato sui añtis ꝓpter respectuz quẽ relatiñ hz ad suũ añs. sed ꝓcatũ añtis bene p̃t intelligi sine ꝓcato relatiui. vt possum intelligere ꝓcatũ isti⁹ oz̃onis. hõ currit absq; ꝓcato alteri⁹ oz̃onis. sed nõ possum intelligere ꝓcatũ istius oz̃onis (qui disputat) absq; ꝓcato sui antecedẽtis. et ergo añcedens p̃t intelligi in relatiuo. sed nõ econuerso. vñ floristа. Nulla relatiua des scire per anteriora. Per que relatiua dare tu potes anteriora. ꝛ hoc est verũ nisi sit relatiuũ antecedentis. quia ꝑm Prisciañ relatiua antecedentis rõne demonstratiõis possunt intelligi in suis antecedẽtib⁹. vt demõstrato virgilio. talis fuit homerus. ibi subintelligit qualis est virgili⁹. similit demonstrato nilo fluminе. tale est mare. qz subintelligitur qualis est nilus. ibi relatiuũ subintelligitur in antecedente. qõ soluz fit qz relatiua accidentis vnum significant ꝛ aliud demonstrant. et sic rõne demonstrationis admittit relatiuũ intelligi in antecedẽte. sed alis nunc̃. Dis p̃suppositis ponit

Conclusio Rñsalis. q relatiuũ grãmaticale substantie idẽptitatis nõ recipr̃ocũ ꝛ suũ añs ambo casualia in oz̃one simplr ꝯgrua volũt cõuenire in nũero in genere. ꝛ aliqñ in ꝑsona. ꝛ in casu. Dicit ꝑmo i regula (relatiñ grãmaticale) ꝓpter excludere relatiñ logicale. de q̃ regula nõ intelligit. vt ist̃ pater fili⁹ dñs seruus. Dz̃ scdo (relatiñ subẽ) ꝓpter relatiñ accñtis. qz nõ oportz relatiñ accñtis ꝯuenire cuz suo añte in p̃dictis accñtib⁹. vt tunica est nigra ꝛ tale est scamnũ. talis est rhenus q̃le est mare. Dicit tercio (idẽptitatis) qz nõ oportet relatiuũ diuersitatis ꝯuenire in numero ꝛ in casu cũ suo añte. vt sonor alı̃ vox alius non vox. ibi relatiuũ diuersitatis. s. alius discõuenit in nũero ꝛ in casu cũ suo añte. Dicit q̃rto (nõ recipr̃ocũ). qz nõ oportz relatiuũ recipr̃ocũ ꝯuenire cũ suo añte in p̃dictis accñtib⁹. vt iohannes diligit se. Dicit q̃nto (ad suũ añs) ꝓpter istã vel ꝯsilem spes est qõ p̃dicat̃ de pluribꝫ numero differentib⁹. ibi hoc relatiuũ qõ nõ refert̃ ad añs exp̃sse positum. scz spes. sed ad añcedens subintellectuz. scz vle. vt sit sensus. spes est. scz vle qõ p̃dicat̃ de pluribꝫ. Silr̃ iter ibi. rex est carnoti patrie que ꝑualet oñi. ibi q̃ non refert̃ ad añs exp̃sse positum sed subintellectum. scz ciuitatis. vt sit sensus. rex est carnoti. scz in tali ciuitate. que scilicz

ciuitas preualet oīni patrie. Dī (ambo casualia) ꝓpter excludere relatiua nō casualia. de qb regula nō intelligit. vt sortes currit taliter q̄liter plato Dī (in oro̅ne simplr ꝯgrua) ꝓpter istā ꝛ ꝯsilem. Est pia stirps esse quē ꝓpm credim⁹ esse. Dicit etiā (aliqū in psona ꝛ in casu) ad denotandū q nō oportez relatiuū ꝛ suū añs semp esse eiusdez psone ꝛ casus. Nam hec est ꝯgrua. ego sum quē vides. tu es studiosus quē diligo. ꝛ tñ ibi relatiuū et suū añs nō sunt eiusdē psone nec eiusdē casus. qz añs. scz ego est ꝑme psone. ꝛ relatiū scz quē est tercie psone. g̃ bene dr in regula (aliqñ in psona ꝛ in casu) Et scias q relatiuū ꝛ suuz añs semp volūt habere diuersa ꝑba. vel vnū ꝑbum geminatū. vñ floriſta. Precedens et qui binis verbis volo iūgi Diuersis. ꝑbum vel detur eis geminatū. In quib⁹ ꝑsib⁹ vult q relatiuum ꝛ suum antecedens volunt constrni cum diuersis verbis. vel cū vno geminato. Exemplū primi vt sortes currit qui mouetur. Exemplum secūdi. vt ego sum qui sum ꝛc.

Ista est ꝯgrua. est locus carcere qđ tullianū appellat. ꝛ tñ relatiū et suū añs discōueniūt in genere. Assumptū ꝓ ꝑma parte ꝓbatur qz illā oro̅nem ponit Salustius poeta in cathelinario. ergo est cō grua. Tenet ꝯña. qz ois sermo poetic⁹ est sermo sapientis. mō sapientis nō est mentiri primo elenchoꝝ. ergo sermo poeticus est verus. ꝛ per consequens ꝯgruus. Sed assumptū pro secūda parte probatur. qz añs est generis masculini. scz locus. et relatiuū scz qđ est generis neutri. ergo discōueniūt in genere Oīm q regula intelligit de oratione simplr ꝯgrua. modo p̄sens oratio nō est simplr ꝯgrua sed figuratiue. scz per aliothecam Secūdo dicit q admittit per vnam regulam floriste ꝛ alexandri. scz qñcunq ponitur relatiuū inter casus diuersoꝝ generū qui ſcant eandem rē id est pertinent ad eandem rem. tunc relatiuū debet ꝯuenire cum dictiōe sequenti vel precedenti ſm exigentiam ꝯgruitatis. et sic in dicta oro̅ne licet illud relatiuū (qđ) nō ꝯuenit cū dictione precedente. tñ ꝯuenit cū dictione sequente in genere. Et similiter dicendū est de istis. p̄clarū est opus ciceronis. qui catho maior appellat. siliter semen qui deus ꝛc Ejñ floriſta Si substantiuū duplex referat ad vnū In vario genere qui ꝯformat vtrūq. In medio positū sic mobile dico locanduz. vt rosa est pulcerrima florum ꝛc

Ista est ꝯgrua q̄titatis aliud ꝯtinuū aliud discretū. ꝛ tñ relatiuū et suū antecedens disconueniūt in genere. ergo ꝛc. Añs probatur qz antecedens scz quātitatis est generis femini. ꝛ relatū scz aliud est generis neutri. et etiā disconueniūt in casu. Dicendū q ipsa est oratio simpliciter ꝯgrua. et quātitatis nō est antecedens huius relatiui aliud. sed habet antecedens subintellectū. scz genus. qz illa oro̅ valet tantū generū q̄titatis aliud genus est ꝯtinuū ꝛ aliud gen⁹ est discretū. Secūdo dicit q admittit per vnā regulā petri helie. Oñcunq totū diuisuz ponitur in singulari numero. ꝛ fit partitio pro reb⁹ inanimatis siue insensatis. tunc relatiuū referens illud diuisuz in singulari numero debet poni in neutro genere. scz q̄titatis est totū potestatiuū positū in singulari numero et relatiuū referens ipm ponit in neutro genere.

Regule grammaticales

Ista est ꝯgrua. ꝟga tua ⁊ baculus tuus ipsa me ꝯsolata sunt. ⁊ tñ relatiuū ⁊ suū añcedens diſcōueniūt in numero ⁊ in genere. qz antecedens est singularis numeri. et relatiuū scz ipsa est pluralis numeri Dōm q ista nō est simpliciter ꝯgrua. sed admittit per aliothecaz Et sunt due rōnes excusantes illaz impropietatē. scz rō qua ꝑt fieri. q est q relatiuuz pluralis numeri referat ad pluralitatem añcedentiū. que pluralitas videt correspondere numero plurali. etiaz est idemptitas relatiui cum suo añte. Sed rō quare oportet fieri est expressio sententie sub breui loquio. qz psalmista voluit designare q equaliter esset ꝯsolatus ꝑ virgaz hoc est ꝑ correctōem diuinā. q ꝑ ꝟgā intelligit. et ꝑ baculū. i. ꝑ misericordiam. q ꝑ baculū intelligit. et ideo posuit (ipsa) in neutro genere i plurali numero. ad denotādū q eqliter gaudebat de correctōe et misericordia. Secūdo dz q ista ozo admittit ꝑ vnā regulā q cōtr vtrunt poete. scz Quicunqz ponit aliqđ ꝯiūctum ex diuersis generibz in numero singulari. tūc relatiuū referens illud ꝯiūctum debet poni in neutro genere. qz neutrū genus est genus essentie nō determinās vel respiciens certum ⁊ determinatum suppositū. ⁊ sic debet fieri relatio ad aliqđ ꝯmune transcendēs. scz ad hoc nomen ens vel ad aliquid hmōi. vt sit sensus virga tua ⁊ baculus tu⁹ ipa entia ⁊ nō alia sunt me ꝯsolata. hoc est virga tua ⁊ baculus tuus sunt entia que sunt me consolata

Ex regula sequeret q illa esset ꝯgrua. virgilii viuis in memoria q scripsisti bucolica. quā ozōnem ponit priscianus ꝓmo minoris. scz hoc est falsum. qz ꝓm priscianū loco preallegato. cuius ad ceteros casus fiat relatio. tñ ad vtrū nequaqz relatio ꝑt fieri. qz relatiuū caret vtō Etiā ꝑz hoc ꝓm floristā Non fit ꝑ quintū directa relatio casum Dicēdum q priscianus in ꝓdicta ozōne capit illā prepōnem ad pro per. scilz q per vtrū non ꝑt relatio fieri. sed bene ad vtrū. Secūdo dz q ibi non fit relatio ad vtrū formaliter positū scz virgili. sed ad ntrū pronoialē subintellectum in illo verbo secūde persone. scz viuis. Tercio dz q licet per vtrū nō ꝑt fieri relatio directa. tñ bene relatio indirecta Unde relatio directa est qñ relatiuū ⁊ suū antecedens sunt eiusdē casus. vt sortes currit qui mouet. sed indirecta est qñ relatiuū ⁊ añcedens non sunt eiusdē casus. vt o aqua benedic domino que extat super celos

Ista admittit ꝯgrua. xp̄s natus est in bethlehē. qđ interꝑtat domus pacis. siliter vestis est nomen qđ dz a verbo vestio is ire. sil deus dat aureolā qđ nomē habet ab auro. ibi relatiū ⁊ suum añs disconueniūt in genere Dōm q iste ozōnes ⁊ ꝯsiles sunt de rigore ꝟborum incōgrue si relatiū referat ad añs formaliter posituz. tñ ꝑñt admitti ꝯgrue ꝑ subintellectōem dicendo xp̄s natus in bethlehem. qđ scz nomen bethlehem interꝑtat domus pacis. similiter vestis est pulchra qđ scz nomen vestis deriuatur a vestio is ire. similiter deus dat aureolam. qđ. s. nomen aureola deriuatur ab auro. Etiā admittūtur. qz antecedens includit duo. scz vocē ⁊ significatōem. ⁊ sic relatiuū refert antecedens solū ꝑ vocē. ⁊ non pro significatione primaria. et hec est rō qua potest fieri. Sed rō quare oportet fieri est breuitas sermonis.

Antiquorum

Sexto. illa est congrua. lucē tuam ⁊ veritatē tuā ipsa me deduxe/runt. ⁊ tñ relatiū ⁊ suū añs discōuenit in genere. Añs ꝓbatur. qa añs scz lucē tuam est generis fei ⁊ singularis numeri. ⁊ relatiū .s. ipsa est generis neutri. ergo discōueniunt. Ōm ꝙ ipsa non est simplicit congrua. sed figuratiue. Admittitur em̄ per antithesim ponēdo genus ꝓ genere. scz ipsa ꝓ ipse. Secundo dicit. ꝙ relatiū refertur ad añs non formaliter positum sed subintellectū .s. entia. dicēdo Emitte lucem tuā ⁊ veritatem tuā. ipsa scz entia deduxerūt me

Septimo. illa est ꝓgrua. in pace in idipm. dormiā ⁊ requiescā. ⁊ tñ relatiuū ⁊ suum añs discōueniūt in genere Añs ꝓbatur. qz añs est generis fei scz pace. ⁊ relatiū scz idipm est generis neutri Ōm ꝙ si relatiuū scz idipm refertur ad añs formaliter positum. tūc ozō est simpliciter incōgrua. Si autē referatur ad añs subintellectū .s. xp̄m tunc ozō est congrua. ⁊ sensus est dormiā in pace. s. grē. ⁊ requiescā in idipm scz xp̄m qui est pax glorie. ⁊ sic admittitur rōne subintellectionis accidentis huius nominis scz xp̄m. Alij vero dicunt. ꝙ idipsum sit aduerbium tpis vel cōgreganditis vel qualitatis. ⁊ valet tantum sicut eternaliter. ⁊ p̄m hoc non esset ibi relatiuum ⁊ suum antecedēs. ⁊ vt sic non oporteret ea conuenire in p̄dictis accidentib⁹ grammaticalib⁹.

Octauo. ista est congrua. tempus qui fiunt in eodem continet actus. ⁊ tamē relatiuū ⁊ suum añs discōueniunt in genere. qz añs scz tempus est generis neutri. ⁊ relatiū scz qui est generis masculini. Ōm ꝙ tempus nō est añs huius relatiui qui. scz actus vt tempus cōtinet actus. qui scz actus fiunt in eodem tpe

Sarta regula grām

ticalis est ista. ꝙ demonstratiuū ⁊ suum demōstrabile debent ꝓuenire in genere in numero ⁊ in casu. Exemplū vt ille hō. illa mulier. illud animal. vñ? Adiectiua velut substantiuis sociātur. Sic monstratiua monstratis iungere debes Rō regule est ista. qz demonstratiuū ⁊ suum demōstrabile hūt se sicut adiectiuū et substantiuū. que volunt ꝓuenire in his tribus accidentib⁹. ergo etiā demonstratiuū ⁊ suum demonstratū volunt cōuenire in his tribus. Tenet ꝓña. quia vbicūq; est demonstratiuū ⁊ suū demōstrabile. ibi est adiectiuū et substantiuū. sed non ecōuerso. ⁊ sic ista regula habet se ad regulā adiectiui ⁊ substātiui. sicut pars ad totum

Sciendum

Primo ꝙ demonstratiuū est dictio significans rem per quā fit demōstratio. vel est dictio significās suum significatū ꝑ modū demōstrantis alterum. vt ille homo. ibi demonstratiuū scz ille est dictio significans suum significatū per modum demōstrantis alterum. scz suum demonstrabile. Et nota ꝙ demonstratiuū est duplex. scz casuale ⁊ nō casuale. Casuale est qđ habet casum ꝓ accidēte. Et tale est duplex. scz noiale ⁊ ꝓnominale. Noiale vt talis tantus ⁊ silia. Pronoiale vt ego tu ille ipse iste

hic ꝛ is meus tuus suus noster ꝛ vester. Sed demonstratiuũ nõ casuale ẽ quod nõ habẽt casum ꝑ accidente. vt sunt aduerbia demõstratiua loci. vt hic ibi illuc istuc. ꝛ similia. Et sic̃ aduerbia demõstratiua. vt en ecce. Et sic̃ etiã aduerbia qualitatis ꝛ quãtitatis. vt taliter quantũ ꝛ sic̃ia. de quibus omnib9 demõstratiuis nõ casualib9 nõ intelligit regula. Sed demonstrabile est dictio significãs rem ad demõstrandũ aptam. vt ille hõ currit vbi ille est demõstratiuũ. ꝛ hõ est demrãbile. i. fcãs rem q̃ apta nata est demõstrari. vel q̃ actualiter demonstrat. ꝛ sic̃ia demrãbilia sunt equus asinus aial leo alb̃edo color ꝛc̃. Sed demõstratio est rei subiecte oculis. vel tãg̃ subiecte oculis certa rep̃sentatio. vbi demõstratio ponitur loco generis qr omnis demrãtio est rep̃sentatio alicui9 rei. Dicitur ꝑ̃ter (rei subiecte oculis vel tangẽ subiecte oculis) vbi tangit potentia cognitiua. cui fit demonstratio. Nam in omni demõstratione res demõstrata p̃sentat oculo corporali. sicut fit in demõstratione p̃sonali rei visibilis. Vel res demõstrata p̃sentat oculo intellectuali. sicut cõtingit in demõstratione impsonali Item duplex est demõstratio. scz ad sensum ꝛ ad intellectum. Demonstratio ad sensum est. quãdo demonstratiuũ ꝛ demonstrabile accipiũtur p̃o eadẽ re in numero. vt iste currit demõstrando petrum. vbi demonstratiuũ scz iste ꝛ res demõstrata. s. petrus accipiunt p̃o eadẽ re in nũero. Et dicit (demonstratio ad sensum) quia p̃ eã demonstrant res que solo sensu visus p̃cipiuntur. Demõstratio ad intellectũ est qñ demonstratiuũ et demõstrabile non accipiũtur ꝑ eadem re in numero. vt dicẽdo tãtus est socrates demõstrando alium hominẽ qui est eiusdẽ quãtitatis cum socrate. Et dr demõstratio ad intellectum. qr est solum rei intelligibilis. i. p eã demõstrantur res que intellectu p̃cipiuntur

Contra hoc. nulla est relatio ad intellectũ. ergo nulla erit demõstratio ad intellectũ. Tenet ꝑña. quia non videtur rõ diuersitatis

Dõm breuiter negãdo ꝑñam. quia aliqua est demõstratio ad intellectum. que demõstratio obiicitur potẽtie cognitiue siue cognoscitiue. Sed ſm Aristotelẽ tercio de anima duplex est potẽtia cognoscitiua. s. sensitiua ꝛ intellectiua. siue sensus ꝛ intellectus. ꝛ ergo sicut demõstratio vel res demõstrata obiicitur sensui. ita etiã potest obiici intellectui: Et ergo dõm est q̃ licet demõstratio sit duplex. non tñ relatio est duplex. qr relatiuum est ante late rei recordatiuũ. modo res ante lata. i. p̃us dicta absens est. mõ illud qõ non est p̃sens nõ potest sensu percipi. sed solo intellectu. qr sensus nõ p̃cipit suũ obiectũ nisi in p̃tia rei sensibilis. g̃ soluz duplex ẽ demonstratio. s. ad sensum ꝛ ad intellectũ. ꝛ nõ relatio. Alio aũt mõ diuidit demõstratio in p̃sonalẽ ꝛ simplicẽ. Demõstratio p̃sonalis est qñ demõstratiuũ ꝛ suũ demrãbile accipiunt p̃o eadẽ re in numero. i. qñ idem intelligit p demrãtiuũ qõ demõstrabat p̃sentialr ad oculũ. vt ille currit demõstrãdo socratẽ currentẽ. vbi demrãtiñ scz ille. ꝛ demrãbile scz socrates accipiũtur ꝑ eadẽ re in numero. Sz demrãtio simplex est qñ demrãtiuũ ꝛ suũ demõstrabile nõ accipiunt ꝑ eadẽ re in numero. sz tene in spẽ. vt sacerdos dr in p̃secratõe salis Elizeus misit te in achs. vbi sacerdos nõ vult designare idem sal in numero. sed idem sal in specie. id ẽ in natura ꝓmuni designatũ

Antiquorum

Similiter dicēdo hec herba crescit in orto meo demōstrādo herbā sil'em in spē. Et ōr demōstratio simplr qz ibi demōstratiuū ⁊ suū demōstrabi/le accipiūtur pro natura specifica. que ōr simplex. id est in simplici essentia ꝓsistens. Istis suppositis ponit

Cōclusio Rūsalis q demōstratiuū demōstratiue tentuz et suū demonstrabile ambo casualia in orōe simplicit ꝓgrua debent cōuenire in tribꝫ accidētibꝫ grāmaticalibꝫ. scz in genere in numero ⁊ in casu Dicit ꝑmo (demōstratm̄ demōstratiue tentū) ꝓpter demōstratiuū relatiue tentū. vt iohānes legit et illū video. ibi illū nō tenet demōstratiue. sed relatiue. Dicit scdo (ambo casualia) ꝓpter istā ⁊ ꝓsimilē ecce magister. ibi demōstratiuū nō est casuale. ⁊ ergo nō indiget ꝓuenire cū suo demōstratiuo in p̄dictis accidēti/bus. Dicit tercio (in orōne simplr ꝓgrua) ꝓpter istaz ⁊ sil'em. nos papa mandamus. ibi demōstratiuū. scz nos est pluralis nūeri. ⁊ demonstrabile scz papa est singularis nūeri. q̄ discōuenīūt in numero. sed hoc nō est ꝓtra regulā. qz regula intelligit de orōne simplr ꝓgrua

Ad In ista orōne est demr̄atiuuz ⁊ suū demr̄abile. tanta est sortz mea demōstrādo socratē. sil'iter tantus est henricus demōstranoo katherinā. vbi demōstratm̄ scz tātus et tanta discōueniāt in genere cū suo demōstrato. scz socrates vel katherina Dom q regula sic dz ap propriate intelligi q demōstratm̄ ꝓprie dcm̄ ꝑmitiuū ⁊ dictio ꝑcās rē/mōstratā sub tali ꝓceptu sub q̄ fit demr̄atio debēt ꝓuenire in his p̄dictis tribꝫ accñtibꝫ. Dicit notanter (demr̄atiuū ꝓprie dcm̄) qz demōstratiuū im/proprie dictū nō indiget ꝓuenire in istis accñtibꝫ cuz suo demōstrabili. vt ꝑz in exēplis in argumēto adductis. Vñ illud demōstratiuū ōr improꝑe dcm̄ qđ nō capit ꝓ illo qđ demōstrat. scz ꝑ aliqno alio. vt tātꝫ est hēricꝫ demōstrando socratē. Sz illud demr̄atiuū ōr ꝓprie dcm̄ qđ capit ꝑcise ꝑ illo qđ demōstrat. Dicit (ꝑmitiuū) ꝓpter demōstratiuuz possessiuū. sicut meus tuꝫ rē. q̄ licet dicāt demr̄atiua ꝓprie dicta. nō tñ indiget sp ꝓuenire cū suo demōstrato exꝑsso. Dicit (sub tali ꝓceptu sub q̄ fit demōstratio) qz si vellē ꝓcipe rē demr̄atā sub illa rōne qua est aīal ⁊ exꝑmere demr̄atm̄ sub femio vel masculino genere. tūc orō essz simplr incōgrua. vt dicēdo illa currit ꝓcipiēdo rem demōstratam sub illa rōne sub q̄ est aīal. ⁊ q̄ñ de/mōstratm̄ aliqs hz q̄ ꝓceptio subordinata rei demōstrate tūc erit orō in/grua. ⁊ q̄ si velim ꝓcipe rē demōstratā sub illa rōe sub q̄ est suba. tūc istru/mētū demōstras tale demōstrabile ōr eē generis fei. vt dicēdo illa currit demōstrādo mulierē. ⁊ nō dicendo ille currit demōstrando aīal

Ad Illa est ꝓgrua ꝓ ꝓsentē regulā. qđ deus statuit de te sine te delebit ipe. ⁊ tñ ibi ipe nō ꝑt esse demōstratiuū. vt videt velle Alexander ibi Is suus ipse sui referūt rē. ⁊ sub dit Ille refert monstrat non facit hoc aliud. ibi innuit q tm̄ vnū est ꝓnomen demonstratiuuz ⁊ relatiuū simul sicut ille Dicendū q ipsa est ꝓgrua per ꝓsentez regulam Et ipse silr̄ter est demonstratiuū ⁊ relatiuū simul sicut ⁊ ille. Qđ sit relatiuū ꝑz ꝑ Alexandrū ibi. Is suus ipse rē. Sed q sit demōstratiuū patet ꝑ Greciſtā dicentē. Sunt duo ꝓnomina que tibi voce sub una Demonstrat

et referunt. velut ille simulq; vel ipse. Sed ad Alexandrū dicit. q; illa clausula nō facit hoc aliud. sic debēt intelligi. hoc scz ꝓnomē ille nō facit aliud scz q̄ quod est demōstratiuū t relatiuū simlr. p hoc tñ nō vult excludere q̄n possint esse alia ꝓnoīa que sunt demrātiua t relatiua simlr

Ar Tercio. illa est ꝯgrua O vos oēs qui transitis p viam. t tñ demōstratiuū t suū demōstrabile discōueniūt in casu. q; demōstratiuū scz vos est vti casus. t demrābile scz oēs est nti casus. q; oēs est distributiuū. qđ caret vrō Dōm q; ly oēs in p̄dicta oro̅ne nō tenetur distributiue sz collectiue. t sic p̄t habere vtm Etiā distributiua p̄nt h̄re vtm sm artem Sed ad Alexandrū dr q; ipse loq̄tur vsualiter

Ar Quarto. illa est ꝯgrua Pater tuus t ego dolētes q̄rebamus te. t tñ demrātiuū t demrābile discōueniunt in numero. q; demrātiuū scz ego singlarz numeri t demrābile scz dolētes est plis numeri. Dōm q; nō est simplr ꝯgrua. sz figuratiue p figurā que dr ꝯceptio ꝓsonaꝝ. q; ibi ꝑma ꝓsona scz ego cōcipit dcōem tercie ꝓsone. s. p̄ respectu ꝓbi plis numeri scz q̄rebamus. qđ ꝯformat se in ꝓsona cum dcōne ꝯcipiēte et nō ꝯcepta. Sc̄do dr. q; dolentes nō est demrābile huius demrātiui. s. ego sed h̄z demrābile subintellectū. s. virgo vel maria. vt sit sensus ego. s. maria et p̄ tuus. s. ioseph dolentes q̄rebamus te

Ar Quinto. illa est ꝯgrua Nos papa mādamus. t tñ demrātiuū t demōstrabile discōueniunt in numero. q; demrātiuū scz nos est plis numeri. t demrābile scz papa est singlarz numeri Dōm q; ipsa admittit per alliothecā siue p antitheſim. Sc̄do dr q; ibi ꝯmittitur vna figura que dr lepos h̄ns fieri q̄n causa dignitatz vel reuerentie dirigit sermo ad vnum tanq̄ ad plures Alij ꝙo volunt dicere q; ibi subintelligit demōstrabile sic dō. nos papa t nostri ꝯsiliarij siue subditi mādamus

Ar Sexto. ista est ꝯgrua. iste passer. ista aqla. t tū demrātiuū t suū demōstrabile discōueniunt in genere. Ans ꝓbat. quia demrātiuū scz iste est generz mas. t demrābile scz passer est gz epicheni. Dōm q; demrātiuū t suū demrābile debēt ꝯuenire in generib⁹ magis ꝓncipalib⁹ et nō minus ꝓncipalib⁹. mō epicheni genus est minus ꝓncipale. Etiā dr q; epicheni genus includit in se equiuoce duo genera. s. masculinū vel femin Et sic demonstratiuū t suū demrābile ꝯuenire in genere nihil aliud est q̄ de ipsis verificare eandē spēm generz Etiā demōstratiuū t suū demōstrabile debēt ꝯuenire in genere simplici. t nō in cōpositō

Ar Septimo. illa est ꝯgrua. vt mea defuncte da molliter ossa cubare et tñ demrātiuū t suū demrābile discōueniūt in casu. q; demōstratiuū scz mea est acci casus. t demrābile scz defuncte est gti casus Dōm distinguēdo. q; vel illud demrātiū scz mea respicit hoc demrābile scz ossa. tunc oro̅ est simplr ꝯgrua. si aūt respiciat h̄ demrābile scz defuncte. tunc oro̅ est incōgrua. sz admittit p alliothecā ponēdo casum p casu. sz inq̄ntum mea respicit h̄ demrābile scz ossa. tunc oro̅ valet tantū. O iupiter da ossa mea defuncte amasie cubare molliter

Ar Octauo. ista est cōgrua. hic vox leticie ꝓsonet. t tñ demōstratiuū et demrābile discōueniunt in gñe. q; demrātiuū scz hic est gz mas. et demrābile scz vox est gz fei. ergo discōueniunt in gñe Dōm

q hic nō est ꝑnomen demōstratiuū in predicta oro̅ne. sed est aduerbiū loci. z g̃ nō tenetur ꝯuenire cum ista dc̃one scz vox in gn̄e. exq̄ nullius est gr̃

Nono. ista est ꝓgrua. pr̃ mea ad villam. z tn̄ demr̄atiuū z suum demōstrabile discōueniunt in gn̄e. q demōstratiuū scz mea est gr̃ fei et demr̄abile. ſ. pr̃ est gr̃ mas. Dom̄ q in ista oro̅ne ly mea nō ca pitur ꝑnomialiter sed verbaliter. vt scz est impatiuus huius verbi meo are. z vt ibi est suppositū z appositum. vt o pr̃ tu mea ad villam

Ultimo. ista est ꝓgrua. iohānes scribit z illum video. z tn̄ demr̄atiuū z suum demr̄abile discōueniunt in casu. q demr̄abile est nti casus. z demr̄atiuū scz illū est accī casus Dom̄ q regula intelligitur de demōstratiuo demōstratiue tento. mō ly illum nō tenetur hic de mōstratiue sed relatiue.

Vinta regula grām

ticalis est ista. q interrogatiū z suū responsiuū volunt cō uenire in vno accn̄te. ſ. in casu Exp̄ vt quis currit rn̄detur michael. vn̄? Quo casu queris sic respō dere iuberis Que sitiua pares optant reddi sibi casus

Exempla

Quis legit		Magister
Qualis est iohānes		Albus niger studiosus
Quātus est petrus		Magnus paruus
Quotus est in loco		Primus scd̄s tercius
Cuius est liber	rn̄det	Johānis. mei. tui
Cuias est petrus		Nostras vestras
Quotennis es tu		Septennis octennis
Quē achilles trucidauit		Hectorē filium priami
Qua carne vescemur		Vitulina assatura
Quis sine peccato		Nullus homo

Ratio regule est ista. quia interrogatiuū z suū responsiuū regunt ab eodem regente ab eadē parte. z ex eadem vi. mō verbuz z idem regens eodem mō se habens vt in pluribz nō potest regere diuersos casus sed tene respectu diuersoz.

Quare interrogatiuū z suum responsiuū magis volunt cōueni re in casu q̄ in genere vel in aliquo alio accn̄te. Dom̄ q ideo quia vt dc̃m est interrogatiū z suum responsiuū regunt ab vno et eodē regente. Modo casus est dispositio substātie in ꝓpatione ad actū sed interrogatiū z responsiuū eodē modo ad vnum actum ꝓpant. ergo vo lunt tn̄ ꝯuenire in casu. Scz genus z numer? sunt accn̄tia data dc̃oni fm se. z non in ꝓpatione ad actū. ergo nō indiget ꝯuenire in genere. Actiā in terrogatiuū significat illud in generali quod suū responsiuū ꝓcat in speciali. Modo generale z speciale idem significātia non indigent ꝯuenire in genere. sicut patz de aīali z homine. z sicut aīal tanq̄ generale habet se ad homine tanq̄ ad speciale. ita interrogatiū vt generale habet se ad responsiuū tanq̄ ad speciale. ymmo multo generalius interrogatiuū habet se ad respō siuum q̄ animal ſe z ad homine. quia animal z homo sunt vnius generis

predicamentalis.scz substãtie. Sed interrogatiuũ nõ solũ q̃rit de re vn9 p̃dicamenti.scz substãtie.sed de reb9 plurium p̃dicamento2. vt pz in istis interrogatiuis.q̃s q̃ qd̃.vt q̃ substãtia. que q̃litas. q̃ rõ ꝛc̃.et licet de om9 nib9 q̃rit p̃dicamentis.tñ querit solũ de ipsis p modũ substãtie. Dic ergo patz rõ regule quare interrogatiuũ ⁊ responsiuũ magis volũt ꝯuenire in casu q̃z in alio accidente.

Sciendum Primo q̃ interrogatiuũ est dictio p quã fit interrogatio. vt q̃s q̃lis q̃tus ꝛc̃. Vel sic describit fm Ropertũ exositorez Prisciani. Interrogatiũ est dictio aliq̃d generalit fcans p modũ dependẽtis ad aliq̃d spẽale sui generis sub nota dubitatõnis. Dicit notant(ad aliq̃d spẽale sui generis)scz p̃dicamentalis.q2 interrogatiũ dz fcare illud in generali qđ suũ responsiuũ fcat in spẽali. Et p h̃ etiã pz q̃ interrogatiuũ ⁊ suũ rñsiuũ saltẽ noiale debẽt esse eiusdẽ ptis ozõnis. Scz rñsiuũ est dictio p fit quã rñsio vel est signũ dubiũ q̃rẽtis remouẽs.vt m9r aial hõ alb9 magnus ꝛc̃. Et est duplex scz materiale ⁊ formale. Rñsiuũ formale est signuz remouens dubiũ q̃rentis sub illo mõ quo q̃sitiuũ q̃rit .i.sub idẽptitate casuũ.vt q̃rendo q̃s philosophat:rñdet socrates. Sed rñsiuũ materiale est vnũ ꝯplexũ remouẽs dubiũ q̃rentis sub illo mõ quo q̃sitũ q̃rit. vt q̃s currit.rñdet scio te currere.q̃s philosophat.rñdet scio socratez philosophari. ibi illud ꝯplexũ scio socratẽ philosophari remouet dubiũ q̃rentis non tñ sub illo mõ q̃ q̃sitiuũ q̃rit.i.sub idẽptitate casuũ.sed sub diuersitate. Et q̃ pz q̃ bona rñsio de qua loq̃mur dz eẽ affirmatiua nõ supflua neq3 diminuta remotiua dubij q̃rentis sub illo mõ quo q̃sitiuũ querit.

Sciendũ scdo q̃ rñsio est triplex. scz satisfaciens q̃stioni ⁊ nõ q̃renti.⁊ satisfaciẽs querẽti ⁊ nõ q̃stioni.⁊ satisfaciens q̃renti ⁊ q̃stioni simul. Rñsio satisfaciẽs q̃stioni ⁊ nõ querenti est in qua interrogatiuũ ⁊ rñsiuũ ꝯueniũt in casu.sed rñsiuũ nõ remouet dubiuz q̃rentis. Ut q̃rẽdo quot sunt sydera in celo.rñdet multa. ibi q̃rens querit de certo numero siderũ ⁊ ei rñdet incert9 nũer9. h̃ est rñsiuũ scz multa nõ remouendo dubiũ q̃rentis. Rñsio satisfaciẽs querẽti ⁊ nõ q̃stioni est in qua introgatiuũ ⁊ suũ rñsiuũ discõueniũt in casu.⁊ tñ rñsiuũ remouet dubiũ querentis vt querẽdo q̃litas noim in quo ẽ.rñdet biptita est.sil'r dõo qđ agit.rñdet nihil.ibi q̃rit de re ꝑbali.⁊ rñdet p nomẽ.sil'r dicẽdo quot scolares studẽt rñdet vn9.q2 q̃t est introgatiuũ pluriuz.⁊ ei rñdet nomẽ singularis nũeri. et sic ibi est rñsio satisfaciens q̃renti.sed nõ interrogatõi siue questiõi. Scz rñsio satisfaciẽs q̃renti ⁊ q̃stioni simul est qñ introgatiuũ ⁊ rñsiuũ discõueniũt in casu ⁊ cũ hoc repõsiuũ remouet dubiũ q̃rentis sub illo mõ quo q̃sitiuũ q̃rit .vt quis legit.rñdetur petrus.

Sciendum tercio q̃ duplicia sunt interrogatiua. scz nominalia et aduerbialia.quia fm Priscianum primo minoris Interrogatiue vero dictiones in duas partes ozationis cesserunt.scz in nomen ⁊ aduerbiuz. vnde florista Recte dum queris aduerbia nomia queris. Cuius rõ est.q2 tñ

Antiquorum

dūe sunt ptes or̄ois. de quarū fcatis ꝓtingit dubitare. scz nomē t ꝓbum ꝓphendēdo sub noīe, pnomē. t sub ꝓbō st ptcipiū. q̄ q̄tuor ptes rem fcant alie ꝓo ptes indeclinabiles solū dispōnem rei fcant. g̃ ad remouēdū dubium circa rē noīalē habemus noīa interrogatiua p q̄ q̄rimus de re noīali. sed ad remouēdū dubiū circa rē ꝓbalē habem⁹ interrogatiua aduerbialia.

Interrogatiua nomialia sunt quis qualis q̄tus quotus cui⁹ cuia cuium cuias q̄t t q̄tennis. q̄s em̄ est interrogatiū sube. hoc est p q̄s q̄rimus de re noīali p modū sube. vt quis currit rn̄dēt petrus. q̄s color est delectabilior rn̄dēt viridis vel medius color. Sed qualis querit de q̄litate. vt q̄lis est iste q̄ disputat. rn̄dēt doctus ꝓtuosus alb⁹ niger ꝛc. Quātus querit de q̄titate ꝓtinua. vt q̄tus est qui venturus est. rn̄dēt magnus ꝓuus. lōgus breuis. Quotus est interrogatiuū or̄dinis p respectū ad numerum vt quotus est iste. rn̄detur tercius q̄rtus. t ergo improprie querit in regulis pueror̄. cui⁹ declinatōis. cui⁹ psone. q: cui⁹ est interrogatiuū possiōis q̄ nō ꝓpetit declinatōi vel psone. imo potius ꝓuenit eis or̄do. ideo magis ꝓprie q̄rit quote declinatōis t quote psone. sicut pscianus q̄rit de or̄dine ptiū or̄ōnis. Cui⁹ cuia cuiū ē interrogatiuuz possessionis. vt cuia est filia rn̄dēt euādria mea vel tua. Scias aūt q cuius gti casus t nti casus dr̄ñt dupl'r. Primo in fcatōe. q: cuius gti casus fcat possessor̄ē. sed cui⁹ nti casus fcat tā possessor̄ē q̄ possessionē. Scdo dr̄ñt in ꝓstructione. q: cui⁹ gti casus ꝓiūgit diuersis casib⁹ sub eadez voce. vt cuius liber est iste. cui⁹ filio parcis. cui⁹ libr̄ū legis. Sed cui⁹ nti casus variat fm variatōem adiūcti vt cuius filius currit. cuio filio pcis. cuiū filiū diligis. a cuio filio diligeris. rn̄dēt meo tuo. Sed cuias q̄rit de gente vel de patria. vt cuias es tu. i. de qua gente es. rn̄dēt almanus. gallicus ꝛc. Quot ꝓo q̄rit de nūero q̄titatis discrete. vt quot sunt scolares in scolis. rn̄dēt q̄tuor q̄nq̄ ꝛc. Quotennis ꝓo querit de nūero anno⁹. vt quotennis es. rn̄detur biennis triennis quinquennis ꝛc. Sz interrogatiua aduerbialia sunt qualiter quo qua vbi vnde quoriens quorsum quouscz.

Q̃uare nō sufficit vnū interrogatiuū noīale t vnū aduerbiale Dicēdum q̄ ideo. q: multiplicit ꝓtingit dubitare ō re noīali t de re ꝓbali. g̃ etiā ꝓtingit habere multa interrogatiua noīalia et aduerbialia. Nā ꝓtingit dubitare de re noīali vel tanq̄ de suba. vel tā q̄ de accñte. si tanq̄ de suba. vel vt vna. vel vt bina. vel vt multa. Si pri mū sic q̄rimus p hoc nomen interrogatiuū q̄s. Si scōm sic q̄rimus p hoc nomen interrogatiuū vterq̄ Si terciū sic querit p pluralē numerū huius noīs q̄s. Si q̄rat de re noīali tanq̄ de accñte. hoc est dupl'r. aut est interrogatiuū possessiuū. aut ꝓmitiuū. Si possessiuū sic est cuius cuia cuiū. Si ꝓmitiuū hoc fit multipliciter. Aut q̄rit de qualitate. sic est qualis. aut de q̄titate. sic est q̄tus. aut de or̄dine. sic est quot⁹. aut de numero sic est q̄t. aut de tpe sic est quotennis. Sic siliter ꝓtingit dubitare multiplicit de re verbali. scz querendo de substantia ꝓbi. vt querendo quid fit hic. rn̄detur luditur. Siliter de qualitate aduerbij. qualiter fit hoc. respondet bene vt male. Siliter de loco. vt vbi fuisti respondetur hic t ibi ꝛc

Regule grãmaticales

Conclusio Rñsalis.q interrogatiuũ ꝛ suũ rñsiuũ ambo casna lia recta ab eodẽ regente ab eadẽ parte ꝛ ex eadem vi debent ꝓuenire in casu .nisi in questione ponat dictio potẽs regere diuersos casus ab eadẽ parte ꝛ ex eadẽ vi Dicit notãter(q interrogatiuũ ꝛ rñsiuũ vel alterũ illorũ nõ habuerit casum ꝑ accñte.tũc nõ oꝑtet ea ꝓuenire in casu. vt dicendo quid facis rñdet lego. Siliter q̃rendo ꝑ totã orõnem.vidisti ne petꝝ currentẽ ꝑ hũc locũ.rñdet ita.siliter qualiter scribit iohannes.rñdet bene Dicit notant(recta)q; si vnũ illoꝝ ponat absolute tũc nõ oꝑtet ea conuenire in casu.vt querendo in qua ciuitate morat pater tuꝰ .rñdetur magũcie vel Colonie Dicit(ab eadẽ parte ꝛ ex eadẽ vi)q; si interrogatiuũ ꝛ respõsiuuz regũtur ex diuersa parte ꝛ ex diuersis viribꝫ a diuersis dictionibꝫ.tũc non oꝑtet ea ꝓuenire in casu.vt qualitas nominũ in quo ẽ respondet bipartita est.ꝛẽ Dicit(nisi in q̃stione ponat dictio potẽs regere diuersos casus)q; si hoc ꝓtingeret tũc nõ oꝑteret ea ꝓuenire in casu.vt querẽdo quo liquore vas est plenũ.rñdet vini vel vino

Arg Si regula tẽne esset posita sequeret q ista esset bona rñsio q̃s curit.rñdet eua.sed hoc est falsum. Sequela ꝓbat.q; interrogatiũ et respõsiuũ ꝓueniũt in casu Sed falsitas ꝓsequentis ꝓbat.q; ad bonã rñsionẽ requirit q respõsiuũ debet remouere dubiuz querentis sub illo modo quo querens querit.sed hoc nõ fit hic.q; dubitans querit per hoc interrogatiuũ quis de re habenti masculinũ sexũ.vel saltẽ ꝓprietatem masculini sexus.sed ad ipam rñdetur res habẽs in se ꝓprietatẽ femini sexus siue generis.ꝛ sic rñsiuũ nõ tollit dubiuz querentis sub illo mõ quo querens q̃rit.g̃ ꝛẽ Dõm q hoc nomẽ quis ꝑt duplr capi. Uno mõ absq; ꝓnotatõe sexus siue generis vt se extendat ad oñe genꝰ Alio modo sub ꝓnotatõe sexus vel generis.i.cũ ꝓnotatõe masculini sexus vel generis.capiendo hoc nomen quis ꝓmo mõ.tũc responsio facta in ꝓdicta interrogatõe est bona.et hoc etiã volũt logici q̃ dicũt q ꝓba in diffinitionibꝫ posita absoluũtur a tpe hoc est a ꝓnotatõe tpis. Sed capiẽdo q̃s scõdo mõ cũ ꝓnotatõe generis sic rñsio nõ est bona

Arg Hic est interrogatiuũ ꝛ suũ rñsiuũ:quẽ vidisti.rñdet petrꝰ visus est a me.ꝛ tũ discõueniũt in casu.q; interrogatiuũ scz quẽ est accũ casus.ꝛ rñsiuũ scz petrꝰ est ntũ casus Dõm q regula intelligit dũmõ ambo regunt ab vno regente ex eadẽ ꝑte ꝛ ex eadẽ vi.sed sic nõ est hic.q; h̃ interrogatiuũ quẽ regit ab illo ꝙbo vidisti a ꝑte post ex vi transitionis.ꝛ h̃ rñsiuũ petrus regit ab illo ꝙbo est a ꝑte añ ex vi ꝓsone

Arg Hic est interrogatiuũ ꝛ respõsiuũ q̃nto precio ꝓstat hec domus respondet centũ florenoꝝ.ꝛ tamen discõueniũt in casu. q; interrogatiuũ quãto est ablti casus.ꝛ respõsiuũ est gti casus.ergo discõueniũt. Dõm sicut ꝑus q regula intelligit dũmodo reguntur ab eodem regente ab eadem parte ꝛ ex eadez vi.sed hic quanto precio regitur ab illo verbo ꝓstat a parte post ex vi ꝓparationis.sed illi genitiui centum florenozum ponũtur absolute causa breuitatis Vel potest dici q implicite regũtur ab illa dictione precio ex vi mensure

Antiquorum

Aꝝ Quid statis hic tota die ocioſi. rñdeꝯ nemo nos ꝓduxit. ibi ℔ interrogatiuũ q̃d eſt accꝰ caſus. ⁊ rñſiuũ nemo eſt nr̃i caſus. ℊ ⁊c Dom̃ q̃ nemo ꝑm ſe ⁊ ſolitarie ſumptũ nõ eſt rñſiuũ huius interrogatiui q̃d. ſꝫ ℔ totũ. ſcꝫ nemo nos ꝓduxit. qđ nullius eſt caſus. ergo non eſt ꝓtra iſtam regulam

Aꝝ Querendo cuius generis eſt ſaxũ. rñdeꝯ neutri gꝫ. ibi interrogatiuũ ⁊ rñſiuũ diſcõueniũt in caſu. qr̃ interrogatiuũ eſt gr̃i caſus. ⁊ rñſiuũ eſt dr̃i caſus ꝑ regulã. Sed dabis i terno cũ feceris us gr̃õ Dom̃ q̃ declinãdo hoc nomẽ neuter ꝑm morẽ antiquoꝝ q̃ declinabãt ℔ nomen ſub ſecũda declinatõe noĩs. vt neuter neutri neutro. ſic neutri eſt gr̃i caſus ⁊ oꝛo eſt ſimplr̃ ꝓgrua ꝑ ꝑſentẽ regulã. Sed declinãdo hoc nomen neuter ꝑm morẽ modernoꝝ ſub ſcõa declinatõe ꝓnois. vt neuꝯ neutrius neutri. ſic oratio eſt ſimpliciter incõgrua ⁊c.

Aꝝ Qr̃ regula ſequereꝯ q̃ hic eſſet bona rñſio. quis natat in equore. rñdeꝯ piſcis. ſꝫ ℔ eſt falſum. qr̃ rñſiuũ nõ remouet dubiũ q̃rentis ſub illo mõ q̃ q̃ſitiuũ q̃rit. qr̃ q̃ſitiuũ q̃rit de re idiuiduali. ⁊ ſibi reſpõdeꝯ generaliꝯ ſub ꝓceptu cõi generis vel ſpẽi. Qꝫ aũt q̃raꝯ de re ſingulari pꝫ. qr̃ natare eſt actꝰ rei ſingularis. modo actꝰ ⁊ opatões extra trãſeũntes ſtꝫ ſuppoſitoꝝ ſiue ſingulariũ ꝓmo metaphiſice. ℊ male rñdeꝯ genus vel ſpẽs. Dom̃ negãdo ꝓñam. qr̃ licet q̃libet res natãs in eãre ſit idiuidualis. tñ ꝑt ꝓcipi cõis gꝫ vel ſpẽi tũc interrogatio facta eſt vl̃iter. ⁊ ℊ nõ bñ rñdeꝯ ei in vl̃i. Et ſi q̃ſtio fiat de re indiuiduali natãte in equore tũc bene rñdeꝯ ei piſcis loco rei ſingularis. qr̃ nõ habemꝰ appꝛopriata noĩa ꝓticularia impoſita piſcib⁹. ⁊ ℊ vtimur noĩe cõi ꝓ noĩe ſingulari

Aꝝ Hic eſt interrogatiuũ ⁊ rñſiuũ. quo vadis rñdeꝯ romã. ⁊ tñ diſcõueniũt in caſu. qr̃ quo eſt ablatiui caſus ⁊ romã accuſatiui caſus Dom̃ q̃ regula intelligiꝯ quãdo ambo ſunt caſualia. modo quo eſt interrogatiuum aduerbiale Contra hoc arguiꝯ. Reſponſiuum eſt nominale. ergo ⁊ interrogatiuum. Tenet ꝯſequentia. qr̃ interrogatiuus et reſponſiuũ debent eſſe eiuſdem partis oꝛationis. Dicendũ negando ꝯſequentiã. qr̃ licet reſponſiuũ eſt nominale ſiue nomẽ eſſentialiter. tñ eſt aduerbiũ officialiter. qr̃ ponꝯ loco vnius aduerbij ſpẽalis nõ impoſiti ad ꝓpoſitũ nobis iſtum locũ determinatũ. ⁊ ergo ſicut interrogatiuũ eſt aduerbiale ita ⁊ reſponſiuũ ſaltẽ officialiter.

Qr̃ Vtrũ ad interrogatiuũ ⁊ ſuũ reſponſiuũ ſufficiat ꝯueniẽtia cauſus. Et rñdeꝯ q̃ nõ. qr̃ querendo quis homo currit. reſpondeꝯ breaĩs. quis fecit hoc. reſpondeꝯ grãmaticus Siliter qualis eſt petrus. reſpondeꝯ hõ. ibi interrogatiuũ ⁊ reſponſiuũ ꝯueniũt in caſu. ⁊ tñ rñſiuũ nõ remouet dubiũ querentis ſub illo mõ quo querens dubitat ſi interrogat. qr̃ querens querit de ſubſtãtia. ⁊ ei reſpondeꝯ qualitas vel q̃ litas. Similiter querit de qualitate. et ſibi reſpondetur ſubſtantia. quapꝛopter dicendum eſt ad queſtionem q̃ duplex conueniẽtia requiritur ad interrogatiuum ⁊ reſponſiuum. ſcꝫ accidentalis ⁊ eſſentialis. Conueniẽtia accidẽtalis requiritur quantum ad modum ſignificandi accidẽtalẽ qui dicit caſus. Sed ꝯueniẽtia eſſentialis requirit rõne ſignificatõis

Regule grammaticales

p̄dicamentalis sic scz q interrogatiuū t rñsiuū debent esse vnius fcatōis p̄dicamentalis. qz interrogatiū dz fcare illud in generali qđ fcat rñsiuū in spēali. vt si interrogatiuū q̄rit de suba. rñsiuum debet esse de p̄dicamento substātie. Si aūt q̄rit de p̄dicamento q̄litatis sitr rñsiuū dz esse de p̄dicamēto q̄litatis tē. Et sic ex oib⁹ pz q ad interrogatiuū t rñsiuū nō solum req̄rit ꝓuenientia accñtalis q̄ tenet se ex pte casus. sed etiaz requirit ꝓuenientia essentialis q̄ se tenet ex rōne fcatōis p̄dicamentalis

Exta regula grāmaticalis est. q quandocunq; in aliqua oratōne ponunt duo nomina substantiua sine ꝓiunctiōne media. tunc vnuz illorum debet poni in gtō. Exempluz. vt filius socratis. vñ⁹. Si substantiua velis ꝓiungere bina. Tūc reliquū reliquo ꝓiūges in genitiuo

Exempla
- Equus regis
- Aula ducis
- Sapientia salomonis
- Altedo parietis

Sciendū Qz nomē substātiuū est dictio fcans suū fcatū p modum p se stantis. vt hō. lapis. altedo. nigredo Et alio noie dr fixū. qz firmitatē t fixitudinē in se habz Et est triplex. scz voce tm̄ fcatōe tm̄. voce t fcatione simul Substantiuū voce tm̄ coincidit cū adiectiuo fcatōe tm̄. t est dictio nō mobilis p diuersa genera. fcans tm̄ aliq̄d p modū adiacentis. vt sunt noia officior. scz papa. epūs. magr. tē Et dr voce tm̄. qz solūmodo habet vocem substātiualē sed nō fcatōem. i. non fcat per modū p se stantis. Sed substantiuū fcatione tm̄ coincidit cum adiectiuo voce tm̄ . t est dictio mobilis per diuersa genera non tm̄ fcans per modū adiacentis. sed p modum p se stantis. vt sunt noia distributiua vt quilibet aliquis nullus t similia t siliter pronoia p̄mitiue spēi. Et dicūtur substantiua fcatōe tm̄ qz excludūt vocē substātialē t obtinēt fcationem que est fcare p modū p se stantis. Sed substantiuū voce t fcatione simul est dictio nō mobilis de genere in genus fcans p modū p se stātis. vt aīal leo hō lapis. Et dr voce t fcatōe simul. qz tā vocē q̄z fcatōem hz substātialē. Ex p̄dictis sequitur q p̄sens diuisio substātiui ē diuisio analogi in sua analogata. qz diuisum. i. substātiuū p p̄us dr de substātiuo voce t fcatōe simul. et scō de substātiuo fcatōe tm̄. t vltimo de substantiuo voce tm̄. Hijs dictis ponit

Cōclusio Rñsalis regule q q̄ in eadē oratōne ptiali ponūtur duo noia substātiua substātiue tenta mutuo se determinātia voce t fcatiōe simul sine cōiunctōe media explicite vel implicite vel aliquo sibi equalente non recta ab eo dē regente ab eadē pte t ex eadē vi. tūc vnū illoz dz poni in gtō. nisi alterū illoz possit regere aliū casum a gtō ex spēali vi

Ratio regule est qz vnum substantiuum significat suum significatuz sub dependentia ad alterum vt cuius est alterius cui proportiōat aliud

substantiuū in gtō positum. qō fcat per modū vt cuius. mō modus fcādi vt est alterius in dcōne regēte requirit modū fcādi vt cuius in dcōne recta. ex quib⁹ causatur regimē. s. possessionis pure vel impure Dicit primo (qñ ponunt duo noīa substātiua) qz si vnū illoz fuerit adiectīm. tūc nō oz vnum illoz poni in gtō. sed oz ea ꝯuenire in casu. vt dcm̄ est de adiectiuo z substātiuo. Dz scōo (substātiue tenta) qz si vnum illoz teneat adiectiue tunc nō oz ipsum poni in gtō. vt felix vir. Silr ꝓpter illā. esto mihi in deuz ꝓtectorē. vbi vnum suboz. s. ꝓtectorē non tenetur substātiue sz adiectiue sensus eīm est. esto mihi in deū ꝓtectorē. i. ꝓtegentē. Dz tercio (in eadē orō ne ꝓtiali) qz si ponant in eadē orōne totali que ꝓstituta est ex diuersis ꝓtialib⁹. tunc nō oz vnum illoz poni in gtō. vt in ista orōne Sta patri z filio et spūi scō. vbi subintelligit verbū subm. vt gta sit ꝓpi. est vna ꝓtialis orō Silr gta sit filio. z gta sit spūi scō. vbi ponunt substātiua in eadē orōne totali z nō ꝓtiali. Dz quarto (mutuo se determinātia) qz vnū illoz dz significare per modū vt alterius. z alterū ꝑ modū vt cuius. Dz quinto (voce et fcatiōe simul) ꝓpter substātiua voce tm̄ vel fcatiōe tm̄. de quib⁹ nō intelligitur regta Silr non reqritur q vnū illoz ponat in gtō. vt mgr nycolaus sutoz ioh̄anes. papa sixtus. vbi est ꝯuenientia adiectiui z substātiui. Dz sexto (sine ꝯiunctōe media explicite) ꝓpter illā socrates z plato currit (vel implicite) ꝓpter illā Proximitas ꝯrietas genus his sociat. vbi causa breuitatis vel cā metri omittit ꝯiunctio. z iō non oz q vnum illoz ponatur in gtō Dz septimo (vel aliquo sibi eq̄lente) ꝓpter illā petrus cum paulo regnant. vbi illa ꝓpositio associatiua. s. cum eq̄lat ꝯiunctiōi copulatiue. Dz octauo (nō recta ab eodē regente. ab eadē ꝓte. z ex eadē vi) qz si illa duo nomina substātiua regerent ab eodē regente. ab eadē ꝓte. z ex eadē vi. tūc nō oz q vnum illoz ponat in gtō. vt ꝯoceo petruz grammaticā. ibi regunt ab vno regēte. s. ab illo verbo doceo. ab eadē ꝓte. s. a ꝓte post. z ex eadē vi. s. ex vi vehemētissime trāsitionis. quapropt non oz vnū poni in gtō. Dz vltio (nisi alterum possit regere aliū casum a gtō ex speciali vi) ꝓpter istā vel ꝯsimilē. homo humanitate. aīalaīalitate. vbi vnum substātiuoz regit aliū casum a gtō ex speciali vi. videlicet ex vi effectus cause formalis. qz est regta in grāmatica. q omne ꝯcretum substātiue vel adiectiue tentū potest regere abltm̄ sui abstracti ex vi effectus cause formalis. ꝑ regulā Alexādri Nomen eis adiūge modū z̄. quod ꝑz dicēdo ille est hō humanitate. i. per humanitatē. qz ly per dr circūstantiā cause formalis Silr dōm est de alijs orōnib⁹ ꝯsimilib⁹. vt pater est filio. vicinus vicino. cōtrarius hosti. z g̃ non oz q vnum ponat in gtō. qz vnūquodq; regit aliū casum a gtō ex speciali vi Et scias q nō est opus addere ad regulā (ad diuersa ꝓtinentia) ꝓpter orōnes appositoriales. qz ista regula nō peccat ꝯtra appositionē. sed potius contra illud dcm̄. q subm magis cōmune exercet officium nomis adiectiui. quod est ꝯtra naturam noīs substātiui. Nec oportet addi ꝓpter illam. symon petrus. vel marcus tullius. qz ibi cōmittitur eclipsis per subtractionē alicuius dcōnis. quia ibi subintelligitur hoc ꝓticipium vocatus vt symō scz vocatus petrus. z marcus. s. vocatus tullius. vbi vocatus hz nim̄ a ꝓte ante. z nim̄ a ꝓte post. sicut suū verbū vocoz a q̄ descendit

Regule grāmaticales

Ar Contra regulā primo sic. Duo noīa substātiua pñt ꝯgrue ꝯstrui ad inuicē sic. ꝙ neutrū illoꝝ ponāt in grō. ꝯ ꝯtra ꝯclusionē. Aīs ꝓbatur. qz adiectīū ⁊ subm ꝯgrue pñt ꝯstrui ad inuicē. sic ꝙ neutrum ponat in grō. ergo etiā duo noīa substātiua. Tenet ꝯña. qz maioꝝ est ꝯueniētia inter duo substātiua ꝯ inter adiectīū ⁊ subm. qz illa plus cōueniunt spē. ⁊ differūt numero. ꝯ que dr̄ñt spē ⁊ numero sil' Odm ꝙ licet duo noīa substātiua plus ꝯueniāt quantū ad essentiā. nō tñ plus ꝯueniūt ꝑm vnionē eoꝝ ad inuicē. Uel dr. licet inter duo noīa substātiua sit maioꝝ ꝯueniētia silitudinis. nō tñ est inter ea maioꝝ ꝯueniētia ꝓportionis

Ar Scdo. illa est ꝯgrua. aīal homo. ⁊ tñ ponunt ibi duo noīa substāti ua ꝙꝝ neutꝝ ponit in grō Ct si dicat. ꝙ regula intelligit de oro̅ne simpl'r ꝯgrua. vel de ꝯstructibilib⁹ depēdentiā ad inuicem hñtib⁹ modo pñs oro̅ nō est simpl'r ꝯgrua. sz figuratiue. qz ꝑ appō̅em admittit

Cōtra. ista est simpl'r ꝯgrua. ergo nō figuratiue. quia ipsa eq̄alet vni oro̅ni mentali simpl'r ꝯgrue. ꝯ ipsa est simpl'r ꝯgrua Tenet ꝯña. qz bene sequitur. ista oro̅ vocalis subordinat vni oro̅ni mētali simpl'r congrue. ergo ipsa est simpl'r cōgrua. quia eq̄alet huic. aīal quod est hō. 2Modo ista ꝑm omnes grāmaticos est simpl'r ꝯgrua Cōsequētia ꝓbatur ꝙ Aresto. ꝓmo ꝑihermenias. vbi dr Sunt ergo ea q̄ sunt in voce eaꝝ q̄ sunt in aīa passionum note. i. signa: Odm ꝙ licet ista oro̅ aīal homo eq̄alet vni oro̅ni mētali simpl'r ꝯgrue ꝯ tum ad ꝛcatū. non tñ quantū ad modū ꝛcādi. Uel dr licet eq̄alent material'r solum. nō tñ formaliter. qz sicut ista vocalis aīal hō tenet aliq̄d incōgruitatis. ita ⁊ sua mētalis tenet aliq̄d incōgruitatis. et sic ista. aīal quod est hō non est directe eius mentalis

Ar Tercio. illa est ꝯgrua doceo petrū grammaticā. vbi ponunt duo noīa substātiua. ⁊ neutrū illoꝝ ponit in grō. qz ambo sunt acci casus Odm ꝙ hoc nō est ꝯ regulā. qz regl'a intelligit dummō ambo substātiua nō regunt ab eodē regēte. ab eadē ꝑte. et ex eadē vi. mō hic ista duo noīa substātiua acci casus regunt ab eodē regēte. s. ab illo ꝯbo doceo. ⁊ ex eadē vi. videlicz ex vi vehemētissime trāsitionis

Ar Ista admittitur cōgrua. deus deus meus. vbi ponūtur duo noīa substātiua. ⁊ tamē neutrum illoꝝ ponitur in grō Odm ꝙ ibi nō ponunt duo nomina substātiua. sed solūmodo ponitur ibi vnum nomen substantiuū geminatū. siue vnus ntīus bis acceptus ꝓpter maiorem exclamationē faciendam. ⁊ ꝓpter affectū exclamantis Uel dr ꝙ regula intelligitur dūmodo ista substātiua ꝑtinent ad diuersa. modo in ꝓfata oro̅ne non est diuersitas inter illa

Ar Ista est ꝯgrua. cibauit eos ex adipe frumenti. ⁊ de petra melle saturauit eos. vbi ponunt plura substātiua. s. petra ⁊ melle. ꝙꝝ neutrum est gr̄i casus. sz ambo sunt ablti casus. Odm ꝙ regula intelligitur dūmodo talia substātiua ponunt in eadē oro̅e ꝑtiali. sz ista noīa substātiua nō ponunt in eadē oro̅ne ꝑtiali. sz bene totali. qz illud subm petra regit ab illa ꝓpō̅e de ꝙ regulā Alexādri Hos casus de ꝓte ⁊c. Sz hoc subm ablti casus. s. melle regit ab illo ꝯbo saturauit. ex vi effectus cause materialis. vel ex vi effectus cause efficiētis

Ar Ista est ꝓgrua. hec sunt mihi lucro. vbi ponunt duo substãatiua ꝙꝝ neutꝝ ponit in gtõ. vtz de se Dõm q regla intelligit qñ talia suba nõ regunt ab eodẽ regẽte. mõ hec suba regunt ab eodẽ regente .s. ab illo ꝙbo sunt inq̃ntũ importat acq̃sitionẽ per regulã Alexãdri Uerbo sepe duos ꝛc. Silr dõm est de ista. ditior auro salomone. vbi isti duo ablri regunt ab isto noie ꝓpatiui g̃dus .s. ditior ab eadẽ pte

Eptima regula grãmatica

lis est ista. q qñcunq̃ in aliq̃ oõne ponunt duo ꝙba sine ꝙiunctiõe media. ꝙꝝ vnũ est ꝓhereticũ. tunc alterꝝ illoꝝ debet poni in infinitiuo. vt volo legere. vñ? Si verbo ꝙbum sunt ꝙiungis in vnũ Tunc reliquũ quinti dicitur esse modi

Exemplum
- Volo legere
- Cupio discere
- Desidero videre
- Gliscо comedere
- Appeto currere
- Doceo scribere

Pro maiori intellectu istius regule

Sciendum Primo q ꝓpitas hui? regule pz ꝑ Priscianũ in scdo minoris dicentẽ. ꝙiungit aũt infinitiu? freqntius volũtatiuis ꝙbis. q̃ greci ꝙba ꝓhereticа vocãt. vt volo legere. cupio discere ꝛc. Uidet autẽ z alijs ꝙbis ꝙiũgi. vt video legere. audio pulsare Cui? rõ est. q ꝙbuz ꝓhereticũ ꝓcat motũ anime ex electiõe ꝓcedentẽ. qui motus desiderat finiri ꝑ actuz ꝓcatũ ꝑ infinitiuũ. qui hz se ad modũ determiari z fixi. q infinitiu? inter ceteros modos ẽ magis materialis dicẽs rem verbi absolute absq̃ inclinatione ad subam determinatã. quapropt se hz ad modũ fixi z determiari in ordine ad verbũ ꝓhereticũ ipm specificãs z determinãs

Sciendũ scdo. q ꝙbum ẽ duplex .s. ꝓhereticũ z nõ ꝓhereticũ. Uerbũ ꝓhereticũ est verbũ ꝓcãs actũ aĩe interiorẽ cognoscitiũ ex elcõne siue ꝑ modũ volũtatis z desiderij. Dr notãter (ꝓcãs actũ aĩe) ꝓpter illa ꝙba ꝓcurio ambulo curro z silia. de q̃bz nõ intelligit regula. q nõ ꝓcant actũ aĩe. sz actus corpis. Dr notãter (actũ aĩe interiorẽ) ꝓpter actus exteriores ipsi? aĩe. vt video audio. Dr notãter (cognoscitiũ ex elcõne) ꝓpter hoc ꝙbum nutrio vl digero Ulñ duplices sunt actus aĩe .s. cognoscitiui z nõ cognoscitiui Actus aĩe cognoscitiui sunt q̃s aĩa cognoscit se facere. vt sunt velle itelligere rõcinari speculari z silles Sz nõ cognoscitiui sunt q̃s aĩa nõ cognoscit se facere. vel q̃s facit sine aduertẽtia. h̃ est q̃ actus nõ sunt sub imperio volũtatis. vt nutrire digerere z silles actus. q siue aliq̃s vult siue nõ vult eq̃ bene fit digestio vl nutritio. augmẽtatio vel diminutio. z g̃ solũ illa sunt ꝙba ꝓhereticа q̃ ꝓcãt actum solũ ꝓcedentẽ ex volũtate. vt sunt appeto volo desidero gliscо Sz verbum nõ ꝓhereticũ est verbũ non ꝓcãs actũ anime interiorẽ cognoscitiũ ex elcõne siue ꝑ modũ desiderij. vt sunt curro sto video lego z silia

Regule grãmaticales

Sciendũ tercio. q triplicia ꝓba reꝑiunt ꝯstrui cum infinitiuo. Nã que dã sunt ꝓba q̃ ꝯstruunt cum infinitiuo sine mediatõe accĩ. vt sunt ꝓba absoluta. ꝛ sil'r verba q̃ enumerat Alexãder ibi Verba q̃ sunt debet ꝛc. Alia sunt ꝓba que reꝑiunt ꝯstrui cum infinitiuo mediãte accõ. vt sunt ꝓba que sunt aliq̃ntulũ vehemẽtis transitõis. vt dico video mãdo intelligo ꝓcipio declaro ꝛc. Alia reꝑiunt verba que ꝑñt ꝯstrui cũ infinitiuo mediãte accõ vel sine accõ. vt sunt ꝓba pheretica. vt appeto legere. desidero vinũ bibere. volo legere ꝛc. His ꝑsuppositis ponatur

Conclusio Respõsalis. q qñcunq; in vna ꝛ eadẽ oꝛõne ptiali ponunt duo ꝓba sine ꝯiunctõe media explicite vel implicite. vel aliq̃ sibi equalente et dummõ neutrũ eoꝝ tenet restrictiue in oꝛõne simpl'r ꝯgrua. q̃ꝫ vnũ est phereticũ. tũc altꝫ illoꝝ dꝫ poni in infinitiuo. Dĩ notãter in vna ꝛ eadẽ oꝛõne ptiali. ꝓpter illã venite exultemus. ꝛ sil'r ꝓpter illã venite adoꝛemꝰ. vbi ponunt duo ꝓba sine ꝯiunctõe media. q̃ꝫ neutrũ ponitur in infinitiuo. Sꝫ hoc nõ est ꝯtra regulã. que intelligit qñ talia verba ponunt in vna ꝛ eadẽ oꝛõne ptiali. Dõ sic nõ est hic. qꝛ oꝛõ valet tantũ. vos venite. nos exultemus. vbi sunt diuerse oꝛõnes ptiales. Dĩ (sine ꝯiunctiõe media explicite) qꝛ si ꝯiunctio mediaret expꝛesse inter duo ꝓba. tunc nõ oporteret altꝫ illoꝝ poni in infinitiuo. vt iohãnes legit ꝛ ꝓficit Dĩ (velimplicite) ꝓpter illã et ꝯsil'es. iohãnes scribit legit cãtat. vbi subintelligit ꝯiunctio. Dicit (vel aliquo sibi eq̃alente) ꝓpter illã iohãnes legit cum ꝓficit. vbi illa ꝓpositio cum eq̃alet ꝯiunctiõi copulatiue. Dĩ (in oꝛõne simpl'r ꝯgrua) ꝓpter illã vel ꝯsil'es. ago lego. vbi ponunt duo ꝓba sine ꝯiunctiõe media. q̃ꝫ neutrũ ponit in infinitiuo. Sꝫ hoc nõ est ꝯ regulã. que intelligit de oꝛõne simpl'r cõgrua. mõ ꝑñs oꝛõ nõ est simpl'r ꝯgrua. sꝫ admittit ꝓ appõem cõiter dictã Dicit vltimo (quoꝝ vnũ est ꝓhereticũ) ad denotandũ q regula veritatem habet de ꝓbis ꝓhereticis. ad excludendũ illas oꝛõnes. ꝓcutio scribere video legere. audio scribere Dicebat etiam notãter (dummõ neutꝫ eoꝝ ꝓ teneatur restrictiue) qꝛ si vnum illoꝝ teneat restrictiue. tunc nõ oporteret q altꝫ illoꝝ ponatur in infinitiuo. vt dicẽdo sortes qui currit mouetur. vbi hoc ꝓbum currit restringitur per hoc relatiũ qui

Aꝛ Cõtra regulã primo sic. Verbũ ꝓhereticũ non ꝑt ꝯstrui cum infinitiuo. g̃ male dꝫ in regula. qñcunq; in aliqua oꝛõne ponũtur duo ꝓba. q̃ꝫ vnum est ꝓhereticũ ꝛc. Añs ꝓbat. qꝛ omne ꝓbum est dependẽs. sꝫ infinitiuus ꝓe ceteris ꝓbis magis ꝓcat per modũ dependentie. ergo nõ ꝑt ꝯstrui cum ꝓbo actiuo Maioꝛ ꝓz. qꝛ omne ꝓbm ꝓcat ꝑ modum fluxus ꝛ fieri. mõ fluxus ꝛ fieri est ipsiꝰ dependentie. Minoꝛ ꝓbat. qꝛ infinitiuus ẽ modus ꝯfusus ꝛ infinitꝰ. mõ ꝯfusuꝫ ꝛ infinitũ non ꝑt determinare finitũ ꝛ certũ. sꝫ potius ecõuerso Odin est ꝓcedẽdo maioꝛẽ. sꝫ ad minoꝛẽ dꝫ. q infinitiuꝰ capit dupl'r. vnoᵒ inq̃ntũ dꝫ actũ qui ꝯgat ad subam a ꝑte añ indeterminatã. hꝫ est inq̃ntũ infinitiuꝰ dꝫ inclinatoꝫ indeterminatã siue infinitã ad subam extra a ꝑte añ. ꝛ sic infinitiuꝰ dꝫ ꝯfusus nõ determinãdo actũ ꝯfusum ꝓbi phereticiAlioᵒ capit infinitiuꝰ inq̃ntũ dꝫ speciale ꝓcatũ distinctũ ab aliꝫs modis. hoc est inq̃ntũ infinitiuus ꝯgatur ad alios

modos respectu q̄z aliquid speciale importat p modū rei fixe ⁊ determiā/
te. rōne cuius hz determinare ꝓfusum actū verbi pheretici. h̄ est actū volū
tatis vel desiderij. cū quo facit idem numero

Ad Secdo. infinitū nō hz determiare finitū sz potius ecōuerso. Sz infi
nitiuus modus ē infinitus siue incertus. g̃ nō hz determiare ꝑbū
finiti modi. s. indicati Dōm q̄ solutio isti⁹ argumēti pz ex solu/
tione p̄cedentis argumēti. Vñ infinitiu⁹ licet sit infinit⁹ siue incert⁹ quā
tum ad suū modū fcādi. s. ad q̃ numerū ⁊ pſonā. tñ est certus ⁊ finitus q̄n
tum ad fcatū speciale. qđ hz distinctū ꝓtra alios modos

Ad Tercio. illa est ꝓgrua. rogo fac ignē. vbi ponunt duo ꝑba. ⁊ tñ neu
trū illoꝝ ponit in infinitiuo. Añs patz p prima pte. q̄ illā oꝛōem ⁊
ꝓsilles ponit Priscian⁹ in ꝓmo minoꝛis. vbi dr Iubeo facias ignē.
precipio legas libꝝ. vbi tñ nullū illoꝝ ꝑboꝝ ponit in infinitiuo Dōm
q̄ licet iste oꝛōes vocaliter nō reddant congrue. tñ ꝓpter breuitatē ⁊ p sub
intellectionē illi⁹ signi q̄ vel vt reddunt ꝓgrue. vt dō iubeo legas libꝝ. i.
iubeo vt legas libꝝ. rogo fac ignē. i. rogo vt facias ignē. Ad tiā p̄t dici. licet
neutrū illoꝝ ponat in infinitiuo. tñ verbū optati modi resolui p̄t in verbū in
finiti modi. vt iubeo facias ignē. i. iubeo te facere ignem

Ad Quarto. ista est ꝓgrua. presta q̃sumus. vbi ponunt duo verba q̄ꝝ
neutrū ponit in infinitiuo. qđ pz de se Dōm breuiter q̄ nō est cō
tra regulā. q̄ regula intelligit quādocūq̄ ponunt duo verba in ea
dem oꝛōne ptiali. q̄ꝝ vnum est ꝑpheretic̄. tunc altꝝ illoꝝ dz poni in infini
tiuo. mō sic nno est hic. q̄ oꝛō predicta valet tantū tu presta nos q̃sumus
vbi ista ꝑba ponunt in diuersis oꝛōnib⁹. Sil⁹ dōm est de istis. venite exul
temus. i. vos venite nos exultemus Sil⁹ venite adoremus. ⁊ sic de ꝓsilib⁹
oꝛōnib⁹ pariformiter est dōm.

Ad Quinto. illa est ꝓgrua. ago lego. vbi ponunt duo verba sine ꝓiun/
ctione media. ⁊ tñ neutrū illoꝝ ponit in infinitiuo Cōfirmatur il/
la admittit plato qui studet philosophat. ⁊ tñ neutrū illoꝝ ꝑboꝝ
ponitur in infinitiuo. vtz de se Dōm ad primū. q̄ regula intelligitur de
oꝛōne simpl⁹ congrua. mō ista oꝛō ago lego nō est oꝛō simpl⁹ congrua. sed
admittit p figurā. s. p appōem cōiter dictā. Ad ꝓfirmationē dr. q̄ regula
intelligitur dūmodo neutrū illoꝝ verboꝝ teneat restrictiue. Sed ibi illud
verbū studet restringit per hoc nomē relatiū qui. vt oꝛō valeat tantū. pla/
to studet qui philosophatur.

Qu Utrū ista oꝛō sit ꝓgrua. mg̃r erit legere. Dōm simpl⁹ q̄ non
est q̃n dr. ibi ponunt duo ꝑba sine ꝓiunctiōe media. q̄ꝝ vnū po
nitur in infinitiuo. g̃ videt q̄ sit ꝓgrua p presentē regulā Dōm
q̄ regula intelligit q̃cūq̄ ponunt duo ꝑba in oꝛōne sine ꝓiunctiōe media
q̄ꝝ vnū est ꝑpheretic̄. tunc vnū illoꝝ debet poni in infinitiuo. Dō vnum il
loꝝ verboꝝ nō est ꝑpheretic̄. q̄ sum est ꝑbum subm. ⁊ nō ꝑ hereticū. ergo
congrue debet dici mg̃r leget. ⁊ non mg̃r erit legere.

Ad Sexto. illa admittit congrua. vado lectū. venio cā legēdi. Petrus
ꝓficit studēdo. ⁊ tñ nullū illoꝝ ꝑboꝝ ponit in infinitiuo. q̄ aliqua
sunt gerundia. ⁊ aliq̄ supina. g̃ male dr in regula q̄ꝝ vnū debet po/

Regule grãmaticales

ni in infinitiuo Dõm q est duplex infinitiuus.s. ꝑmarius z secũdarius Infinitiuus ꝑmarius est qui terminat in e vel in i.vt amare vel amari.legere vel legi. Sed infinitiuus secũdarius est gerundiũ vel supinũ. q: ꝑm Prisciani gerundiũ nõ differt ab infinitiuo nisi ꝑ articulũ thoy .i. ꝑ finalẽ terminationẽ Et sic dõm est.licet lectũ vel lectu.legẽdo vel disputãdo nõ sint infinitiui ꝑmarij.sunt tñ infinitiui secũdarij.z hoc sufficit.

Ctaua regula grãma

ticalis est ista. q verbũ subm vel vtñ vel eoꝝ vim hñs vult regere z ꝯiũgere sil'es casus a parte ante z a ꝑte post Exꝝ de ꝓbo substãtiuo. ego sum hõ Exꝝ de verbo vtõ ille vocatur iohãnes. Exꝝ de verbo hñte vim verbi substãtiui. vt ego sto erectus.ille sedet iudex. Exꝝ de verbo hñte vim verbi vtñ.vt ille baptizat iohãnes.vñ Alexãder Sepe vocãs verbũ sibi vult apponere rectũ Et substantiuũ.vel qõ vim seruat eoꝝ Neoꝝ ꝯsimiles debet ꝯiungere casus Copula.ꝑsonam dum ꝑtineant ad eandem

Ratio regule est ista. quia verba substãtiua vel vocatiua vel eoꝝ vires hñtia de suo mõ significãdi essentiali inq̃ntũ sunt ꝓba ꝑsonalia ntñ a parte ante req̃runt per regulã Alexandri Vult intrãsitio zc. Jõ quia ista significãt actum generalẽ z ꝯfusum. rõne cuius req̃runt casum a ꝑte post rectũ specificantẽ illum actũ generalẽ siue ꝯfusum. Et q: casus a ꝑte post rectus nõ solũ respicit fcatũ verbi substãtiui. sz etiã respicit casum a ꝑte ante rectũ.quapꝛopt vult ꝯuenire cum casu p̃cedenti.sic q verbũ substantiuũ vel vtñ vel eoꝝ vim hñs requirit pares casus Et hoc idem posit dici sub breuioꝛib; verbis.q: ꝓba substãtiua vtia vl' eoꝝ vires hñtia includunt in se duo. ꝑmo ꝑsonalitatẽ finitã.rõne cuius req̃runt ntñ a parte ante. Secõdo inquantũ sunt verba substãtiua vel vtia fcãtia actum generalem specificabilẽ ꝑ vnũquodq; ens.si est ꝓbum substantiuũ. vel ꝑ vnũquodq; nomen ꝓꝛium.sic est ꝓbum vtñ. et si requirit casum a ꝑte post specificantẽ ꝯfusionem illius actus.

Sciendum

Primo. q ꝓbum substantiuũ est qõ fcat actum generalẽ ꝑ modũ fluxus z fieri scaturientis a substãtia specificabilẽ ꝑ ens cuiuslibet p̃dicamenti. vt sum hõ.sum albus.sum filius zc. In qua q̃dẽ diffinitione ꝺr (qõ fcat actũ generalẽ) ꝓpter verba adiectiua que fcãt actũ speꝛialem. vt sunt amo sto curro zc. Dicit (per modũ fluxus z fieri) vbi tangitur modus fcãdi essentialis z specificus. qui ꝯuenit verbo substãtiuo z omnib; aliis verbis Dicit (specificabilẽ ꝑ ens cuiuslibet p̃dicamenti) ꝓpter verba vtia.que nõ fcant actum specificabilẽ ꝑ quodlibet ens.sz solum fcãt actum specificabilẽ per ꝓꝛia noia tñ. Contra.hoc verbũ sum nõ fcat per modũ fluxus z fieri. g̃ diffinitio p̃dicta mala. Añs ꝓbatur.q: h verbũ subm sum a nullo fluit. sed omnia alia fluunt ab eo. ergo male ꝺr q fcat per modũ fluxus z fieri. Odm ad ꝓbationẽ añtis.q licet hoc ꝓbum subm sum nõ fcet per modum fluentis. fcat tñ per modum fluxus scatu

rientis. quia ab ipsa omnia verba substātiua scaturiunt, z emanant. et hoc sufficit Sz verbū substantiuū ꝑm Petrum helie est qđ ꝓcat merā substantiā precise z eodē modo sicut ꝓnomen. quia sicut ꝓnomen ꝓcat subam hoc est per modū sube hitus z ḋetis determiabilis per alterū vnūquodq; Ita etiā verbū subm ꝓcat actum generalē specificabilē ꝑ quēcunq; actuz specialē cuiuslibet verbi adiectiui. vt amo. i. sum amās. lego. i. sum legēs zc Et sic pz. q ly sicut nō dicit omnīmodā similitudinē sed aliqualē

Contra hoc. quicqd ꝓcat actum non ꝓcat meram substantiā eodē modo sicut ꝓnomen. sed verbū substantiuū ꝓcat actum. vtz ex ei⁹ diffinitione supius posita. ergo male ḋr q ꝓcat substaniā sicut ꝓnomen Ḋōm q verbū substantiuū non ꝓcat substantiā capiendo substātiam specialiter, put distinguitur contra accidens. sed ꝓbum substantiuū ꝓcat substantiā, put substātia capitur ꝑ essentia. quia ꝓbum substantiuū importat substantiā siue essentiā omniū verboz. adiectiuoz. z sic substantia capitur genral'r. z nō, put distinguitur cōtra adiectū vel accidēs. Alio modo verbū substantiuū est qđ ꝓcat actum purū primo in natura substātie repertū. qz primū quod nobis in natura substātie apparet hoc est esse. quod significat per verbū substantiuū. s. sum. inq̄ntum est illud eē in fluxu et fieri. z illud esse ꝓsupponunt oia verba adiectiua. qz currere legere studere sedere zc. omnia ista ꝓsupponunt esse

Quot sunt verba substātiua. Ḋōm q tria. vñ Grecista. Ars substātiua tria fert tm̄modo verba. Sum fim̄ existo fio nil amplius addo. Et hoc pz ꝑ sufficientiā. qz omne verbū substantiuū est specificabile ꝑ vnūquodq; vel ḡ est specificabile in rōne materie. sic est fio. vel in rōne forme sic est sum. vel in rōne totius ꝓpositi. sic est existo. i. ex istis sto. s. ex materia z forma. Vel sic. qz omne ꝓbum substantiuū est specificabile per vnūquodq; ens. vel in rōne ꝓncipij vel ꝓncipiati. Si in rōne ꝓncipiati sic est existo. Si in rōne principij hoc est dupl'r. vel in rōne ꝓncipij formalis sic est sum. vel materialis sic est fio Et ḋr verbū substantiuū a substo as are. qz substat omnib; verbis adiectiuis in resoluēdo. vt scribo. i. sum scribēs. studeo. i. sum studēs. Vel ḋr a substātio as are. i. essentiā dare. qz dat essentiā omnib; alijs ꝓbis adiectiuis. z sic hoc verbū sum solum est subm. vt substantiuū dicit a substantio as are. qz hoc eminēter pre ceteris verbis substātiuis dat fundamentū verbis adiectiuis. que ꝓsupponunt significatū huius verbi sum. qđ est esse

Sciendum secūdo. q verbum vocatiuū est quod significat vocationē per modū notationis. vt vocor michael. vbi hoc verbū vocor ꝓcat vocationē ꝑ modum notationis. cuius rōne requirit specificari ꝑ ntm̄ a pte post. s. ntm̄ nominis proprij

Primo pcta istam diffinitionē sic. Si illa diffinitio eēt vera seqr tur q hoc verbū voco eēt verbū vtm̄. qz etiā ꝓcat vocationē. vt ex eius impōne liquet Ḋōm q licet hoc ꝓbum voco ꝓcat vocationem ꝑ modū trāseuntis in alterū. rōne cuius regit accm̄a pte post. vt dicē do vocetis petrū. non tm̄ ꝓcat vocationē ꝑ modū notatiōis rōne cuius haberet specificari a parte post ꝑ ntm̄ nominis ꝓprij.

Regule grãmaticales

Arti. Scdo. hoc ꝓbum clamor ꝺcat vocatione. z tñ non regit ntñ nois ꝓpriꝝ a ꝓte post. ſz abltñ mediãte ꝓpone a vel ab. vt dño clamor a petro Dñm negando ꝟñam. qz licz hoc verbũ clamor ꝺcet vocatione ꝑ modũ paſſionis illate ab altero. nõ tñ ꝺcat illã vocatione ꝑ modum noiatõis. qõ requirit ad naturã verbi vti Alio mõ verbũ vtñ ſm Priſcianũ ſic diffinit. verbũ vtñ eſt quoddã generale ſpecificabile ꝑ ꝓpriã denoiationẽ tñ. Id eſt ꝓbũ vtñ eſt qõ ꝺcat actũ ſpecificabilẽ ꝑ ꝓpria noiatñ. vt dño voco? michael. dico? petrus. et ꝯ dicit Priſcian? q? ꝟgrue dicit voco? tullius vel cicero. ſz incõgrue ꝺr voco? hõ vel aial Ex qb? pz. q? ꝓbũ vtñ ſolum vult ſpecificari a ꝓte post ꝑ ntñ ꝓpriꝝ nois

Arti. Quot ſint ꝓba vtia. Dñm q? qnq;. vñ? Quinq; vtia dicas tñmodo ꝓba Nũcupor appellor noior dicor;q; vocor;q; Quoꝝ ſufficiẽtia ſic habẽt. qz omne verbũ vtñ importat vocationẽ per modũ noiatiõis. vel importat vocationẽ a remoto vel a ꝓpinquo: Si a ꝓpinquo h̃ eſt eſt triplr. vel magis tendit ad intra. vel ad extra. vel a medio modo ſe habẽte. Si ad intra ſic eſt dicor. ſi ad extra ſic eſt vocor. ſi a medio mõ ſe hñte ſic eſt noior. Si a remoto hoc eſt duplr. vel magis tendit ad intra. ſic eſt nũcupor. vel magis tendit ad extra. ſic eſt appellor

Arti. Primo ꝓtra regulã ſic. ſi verba ſubſtãtiua regerẽt ntñ a ꝓte poſt tũc etiã verba adiectiua pñt regere ntñ a ꝓte poſt. qz ꝓba ſubſtãtiua includunt in ꝓbis adiectis. ꝯ ſicut iſta eſt ꝟgrua ſum petrus ſum hõ. ſic etiã iſta amo petrus. ſz qz iſta amo petrus nõ cõiter admittitur ſicut iſta ſum petrus. ꝯ male dcm eſt in ꝓncipio regule q? ſolũ verbũ ſubm vel vtñ vult regere ntñ a ꝓte poſt Dñm q? nõ. et ratio eſt. qz qñ verbũ ſubm expreſſe ponit. tunc ꝺcat actũ generalẽ. qui requirit ntñ a ꝓte poſt ſpecificantẽ iſtum actũ generalẽ. ſed iſtud generale includitur in ꝓbis adiectis hoc ẽ iſte actus generalr includitur in ꝓbis adiectis ſpecificat ꝑ ꝺcatũ verbi adiecti. ita q? adeo liber ẽ in adiectiuo ꝓbo incluſo. ſic eſt qñ expreſſe ponit. et ꝯ nõ indiget tũc ſpecificari ꝑ ntñ a ꝓte poſt. Etiã dici ꝓt. licz ꝓbũ adiectiuũ non ꝓt regere ntñ a ꝓte poſt inq̃ntũ eſt adiectiñ. tñ inq̃ntũ ꝓticipat naturã ſiue vim ꝓbi ſubſtãtiui bene ꝓt regere ntñ a ꝓte poſt. z h̃ maxie tenet veritatẽ de verbis neutralib? abſolutis z paſſiuis

Arti. Scdo. eadẽ eſt natura vel eẽntia q̃ importat ꝑ ntñ z ſuũ obliquũ ꝯ ſi verbũ ſubm vult regere ntñ a ꝓte añ z a ꝓte poſt. ꝯ etiã reget obliq̃s iſtius ntĩ ante z poſt. Tenet ꝟña. qz ydẽptitas in cauſis arguit ydemptitatẽ in effectib?. Exq̃ eadẽ eſt rõ recti z obliqui. ꝓmo pher? menias. ꝯ ſi ntũs regit a ꝓte poſt a ꝓboſubſtãtiuo. etiã z obliqu? Dñz negando ꝟñam. z rõ eſt. qz licet eadẽ ſit rõ ſiue natura recti z obliq̃ quantũ ad ꝺcatũ. nõ tñ quantũ ad modũ ꝺcãdi. qz alius ẽ modus ꝺcãdi recti z obliqui. qz ꝺr Areſto. ibidẽ. q? cathonis ẽ vel nõ eſt. nõ ꝺcat verũ neq; falſum qz eſt incõgrua oro. mõ verũ z falſuz ꝓſupponũt ꝟgruũ Vel ꝓt dici. q? exq̃ verbũ ſubm ꝺcat actũ generalẽ. qui requirit ntñ a ꝓte poſt ſpecificante actũ generalẽ. qui ntũs a ꝓte poſt rectus nõ ſolũ reſpicit ꝺcatũ verbi ſubſtãtiui qõ ſpecificat. ſz etiã reſpicit caſum a ꝓte ante locatũ. ergo ſpecificãs a ꝓte poſt deb̃t poni in eodẽ caſu. in quo ponitur caſus a parte ante ꝟſtructus

Antiquorum

Arg Si regula esset ꝓba sequeret q̄ ista essz ꝯgrua. petre sis iuste. q̄ ibi ꝓbū substantiuū hz silēs casus a ꝓte añ ⁊ a ꝓte post Sz q̄ sit incō grua pz intuenti. q̄ vtūs nō p̄t regi a ꝓte ante nec a ꝓte post. ex q̄ ponit absolute ꝑm floristā dicentē. Accipias q̄ntū tu quēlibet esse solutuz Et nō dicat q̄ ab vlla ꝓte regat Dōm q̄ ipsa est incōgrua. q̄ vtūs nō p̄t a ꝓte post regi. hoc est ꝑ ruī. q̄ vtūs importat excitatōem. modo excitatio hz fieri a ꝓte ante siue a p̄ncipio. ⁊ nō a ꝓte post siue in fine. ⁊ ergo debemus dicere petre sis iustus. ⁊ nō petre sis iuste Contra dicendo petre sis iustus. ibi adiectiuū ⁊ substātiuū discōueniūt in casu. q̄ adiectiuū. s. iustus est nti casus. ⁊ substantiuū scz petre est vti casus. Dōm q̄ iust⁹ nō hz substantiuū exp̄ssum sed subintellectū in isto ꝓbo substātiuo scōe ꝓsone sis. vt petre sis iustus. i. petre tu sis iustus. ⁊ sic patz q̄ petre nō est substantiuū huius adiectiui iustus. Vel dōm ad p̄ncipale argumentū q̄ regula debet intelligi q̄ ꝓbū substantiuuz vult hab̄e silēs casus ante ⁊ p⁹ nisi ibi sit spēalis rō impediens. q̄ immediate dicta est ante replicam

Arg Iste orōnes sunt ꝯgrue ⁊ admittūtur. sum hic. sum in scolis. deꝰ est magne ꝓtutis. ibi ponit ꝓbū substantiuū ⁊ tū non hz silēs casus ante ⁊ post. g̃ ꝯtra regulā. Dōm ꝑm aliquos q̄ regula hz veritatē exceptis sex casib⁹. Dicunt em̄ moderni q̄ sex modis fallit q̄ ꝓbum substantiuū nō hz silēs casus a ꝓte ante ⁊ a ꝓte post. Primo q̄ nihil sequitur post ꝓbū substantiuū. vt deus est. Scōo q̄ post ꝓbū substantiuū sequitur aduerbiū loci. vt sum hic sum ibi Tercio q̄ post ꝓbū substantiuū sequit alicꝫ casus mediante ꝓpōne. vt sum in domo. sum in scolis. Quarto q̄ ꝓbū substantiuū denotat ꝓtinentiaz. vt equus est iohānis. equ⁹ est mihi. Quinto q̄ ꝓbū substantiuū ꝯstruit cū gtō nois ꝓp̄ij loci minoris vt ego sum rome. ego sum dauātrie. Sexto q̄ verbū substantiuuz regit gtm̄ ex vi demonstratōis essentie. vt deus est magne ꝓtutis. In q̄b⁹ omnib⁹ ꝓbū substantiuū nō hz silēs casus ante ⁊ post. Illo tū nō obstāte dr q̄ in p̄dictis orōnib⁹ licet explicite nō hz silēs casus tū implicite. Etiā intelligit regula q̄ ꝓbū substātiuū incꝫtum substantiuū sub idēptitate significat reqrit silēs casus ante ⁊ post. et ergo dicūt alij q̄ ꝓbū substantiuū semper copulat silia sub signo idēpticatis. Et si petat quare tunc Alexāder dicit (Sepe vocās ꝓbū) dicūt ipsi q̄ dicit (sepe) ꝓpter infinitiuū ꝓbi substantiui. q̄ aliq̄ reqrit accm̄ a ꝓte ante ⁊ a ꝓte post. vt diligo iohānē volē rem esse studiosum. vel etiā dtm̄. vt placet huicesse, pbo. Et sic pz q̄ ꝓbū substantiuū reqrit silēs casus ante ⁊ post

Arg Verbū vtm̄ nō vult specificari p̄ ntm̄ a ꝓte post. ergo male dictū est in diffinitōne ꝓbi vti q̄ vult specificari p̄ ntm̄ a ꝓte post. Añs pbat. q̄ si ꝓbū vtm̄ specificaret p̄ ntm̄ a ꝓte post. vel g̃ p̄ quēlibet ntm̄. vel aliquē ⁊ aliquē nō. Nō p̄ quēlibet. q̄ dr Priscian⁹ Nemo dr ego vocor hō vel aial. Nec aliquē ⁊ aliquez nō. q̄ nō est maior rō de vno cꝫ de alio. Dōm negando ꝑñ am. q̄ ꝓbū vtm̄ soluz vult specificari p̄ ntm̄ nois ꝓp̄ij a ꝓte post. ⁊ nō p̄ ntm̄ nois appellatiui. ⁊ sic pz q̄ non p̄ quemlibet nominatiuū specificat Contra ꝓbum vtm̄ p̄t specificari p̄ ntm̄ nominis appellatiui. ergo ꝯtra solutionem. Añs p̄obat. q̄ vbicunqꝫ p̄ncipiū con

Regule grammaticales

structiõis. ibi est eadẽ ꝯstructio. sed in ꝓbo vtõ t substãtiuo est idẽ ꝑncipiũ ꝯstructõis. ergo est eadẽ ꝯstructio. Maior ptz. qz idẽptitas in causis arguit idemptitatem in effectib⁹. Sed minor ꝓbat. qz in ꝓbo vtõ t substantiuo est idẽ modus vnitiu⁹ aliquoꝝ ad inuicẽ. sz ꝓbũ substantiuũ ꝑt a ꝑte post specificari ꝑ ntm̃ nois appellatiui. g̃ t ꝓbũ vtm̃. qz nõ videt maior rõ de vno q̃ de alio. Dõm negando aiã. Et qñ ⁊ vbicũq; est idem ꝑncipiũ ꝯstructõis ibi est eadẽ ꝯstructio. Dõm q; verus est loquendo de ꝑncipio generali. nõ aũt verũ est loquẽdo de ꝑncipio spẽali Unde sciẽdũ q; in ꝓbo vtõ intelligunt duo. Primũ est generale. scz modus vnitiu⁹ aliquoꝝ ad inuicẽ sub signo idẽptitatis rõne cui⁹ modi vnitiui tã ꝓbũ substantiuũ q̃ vtm̃ reqrit specificari ꝑ ntm̃ a ꝑte post. qz iste mod⁹ vnitiu⁹ ẽ ꝓbo vtõ t substãtiuo cõis. Secõm est spẽale. scz modus vnitiu⁹ sub rõne noiatõis. rõne cui⁹ ꝓbũ vtm̃ distinguit a ꝓbo substãtiuo reqrens specificari ꝑ ntm̃ nois ꝓprij ꝑ modũ noiatõis.

Aq̃ querit quo vocat hoc aial demonstrãdo piscẽ. respõdet q; hoc aial vocat anguilla vel piscis. t q̃rat quo vocat ille piscis. rñdetur q; ille piscis vocat carpo vel luce⁹. t si q̃rat quo vocat herba. rñdetur q; hec herba vocat caulis vel turba. similiter si q̃rat quo vocat hec arbor respondet q; hec arbor vocat pirus pomus. que oẽs rñsiones sunt bone t tñ ꝓbũ vtm̃ ibi non specificat ꝑ ntm̃ nois ꝓprij a ꝑte post. sed ꝑ ntm̃ nois appellatiui. ergo ꝯtra supius dicta Dõm q; oẽs iste rñsiones hñt modũ singularis. qz inferius sicut hõ ꝯparatũ ad suũ supius hz modũ ꝓprie qualitatis t inferius. vt spẽs ꝯpata ad sua indiuidua hz modũ appellatiue qualitatis. quapropter dicũt logici. q; spẽs spẽalissima est athoma. i. indiuisibilis. Et dicũt q; duplex est singulare. scz singulare singularitate nature ꝼm quã hec est singularis ꝓpositio hõ est spẽs. Aliud est singulare singularitate suppositi siue indiuidui. ꝼm quã hec est singularis. soztes currit. Et sic est dicendũ finaliter ad argumentũ q; iste rñsiones facte ad illas interrogatões hñt modũ singularis siue indiuidui. hoc est hñt rõnem nois ꝓprij ad ista interrogata. qz pauca hñmus indiuidua extra rõnales creaturas. et ergo interrogans querit de illis rẽsponsiuis sub ratiõe ꝓprij nois et nõ appellatiui t c

Ona regula grammaticalis est ista. q; ꝯiũctio copulatiua et disiunctiua volunt ꝯiungere similes casus ante t post. Exempluz vt petrus t paulus. Unde Alexander. Jungere consimiles debet coniunctio casus. Jũgit diuersa coniũctio significata.

Exempla
- Seruus et ancilla dormiũt
- Plebanus t rusticus ludũt
- Equus t asinus saltant
- Soztes vel plato philosophatur.
- Phebꝰ vel luna micat
- Taurus vel equus arat
- Magister vel scolaris cantat

Antiquorum

Sciendū ꝓmo q cuz ꝯiūctio sit pars oꝛōnis ꝟcans per modū ꝯiūgentis ꝑt accipi dupl'r Vno mō ꝟm suū modū ꝟcandi essentialē z specificū in q̄ntum ꝟcat ꝑ modū ꝯiūgentis. z sic ꝯiūctio est indifferens ad ꝯiūgendū nō solū noīa ꝓnoīa z ꝓticipia. sed etiā ꝛ̄ba z aduerbia. Sic ergo eaz ꝯsiderando ꝯiūctio hz modū generalē ꝯiūgendi q̄uncz Alio mō ꝯsiderat ſm suū modū ꝟcandi accñtalē in q̄ntum ꝓtrahit modus ꝯiūgentis ꝑ suas dñas. scz copulatiuā z disiūctiuā. sic eā ꝯsiderando vult ꝯiūgere sil'es casus ante z post respectu alicuius tercij. qz ꝯiūctio copulatiua z disiūctiua de sua natura dicūt vnionē extremoꝝ ad inuicē respectu alicuius tercij. Ideo debz se tenere in vnione idēptitatis respectu tercij cū vtroq̄ extremo casuali. z qz ista extrema casualia que ꝯiūgit hūt eūdē moduz ꝯstruendi ab eadem ꝑte z ex eadē vi respectu tercij. ideo ista extrema casualia debent esse sil'ia. Scias tñ q ꝯiūctio copulatiua z disiūctiua volūt ꝯiūgere similes casus sed differenter. qz ꝯiūctio copulatiua ꝯiūgit similes casus respectu alicuius tercij pluralis numeri. vt sortes z plato disputant. qz ꝯiūctio copulatiua hz se ad modū totius integralis ad cuius eē req̄rit pluralitas partiuz qz ſm Prisciānū ꝯiūctio copulatiua est illius nature q ea que ꝯiūgit respectu alicuius tercij simul stare ꝓmittit. denotans terciū vtriq̄ extremoꝝ conuenire. Sed ꝯiūctio disiūctiua ꝯiūgit similes casus respectu alicuius tercij singularis numeri. vt sortes vel plato disputat. Qꝛ rō huiꝰ est ſm Prisciānū. qz ꝯiūctio disiūctiua est illius nature q illa q̄ ꝯiungit inter se respectu alicuius tercij disiungit. z sic denotat tercium. scz ꝛ̄bum tñ cōuenire vni extremoꝝ z remoueri ab altero.

Sciendū secūdo q ꝯiunctio trib⁹ modis videt ꝯiūgere dissimiles casus. Primo qñ gr̄ūs reetus ex vi demonstrationis essen. ꝯiūgit noī adiectiuo. vt equus est alb⁹ z magne velocitatis. Secundo qñ gr̄ūs ꝯiūgit nomini possessiuo. vt filius iliaci z martis ꝯsiderūt vbē. Tercio qñ dictio aliqua poterit regere diuersos casus ex eadez parte z ex eadē vi. vt plenū gratia z veritatis. Et ꝑ addi quartus modus. scz qñ ꝛ̄bum nō ꝟcans motū exteriorē ꝯstruit cum casib⁹ absolute positis. vt studui rome zc. In quib⁹ ꝑdictis oꝛōnib⁹ ꝯiūctio cōiūgit dissil'es casus. Dicūt tñ alicꝫ ꝯiūctōem copulatiuā z disiunctiuā semꝑ ꝯiūgere similes casus. z q̄ꝫ uis in ꝑdictis trib⁹ oꝛōnib⁹ ꝯiūctio copulatiua non ꝯiūgit explicite sil'es casus. tñ implicite ꝑt ꝯiungere s. l'es casus. qz ꝓma scz equus est albus z magne velocitatis. valet illā. equus est albi coloris z magne velocitatis. ibi ꝯiūctio ꝯiūgit sil'es casus. In scda aūt ꝯiūctio ꝯiūgit sil'iter ntīm cum gr̄ō explicite. implicite tñ valet illā filius iliaci z martis ꝯsiderūt vbē. qz in oīni possessiuo deriuatiuo ꝑt subintelligi gr̄ūs sui ꝓmitiui. Tercia aūt oꝛō. scz plenū gr̄a z ꝛ̄itatis. valet ista plenū gr̄a z plenum ꝛ̄itatis. z q̄ꝫ ista posset dici. tñ cōis modus loquēdi est in oppositū. Quō aūt debeat intelligi qđ dcm̄ est patebit in sequentib⁹. Sed de ista studui rome zc̄ possz dici q nō est ꝓpria regulā. qz isti casus ponunt loco aduerbioꝝ nobis deficientiū in nostra latinitate Nis dictis ponit

Regule grãmaticales

Cõclusio Responsalis q ꝯiũctio copulatiua ꝛ diſiunctiua copulãtes dcõnes caſuales rectas ab eadem ꝓte ꝛ ex eadẽ vi debent ꝯiũgere ſil'es caſus añ et p'. niſi tales dcões caſuales ponãt p' dcõem natã ꝯſtrui cũ caſib' diuerſ et poſt dcõem natã regere ex eadẽ ꝓte ꝛ ex eadez vi diſſil'es caſus. Cuius rõ hui' regule eſt. qz dcõnes caſuales ad inuicẽ p ꝯiũctõez copulatiuã ꝛ diſiunctiuã ꝯiũcte reſpiciũt vnũ ꝛ idẽ regens ex eadez ꝓte ꝛ ex eadẽ vi. ergo debẽt eſſe ſil'ium caſuũ. qz caſus eſt diſpoſitio ſubſtãtie in ordine ad actũ. Poteſt etiã pbari autoritate Alexãdri dicentis (Jũgere ꝯſil'es dz ꝯiunctio caſus) Dicit ꝓmo ꝯiunctio copulatiua ꝛ diſiũctiua) ꝓpter excludere ꝯiũctõem expletiuã cauſalẽ ꝛ rõnalẽ. q nõ ꝯiũgũt ſil'es caſus ante ꝛ poſt qz ꝯiũctio expletiua rõne ſpecificatõis ꝑt mediare inter diſſil'es caſus. vt dicendo filius. ſcilicz petri. ibi illa coniũctio expletiua licet cadit inter diuerſos caſus. quapropter dt Priſcian' ꝓmo minorꝫ. nõ eſt mirũ q aliqñ dcõnes vel littere vel ſyllabe ſupuacue ponañ. cũ ſepe numero ꝯiũctões expletiue ſupuacue ponañ. Sil'r ꝯiũctio cauſalis ꝛ rõnalis denotãs cauſam ꝛ rõnem nõ ꝯiungũt ſil'es caſus. vt ſi pluat madeſcit. ſi dies eſt lucet. ſi ſtertit dormit. ſi ambulat mouet. vbi bona eſt ſnie ordinatio. nõ añt ecõuerſo dz. ſi madeſcit pluit. quapropter dt Donatus (Coniũctio eſt ordinãs ſniam) Sil'r de ꝯiũctõe rõnali dz. currit. ergo mouet. Dicit ſcõo (copulantes dcões caſuales) qz aliqñ ꝯiũctio copulatiua ꝛ diſiũctiua ꝯiungũt ordines. ſcz qñ ꝯſtituũt ꝓpõnem ypotheticã copulatiuã. vt ſortes currit ꝛ plato diſputat. ſi ſortes mouet ꝛc. Dicit tercio (rectas ab eodẽ regente ꝛ ex eadẽ vi) qz ſi dcõnes caſuales quas ꝯiungũt regerent a diuerſis regentib' ꝛ ex diuerſa vi. tũc oportz ꝯiũctõez copulatiuã vel diſiũctiuã mediare inter diſſil'es caſus. vt equus eſt alb' ꝛ magne velocitatis. vbi alb' regit a ꝓbo eſt a ꝓte poſt ex vi nature. ſed grũs magne velocitatis regitur a noie equi ex vi demõſtratõis eſſentie. Sil'r iſte liber eſt meus ꝛ tui. vbi meus regit a ꝓte poſt a ꝓbo eſt ex vi nature. ꝛ tui regit ex vi ꝓtinentie ab illo ꝓbo eſt. Dicit quarto (dictões caſuales) qz ſi ꝯiũgibilia non ſint dictiões caſuales. tũc nõ oportet ꝯiũctõem mediare inter ſil'es caſus. vt hodie ꝛ heri audiui miſſam. Dicit ꝙnto (niſi tales caſus ponãtur poſt dictiõez natã ꝯſtrui cũ diuerſis caſib') ꝓpter illã orõnem ſtuduit rome vel verone. Dicitur ſexto (vel poſt dcõem natã regere diſſil'es caſus ex eadẽ ꝓte ꝛ ex eadez vi) ꝓpter illã plenũ grã ꝛ veritatis. ibi illa dictio plenũ regit a ꝓte poſt ablatiuũ ꝛ gtm̃ inter quos mediat ꝯiũctio copulatiua: qz iſti caſus ab eadẽ ꝓte regũtur. ſcz a ꝓte poſt. ꝛ ex eadẽ vi. ſcz ex vi plenitudinis. vel ex vi cauſe materialis. vel ex vi effectus cauſe efficientis

Ar Contra regulã ꝓmo ſic. Cõiunctio nõ ꝯiũgit ſil'es caſus ante et poſt. ergo ꝛtra poſitõem ꝛclusionis Añs pbat. qz aliqua ꝯiũctio ſcz diſiunctiua diſiungit. ergo non ꝯiungit. Tenet ꝯſequentia. qz ꝯiungere ꝛ diſiungere ſunt oppoſita. modo oppoſita nõ poſſunt eſſe in eodem. Qz añt diſiũgit pz per eius diffinitõez Odm ad pbatõez añtis q ꝯiũctio diſiunctiua ꝯiũgit ꝛ diſiũgit. Coniungit em extrema caſualia inter ſe ſub ideẽptitate caſus. Diſiũgit añt ipſa reſpectu alicui' tercij. ꝛ ſic

disiungit ⁊ ꝯiũgit respectu diuersoꝝ. ⁊ ꝯ licet ꝯiũgat extrema int̃ se rõne modi ꝓcãdi eẽntialis. tñ disiũgit ea in ordine ad terciuz rõne modi ꝓcandi

Ar. Ista est ꝓgrua hodie ⁊ heri audiui missam. ⁊ tñ ꝯiũ (accñtalis ctio nõ ꝯiũgit sil'es casus ante ⁊ post. Añs ꝓbat. qz ꝯiũgit aduerbiũ cũ aduerbio cui nõ accidit casus Dõm ꝙ hoc non est ꝓtra regulã. qz regula intelligit qñ ꝯiũctio copulatiua ⁊ disiunctiua copulant dictões casuales. modo sic nõ est hic.

Ar. Ista est ꝓgrua studui rome ⁊ athenis. ⁊ tñ ꝯiũctio nõ ꝯiũgit sil'es casus ante ⁊ post. Dõm ꝙ regula intelligit nisi tales dictões casuales ponant post dcõem natã ꝓstrui cũ diuersis casib⁹. Etiaz ꝯiũctio nõ ꝯiũgit istas dcões vt casuales. sed vt aduerbia posita loco aliquoꝝ nominũ nobis deficientiũ in nostra latinitate

Ar. Ista admittit petre ⁊ iohãnes legite. ⁊ tñ ꝯiũctio nõ ꝯiungit sil'es casus añ ⁊ post. qz ꝯiũgit vtr̃ ⁊ ntr̃. Dõm ꝙ regula intelligit de oꝛõne simpl'r ꝓgrua. mõ ista oꝛo nõ est simpl'r ꝓgrua sz figuratiue. scz ꝙ ꝓceptõem ꝓsonaꝝ. qz tantũ valet petre tu ⁊ iohannes legite. Sil'iter dz de ista. o sacer dionysi ⁊ socij tui orate

Ar. Ista est ꝓgrua. plenũ gr̃a ⁊ ꝓpitatis. ⁊ tñ ꝯiũctio nõ coniũgit sil'es casus añ ⁊ post. qz ꝯiũgit ablr̃ cũ gtõ q̃ sunt casus dissiles. Dicendũ ꝙ regula intelligit nisi tales dcões casuales ponant post dctionẽ natã regere diuersos casus ex eadẽ ꝓte ⁊ ex eadem vi. mõ illa dictio plenũ ꝑt regere ablr̃ ⁊ gtr̃ ex eadẽ vi ⁊ ex eadẽ ꝓte. scz a ꝓte post. ꝙ regulã Alexandri ibi. Plenus inops casum dant istũ siue secũdũ

Ar. Si ꝯiũctio ꝯiũgeret sil'es casus añ ⁊ post sequerek ꝙ ꝓba substantiua ⁊ vocatiua essent ꝯiũctiões. qz ꝓba substãtiua ⁊ vtia hñt cõ iũgere sil'es casus sicut ꝯiũctio. ꝯ ⁊c. Dõm negãdo ꝯñam. ⁊ rõ ẽ qz licz ꝓba substãtiua ⁊ vtia hñt ꝯiũgere sil'es casus ad idẽ ꝓtinẽtes. non tñ hñt ꝯiũgere sil'es casus ad diuersa ꝓtinẽtes quẽadmodũ ꝯiũctio ꝯiungit. qz ꝯiũctio ꝯiũgit sil'es casus ad diuersas res ꝓtinẽtes. vt inqt Alexã. ibi Jũgit diuersa ꝯiũctio ꝓcata. Sed ꝓba substãtiua ⁊ vtia ꝯiũgũt sil'es casus ad eandẽ rẽ siue ꝓsonã ꝓtinẽtes. vt ꝓz ꝙ Alexandrum ibi. Nouum ꝓsimiles volunt ꝯiungere casus

Ar. Ista est ꝓgrua. septuaginta octo vel paulo plus ⁊ tñ cõiũctio ꝯiũgit dissil'es casus. qz ꝯiũgit ntr̃ cũ ablõ. qz septuaginta octo est ntr̃ casus. ⁊ paulo ablr̃ casus Dõm ꝙ ipsa est simpl'r ꝓgrua ⁊ nõ ꝓtra regulam. qz ibi nõ ꝯiũgit dissil'es casus sed sil'es. qz ꝯiungit duos accusatiuos. ⁊ oratio valet tantũ. tercia declinatio habet terminationes septuaginta ⁊ octo ⁊ paulo plus. sic ꝙ illi accusatiui regañt ab illo ꝓbo hz a ꝓte post ex vi trãsitõis. ⁊ ille ablr̃s paulo a noie paulus regit ab illo cõparatiuo plus a ꝓte post ex vi ꝓpatiõis.

Ar. Ista est ꝓgrua equꝰ est albꝰ ⁊ magne ꝯmoditatis. ⁊ tñ ꝯiũctio nõ ꝯiũgit sil'es casus añ ⁊ post. qz ꝯiũgit ntr̃ cũ gtõ Dõm ꝙ nõ est ꝓtra regulã. qz regula ītelligit qñ copulat dcões casuales rectas ab eodẽ regente ex eadẽ ꝓte ⁊ ex eadẽ vi. mõ sic non est hic. qz albꝰ regit a verbo est a ꝓte post ex vi nature. ⁊ magne ꝯmoditatis regit a ꝓte post ex

Regule grãmaticales

vi demonstratõis essentie a noĩe equus. Octiaz posset dici q licet ꝓiũctio nõ ꝓiũgit sil'es casus explicite tñ implicite.

Decima regula grãmaticalis est ista. q quẽcunqz casum regit positiuus eũdem pñt regere ꝓpatiuus t suplatiuus a tali positiuo descendentes. vt sicut cõgrue ór diues pecunie. ita ꝓgrue ór ditioz pecunie. ditissimus pecunie. vñ floriſta. Quam sibi structurã primus gradus obtinet. illam Supremus medius semꝑ seruabit eandem

Exemplũ { Dignus, Dignioz, Dignissimꝰ } Laude { Diues, Ditioz, Ditissimus } Agri

Sciendũ Q ꝓpatio est q̃dã ꝓprietas graduũ augmẽtũ vel decremẽtũ adiectiuoꝝ designãs. Vñ positiuus est q̃dã modꝰ ꝟcandi datus noi ad designãdũ rẽ suã vt est in subiecto simplr sine excessu. vt diues dignꝰ plenꝰ rẽ Sed ꝓpatiuus est q̃dã modus ꝟcandi datus noi ad designãdũ rẽ suam vt in subiecto est cũ excessu citra terminũ. vt ditioz dignioz plenioz rẽ. Sz suplatiuus est q̃dã modus ꝟcãdi datus noi ad designãduz rem suã vt est in subiecto cũ excessu in termino. vt ditissimus dignissimus. Qr q̃b diffinitõib elicit diffinitio gradus q̃ est talis. Gradus ꝓpatõis est q̃dã modus ꝟcãdi datꝰ noi ad designãdũ rem suã vt est in subiecto simplr vl' cuz excessu citra terminũ. vel cũ excessu in termino. qz sicut vox p suã ratiõem ꝟcãdi est signũ rei. ita vox ipsa informata mõ ꝟcandi. hoc est p suã rõem cõ ꝟcandi designat aliquã ꝓprietatẽ circa rem existentẽ. t sic licz albꝰ ꝟcat albedinẽ ꝓcernẽtẽ subiectũ. tñ inc̃tũ est signũ positiui gradꝰ ꝟcat albedinez vt est in subiecto simplr t sine excessu. Dis dictis ponit

Conclusio Rñsalis q quẽcũqz casum regit positiuꝰ eũdem pñt regere ꝓpatiuus t suplatiuꝰ ab eodem positiuo descendentes. Que ꝓclo ꝓbat ꝓmo autoritate floriſte dicentis. Quã sibi structurã ꝑmus gradus obtinet illã. Supremus medius semꝑ seruabit eandẽ. Scõo ꝓbat autoritate ꝓficiani dicentis q positiuoꝝ ꝓstructio in ꝓpatiuo et suplatiuo seruat vt diues agri. ditioz agri. ditissimus agri. Tercio ꝓbat rõne. illa hñt regere eũdem casum q̃ hñt idem ꝟcatñ t eũdẽ modũ ꝟcandi generalem. sz positiuus ꝓpatiuus t suplatiuus sunt hmõi. ergo habent regere eũdem casum. Maioꝝ pz. qz idemptitas in causis arguit idemptitatẽ in effectibus Sed minoꝝ ꝓbat. qz positiuus inc̃tum positiuus t distinctus gradꝰ ab alĩs nõ hz regere aliquẽ casum. sed inc̃tum positiuus importat aliqõ significatũ vel aliquã qualitatẽ que participatur a cõpatiuo t suplatiuo. rõe cuius possunt regere eũdem casum. scz rõne plenitudinis. Confirmat. qz ꝓparatiuus t superlatiuus formantur a positiuo. ergo habent regere eundem casum quem eorum positiuus. Tenet ꝓsequentia. qz deriuatiuũ sapit naturam sui primitiui. Item posita eadẽ causa ponit et idem effectus ed causa regiminis. que est impositio manet. eadem comparatiuo t sup/

latiuo.ergo ibi manet idem effectus regiminis

Quecunq; habent diuersos modos ꝓcandi hñt diuersa regimina sed positiuus ꝯpatiu⁹ ⁊ suplatiuus sunt hmõi.g hñt diuersa regimina. Maior pz.q; diuersitas in causis arguit diuersitatẽ in effectib⁹.sed modus ꝓcãdi est cã regiminis.g ⁊c. Minor pz ex diffinitõib⁹ eor. Dõm q licet positiu⁹ ⁊ suplatiuus hñt diuersos modos ꝓcandi spẽales qb⁹ ꝓcant ꝓprietatẽ intensibilẽ vel remissibilẽ ꝑm magis ⁊ min⁹.tñ hñt eũdẽ modũ ꝓcandi generalẽ rõne cui⁹ pñt regere eũdẽ casum

Quecũq; sunt distincta specifice q̃cq̃d ꝯuenit vni nõ ꝯuenit alteri.sed positiu⁹ ꝯpatiu⁹ ⁊ suplatiuus sunt distincti specifice.g non pñt regere eũdẽ casum. Maior pz.q; vnicuiq; speciei ꝯcomitat ꝑ prietas ꝓpria ꝑ quã ab alia spẽ dr̃t. Minor ꝑbat.q; ꝯpatiu⁹ nõ est positiuus nec suplatiuus. Dõm ad maiorẽ.q licet q̃cq̃d vni spẽi ꝯuenit nõ ꝯueniat alteri ꝑm vnã et eandẽ rõem ⁊ loquẽdo de ꝓprietate ꝓpria quarto mõ.tñ quod ꝯuenit vni ꝑt etiam ꝯuenire alteri ꝑm aliã rõnem loquendo de ꝓprietate ꝓpria secũdo mõ. Nõ cõpatiuus ⁊ suplatiuus nõ regũt eũdẽ casum ꝓpria ꝓtute.sed ꝓtute sui positiui.scilz ex ꝑte alicuius q̃litatis spẽalis.scz rõne plenitudinis.

Compatiuus regit ablt̃m vt pz ꝑ donatũ dicentẽ. Compatiu⁹ cui casui seruit.ablt̃o tm̃.et suplatiu⁹ regit gt̃m.vt pz ꝑ alexã. dicentẽ. Da gradui summo gr̃m plura norantẽ. g nõ regũt eũdem casum quẽ eor positiu⁹ Dõm q licet ꝯpatiuus ꝯpatiue tentus regit ablt̃m ⁊ sil⁹ suplatiuus ptitiue ⁊ suplatiue tentus regat gt̃m.tñ ꝯpatiu⁹ et suplatiuus tenti positiue.hoc est in ꝓtute positiui.regũt eũdem casum quẽ positiuus.q; ꝯpatiuus ⁊ suplatiuus ꝓcant idem cũ positiuo.mõ posita eadẽ cã ponit idem effectus

Si ꝯpatiuus ⁊ suplatiuus regerent eũdẽ casuz quẽ eor positiu⁹ vel ergo illa idemptitas ꝓuenit ex ꝑte nois.vel ex ꝑte ꝓcati.vel ex ꝑte terminatõis.scz nullũ istor est dõm.g ⁊c Tenet a ꝑña sufficienti diuisione. Nõ ꝑmũ.scz rõne nois.q; tũc q̃libet nomen haberet regere eũdem casum.q; cuilibet nomini ꝯuenit rõ nois. Nec secũdũ.q; tũc q̃libet ꝓbale regeret eũdem casum quẽ ꝓbum a quo descendit ⁊ cũ quo hz idemptitatẽ ꝓcati.qđ est falsum.q; ꝯgrue dr̃ amator vini.sed nõ amo vini. Nec terciũ.q; terminatio vocis nihil facit ad regimen Dõm q nullum illor est dõm.⁊ g argumentũ ꝓcedit ex insufficienti diuisione.q; idẽptitas regiminis originalit ꝯsurgit ex mõ ꝓcãdi generali.q est ꝓcare ꝑ modũ vt alterius vt cuius vel ꝑ modũ cui quẽ vel a quo

Adecima regula grãmaticalis est ista. q oĩs ꝯpatiuus ꝯpatiue tentus p̃t regere a ꝑte post ablt̃m vtriusq; nũeri sine prepõne. vt doctior hoĩe vel doctior homib⁹. vñ florista. Da gradui medio sextũ quẽ dirigit ipse.

Sciendum Primo q omnis comparatiuus potest capi quatuor modis. Primo modo potest capi adiectiue. et sic ꝯpatiu⁹ nõ regit

Regule grãmaticales

a ꝓte post casum. sed reꝯrit substãtiuũ secũ ꝙuenire in trib⁹ accñtib⁹ grã/maticalib⁹. vt iohãnes est fortior hõ. Scõo capit ꝓpatiue. ⁊ sic regit ablatiuũ vtriusqꝫ nũeri sine ꝓpõne. vt doctior hoie vel doctior hoib⁹. ⁊ sic capit in ista regula. Tercio capit ꝑtitiue. ⁊ sic regit gtiñ singularẽ nois collectiui. vel gtiñ pluralẽ nois nõ collectiui. Exẽplũ vt fortior plebis vel fortior hominũ. Quarto capit fm vim sui positiui. ⁊ sic regit eũdẽ casum quez suus positiuus. vt pz in regula ꝓcedenti.

☞ Sciendũ scõo. q ꝓpatiuus hz a ꝓte post regere gtiñ vel ablñ. Cuius rõ est. qz in ꝓpatiuo duo ꝓsiderant. Primuz ẽ q in ꝓpatiuo ẽ ꝓpatio rei fcare ꝑ ꝓpatiuũ in ordine ad rẽ ad quã fit ꝓpatio. Scõm est q in ꝓpatiuo est excessus citra terminũ rõne ꝓmi. scz rõne ꝓpatõis regit a ꝓte post ablñ vtriusqꝫ nũeri fcantez rẽ q excedit ⁊ a qua auferꝫ ps q̃litatis fcata ꝑ ꝓpatiuũ. Sed rõne scõi. scz rõne excessus citra terminũ regit gtiñ a ꝓte post. qz ꝓpatiuus ⁊ suplatiu⁹ ambo ꝙuenũt in hoc q dicũt excessum. sed dr̃ñter. qz ꝓpatiuus ðt excessum citra terminũ. i. infra terminũ sub esse intenso vel remisso. Sed suplatiu⁹ ðt excessum in termino sic q q̃litas per eũ fcata nõ ꝓt amplius intendi. g̃ positiu⁹ ⁊ suplatiu⁹ dicũt eã dẽ q̃litatẽ licet dr̃ñter. qz positiu⁹ ðt eam simplr sine absolute sine intẽsione ⁊ remissione. Sed ꝓpatiu⁹ ⁊ suplatiu⁹ dicũt eandẽ q̃litatẽ cũ excessu circa terminũ vel in termino Ex q̃bꝫ pz ꝓpitas ꝓcedentis regule. scz q quẽcũq̃ casuz regit positiu⁹ eũdẽ ꝓñt regere ꝓpatiuus ⁊ suplatiuus. ex quo ꝑ ipsos eadem q̃litas importat. His dictis fit

Cõclusio Rñsalis q ois ꝓpatiu⁹ ꝓpatiue tent⁹ ꝓture ꝓpria ꝓt regere ablñ a ꝓte post vtriusqꝫ nũeri sine ꝓpõne. vt doctior illo vel illis. Que ꝓclo ꝑbat ꝓmo autoritate donati dicẽtis. Compatiu⁹ cui casui fuit. ablõ tiñ vtriusqꝫ nũeri sine ꝓpõne Scõo ꝑbat autoritate ꝓsciani dicẽtis. q in ꝓpatiõe ablñs loco gtiñ accipiẽd⁹ est. Tercio ꝑbat autoritate floriste. s. Oa graduí medio sextũ quẽ dirigit ipe. Quarto ꝑbat rõne sic. Omne illud ꝓt regere ablñ qõ fcat ꝑ modũ dependẽtis ab altero. scz ꝓpatiu⁹ ꝓpatie tentus est hmõi. g̃ ꝓt regere ablñ q fcat suũ fcatũ ꝑ moduz vt a q̃. Maior pz. qz ille mod⁹ fcãdi vt ab altero ẽ mod⁹ fcãdi cui ꝓportõat mod⁹ fndi ablꝰ vt a q̃. Maior pz ꝑ alex. ⁊ flo. Dr̃ notãt (ꝓpatie tent⁹) ꝓpt ꝓpatiuũ nõ ꝓpatie tẽtũ. q vt sic nõ regit ablñ. scz gtiñ. Dr̃ (ꝓture ꝓpria) qz ꝓture impropascz sui positiui regit eũdẽ casum quẽ su⁹ positiuus

Ille casus q̃ est ꝓprius casus ꝓboꝝ passiuoꝝ nõ ꝓt ꝓstrui cũ ꝓpatiuo. sed ablñs est ꝓprius casus ꝓboꝝ passiuoꝝ. vt inq̃t prisciañ⁹ et alexander ibi (Iste dat casus) ergo nõ potest ꝓstrui cũ ꝓpatiuo Maior pz. qz ꝓpriũ vnius nõ ꝓt esse ꝓpriũ alterius. Minor est nota de se

Oõm q licet ablñs sit ꝓprius casus verboꝝ passiuoꝝ. ⁊ hoc loquendo de ꝓprio scõo mõ. tñ nõ est ꝓprius casus ꝓboꝝ passiuoꝝ loquendo de ꝓprio qrto mõ. qz ꝓpriũ q̃rto mõ ꝙuenit vni soli omi ⁊ semꝑ. ⁊ q̃d̃ sicut ꝓpriũ vnius nõ est ꝓpriũ alterius. sed ablñs bene ꝓstruit cũ ꝓbis passiuis sed nõ cũ solis ꝓbis passiuis. sed etiam multis alijs dictionib⁹. scz cuz nominib⁹ adiectiuis ⁊ verbis adiectiuis

Antiquorum

Ar secūdo. Illud qđ ꝓstruitur cum gtō non ꝑt ꝓstrui cum abltō. sed ꝓpatiuus ꝓstruit cum gtō dicendo maior hoīū caritas. ergo non cum abltō. Maior pz. qz sicut vnum ꝓportionat vni. ita etiā vnus opponitur vni. ex ꝑmo ꝓihermenias. Sed minor est ꝓbata in exemplo adducto Dōm ad maiorē. q licet ꝓpatiuus tentus ꝓtitiue ꝓstruatur cū gtō. vtz per Alexandrū ibi Pone gradū medium. tñ ꝓpatiuus ꝓpatiue tentus vult construi cum abltō. sicut dcm est

Ar tercio. ꝓpatiuus ꝓstruitur cum dtō. ergo nō cuz abltō. Añs pz in hoc exēplo. iohānes est filior petro. vbi ꝓpatiuus filior ꝓstruit cuz illo dtō petro. ergo ꝓtra regulā Dōm q licet ꝓpatiuus impro proprie tentus. s. ꝑ tute sui positiui regat dtm. quia suus positiuus regit ipsum. dicendo similis petro. similior petro. tamē ꝓpatiuus tentus ꝑ tute ꝓ pria scz ꝓpatiue solum regit abltm.

Ar quarto. abltūs ꝼcat suū ꝼcatū vta quo actus egredit. ergo nō vult ꝓstrui nisi cuz dcōne ꝼcāte actū. sz ꝓpatiuus nō ꝼcat actū. ergo nō ꝑt ꝓstrui cum abltō. Maior pz ꝓ modū ꝼcādi ablti Minor pz. qz ꝓpatiuus ꝼcat per modū subē Dōm q maior solū hz veritatē de abltō ꝓstructo cum ꝓbo passiuo. z tñ abltūs debet ꝼcare id a quo egredit actus vel a quo infert passio dicēdo verberor a petro. nō tñ habet veritatē de ablatiuo ꝓstructo cum ꝓpatiuo. vel cum alijs noibus.

Ar quinto. si ꝓpatiuus regeret abltm vel hoc esset rōne q̄litatis ꝼcate per ꝓpatm. vel rōne excessus. sz nullū illoꝝ est dōm. ergo ꝓpatiuus nō regit abltm. Maior ptz. qz nō plura reperiunt in ꝓpatiuo q̄ ista duo. Sz minor pz. s. primū q non rōne q̄litatis. qz tunc positiuus regeret eundē abltm quem ꝓpatiuus ꝓpatiue tentus. exquo idem ꝼcat cum ꝓpatiuo. Nec scōm scz rōne excessus. qz tunc ꝓpatiuus regeret eundē abltm exquo etiā ꝛnportat excessum Dōm negando ꝛnām. qz ꝓpatiuus nō regit abltm nec rōne qualitatis nec rōne excessus. Sz regit abltm rōne excessus citra terminū. quia per hoc quādo per ꝓpatiuū ꝓpantur res. s. excedens z excessa ad inuicē. tunc ꝑ ꝓpatiuū denotat auferri pars q̄litatis significata per ꝓpatiuū a re excessa. Quapropter abltūs casus ꝼcās rem excessam tene ponitur in abltō. vt dicēdo socrates ē fortior platone. vbi res excedēs scz socrates ꝓpatur ad rem excessam. s. ad platonē ꝑ istam q̄litatē scz fortitudinē. z socrates videtur auferre a platone quandā ptem qualitatis siue fortitudinis significare per ꝓpatiuū.

Vodecima regula grāmaticalis est ista. q suplatiuus suplatiue tentus regit a pte post gtm singularz numeri nomis collectiui. vel gtm plis numeri nois non collectiui Exemplū primi. iste est ditissimus populi. Exemplū secundi. iste est ditissimus hominū. vnde Alexāder Da gradui summo genitiuū plura notantem ¶ Pro intellectiōe istius regule

Notandū Q suplatiuus q̄tum ad ꝓpositum sufficit ꝑt sumi trib⁹ modis. ꝑmo adiectiue. et sic nullus regit casum a parte post. sz requirit cōuenientiā cum suo substātiuo in genere z in casu. vt dño iohannes est fortissimus

homo. Scdo sumitur suplatiue siue ptitiue. ꝛ vt sic regit a parte post gtm̃ singularẽ nois collectiui. vel gtm̃ plem nois nõ collectiui. vt iohãnes ẽ doctissimus ppũ. vel doctissimꝰ hoim. et sic capitur h̃ in pñti regula. Tercio sumit̃ ꝑ positiuo. ꝛ sic regit eundẽ casum quẽ suus positiuꝰ. vt diues agri ditior agri. ditissimꝰ agri. qz supltũs includit in se ꝓcatũ sui positiui cũ hoc aduerbio valde vel maxime. rõne cuius supltũs hz regere eundem casum quẽ suus positiuus ¶ Ista autẽ distinctione premissa sit hec

Conclusio Rñsalis. q̃ omnis supltũs suplatiue tentus vult a ꝑte post regere gtm̃ singularẽ nomis collectiui. vel gtm̃ plem nois nõ collecti ꝓter illũ casum quẽ regit ꝓtute positiui. Que ꝛclusio ꝓbat̃ ꝓio autoritate Donati dicentis Supltũs cui gtõ tm̃ plũ. vel collectiuo singulari. vt ꝓgilius ẽ optimꝰ plebis. vel optimꝰ poetaꝝ. Scdo ꝓbat̃ autoritate Floriste dicẽtis Insup̃ inclusus g̃dus huic vult esse supmus. vbi innuit q̃ regimẽ suplatiui includit̃ in regimĩe ptitiois. ꝛ exẽplificat Petrus helie. est optimus hoim vel optimus gentis. Tercio ꝓbat̃ autoritate Alexãdri dicẽtis Da gradui summo gtm̃ plura notantẽ Quarto ꝓbat̃ rõne. quicq̃d hz dependentiã ad aliam dcõem ꝑ modũ vt alterius p̃t regere gtm̃. sz supltũs est hmõi. ergo p̃t a ꝑte post regere gtm̃. Maioꝛ ꝛ minoꝛ note sunt de se

Ar Cõtra regulã primo sic. Illud est impossibile ad qđ seq̃tur impossibile. sed ad ꝛstructionẽ suplatiui cum gtõ seq̃tur impossibile. ergo supltũs non p̃t ꝛstrui cum gtõ. Maioꝛ pz. qz possibili posito in eẽ nullum seq̃tur impossibile. ex ꝓmo priorum. ꝛ etiã nono metaphisice Sz minoꝛ ꝓbat̃. qz ad ꝛstructionẽ suplatiui cũ gtõ seq̃tur impossibile. qz ad illam socrates ẽ fortissimus hoim seq̃tur illa sortes ẽ fortioꝛ seipso. qz socrates est de numero hoim q̃ sunt sortes Sz qz nihil est fortius seipso. g̃ sequitur q̃ ꝛstructio suplatiui cum gtõ includit impossibilitatẽ. Odm ad maiorẽ. q̃ illud est ipossibile ad qđ seq̃tur impossibile. qđ ꝛcedit̃. Sed q̃ñ đr. ad ꝛstructionẽ suplatiui cum gtõ seq̃tur impossibile. negat̃. Et q̃ñ đr. ad illã sortes ẽ fortissimus hoim seq̃tur illa sortes ẽ fortioꝛ seipso. Odz q̃ illa expositio est falsa. sed debet sic exponi sortes est fortissimus hoim. vl̃ sortes est fortioꝛ hoĩe. i. sortes est fortioꝛ oĩb̃ hoĩb̃ alĩs a se Sicut quãdo đr. celum regit oĩa. intelligitur sic. i. oĩa alia a se. qz dã est inter distributõz ꝛpatiui ꝛ suplatiui. qz ꝛpatiuus distribuit terminũ ꝛmunẽ sequentẽ ꝓ oĩb̃ suis suppositis Sz supltũs distribuit terminũ cõem sequentẽ ꝓ reb̃ excessis magis distincte q̃ ꝛpatiuus rõne ptitionis. quã supltũs importat cum excessu. quẽ excessum ꝛpatiuus đr absolute

Ar Scdo. illud qđ ꝛstruitur cum vno casu nõ potest ꝛstrui cum alio sed supltũs ꝛstruitur cum ntõ. ergo nõ cum gtõ. Añs ꝓbat̃. qz sicut vnum ꝓportionat̃ vni. ita vnum opponit̃ vni. Et ĩã sicut ꝓpositum in ꝓposito. ita oppositũ in opposito. Sz minoꝛ ꝓbatur dicẽdo sortes est fortissimus hõ Odm ad maiorẽ. licet illud qđ ꝛstruitur cũ vno casu nõ posset ꝛstrui cum alio ſm eundẽ modum ꝓcandi. tm̃ illud qđ ꝛstrui p̃t cum vno ſm vnũ modũ ꝓcãdi ꝛstruitur cum alio ſm alium modũ ꝓcandi mõ licet supltũs adiectiue tentus ꝛstruat̃ cum ntõ. tamẽ quando tenetur partitiue construitur cum gtõ

Antiquorum

Tercio. adiectīm adiectiue tentum nō potest regere aliquē casum sed supltūs est adiectīm. ergo nō potest a parte post regere casum Maior pz. qz adiectīm non hz virtutē coartādi casuale ad standuz in isto casu. ita q nō in alio. Sed minor pz. qz supltūs ꝓpatur. mō ꝓpatio ꝓuenit adiectīs. vtz p Alexandrū ibi Est adiectiuis graduū ꝛc. Dōm q solutio istius argumēti pz ex solutiōe precedētis argumenti. qz supltūs suplatiue z ptitiue tentus regit gtīm. z non adiectiue tentus

Quarto. si supltūs regeret gtīm fcantē plura. vel ḡ regeret quēlibet gtīm. vel aliquē z aliquē nō. sed nullum horū est dōm. ergo ꝛc. Dazꝫ maior pz ex sufficiēti diuisione Sz minor pbatur q nō quēlibet. qz ista non est ꝓgrua sortes est fortissimus ligni. Nec aliquē z aliquē non. qz si sic maxime regeret gtīm fcantē plura. sz hoc est falsum. qz ꝑt regere gtīm nihil fcantē dicendo chimera est optima chimerarū. vbi chimerarū nihil fcat

Dōm negando ꝓnam. qz argumentū ꝓcedit ex insufficiēti diuisione. Et quādo dicit. regit illum gtīm chimerarū fcantē nihil. Dōm q licet ille gtūs chimerarū cētum ad totum fcat nihil. tn quantū ad ptes hymagi narias fcat aliqd. hoc est licet nihil fcat ad extra. tn aliquid fcat hymagi narie. hoc est in opinione. z hoc sufficit. Vel potest dici. q est inepta loquutio. qz modi fcandi z fcatū non sunt ꝓportionati

Quinto. si supltūs regeret gtīm fcantē plura seqretur q ille orōes essent incōgrue Fenix est optimus fenicū. z deus est optimꝰ deorū sed hoc est falsum. ergo illud ex quo seqtur. Sequela pz. qz tm est vnus fenix. z tm vnus est deus Dōm negādo seqlam. qz licet tm vnus sit fenix actu existens. tamē aptitudine z successiue pōt esse plures. z hoc sufficit ad ꝓgruitatem Etiā licet plures sint dij fm opinionē gentiliū. qui imposuerūt hoc nomen deus in plī numero. Sed cōsiderando hoc nomē deus tm quo ad id a quo nomen imponit. videlicet cētum ad vniuersalē etiā ꝓsiderando hoc nomen deus cētum ad id cui nomen imponit. scz diuine essentie. id est inqntum representat diuinā essentiā. sic est tm vnus deus in essentia. trinus tn in psonis nō multiplicabilis. z vt sic caret plī numero Cuius rōne non capitur in predicto exemplo. sz solum fm opinionē gentilium. qui plures colebant deos.

Explicīunt regule grāmaticales antiquorū cum earundē declarationibꝫ ac argumentis Impressē Colonie per Henricū Quentell

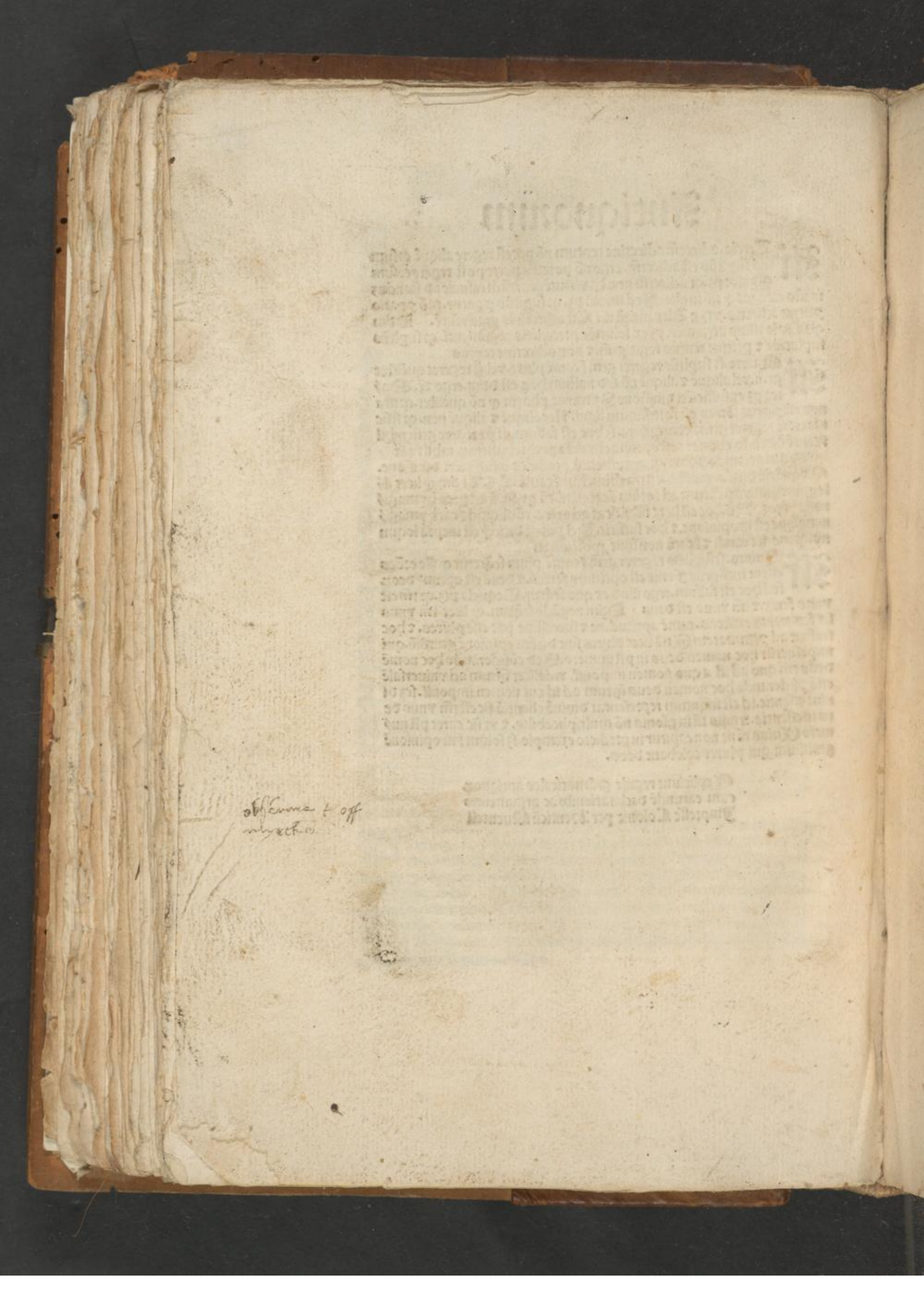

Grãmatica noua

Johānis cassis cuius vuē

nēsis/cui pñs opusculū ad imprimēdū traditū est/prefatiuncula.

Cum magis/atq; magis animaduerto fulgēs atq; peruti
c le opusculum artis grāmatice/a mgro Bernerdo perger
viro excellētissimo/necnō quibusdā suis sodalibus. Ma-
gistris prestantissimis/alme vniuersitatis Vuiennēsis/editū/atq;
ppositū/nō possum nō pmoueri hac mea oratōe (licz suis laudib⁹
inconcinna) aliqua de huiusce opusculi vtilitate pmere/atq; mani
festare. Est em̄ hic libellus adeo dilucidus/emēdat⁹/ac enucleati⁹
castigat⁹/vt nihil est (qđ malim) p artis grāmetice fūdamēto. Ea
vero q̄ hincinde vagant q̄ritabatis/queq; laboriose inueniebatis.
nūc optimo quodā ordine omnia habetis/z paruo (vt aiūt) momē
to/vñ non immerito inter plurimos huiusce discipline mgros/vo
bis nomē vendicare possunt/ac dignitatem. Multū quippe vobis
debent toti⁹ orbis scolares/z maxime Allemani quib⁹ precipue h
opusculū dedicastis. nā qđ lōgo iā tpe satis laboriose accipiebāt/
nūc quo tpe expolite/atq; elegāter nāciscunt. Vos itaq; artis grā
matice scolares horto⁹/verūetiā moneo/vt hūc libellū/optime ex
politū/carū/precipuūq; habeatis. eritis (mihi credite) ita⁹ breui
tpe ptissimi/quo cū labore. Preterea scio vos nō latere plūmū te
nere sūmo viro/mgro Bernardo/necnō suis coadiutorib⁹ mgris/
plurimū colendis/qui eorum cura/ac lucubratione vos adeo inte
gerrime instituerunt. bocq; vos munere donauerunt/quib⁹ vt inser
uiatis/ac veneremini expostulo plurimum/ac etiam obsecro

Prefatio in artis grāmatice

Cum iā pdē ad tradēda pma artis grā / introductoriū.
c matice elemēta/in celebri studio ruiennensi pfecti essem⁹
atq; in eo pfessione aliquantisper desudauerim⁹/adole-
scētes ipos/p lōgas ābages/z modos quosdam/magis subtiles/
q̄ vtiles seduci/etiam quo/cuiq; argumentis/z rationibus occur
santi satisfieret/ad quedā precepta sine discrimine/pueros/maio
risq; etatis adolescentes applicari pperim⁹. atq; in his/z pcertim
iunio⁹es/adeo inuolui/vt precepta Alexādri gallici ad ipis cunis
inchoantes/etiā pmentario⁹ auxilio adhibito/non satis pbe vsq;

imp:ofectã etatẽ nosse se fateantur. ¶Quo sit/vt dũ minorib⁹ inui gilant. Prisciani. Donati. z alioꝝ scriptoꝝ ꝓsũmatam/z omni ex parte/rationib⁹/z autoritatib⁹ fulcitã/grãmaticã negligãt/necesse est. Miseris atqz laborãtib⁹ vsui esse cupiens. Regulas siue intro ductiones quasdã puerorꝝ etatẽ adhuc tenellã ꝓmouẽtes/ꝓmunes esse statui/quib⁹ post donati rudimẽta exercitari mox ad maiora p uebant. ¶Qua in re etsi nõ dubitẽ futuros esse/qui honesto labori nõ insidiãtes quas emittim⁹ lucubraciũculas lacerare nõ desinẽt/ furẽ nos cẽsentes/z alieni laboris honorẽ intercipe intentẽ/qui do cumẽta quedã/tanꝙ nõa/nec antehac visa/tradere videmur. tñ vti litas reipublice ītarie nãe sedulo nos hortat̃/z instat qº ꝓtẽtis/z in sidiatoꝝ morib⁹ rem omnib⁹ adolescẽtib⁹/ītaꝝ auidis/gratissimã emergi sinam⁹. Mãetsi Nicolai peroti rudimẽta/que passim a li brarijs venalia circũferunt̃/adeo docte adeo plane grãmatice vim atqz naturã explicent/vt nihil suppletione dignum scriptorib⁹ reli querit/tñ z ob ꝓtalicoꝝ linguã vernaculã/pleriſqz in locis insertã z exẽpla/presertim ꝑsonꝝ nominũ/nãis prorsus incognita/tum ob multa alia/que solidiore egent etate/paꝝ vsui eã doctrinaz adole scentibus alemanicis obuenire ꝓperim⁹. ¶Quo ꝓmoti traditiones dicti Nicolai fere transferentes/ac in quibusdam locis omitt⁹ imi tẽtes/nãis quoqz adolescentibus quedã precepta scripsim⁹/quib⁹ imbuti/ad queqz studia capessenda/iter habebũt expeditu. Huc igitur adolescentes ingenij(quibus grãmatice studiũ est cure) aci em dirigite. Hic sicãtes pocula haurite. Hic omnis vtilitas/om nis claritas/breuitas quoqz tanta/vt res tulit. Hic breui poteri tis ad summum grãmatices euadere. Nec multis ambagibus/aut versuum intricatoꝝ varijs/z dubijs expositionibus ingenia vestra obtundẽtur. Sed clare omnia vti Prisciani/Donati/ac reliquo tum preceptorum/ingenia volumina docent. Hoc breui compen dio accipietis vestro preceptori/nonnunꝙ gratias acturi/qui (vt ingenijs vestris prodesset) curis/vigiliſqz non pepercit

Introductoriũ in artez grã

matices/liber primus/feliciter incipit.

Grãmatica/que z ītaria dr̃/z recte scribendi loquendiqz scientia/omnium artium liberalium origo/z fundamẽtũ.

Et eius quattuor sunt partes/videlicet/Lra/syllaba/dictio/z oratio. Littera/vt a. Syllaba/vt an. Dictio/vt ādreas. Oratio vt andreas incumbit virtuti. Sūt aūt lre numero.xxū.vt A b c d e f g i k l m n o p q r s t v x y z. Ex quibus quinq sūt vocales. vt a e i o u. Sīr y est vocalis/sz greca. Reliq.xvi.lre dicūtur psonantes/vt b c d f g k l m n p q r s t x z. Ex his psonātib⁹ sūt nouē/q vocāt mute/vt b c d f g k p q t. Et reliq septē semiuocales dicunt/vt l m n r s x z. Ampli⁹ l m n z r. etiā liquide vocant. h vero nō est lra/sz sīgnū aspirate vocalis/vel psonātis/vt hō/rethor. Diphthōg⁹ est duax vocaliū/vim suam tenentiū/in eadē syllaba pnūciatio. Et sūt iiij.ae oe au z eu. ex quib⁹ due/vicz ae z oe nō pnūciāt/sz scribūt

Partes orationis sunt octo. Nomē Verbū Partitipiū Pronomē Aduerbiū Interiectio Prepositio z Cōiunctio. Ex his pme quattuor sunt declinabiles/vltime quattuor vero indeclinabiles.

De nomine.

Nomen est pars orationis cū casu/corp⁹ aut rē/ꝑe/ꝑmanitere significās. Nomē est duplex/adiectīm z substātīm. Adiectīm est illud qđ mouet p tria gña/vt hic doct⁹ hec docta hoc doctū. Substantīm est illud cui preponit vnū articulare tm̄. vt hic magr/vel hec ad sūmū. vt hic z hec hō. Accidētia nominis sūt sex. Qualitas. cōparatio. gen⁹. nūerus. figura. z casus. Qualitas nominū est duplex ꝑpa. z appellatiua. Nomē ꝑpm est qđ vni soli rei ꝙuenit. vt Bernard⁹. Nomē appellatīm ē/qđ plūe est mixtū. vt hō leo. Sciēdū q nomē ꝑpm est quadruplex. Prenomē. nomē. cognomē. z agnomē. Prenomē est qđ cā ꝑponit. vt Gaius. Istis ꝓnominib⁹ olim vtebant romani/nūe vo pene abolenerūt. nisi quātū illis in legendis scriptorib⁹ vetustis opus est. Nomē ꝑpm est qđ vnicuiq ꝑpm dr. vt Andreas. Cognomē (ein zuo name) est qđ in aliqua cognatiōe plūe est. vt scipio. Agnomē est qđ ab eūentu alicui imponit. vt iuli⁹ dict⁹ ē cesar/qz cesus ex vtero matris. aūt a cesarie qua nat⁹ dr fuisse

De suplatiuo/z eius formatione.

Terminationes suplatiuox sūt octo. Ex quib⁹ due sūt frequētissime/scz rimus z simus. Alie vo sex rario inueniunt scz lim⁹. ximus. tim⁹. tem⁹. fim⁹. nim⁹. quas ex dictis de ꝑpatiuo etiam vidim⁹ ꝓter eā que est lim⁹/in quā terminatōez solū septē suplatiui finiunt vt similim⁹. dissimilim⁹. facilim⁹. difficillim⁹. agilim⁹

gracillimus.humillimus. Supest nūc vt de suplatiuis in timus t simus disseramus. Suplatiuus itaqz in timus formaī solū a nō positiui in er terminato addita timus vt sacer sacertim⁹.paup pau pertimus.Excipiūī duo suplatiui scz dextim⁹ t sinistim⁹.Sz suplatiu⁹ in sim⁹ formaī a gtō positiui scōe declinationis p additionē s t sim⁹:vt albus albi albissim⁹.Et el a gtō positiui tertie declinationis addita sim⁹.vt fortis fortissim⁹.Excipiunt ab hac regla suplatiui quidā de quib⁹ de pp atiuo dixim⁹.Mā pter hāc regulā fiunt vt optimus pessim⁹ maxim⁹ minimus plurimus. Et qui a facio cō ponūī. vt magnificētissimus.maturim⁹ quoqz p maturissim⁹ dī a positiuo maturus:qui olim erat matur. Sic veterrimus nō a vet⁹ sz ab antiquo nomine veter regla formaī.Sciendum quattuor sūt positiui qui de se suplatiū nō formant.Iiez habeant ppatiuū. vt ante anterior.senex senior.iuuenis iunior.adolescēs adolescentior

De generibus nominum.

Enera nominū septē vbiqz numeranī.Masculinū femininū.neutz.pmune.omne.pmiscuū.t incertū siue dubiū.

Masculm est cui pponiī pnomē articulare hic.vt hic ādreas. Femininū est cui pponiī articulare pnomen hec. vt hec Lucia Neutz est cui pponitur pnomen articulare hoc.vt h animal.Commūe est cui hic t hec articularia pnoia pponuntur.vt hic t hec hō. Omne est cui tria articularia pponūtur.vt hic t hec t h felix Promiscuū:qō t epicenū dī:est qō sub vna tetminatiōe in vno articlo signat alalia vtriusqz sex⁹.vt hic passer.hec aquila.hic milu⁹ Incertū siue dubiū gen⁹ est qō nulla rōne cogēte solū autoritas ātiquo rū sub diuerso genere ptulit:vt fere sūt ista duodecim hic aut hec dies.silex.finis.talpa.cortex.gr⁹.dāma.margo.bubo.pātera.ciuis

Regule generales de generibus nominū.

Rima regla omnia noia ppria virorz sūt gnis masculini:vt petrus.hector.hercules.Sīlt omnia ppria nōia mulierz sunt gnis femini:vt agnes.penelope glicerium. De cūcta tla oia nōia arborz sūt gnis fēini:vt pirus.prunus.Fructuum vero earūdem vt plurimū sunt generis neutri:vt pomū.amigdalū. Excipiūtur quinqz significantia fructū cū arbore:q sūt generis fēi. vt nux.glās.castanea.ficus.auellana. Excipīt etiā hic oleaster. sz h

ſiler.hic rubus.z hic dumus nō numerantūr inter arbores. Siler quoqz reperitur in maſculino genere pro palo qui ſuſtinet vitem.

Tertia regla omnia nōia menſiū ſūt maſcli gnis.vt aprilis.martius.ſextilis.quintilis.ſeptember.october. Quarta regla:omnia nomina fluuioꝝ ſūt maſculini generis.vt hic danubius.renus.wienna. Quinta regula:omnia nomina numeralia a quattuor vſqz ad centū ſunt gnis omnis:z indeclinabilia:z pluralis nūeri tātū. Cetera vero z declinātur z mouētur p tria genera:preter mille qd eſt adiectiuū trium generꝫ z indeclinabile Sexta regula:omnia nomina ventoꝝ ſunt gnis maſculini.vt boreas.aquilo.circius.ſub ſolanus.eurus.notꝰ.auſter.fauoniꝰ.zephirꝰ.vulturnus.choꝝꝰ.africus. Septima regula omnia nōia cuiuſcūqz terminatōis quoꝝ ſignificatō ad ſolos mares ptinet ſūt gnis maſcli.vt hic papa.ſi aūt ſignificatō ſolis mulꝛibꝰ ſit attributa ſūt gnis fēi.vt hec nutrix obſtetrix.Si vō ſignificatū eoꝝ ad ſexū vtrūqz ptineat.ſi non bñt diuerſas terminationes ſūt gnis pūis.vt hic z hec pauua.incola.poeta.pincerna.beremita.grauigena.parricida.Si vō diuerſas habeant terminatōes ſeipō genꝰ ſuū oñdent.vt hic ſutoꝝ hec ſutrix hic dñs hec dña Octaua regla nōia adiectiua ex eo qꝫ de voce in vo cē:aut de genere in genꝰ mouēt p ſe genꝰ ſuū oñdūt.vt hic donꝰ hec bōa b bonū.hic z hec z b felix. Et ſciēdū qꝫ quedā ſūt adiectiua q̄ pter pūez formatōez adiectiuoꝝ fēinū in is:z neutꝝ in e faciūt. Et ſūt hec.r.Cāpeſtꝛ.volucer.alacer.pedeſtꝛ.eqſter.ſilueſtꝛ.celeber acer.celer z saluber.Tria ex his maſclz in is faciāt vt acris alacris z salubris. Nona regla nōia deſcēdentia a ꝓpūs nōibus hominum z gentilia:vel patria:in vna voce vtrigz ſexui conuenientia/ ſunt generis pūis.vt a leui:qd eſt ꝓpꝛium nomē viri:venit hic z hec leuita.ab iſrael:hic z hec iſrahelita.z hic z hec auſtralis gentile.z hic z hec vulnēnſis patriū.Nā gentile nomē eſt qd ſignificat gētem.vt frāco.Sz patriū eſt qd deſcēdit a ꝓpō nomine ciuitatis:vel vilie.vt vulennenſis.romanꝰ.argentinēſis.Si vero hmōi nōia diuerſas habeāt terminatōes:ex terminatōe eoꝝ ſciemꝰ genꝰ vt hic venetianus:hec veneriana, hic bobemus:hec boema.hic romanus:hec romana. Decima regla.Nomina aniū ſūt generis pmuſcui:ſiue epiceni ſub eo articulo qui fini talis nominis magis ꝓmūis eſt.vt hic paſſer.hec parix.Excipiūtur duo maſculina colū-

bas ꝛ gallus:qne sua femínia formãt in a.vt eolãba gallina. Fe nix vo(qz vnica auis)ꝛ sexus in ea nõ attendit:masculini gñis est.

Undecia regla.noia ꝓpa angelox sũt gñis masculini vt michael Ebor aũt angelox sunt nouẽ:vicz seraphin.cherubin.troni.prin cipatus.dñationes.ptates.virtutes.archangeli.ꝛ angeli.:diuer sis gñib⁹ tepiunt.Nã hec quattuor troni.principatus.archãgeli. ꝛ angeli masculina sũt.sz virt⁹.dñatio.ꝛ ptas fẽina sunt. Et cheru bin seraphin neutra sũt:ꝛ sp plalia.Cherub aũt ꝛ seraph masculina sũt:ꝛ signãt angelos de supmis ordinib⁹ Duodecima rla.reptũ tur duodecim noia mõ sub articulo hic:mõ sub articulo hec:apud autores indifferẽter ꝓlata q̃ dubiũ sine incerti gñis dicũtur:vt hic vel hec dies.silex.finis.talpa.cortex.grus.dãma.margo.dubo.pan thera.clunis.Has gñales reglas tenaci memorie ꝓmẽda:naz quic quid posthac de gñib⁹ dicetur:has semper excipiendas esse volo.

Regule speciales de generi

bus.Et primo de A.

o Omnia noia latina in a desinẽtia fẽina sũt.vt mosa aqua Greca vo in a neutra sũt:ꝛ tertie declinatõis.vt poema embleda.perisoma.Excipiunt mãna.pasca.mãmona.q̃ neutra sũt. Polenta vero neutrũ est ꝛ fẽinũ.Sz tñ hec sex ceta.balena muste la.talpa.dãma.ꝛ pãthera sũt epicena sub articulo hec q̃uis veterũ autoritas ea quoqz sub articulo masculini generis ꝓtulerit.

Deeri Oia noia in e sikt in i terminata neu tra sũt.vt monile.gũmi.Excipiunt barbara ꝛ greca in e q̃ sũt fẽina. vt sinecdoche.pasceue.Cete quoqz ꝛ tempe plia sũt ꝛ neutra.Que dã vo adiectiua in e vel in i finita ois gñis sũt ꝛ indeclinabilia. vt mille huiusmodi De o Noia in o non mutantia o in i in gtõ singlari masculina sũt.vt setmo.Excipit ta lio.caro.ꝛ verbalia in io:q̃ fẽina sũt.vt lectio.opinio.religio portio Excipiũt etiã pseudo.ꝛ ꝑpto adiectiua ois gñis.sikt põdo neutrũ. q̃ tria etiã indeclinabilia sũt.Unio vo ꝑ margarita vl pũcto taxili masculin est.sz ꝑ ꝓiũctione captũ fẽinũ est:sicut vbalia in io. No mina vo in do vel in go finita mutãtia o in i in gtõ singulari fẽina sũt.vt hec imago.dulcedo.Excipiunt hic ordo.ꝛ cardo.Margo aũt tã masculin q̃ fẽinũ est. Deacolmtt.

Folium.v.

Omnia noīa in u./vel in c./vel in d./vel in l./vel in m./vl in t desi nētia neutra sūt.vt genu,lac,aliquid,animal,caput,tēplum Excipiē hic sal./qđ t apud veteres neutr inuenīt,hic pugil.hic sol.hic pful, hic t hec vigil.pful,t exul.hic t hec t b nequā.t quot t tot./ cum eoz ppositis.Totidē sūt ois gnis est./t plis nūeri tm. Idē quoqz masclin est t neutr De an en in t on

Oia noīa in an en in t in on,sūt t illa noīa ren,pecten,splē.lī men,flamen./p sacerdote Iouis. Et ppositā a cano,vt liticen,tubi cen sūt gnis masculi,vt hic tyran.pean,delphin,demō,canō. Excipi unt ab hac regla,localia in on q sūt feia,vt hec babilō,sydō,celidō sindō.Reliq oīa in en syllabā./t paucula in on ppositā a dya siue gera neutra sūt.vt nomē,flamē p flatu,solamē,numē,diatesseron. diameron,geralogodion. Excipiē hic siren. De ar.

Omnia nomina in ar desinentia neutra sūt,vt hoc lucanar,far, instar.laquear. Excipiuntur hic dostar.hic lar,hic sotular,t hic t hec t hoc par cum suis compositis De er.

Omnia nomina in er desinētia masculina sūt.vt puer,mgr. Ex cipiunt noīa tertie declinationis in ver./vel in ber terminata,vt su ber,vber.p māma ver.vber,puber,cadaver,Siliter nomina tertie declinatōis fructū terre significātia,vt papauer,siler,cicer.Siliter ista naīa iter,vesp.spintet.ruder.iuget.t cāter p morbo q oīa neu tri sūt gnis.Imber tm cū suis ppositis./t cucumer masckla sūt./ lin ther quoqz femininam est,Similiter ista nomina degener.vber. pauper.t puber.adiectiua sunt communis gnis q̄uis obliqui neu tris.quoqz generibus coniunctī reperiuntur De ir

In ir desinētia noīa masculina sūt.vt hic vir,leuir,treuir. aba dir,Excipiē b gauddir.t b ir,t hic t hec martyr De or

Oia noīa in or desinentia malculina sūt,vt labor.honor.lector Excipiūt ppatiui qui sūt gnis pūis.vt doctor.fortior,pter hic seni or.Excipiūt etiam hec arbor.b marmor.equor.ador,t cor.t hic t hec memor,immemor,Et a dec⁹.corp⁹.t color,ppositā q pūia sūt vt dedecor,bicorpor,discorpor. Auctor etiā est pūis gnis.sz cū eū signat qui auget tūc est mesculinū t facit fēinū auctrix De ur,

Noīa desinētia in ur sūt nautra,vt hoc robur.guttur,iecur,sul pbur,Excipiunt noīa deoz./vel gētilia./vel appellatiua aniū./t vel t vel f añ ur habētia que masculina sūt.vt auxur,astur,turtur,furfur

Sicut illa tria fur,ligur,z augur ꝓ̃ia sũt De as

In as desinẽtia nõia fẽina sũt,vt pietas,ciuitas. Excipiũt gẽtilia:z ꝓ̃ia q̃ ꝓ̃ia sũt,vt arcbas,nãs,vãs,capenas,arpinas,tauẽnas. Sicut excipiũt hic vas vasis,hic as.gigas,mas,z elephas.Excipiuntur etiã hoc vas vasis,phas.z nephas,nugas quoqz ois generis est z indeclinabibile. De es correpta

Omnia nomina in es correptã desinentia q̃ nuliã significatõis naturalẽ ꝓ̃fectionẽ hñt cum femininis masculina sũt,vt gurges trames,limes,poples,Oz q̃ hñt ꝓ̃ez significatõez cũ femininis ex regulis gñalib⁹ supdictis ꝓ̃ia sũt,vt limes,eques,supstes,comes,dux,ebes,sospes,ꝓpes,teres,hospes,inquies antistes,ales,deses.tripes,lozipes,quadrupes,milta tñ ex his maxime in obliquis casibus sũt gñis ois vt dives,sospes,hospes,deses,bipes ẽc.Excipiũtur ab hac regula hec teges.z seges.z hec ꝓpes,z hec apes vl apis De es producta

Omnia nomina in es ꝑductã desinẽtia feminina sũt, vt labes,elabes.cedes,ires,nubes.Excipit hic vertres p porco. Et hic magnes,lebes,paries.aries,Et dies qñ in singlari incerti gñis ẽ,In plũ vo sp masculini sicut z ꝓpositũ ab eo scz hic meridies, Excipiũtur etiam quorum significatũ ad vtrũqz sexũ ptinet, nã ex regulis generalib⁹ ꝓ̃ia sunt,vt heres,locuples locupletis.pes quoqz masculinum est,z es neutrum. De is

Osia nõia in is desinẽtia sive latina,greca.vl barbara sũt gñis femini,vt classis,messis,clauis,tussis.auis.lexis.iris,hypocrisis Excipiuntur hñtia n vel duas ꝓsonãtes in eadẽ syllaba:vel vnam ẽz valẽtez duas ꝓsonãtes m̃ is.Et q̃ penultimã syllabã finũt in liquidã:vel q̃ grm̃ hñt excrescẽtez in vna syllaba nã omnia hec masculina sũt, vt hic lapis.axis.panis.pisces,orbis,Excipit quoqz hic canis,z hic molaris substãtiũ pro dente:vel lapide, vex hec omnia dipẽnis,febris,pestis,vestis,vallis,turris.pellis.pelvis,cuspis,cassis cassidis.hñs in gtõ.lactis.iaspis,restis,aspis,lis. z ghis. fẽina sũt q̃uis sese habeãt iuxta exceptõis.formã. Itẽ adiectiua hui⁹termi natõis ꝓ̃ia sunt z formãt neutrũ in e, vt hic z hec fortis z hoc forte.Tricuspis tñ z si ꝓ̃e sit,in obliquis tñ casib⁹ neutris associatur. His quoqz ꝓ̃is gñis,in plũ nũcto ẽ gñis ois De os

Nomina in os desinentia masculina sunt,vt flos mos, Pre-

ter chaos,dos,glos,feminina,preter cōstos,sacerdos,bos,impos, ppos,pūia,z os hñs ozis z ossis in gtō,z chaos.z melos,argos. z logos neutra.Greca quoqz aliqua in os feminina sūt,vt arbos.

De us secunde declinationis

Nōia in us scde declinatōis mascla sūt,vt ann⁹,vētus,somn⁹. Excipiūt hec cristall⁹,paradisus,nard⁹,dom⁹,iacinct⁹,bum⁹,alu⁹, pdasel⁹,papir⁹,egipt⁹,diphthōg⁹,abissus,sinod⁹,carbasus,smarag dus,damascus.vān⁹,col⁹.berem⁹,dotr⁹,arct⁹,z silla greca mutātia os in us apō latinos.Excipit h̄ valg⁹ qō in masculino gñe artium scriptores posuisse reperiūt Sīlr excipit h̄ pelagus.vir⁹quoqz z pus neutra sūt z indeclinabilia, De us tertie declinationis

Nōis in us correptā tertie declinatōis mutātia a in aliā vocalē in gtō singlari sūt neutri gñis,vt h̄ mun⁹.op⁹.Excipit hic lep⁹, hic z hec z h̄ vet⁹. Si aūt hmōi nomina seruāt u in gtō tūc sūt femini na.vt sal⁹,pal⁹.iuuēt⁹.pec⁹ pecudis nā pecus pecoris neutr̄ ē Ex cipiūt quinqz neutra monosyllaba vicz rus.gr⁹,thus.ius.z pus p sceno,nā pus puris p custodia fēinū est.Et vnū masculinū hic m⁹, Et tria pūia hic z hec sus.grus,z ligus. Itē interc⁹ substātiū pro morbo neutr̄ est.sz adiectiū p eo qō est intercutane⁹ est gñis ois.

De us quarte declinationis.

Nomina quarte declinationis in us desinentia masculina sunt vt cursus,sexus.fruct⁹. Excipiunt hec manus.ictus.dom⁹,ac⁹.por ticus.tribus. specus aūt z penus in masculino z fēino z neutro in differenter prolata reperiuntur, De aus.

Duo sunt nōia fēina in aus.vt laus z fraus De aes

In aes diphthongon vnum masculinū reperitur, vt praes pra edis.Et vnum neutrum scz aes aeris De x.

Nōia in x desinēta fēina sūt.vt fornax.nix.nox.Itē nōia poli syllaba terminata in ex mascla sūt nisi significarēt fructū terre/ qz subessent tle p̄ncipali vt hic vrex.exlex.veruex.culex.apex.cimmex. Excipiūt hec pelex obex.supellex.vibex.forfex.forpex. Itē dicim⁹ hic rex.grex.calix.varix.fornix.frutex.nutrix, mastix. z calx. p pte pedis postrema,nā p cemēto fēinū est.Cortex quoqz z silex incerti gñis sunt.Sed dux z coniunx communia sunt. Reliqua nomina sunt fēina,in obliquis tū casibus/sīlr z in plurali etiā neutris z ma sculinis iūgunt.vt lucanus, victrices, pplos victricib⁹ obrue telis.

Liber.i.

De desinentibus in duas consonantes.

Nomina monosyllaba in duas desinẽtia pconãtes fẽina sunt, sup̃ syllabã vo mascalina. Exẽplũ de primis. vt bec gẽs. fozs, scops fozs, obs, frons, mozs, mẽs, puls, trabs. Exẽplũ de scdis, vt hic anceps, mãceps, bodrãs, torrens, quadrãs decuns, adeps, forceps, oriẽs, occidẽs. Excipiũt a pma pte rle hic mõs, fõs, mars, põs, dens. Et a scda pte rle bec coborz, hyẽs, z hic z bec celebs, infãs, parens pnceps, essrõs, bisrõs z silia. Adiectiua hꝫ terminatõis sũt ge, ois.

Res sũt gradꝫ ꝓpatõis. Positiuꝫ, vt doctꝫ. Cõpatiuꝫ, vt doctior. Suplatiuꝫ, vt doctissimꝫ. Inter oẽs aũt pteritozis solũ aduerbiũ z nomẽ ꝓpãt. Et id quidẽ qõ est adiectiuũ cuiꝫ significatũ pt augeri vl minui. Format ãt ꝓpatiuꝫ a suo positiuo hmõ. Nã si positiuꝫ fuerit scde declinatõis ꝓpatiuꝫ ab eiꝫ gtõ formal adiecta oz vt doctꝫ docti doctior. Si vo positiuꝫ fuerit tertie declinatõis ꝓpatiuꝫ formal a dtõ sui positiui addita oz, vt fortis forti fortior. At contra banc regulam similiter cõtra doctrinã de suplatiuo dicendam septem positiui sequentes suos comparatiuos z suplatiuos faciũt, videlicet bonos melior optimus, malꝫ peior pessimꝫ, magnꝫ maior maximꝫ, pꝫ minor minimꝫ, dexter dexterior dextimꝫ, sinister sinisterior sinistimꝫ, iuuenis iunior sine suplatiuo. Itẽ a nominibꝫ adiectiuis habẽtibꝫ vocalez añ is vel ante us ꝓpter vitandũ numium vocaliũ ꝓcursum ꝓpatiui nõ formãtur, sz eoz loco ponit magis aduerbiũ z suus positiuus, vt arduꝫ magis arduꝫ arduissimꝫ, tenuis magis tenuis tenuissimꝫ. Itez quedã aduerbia similiter prepositiones multe vices tenent positiui, vt extra exterior extremꝫ. supra supior suprem. intra interior intimꝫ, vltra vlterior vltimꝫ, post posterior postremꝫ, citra citerior citimꝫ, infra inferior infimꝫ, ꝓpe ꝓpior prim, pridem prior primꝫ, ante anterior sine suplatiuo. Similiter z ab hoc ꝫbo detero ꝓpatiuus deterior z suplatiuus deterrimꝫ descendũt. Participia quoqz nõnunq ꝓpantur, sz tũc nomina fiũt, vt amãs amãtior amãtissimꝫ. Item nequã indeclinabile nomẽ ꝓpatiuuz nequior z suplatiuũ nequissimꝫ facit. Itẽ multꝫ solum in neutro genere ꝓpatiuũ hz. nã sic ꝓpatur multꝫ plurimꝫ, multa plurima multũ plus plurimum. Itẽ magnificentior, munificentior, benificentior. z reliqui similes compatiui nõ a magnificus, mulficꝫ, aut bñficꝫ, sed ab antiquis nominibꝫ z modo

inusitatis vicz magnificens, munificens, z bñficēs descendūt. Ite quoqz benevolus malevol⁹ ꝓpatiuos accomodāt ab antiquis nominibus beniuolēs maliuolens. Sīr amicus facit ꝓpatiuum amicitior ꝑtra regulā dictā ne si dicerem⁹ amitior ꝑbū putarem⁹. Potis vero ꝑm regulā formāt ꝓpatiuum potior z suplatiuum potissimus. ac significatio est differens, nā hic z hec potis z hoc pote significat idē qđ potēs. potior vero id est melior, potissim⁹. i. optim⁹

De numero nominum.

Nūeri nomīm duo sunt, Singlaris vt homo Plus vt homines.

De figura nominum

Figure nominum sunt tres. Simplex vt animus, Composita. vt magnanimus, Decomposita vt magnanimitas.

Sciendū qñ duo recti integri z declinabiles simul ꝓponūtur talis dictio ꝑm virūqz rectū declinaī. vt respublica rei publice. populus roman⁹ populi romani. iusiurādum iurisurandi. Excipiī alterutter z leopard⁹q̄ solū ꝑm rectū declināī. Sciēdū q̄ vigintiunus est plus numeri tñ z nō declinaī ꝑm hanc regulā qz non ambo integra sūt declinabilia, sed sic declinaī Et plr̄ntō hi vigintiun⁹ he vigintiuna hec vigntiunū Ētō hoz hax z hox vigintiunus Dtō his vigintiuni Actō hos vigintiunū has vigintiunā hec vigintiunū ꝛc Sed si ꝓpositio fit ex recto z obliquo dūtaxat rect⁹ declinaī vt legisperit⁹ legisperiti. magisterciuium magistriciuiuz patrisorationis ptrisorationis pr̄familias patrisfamilias. legislator legislatoris. prefectus prretorio pr̄fectipretorio. Si vo ꝓpositio fiat ex duobus obliquis tale nomē manet indeclinabile. vt huiusmodi. eiusmodi. talismodi. Sed quot modis nomina componantur vide Donatum.

De casu nominum.

Casus nominū sūt sex. vicz. Ntūs. Gtūs. Dtūs. Actūs. Vtūs. z Abltūs. Inter hos casus ntūs z vtūs recti. Reliqui vero obliqui vocāt. Sunt aūt sex forme casuales videlicet. Monoptota Diptota Triptota. Tetraptota. Pentaptota. Exaptota. Monoptota sunt q̄ vna terminatione ꝑ omnib⁹ casib⁹ fingunī. vt sunt omnia nomina elemētoz vt a b c. Sīr omnia nomina quarte declinatōis in u. in singulari numero. Ite omnia nomina adiectiua in i vt huiusmodi. Ite omnia numeralia a quattuor ad centū Ite oēs dictōes seipsas solū significātes. Ite oīa ꝓposita a dya velge

codice habet libri. dexter dexteri vel dextri. biber biberi. mulciber mulciberi ꝛ alijs silib⁹. Pares aũt habet syllabas in hmõi. menãder menãdri. auster austri. sacer sacri. ꝛc. Sik octo sunt nomina que formant gtiũ in ius ꝛ dtiũ in i more ꝓnominũ scde declinatõis tam in masculino feminino ꝛ neutro vt vnus vllus vter alter totus alius solus ꝛ quis. Sik ad eis ꝓpolita. vt alterutet nullus vterqꝫ neuter. vex hoc vltimũ frequentius gtiũ in i ꝛ dtiũ in o terminat.

Sciendum ꝙ greca in eus diphthongon desinentia gtiũ nedũ in i sed in os more suo terminant. vt theseus thesei vel theseos.

De datiuo ꝛ ablatiuo scde declinationis

Omnia nomina secunde declinationis datiuum ꝛ ablatiuum formant in o preter que habent ius in genitiuo.

De accusatiuo secunde declinationis.

Actũs hui⁹ declinatõis in um terminat nisi veniat a noie greco. Nã greca in eus desinẽtia actiũ suũ in um mittunt ꝛ in a more greco⁹. vt adrogeus adrogeũ vel adrogea. Sz greca q̃ nõ terminãt in eus actiũ in on. vt diphthõg⁹ diphthõgon. menelaus menelaon

De vocatiuo

Nõ ntũs hui⁹ declinatõis in r vel in ũ finit. vctũs silis erit ntõ. Sz qñ ntũs desinit in eus fit vctũs more greco ꝓ abiectionem viti me lre vt spõdeus spõdeu. ꝓpa quoqꝫ noia in ius terminata abiecta us faciũt vctiũ. vt virgili⁹ o virgilĩ. achacius achaci. Alia vo in us desinẽtia puersa us in e faciũt vctiũ. vt priamus o pame. pius o pie Excipiũt deus. vulg⁹ ꝓpius chor⁹ fluui⁹ pelag⁹ q̃ bñt vctiũ silez ntõ Sik agnus qõ facit vctiũ agne. filius quoqꝫ fili vctiũ facit ꝙ filie.

De nominatiuo plurali

Ntũs ꝛ vctũs plis sp silis ẽ gtõ singlari nisi nomẽ esset neutri gnis nã tũc ꝛ ntũs ꝛ actũs ꝛ vctũs in a terminat. vt scamna tẽpla. Est eiũ rla ꝙ in oib⁹ neutris tres casus inter se sũt siles vicz ntũs actũs ꝛ vctũs. Et in plĩ nũero sp desinũt in a nisi essent indeclinabilia.

De genitiuo plurali.

Gtũs plis in oꝝ terminat. veteres tñ ꝛ psertim poete hũc casuꝫ ꝓ ocissionẽ medie syllabe ꝓtulerũt dicẽtes deũ ꝙ deoꝝ diuũ ꝙ diuorũ superũ ꝙ superoꝝ

De dtõ ꝛ abltõ pluralibus

Dtũs ꝛ abltũs scde declinatõis in is terminat. Sz dicim⁹ dis pro deis sicut in nominatiuo ꝛ vocatiuo plurali dii pro dei

Folium.ix.

De accusatiuo plurali

Omnis actus pluralis sede declinationis finit in os. preter neutra.

De nto singlari tertie declinationis t ei⁹ terminationib⁹

Etna declinatio hz. liiij. terminationes nti. Desinit enim in a. t e terminatio p solis grecis. vt poema. scema. plzoma.

In e vt cubile	In ur vt turtur	In aps vt daps.
In o vt leo	In as vt pallas	In eps vt mācepſ
In ac vt lac	In es vt comes	In yps vt cinyps
In ec vt allec	In is vt collis	In ops vt ops.
In id vt dauid	In os vt compos	In irps vt stirps
In al vt sal	In us vt lepus	In ax vt fornax
In el vt mel	In abs vt trabs	In ex vt fex
In il vt pugil	In ebs vt celebs	In ix vt fenix
In ol vt sol	In ibs vl calibs	In ox vt velox
In ul vt consul	In obs vt scobs	In ux vt pollux
In an vt titan	In urbs vt vrbs	In aes vt praes.
In en vt spien	In uls vt puls	In aus vt laus
In in vt delphin	In ems vt hyems	In ut vt caput
In on vt sidon	In ans vt dodrans	In alx vt calx
In ar vt cesar	In ens vt dens	In anx vt lanx
In er vt pater	In ins vt tirins	In arx vt arx
In it vt gaddir	In ons vt fons	In unx vt ꝑiunx.
In or vt amor	In uns vt aruns.	

De gtis nominū tertie declinationis in a terminator.

Nomina tertie declinationis in a terminata faciunt genitiuum addita tis vt toreuma toreumatis In e.

I e nomina tertie declinationis finita e in is conuertentia faciant genitiuum vt sedile sedilis. rethe rethis In o

Nomina tertie declinatōis feia in do vl go formāt gtiū in is vt dulcedo dulcedinis. cartago cartaginis. Alia oīa gtiū in onis faciūt penultima pducta vt ſuno ſunonis. caupo onis. Preter q̄daz gētilia q̄ corripiūt o vt macedo bruto saxo. Excipiunt cardo margo hō nemo virgo appollo turbo p vēto. t cupido p deo q̄ habēt inis

In c In c duo sunt. vt hoc lac lactis. t hoc allec allecis.

In el In el desinētia addita is faciūt gtiū. Preter mel t fel q̄ addunt tis. vt sal salis. vigil vigilis. sol solis. cōsul consulis.

tigridis vel tigris,hec sardis huius sardis vel sardinis.Quiris ve ro quiritis habet,z simois simoentis. In is longam

In is desinentia longam,itis habent in gtō,vt lis litis.dis di tis.Blis vero fm triplicē significationez glitis gliris z glissis tres habet gtōs. Illa quoqz nomina cucumis puluis cinis vomis que z in r finita reperiuntur regulam nominum in er terminatorum se quuntur que habent eris in gtō vt vomis vomeris In os

Masculina in os gtm̄ formāt in oris,vt lepos mos ros.Excipiē nepos qō hz nepotis. Illia oīa in tis formāt gtōs penultia lōga p̄ter ꝓposita a potis. scz impos p̄pos z ꝓpos q̄ breuiāt o añ tis in gtō.Excipiūt dos dotis.glos glotis qō glotis z glossis gtōs facit Irē excipiē os oris z ossis.custos custodis.Hz beros z minos gre ca beroris z minois gtōs habent In us correptam.

Nomina neutra in us correptā desinētia gtm̄ suū formāt in oris penultima correpta vt corpus tempus pignus,vex̄ h vltimū etiam pigneris hz,Excipiē intercus intercutis z acus aceris. Illia vo in lus nus vel dus desinentia,vel descendentia a v̄bis in quibus in se cūda ꝑsona p̄ntis indicatiui penultima corripiē.gtm̄ suū finiunt in eris.vt a feneror fenus feneris,ab operor opus operis.a vello vel lus velleris.ab vlcero vlcus vlceris.venus veneris olus oleris.sce lus sceleris.Excipiūtur fenus fenoris,z facinus facinoris, pignus vero z pecus ancipites hñt gtōs. vt pignus pignoris vel pigneris pecus pecoris vel pecudis.Cōparatiui quoqz neutri generis decli nationem sequuntur ꝓparatiuoꝝ masculini vl feminini generis,vt hoc fortius huius fortioris In us producram

In us producram omnia finiunt gtm̄ in utis, vt salus salutis inuentus utis, Excipitur incus incudis penultima cor.z tellus tel luris,z palus paludis,Monosyllaba quoqz in utis gtm̄ termināt vt ius iuris,Excipiuntur grus gruis z sus suis. In aes

In aes diphtōgō duo repiūt,vt hic praes p̄dis hic aes aeris In aus In aus quoqz duo sūt.laus laudis.fraus fraudis. In t In t vnū est cū ꝓpositis itis hñs in gtō vt caput capi tis occiput occipitis,sinciput sincipitis In x

In x desinētia si descēdūt a v̄bis in go faciūt gtm̄ in gis vt rex regis a rego.grex gregis a grego,frux frugis a v̄bo greco frigo licz quidā ñ frux sz fruges ntm̄ singlarē velint,remex remigis a remigo

coniunx coniugis a pjungo, sz hoc vnū amittit n in gtō. Alia oia latina gtm̄ pferūt in cis, vt fallax fallacis, lux lucis, sz q̄ habeāt pe n ultimā lōgā z q̄ breuē. Sciēdū ē b mō pdio oia q̄ e bñt añ x si nō sunt monosyllaba neqz ab illis ppōita mutāt e in i correptā in gtō, vt vertex vticis, apex apicis, remex remigis. Excipiūt lodex lodicis qō pducit i. z vnex vnecis qō fuat e. Sīc masculina in ix syllabaz corripiūt i in gtō vt calix calicis, varix varicis Excipiūt fenix mastix z bōbix q̄ pducūt i. Reliq̄ oia p gtm̄ z reliquos obliquos penulti mā lōgā bñt, vt fornax fornacis, felix felicis, Exceptis grex gregis, crux crucis, fax facis, nux nucis, pix picis, dux ducis, trux trucis, sa lix salicis, filix filicis, paryx paricis, cilix cilicis, volux volucis, pbar nax pharnacis, capadox capadocis. Sūt quoqz nōnulla in x q̄ nec gis nec cis bñt i gtō, vt nix niuis senex senis nox noctis, supellex su ppellectilis. Greca vero plerūqz suam sequūt declinacōez. vt spinx spingis vel spingos, pheax pheacis vel pheacos, onix onicis.

In bs ms vel ps desinentia.

In bs ms vel ps desinētia interposita i, faciūt gtm̄ vt vrbs vr bis byems byemis inops inopis, sed si e ante ps vel bs sit z non sint monosyllaba mutatur e in i. vt princeps pncipis, municeps mu nicipis, celebs celebis. Si vo sint monosyllaba tūc fuāt e vt plebs plebis Auceps excipit qō mutat e in u. vt aucupis Composita quo qz a capite q̄ sūt illi⁹ terminacōis ablata s z e in i mutata, z addita tis, faciūt gtm̄ vt anceps ancipitis, pceps precipitis, biceps bicipitis

In ns rs vel ls desinentia.

In ns vel ls vel rs desinētia gtm̄ in tis proferunt. vt sapiens sa pientis, pars partis, puls pultis Excipiuntur frons frondis quan do ad arbores pertiner, nam frons frontis pro parte capitis subia cit regule. Et lens lendis animal, nam lens lentis legumen est Et glans glandis. Similiter excipiuntur composita a cor, vt vecors vecordis discor discordis. Libripens quoqz qō est compositum a libra z pendo libripendis facit Similiter ista composita ab vncia quincunx decunx z secunx, genitiuuz in cis terminātur. Vnum simili ter participium in ens genitiuuz terminat in euntis, cum suis com positis vt abiens rediens, preter ambiens quod ambientis facit.

De datiuo Dtūs tertie declinatōis terminatur in i De actō

Accusatiuus singularis tertie declinationis finitur in em.

Liber.I.

Greca tñ in is desinentia quoꝝ gñs non crescit,actñ finiũt in im. vt tiberim neapolim aarim, ꝓterea hec latina in im inueniũtur turrim tibrim burrim securim puppim sitim restim vim peluim tussim maguderim,Ex his tñ hec terminãt in em quoqꝫ vt puppem restẽ securẽ turrẽ. Jn mltis quoqꝫ grecis hñtib⁹ gtñ crescentẽ actũs in a terminari reperit vt titana lãpada tozoca peana palãta chratera

De vocatiuo tertie declinationis.

Actũs singlaris tertie declõis sic̃is est ntõ singlari,nisi actũs gre cus qui suo more abũcit s a ntõ singlari. vt thebei palla tibri

De ablatiuo tertie declinationis in i.

Neutra in e formãt abltñ in i,vt mari monili. Sꝫ hec noia gausa pe ꝑsepe ꝓneste cepe z soracte lꝫ sint neutra tñ faciũt abltñ in e.lꝫ sũt indeclinabilia, Silr in ar neutra z in al penultimã in gtõ ꝓdu cẽda,Et in er z in is adiectiua formãtia neutrũ in e,z q̃ tñ in im ter minãt actñ,Et nomina mensiũ hec oia in i faciunt abltñ, vt tribu nali lupanari celeri vtili libri aprili septẽbri,Excipitur far qõ facit

De ablatiuo in e vel in i fare

Oia q̃ in im z em faciũt actñ z q̃ omis gñis sũt.z q̃ in nis, ãtis ptis,mnis,gnis vl̃ in guis in ntõ terminãt,Et oia q̃ duas añ is cõ sonãtes hñt in eadez sillaba,z oẽs ppatiui.z fere oia ꝑbalia in trix z gẽtilia in as,tã in e q̃ in i faciũt abltñ vt ab hac secure securi.vi gile vl̃ vigili qõ quidã ois ge.putãt,inope vel inopi,ãcipite vl̃ ãci piti nane vl̃ naui vecte vl̃ vecti nepte vl̃ nepti ãne vl̃ ãni igne vl̃ igni ãgne vl̃ ãgni,poste vl̃ posti minore vel minori.victrice vl̃ victrici al pinate vl̃ alpinati,hospes tñ vl̃ sospes licz teste Prisciano ois ge, sint in e tñ finiũt abltñ,Excipiũt vestis testis pestis paup ꝺgenet z vber q̃ ꝑ e solã faciũt abltñ,memor ꝺo q̃uis abltñ finiat in e z in i.freqñti⁹ tñ in i repitur. De abltõ in e tñ.

Oia noia tertie declinationis (preter supdicta)in e tñ faciunt abltñ.vt patte poemate. Preterea ꝑa similia appellatiuis finẽ tib⁹ abltñ in i,illa ꝑ e ꝓferũt eundẽ iuuenalis iuuenale ꝑm,mar cialis marciale ꝑm. Jdẽ dico de substãtiuis appellatiuis similib⁹ adiectiuis habẽtibus e z i,vt serpens substãtiuũ e tñ habet. Sed si hmõi adiectiua habeãt i in abltõ.tũc substãtiua ipsis similia eã dem terminationem seruant .vt cardinalis vocalis voluccris.

De Ntõ z Actõ pluralib⁹ tertie declinacõis

Folium.xii.

Nominatiuus ꝛ vocatiuus plurales omniū nominū tertie declinationis (preter neutra) in es finiunt. Neutra vo si ablōs singulares in i tm̄.vel in i ꝛ in e simul finiunt.in ia termināt. Preter pparatiua:ꝛ preter iudicre vetus ꝛ ampluſtre que habent a.vt iudicra vetera ampluſtra. Reliqua que ſolum e habent in ablatiuis eam in a conuertunt in nominatiuo plurali.vt poemata

De Btō plurali tertie declinationis

Btūs pluralis nominū tertie declinatōis in i ſolā:vel in i ꝛ e ſimul ablm̄ terminātū fit in iū.vt ſedile ſedilium.felice vel felici feliciū Excipiunt ꝓpatiua. Sīt iſta noſa vet⁹ vigil memor ſuplex ꝓplex artifex ſacerdos cuſtos locuplex q̄ bñt um. In e vo ſolū facientia ablm̄/ſi ntūs in duas terminat ꝓſonantes gtm̄ pluralez in ium termināt.vt fons fontiū.pars partiū.niſi in his ſincopa fieret vt ꝓſortū cohortū legentū parentū.Excipiunt in ms:vel ps:ſi non ſint a capite ꝓpoſita:q̄ in ium faciūt gtm̄ pluralē.vt hyems hyemū municeps municipū.Cōpoſita vo a capite in iū termināt gtm̄ (niſi ſyncopa fiat) vt triceps tricipū.Si vero ntūs in vnā ꝓſonantē terminet:bñs gtm̄ ſingularē ſibi ſilem:in ium facit gtm̄ pleni.vt collis colliū.cedes cediū.Excipiunt iuuenū panū canū:ꝛ q̄ ſimilia ſūt.q̄ bñt ū ℔ fit p ſyncopā.vt vatū p vatiū.Nam in es terminata bñtia gtm̄ ſimilē freqñti⁹ ꝫ regulā bñt um in gtō plurali p abſciſionē lit tere i. Itē omnia ſp pluralia q̄ in es deſinunt gtm̄ pluralē in ium faciūt.vt gades gadium.manes manium. Procex autē ꝛ penatus dicimus p ſyncopam. Reliqua omnia de quibus ſupra non eſt habita mentio faciūt gtm̄ in um.vt poema poematū.pater patruus.Excipiunt in ſo longā deſinentia que bñt ium.vt lis litiū ſomnis ſomnitium. Similiter excipiuntur.cor cordium.caro carniū. nox noctium.nix nitium.ſupellex ſupellectilium. Et mel mellium.allec alleciū.as aſſium.vas vadium.mas marium.plus plurium.os oſſium plebs plebium.ſeps ſepium.ſtirps ſtirpium. Eſtes vero altium.ꝛ dos bonm facit:contra regulam ſupradictas

De Dtō ꝛ Ablō tertie declinationis.

Dūs ꝛ ablūs tertie declinatōis terminat in ibus.excipit bob⁹

De accuſatiuo plurali tertie declinatōis.

Omnis accuſatiuus tertie declinationis (preter neutra) terminatur in es. Excipiuntur nomina in is terminata habentia geniti-

uum similem ntō.z que in i.solam terminant ablatiuum.z que sem per sunt pluralia.z in ns z rs desinentia.nam bec apud veteres fre quenter per is/z raro per es terminant actm pluralē vt bos z bas omnes vl omnis/alacris vel alacres,penatis vel penates,fontis vl

De Quarta declinatione /fontes,partis vl partes,

Uarta declinatio duas habet terminationes nominatiui

Unam in us.z alteram in u/que solum est neutrorum z de clinabilium/in singulari numero/vt fructus/genu. Genitiuus singularis quarte declinatōis similis est nominatiuo Dativus quarte declinationis terminatur in ui. Accusativus in um Vo cativus quarte delinationis similis est ntō. Ablatūs finit in u

Ntūs z actūs z vctūs plales nois quarte declinacōis in us/si miles sūt ntō singulari Neutra vo desinūt in a/vt cornu/bec cor nua Btūs plalis in uū Dtūs z ablatūs fit in ibus Excipiūt quedā habentia in bis duobus casibus u ante bus/vt portubus ar tubus arcub9 partubus tribubus lacubus ficubus quercubus spe cubus,Et secūdū quosdam adduntur genubus z verubus

De Quinta declinatione

Uinta declinatio vnam habet terminacōem videlicz es z est semp feminina/preter dies/z suū ppositū vt meridies

Btūs z dtūs bul9 declinacōis terminatur in et p diuisas sylla bas Tria aūt inueniūtur que corripiūt penultimā gū z dū/vt fidei spei rei Priscianus addit plebes plebei Actūs quinte decina cōis fit in em vt rem speciē Vocanu9 similis est ntō Ablūs terminat in e Ntūs z actūs z vctūs plles filles sunt ntō singlari

Btūs plūs quīte declōis in erū Dtūs z ablūs plales in eb9 Sz pene oia quīte declōis nōia catēt gtis dtis z ablatiuis in nūe ro plī.preter res species dies meridies progenies maneries mate ries acies z facies Spes quoqz inuenit in ntō actō z vtō plūb9/ca l9 ppositū videlicet expes solū in ntō z vctō singularib9 reperitur

De heteroclitis

Eteroclitū nomē est qō nō suat declinacōz regulatez alioz nominū Et dr heteroclitū latine quasi varie declinatū.Me terō em grece variū dr latine.z clisis declinō. Sūt etiā heteroclita.Al gñe tm vt cetū.Al declinacōe tm vt vas,Al gñe z declinati ne fil vt epulū.Que vo sint bmōi heteroclita ex seqntib9 apparebit

Folium.xiii.

Hec pascua pascue.hec pascua pascuorꝝ
Hec zizania nie,hec zizania orꝝ.vel he zizanie arꝝ
Hoc epulum epuli.he epule epulorum
Hoc delicium delicij.he delicie deliciarum
Hoc balneū nei.hec balnea orꝝ.vel he balnee arꝝ.
Hoc celū celi.hū celi celorum
Hoc rastrum rastri.hi rastri rastrorūm.
Hoc postrum postri.hi postri postrorum
Hoc frenum freni.hec frena orꝝ.vel hi freni orꝝ
Hoc claustrum stri.hi clustri orꝝ.vel clausta orꝝ
Hoc filum fili.hi fili lorꝝ.vel fila filorum
Hoc capistrū stri.hi capistri orꝝ.vel capistra orꝝ
Hec carbasus carbasi.he carbasa carbasorꝝ
Hec arbutus arbuti.hec arbuta arbutorum
Hic intibus intibi.hec intiba intiborum
Hic pergamus pgami.hec pergama orum,
Hic supparus suppari.hec suppara supparorꝝ
Hic tartarus tartari.hec tartara tartarorꝝ
Hic trenarus trenari.hec trenara trenarorꝝ
Hic menalus menali.hec menala manalorꝝ
Hic auernus auerni.hec auerna auernorum
Hic dindimus dindimi.hec dindima dindimorꝝ.
Hic pileus pilei.hec pilea pileorum
Hic garganus gargani hec gargana garganorꝝ
Hic gargarus gargari.hec gargara gargarorꝝ.
Hic sibilus sibili.hec sibila sibilorum
Hic ismarus ismari.hec ismara ismarorum.
Hic locus loci.hec loca locorum.vel hi loci orꝝ
Hic iocus ioci.hec ioca iocorum.vel hi ioci orꝝ
Hec altilis huius altilis.hec altilia altilium
Hec supellex supellectilis.hec supellectilia liū

Vas vasis bñs in gō est tertie declinationis in singulari, in plurali vero est scde.z sp neutri gñis.

Itē quedā sūt noīa q̄ in eadē significatōe secūda z quarta declinetiōe declinata reperiūt. Et sūt ista.lautus.querc⁹.pignus.cornus.specus.penus.dom⁹.lac⁹.colus ꝛc. Itē cō posita ex his noīb⁹ cera iugū.lim⁹.anim⁹ col⁹.arma.bacillus.norma.neru⁹.frenū.z cliu⁹ adiectiua sūt vl'in is finita z tertie ōcli natōis.vl'in us z scde decłois vt hic z hec sincer⁹.hec ra.ē rū.bifugis vl'bifug⁹.sublimis vl'mus. magnanimis vl'mus.incolumis vl'mus.inermis vl'mus.imbecillis vl'imbecill⁹.enormis vl'mus.cnervis vl'nus.effrenis vl'nus.peluis vl'nus Pen⁹ varia hz decłom.q̄ his vsib⁹ declarat Mō decli no penu neutr pen⁹ ē penoris dat. Hec pen⁹ est quarte.pen⁹ hic

Liber.i.

Primates proceresq; sales cani atq; penates
Atq; fori manes liberi superiq; quirites
Artus cum trenis dolones iungimus istis
Et lemures fasces sic miseri singula nunc

Nomina fẽini gñis sp pluralia

Inducie latebre termetidus atq; kalende.
Manubie none ferie cum nundine nuge
Excubieq; facecie opes scale mineq;
Eximie phalere illecebre primitie iunges
Inficie insidie inferie exequie notabis
Reliquie z esquilie blanditie quisquilieq;.
Cum nuptijs divitie die dilitiasq;
Dic tenebras parcas furias quoq; sentes.
Dire chele thene cune iungitur istis
Bades z grates nates superaddimus istis
Venetie thebe athene/sic consimilesq;.
Plurali numero tantum declinare iuberis

Nomia neutri gñis semp pluralia.

Menia cum pondo precordia milia z exta
Ilia cum castris magalia ferie tempe
Et sponsalia sic mapalia iungimus arma.
Festaq; divorum vt floralia singula rato

Nomia masculini gñis plali nũero carẽtia

Fumus cum limus sanguis cum puluere limus.
Aer sol pontus sal mundus fiscus z erber.
Masculа sunt/quorum raro plurali videbis.

Nomia feminini gñis sp singularia

Lux sitis z thabes mors vita fames quoq; labes
Gloria fama salus humus z pax cum lue tellus.
Et proles soboles raro pluralia cernes.
Adde senecta senectus/adde iuuenta iuuentus.

Nomia neutri gñis sp singularia

Manna solum letũ scenum pus fasq; nephasq;
Atq; salum virus ver euum adde gelusq;.
Neutra facis sine plurali vulgus pelagusq;
Nil nihil nihilum fenum fel plura carebunt.

De pronymicis/z eorũ formatione.

Atronymicũ est nomẽ drivatũ a pijs noib9 patrũ vl auorũ vm grecã formacõez scans filiũ vl filiam neporẽ vl neptem sui primitiui vt priamides.id est filius vel nepos priami.pelias.id ẽ filia vl neptis pelei.Et scias q buiusmodi nominibus raro oratores/sz poete frequentissime vtunt. Sunt autem terminationes patronymicorum quattuor. scilicet des.is. as.z e. Omnia quoq; patronymica sũt generis femínini

peter ea q̄ desinunt in des q̄ sunt masculina, z omnis sūt substātiua

De patronymicis in des: z eorum formatione

Prima regla, patronymica in des q̄ fiūt a noīb⁹ pme declinati onis formant a gtō singulari mutata e finali in a breuem, z addita des. vt nate natades, ilie iliades. enee eneades. ācbise regulariter anchisades. Sz vsus obtinuit vt dicamus anchisiades. butes bute butades, corinetes corinete corinetades. sz magis est in vsu corine

Scōa regla, patronymica in des q̄ fiūt a noīb⁹ scde tides declinatiōis formant a gtō sui pmitiui corripiēdo i z addēdo des vt pam⁹ pami pamides. sz si pmitiū habeat duplex ū in gtō tūc mutata vltia in a z addita des fit pzonymicū vt laerti⁹ laertij laertiades. Si aūt pmitiū in eus desinat tunc plerumq; ei terminatio gti p sineresim cōuertitur in i longam z addita des vt pmethei pmethides, theseī thesides. pelei pelides. tidei tidides, z non tididis.

Tertia regla pzonymica in des q̄ fiūt a noīb⁹ tertie declinacōis formāt a otō singlari correpta i z addita des vt bector bectorides Dicta tñ in hac terminacōe abusiue pferūt vt peliades p pelides anthlātiades p anthliātides. deucalides p deucalionides, scipiades p scipionides, z enides p eneades. A coronis quoq; coronides dī penultia pducta. Pzonymica in des decloz noīm pme declinatōis sequūt pter casus subscriptos. Actūs fit in am vl in en. actūs fit in e i a vl in as, ablūs fit in e vl in a De p, i as z in is

Pzonymica in is vt in as desinētia fēmina sūt, z formāt a pzonymicis masculi gnis deposita de syllaba vt pamides pamis, peliades pelias, Virgilius tñ eneis dicit ab eneades, vbi sm regulam dicēdū erat eneas Notādū tñ q; si pzonymica masculi gnis i lōgā habuerint aū des p sineresim tūc pzonymica fēmina in eis termināt vt peli des peleis, thesides theseis sic ḡ enides facit eneis, Itē pzonymica in as vl in is sequūt formā noīs tertie decli, dēptis paucis casib⁹ nā gtūs terminat in is vl in os hūs creūtū sup gtūm. Actūs terminat in a vl in en, Actūs fit a ntō deposita s finali Actūs plis fit in es vl in ās, in reliquis casib⁹ psule tertiā decloz De pzo, in ne

Pauca reperiūt in ne, ideo de eoz formatōe vanū esset lectorem sollicitare, Sūt aūt hmōi a nere⁹ nerine, ab actisi⁹ actisiōe ab adrastus adrastine, hec quoq; sūt tertie declonis hūtia oēs casus siles ntō, pter gtūm q; terminat in es, z ācūm qui terminat in en vl in em,

plusq̄ ꝑfectū. Preteritū impfectū est qđ significat tps nō dū plene preteritū. vt legebā (ich las) Preteritū ꝑfectū est v̄bū qđ significat temp⁹ ꝯplete preteritū. vt legi (ich habe geleſen) Preteritū plusq̄ ꝑfectū est verbū qđ significat tps dudū preteritū vt legeram (ich het geleſen) Tēpus futur̄ est qđ significat actum fiendum in tpe vētro vt legam (ich wirt leſen) Sciendū q̄ tpa formant a pūti indicatiui dēptis ptōpluſq̄ꝑfecto indicatiui. z ptōpfecto z pluſq̄ꝑfecto optatiui. z ptōpfecto ꝓiūctiui z futuro eiuſdē. z ptōpfecto z pluſq̄ꝑfecto infinitiui. nā hec quinq3 tpa formant a ptōpfecto indicatiui. vñ sūt v̄sus Preteritū p̄mi de se formabit tpa quinq3. Nam sem tm ro se formabit cetera p̄ns De modis v̄bor̄.

Quinq3 sūt modi v̄bor̄. Indicatiu⁹ impatiu⁹ optatiu⁹ subiūctiuus z infinitiu⁹ Indicatiu⁹ est mod⁹ quo indicam⁹ qđ agit. vt lego Impatiu⁹ ē quo vt aliquid fiat impam⁹. vt lege Optatiu⁹ est modus qui eget aduerbio optādi ad ꝑfectū sensuz. vt vtinā esſez doct⁹ Subiūctiu⁹ est mod⁹ qui nō soū eget aduerbio vl̄ piūctōe vexerīā altero v̄bo vt ꝑfectū sensum significet. vt vtile est tibi vt legas mlta Infinitiu⁹ est qui caret nūeris z ꝓsonis z eget aliquo alio⁹ mō⁹ vt ꝑfecte significet sensum. vt volo legere. Differt aūt infinitiu⁹ ab impsonali v̄bo in eo q̄ impsonale sine adiūncto alteri⁹ v̄bi ꝑfectū sensuz importat. infinitiu⁹ aūt oīno altero finito v̄bo eget

De formis aut speciebus verborum.

Species v̄bor̄ sūt due. Primitiua z deriuatiua. Primitiua q̄ z forma ꝑfecta dr̄ est q̄ a nullo alio suā ducit originē. Deriuatiua ē q̄ ab alia dictione descēdit. vt feruesco a ferueo. Sunt aūt quinq3 species v̄bor̄ deriuatiuor̄. Inchoatiua. Frequētatiua. Meditatiua. Desideratiua simul z Diminutiua. Verbū inchoatiū est qđ inceptionē act⁹ vl̄ passionis sui primitiui significat vt rubesco. i. incipio rubere. Et format a scđa ꝓsona sui p̄mitiui addita co. vt areo ares aresco. palleo palles palliesco. Excipiūt hic cū ꝯpositis qđ facit preter rūz biſco. debiſco. fatiſco. Et oīa inchoatiua sūt tertie ꝓiugationis z neutri gn̄is carētia p̄teritis z supinis. Et sciēdū q̄ inchoatiua plerūq3 a v̄bis neutralib⁹ derivata reperiūt. raro aūt vl̄ nunq̄ ab actiuis Frequētatiua sūt que frequētiā act⁹ p̄mitiui significāt vt agito. i. frequenter ago. Et formāt̄ hō. Si primitiui preteritū desinat in gi frequētatiū formāt a scđa ꝓsona p̄ns. addita s z ad

dita to,vt agito,cogito,legito,qō ꝛ lecto dī. Si ptm̄ vo ꝑmittiuī nō desinat in gi tūc frequētatiū formaī ab vltimo supino mutata u finali in o,vt cursu curso,mersu merso. Sz si ꝑmitm̄ habuerit a lōgā in penultima supini:ea ꝑius debet mutari in i breuē ꝛ deinde u in o,vt amatu amito,impatu imparito. Dīa freqñtatiua sūt ꝑme ꝓiugatōis seruātia genꝰ suoꝝ primitiuoꝝ Excipiūt a rīa supdicta hec q̄ aliter formāt sua freqñtatiua,nā a seqūor venit sector aris,freqñtatiuū,ꝛ a tueor venit tuto tutas alias ꝓter predicta duo raro veniunt freqnētatiua a vbis in or terminatis. Jtē ꝛ q̄ro ꝓter regulā facit q̄cito. A queto venit q̄sito freqñtatiū. Jtē a nasco ꝓter regulaz venit nascito:q̄uis ꝛ nato ꝑm regulā sīc dicaī. Jtē scisciton:ꝛ sciton freqñtatiua sūt a scio etiā ꝓter regulā Jtē egreo licet nō habeat supinū tñ facit freqñtatiū egroto egrotas. Sciendū q̄ sūt q̄daz frequētatiua q̄ in aliā q̄ suoꝝ ꝑmitiuoꝝ significatōe ex trāsire videī, vt trabo,tracto,cogo,cogito,dico,dicto. Meditatiua sūt q̄ meditationē actus ꝑmitiui significāt,vt lecturio:hoc est meditor:vel cogito legere,Et oīa formātur ab vltimo supino correpta u ꝛ addita rio,vt lectu lecturio,esu esurio,amatu amaturio,partū pturio. Dīa meditatiua sūt neutri gñis ꝛ quarte ꝓiugatōis carentia ꝓteritis,ꝛ supinis nisi in aliaz transirēt significationē,nā esuriui:ꝛ parturiui dicim⁹ sz tūc nō significāt meditationē. Desideratiua sūt q̄ cum infinitiuo primitiui ꝛ vbo cupio exprimūt, vt viso.i.cupio videre. Termināt aūt in so ꝛ sūt tertie ꝓiugatōis:ꝛ repiūtur fere ista ꝛ ñ plura.a video viso,a facio facesso,a capio capesso,a lacero lacesso. ab arceo arcesso,ab accio accerso. Diminutiua sūt q̄ diminutionē significant ꝛ desinūt in lo:ꝛ sūt prime ꝓiugationis,vt a sordeo sordillo.i.pax sordeo,a garrio garrulo.a caluo caluillo ꝑ caluillo:ꝛ si qua sūt similia. Sūt ꝛ alie derivationes bñtes diuersas terminationes:ꝛ significationes tā a nōibꝰ q̄ a vbis nascētes,vt a patre patrisso:vl patriso,a greco grecisso:vel greciso. Ab albo albas albico albicas,a vello vellico vellicas,a fodio fodico fodicas,a nutrio nutrico nutricas,a cornice cornicor cornicaris,a philosopho philosophor aris,a poeta poetor aris. a perēdine aduerbio perēdino perēdinas. Et adhuc sūt alia vba q̄ cū sint actiua prime ꝓiugatōis de se faciūt vba scde ꝓiugatōis absoluta seu reciproca ꝫ est sui passiua,vt a sordido as,nascit sordeo es,ac albo as,veit albeo albes.

a duro duras venit dureo es,ab humecto as,humeo es,a liquo as, liqueo liques.a nigro as,nigreo es,a lecto as.lacteo lactes.

De figuris verborum

Figure ꝟboꝝ sũt tres.Simplex.vt cupio.iaceo.Cõposita.vt pcupio piaceo.Decõpositi.vt pcupisco.pticesco. Sciendũ añt multa ꝟba esse pposita quoꝝ simplicia nõ sũt in vsu vt sũt hec defendo pcutio.alliceo.ppleo.aspicio.Itẽ ꝟbũ pponit cũ quattuor ptibusoꝛonis.Cũ noie.vt ãplifico.cũ ꝟbo,vt calefacio.cũ aduerbio.vt male dico.cũ ppositõe.vt induco.redeo De piugatõe ꝟboꝝ

Cõiugatio est psequens ꝟboꝝ declinatio q̃ vocalibꝫ scõe psone indicatiui ppbẽdit.Et sũt quattuoꝛ.Prima est q̃ in scõa psona pñtis indicatiui hz a añ s.vel añ ris.vt amo amas.poetoꝛ poetaris

Scõa est q̃ in scõa psona pñtis indicatiui hz e pductã añ s.vel añ ris,vt doceo doces reoꝛ reris,Et sciẽdũ q̃ oẽ ꝟbũ in eo finitũ ẽ scõe piugatõis,pter meo.deo.laqo.nauseo,enucleo,screo.creo,caleo.q̃ sũt prime piugatõis.Et pter eo z qo cũ ppositis q̃ sũt q̃rte piu.

Tertia est q̃ in scõa psona pñtis indicatiui hz i correptã añ s vl e correptã añ ris.vt lego legis,loquoꝛ loq̃ris. Vl sic est q̃ hz e correptã añ re in infinitiuo Quarta piugatio est q̃ hz i pductã ante s vl añ ris in scõa psona pñtis indicatiui,vt audio audis.blãdioꝛ ris.Et omnia ꝟba quarte piugatõis desinunt in io,pter eo.qo,z oibꝫ suis ppositis exo dẽpto,scz ambio.Sciendũ q̃ mlta sũt ꝟba que in eadem significatione diuersis subsunt piugationibꝫ.vt strideo strides.z stridoꝛ stridis.ferueo ferues,z feruo feruis.cieo cies z cio cis.tueoꝛ tueris,z tuoꝛ tueris.Oleo oles. z olo olis,excellis,z excelleo les.fulgeo ges.z fulgo gis.oꝛioꝛ oꝛiris.z oꝛioꝛ oꝛeris,moꝛioꝛ moꝛiris.z moꝛioꝛ eris,potioꝛ potiris.z potioꝛ poteris.

De personis verborum

Persone ꝟboꝝ sũt tres.Prima scõa z tertia.Prima psona est cui apponit̃ pnomẽ ego.vel suũ pdeclinabile.vt ego lego.nos legimꝰ

Secunda est cui apte adiungitur pronomen Tu.vt Tu legis

Tertia psona est cui apponit dictio tertie psone,vt ille legit.Et sciendũ q̃ infinitiui ꝟba impsonalia.gerũdia. z supina carẽt numeris z psonis.Itẽ pluit.tonat.ningit,fulminat.z similia quoꝝ actꝰ nõ ptinet ad homines in prima z scõa psona pferri nõ pseueruntꝫ magis in tertia z plerũq; sine psona suppositi tanq̃ impsonalia.

Folium.xviii.

De numero verborum.

Numeri ꝟborꝫ duo sũt. Singlaris.vt lego. Plis.vt legimus.

De ptõpfecto ꝟborꝫ prime ꝓiugatõis.

Verba pme ꝓiugatõis a scõa ꝓsona pñtis indicatiui abiẽ
tia s z addita ui faciũt ptm̃. Excipiũt sto steti. iuuo iuui.
lauo laui. do dedi. cũ suis trib⁹ ꝓpositis scz venũdo. circũdo. pessun
do. Et scias q do cũ istis suis ꝓpositis pme ꝓiugatõis (nã oia alia
sũt tertie ꝓiugatõis) ꝟbiqz corripit a in penultia. Excipiũt etiã. xi.
ꝟba q̃ bñt ui in ptõ. ꝑ diuersas syllabas. vt domo domui. crepo cre
pui. frico fricui. seco secui. sono sonui. tono tonui. veto vetui. plico
plicui. cubo cubui. nexo nexui. mico micui. neco necui. qñ ꝟcat pme
re alia vi q̃ ferro. z neco necaui qñ ꝟcat pmere ferro. Itẽ sciendũ
q ꝓpositũ a mico qđ est dimico facit ptm̃ suũ in aui. vl in ui. Itez
pico ꝓpositũ cũ noie facit ptm̃ in aui. vt duplicaui. Sz ꝓpositũ cũ
prepositione tunc plerunqz facit preteritũ in ui diuisas syllabas.

De ptõpfecto ꝟborꝫ scde ꝓiugationis.

mia ꝟba scde cõiugatõis in deo. bñt ui in ptõ. vt candeo
cãdui. splẽdeo splẽdui. Excipiũt ardeo arsi. suadeo suasi.
rideo risi. video vidi. sedeo sedi. strideo stridi. pẽdo pepẽdi. mordo
momordi. spõdeo spopõdi. tõdeo totõdi. prãdeo prãdi. vl prãsus
sum. gaudeo gauisus sum. audeo ausus sum. Sciendũ etiã ꝑ regla
generaliter obseruandũ q ꝓposita sp sequunt declinationẽ suorũz
simplicium. nisi singulariter excipiant. vñ in ꝟbis geminãtib⁹ aliquã
syllabã preteriti z suis ꝓpositis. hãc regulã signa. Oẽ ꝟbũ cuiuscũ
qz ꝓiugatõis fuerit geminans in ptõ aliquã syllabã eãdẽ suo ꝓpo
sito geminare ñ pmittit. vt spõdo spopõdi. at rãdeo ñ respopõdi sz
rãdi bñe pmittit. Excipiãt a sto. posto. do. z disco ꝓposita q̃ silr. vt
sua simplicia ptĩ syllabã geminãt. sz ꝓposita a curro vtrũqz mõ pla
ta repiũt. Repũgo quoqz repupugi ptm̃ facit Beo

In geo ꝟba i vl r antecedẽte faciũt ptm̃ in si. vt turgeo tursi. al
geo alsi. Reliqua oia bñt ui ꝑ diuisas syllabas. vt egeo egui. vigeo
vigui. Excipiũt augeo auxi. z frigeo frixi. lugeo luxi. Leo

Omnia ꝟba in ín leo habẽtia aliã ꝓsonantẽ in eadẽ syllaba añ l
z ꝓposita ab oleo. z leo faciũt eui in ptõ. vt fleo fleui. cleo cleui im
pleo iplesui. adoleo adoleui. deleo deleui. exoleo exoleui. Alia oia
in leo ptm̃ faciũt in ui diuisas syllabas. vt doleo dolui. calco calui.

palleo pallui. Excipiũtur oleo. redoleo. adoleo, aboleo q̃ taz in eũi ꝑ in ui diuisas syllabas faciunt preteritũ. Queo

Duo sũt ꝟba in qo cũ suis ꝓpositis, vt torqo torsi. z liqo licui.

Veo. Verba finita in veo hñt vi in ptõ, vt moueo moui, faueo faui. Excipit ꝓniueo qđ bz ꝓniui. vel ꝓnixi, ferueo simi liter quandoqz habet ferbui. sed tũc magis terminatur in beo.

De preteritis aliox ꝟbox scde ꝯiugationis.

Alia oia ꝟba scde ꝯiugatõis hñt ui in ptõ ꝑ diuersas syllabas vt habeo habui, doceo docui, iaceo iacui, liceo licui, qđ z a liqo venit. Excipiũtur iubeo iussi, sorbeo sorpsi. vel sorbui, mulceo mulsi neo neui, hereo hesi, luceo luxi, polluceo polluxi, maneo mansi. Et sciendum q̃ omnia ꝓposita a maneo a in i mutantia nõ sequuntur suum simplex. sed habent ui in preterito, vt emineo eminui

De preteritis ꝟbox tertie ꝯiugationis

o Omnia ꝟba tertie ꝯiugatõis in cio, formãt ptũ in exi, vt aspicio aspexi, inspicio inspexi, illicio illexi, pellicio pellexi, allicio allexi ꝛc. Excipiuntur facio. z tacio cum compositis que habent eci. Et elicio qđ habet elicui. Dio.

Vnũ est ꝟbũ in dio cũ ꝓpositis faciẽs ptũ in di z supinũ in sũ s geminata, vt fodio fodi fossũ. z vnũ est in gio cũ ꝓpositis, ptũ in gi z supinũ in itũ terminãs penultia correpta, vt fugio fugi. fugitũ

Pio z tio z rio

Capio facit in ptõ cepi. cupio cupiui. vl cupũ, rapio bz rapũi, sapio sapui. z nõ sũt pl̃a in hac terminatõe In rio vnũ est pario qđ peperi facit z partũ. vl partũ in supino. In rio mutãtia c in t in scda ꝑsona duo sũt cũ ꝓpositis q̃rio z cutio q̃ faciũt quassi z cussi.

Vo Verba tertie ꝯiugatõis definẽtia in uo diuisas syllabas faciunt ui in ptõ, vt suo sui, spuo spui. Excipitur struo struxi, fluo fluxi, pluo plui Bo

In bo desinẽtia ꝑ bi formãt ptũ. vt bibo bibi, lãbo lãbi. Excipit scribo scripsi. nubo nupsi. Et ꝓposita a cubo q̃ hñt ui. Et sunt ꝑme ꝯiugationis, si nõ assumũt m. vel tertie ꝯiugatõis cũ assumũt m, vt accumbo bis, vel accubo as. accubui. Incũbo bis, vel incubo as. incubui. decũbo bis, vl decubo as. decubui. Co

In co desinẽtia n ꝑcedẽte ea abiecta faciũt ptũ in ci. vt vinco vici. Si vo terminet in sco, abiecta s, faciũt ptũ in ui, vt cresco cre-

Solium.xix.

ui.psuesco psueui.pasco paui.quiesco quieui.absciso absciui. Excipiuntur ppesco ppescui.depesco depescui.disco didici.posco poposci.pquiniseo pquexi. Sz glisco z verba inchoatiue forme carēt preterito. Preterea dico z duco cum ppositis faciunt xi in ptō. Et ico facit ici. Et parco facit parsi./vel pepci Do.

In do desinētia v̄ba tertie piugatōis lōga vocali p̄cedēte do ꝰ tūt in si.vt ledo lesi.trudo trusi.rado rasi.vado vasi. Excipiūt̄ cedo cessi./vel cecidi.pedo pepedi.cudo cudi.strido stridi. z sido qō ptūm nō hz. Reliqua ofa de quib⁹ nō dictū est./mutent do in di.vt mādo di.pādo pādi. rudo rudi.scādo di. Excipiūt̄ claudo clausi. plaudo plausi.diuido diuisi.scindo scidi.findo fidi.fūdo fudi. Excipiūt̄ quoqz q̄ geminat̄ p̄ncipalē.i.p̄mā syllabā.vt.sūt ppositā a do vt pdo pdidi a quo vlteri⁹ venit abscōdo bñs abscōdi vl abscōdidi reddo reddidi.credo credidi.vēdo vēdidi Silr ista excipiūt̄ q̄ etiā geminat̄ p̄ncipalē syllabā.cado cecidi.tēdo tetēdi.pendo pepēdi. prendo prendidi.tundo tutudi. Do z Duo

In go desinētia r añcedēte(nisi esset̄ ppositā a rego)faciūt si in ptō.vt mergo mersi.tergo tersi.fgo v̄si. Cetera ofa siue termin ēt in go./siue in quo bñt xi. vt rego rexi.surgo surrexi.distinguo distinxi. vngo vnxi. Excipiūt̄ tango tetigi.frāgo fregi.ago egi.lego legi.cuz omnib⁹ ppositis.preter tria ppositā a lego scz intelligo.negligo.diligo que faciūt xi. Itē cogo z dego ppositā ab ago coegi z degi faciūt. Excipit̄ silr pungo qō facit pupugi./cū sc̄at stimulare. z punxi cum significat numerabiles facere punctos./a quo tunc venit expungo expunxi. Excipit̄ quoqz pango qō facit pegi cum significat iungere Et quo impingo impegi.depingo depegi.ppingo ppegi.expingo expegi. Itē facit panxi qñ significat canere. Tertio facit pepegi qñ significat facere fedus. Do

Duo sūt v̄ba in bo facientia cum compositis xi in preterito. vt trabo traxi.vebo vexi.attrabo attraxi Lo

In lo desinētia faciunt p̄teritum in ui diuisas syllabas. vt colo colui.alo alui.malo malui.volo volui.pslo pslui. Si vero hmōi verba incipiunt a mutata z duplicēt l faciūt preteritū in li.syllaba prima geminata./z vocali eiusdē plexqz variata. vt fallo fefelli pello pepuli.tollo totolli.qō p̄teritū abolitū est./z p eo vtimur sustuli Tulo etiā(quod non est in vsu)facit tetuli. Preterea pallo facit

psalli.sallo salli.vello velli vel vulsi. Percello ꝛ excello(quoꝝ simplex iu vsu nō est) pculli ꝛ exculli faciunt

Mo

In mo desinētia lōga vocali añcedēte psi faciūt in ptō.vt como cōpsi. ꝓmo ꝓmsi.demo dēpsi. Reliq̄ faciūt ptm̄ in ui diuisas.vt gemo gemui.vomo vomui. Excipiūt ꝑmo ꝓtessi,emo emi

No

In no desinētia faciūt ptm̄ in ui.vt cerno creui.sperno sprętui.sterno straui,sino siui. Excipiūt pono posui.gingno genui,temnotēpsi cano cecini.lino lini vl liui vl leui. Prętereą ꝓposita a cano bñt ui.vt succino succinui occino occinui,ꝓcino ꝓcinui.

Po.

In po desinētia q̄ bñt e breuē añ po formant ptm̄ in ui.vt strepo strepui. Oia alia faciūt ptm̄ in psi.vt carpo carpsi, sculpo sculpsi. scalpo scalpsi. ꝑter rūpo.ꝛ sua ꝓposita.qō bz rupi in ptō

Ro

In ro desinētia formāt ptm̄ in ui.vt tero triui.q̄ro q̄siui.sero,seui vl serui Excipiūt curro cucurri factēs cursū i supio.vro vssi vstū.gero gessi gestū.vro ūri vl ūsi ūstū. Et sciēdū ꝙ ꝓposita a sero qñ bñt simplicis affinē ɓcationē eui faciūt in ptō.ꝛ itū in supino.vt inseui insitū.ꝓseui ꝓsitū assero asseui assitū Cū aūt ꝓseuo mutāt simplicis significationē.faciūt ptm̄ in ui diuisas syllabas.ꝛ supinū in ertū. vt desero deserui desertū.assero asserui assertū.disero disserui tū.

So

Verba in so faciūt ptm̄ in siui, vt arcesso arcessiui.lacesso lacessiui. Excipiunt̄ viso visi.capesso capessi.facesso facessi.ꝛ pinso pinsui.q̄so q̄si qō ꝛ q̄siui facit vt suū ꝑmitm̄.

To

Hec ūba sūt in to bñtia ꝑterita sua ꝫ mō.pecto bz pexui vel pexi.necto nexi vel nexui.flecto flexi.plecto plexi.sterto stertui, verto verti.peto petiui.meto messui.mitto misi.sisto vero qñ actiuuz est (Prisciano teste) caret ptō q̄uis quidā a statuo accomodari velis ꝫ qñ absolutū est.bz ꝑmūne ptm̄ cū sto.vt sisto steti,ꝓsto vel ꝓsisto consisti,resto vel resisto restiti.

In Vo

In vo desinētia faciūt vi in ptō.vt caluo calui,soluo solui. Excipitur viuo vixi.

In xo

In xo duo sūt verba.vt nexo nexui,texo texui

De preteritis ūdoꝝ quarte ꝓiugationis.

Omnia ūba quarte cōiugationis terminant ptm̄ in iui, vt audio audiui. Excipiūt hausio hausi,sentio sensi.sepio sepsi,venio veni, salio salui vl saliui.cābio campsi vl cābui. Itē excipiūtur ꝓposita a pario que bñt rui.vt aperio aperui,prętet reperio

reperi.z ꝓperio ꝓperi. Itē sīl̄r excipiūtur v̄ba quarte ꝓiugationis in cio q̄ nō v̄tunt c in t in scđa ꝑsona bñtia n añ cio.qz formāt ptm̄ in xi,vt vincio vinxi,sancio sanxi. Si v̄o nō añcedat n faciunt ptm̄ in si,vt sarcio sarsi,farcio farsi.ꝓeter cio ciui,z scio sciui.cū compositis z amicio amiciui,fulcio quoqz z sancio duplicant ptm̄ nam z fulsi vel fulsiui.z sanxi vel sanciui faciunt.

De supinis v̄boꝝ prime ꝓiugatōis

Quia v̄ba p̄me ꝓiuga,bñtia in ptū vi mutāt vi in tū in supino,excipiūt laui lotū vel lautū.potaui potū Qz q̄ bñt ui in ptō bñt itū in supino.vt crepui crepitū.domui domitū,Excipiunt fricui fricū, necui nectū,qđ z necatū facit cuz ptm̄ terminat in aui,z secui sectū,nexui nexum.z mico quod caret supino. Item dimico bñs aui facit supinū dimicatū. Itē implico. bz implicitū vel iplicatū Itē do cū ꝓpositis bz datū Sto bz statū.sz ei⁹ꝓposita bñt itū,p̄ter obsto z ꝓsto q̄ bñt atū.ꝑsto v̄o formar p̄stitū vl̄ p̄statum

Regule gñales de supinis alioꝝ v̄boꝝ.

Quia v̄ba neutra scđe ꝓiugatiōs bñtia ui in ptō carent supinis,p̄ter placitū,nocitū,valitū,caritū.vl̄ cassū.paritū, dolitū,tacitū,olitū,tostū.licitū.z passū qđ est supinū triū v̄boꝝ scz pateo,patioꝝ,z pādo Scđa rla.Dē v̄bū bñs vi in ptō mutat vi in tū in supino.Excipiūt.laui lotū.vl̄ lautū,potaui potū,caui cautū,faui fautū,solui solutū.voluo volutū,paui pastū,amiciui amictū sepeliui sepultū.agnoui,agnitū,cognoui cognitū.seui satū, Scienđ q̄ oia q̄ mutāt vi in tū ꝓducūt penultimā supini. Excipiūt sex cū suis ꝓpositis. Quiui quitum,siui situm.ciui citum a cio nam a scio scitum ꝓducit panultimā seui satum a sero,liui litum,iui itum.

Tertia rla.Verba scđe ꝓiugatōis bñtia ui in ptō faciūt itū in supino,vt habui habit ū Excipiūtur docui doctū,tenui tentū.torrui tostū,carui caritū.vel cassū.patui passum.adolui adultū.miscui mixtū,merui meritū Quarta rla.Verba tertie ꝓiugatōis bñtia ui in ptō faciūt itū in supino,vt posui positū. Excipiūt q̄ in ui diuersas desinūt,nā illa plerūqz carēt supino.vel bñt vtū.vt induo induitum tuo tñ ruitū bz.vel rutū, Itē excipiūt q̄ fiunt in lo,nam illa habēt l ante tum,v consului consultum. Alo tamen alitum.vel altum facit, Similiter excipit sero cū ꝓpositis.quod habet duplex supinuz ꝑm duplex p̄teritum.Et ꝓposita a sero.nqz bñt r añ tum,vt desero

deseruí desertum. Composita a cano que hñt n ante tum. vt succentum ꝓcentum, Sic hec supina excipiunt. Raptū, pistum, excelsum, nexum, texum, pexū Quinta regla Oia verba in deo scde ꝓiugatois si hñt supina mutant deo in sum. Excipit gausum z sessum.

Sexta regula. Omnia verba in do tertie ꝓiugationis que non sunt ꝓposita a do mutantia do in sum faciūt supinū. vt ludo lusum rado rasum. Et sciendū ꝙ hñtia n añ do quen añ do in ptō amittūt eandem amittunt in supino z geminat s si penultima ꝑteriti corripiatur. vt findo fissum scindo scissum. Si veto ꝓducit penultima ꝑteriti tunc supinū habet simplex. vt fundo fusum. tundo tusum. Excipit cedo cessi cessum. nam cecidi cesum facit. z pādo passū tendo tentum vel tensum. ostendo ostentum vel ostensum edo esū vel estum. comedo comesum vel comestum. Sed ꝓposita a do faciunt itum in supino. vt reddo redditum. Absconde tū hñs abscondi facit absconsum. sed habens abscondidi facit absconditum.

Septima rla. Oia vba in si faciētia ptm si fuerint scde vl tertie ꝓiugatois si in sū ꝙuertūt Si vo quarte si in tū mutat. vt ledo lesū fulcio fulsi fultū. sartio sarsi sartū. Excipit indulgeo qđ indultū vl indulsum facit. z torreo torsū vel tostū. z mulgeo mulsū vel mulctum Mulceo aūt sm regulā hz mulsū. haurio haustum. vro vstū. gero gestum. sentio sensum. audeo ausum. Et excipitur mitto missum eo ꝙ duplicat s in supino. Octaua regula. Omnia verba faciētia ꝑteritum in xi conuersa xi in ctum faciunt supinum. vt lugeo luxi luctum. vnguo vnxi vnctum. tingo tinxi tinctum. Excipiuntur fictum. pictum. frictum. mictum. z fluxum. z fixum a figo. Nona regula. Omnia verba in mi. pi. vel in psi terminantia ꝑteritum faciunt supina in ptum. vt adimo ademi ademptum. capio cepi captum. scribo scripsi scriptum. Decima regula. Omnia verba habentia di in ꝑterito assumpta tum faciunt supinum. vt bibo bibi bibitum Undecima regula. Omnia verba tertie conjugationis hñtia in ꝑterito ci vel qui faciūt supinū ꝓuersa ci vel qui in ctum. vt ico ici ictum. vinco vici victum. linquo liqui lictum. Feci aūt ꝑteritum nō formar supinū. vt dicit regula sed aliter Nam factū nō fectum dicimus. Est em regula In omni vbo simplicis figure sive in vltima sive in penultima indicativi sit a eadem seruatur in supino q̄uis mutetur in ꝑterito. In ꝓpositis vero si mutant a in i

nunc in supino ī ſtitur in e. niſi hmōi ꝓpoſituꝫ deſinat in do vel in. go. nā tūc ſupinū ſp ſeruat a. vt tedigo tedactū. occido occaſum. A tla aūt principali excipiūtur poſco poſcitū. diſco diſcitū. Parſum quoqꝫ eſt ſupinū a parco inquātū bz parſi. Nā pepci de ſe nullum formāt ſupinū Duodecima regla. Verba in go deſinētia tertie ꝓiugationis niſi habeāt ſi in ptō faciūt ſupina in ctū. vt lego lectuꝫ pāgo pactū. ago actū. Si vō habeāt a. vel i añ go mediāte n. tūc ite rū bñt ctū. ſz prius n debet remoueri. vt fingo fictū. frāgo fractū. tā go tactū. Excipiūt tingo tinctū. cingo cinctū. plāgo plāctū. āgo āctū. ſtingo ſtinctū Tertia regla. Verba deſinētia in lo. q̄ duplicant l in preſenti faciūt ſupina in ſum. vt fallo falſum. pello pulſum. excel lo excelſum percello perculſum. Excipiē pſallo quod non habet ſu pinum. z tollo qō habet ſupinum accomodatū ſcz ſublatum.

De ſupinis verboꝝ deponentaliū

Verba deponentis generis faciūt ſupina ſua ſm regulas ſuoꝝ actiuoꝝ. q̄ qñ non ſunt: fingenda ſunt. Bz ſūt multa deponentalia q̄ nō ſm vocem actiuā faciūt ſua ſupina. ſz aliter vt infra videbis.

Ratum a reor reris.
Miſertum a miſereor ris
Greſſum a gredior ris
Cōmentum a comminiſcor ris
Fraitum fructum vel fretum a fruor.
Profectum a proficiſcor eris
Lapſum a labor eris
Nactum a naciſcor eris.
Pactum a paciſcor eris.
Adeptum ab adipiſcor eris.
Ultum ab vlciſcor eris
Iratum ab iraſcor eris
Oblitum ab obliuiſcor eris
Potitum a potior eris.
Vſum ab vtor vteris
Queſtū a queror eris.
Cōplexū a ꝓplector eris
Niſum vel nixū a nitor
Exptum ab expergiſcor
Locutuꝫ a loquor eris.
Secutuꝫ a ſequor eris
Tutum a tueor tueris.
Tuitum a tuor tueris.
Natum a naſcor eris
Mensū a metior tiris.
Orſum ab ordior iris.
Paſſum a patior eris.
Faſſum a fateor eris

Ortū z oritū ab orior. ſz participiū futuri tpis dūtaxat eſt ori/tur⁹ z ñ ortur⁹. Sic quoqꝫ morior facit mortū a quo moritur⁹ participiū futuri tpis. ſz participiū ꝑteriti ꝫ rīaz mortu⁹. Tria ſunt de ponētalia declinata ſm tertiā z quartā ꝓiugationē. vt orior. morī/or. z potior. Bz morior facit infinitiuū mori in vtraqꝫ ꝓiugatōe.

Et oriοr,z potiοr faciũt in vtraqz ꝓiugatõe oriri z potiri in infini

De v̄bis carentib⁹ supinis etiuo

Carẽt supinis oĩa neutra scõe ꝓiugatõis,vt dẽ sup̄ in ꝑma regla Itẽ carẽt supinis oĩa meditatiue vl inchatiue forme,Itẽ pleraqz v̄ba in uo diuisas,vt metuo,Itẽ oĩa impsonalia ꝓter aliqua,scz te det qõ bz tesũ,nã repim⁹ ptesũ,vt Virg.Si ñ ptesũ thalami cedeqz fuisset,Et placz qõ bz placitũ,z licet licitũ,z delectat delectatuz,z

Carẽt supinis siĩr v̄ba sequẽtia miseret misertũ

Sterto stertis Sido sidis Nolo nonuis,Rudo rudis,Parco peperci diis,Sisto stis neutrale,Strido stridis,Metuo is Liqor iqueris,Psallo psallis,Spuo spuis,Uescor vesceris,Conquiniſco scis,Renuo renuis,Dedecor eris,Bliſco scis,Pluo is Reminiſcor eris,Mando dis,Dego gis,Scãdo dis,Pedo is Clango gis,Nideo nides,Timeo mes,Malo mauis,Uergo is

De verbis defectiuis.

Efectiua sunt q̄ carent quibusdã ꝓsonis aut modis quos regl̄r deberẽt habere Anormala ſũt q̄ nullius ꝓiugationis regulã sequũt̄.Et ideo anormala:vl inequalia dicũt Anormalũ em̄ inequale latine ſignificat,Et sũt,xiij.anormala verba,Sum.volo.fero,z edo,Sum z volo donatus declinat,Sed vbi alia duo a paulgata declinatõe recedant inferi⁹ videam⁹,Et primũ declinem⁹ ꝟ verbũ fero in suis tpibus z modis irregulariter duo, Fero in p̄ñti indicatiui irregl̄r habet fers z fert,Et plurali ter fertis,In p̄ñti imperatiui fer,z in plali ferte,In futuro eiusdẽ ferto,Et in pli fertote.In p̄ñti optatiui,z preteritoimperfecto ꝓiunctiui ferrem ferres ẽc,z in infinitiuo ferre,Similiter cadẽ tẽpora in passiuo inequaliter dicũt̄,vt in p̄ñti indicatiui ferris ferre fertur.In p̄ñti impatiui ferre.In futuro eiusdem fertor In p̄ñti optatiui ferrer,z in infinitiuo ferri Edo hec habet tpa inequalia,videlicet es z est in p̄ñti indicatiui,z este vel edite in scõa ꝑsona impatiui in plĩ.z in futuro eiusdẽ esto.z in plĩ estote.z in p̄ñti optatiui essem esses ẽc.in infinitiuo esse, Nolo ꝓpositum a non z volo sequit̄ ꝓiugatiõez sui p̄mitiui,ꝓter impatiũ vbi bz noli z nolite.z in futuro nolito nolitote. Malo siĩr sequit̄ ꝓiugatõez sui p̄mitiui,scz volo ꝓter futurꝫ indicatitiui in quo nihil bz. Fio in p̄ñti optatiui ꝓ regulã bz fierẽ,z in infinitiuo fieri,Siĩr in p̄ñti im

Folium.xxii.

ptiui nibꝫ hz ſz accomodat ſibi futuꝝ optatiui.ꝛ ðclinaꝫ ſicꝫ fiat

Hec quattuor defectiua.Odi.noui.cepi.ꝛ memini in pñti indicatiui.ꝛ tpibꝰ ab eo formatis deficiũt ſz in ptõ ꝛ tpibꝰ ab eo formatis ſuã ſeruãt ꝓpagatõez.nihilominꝰ retinentia ſignificatũ tpis pñtis ꝛ preteriti.vt odio habeo.vꝫ habui,noui.ſ.noſco vꝫ noui ꝛc. Sicꝫ ab his nõ deſcẽdũt aliqua participia.Memini tñ in futuro imperatiui in ſingꝫari hz memẽto.in plũ memẽtote Do nõ formatꝫ primã ꝑſonã in pñti indicatiui vbi paſſiui Dico,duco.ꝛ facio cũ ꝓpoſitis q̃ non mutãt a in i ꝓferunt ſecũdã ꝑſonã imperatiui ſingꝫarẽ p abſciſiõnẽ vltime vocalis.vt dic.duc.fac.benefac.pduc. pdic. Sũt aliqua vba q̃ quonia ꝓpꝛijs ꝑteritis ꝛ ſupinis carẽt aliena ſibi aſſumant.vt aio dixi dictum.ſiſto ſteti vel ſtatui ſtatutũ fero tuli latum,tollo ſuſtuli ſublatum.ferio pcuſſi pcuſſum,furio inſaniui inſanitum Alo in tpibus a pñti deſcẽdentibus plurimum deficit nam ai ſolum habet in pñti imperatiui,ꝛ ais ait aiunt in ꝑſenti indicatiui,ꝛ aiebam aiebas ꝛc.in ꝑterito impfecto eiuſdem.

Fore in preſenti optatiui ꝛ preterito imperfecto conuinctiui forem fores foret ꝛ forent.Et in infinitiuo fore reperitur habere

Aue auete,ſalue ſaluete,vale valete.verba ſalutationis.hec tamen ſcõas ꝑſonas hꝫ reperiunꝫ. Infit.ꝛ inquit has tertias perſonas.neqꝫ plus confitentur Inquio declinatur in his temporibus.inquio inquis inquit inquimus ꝛ inquiũt. Futuro inquã inquies. Et ſcias q̃ hoc futurum etiam preſens tempꝰ ſignat. In imperatiuo inque.ꝛ nihil amplius Auſim futuri temporis optatiui modi ꝛ preſentis conuinctiui modi.Auſis auſit ꝛ auſint.neqꝫ plus de ſe format. Faxo faxis faxit has tres perſonas ſolum admittit Cado verbũ comicum ſola ſua ſcõa ꝑſona pñtis imperatiui ſingularis numeri ꝓtinetur.ꝛ ſignificat idem qõ dic.

De participio

Participiũ eſt partoratõis declinabilis q̃ ꝑ verbo ponit ex quo ꝛ derivaꝫ.genus ꝛ caſum habens ad ſimilitudinẽ nominis,ꝛ tempus ꝛ ſignificationem ad ſimilitudinẽm verbi.

Accidentia participij.

Participio accidũt ſex genꝰ.caſus.tps.ſignificatio.nũerꝰ,ꝛ figura

De genere participiorum.

Genera participioꝝ quattuor sūt.masculinū,vt amat⁹. Femininū. vt amata. Neutꝝ.vt amatum. Omne.vt hic z hec z hoc amans

De casu participiorum.

Casus,nūer⁹,z figura in participijs quēadmodū in noie ꝓsidrāt

De tempore participioꝝ

Tpa participioꝝ tria sūt. Pñs. Ptm̄. z Futurꝝ. Nā oē participiū in ans/vel in ens est pñtis tpis. Et nascit a pma psona pteriti impfecti tpis indicatiui p mutatōz bā in ns.vt amabā amās. Excipiūt eo z ḡo cū ꝓpositis q̄ mutāt bā in ns.vt ibā iens. Silr oē participiū in rus/vl in dus est futuri tpis. Et participiū in rus formaī ab vltimo supino addita rus.vt amatu amatur⁹. Sz participiū in dus formaī a gtō singlari sui partipij pñtis tpis tis in dus mutata.vt amātis amādus. Silr oē psticipiū in sus.xus.z tus est preteriti tpis. z formaī ab extremo supino addita s.vt lectu lect⁹. Sz sunt quedam participia que ꝑm formam tam dictam non videntur formari.vt ortus z oriturus.mortuus z morituus. partus z pariturus.natus z nasciturus.tuitus z tuiturus.ignotus z ignoturus.

De significatione paticipioꝝ.

Significationes participioꝝ sūt quinqz.actiua.passiua.neutra. deponēs.z cūis Actiua est participij descendētis a vbo actiuo.a quo duo participia descēdūt pñs z futurꝝ in rus qñ vbū nō caret supino.nā oē vbū carēs supino etiā caret pticipijs ab eo descēdētib⁹

Passiua est participioꝝ descēdentiū a vbis passiuis a quib⁹ duo pticipia descēdūt.ptm̄.vt amās.futurꝝ.vt amād⁹ Neutra Est pticipioꝝ descendentiū a vbis neutri gñis.a quib⁹ duo pticipia veniūt. Pñs.vt stās.z futurꝝ in rus.vt statur⁹. Si tñ hmōi vba neutra sūt trāsitiua.tūc ab eis descēdūt quattuor pticipia sicut a vbis pñib⁹.vt arās arat⁹ aratūr⁹ z arād⁹. Ex his tñ neutralib⁹ vbis z a lijs etiā absolutis q̄dā sūt q̄ solū tria pticipia hñt in vsu.scz pñs p teritū.z futurꝝ in rus.vt cenās cenat⁹ cenatur⁹. prādēs. placēs. nubēs. assuescēs. quiescēs. carēs. titubās. parēs. merēs. licēs. tacēs. iturans ꝛc. Silr quoqz neutropassiua tria de se faciūt pticipia.vt gaudens gauisus gauisur⁹. audēs. fidēs. solēs. z fiēs. factus z futurus z nō facturus. ne poti⁹ a facio videar descēdere Deponēs significatio est pticipioꝝ descēdentiū a vbis deponentis gñis. A quib⁹ sūt tria pticipia. Pñs. vt loquens. Ptm̄. vt locut⁹. Futurꝝ. in rus.

vt locutus Cōmunis significatio est ptcipioꝝ descendentiū a ꝟbis pūis gñis. A quo quattuor veniūt ptcipia. Pñs qđ significat actōem. vt largiens. Preteritū qđ significat actōem ⁊ passionē vt largitus. Futurum in rus quod significat actionem. vt largitur? Et futurum in dus quod significat passionem. vt largiendus

Quot modis participia fiunt nomina

Itē participia fiūt nōia quinqꝫ modis. Primo ꝓpositione. vt si dictioni adiungit q̄ cū ꝟbo suo nō ꝓponit. vt innocēs. Scđo ꝓstructione. vt si ptcipiū ꝓstruit cū casu quē ꝟbū nō exigit. vt amās iusticie. hic amās est nomē. ſz cū dico amās iusticiā ptcipiū est. Tertio ꝓparatōe. vt cū ptcipiū ꝓparat. vt sapiēs sapientior sapientissim⁹. Quarto amissione tp̄s. vt cū dico amād⁹. ꝟ est dignus amari. ſz eū nō importat tp̄s. Itē miseri sūt oēs amātes. Aliud exēplum. docti homines solent laudari Sciendū q̄ mlte sūt dictōes hñtes vocē participialē. ⁊ nō sūt participia. vt galeat⁹. scūtat⁹. pileat⁹. tunicat⁹. caligatus. manicatus. bracatus. penulatus. paludat⁹. pretextatus. trabeatus. comatus. soleatus. cristatus. ocreatus. hastat⁹. lunatus. stellatus. litterat⁹. tutritus. politus. coznut⁹. astut⁹. hirsut⁹

De pronomine

Ronomē ē pars oꝝonis declinabilis. q̄ p noie ꝓpo vnius cuiusqz accipit. psonas finitas recipit. i. capit relatiue. vel demōstratiue. Et sūt. xv. pnōia simplicis figure ab ātiqnis frequē

Accidentia pronominis tata

Pronomini acadūt sex. Species. pson. gen⁹. nūer⁹. figura ⁊ casus

De specie pronominum

Species pnominū due sūt. Primitia. ⁊ deriuata. Pronomina primitiua sunt octo. ego. tu. sui. ille. ipse. iste. hic. ⁊ is. Deriuatiua vero sunt septem. meus. tuus. suus. noster. vester. nostras. ⁊ vestras

De pronominib⁹ relatiuis ⁊ demōstratiuis

Pronōina relatiua sūt septē. scz is. suus. ipse. sui. ille. idē. ⁊ qui. Reliqua oia sūt demōstratiua. vex quidē ille quoqz demōstratiū ē

De genere pronominū.

Eneta pnominū sūt quinqz. Masculnū. vt meus. Femininū vt mea. Neutrū. vt meū. Cōmune. vt nr̄as vr̄as. Oīe. vt ego tu sui.

De numero pronominum

Liber.i.

Numeri pronominum sunt duo, Singularis vt ego. Plurialis vt nos, Dual autem primitiuum est vtriusq; numeri.

De persona pronominum

Persone pnominū sunt tres. Prima vt ego. Scda vt tu. Tertia vt ille, Generaliter oia nomina, pronomina, t participia sunt tertie psone, preter ego qđ est prime psone, t tu qđ est scde psone, Et preter vocatiuos quoscunq; qui similiter sunt secunde psone

De figura pronominum.

Figure pnominū due sunt, Simplex vt ego, Cōposita vt idem Duo nāq; sunt pnomina pntōs figure opposite vt idem istec. Idē opponitur ab is t aduerbio demū, Oz istec opponit ex iste t bec. Et declinat in ntō actō t ablatiuo singlari. In plali vo in ntō t actō solū, Quinq; vo sunt pnomina opposita p obliquos. vt meme tete sese eccum ellum, Eccū enī opponitur ab ecce t eum. Ellū ab ecce t illum. Et declinatur, In masculino actō si ngl'ari eccū, in actō plali eccos. In femenino eccā eccas. Hic elluz ellos. ellam ellas t nihil plus. Sciendū q; sunt syllabe quedā q̄ solent pnominib⁹ adiici vt met adiicit pnomini ego t obliquis pnominis tu t quibusdā pronominib⁹ tertie psone, vt egomet meimet mibimet memet nosmet, nobismet. tuimet. temet. vosmet, vobismet. Oz pnomē tu in recto ñ assumit syllabā met. sz syllabā te vt tute feci ti adiicit quoq; met syllaba pnoi sui, vt suimet sibimet semet. Itē ipe sic tāgit pnomini pme vel scde persone, vt egoipse tuipse. Itē hec syllaba pte additur quinq; ablatiuis pnominib⁹ deriuatiuis. vt meapte suapte vestrapte nostrapte tuapte. Itē ce syllaba sic posuit, adiici bis casib⁹ pnominis hic, qui in s desinūt vt bisce hosce hasce, huiusce. In oib⁹ aūt huiusmodi pnominib⁹ vbi est syllaba adiectio oppositio ꝑe nō dī. Fit aūt huiusmodi. syllabax apposicio quo re precisius significare intelligam⁹, vt egomet intelligo me t nō alium.

De casu pronominum.

Casus pronominum sex sunt quemadmodum t nominum. Uerum oia pronomina vocō carent. Preter quattuor, vicz Tu meus noster t nostras Declinatiōes pnominū sūt quattuor. In pma declinatōe sunt tria pronomina, ego tu t sui. In scda sunt quinq; Ille ipse iste hic t is. In tertia quinq;, meus tuus suus noster t vester. In quarta sunt duo gētilia, nostras t vestras, que declināt

ꝺm regulã nominũ tertie declinatõis in as terminatoꝝ. Quomodo autẽ reliqua ꝓnomina declinentur donatus sufficienter exponit

De quis ꝛ quid.

Sciendũ ꝙ quis ꝛ quid nunq̃ ꝓnomina sũt. sꝫ sp nomina. Et qñqꝫ capiunt interrogatiue. vt quis fecit. quid fecisti. Vel infinite Vel dubitatiue. vt nescio quis fecit. nescio quid egisti. si quis me q̃rit. Mais etiã ponit ꝓ qualis. vt quis videor tibi. Itẽ ponit ꝓ quãto. vt quomagis. i. q̃tomagis. Sꝫ qui cũ accipit relatiue ꝓnomẽ est. vt sum pius eneas raptos qui ex hoste penates classe veho mecũ. Accipit quoq; q̃sitiue. vt qui estis. Vl indefinite ꝓ quicũqꝫ. ꝛ sic captũ sp nomeꝫ ẽ. Sũt aũt q̃daꝫ sẏllabe q̃ apponũt ad quis ꝛ q̃dã q̃ apponũt ad qui. q̃ enumerãt in his metris. Dã vis cũqꝫ libet qui sine quis retinebit. Cũ quis nãqꝫ piã sine qui fũge putas ꝙ

De aduerbio.

Duerbiũ est parsoratõis indeclinabilis q̃ adiecta vbo significatõeꝫ ei⁹ explanat atqꝫ implet. Et vocat aduerbiũ qꝛ in ꝓstructiõe stat ad vel iuxta vbũ Accidẽtia aduerbij.

Aduerbio accidũt tria. Significatio. Cõparatio. ꝛ Figura. Significatio aduerbioꝝ nota est ex donato. Sꝫ vt abundius intelligant q̃ aduerbia illi⁹ vel alterius sint significatiõis dicta donati ꝛ Prisciani etiã hic recẽsebim⁹ Sũt igit aduerbia tpis hec. hodie heri nuper cras aliquãdo olim tam cum dũ modo sero sp dudum nudiustertiꝰ nudiusquartꝰ pendie postridie tãdudũ pdie añs postea. Aduerbia localia q̃dã stãt in loco. vt hic illic istic intꝰ foris ibi ibidẽ ibiqꝫ alicubi necubi vbiuis vbicũqꝫ ꝛ nusq̃. hec bñt suũ q̃sitiñ vbi. Aduedia localia de loco sũt hec. hinc illinc istinc intus foris inde aliunde sicunde necunde. hec similiter bñt suũ q̃sitiuũ scilicet vñ Aduerbia localia sũt hec. hac illac istac alia auq̃ illa ea. Et ꝓsita a qua vt siq̃ nequa q̃cũqꝫ ꝛ quauis. hec bñt ꝓm q̃sitm̃ scꝫ qua. Aduerbia localia versus locum sunt seorsum aliorsum istorsum sursum deorsum dextrorsum sinistrorsũ seorsum aliorsum nequorsum Et habent suum quesitiuum scilicet quorsum.

Aduerbia localia vsqꝫ ad locũ vel vsqꝫ ad tempus sunt hec. hactenus hucusqꝫ quonãusqꝫ quousqꝫ. Et habent suum quesitiuũ vicꝫ quousqꝫ. Sũt adhuc q̃dã aduerbia localia q̃ indifferenter referri

possunt siue ad locum siue de loco siue in loco siue per locum. vt p egre.pone.supra.infra.super.extra.vltra.citra.vt peregre transeo p egre vento,sum infra,venio infra.transeo infra.

Aduerbia numeralia sunt.semel.bis.ter.quater.totiens quotiẽs. decies.centies.millies.biduo triduo

Aduerbia negatiua.vt haud.non.neqz.neqaq̃.neutiq̃.

Aduerbia affirmatiua.vt pfecto.scz.quippe.vicz.quidẽ.nepe.certe.

Aduerbia demonstratiua.vt en.ecce

Aduerbia optatiua.vt vtinam. osi.

Aduerbia ordinatia.vt deiñ.ɔinceps.postea.p̃terea.ptiñ9ptinuo

Aduerbia.interrogatiua.vt cur.quare.q̃obrem.

Aduerbia simslitudinis.vt quasi.ceu.velut.veluti.sicut.sicuti.tan quã.vt.vti.hec etiam habent vim coniunctionum causaliũ.

Aduerbia qualitatis.vt bene.male.docte.prudenter.fortiter

Aduerbia quãtitatis.vt mltũ.paz.minimũ.Et sciẽdũ q̃ pleraq̃z aduerbia qualitatis sit quãtitatis descẽdũt a noib9 adiectiuis.

Aduerbia dubitatiua.vt forsan.fortassis.fortasse.fors.forte

Aduerbia psonalia.vt mecum.secũ.nobiscum.z vobiscum

Aduerbia vocãdi.vt o.z heus Aduerbia tñdẽdi.vt hem.obe

Aduerbia separandi.vt seorsum.secus.secreto.sigillatim. biuatioz triuariam.omniuariam.vtrimqz.diuisim.

Aduerbia congregandi.vt simul.vna.patiter.coniunctim

Aduerbia iurandi.vt edepol.castor.ercle.mediusfidius

Aduerbia eligendi.vt potius.immo.

Aduerbia deboztatiua.vel prohibendi.vt ne

Aduerbia euentus.vt forte.fortuna.casu.fortuito.

Aduerbia hortandi.vt eia.age.agite.

Aduerbia remittendi.vt sensim. paulatim.pedetentim

Aduerbia intendendi.vt valde.nimiũ.prorsus.penit9.omnino.

Aduerbia comparatiua.vt magis.minus.celerius.tardius.

Aduerbia suplatiua.vt.maxime.minime.otissime q̃ descẽdit a positiuo greco,scz.otis.vñ otius z otissime.i.veloci9 z velocissime.

De comparatione aduerbioz

Cõpatio frequẽtissime solũ accidit aduerbijs descẽdẽtib9 a noie ppabili.vt doct9docte.bon9bone.mal9 male.Sũt tñ nõnulla alia aduerbia q̃ ppanẽ.licet nõ descẽdãt a nominib9 adiectiuis.vt sepe

sepius sepissimum vel sepissime, Similiter diu diutius diutissimus vel diutissime, Sic satis formar comparatiuum sanus, i. melius &c.

De figura aduerbiorum.

Figure aduerbiorum tres sunt. Simplex. vt prudenter. Cōposita vt imprudenter. Decōposita. vt efficatiter. nā descendit a dictione ꝓposite figure q̄ est efficax. Sciendum q̄ aduerbia deriuatiue speciei quedā descendūt ab alijs aduerbijs. vt a clam venit clācuculus. Quedā a nominib⁹. vt a latin⁹ latine. ab vterqz vtrinqz. Quedaz a ῡbo. vt a sentio sensim. a singulo singultim. Quedā a nomine z ῡbo. vt a pede z tento pedetētim. Quedā a ꝓnoie. vt ab ille illic. Quedā a ꝓpositiōe. vt ab ex extra. eb in intra. Et sciaſ cū ꝓpositōes sine suis casualib⁹ ponūt. vt sepe vedem⁹ in ꝓpositionib⁹ bysillabis mox trāseūt in aduerbiū. Sciendū quoqz q̄ multa sūt aduerbia quorū terminatio est similis nominib⁹ datiui vel ablatiui casus. vt forte. falso. ꝙsulto. primo. postremo. sedulo. auspicato. augurato. manifesto. priuato. qđ z priuatū dī. precario. merito. eo. illo. necessario qđ z necesse dī. Sic quoqz sūt aduerbia q̄ terminationē actōz scde declinatōis retinēt. vt multū. minimū. paz. modicū. paulum. verum.

De prepositione.

Repositio est parsorationis indeclinabilis q̄ preponitur alijs partibusoratōis p appositionē vl̄ p ꝓpositionez. Per appositionē aūt preponit qñ ex prepositiōe z dictione cui preponitur. nō fit vna parsoratōis. vt vado ad scolas. Per ꝓpositionez ῡo prepositio preponitur. qñ ex prepositione z dictione cui preponit facit vnā dictionem. vt indoctus. imprudens. infelix

De accidentibus prepositionis

Prepositioni accidit vnuz. ſ. casus. actūs vel ablūs hoc est tm̄ dicere q̄ ois prepositio vel actō vel ablō preponitur. due dum tm̄ sūt ꝓpositiōes q̄ plerūqz suis casualib⁹ subiūgūt. vsus z ten⁹. vt vado Romā vsus z Pude tenus. Crure tenus. Dēte tenus Triginta sūt ꝓpositiones q̄ actō ꝓponi pūt. z quindecim q̄ ablō preponūt. quas oēs vide in donato. Itē quattuor sūt prepositiones q̄ p varia significatione mō actō mō ablō iūgūt. in. sub. sup. z subter Itē sūt alique ꝓpositōes q̄ nūqz ꝓponūt p ꝓpositionē. vt apud. ergā. circa. citra. extra. infra. iuxta. pone. prope. ſm. vltra. supꝫ. z penes.

Liber.II.

Liber secūdus de cōstructi

one Incipit feliciter.

Onstructio Est debita partiūoz̄onis in ipsa oz̄one dispo
sitio. Hāc em̄ dispositiōez vt faciliter habeam⁹ pspicīede
sūt rle seqūtes q̄b⁹ cognitis q̄qz oz̄o faciliter pgrue fabricari poterit

Prima regula. Qñ adiectiuuz t suū substantiū tanq̄ pro
vna dictione in oz̄oe habenē. ideo inter se in gn̄e in nūero
t in casu puenire debēt. vt doct⁹ vir. honesta mulier. malū
mācipiū. Sciēdū si post v̄bū ponat adiectiū qđ respiciat substātiū
prius positum similiter cū eo in accidentibus supradictis puenire
debet. vt apte dicimus mulier est alba. inepte vo mulier est albus.
Gz forte oppones bas t similes esse pgruas. mulier est cocus. Jo
hannes est obstitrix. t tñ adiectiū nō puenit cū substātiuo. Rñdeo
hmōi nōia officialia vl dignitatū nō esse adiectiua. ideo post v̄bum
collocata. nō egent ea puenientia quā in regula affirmam⁹. Dico
etiā in notabili. q̄ adiectiū post verbū collocatū respiciens substan
tiuū prius positū ꝛc. qz si respiceret aliud substantiū cū illo alio de
bet in dictis accidentibus habere puenientiā. vt pgrue dicim⁹ Jo
hannes est malū mancipiū. Sili maria est pulcerrimus flox̄. nam
pulcerrimus respicit ntiū masculini gn̄is qui est flos. ac si dicerem
Maria est pulcerrimus flos flox̄. Plexqz em̄ in regimine ptitōis
adiectiū respicit ntiū illius gti qui regit ex oi ptitōis cū quo debet
habere puenientiā. vt vna sozox̄. vnus fratrū. Sciendū scđo. q̄ qñ
qz adiectiū respiciēs plura substantiua diuersox̄ genex̄ cū vno dū
taxat sese in genere pformat. t oz̄o nō dz pgrua simplr. sed figura
te videlicet p pceptōz genex̄. vt Petrus t Katharina probi studēt.

Unde pceptio genex̄ est pstructio adiectiualis. in qua adiectiū
existens plis numeri respicit substantiua diuersox̄ genox̄ secū posi
ta. t piuncta p piunctōez copulatiuā. quod quidē adiectiū pformat
se in genere cū substantiuo digniori. siue cū dictōe pcipiēte. vt Jo
hannes t helena pdi studēt. Est aūt substātiū masculini generis
dignius ad femininū t neutx̄. Qñqz etiam femininū substantiuz
tanq̄ dictio pcipiens dignius reputat q̄ neutx̄. vñ t adiectiuū mō
priori debet se pformare cū digniori. vt in hac oratione Lucani in
primo libro de bello ciuili. hinc leges t plebicita coacte

102

Ecūda rla. Si in eadē oīoe ponūt duo vl plura nōia substātiua/ad diuersas res ptinētia/in eodē casu/tūc ptunctio copulatiua vl disiūctiua debet interponi. Sepe breuitas grā inter plura substātiua vix vltimo vna interponitur ptūctio, vt Rex armis/equis viris z machinis patriā inuadit. Et h̄ sp obserua cū plures res sub eodē casu enumeras/ne ptūctio mltiplicitur. sed satis erit si postremo ptūctiōez adūcias/q̄ z precedētib⁹ subintelligi dat. Sciēdum q̄ etiā ptunctio interponēda est diuersis casibus cum illos eadem dictio ex eadem causa requirit. vt Egeo panis z vino. Sum plenus panis z vino. Nam dictiones significantes carentiam/aut abundantiam sine discretiōe gtōs aut ablatiuos post se exigunt. Dico in regula ad diuersas res ptinentia. Nam si huiusmodi substantiua ad eandem rem ptineant (quod scies) si interposito participio existens/oratio rebus concordet/coniunctio ne quaq̄ debet mediari. vt Marchus Tullius Cicero fuit cōsul romanus. Magister alexander scripsit librum de grāmatica. Sixt⁹ papa presidet populo cristiano. Frideric⁹ imperator gubernat imperium romanum. Homo iohannes scribit. Animal hō laborat

Ertia regula comparatiuus gradus exigit post se ablatiuum casum. vt Achilles fuit fortior hectore. Cesar fuit felitior pompeyo. Sed cū sit pparatio inter duos tm̄/tūc regit gtm̄ plam post se/z dz accipi partitiue. vt manuū melior est dextra. Duor fratrū maior est petrus. Alicum fortior fuit thelamonius. Cū aūt fit pparatio inter plures/q̄ inter duos/tūc suplatiuo opus est. vt Habeo duos digitos in manu ceteror lōgissimos (ich hab zwē finger in der hand dye die lēgstē synt vnder den ādern) Itē hec eadem diuersitas pparatiui qm̄ capit pparatiue/z qm̄ partitiue etiā vulgari nō discernit. Nā cū dico Johānes est doctior petro Intelligo (iohannes est gelerter dann petrus) Sz cū dico dextra est melior manuū (vnd den zweien handen ist die recht die besser) Et p̄ h̄ nota differentiā inter ūparatiuū cum regit gtm̄/z superlatiuū. Nam per comparatiuū cū regit gtm̄ cōparatio fit inter duos. sed p̄ suplatm̄ fit inter plures. Itē pparatiuus etiā regit post se eundem casū quē suus positiuus. vt dignus laude. dignior laud. Nam est regula/quēcūq̄ casum exigit ntūs/ eūdē volunt oēs obliqui/z pparatiuus z suplatiu⁹ ab eo descendētes. Ex p̄dictis itaq̄

habes/ꝙ ꝓpatiuus pōt regere tres casus post se. Vnū virtute positiui. Alterꝫ ex natura ꝓpa. Tertiū cū capit ptitiue. Sciendū ꝙ cū aduerbiū/mlto cōparatiuo iungitur/plus videt significare ꝓpatiu⁹ ꝙ saplatiuus, vt vade igit mi Iobānes/tibiqꝫ psuadero esse mihi caríssimū/sed multo forꝫ cariorem/si talibus preceptis/momentisqꝫ animū addideris. Sciendum etiam comparatiuū sepenumero diminutiuorum formā accipere/ꝫ regimē seruare ꝓpatiui. vt Thais ꝙ ego meiuscula est (die thais ist ein wenig grosser dann ich)

Quarta regula. Suplatiu⁹ grad⁹ virtute ꝓpa vult post se hr̄e gtiū plm vl̄ singularē nōis collectiui. vt virgili⁹ fuit doctíssimus poetarū (Der virgili⁹ ist gewesen der gelertest vnder den poeten) Et virgili⁹ fuit optim⁹ plebis. Dico in rl̄a virtute ꝓpa. Nā ꝫ suplatiu⁹ illos casus regit quos vicꝫ suus positiu⁹ regit, vt diues auro/ditíssim⁹ auro. Quā captū ꝙ valde sp iūgit suplatiuo, vt ꝙ doctíssim⁹. Sñ vo accipit ꝙ quātū nūqꝫ iūgit suplatiuo/nisi addatur verbū/possum vel queo/vel simile. vt dicam ꝙ breuíssime potero/Fac ꝙ celerrime potes (thu es als bedendest tu magst) Per vero nunꝙ iungit suplatiuo/sed positiuo, vt nō dicimus pdoctíssimus/sed perdoctus perpulcer. Perꝙ silr solet positiuo iungi/vt ꝙbonus/ꝫ est valde bon⁹/ꝙ doctus valde doctus. Cū igit dico pdoctus ꝓpatiu⁹ erit multo doctior, ꝫ suplatiu⁹ mlto doctíssim⁹ vel ꝙdoctíssim⁹ Nā multo tā superlatiuo ꝙ ꝓpatiuo adiungi potest Quisqꝫ cum superlatiuo iungitur semper Omnis vero nunꝙ. Neqꝫ eñ dicendum est/omnis optim⁹/ois pessimus, ſz optimus quisqꝫ/pessimus quisqꝫ. vt Maxima quisqꝫ diligentia det operā litteris (Es sol ein yglicher mit synem grossesten flyß studyren) Debet fortíssim⁹ quisqꝫ magno animo superare eas voluptates/que sunt ceteris fediores omnibus (Es sol ein yeglicher starcker mit gewaltigem gemütte über wunden dye wolüste die schedlicher synt dann die andern alle) Item quisqꝫ etiā ꝓuenienter iungit nois⁹ numerabilibus. vt Quartus quisqꝫ annus est bisextilis (alleweg das fierd iar ist ein schaltiore) Nūc vicesimo quinto quoqꝫ anno facimus iubileum (nu ist allweg das fünff vnd zweintziste iar das iubel iar).

Quinta rl̄a, Relatiuū plerūqꝫ vult sibi assimilare suū antecedēs in gñe ꝫ nūero, vt Iobānes deū colit/ꝫ ipse bñ,

facit bonis. Ego deum colo/z illum cupio videre. Dico in regula plerūqz Nā sepe relatīm ꝙuenit in gñe cū dictione sequēti/z nō cū suo antecedēte, vt Salustius. Est locꝰ in carcere qđ tullianū appellat. Cicero tusculanaꝝ qstionū. Studiū sapiētie/quę philosophia dr. Sepe etiā relatīm non respicit antecedens/sed significatū suū vt thebe ceciderūt q̄ fuit preclara ciuitas. Et multa hmōi sūt in quibus/vel ornatus/vel necessitas grā/relatiuū aliter refert suū antecedēs/z cū eo dē in accidētibꝰ grāmaticalibꝰ ñ eo mō ꝙgruit, vt vulgare tlaten te tradūt. hmōi aūt oz̄ones in sacris lr̄is aut poetis ār oratoribus repte tempore suo cum hi libri in manus venient notari poterūt. Ad intelligentiam huius regule vbertiorem nota/ꝙ relatiuum est antelate rei recordatiuum. Hoc est ꝙ relatīm facit secundam mentionem de aliquo prius dicto. Et est duplex scz substantie/z accidentis. Relatiuum substātie est qđ refert antecedēs substantīm/vt is, suus, ille, ipse, idem, qui. Relatiuū accidētis est qđ refert antecedens adiectiuū, vt qualis, quantus, quotus, vt ego suz magnus quantus es tu. Sūt aūt hmōi relatiua accidentis varia/sin ꝙ diuersa sunt genera accidentium/que p nōia adiectiua significant. Sed quoniam huiusmodi relatiua etiam interrogatiue capi solent/de his in sequenti regula dicendum erit. De relatiuorum igitur substantie significatione paucula differenda sunt. Duo sunt relatiua reciproca/scilicet sui primitiuum z suus derriuatiuum. Sui est relatīm reciprocum/quia denotat actū verbi redire in ꝑsonam añcedentis, vt cum dico Johannes videt se/intelligo actum videndi regredi in iohannē. Sz suus derriuatīm/quis sit etiam relatīm reciprocū tñ non denotat hec/qđ diximus de sui/sed actum verbi transire in rem significatam p substantiuum secum positum, vt Johannes amat suū filiū. Quādocūqz itaqz fit sermo de alio ꝙ de re significata p suppositum relatiuo reciproco nequaq̄ vtaris barbare itaqz z incongrue loquunt indocti scolares dicentes. ego dedi sibi. ego fui secum, dixisti sibi, fuisti secum. Sed dicendum est Ego dedi ei. ego fui cum eo. Similiter cum lingua vernacula dicis (Der meistre bit ūch ir wellent kommen zu im) Hoc latinum respondeat. Magister petit vos venire ad se. Et nō istud vulgare z barbaꝝ, magister petit ꝙ veniatis ad eum Is duobus modis accipitur. Uno modo relatiue, vt deus diligit bonos, ego eū colo.

Scdo capit reddit̃iue.ꝫ est q̃ preponit̃ relatiuo qui tanꝫ loco antecedentis ponit̃.vt Is qui deũ colit̃.est bonus. Ille capit̃ tripliciter. Primo relatiue.vt ego deũ colo ꝛ illũ cupio videre. Secũdo capit̃ demõstratiue.vt vides ne illũ. Tertio capit̃ reddit̃iue vt ille qui legit̃ discit Et supaddit̃ quart⁹ mod⁹ qñ figurate in oõe ponit̃ denotãs quandã excellentiã.vl̃ dignitatẽ.vt ille caro cenſorin⁹. Ille magnus Alexãder. Virgili⁹ in primo. Tu ne ille eneas quẽ dardanio ãcbiſe. Alma ven⁹ phrigũ genuit ſimoentis ad vnda

Ipſe capit̃ dupliciter. Primo relatiue.vt Ego deum colo ꝛ ipſe bene facit̃ bonis. Scdo capitur demonſtratiue qñ ſez adiungitur alĩs pronominibus demonſtratiuis eoꝝ ſignificationez accipiens maiorẽ certitudinẽ ſiue diſcretionẽ dãs ſignificare, vt ego ipſe (ich ſelbs) tu ipſe(du ſelbs)hoc eſt ego ꝛ nulla alia pſona.vel tu ꝛ nullus alius. Capitur etiam iſto ſecundo modo non expreſſo aliquo pronomine vel nomine.vt Virgilius. Quoq; ipſe miſerrima vidi. Idem ipſe ratem conto ſubigit velisq; miniſtat. Hic iſte ꝛ ille differunt. Hic eĩ ſignificat rem vel hominez pp̃m loquenti. Sed iſte ſignificat rem vel hominem proprium audienti. Ille vo ſignificat remotum ab vtroq;. Ita quoq; eorum aduerbia ſignificant hic illic. Hic ſignificat locum proprium loquenti vel ſcribenti Iſtic locũ proprĩũ ei ad quem ſermo dirigitur. Illic locũ remotũ ab vtroq;. Sepe tñ iſta confunduntur. ita vt vnũ p reliquo ponat̃

Exta rla. Interrogatiũ ꝛ ſuũ reſpõſiuũ debẽt conuenire in caſu. vt ſi interrogo p gtiũ fiat tñſio p gtiũ. ꝛ ita de alĩs caſib⁹. Sciendũ q̃ interrogatio potest fieri p nõia ꝛ p aduerbia Sz qñ p nõia de varĩs ꝛ diuerſis reb⁹ fit queſtio. ideo p mũ de diuerſis ſignis queſtiuis nominalib⁹ ꝛ eoꝝ ꝓgruis reſpõſiuis ſubiũcienda eſt doctrina. Deinde de aduerbialibus etiam non nulla dicentur Qualis querit qualitatẽ. Cui reſpõdetur bonus malus, doctus. ignarus. iners. Ꝑfut⁹. callidus. ꝛc. Quis etiaz qñ qz querit qualitatẽ vñ ꝛ pro qualis ponitur. vt Terentius. Quis tibi videor? Alias frequenter querit de ſubſtãtia rei. vt Quis bonus eſt aratro. reſponde bos aut bubal⁹. Cũ itaq; queritur. Quis eſt fortis. Reſpõde vir. femina. doctor. frater ꝛc. Et non ſic dicas vnus vir. vnus magiſter. Nam quis nunq̃ q̃rit de ñũero ergo nec tñde p numeralia. Quãt⁹ q̃rit quantitatez ꝓtinuã. Cui tñdetur

magnus parvus longus latus altus profundus ¶Quot queritur quantitatē discretā. Cui respondet p numeralia cardinalia. vt duo, tres, illi. quinq. sex. septē. octo. nouē. decē. vndecim. duodecim. quatuordecim quindecim. sedecim. decē z septē. decē z octo. vl duo de viginti. decē z nouē. vl vnū de viginti. viginti. triginta. quadragīta. Sūt z alia cardinalia q ipz nūer p se suptū hēāt. vt vnitas. binari⁹. ternarius. quaternari⁹. quinari⁹. senari⁹. septenari⁹. octenari⁹. nouenari⁹. denari⁹. vndenari⁹ ꝛc. Et hec nō hñt ꝓpm qsitiuū. potest tñ de ipsis qri p quis. vt quis est iste nūer⁹. Rñde. binari⁹ ¶Quot⁹ queritur ordinē. Cui tñdet p nūeralia ordinalia. vt prim⁹. secūd⁹. terti⁹. duodecim⁹. tertiusdecim⁹. quartusdecim⁹. quintusdecim⁹. sextusdecimus. octauusdecim⁹. vl duodeuigesim⁹. nonusdesim⁹. vl vndeuigesimus. vigesimus. vigesimusprim⁹. trigesim⁹. quadragesim⁹. quinquagesimus. cētesim⁹. ducētesim⁹. millesim⁹ ¶Quotteni plis nūeri queritur de nūero in partes equales distributo. Cui tñdet. p nūeralia ptitiua. vl diuisiua. vt singuli. bini. trini. qterni. quini. seni. septeni. octeni. noueni. deni. vndeni. duodeni. ternideni. quaternideni. quindeni. senideni. denisepteni denioctoni. deninoueni. vigeni. trigeni quadrageni. quinquageni. sexageni. septuageni. octuageni nonageni. cēteni. ducenteni. milleni. Ut ¶Quotteni vadūt pueri. Rñde. bini vadūt. ꝫ est (Es geend zwen vnd zwen miteinander) Isti vadūt singuli (die geend yeder besunder) Ita habes q singuli dz. ad minus de duobus. z bini ad minus de quattuor. z ita de reliquis. Scias etiā q hec nūeralia partitiua in singulari nūero nō hēāt nūmer diuisiuū. sz cardinalē. vt septinū donū. ꝫ est septē dona. septeno gurgite. i. septē gurgitib⁹. ¶Quotennis qrit nūer ānoz. Cui tñdet p hec nōia. vniennis. biennis. triennis. quadriennis. quinquennis. sexennis. septennis. octennis. nouēnis. decēnis. vñcēnis. duodecennis. Reliqua in vsu non reputūtur. Ut quotennis es (wie vil hastu iore) Rñde. sum quinquēnis. vel sexennis ꝛc. Ab aliis descēdūt substātiua biennīū. triennīū. septēnīū. decennīū. ¶Quotupl⁹ qrit de quātitate pōderis. vel mēsure. Cui tñdet p nūeralia pōderalia. vt simplus. duplus. triplus. quadruplus. quintuplus. sextupl⁹ septuplus. octuplus. nonuplus. decuplus. centūplus ducentuplus millecuplus. Ut quottuplus est fructus agri tui (wie vil feltig ist die frucht dynes ackes) Respondetur centuplus (hundertfeltig)

Liber.II.

Quotuplex querit de multiplicatiua quãtitate. Cui rñdetur p nota multiplicatiua vt simplex duplex triplex quadruplex quintuplex sextuplex octuplex noncuplex decuplex vigecuplex trigecuplex quiquagecuplex sexagecuplex septuagecuplex cẽtuplex millecuplex Vt quotupliceꝫ vestẽ habes (Ein wie vil feechtiges gewande hastu) Rñde tripliceꝫ (ein tryfechtiges) Cuius cuiatis ꝙrit de ꝓpria vel gẽte. Cui rñdet p ꝓnomina gẽtilia nras z vras. Sicꝫ p nota significatiua patriã vl gẽtẽ, vt austrialis alsaticꝰ pãnoniꝰ tarẽtinꝰ wiennẽsis romanꝰ rauẽnas alpina ẽc, vt: cuis es tu (wes lands bistu) Rñde sũ austrialis gẽtẽ. Sũ nrãs gẽtẽ. i. de nra gẽte. vel vias gẽtes. i. de via gente Cuius ꝙrit possessionẽ. Cui rñdet p nota vel pro nomina possessiua, vt: Cuiũ est mãcipiũ (wen gehoret der knecht an) rñde Eñadriũ vel petrinũ. Et sciendũ ꝙ h ꝙsitiuũ cuiꝰ in ntõ actõ z ablatiuo singulari tñ declinatur, vt nominatiuo cuius cuia cuium Accusatiuo cuium cuiam Ablatiuo cuia.

De quesitiuis aduerbialibus

Quotiẽs aduerbiũ ꝙrit de nũero multiplicatiuo nũeroꝝ cardinaliuꝝ. Cui rñdet p aduerbia nũaralia, vt semel bis ter quater octies nonies ẽcies vndecies sexdecies deciessepties decieſocties deciesnonies vigesies vigesiessemel vigesiesbis vigesiester vigesiesquater ẽc, trigesies trigesiessemel quadragies quinquagies sexagies septuagies octagies nonagies cẽties ducẽties trecenties quadringẽtesies quingẽties sexcẽties octingẽties noningẽties millies. Et sciendũ ꝙ supradicta signa ꝙsitiua etiã capi possũt relatiue, vt ego sũ albꝰ qualis es tu. Ego sũ magnus quãtꝰ es tu. Cẽtuplo maior est ager meꝰ ꝙm socratis: quotuplus nõ est tuꝰ. Ego habeo tripliceꝫ vestẽ: quotupliceꝫ tu habes. Ego sum quinquennis quottẽnis es tu. Nos vadimꝰ bini: quottẽni vos. Ego fui secũdus quottus fuisti tu. Ego bis bibi quotiẽs tu. Sicꝫ z signa qñqz capiũt indefinite, vt nescio quãtus sis: nescio qualis sis. Sciẽdũ etiã ꝙ ista signa talis tantꝰ z tot capiũt adhuc tripliciter. Primo relatiue mediante ꝓiũctione copulatiua. vt ego sum albus z talis es tu Ego sũ magnus z tantus est plato. Habeo multos discipulos: z tot habet socrates. Secũdo capiunt reddditiue. vt ego sũ talis z tũ tus qualis z quantꝰ est petrus. Tertio capiunt indefinite qñ sequitur ꝙ vel vt. Exempluꝝ. Ego sum tantꝰ z talis vt non egeam ope

tua. Ego cupio talis esse vt felix videar. Quando ꝟ aduerbium querit de tpe. Cui ꝛ̃ndetur ꝑ aduerbia tpis. vt hodie heri cras pri die postridie ꝛc. Quo aduerbiū quesitū̃ ad locū. Cui ꝛ̃ndetur ꝑ aduerbia significantia ad locū. vt huc illuc intro foras vsq3 nusq̃ eo eodē siquo nequo alio aliquo supra infra ꝛc. Jtē ad ꝟ inter rogatū̃ etiā ꝛ̃ndet ꝑ nomina ꝓpria verbium aut villaꝝ in actō casu pro aduerbijs posita. vt. Quo vadis ꝛ̃ndeo. Eo romā. tarentū. Et si militer ꝛ̃ndetur ꝑ hec appellatiua. domū bumū rus militiā bellum.

Qua aduerbiū ꝑ locum. cui ꝛ̃ndet ꝑ aduerbia significantia per locū. vt hac illac istac ea siqua nequa aliqua quacūq3 ꝛc. Et ꝑ nomina ꝓpria verbiū in ablatiuō casu loco aduerbiorꝝ posita. Sic ꝛ̃ ꝑ hec appel latiua rure domo bumo militia bello. vt. qua vadit regina (durch welch end zücht die künigin) ꝛ̃nde. Wienna (durch wien) vel hac (do durch) Ubi aduerbiū q̃sitū̃ in loco. Cui ꝛ̃ndet ꝑ aduerbia significātia in loco. vt hic illic istic intus foris idi ibidem alibi vsq̃ nusq̃ sicubi necubi nūcubi supius inferius vbiq3 vbicunq3. Et per nomina ꝓpria verbiū in gtō casu que posita sunt prime vel secunde de clinationis singularis nūri. Si aūt essent pluralis numeri ꝑ ea ꝛ̃ndetur ad pñs q̃sitū̃ in ablatiuō Sic ꝛ̃ ꝑ gtōs. horꝝ nominū̃ hui⁹ militia domus bellum. ꝛ per dtm̃ huius nomis rus. vt. vbi fuisti. ꝛ̃nde. Wienne Hebe Venerijs Tarenti rure domi hic illic supetius ꝛc.

Unde aduerbiū q̃sitū̃ de loco. cui ꝛ̃ndet ꝑ aduerbia significātia de loco. vt hinc illinc istinc intus foris aliunde sicunde necūde ali cunde supne inferne vtrinq3 vndecūq3. Et ꝑ nomina ꝓpria verbiū in ablatiuō casu. Sic ꝛ̃ ꝑ hec appellatiua humo domo bello rure militia. vt. vnde venis. ꝛ̃nde. venio hinc. venio wienna venio rure. militia

Quorsū est aduerbiū q̃sitū̃ vsus locū. Cui ꝛ̃ndet ꝑ hec ꝛ̃ similia aduerbia. dextrorsū sinistrorsū veneras vsus wiēnā. horsū illorsū. istorsū surs̄ deorsū Quousq3 aduerbiū q̃sitū̃ vsq3 ad locū. Cui ꝛ̃ndet ꝑ hec ꝛ similia aduerbia hucusq3 illucusq3 istucusq3. vsq3 ar gētinā vsq3 wiennā. Sciendū̃ q̃ cū ad supradicta interrogatiua locorꝝ ꝑ nomina appellatiua. alia a prdictis. respōdetur. tunc de bet fieri responsio solum in accusatiuo. vel in ablatiuo. ꝛ mediāte prepositione. vt sum in vrbe. in agro. cum socrate. eo ad vrbem. ad agrum. venio ab vrbe. ab agro. transeo per vrbem per agrum. per locum istum. eo vsq3 ad agrnm. vsq3 ad socratem. vsq3 ad vrbem.

Septima regula. Uerbū ꝓsonale vult añ se habere ntm̄ ꝑ suppositō: cū quo ꝓuenire dz in nūero ⁊ ꝓsona. vt Uirgili⁹ studet. Sciendū ꝙ qñqz suppositus est agreggatū ex diuersis ꝓsonis: aut alias ex dictionib⁹ plurib⁹ neqz v̄bū pōt ꝓuenire omnib⁹ in nūero: vel ꝓsona: ⁊ nihilomin⁹ oro est ꝓgrua, iz ei⁹ ꝓgruitas saluat: vl ꝑ figurā euocationis: vel ꝓceptionis ꝓsonaꝝ: vl ꝓceptionis nūeroꝝ. De quaꝝ vt atqz natura iā dicēdū est. Euocatio est ꝓstractio in qua ꝓnomē prime vel scde ꝓsone sibi copulat nomē tertie ꝓsone tanꝯ suū substātiū respectu v̄bi ꝓsonalis qō ꝓuenit cū ꝓnomine in ꝓsona ⁊ nūero. vt ego diligēs studio. Tu pigersertis Conceptio ꝓsonaꝝ est oro in qua v̄bū plis nūeri respicit dictiones diuersaꝝ ꝓsonaꝝ copulatiue ꝓiūctas: ⁊ ꝓuenit cū dictiōe ꝓcipiente in ꝓsona: ⁊ nō ꝓcepta. vt ego ⁊ tu legim⁹. Tu ⁊ iobānes studetis. Est aūt dictio ꝓcipiēs dictio prime ꝓsone: vel dictio scde ꝓsone. Dz dictio ꝓcepta est dictio scde ꝓsone: vl dictio tertie ꝓsōe.

Cōceptio nūeroꝝ est oro in qua v̄bū plis nūeri respicit suppositā plura singularis nūeri copulatiue ꝓiūcta ⁊ discōuenit in nūero ad minus cū vno eoꝝ. vt petrus ⁊ iobānes studēt. Nota cōceptio nūeroꝝ etiā locū bz in ꝓstructione adiectiuali. vt petrus ⁊ kathari na albi laborāt. Unde vbicūqz est ꝓceptio gñeꝝ: illic ⁊ est ꝓceptio nūeroꝝ. Sic pl⁹rūqz vbi est ꝓceptio ꝓsonaꝝ ibi est ꝓceptio nūeroꝝ. Nota ꝙ ꝓpositio cū: qñqz bz vim ꝓiūctionis copulatiue: ⁊ tūc facit ꝓceptionē. vt ego cū petro currim⁹. Qñqz v̄o solū dicit quādā appositionē siue associationē ⁊ nō faci ꝓceptionē. vt ego curro cū petro. Sciendū ꝙ supradicta de ꝓceptione nūeroꝝ ⁊ ꝓsonaꝝ sp̄ referenda sūt ad ꝓiūctionē copulatiuā q̄ ꝓiūgere dz suppositā diuersaꝝ ꝓsonaꝝ: vel alteri⁹ nūeri q̄ sit v̄bū. si aūt fieret ꝓiūctio suppositoꝝ diuersaꝝ ꝓsonaꝝ ꝑ ꝓiūctionē disiūctiuā tunc v̄bū sic dz esse disiūctiuū ex eisdem personis. vt ego vel tu curro vel curris. Sciendū rursus ⁊ ꝑ regula obseruādū ꝙ v̄bū positū post suppositā diuersoꝝ nūeroꝝ incōiūctim sūpta dz rūdere in accidētib⁹ suppositō vicinio⁹i. vt hic illius arma hic curr⁹ fuit troiani hectoreq; grā achillem laudat Zeuma est oro in qua ꝓmissa ꝓstructione adiectiuali: vel suppositoriali subtungit aliud suppositū: vel substātiū respiciēs v̄bū vl adiectiuū ꝓus positū cū quo si ꝓuenit in accidētib⁹ est zeuma locutionis, Si v̄o discordat est zeuma ꝓstructionis, Ex

emplum primi, vt iohannes studet z paulus. Iohannes est albus z petrus. Exemplū secūdi. Iohānes studet z ego. Iohānes est albus z katharina Prolepsis est oro in qua p̄mittit regimē significās multitudinē aliquā. Et postea sine p̄iūgibili aliquo subiūgunt dictiones importantes partes multitudinis predicte respicientes v̄bum vel adiectiuum prius positum cū quo si queniant in accidentibus grāmaticalibus est prolepsis locutionis, vt homines studēt illi grāmaticā illi loicam. Si vero discordant est prolepsis p̄structionis, vt homines studēt ille rethoricam ille mathematicam

Etaua regla. Verba impsonalia passiue vocis ad pfectionem significationis fue non egent ante se aliquo casu.

Idem enim intelligo cū dico. Legit lectionē z ab aliquo legit lectionez. Post se v̄o volūt eū casū quē requirūt sua verba a quib⁹ descēdūt. Sz qō dī qz debēt aī se hīe casū abltm̄ cū p̄positione. curiosi magis q̄ vtiles grāmatici induxerūt. Sciēdū z p rla obseruādū q̄ncūqz lingua v̄nacula aliquid dicim⁹ p dictionē (man) tunc latine itidē p v̄bū impsonale elegātet interpretabimur (Man singt zu kirchen) dicas latine. Canit in ecclesia, nec dicas. Canunt in ecclesia (Man list) Legit, z nō dicas legūt (Wā wirt uz essen Jā comedit. nō tā comedēt (Man lütt dy glocken) Pulsat campanā (was tuot man in der schuol) Quid fit in scolis, z nō dicas quid faciunt in scolis. Mā fit vicē v̄bi impsonalis supplet. Hec de v̄bis impsonalib⁹ passiue vocis sufficiāt Sz v̄ba impsonalia actiue vocis vt varia sūt ita varios requirūt casus. de qb⁹ inseq̄tib⁹ di

Ona regla. Tria sūt v̄ba impsonalia actiue cendū est vocis q̄ aī se requirūt gtiū z post se infinitiuū. vt interest refert, z est qñ decat pertinet. vt discipuli interest obedire. Iohānis refert laborare. Excipiūt quinqz gtī pnominales scilicz mei. tui. sui. nri. z vri, quox loco regūt ablōs pnominales fēini generis derivatiue speciei, vt mea interest legere, tua interest vigilare Sciēdū q̄ hmōi orones a studiosis discipulis non sūt negligende. Quid mea interest (was get es mich an) Quid tua refert (wz get es dich an) Quid sua refert (wz get es in an) Tua mihi refert (es get dich nichs an) Quid mea interest q̄tūlibet scribas (es get mich nicht an wie vil du schribst) Et videt q̄ in his p̄dictis orōnib⁹ interest z refert capiant psonaliter. Et sciēdū q̄ interest qñqz significat

distãtiã,vt ex illo loco ad ꝓtoriũ mille passus interfũt. Item qñq̃ significat presentiã,vt interfuisti nuptijs meis Item significat differentiã. vt mltũ interest bene an male quis agat,z prudens interest a stulto,z omnib⁹ istis trib⁹ modis acceptũ est psonale.

Decima rta. Quattuordecim sũt ꝟba impsonalia,actiẽ vocis hũtia añ se dtm̃ z p⁹ se infinitm̃,vt ꝓtingit,accidit,euenit. pũenit,ꝓpetit.placet,libet,licz.expedit,liq̃t.patet,pstat.vacat.sufficit,vt mihi ꝓtingit quiescere. Et scias q̃ hec ꝟba si ntm̃ habeant añ se z dtm̃ p⁹ se psonalia fũt.vt Ego placeo ꝓceptori meo

Undecima rta. Quattuor sũt ꝟba impsonalia actiẽ vocis q̃ requirũt añ se actm̃ z p⁹ se infinitm̃ scz decet.delectat. iuuat.oportet. Et quinq̃ sũt impsonalia q̃ sibi añ se volũt actm̃ z p⁹ se gñm̃ ex vi transitionis vel infinitiuũ,vt penitet,piget,pudet,miseret,tedet,vt me miseret calamitatis hũane. Nota q̃ ex his quedã reperiũt etiã psonaliter declinata,vt decet,delectat,iuuat,piget,penitet. Nota q̃ piget,z pudet.differũt,naz pudet ad decus refert. vt me pudet hui⁹ facti (ich schem mich der tat) Sz piget ad dolorẽ animi ꝓtinet.vt me piget illius viri(mich verdrüst des mans

Duodecima regula. Uerbũ substantm̃ z ꝟbũ actm̃ in passiua voce regũt añ se z plerunq̃ post se ntm̃,vt ego sum bonus discipulus Ego vocor bernard⁹ Sibi q̃libet aliud ꝟbum post se eũ ntm̃ exigit ꝓ quẽ significatum suũ põt specificari. Et talis ntũs plerũq̃ vicem aduerbij tenet,vt idem dico curro velox z curro velociter. studeo diligens z studeo diligenter. Sunt tamen aliqua verba q̃ exigũt post se quencũq̃ ntm̃. vt fio appareo maneo,imaginor,estimor.reputor,z similia. Sciendũ etiã cũ ꝟbus substantm̃ ponit post ntõs diuersoꝝ nũeroꝝ tunc ꝓinquiori debet conformari. Unde dr in psalterio. Mandata tua meditatio mea est. Uestes quas geris sordida lana fuit. Si vo interponit nits diuersoꝝ nũeroꝝ tũc vtrilibet ꝑt ꝓformari, vt simões tui sunt meditatio mea,vl meditatio mea est simões tui. Nota q̃ infinitiꝰ ꝟbi substãtiui nũq̃ ntm̃ sz actm̃ añ se z p⁹ se requirit. vt me esse virtuosũ ẽ laudable. Sciendũ q̃ ꝟba actiua ex eo q̃ significãt passionez vltra ntm̃ requirũt ablm̃ cũ ꝓpositione,vt vocor iohãnes ab oib⁹ socijs Tu tñ cũ de nõle ꝓpo q̃tis relictis his actis ꝟbis elegãtius dices. q̃ nomẽ est tibi,Et rñde,mihi est nomẽ petr⁹,vel mihi est,n,petro

Ertiadecima regla, Ē tūs casus frequētissime regit a pte
p⁹a noīe, qūqz vo a vbo vl pticipio, qñqz ad aduerbio. Et
vt quibusdā vidit etiā a pnoīe, exēplū, Filij⁹ regis, tunica
iobānis, recordor lectōis, recordās lectōis, vbicūqz locoꝝ, tūc tpis
hec volucrū canit, Sciēdū q gtūs casus ex valde mltis causis seu
virtib⁹ exigit a nōie quas oēs abūde docet Alexāⁿ grāmatic⁹, pser
tim vero regitur a nomine t verbo substantiuo frequentissime ex
vi possessionis, vt equus regis, tunica est iobannis. Item genitiu⁹
regitur ab istis verbis a parte post, Obliuiscor, memini, memor
recordor, miserecor, t similibus ex vi vel causa transitionis. Nam
actus pdictoꝝ vboꝝ denotat transire in rē significatā p gtūm sequē
tem. Item vt dixi in regla nona gtūs etiā pstruit añ tria vba imp
sonalia interest, refert, t est. Jtē iste oīones elegāter pferūt p gtūm
quid boni affers (wz brinst guotz) Nihil boni dico (ich sag nichs
guotz) quātū honoris nactus es ex officio tuo (wz haſtu vß dym
amp erlangt) quātū pecunie ex acquisitiuisti (wie vil haſtu geltz zu
wegen bracht) Tu nulli⁹ es momenti (du bist nichs wert.

Uartadecima regula. Quasi oīe verbum natū est rege
re p⁹ se dtūm casū ex vi acquisitionis vel vtilitatis. vt cū di
co lego tibi intelligo me legere ad vtilitatē tuā. Sic⁹ da
tiuus regitur a quibusdā nominib⁹ vt sil's sum iobāni, sum vicinus
petro. Sciendū q multū interest dicere peto tibi t peto te. Cōsulo
tibi t ꝓsulo te. Nā peto tibi t ꝓsulo tibi intelligo ad vtilitatē tuā.
hoc est (Jch bit für dich, ich rat dir (Ged'peto te t consulo te in
telligo actum petendi vel consulendi trāsire in te, hoc est (Jch bit
dich, ich frag dich ratz) Sic⁹ ex vsu dicimus. Supplico tibi volen
tes intelligere actum supplicandi transire in te, t sic tibi regitur ex
vi trāsitōis. Vel supplicatiōnē fieri, ad vtilitatē tuā t sic tibi regit
ex vi acquisitōis. Et sic patz q dātūs etiā regit ex vi trāsitōis. Sic⁹
ablūs regit ex vi trāsitōis a vbo vt vescor pane, fungor honore.

Uindecima regula. Quanq̄ genitiuus datiuus t ablūs
casus quandoqz regantur a verbo ex vi trāsitōis tñ actūs
tanq̄ proprius casus vbi transitiui frequentissime a verbo
transitiuo regit ex vi transitionis, vt amo deum, lego librum. Pro
ulius regule intellectu sciendum q oīe verbum cuiuscūqz sit gen
ti. vel est transitiū qđ t actiuū dr, vel absolutum qđ t neutrum dr.

Transitiua siue actiua sūt ola verba cuiuscūqz sint gñis que mox cū dicūt ad pfectionē sui sensus requirūt obliquū in quē act⁹ eoꝝ trāseat, vt amo, lego, curro, ceno, prēdeo loquor. Et hec transitiua duplicia sūt, nā quedā sūt sic trāsitiua q̄ eoꝝ actus intelligī posse trāsire in hominē. z hec regūt post se quēcunqz actū vl obliquū ex vi trāsitionis. Et si talia vba desinūt in o pñt accipe r sup o z face re ex se passiua. Alia sūt trasitiua quoꝝ act⁹ nō apte intelligīt trāsi re in hominē. z hmōi vba solū eū actū regūt ex vi trāsitionis circa quē act⁹ taliū vboꝝ vsaī, vt loquor solū eū regit actū circa quē vsaī act⁹ loqndi. Sīc prādeo solū eū regit actū circa quē vsaī act⁹ prā dendi. z ita intellige de reliquis. Et si talia vba desinūt in o non pñt accipe r sup o, vez quidē declināī in tertijs psonis singlarib⁹ z pluralib⁹ more passiuoꝝ z eoꝝdē pstructionē suāt. vt cāpana pul sat a petro, via currit a iobāne, vie curruī a cursoribꝫ. Hymni cāt̄ a scolaribꝫ, terra arat a colonis, olus comedit a nobis, vina bibūt a potatoribꝫ. Qz vba absoluta vel neutra sūt illa q̄ ad pplēdā sen tentiā suā nō egēt dictis casib⁹ ex vi trāsitionis, sz p se plata plenā sentēriā mōstrāt. q̄uis veteres dis vbis qñqz p trāsūptionē figura te actū iūxerūt, vt Virgili⁹. Formosū pastor coridō ardebat alexim, p amabat alexim. Et si hmōi absoluta vba desināt in o ñ pñt accipe r sup o neqz declināt in tertijs psonis more passiuoꝝ, vt tu deo, caleo, viuo, spiro, egroto, ferueo. Ex dis dictis sequit q̄ vba de ponētalia sūt actiua, sequoꝝ, pplectoꝝ, loquoꝝ. Quedā deponētalia sūt neutra. vt morioꝝ, letoꝝ, laboꝝ, vacinoꝝ. Et quedā deponentalia sūt passiua vel passiuā bñtia significatōez z pstructionē. vt nascoꝝ a te, orioꝝ a te. Scdo sequit ex bis q̄ refert dicere h vbū est actiuuz, h vbū est actiui gñis. Sīc h vbū est passiuū. z h vbū est passiui ge neris. Sīc h vbū est neutrū z neutri gñis. Nā vbū esse actiuū vel passiuū vel neutrū pfidetaī iuxta significationē. Qz vbū esse actiui vel passiui vel neutri gñis attēdit penes termitationē h tñ aliqñ p miscet vicz actiuū p actiuo gñe ponēdo, aut eō ꝛc. vñ illa vba me tuo, timeo. z silia fūt actiui gñis z tñ pcāt passionē. Sciendum q̄ actūs qñqz etiā regīt a nōie adiectiuo sz figurate p synecdochē. vt nuda genu, alb⁹ facie. Itē a vbis absolutis, vt albeo pedes, doleo caput, frigeo man⁹. Itē a verbis passiuis, vt trūcat caput, eruit oc culos. Itē a nōib⁹ gentilib⁹, vt vestras gentē australis gentē. Ast

g'lius. Affra gen⁹ tota testante figura. Singularem vero de hmõi orationibus facere regulã operis est manis. cũ hmõi orationes raro ab oratorib⁹ sz magis a poetis frequẽtãr tãq; pl⁹ carmiã q; ozonẽ solutã ornãtes. in ẽ itaqz eoz autoritatib⁹ inherendum censeo.

Extadecia regla. Dis infinitiu⁹ vult añ se hre obliquũ. z p⁹ se cũ casũ quẽ regit suũ vbũ a quo descẽdit. Itaqz si infinitiu⁹ est vbi psonalis actiue vel passiue vocis añ se vult actm. vt me incũbere lris ẽ bonũ me amari a discipło est pmẽdãdũ Si vero est infinitiu⁹ verbi impsonalis actiue vocis vult ante se casuz sui vbi impsonalis. z p⁹ aliũ infinitm. vel casũ quẽ vult suuz vbũ p⁹ se si saltẽ reqrit aliquẽ Exẽplũ Gaudeo tibi accidisse erudiri. Moleo te nõ penitere vicioz. Si vo fuerit infinitiu⁹ vbi ipsonalis passiue vocis si añ se casũ bz is oz esse ablũs cũ ppositõe a l' ab vt a petro legi lectiõez est bonũ. De gerũdioz pstructiõe.

Sciẽdũ vt quidã volũt oia q; supdicta sũt de infinitiuis intelligi debere etiã de gerũdijs ꝓpter qõ z infinitiuos secũdarios appellant. sz nõ obstãtib⁹ dis dictis adhuc repetio gerũdia z pstructionẽ z significatõez mltũ variare. nã gerũdia in di terminata frequẽter añ se volũt hre hãc dictõez cã vlsile. z p⁹ se casũ sui vbi. vt vento eã colẽdi agrũ. vento cã studẽdi grãmaticã. Eadẽ quoqz gerundia in di tãq; adiectiua pstruũt cũ nois⁹ substãtiuis. vt tenet me occupatio iuris dicẽdi. vbi dicẽdi significat administrationẽ rei. ẽ est occupatio tenet me in iure dicẽdo sine ꝑsideratione ipis futuri alioqũin esset pticipiũ. Itẽ pstruũt quoqz hec gerũdia cũ dictõe mod⁹ vl' silꝫ et iste est mod⁹ instruẽdi rudes. Sz gerũdia in do qñqz añ se bñt ppositiõez in vl' de. qñqz nihil bñt añ se. qñqz pstruũt cũ vbo vt infinitiu⁹ sz p⁹ se bñt casũ sui vbi. vt legẽdo sũ bon⁹. Indisputando sũ pmpt⁹. cutrẽdo loquor. Audiẽdo ꝑceptorẽ ero doctior. Sz gerũdia in dũ qñqz pstruñt cñ inter. qñqz cum vbis substantiuis sine ppositiõe. vl' cũ alijs vbis importãtib⁹ motum ad locũ mediãte ppositõe. ad Exẽplũ. vado ad dicẽdũ. legẽdũ est Intercenãdũ iobãnes venit ad me. ẽ est dũ cenarẽ. Hoc etiã p regla notandũ est q; cũ lingua vnacula dicim⁹ (Wan sol) latine apte dicim⁹ p gerũdiũ in dũ cũ vbo substantiuo. vt (man sol essen) Comedẽdũ est (Wan sol lernen) Incũbẽdũ est lris. (Wan sol schlaffen) Dormiẽdũ est. Sciendum est q; gerũdia que a vbis actiui generis z neutri gñis

cationē queniunt,vt hodie facio,heri feci,cras faciam,nunc intelligo,antea intelleri,Si quoqz vtinā z oſy aduerbia optādi ſolū optatiuo ꝓiungūtur,Similiter ne/ aduerbium prohibitiuū indicatiuo nūq̄ iungitur,nō eñ dicim⁹,ne facies,ſz alīs modis omnibus inuenit pōt,vt ne fac,ne dixi opus eſt,vtinā ne ſuaderē iohanni,ne dicā dolo, Neceſſe aduerbiū ſemp verbo ſubſtantiuo eget,n eqz alteri adiungi ꝓſueuit,ſuū ſinonimū neceſſario ſine diſcretiōe cuiqz vbo iungit,Quedā aduerbia etiā caſus quoſdā vicz ntīm gtīm dtīm actīm z vocīm regūt,De ntō,vt ecce dñs,De gtō vt vbicūqz terrarū nullo ꝓ locoꝝ/nullibi gētiū,tūc tpis,De dtō laboro diſſimilr petro vado obuiā regi,De actō,vt ecce perceptorem, De vcō,vt o petre, Ymo ꝓbabile eſt vcīm nūq̄ a vbo/ſz ſp ad aduerbio vocādi expreſſe ſine vl implicite regi,Aduertēdū/z in mēoriā reducēdum id qō in ſexta rla dictū eſt/qō ꝓ a nōia villarū vl ciuitatū/ſi ſint ꝓme vl ſcōe declinatōis/z ſingularis nūeri in gtō quidē caſu accipiūt ꝓ aduerbijs in loco ſignificātib⁹,vt rome ſū,tarēti ſū, In actō vo caſu cuiuſcūqz ſint declinatōis/vl nūeri ponūt ꝓ aduerbijs ad locū,vt eo romā,vado venetias,Sz in ablto caſu(ſi ſint ꝓme vl ſcōe declinatōis/z ſingularis nūeri)ponūt ꝓ aduerbijs de loco vl ꝓ locuz, vt roma exeo,trāſeo wiēna,i,ꝓ wiēnā,Si aūt ſint tertie declinatōis l plis nūeri tm tūc ponūt ꝓ aduerbijs tā in loco q̄ de loco vl ꝓ locū vt kartagine venio,kartagine ſū,kartagine trāſeo,i,ꝓ kartaginem trāſeo,athenis ſū,athenis tranſeo,athenis venio, Inueniūtur que dā appellatiua ſm iā dictū modū ꝓ aduerbijs poni videlz illa rus militia,dom⁹,bum⁹,bellū,Rus tū nō in gtō ſz dtō videt poni ꝓ aduerbio in loco,vt ruri ſum dicimus/nō ruris ſum Ita quoqz veſperi ꝓ aduerbio ponitur,Vñ Therentius ſic dicit,Quē ne ego heri vidi ad vos afferri veſperi,Sz ſūt grāmatici tanīozes dicētes ꝓdicta nōia nō eſſe aduerbia/nec eoꝝ loco ſubſtituiſſe,ſz eſſe nōia carētia dictiōe a qua debeāt regi b⁹ ſñie fuit alexāder gall⁹/vt in ſe cūda ꝑte ſui doctrinalis videre licet, Interiectiōes quoqz caſus regūt z ꝑſertim dtīm z actīm,vt heu mihi,ve miſeris,o virū acerrimū o diē letū z iocundū,heu me miſeꝝ,ꝓh deū atz hoīm fidē, O diuerſas hz ſcatōes, Nā ē aduerbiū vocādi,vt o petre, Eſt etiā aduerbiū optādi,vt aſſis o tādē, Eſt z interiectiō indignādi,vt o mores inepti, Eſt quoqz interiectio admirationis,vt o qualis faciem,

Decima rta, Tringinta sūt prepositiones actō ꝛ quinde cim ablō.ꝛ quattuor vtriqꝫ casui seruientes.q̄ ꝛ fere oēs suis casualib⁹ ꝓponūt. Nota q̄ ex his ꝓpositionib⁹ q̄daꝫ sepe suis casualib⁹ ꝓferūt.ꝛ statim aduerbia fiūt. vt clam.palam. contra.circum.pone.ante.aduersum.in.intra.ꝛc. vt Virgili⁹ Ꝓpone subit cōiunx.i.iuxta sequitur ꝓiūx.facio hanc rem clam. vñ ꝛ clā culū diminutiū descendit.ex quo sine dubio clam aduerbiū oñdit. cū h nulla alia ꝓpositio faciat. Et de reliquis exēpla inuenies que hic breuitatis gr̄a relinqno. Sciendū ꝓpositōes dici a ꝓponēdo q̄ casualib⁹ suis ꝓponunt.vt in ꝓpositōe pōes sint ptes ꝓponentes Vel ex versus ꝛ ten⁹ magis postponi suis casualib⁹ ꝓsueuerūt. vt ro mā versus.pube ten⁹.mente tenus. Sīt in illis ꝓnoibus me.te.se nobis.ꝛ vobis. ꝓpositio p anastrophā postponit.vt mecū.tecū. se cū.nobiscū.vobiscū.ꝛ facit accētū cadere sup vltimā syllabā dictōis pōris cui postponit vñ encletice vice fungit. Vtꝫ dicta ꝓpositio cū suo casuali vnā dictōez ꝓstituēs trānsit in aduerbiū.sicut ꝛ ille dicti ones hacten⁹.quaten⁹. eaten⁹.aduerbia sunt vel ꝓiunctōes q̄ olim separate ꝓpositōz cū suo casuali oñdebāt Ald ꝛ apud drūt.nam ad vult ozōez in qua denotat mot⁹ ad locū Apud vo motū in loco vel quietē denotat.vt vado ad scolas.sū apd̄ ꝓceptorē. Cis ꝛ citra idē significant.ſz cis magis ꝓsueuit iūgi actō significanti ꝑm fiūi num vel mōtium. Circa vero reliquis.vt cis rhenū (ber dißyt des rynes) Cis alpes. Apud. iuxta.circa.circiter.pone.ꝑe.penes.ꝛ se cus.quasi ꝓueniūt in significatōe. Circiter tm̄ ꝑte solū ad tēp⁹ pti net.vt circiter viginti annos (by ꝫ weintzig iozen) Circiter kalꝺas ianuarias (by dem ersten tag des genners) Sīt a.ab.abs.e.ꝛ ex. eandē vim significatōis hñt. Pridie aduerbiū qñqꝫ (more ꝓpositi tōis) actō iungit. vt pdie kłdas.pridie nonas.pdie idus. Quattu oz sūt ꝓpositōes q̄ p varia significatōe mō actō mō ablō iūgūtur vt in.sub.sup.ꝛ subter. Jn vo qñ significat ad locū vł ꝓtra vł ponitur p ad actō adiūgit vt in vrbē vado.loquor in adulter. Virgili⁹ impulit in latus.i.ad latus. Qñ vo in loco significat ablō iungit vt sū in vrbe.in ciuitate studeo. Sub quoqꝫ qñ hꝫ significatōez ad locū.vel ponit pp.vel añ actō iungit.vt Virgi.potestqꝫ sub ipsos nitūtur gradibus. h est añ ipsos potes. Jō.sub nocte cura recursat .i.p nocte. Qñ vo in loco significat ablō ꝓponit vt Virgi. Jbāt

pio:⁊ affricanus fluuius. wiennensis ciuis:wiennensis ager. sūt ⁊ in hac significatōe possessiuoꝝ nōia ad materiā ptinētia. vt plūbeꝰ. aureꝰ. argēteꝰ. ligneꝰ. lapideꝰ. quercīneꝰ. colurneꝰ. iligneꝰ. abiegneꝰ ficulneꝰ. Itē nōia significātia imitatores philosophoꝝ. vt platonicꝰ aristotelicꝰ. peripateticꝰ. achademicꝰ. pytagoricꝰ: vl pytagoreꝰ. Itē nōia ptinētia ad officia. vt tabellariꝰ. mercenariꝰ. cerarius. sagittarius. tabernarius. hostiarius. argentarius. erarius. Item nomina ptinētia ad dignitates. vt pfectoriꝰ. qstoriꝰ. cēsoriꝰ. ⁊ ita intellige ō infinitis alijs:q̄ oīa possessiuā significatiōez habere pñt. atqz elegantius p ea loquentur q̄ p gtiā ⁊ sua primitiua. vt elegāteꝰ dices wiennenſ ager q̄ ager wiennensiū. apulus equus:q̄ equus apule. hūgaricuſ bos:q̄ bos hūgarie. regia dignitas:q̄ dignitas regie.

Uoniam in regula quindecima de verbis disserere incepimus:que vt varia sunt:ita ad perfectionem sensus varijs cum casibus constructiones sortiuntur. quas ordine explicabimus:incipientes a verbis actiui generis:que in septem ordines distribuamus. Sciendum autem q̄ in his ordinibus verboꝝ de casu ante verbum pstructo nihil dicimus:tanq̄ notū relinquentes ex regula septima. Omne verbū personale aīi se poscere ntiī.

Primuſitaqz ordo verboꝝ actiui generis est eoꝝ que ad pfectōz sensus solo actō post se locato sūt ptenta. vt amo iohannē. lego librum. De hoc ordine sūt omnia verba subscripta:⁊ eis similia

Amo Compleo Duco Diligo Absoluo. Doueo Finio Cōmoueo Exaudio Torqueo Uerto Fastidio Occido Conuerto Tāgo Interficio Laudo Colo Interimo Uitupero Fero Neco Vulnero Uideo Trucido Sautio Verbero Obtrunco Fugio Ledo Terreo Fugo Percutio Facio Expello Aspicio Algo Repello respicio Patefacio Compello Despicio Nabilifacio Logo Contemno Floccifacio Uinco Sperno Nihilipendo Supo Desidero Floccipendo Alugeo Cupio Perdo Diuuo Opto Admitto Diminuo Appeto Quero Extenuo Nosco Inquiro Iacio Cognosco Exquiro Proficio Agnosco Uestigio Deficio Expecto Inuenio Precipio Fallo Reperio Mergo Decipio Comperio Submergo Capio Inuestigo Recreo Sumo Acquiro Faueo Intelligo Lucrifacio Mordeo Consulo Pareo Paro Uaco Signo Apparo Appello Genero Extollo Nomino Pono Permo

Rogo Libero recipio Suscipio Suberno Administro Perficio Adiuuo Diligo Amo ⁊ Colo dñt. Diligim⁹ eñ leuiter. amamus vehemẽter. colim⁹ cũ veneratõe Fero qñqz ꝑcat ꝓtare. dicere. optare. vt ferr anim⁹. i. optat anim⁹. ꝓducere. vt arbor fert bonos fruct⁹. ⁊ pati. vt ferre nõ possũ tuã malitiã. Cõsulo cũ actõ ꝑcat ꝑsiliũ petere. vt ꝑsulo iurisperitos (ich frag die gelerten in den rechten) Hz cũ dtõ qñqz ꝑcat dare ꝑsiliũ. vt ꝑsulũt tibi iurisperiti qñqz ꝑcat iuuare ⁊ ꝑsidiuz ferre. vt ꝑsule bonori tuo. ꝑsule calamitati hoim. Iñ ꝑsultor: qui ab alio ꝑsiliũ q̃rit: ⁊ etiã qui ꝑsulit. vt est in ꝓuerbio malũ ꝑsiliũ ꝑsultori pessimũ Occido penultima longa est gñis actiui: ⁊ ꝑcat interficere. Et est ꝓpositũ ad od ⁊ cedo. sz qñ hz penultimã breuẽ tũc est neutr ⁊ absolutũ: ⁊ ꝑcat mori. Quãuis dicat etiã de sole ꝙ occidat: cũ a ꝓspectu nr̃o ꝑ interpositionem terre aufferr. Et dr occasus solis quasi sit mors. Ita etiaz potest dici: ortꝰ hominis ⁊ occasus bõis: sicut ortꝰ solis: ⁊ occasus solis.

Perdo qñ hz actiũ nõ significatẽ rẽ q̃ est aial: idẽ est ꝙ amitto. vt pdo pecuniã. Hz qñ hz actiũ ꝑcatẽ aial: itez ꝑcat amittere. vt ꝑ didi patrẽ: ⁊ etiã ꝑcat destruere. vt pdã inimicos meos. i. destruaz

Cogere significat aliqñ ꝓpellere: aliqñ ꝓiungere: ⁊ coadunare (zu samen thun) vt coge pec⁹. coge capellas: ꝟ est coaduna. Superare aliqñ ꝑcat vincere: ⁊ sic est actiuũ. aliquando est neutrum: ⁊ significat superesse. vt mihi supant pecunie id est supersunt

Erba actiua secũdi ordinis sũt q̃ exigũt post se actiũ cum gtõ vl' ablõ. vt impleuisti domũ tritico. ⁊ ꝓsulo te remedij Emo Cõparo Vendo Venũdo Reuẽdo Estimo Redimo Culpo arguo Reꝓbẽdo Accuso Incuso Increpo Dãno Cõdẽpno Punio Mulcto Impleo Euacuo castigo Inter accusare ⁊ incusare hec est dr̃a. qz incusam⁹ maiores: accusam⁹ pares atqz minores. Et ista duo ꝟba ꝓnt dre gñ dtiũ ablciũ cũ cozaz vel actiũ cũ apud vel añ. vt petrus accusat iodãnẽ supbie cozaz ꝓe suo: vel apud ꝓez: vel añ ꝓem suũ. Nota in ꝟbis significantibus emptionẽ vel venditionẽ. Dicto significas preciũ ponaz in ablõ vt equũ emi decẽ ducatis. vel emi equũ magno precio Nota hec adiectiua. Tanu. Quãti. ⁊ sua ꝓposita: vt tãtidẽ. quãtiuis. quãticũqz. ꝙtilibet. Et ille dictiões Pluris ⁊ minoris: cũ sine substãtio sũt: sꝑ ponũt in gtõ cũ illis ꝟbis emo. vẽdo. estimo. redimo. lucror.

pduco loco, z alijs hmõi, vt q̃ti emisti hanc rem (wie tü wer bastu das kouffst) q̃ti vẽdidisti libꝛũ tuũ. Si sũt addant eis substãtiua tũc pferũt in ablt̃o, vt quãto pcio emisti, ñ curo q̃touis pcio emas

Erba actiua tertij ordinis exigunt post se actũ z dtũ, vt trado te studijs philosophie, Trado Dedo Do tri, duo Prebeo Impendo Prepono Antepono Profero Premitto Dico dicas Dico dicis Subiugo Subigo Subijcio Subdo Suppono Mitto Destino Lego as, Precipio Muncio Renũcio Interdico Prohibeo Veto Cõmendo Cõfero Cõparo Prodo Indico as Declaro Demõstro Manifesto Ostendo ex plico enucleo Dilucido Aperio Cõmodo Oppono Obijcio Pre dico is Prenũcio Edico is Indico is Jubeo Cõpero Mutuo Reddo Restituo pmitto Spõdeo Addico is Accomodo Dono

Legare significat mittere, inde Legati, i, oratores dicunt quia mittuntur Itẽ legare est testamẽto relinquere, Vñ dicunt legata, i, testamẽto relicta, Cõmendare cũ dꝫ post se actũ significat lau dare, vt pmẽdauí te in senatu, i, laudaui, sꝫ cũ dꝫ etiã dtũ post se si gnificat tradere fidei, vt pmendo me tibi, z pmendo tibi pecuniã, i, trado tue fidei pecuniã Cõmodo z mutuo dtũ, nã pmoda, mus q̃ eadẽ restituunt, vt libꝛos vestes, vasa, z sic̃a, Mutuamur q̃ nõ reddunt eadẽ, Et psistũt in põdere, nũero, z mẽsura, vt pecu, nia, oleũ, triticũ, z sic̃a, Vñ dꝫ mutuũ quasi meũ tuũ, eo q̃ ex meo fiat tuũ Reddo fcat tria, nã vt est vbũ hꝰ ordinis fcat restitue re, vt reddo tibi pecuniaꝫ, Significat assignare, vt reddo tibi trãs q̃s cicero mihi ad te dedit, Significat facere z tũc dꝫ duos pꝰ se actõs, vt reddã te doctũ, i, faciã te doctũ, Dono imptior augeo pduplico accumulo z sic̃a pñt esse huiꝰ ordinis aut esse quinti ordi nis q̃ habeãt pꝰ se actũ cũ ablt̃o, vl actũ cũ dt̃o, vt dono tibi liber tatẽ, vl dono te libertate, Impartior tibi res meas, vel imptior te rebꝰ meis, Augeo tibi fortunas, vl augeo te fortunis, Cõduplico ac accumulo tibi diuitias, vl pduplico z accumulo te diuitijs, Itẽ illa vba Rescribo z mitto iũguntur tã dt̃o q̃ actõ cũ prepositione ad, vt rescribo tibi z rescribo ad te, Mitto tibi, z mitto ad te

Erba actiua quarti ordinis sũt q̃ volũt pꝰ se duos actõs Hec sũt verba q̃ alias vocamus vehemẽtissime trãsitõis et ego doceo te artem grãmaticam Doceo Flagito po

sco Rogo Calcio Vestio Cingo Moneo Postulo Peto Induo Celo Interrogo Exuo Orare z exorare dr̃nt. nam orare est precari, Exorare est impetrare Celo p eodem significato quattuor modis pstruitur cum casib⁹, vt sic Celo te hāc tem. Celo te hac re z celo te de hac re Itē ill̃a verba Cingo Calcio Exuo Vestio Induo, loco scōi actī pñt hr̃e post se abltm̃, vt induo te vestem, vl induo te veste. Accingo me gladiū vel gladio, calcio me coturno, vel coturnum Item Peto z postulo plerumqz oblatiuum habēt cum prepositione a vel ab, vt ego peto, vel postulo hoc a te

Erba actiua quinti ordinis valūt post se actm̃ cum abltō sine ꝓpositōe, vt pasce te liberalib⁹ studijs. Et ille abltūs plerūqz instrumentū significat Spolio Premo Impleo Priuo Exonero Imbuo Muero Alieno Euacuo Aggrauo Leuo Inficio Fartio Nutrio Maculo Pasco Videō Orno Lacto Tego Cibo Audio Exorno Minu Cooperio Educo Sentio Allo Inquino Impartior Tango Lactere z Lactare dr̃nt Nā lestare est lacte nutrire vt matres lactant pueros. Lactere vō est lac sugere vt infantes lactent. i. lac sugeunt. Nam impartior varios post se exigit casus, z varios casuū facit pstructōes, nā dicimus imptior tibi bona mea, z imptior te bonis meis. nā reperit in actiua significatiōe Itē illa septē vba Onero Exonero Spargo Fungo Figo Sterno Leuo etiā pstruunt cū dtō, vt onero te labore, vel onero tibi labores Figo terrā hasta, z figo hastam terre Fūdo tibi aquā, z fundo te aqua. Leuo te onere, z leuo tibi h̄ on⁹

Erba actiua sexti ordinis exigūt p⁹ se actm̃ cū abltō me diāte prepositione a vel ab. vt audiui hoc a preceptore z questiui h̄ abs te. Nota q audio z osculto iūguntur etiaz dtō z tunc significāt obedire. vt Ausculto tibi (Ich volg dir) Audio Ausculto Alieno Auerto Amoueo Remoueo Abigo Intelligo Diuido separo Accipio Recipio Quero Eripio Erba actiua septimi ordinis sunt que exigūt post se dtm̃ sine alio obliquo ex quib⁹ potius neutra videntur, vt inuideo tibi. Inuideo Recipio Audio Ausculto Imperio Benedico, Maledico, timeo, metuo, interdico, officio, supplico Erba passiua añ se exigūt ntm̃, p⁹ se vō volūt illū casuz in abltō mediāte ꝓpositiōe a vel ab q̄z sua actiua regūt ex vi

trāsitōis,reliquos ꝟo casus hñt vt eox actiua, vt ego amo deū ego amor a deo,doceo te artē grāmaticā,doceor a te artē grāmaticam.

De varia ꝟborꝫ neutrī gñis ꝓstructōe diuisa in septē ordines.

Erbū neutꝫ primi ordinis est sum cū suis ꝓpositis qō copulat aīi se ꝛ post se siles casus,vt ego sū fortis. Cōstruit etiā cū gtō.vt hic liber est georgū.ꝛ cū dtō,vt est mihi pr̄. Et cū abltō,vt ego sum magno animo. Et duob⁹ dtis,vt sum tibi cure,sum tibi impedimēto. Et cum abltō mediāte prepositione.vt Sum in foro,Sū sub tecto Cōposita aūt a sum frequēter iungunt dtō,vt Interſū lectioni,Illi mest virt⁹. Multa mihi desūt Sū Interſū Obſū Prosū Perſū Adſū Absū Desū Insū subſū

Erba neutra scōi ordinis exigūt post se abltm̄ sine prepositiōe.ꝛ sūt fere oia ꝟba adūtātie aūt defect⁹.vt petr⁹ abū dat diuitijs. Egeo Indigeo Careo Abūdo Affluo Exubero Satago Memini Egeo Indigeo ꝛ Satago etiā iūgunt gtō,vt Tberēti⁹.hic satagit rex suax.i.animus est ꝛ curiosus rex suax. Memini qñ ꝟcat recordari iūgit gtō vl actō.vt Nō memini bonus rei vel bāc rē. Cū aūt ꝟcat mētionē facere tūc iūgit abltō sz cuz ꝓpositōe de.vl interdū gtō.vt Prisciān⁹ nō meminit de hac re vel b⁹ rei ꝟ est mētionē nō facit Deficio etiā est neutꝫ hui⁹ ordinis vt ego deficio pecunia.pōt etiā hr̄e dtm̄. vt pecunia deficit mihi.ꝛ pōt esse actm̄ pmi ordinis.vt inopē deficiant oēs amici.i.deserunt.

Erba neutra tertij ordinis volunt post se hr̄e dtm̄.vt ego indulgeo amori.Seruio,inseruio.faueo,aspiro.bñfacio, derogo,detrabo.studeo,hereo,inhero,adhero,obuio,occurro,succurro,subuenio.pulcheo.placeo,indulgeo,pareo.obedio, obtēpero,annuo,abnuo,soluo.caueo,obsto.repugno,cedo,cōsulo, debeo,satisfacio,incūbo,vaco,sapio.displiceo.acquiesco,proficio, parco. Hereo significat duo. Uno mō significat adherere (anhengen)vt hereo parieti. Aliqñ significat dubitare.ꝛ tūc est absolutū a quo fit desito Caueo ꝓstruit cū dtō abltō ꝛ actō.vt Caue tibi.caue ab illo,ꝛ caue illū. Itē elegās ꝛ ornata est illa oratio,caue ne cadas.ꝛ est eadē significatio cū negatōe.nā caue cadas ꝛ caue ne cadas idē significāt. Cōsulo debeo ꝛ sapio etiam pñt esse actiua ꝛ regere actm̄.vt debeo tibi talentū,ꝛ psulo comodum tuum ꝛ sapit mel.tñ hec vltima ꝓstructio figurata est.nox sapit mel,i.bz

sapore melliſ, ſicut etiã in alijs vbis, vt ille viuit bachanalia. i, vi-
uendo exercet bachanalia, z epla redolet antiquitatẽ. i, repreſentat
antiquitatẽ ꝛc. Vaco cũ bcat opã dare tegit dñm, vt vaco lris, ſz
cũ tangit adlõ bcat carere. vt vaco curis. i careo curis. Interdum
ponit abſolute ſine caſu ſequẽte, z tunc bcat ſupfluũ eſſe. vt iſti vſus
vacant. i. ſupflui ſunt. Interdũ etiã ſignificat comodũ eſſe vel ociũ
eſſe, vt ſi vacat noſtros audire labores. i. ſi comodũ aut ociũ eſt.

Erba neutra quarti ordinis (q̃ z tranſitiua dicunt) exigunt
p̃ſe actñ. Et hñt paſſiuũ in tertijs pſonis in vtroq; nũe
ro. de quib⁹ dixim⁹ in regla quindecima. vt Sero agtum
z aget ſerit z agri ſerũtur a villano Aro. ſero. plãto. edo. coquo.
Miſceo. puto. digero. mingo. Neo. voluo. implico. colo. inſero. pe
ro. comedo. decoquo. frango Meto. ſorbeo. ſuo. Glomero. euoluo
Impedio. ſemino. ptero. bibo. ceno. explico. ſcindo. repaſtino. ab-
ſorbeo. Diſſuo. texo. inuerto. tero. findo. diuido. incido. ſeco. Am
puto. Edifico. molo. pinſo. cũtundo. pingo. teredo. pforo. vello. cõ
dio. vindemio. nauigo. Pitiſſo. pregusto. tritura. ventilo. Palſo.

Sero ſeui. ſatũ. i. ſemino. qñ tñ in ſupino bz ſertũ tũc ſignificat
plãtare. vt colon⁹ ſerit arbores. Significat etiã ordinare a quo de
ſcendit ſeries. i. ordo. Significat interdũ inſerere z p ordinẽ miſce
re z intexere. vñ dr ſertũ Cõſerẽ etiã bcat ſimul ſeminare z planta
re. Et nota q̃ poſſum⁹ dicere indifferẽter. Seui tritico ũ in agro. z
ſeui agrũ tritico. cõſeui ortos arboribꝰ. z pſeui arbores in orto In
ſeui malũ romuſculo piri. z inſeui ramuſculũ piri in malũ. Putare
ꝓpe ẽ ſecare q̃ ſupflua ſũt. vt putam⁹ vites. hinc fit ãputare. i. reſeca
re. Et ꝓterea dicim⁹ putare. i. cogitare. qz cogitando quaſi reſeca
mus que ſupflua ſũt. z qđ melius ſit in mente ꝓcipimus Pitiſſa
re bcat parce vinũ guſtare. quaſi temptandi gratia. Sũt alia vba
huius ordinis que rato in primis z ſcõis perſonis in vſu ſũt. In
tertijs verõ perſonis frequẽter proferũtur. z ſũt illa. Pluo. ningo
tono. cozuſco. fulmino. grãdino. In illis emñ verbis que z exẽpte ac
tionis nomiñatur p ſuppoſito ſubaudit deus vel natura. vt hodie
pluit. i. deus vel natura pluit. deus pluit hodie magnos imbres. ꝛc.

Eerba neutra quinti ordinis volũt poſt ſe bre abitñ vel
actñ mediante prepoſitione ob vel ꝓter. vt caleo igni. vl
ego ob ignẽ vel ꝓter ignẽ. Caleo. Tepeo. ſtupeo. Fri-

miserarís significat flere ⁊ lamẽtari ⁊ iungitur accusatiuo. vt ¶Virgilius. Ignaros vie mecum miseratus egrestes.

Verba deponentia secũdi ordinis que acquisitiua dicũt exigũt p⁹ se dtm̃. vt ego auxilior tibi Auxilior Adminiculor Opitulor Suffragor. Iniurior Emulor. Blandior Minor Minitor Adulor Assentor Medeor Aduersor Obsequor moderor Feneror Gratulor Cõgratulor Insidior Dominor Inuitor Assentior Medicor eris. huiꝰ ordinis est. ⁊ sicut medeor iũgit qñq; actõ. vt medicatꝰ sum tibi ⁊ medicatꝰ sũ te. ⁊ inuenio medico medicas. Virgliꝰ Semina vidi equidẽ miltos medicare serẽtes Moderor etiã inuenit iũgi actõ vt Therẽtiꝰ Qui ex sua libidine moderãt nos Minor ⁊ minitor bñt p⁹ se dtm̃ ⁊ qñq; cũ b actm̃. vt tu minaris mihi mortẽ Iniurior vbũ est cuiꝰ significatũ multis modis potest exprimi. vt tu es mihi ꝓriꝰ Tu infers mihi iniuriã. Tu nõ est mihi equus. Tu mihi iniuriã facis. Tu afficis me iniuria Emulari est inuidere. ⁊ etiã sequi vel imitari. vt emulor platonẽ. vñ emuli dicũtur nõ solũ inuidi sz etiã imitatores.

Verba deponentia tertiũ ordinis que ⁊ transitiua dicuntur regũt post se actm̃ ex vi trãsitõis. vt ego sequor petrũ. Sequor. psequor. insequor. furor. predor. populor. opinor. arbitror. reor. psequor. aggredior. adorior. operior. inuitor. emulor. nitor. conor. dignor. pcõtor. fateor. assequor operior. ptẽptor. Vedignor. testor. lucror. scrutor. meditor. suscitor. adipiscor. solor. prestolor. for. pcor. miror. suspicor. alciscor. psequor. consolor. speculor. loquor. deprecor. timor. aucupor Aggredior. ⁊ adorior in b differũt q aggredior est apte hominẽ vl rem. aliquã inuadere. Adoriri aũt est de ipzouiso ⁊ repẽte ⁊ quasi ex insidijs inuadere Precor ⁊ deprecor illo modo inter se differũt q precari est rogare. sed deprecari est pcando auertere. vt Ouidiꝰ. Sepe pcor mortẽ. mortẽ qnoq; depcor. Itẽ Ne mea sarmaticꝰ ptegat ossa solũ

Verba deponentia quarti ordinis exigũt p⁹ se abltm̃ sine ppositione. vl actm̃ cũ ob vel ꝓpter. vt letor tua felicitate (Ich frey mich võ wegẽ dines gluckselikeit) Letor. tristor ira scor. ẽror. glorior. miror. indignor. lamẽtor Letari ⁊ gaudere dtm̃t Nam gaudemus animo. Letamur signis exterioribus.

Verba deponentia quinti ordinis q̃ absoluta dicũt sũt illa

que p⁹ se nullo indigent casu, vt ego philosophor Expgiscor mori
or. philosophor, rusticor, iocor. nugor, venor. piscor Spacior, vagor
labor. pegrinor, piclitor, ratiocinor, luctor, crapulor, aucupor, p cap

Erba deponentia sexti ordinis exigũt p⁹ se obli se aues
quũ cũ ꝓpositõe vel nõia locor ꝓpa posita loco aduerbij.
vt Egredior de templo. egredior argentina. Gradior
ꝯgredior, pficiscor, alterco r. ingredior. tumultor. molior. Egredior
regredior, grassor, reuertor, ꝙror, castrametor, lamẽtor Gradior
z grassari dñt in h ꝙ gradi est ire, sz grassari est cum impetu z alio
male faciẽdi ire. vt faciũt latrones cũtes aduersus viatores Tu
multor dr a tumultu Est aũt tumultus dictus quasi timor multus.

Erba deponentia septimi ordinis regũt post se ablm cũ
prepositione a vel ab z significãt passionẽ. vt Sũ ortus a
bono patre, z de hoc ordine sũt illa verba, Orior, nascor,
patior, renascor Nota patior facit de se ꝓpositũ ppetior z regit ab
latiuũ cũ actõ. vt ego patior a te magnã iniuriã. Hũc tãdẽ ex his q̃
supi⁹ dicta sũt facilis erit cognitio quõ vnaqqz ozo sit pstruẽda Cũ
itaqz ozo ordinãda tibi offert añ oĩa hec duo sũt pquirenda. Pri
mo inuenias vbũ talis pstructõis, nã ꝓpa nulla meret dici pstructõ
q̃ vbũ ñ hz. Secõ p⁹q̃ vbũ repperisti qõ in tali pstructõe pncipalẽ
obtinet locũ requiras sibi casũ quẽ vult añ se qui z suppositũ suũdr
His habitis rel q̃ pteritorõis z reliqui casus supdictis tanq̃ dictori
b⁹ adherẽt. Quid vero ꝓponẽdũ quidve subiũgẽdũ h ordine pgno
sces. Primũ si vllus casus in ozoe habeat is ponẽd⁹ est in capite.
Deiñ si est aliq̃ dictõ q̃ naturalr vult pire, vt sũt q̃dã pnctões l ad
uerbia aut interiectões, vt cũ qr dũ donec si qm̃ q̃ ẽc. Aut si habet
ablus posit⁹ in designatõez pñe de quo dixim⁹ sup in regla. xvij.
qdcũqz box se ingerat iure in pstructõe ploceat. Deinde subiũgat
suppositũ suũ cũ gtõ vl ablto vl alio casu quẽ regit. P⁹ hec appona
tur vbũ cuz suis casib⁹ quos regit p⁹se. vl cũ suo infinitõ si quis in
ozone fuerit. vl cum suo aduerbio vl interiectõe. Et breuiter cuiqz
dictõi regẽti apponẽda est sua dictõ recta ꝓpositões quoqz cuz suis
casib⁹ vbis addi dñt. Aduerbia vo z interiectões nõ solũ vbis sz
quibusuis dictõib⁹ quas determinãt apponi solẽt. Hoc facto ordi
nata inuenies ozonẽ. Signa q̃sitiua quoqz eñ q̃dam sint casualia
z regãt a pte p⁹ nihilomin⁹ pcedere volũt, vt quẽ q̃ris quis es tu.

Liber.iii.

Aduertendū quoqz ꝙ quisquis es qui oꝛonē lucidaz ꝛ intellectui comodā hꝛe velis, cura in ꝓmis eiꝰ ꝓtes pūctis distinguere. Hoc habito nihil est qō cuiuscunqz oratōis ꝓtextū te latere possit. Hāc autem orationē distinguendi ꝑ puncta infra specialiter subiūciamus.

Liber Tertius in Nicolaū

Perotum de eplis conficiendis breuis explanatio feliciter incipit.

Pla est eoꝛ quibꝰ absentes siue nra siue illoꝛ cā nūcius fidelis. Epla sane vocabulū grecū est dictū a mittendo eo ꝙ ad absentes mittat. Nā qō grece epla dī latine trās in plurali nūero vocamus. Fugiendꝰ est itaqz iste errοꝛ ne dicamꝰ. Recepi vnā trāz hodie ex nūcio genitoris mei ſz recepi vnas litteras, binas litteras, trinas trās ꝛc, dicere debes. Nam littera in singulari nūero elementum vocatur, vt a. b. c, ꝛc.

De generibus epistolarum

Pistolaꝛ duo sūt genera: ſcz missiua ꝛ responsiua. Et hec quidē mltipliꝛ dicuntur. Nā q̄dam sunt dūtaxat de rebus diuinis. vt epla beati Petri. Jacobi, Pauli. Alie sūt de moꝛibꝰ, vt eple Senece, epistole beati augustini, iheronimi, ambrosij. ciprani, ꝛ alioꝛ. Alie sunt de rebus seuerīs ꝛ grauibus. vt que belli vel pacis tpe: aut ex castris ad vrbē: aut ex vrbe in exercitum scribūtur. Alie sūt q̄ de rebus nouis qualescūqz acciderint certioꝛes faciunt absentes. Alie sunt ꝓlatatorie: vt si ꝙpinqꝰ alicuiꝰ vel amici moꝛs: vel calamitas interuenerit. Alie ꝓmēdatiue. vt cū nos, ipsos: aut aliq̄z amicū: aut familiarē hꝛis ꝓmendamꝰ. Alie hortatorie: vt cum filios: familiares: affines: discipulos: aut quoslibet alios: ad moꝛes: ad studia: ad laudem: ad decus: ad gloriaz cohortamur. Alie amatorie: q̄ magis poetaꝛ sūt. vt eple Ouidij ꝛ aliorū Alie de rebus familiaribus atqz domesticis: vt de predijs pecoꝛe: vino: frumento: seruis: ꝛ aliis hmōi. Alie postremo iocose q̄ dūtaxat animi grā scribūtur. vt cū deficiente etiā materia scribit̄ quicqt occurrit. In his oīb⁹ istud ꝑuandū moneo vt epla stilū familiarez habeat: ñ grādiloquū: nec vbis nouis aut inusitatis sit ꝓtexta. Habeat insup ꝓstructōes faciles planas ꝛ miniſme implicatas. Raro etiā (si recte scribere cupis) ꝙphraſes, i. circūlocutōes ꝛ obscuras sētias admittere sinas

De quinqz ptib⁹ eple

Folium.XLII.

Artes epl'e (vt de his rebus vulgarem traditionez imitte mur) sūt quinqz. Salutatio. Exordiū. Narratio Petitio Cōclusio. Nec nō est ex necessitate vt queqz epla has p̄tes habeat. Nā epl'e familiares: quib⁹ amic⁹ amico scribit non a salutatōe aut exordio sz ab ipsa narratōe sumūt inicīū. Silr vbi materia talis est q̄ nō eget his q̄ in exordio dicūtur: vt cū de reb⁹ familiaribus aut domesticis z alīs hmōi scribim⁹: exordio salutatione aut petitōe vtimur. Item cū hostib⁹ aut exteris a fide katholica scribimus: salutatōem omittimus. Licet q̄qz aliquid loco salutatōis ponamus. Silr cū ad maiores z digniores scribere p̄ingat: nō a salutatōe sz a p̄mēdatōe exordienda erit epla. Maiores em̄ nr̄os nō salutare: sz nos: nr̄amqz opā ilis p̄mēdare debem⁹. Quibus aūt verbis ipsa salutatio debeat confici generalis doctrina dari nequit, sed nōnulle salutationes z commendationes inferi⁹ sūt annotate: eo q̄ quilis per exercitiū assiduuz p̄o arbitrio suo quas voluerit commendationes aut salutationes sibi fabricare poterit.

Commendationes ad Papam.

Beatissime pater post deuota beator̄ pedū oscula. Beatissime pater post humilē pedū sanctor̄ oscolatōez. B. P. post humilez ad sacros pedes p̄uolutōz Sanctissimo in x̄po p̄i z dño: dño Sixto sancte Rōane z vniuersalis eccle pōtifici maxio Johānes panoni⁹ post beator̄ pedum oscula subiectionem tam humilem.

Ad Cardinales z Patriarchas

Rreuerēdissime in x̄po p̄i z dñe dñe colendissime post sanctor̄ manū oscula. Reuerendissime in x̄po p̄i z dñe: dñe obseruātissime p⁹ hūilē sanctor̄ manū oscolatōez Ad archiepiscopos

Reuerēdissime in x̄po p̄i z dñe: Dñe colēdissime p⁹ deuotā sui seruitoris p̄mēdatōez Ad Episcopos z Prelatos.

Reuerēde in x̄po p̄i z dñe. Dñe gratiose post hūilē p̄mēdatōem. Reuerēde in x̄po p̄i z dñe Dñe colēdissime p⁹ p̄digna p̄mēdatōez

Vic scias q̄ iā fere vbiqz vel adulatio vel aliquid aliō obtinuit vt z eos reuerēdissimos appellare oporteat. qō te haud ignorare velim ne dum p̄ceptis insistas relinqui temeritatis te arguant.

Salutatōes p religiosis Salutē z sp'm in dño p̄olari. Salm Pro religs in eo qui ē vra salus. Slm z vtutias inimici superare Si vales bn̄ est: ego quidē valeo. Seip̄m p salute offert Iohannes

Liber.iii.

Iheronimo equiti aurato. S. plurimã dicit. Obediẽtiam debitã cũ
Merita siue titũli diuersis psonis attributi bũsli pmẽdatõe
Ad archiepos ꝛ plates. Reuerẽdissime pr̃. Gratiose pater.
Ad Abbates ꝛ plates. Reuerende pr̃. Gratiose pr̃ Ad Mo
nachos ꝛ frẽs. Honorabilis pater. Religiose frater. Ad sacer
dotes simplices Honorabilis vir. Venerabilis vir. Ad docto
res ꝛ magistros. Egregie dñe doctor. Clarissime dñe doctor. Ho
norabilis mgr̃. Venerabl̃ mgr̃ Ad doctores vl̃ alios pstãtes vi
ros. Insignis dñe doctor. Clarissime dñe doctor. Clarissiẽ iurisco
sulte. Doctissime vir. Humanissime vir. Excellentissime vir. Pre
stantissime vir. Eruditissiẽ vir. Gratissime vir. Facundissime vir.
Disertissime vir. Integerrime vir. Jocundissime mgr̃. Dignissiẽ
dñe doctor. Spectabilis vir. Ad Cesarem
Sacratissime Cesar. Jnuictissime cesar. Glosissime cesar. Sacra
tissime imperator Ad Regem
Serenissime rex. Illustrissime rex.
Ad Principem Illustrissime princeps Illustris princeps.
Ad Comitem. Magnifice comes Ad Baronem. Generose
dñe Ad Militẽ. Strenue miles Ad Nobilẽ. Nobilis vir.
Ad eum qui regit magistratũ. Spectabilis. Prestãtissiẽ vir. Cla
rissime vir Ad populare. Bone amice. Ad patrem. Carissiẽ
genitor. Dulcissime pater. Almantissime vel Metuendissime pr̃
Ad Preceptorem. Preceptor dilectissime. Preceptor metuende
Magister honorande Ad Patronum Promotor singularis.
Domine obseruande. Domine ꝛ fautor carissime

Ex dis habes quo nã mõ in epistolis exordiendis te exhibere
debeas. Nã gñale de dis doctrinã dare nõ possum⁹ ꝛ cũ ei⁹ rei stu
diũ pẽdeat ex gnitõe mꝛtaꝝ rex ꝛ ex scientia titulorꝝ ꝛ aut meritoꝝ
qui cuiqz ꝛ vt bõ est ꝛ assignari debent. Curabis igit in quauis salu
tatõe quis sit cui scribas ꝛ quare scribas. an vicz sit maior equalis
vl̃ minor te. Et ꝛ an aliquid lr̃is petẽdũ sit ꝛ an aliquid arduũ notifi
cãdũ ꝛ an aut natrãdũ ꝛ suadẽdũ aut pbibẽdũ sit aliquid. Et pm hoc
facies salutatões ꝛ alias epl̃e ptes. Cauẽdũ ne dictõez dñs bono
ris cã pp̃s nõib⁹ añponam⁹ ꝛ dicẽtes ꝛ dño nicolao dño pirrho Ve
tũ nomen dignitatis aut mgrat⁹ põt addi p⁹ pp̃m nomen. vt si ita
scripserim⁹. Sixto põtifici maxio Friderico romano imperatori.

Folium.xliii.

Latislao boemoꝝ regi Joanni epō Lauētino Joanni mgrō ciuiū wiñ Est etiā freqñs in eplis scribēdis ꝓsuetudo. vt in salutatōe nomē dignioris ꝓponat tñ ꝫ vsu Ciceronis ⁊ aliox doctox virox euenire nō videm⁹: quin poti⁹ sp nomē scribētis añponat. (esto) q is cui scribit dignitate scribētē añcellat. vt Bernardus perger Joanni epō. Lauen. plurimū sese ꝑmendat De exordio

Xordio in eplis tūc est vtēdū: cū absenti ꝑsuadere vtimur qō cupim⁹: aut cū animū legētis nobis reddere fauorabilē intēdim⁹: ⁊ ad ꝫ efficiendū vtemur artificio: qō Tullius in sua rethorica tractat: vicz reddēdo nobis lectores trāx nrax vt benīuolos ⁊ dociles vl attētos. Utemur etiā (si op⁹ fuerit) ꝑtitiōe. ꝑtatōe. diuisione. ⁊ reliquis q etiā oratio exigerit. sz ꝫ nō in omnib⁹ eplis faciēdū est. Et hec oīa eo artificio ꝓponēda sūt. vt nullū in his artificiū sz oīa ex tpe scripta esse videant. Ordinabis igit epl'az tuā ꝫ mō. Primū a salutatōe aut ꝓmēdatōe epl'e tue initiū dabis. Deīn (si materia exposcit) exordiū subijcies. Tertio loco q̄ narrāda sūt narrabis. Quarto petitōez (si quā habes) cū qua dā modestia: ⁊ ꝫbis ad eā rem ꝑgruis ordinabis. Tandem ꝑcludēdo epl'az breuiter: intētionē tuā ex dictis ꝓrib⁹ explanabis. Sz qñ pueros iniciare intēdim⁹ materia nostra nō erit quo pacto artificiose singule be ptes ꝑstituant. Nā hoc solidiorē poscit etatem Et in his Ciceronis lucubrationes sunt consulende Nunc autem fingenda erit aliqua epl'a. ⁊ eius sententie ⁊ termini occurrentes. vt poterim⁹ exponendi: qua inuentes in būti (quasi p ludū socūqz) maiora capescere possint. Jch hab empfangen dyne brieff)

Accepi litteras tuas. Accep abs te trās. Reddite mihi fuerūt lr̄e tue. Reddidit mihi. casp ciuis wiennēsis trās tuas. Accepi qō ad me Joanni dedisti trās. Accepi epl'az quā ad me scripsisti Attulit mihi thomas epl'az tuā Nota q differūt do tibi trās ⁊ do ad te trās. Nā do tibi trās intelligit: qz trado tibi trās vt eas alteri ꝑsignes. Sed do ad te trās. ꝫ est: dedi. Petro tabellario ad te litteras. id est. Dedi petro litteras quas ad te scripsi Item dicimas potius abs te: q̄ ab te. Quia ad iungitur cū liquidis l. ⁊ r. Cum i quando est consona. Abs vero cum t solum ⁊ qñqz cū q. vt Therentius. Abs quiuis homine beneficium accipere gratuz est. Cum ceteris vero consonantibus iungitur a. vt a domo. a nobis

Liber.iii.

Dyne brieff haben mich vast erfreüt

Ĩre tũe magnã mihi voluptatem attulerunt. Littere tue mihi gratissimẽ fuerũt. Ĩre tue nõ mediocri voluptate me affecerũt. Ĩre tue mixtmodũ mihi iucũde fuecũt Ex ĩris tuis nõ mediocrẽ letitiã nõ percepi. Quãtũ voluptatis mihi ĩre tue attulerit vix exprimere possũ Litteris tuis nil mihi iocundius accidere potuisset. Litteris tuis nil mihi poterat gratius afferri. Littere tue singulari me letitia affecerũt. Littere tue gratissime mihi ac iocundissime fuerũt. Differunt gratum ⁊ iocundum. Gratum eñ proprie est in rebus ex quib⁹ sperem⁹ comodũ. vt aspect⁹ messis. oleæ. vineæ. grat⁹ est. Jocũ dũ vo solũ est q̃dã gr̃a delectatõis tm̃. vt flumina. fõtes. nemora rose. flores iocũda sũt. Insup hõ afferẽs alteri letitiã iocũdus dr̃ etiã si ipe sit tristis. Afficere significat quãdã affectionẽ siue dispositionẽ inducere ⁊ frequenter hz actũ cũ ablõ p⁹ se. vt h negotium afficit me dolore. i. inducit in me dolorẽ. Afficit me molestia. i. inducit mihi molestiam. afficit me letitia. afficit me iniuria. afficit me gaudio. afficio te voluptate. Est aũt affectio (vt Ciceroni placz) animi ⁊ corporis ex tpe aliqua de causa mutatio. vt dolor letitia gaudiũ ⁊ silia. Sũt ⁊ aliqua ꝓposita a facio. vt officio. i. noceo. Et deficio qõ interdũ fcat deesse ⁊ regit actũ. vt temp⁹ deficit me h est tp̃s deest mihi. Interdũ significat recedere de vno ad aliuz ⁊ tunc hz actũ mediante ꝓpositione ad. vt ille deficit a cesare ad regẽ (der tritt vom keiser zum künig) Et efficio. i. facio Et ꝑficio. i. fruct̃ũ vl ꝑfectũ facio. vt iuuenes discẽdo ꝑficiũt. Et ꝑficio. i. ꝓpono alicui rei agende. vt ille ꝑficit scolarib⁹. Et sufficio qõ interdũ significat satis esse. interdũ. i. substituo in locũ alteri⁹. vt iohãnes est suffect⁹ in locũ petri. ⁊ ꝓficio qõ interdũ ꝑ facio. interdũ ꝑ ꝑficio ponit. vt ꝓfeci negociũ tuũ (ich hab din sach vßgericht) Officiũ est virtutis actio. vñ agẽs qõ debet agere fecisse dr̃ suuz officiũ. Sicut dicim⁹ Eo obuiaz legato officiũ gr̃a. qz sic debeo. Magistrat⁹ quoqz officiũ dr̃. Et artes bone suũ bñt officiũ. vt dicim⁹ h est officiũ grãmatici. officiam medici. officium arbitecti. Wãn vß dinen brieffẽ ẽrtee ich dz du gesunt bist. vnnd mich nit wenig sundet vast lieb hast) Ex ĩris em̃ tuis facile ꝑspexi te ⁊ valere ⁊ nõ mõ me diligere sz ⁊ vehemẽter agere. Mq̃dẽ ex ĩris tuis intelleri ⁊ tidi bñ eẽ ⁊ me ꝯs te nõ solũ diligi sz etiã vehemẽter aãri Cũ ex ĩris tuis facile

124

cognouerim te ⁊ incolumē esse ⁊ nō vulgariter ſz etiā mirifice amare. Nota hic qñ lingua ꝟnacula nr̄a dicim⁹ (wā) tūc latiꝰ ei⁹ loco potes ponere vnā ex his dictōib⁹, eñ. qñquidē, cū. qñ. quippe. nam nanqz. quia. Sz hec quidē signa in oratione diuerſo ordine locāt. Nā illa dictio eñ nūq̄ ꝓponit. ſz ſp in ſcdo vel tertio ordine locat vt ego eñ, ex his eñ. Sz nā qñquide ⁊ qñ ꝓponūtur Sz nanqz qñ qz ꝓponit. qñqz poſtpōit. In pmiſs ꝓſiderāda eſt hec regula. q̄ ea q̄ ꝑ verbū ꝓiūctiui vel alteri⁹ mōi ⁊ ꝓiunctōez q̄ vl vt dicūt. longe eleganti⁹ ſine q̄ ꝑ infinitū dicūtur. vt ſcio te legere (ich weiß das du liſeſt) ⁊ nō. ſcio q̄ tu legas. Scio magiſtꝝ veniſſe. ⁊ non. ſcio q̄ mgr̄ venit. Certum eſt te dñm ſequi nō poſſe. ⁊ nō. certū eſt q̄ non poteris ſequi dñm tuū (Es iſt gewyß das du dyꝛnem herrē nit folgen magſt) Nota q̄ certū eſt. adē ſignificat qđ manifeſtū eſt aut exploratū eſt (es iſt gewyß) vt hic cepimus. Aliqñ. i. deliberatū ⁊ cōſtitutū eſt (ich hab mirs fürgeſetzt) Et tūc ꝓſtruit cū dtō, vt certuz eſt mihi potius mori q̄ hanc ignominiā ſubire (Ich hab mir fürgeſetzt ee zuſterben dann diſe ſchmachheit zeleyden. Facile ꝑſpexi Nota facile ſignificat nō dubie ⁊ manifeſte. Et nota q̄ tam facile q̄ longe volūt ꝓparti. aut dictōes ſignificantes diuerſitatē. vt alter ſecus. aut ꝓpoſita a pre. ⁊ generalr quaſcūqz dictōes q̄ quādaz eminentiā vel ſuplatōez ſignificāt. vt Plato longe doctior eſt ariſtotele. longe ſupat. lōge ꝑſtat. lōge vicit. lōge diſſilis. longe alienꝰ longe diuerſus. Item longe ⁊ facile iungit etiā nōi ꝓnceps eo q̄ ſu platōez ſignificat. longe princeps. Cicero inter oratores fuit facile ꝓnceps Sz aūt. vero ⁊. porro eandē inter ſe hñt ſignificatōnem dūt tñ in b q̄ ſed ſp in ꝓncipio clauſule ponitur. Et ⁊ aūt ponūtur añcedente aliqua dictōe. ⁊ ꝓiungūt ſenſum ſenſui. vt ego ſcribo tu aūt legis. ego vigilo tu vero dormis. Porro nunq̄ poſtponitur niſi cū dicimus Age porro aut quid ſimile. Sz apud quoſdā (⁊ ꝑ ſertim poetas) ſignificat longe vel certe vel poſtea vl vltra. ideoqz ſepe in medio nō in ꝓncipio ponit Quinetiā aliqñ tō ſignificat qđ ſz etiā. aliqñ imoetiā. Quin. i. quinetiā. vt Virgi. Quī aſpa imo q̄ mare nūc terraſqz metu celūqz fatigat ⁊c. Significat vt ñ. Vlt. Hic tibi ne qua moze fuerit diſpēdia tāri. Quī vatē inſanā aſpici as. aliqñ ſcat cur. nō. vt quin potiꝰ im⁹ concubitū. Atz qñqz ponitur ꝑ q̄. vt aliter ego feci atqz tu. Et ꝓiūctō ſepe ponitur bis vbi

semel posita sufficeret. ſz hoc quidez fit ad maiorem rei expressionē vt ego quottidie lego z studeo aliquid, Ego quottidie z lego z studeo aliquid. Ego te z diligo z amo. Ego dilexi te z bene feci tibi (Ich verspzich dir dz du mir vñ ich dir vergeben will) Do tibi fidē z te mihi veniā datuꝝ. vl sic, Do tibi fidē q tu mihi z ego tibi veniā dabo. Et iste est elegās modꝰ loqñdi licet vbū dabis videat deficere, nā videt sic dici debere. q tu mihi veniā dabis. ſz ñ requirit. Nā est rka. cū in oꝛoe aliqua plura sūt suppositā vbuꝝ sequi dz vltimū suppositū. z cū eodē bre quenientiaꝝ in accidētibꝰ. vt ego te de grāmatica. tu me de epla pcōtaris. Subintelligit enī in prima pte pcōtoꝛ. Sic etiā ibi Tu me de eplis. ego te de grāmatica pcōtoꝛ. Hoc tñ fallit cū sermo sit p ꝓpatōez aut similitudinē. vt longe melioꝰ ego q̄ tu illō dixisses. Cicero ita elegāter ℔ vt tu dixisset. tu melioꝰ q̄ ego diceres. In his oꝛoibꝰ z similibꝰ vbū nō dz bre quenientiā cū secūdo suppositō. ſz cū primo. Do tibi fidē. z habeo tibi fidē drñt. Nā dare fidē est aliquid sancte pmittere. quenadmodū lingua vnacula dicimꝰ (Ich verspzich dir by mynen trū wen) Dz bre fidē. est qō dicimus lingua vnacula (Ich getrū wen dir) Et a fides venit pfidus. penultima breui. hoc est. is qui fidē violat. Et fido vbo venit infidꝰ penultima lōga. z est is cui nō est fidēdū (dem nit zu getrū wen ist) Dare veniā nō est qō indulgere. nam ꝓpe indulgere est pcedere z cū quadā quasi suauitate aut facilitate pmittere. vt indulgēt gulosi vētri. Quintilianꝰ, mollis illa educatio quā indulgētiā vocamꝰ. Nō itaq; latine dicis. Eo romā p indulgētia. ſz dicere debes Eo romā ad impetrādā veniā. Et ex aduerso dñi fit vt venia p indulgētia ponat. vt da mihi banc veniā. ℔ est indulge aut pmitte mihi. Et cū venia tua ibo. ℔ est dabis veniam si ibo (Ich will geen mit dyner erloubē) Est ḡ dare veniā ignoscere vl pmittere z q̄si indulgere (Der schulmeyster hat erloubt synē schullern hyn weg zegeen) Ludi mgr dimisit discipulos suos Ludi mgr indulsit discipulis suis vt abirēt Ludi mgr dedit discipulis veniā ab eūdi. Ludi mgr dedit discipulis pmeatū Scias q in epte dicis. Ludi mgr dedit discipulis licētiā. Licētia enī est libertas q̄dā potiꝰ ad male agendū. Et dz a vbo licet. ℔ est cū ls quicquid libet. Cōmeatꝰ tria ꝓcat. Annonā. locū in quo annona custoditur. z facultatē abeūdi. Et in hoc tertio significato accipimꝰ hic supra

Folium.xlv.

Regula generalis in litteris scribendis.

De ꝓiũctões:cũ si,z siles,Et be ꝓpositões in,sub,ad,apd,ꝓter ꝓ.p.e,ex,ob.Itẽ nonulla aduerbia.vt hinc,deinde,desinceps,interim,interea,ꝓterea,itẽ ⁊c,dñt postponi dictõib⁹ quib⁹ ꝑiter ꝓponi ꝓsueuerũt.vt Oês cũ honesta facim⁹ nihil est qd vereamur.Ad nos si in tpe venisses oia tibi ꝓ voto successissent.Oib⁹ in reb⁹ hõestas ꝓferẽda est.Nemo est qui nõ diuina sub ptãte ꝓstitur⁹ sit.Ad ticã ad vrbẽ postq̃ accessi.Nolana apud menia hanibal a marcello in fugã vsus est.Tuã ꝓter causaz oês carem⁹ patria.Tullius oês ꝓ hostes rẽpublicã defẽsus fuit.Nris ex agris pec⁹ oẽ abactũ est.Tuã obcausã libꝝ hũc scribendi suscepi.Tuã debinc erit cura nequid detrimenti accipiã.Ad hũc modum facias in reliqnis.

Ex hac rla nascit alia ⁊ talis,q̃ inter substãtiñ ⁊ adiectiñ interdũ aliquid interponatur:dũmõ ex hac interpositõe oro nõ fiat obscura:aut bonã amittat ꝓsonãtiã.Ut nulla apud aulicos est religiosis obseruatio. Alia regla.vbũ in fine clausule locandũ est crebro.vt Ego te ꝓmendare nõ cesso.h venustius est:q̃ dicere.Ego nõ cesso te ꝓmẽdare(Ich hab dich vast lieb)Amo te valde.Amo te plurimũ.Amo te maxime.Eximie amo te.Amo te vehemẽter.Amo te sũme,Amo te mirifice.Amo te magnope.Amo te supũ modum.Amo te plus equo.Amo te supũ q̃ dici põt.Incredibil'est me⁹ erga te amor.Incredibili te bñuolẽtia ꝓplector.Ardẽtissimo amore te ꝓsequor.Nõ possuz mei erga te amoris magnitudinẽ exprmere (Ich hab dich auch widerumb lieb)Ego quoqz(mi bernarde) amo te mutuo.Ego quoqz redamo te.Egoqz nõ minori amore te ꝓplector.Ego tibi in amore rñdeo Ego quoqz nõ sisno in amore meos te superare. Nota hũc modũ alloqñdi habentes cũ quadã suauitate:cũ dicim⁹:mi iohãnes:mi leoni. Mutuo amore est amãtẽ te amare.qd vnacula lingua his vbis intelligim⁹(den lieb habẽ der dich lieb hat)Sz vicissim amare:vel vicissim aliquid facere ꝓprie est p vices amare:vl aliquid facere. Ut cãtam⁹ vicissim.i.qñ ego cãto tu sules:⁊ qñ ego sileo tu cãtas.Legim⁹ vicissim.i.qñ ego lego:tu nõ legis:⁊ cũ legis tu:ego nõ lego.Idẽ intellige in hac dictõe inuicẽ:q̃uis nõ adeo exacte hec apd oês scriptores obseruentur.

Caue diligenter ne dicas:hac vice tñ volo tibi morẽ gerere.sz dic nũc tñ:nec vna vice tñ.sz semel tñ:nec duab⁹,trib⁹.vl quattu

or vicibus ſꝫ bis,ter,quater,nec da veniã hac vice:ſꝫ da veniã nũc tñ (Ich bab dich lieb als myn eiges leben) Eque te vt vitã meaz cax habeo. Inſtar vite mee apõ me es. Nõ ſecꝰ ac vitã meã ꝓpam te cax habeo. Haud alr te amo ꝙ ꝓpam vitã. Ita te amo vt vitaz meã Perinde te vt vitam meã cax habeo. Nota ꝓpus ꝑcat idem qõ meꝰ tuꝰ ſuus. vt ꝓpo comodo ꝟ facio, i. meo comodo. ꝓpo comõ facis, ꝟ eſt tuo comõ, ꝓpo comõ ille facit, i. ſuo ꝓmõ. Proinde ſignificat qua ꝓpter vl g l ido. Subinde ꝑcat ſtatim pꝰ. vt Oratꝰ ſi dicit recte: ꝑmũ gaudere ſubinde ꝑceptũ auriculis ꝟ inſtillare memẽto. Capit etiã ꝑ frequenter cũ quodã intervallo. vt ſi ſepe retro reſpiciã an aliqs me ſequat dicã ſubinde reſpicio. Deiñ ꝟo ꝑcat de hinc vl deinceps Perinde qñ ꝑcat ita tũc vult pꝰ ſe acſi vl atqz ſi. vt lege pinde acſi ꝑceptor adeſſet Sꝫ qñ negatõ ꝑcedit exigit etiam ꝙ. vt Sueton⁹. Nulla tñ re pinde morꝰ ꝙ reſpõſo mathematici Nota pꝰ ſecus ſp dꝫ ſequi ac vl ꝙ. vt lõge secꝰ ac ego fecit, z lõge secus ꝙ ego fecit (wañ ich on dich bin ſo dũkt mich ich habe verlorn halbs leben) Et cũ ſine te ſũ dimidio anime mee carere videor. Dimidio aie mee manẽ eẽ videor: qñ tu nõ es apõ me Nec dimidiũ aie mee hẽ videor qñ te careo. Cũ tu mecũ nõ es: deeſſe mihi dimidiũ aie mee videt. Diſtinctio nra facit vt ne dimidiũ aie quidẽ mee videar hẽ. Nota iſte modꝰ loqñdi, videor mihi ꝙ ſis bonꝰ vir, vidꝫ tibi ꝙ ego ſuꝫ doctꝰ, vidꝫ illi ꝙ tu legas, vidꝫ nobis ꝙ malefactis ꝛc, eſt plane ruſticꝰ z puerilis. Quare ſic dicẽdũ ẽ Videris mihi bonꝰ eſſe vir, videor eſſe doctꝰ, videris illi legere vl desinit nobis male facere Cũ aliqñ eſt adũerbiũ z ꝑcat qñ. vt cũ ad te venio ſp invenio te ſcribẽtẽ. Aliqñ ꝑcat ptim: qõ lingua vulgari dicitꝰ (einthalb) z tũc ſp ſequit tũ, vt amo te tũ ꝓpter neceſſitudinẽ nraz. tũ ꝓpter ingeniũ tuũ, ꝟ eſt ptim ꝓpter neceſſitudinẽ nraz ptim ꝓpter ingeniũ tuũ. Et qñ tũ z cũ ꝑcãt ptim ſp ꝟbo indicatiuo iũgunt. Repit etiã tũ ꝑ ptim aliqñ duplicatũ: ita ꝙ nõ ꝑcedat cũ. vt tũ ingenio meo tũ ſtudio tũ diligẽtia factũ eſt. Aliqñ cũ eſt ꝑ poſitio. Vbi nota ꝙ nũꝙ eſt iũgẽda ablõ ſignificãti inſtrumẽtuz. ſed eum ablm̃ ſine ꝓpoſitione ꝟbo iungas. vt percuſſi eum gladio. z nõ dicas cũ gladio, oculis te perterrui, nõ cũ oculis, calamo irãs ſcripſi. nõ cũ calamo. Sꝫ qñ ablt ꝓũctõꝫ quandẽ ſignificãt z nõ inſtrumẽtũ, tũc requirũt ꝓpoſitionẽ cũ, vt cum labore ſcribo, cũ etate cre-

scit prudentia,cum moratis viris ambula,cum facilitate disco,Cū tempore oia fiūt,Aliqñ cū est pūctio subiūctiua.vt cū in argētinā venissem. Apud t penes in ꝫ differt.q̄ apud minus est q̄ penes, Mā apud te res est qualitercūqz teneat.penes te aūt ē qñ quodā modo possidetur (Und solt ich nit ein auffmercken haben auff minen staut zu hant eilet ich zu dir in dinē hofe vñ het mitsampt dir einen lust in dinen maierhofen boumgarten vnd schefflein) Nō nisi dignitatis mee rōz haberē aduolarē mox in suburbanum tuū meqz vna tecū cū p̄diolis t pomariolis t oniculis oblectarem Vel sic.Nisi dignitatis mee ratio me traheret q̄ p̄mū ad te in suburbanū tuū venirem,t in p̄diolis pomariolis t oniculis tuis oblectarer. Nō aliqñ significat vex vl sz vt hic.Et tūc ponit in p̄ncipio clausule q̄ cū sup̄iori clausula nullā hz p̄nexiōz. Nisi in p̄ncipio sentētie indicatiuo iūgitur vt Cicero,nisi forte putamus demētem.P.scipionē affricanū fuisse,aliqñ vt hic iūgit cū pūctio qñ sz nō est in p̄ncipio sententie. Rationē hr̄e qñ iūgit gtō significat respectū hr̄e,qō dicim⁹ lingua vnacula (Ein auff seden) t capit in bonā ptē,vt habēda est ratio salutis t ratio dignitatis.i.respectus habend⁹ est ad dignitatē t salutē. Sz qñ pūgitur abltō cū p̄positione cū tāc significat negociū t quasi p̄mertiū hr̄e, vt ille hz rationē cū hostibus (Der hat gemeinschafft mit den finden) Aduolarē p̄ methaforā dictū est ꝫ est q̄ celeriter venirē siue p̄perarez Et differt a maturare, Nā mature dī cū neqz citi⁹ neqz serius aliquid fit,sz media quadā via t tp̄ata tenet.vt etiā poma dicūt matura qñ neqz cruda sunt neqz caduca t squalentia, sed tp̄e debito adulta ac maturata. Est ergo mature sine impetu t cū moderatōe aliquid agere. Suburbana pluralis nūeri tm̄ t suburbiū dicūt dom⁹ p̄iūcte instar vrbis t vrbi.p̄pinque extra muros tm̄. Suburbiū vo significat p̄diū in suburbanis Et hz pluralē nūex suburbana,i.predia in suburbanis. Frequētes vo dom⁹ ex suburbio dicūt vic⁹ q̄ sūt instar vici vrbani (Ein dorff) Vicus vero vrban⁹ ps vrbis est(Ein gassen) Et roma diuisa fuit in vicos sup̄ mille. Iñ venit vicin⁹ quasi ex eodē vico. Et vic⁹ extra vrbē qui t pag⁹ dī muris caret qui si muros habeat castellū dī qō est diminutiū a castro Castx aūt sit locū muris munitū instar vrbis. Hz castra in plani sunt loca in quib⁹ milites tētoria fixerunt vt illic maneat exercit⁹.

Liber.iii.

Opidū est oīs vrbs preter romā. q primus vrbs dicta est. Fecitq; vt cetera opida eodē nōie appellarēt Ville dicūt dom⁹ extra vrbē z suburbia q̄ pstituta sūt habitādi causa Predia nō solū dicunt ea q̄ sūt in opidis. sz etiam stabula z alia meritoria in villis z vicis Ager si iūgit cū nōie vrbis ꝑcat territoriū vt ager wiennēsis. Significat z locū in ture quē colim⁹ sine arādo sine serēdo ar bores. Et differt ab aruo. nā aruū intelligim⁹ terrā in qua fruges serūt (ein buacker) Predīolū est diminutū a ꝑdiū. Ponūt aūt diminutiua q̄nq; necessitatis cā. vt velim exprimere paruū puer di cā puerulū. Interdū būlitatis cā. vt si velī dicere res meas eē pas dicam reculas (mein dinglich) Interdū cā ptēpt⁹ vt cū boez voca m⁹ homūtionē. Interdū cā blādiēdi vt superi⁹ dixim⁹ p̄diolis po mariolis. z ouiculis. p predūs. pomarūs. z ouib⁹. Scias etiam aliqua esse nōia q̄ voce videt hre diminutiua z ꝑcatiōe diminuti ua nō sūt. Vt sūt ista auūcul⁹ fr mris. Cunicul⁹ a cunal (ein künig lin) Muscul⁹ auis. Cicercula nomē legumīnis. Nouacla culter tō sozis (ein schermesser) Annicul⁹ annicula lū. i. vn⁹ anni. vt annicu lus puer. sicut bin⁹. trin⁹. quadrin⁹. i. duox. triū. vl quattuor. annox Ridicul⁹ ridicula lū. i. dign⁹ risu. Vernacul⁹ la lū. i. domī nre natū Umbracul⁹. cenaculū. crepūsculū. Amiculū gen⁹ vestis instar palij Curriculū cursus z loc⁹ in quo currit. Cubiculū q̄ticulū. Baccu l⁹ sile nō est diminutū sz bz diminutū bacill⁹ Pomariolū est di minutū a pomariū. Est aūt pomari⁹ loc⁹ pomis ꝑsit⁹ (ein bomgar ten) siue loc⁹ in quo poma reponūt (ein opfel kasten) Pomerīū āt vt Tit⁹ Liu⁹ scribit. Est loc⁹ apd muros vrbis tā intra q̄ extra in quo edificare nō licz. Ouicule est diminutū z dicūt pue oues. Et aduerte q̄ pec⁹ pecudis nō solū ꝑcat oues. Nec est dīa inter pe cus dis. z pec⁹ oris. Sz h nomē pec⁹ p vtroq; grō ꝑcat qd sub im pio hominis e pabulo terre pascit. vt bos. equus. asin⁹ ꝛc. Armē ta aūt dicūt mlta pecora simul. Fere aūt sūt bestie quadrupedes q̄ nō sūt māsuefacte. Que aūt sūt māsuefacte dicūt Cicures. vt Ca nis. Caper. Leo. z quicquid cicurari potest. Cicurare sūt est māsue facere (Teste varrone) (Ich wūt mit dyr zůsamen klübē die krū ter. ab lesen die winber abzechē die opfel. mit syn in dem weinle sen vnd besechen dy preß vnd wolt kosten den most auß dem grūt vnd wolt nicht vnder wegen lassen das mā zů der zeit drucht zu

tduon) Legerem tecū oluscula decreperē vuas colligerem poma adessem vindemie inuiserem torculū mustū de lacu degustarez, nec a ceteris q̄ agere fere oēs ꝫ tpe ꝓsueuerit abstinerē Legere ptinet ad lrās. Etiā ꝫcat colligere, vt hic. Sz legare ē mittere vl̄ testamēto relinq̄re, vñ legati, i. oratores z legatum qđ testamēto relictum est.

Uuo quid significet notū est. Sz inter poma acina baccas z nuces ꝫ interest Acina inter fruct⁹ minores arbor̄ fructicū q̄ dē sius nascūt, vt vue. grana mali, mora grana. sambuci grana, ebuli z quicquid est sile Bacce aūt sūt fruct⁹ lauri, oliue, mirti, lentisci, z siliū. Fruct⁹ aūt bis maiores quib⁹ vescimur poma dicūt, vt cerasū prunū. mespilū, Fruct⁹ vo inclusi corticib⁹ duris nuces dicūt, vt castanea, glās. amigdal⁹, auellana ꝛc. Must⁹ ta tū, i. nou⁹, vñ dicū est vinū mustū, i. nouū vinū, obtinuit tāde ꝓsuetudo vt mustum substātiue ꝓ vino nouo acciperet. Sicut etiā mer⁹ ra. tū, i. pur⁹ ra. tū. z mer vinū, i. purū vinū. Tādez obtinuit ꝓsuetudo vt cū meruz dicim⁹ vinū intelligam⁹. Etiā dicim⁹ meratius vinū. i. puri⁹ vinū.

De lacu, i, ex lacu, vt in silū de via te sū allocut⁹, i. ex via Dicitur aūt lac⁹ loc⁹ ille in quē torti vuis vinū decidit) Ein grunt) Nec z neqz ille ꝓūctiones ꝫcāt z nō. vt ego nō scribo nec tu scribis, i. z tu nō scribis. Quintilian⁹ accepit nec ꝓ nōetiā. Cū dicit, persolui gr̄a nō potest, nec malo patri id est nō etiā malo patri. Item nec z neqz qñ sequit cm̄ vl̄ vo solū ꝓ nō accipiūt, vt nec cm̄ lego ꝫ est nō em̄ lego. Neqz vo dixi. i, nō aūt dixi. Fere oēs (gemeincklich alle) Nec dicas ꝓūter oēs, nā ꝓūtet nō ꝫcat fere, sz pariter oēs. vt ꝓūter in hāc rē cucurrūt. i, pariter oēs in hāc rem cucurrūt. Et fere ꝫcat quasi. etiā ꝫcat quādā vniuersitatē rei tpis vel loci. vt fere oēs ita loquūt. i, fere oēs homines ita loquūt. fere vtor hac veste, i, quasi omni tpe, romani fere orbē subegerūt. i, romani quasi totū orbem subegerūt. Omnis z quilibet drñt, Mā oīs dictio distributiua est. Quilibet aūt est dictio ꝫcās vnū ex multis indeterminate. vt si mlti sint mecū pugnaturi, dicā ꝓdeat quilibet z mecuz certet. ꝫ est ꝓdeat vn⁹ quicūqz ille sit. Iheronim⁹ ad vnū quēlibet filioꝝ Aaron. Abstinere z ptinere drñt, qz ptinere fit cū labore qñ sz ratio ꝓtrariat sensui, abstinere vo fit sine labore z difficultate sic nouicij in monasterijs ptinēt. ꝓfecti aūt z seniores abstinere dicūt. hec tñ ꝓfundūtur sepe. (Dy wil ouch so spilet mit dir kurtz weillige

spil nit mit springen oder palschlahen vff der weite auch nit mit fechtē oder ander spil dy da muied machē den leyb Sunder ich gieng mit dyr durch dy weld vnd holtzer vnd vber dy bübel vñ trug mit mir den poeten dar inn ich mich wolt bewegen zu tichten. da selbs wart niemant der vns der lichtuertigkeit betzeihen mocht. vnd abe er wer da were so mochtē wir dy einigkeit haben zu vrsach) Luderē etiã interim tecũ ludis nõ iniocũdis non scz in cãpo saltu aut pila aut gladiatorijs ludis siue alijs q̃ lassũ ac defatigatũ corp⁹ reddere pſueuerũt. sz p siluas colles salt⁹ z nemora tecũ deãbulãs ac lusus tuos sũ gerẽs. ipsas etiã camenas ad ludũ excitarẽ vbi nemo esset qui nos licẽcie accusaret. z si qs esset facile ipaz sollitudinẽ excusarem⁹. Ludere z iocari drñt. Ludim⁹ eñ re Jocamur vbis. vñ lud⁹ in facto est. ioc⁹ in vbis Jdeo dicimus ioco ne an serio loqris (Ob du es im schertz oder im ernst redest) Interdũ tñ pfundunt Jtẽ ludere etiã dicim⁹ vsib⁹ scribere. vñ z opuscula poetaꝝ siue alioꝝ vsu scribẽtiũ ludi dicũt Alludere aũt est cũ aliquid dicim⁹ z illud latẽter ad aliud referre studem⁹ Jtẽ ludũ etiã appellam⁹ scolã. vñ dr Ludi mgr Et lud⁹ lr̃atius. i. scola grãmatice. Etiã aliaꝝ artiũ dr lud⁹ vt musice. Etiaz dicim⁹ ludos gladiatorios sicut ludos circenses z appollinares z reliquos Nõ iniocũdis. i. iocãdis. Añ diligenter aduerte q̃ cũ positiuũ exprime re volum⁹ lõge elegãtius ei⁹ significatũ cũ positiuo sibi ꝛrio ꝓposita negatione exprimim⁹. vt nõ male scribit. i bñ scribit. Nõ insultus bõ est. i. bñ prudẽs bõ ẽ. Nõ indoct⁹ iuuenis est. i. bñ doct⁹ iuuenis est. Nõsemel. i. sepius. q̃uis nõsemel etiã significet nũq̃ vt nõsemel ad me venit. Hic etiam nota vnã z eãdem sententiã exprimi posse orationibus ptrarijs. vt cũ dicim⁹ lingua vernacula (Jch kan mich sein nit genug verwundren) Hec oꝛo interpretat duob⁹ modis sibi aduersantib⁹. scz. Nõ possum satis mirari. z nõ possum nõ satis mirari. Sic etiã dicim⁹ nõ possũ satis deflere ea sum reipublice nãe. z nõ possũ nõ satis deflere casũ reipublice nãe. z nõ possũ satis queri z nõ possũ nõ satis queri. i. lamẽtari. z ita in alijs Scz videt esse ꝓpositũ ex scire z licet. Significat autẽ vno mõ certe vt B loco. Et sepe ponit ꝓnice vt dicit Serui⁹. vñ Terenti⁹. Jd popul⁹ curat scz. Alio mõ ꝑcat sicut. i. vel B est. vt bõ est aial scz mortale. Has easdẽ significatiões hz videlicet qñ ꝓpositus

121

est ex videre z licet Campus est grande atqz amplum spaciū tet re q̄ plana sit, vñ aliqñ spaciosas plateas cāpos vocam⁹, vt rome cā pus martī⁹ dī. Spaciū aūt hmōi cū fuerit āgustū area nominatur.

Lassus Laxus z lapsus hec tria drñt. Nā lassū dicim⁹ tam cor pore q̄ alio defatigatū Lax⁹ vo nō dcat largū sz lentū molle flexi bile nullō dariciē nullā rigiditatē habēs. Et magis ad inanimata ptinet, vt laxi rudentes, laxi funes, laxi vestes. Lapsus aūt ad dolo rem est, vt lapsus in errorē h̄ est casus in errorē. Fessus idem est quod fatigatus sine corpore siue animo Defessus z defatigat⁹ dicitur is qui ita fessus est q̄ ab opere desistat quod instituerat.

Collis est mōs minor z quasi monticlus quidā. Jugū est sum mitas montis aut ipsius collis. Clivus vero est paruus collis z fa cilis (Ein anbech) Promōtoriū est mōs in mari ꝓminens. Salt⁹ dicunt parui colles z sparsi interpositis valliculis. Vallis dī q̄ introitū ab vna parte ab altera exitū hz latū z parentē Conual lis vo q̄ introitū dūtaxat hz artū z difficilē. Accusare est rez ar guere vel reprehendere: z sp vult post se actiōnē cum gtō, vt accuso te insollentie, accuso te paricidij Excusare vo dcat in excusationem adducere z vult actiōnē, vt excuso morbū, excuso imbrem, i, in excusa tionē adduco morbū vel imbrē. Jtem excusare est aliqñ purgare. (Vbredē oder sich entschuldigen) vt Excusemus crimē obiectum, (Alber seit ich nit zu dyr komen mag/ ist es billeich das du zu vns komest. Vnd ist das du das teuest so werden vns alle ding nach vnserm willen nach volgen. Wen ich mag sein nit lassen od ich muß vmb dich in dinen ab wesen sorgsam sein vnd din nit als ein kint sunder als eines iungling zefurchten) Sed postq̄ ve nire ipse ad te non possum, par est vt tu ad nos reuertaris. Quod si feceris omnia nobis ex sententia succedēt. Neqz em̄ possum de te absente posthac nō esse sollicitus. z adolescenti tibi ne dicā pue to aliqñ ñ timere P⁹q̄, añq̄ z p⁹anteq̄. z anteaq̄ dic⁹ z iūgūt plerūqz cuz indicatiuo, vt Anteq̄ ad rem venio. Posteaq̄ ad hoc veni. Par est pro decens Est elegātissime dicitur. ponitur etiā pro sufficere alicui operi. vt alibi videre possis. Reuertor signi ficat redire Interdum etiam significat venire, sicut reddo quādo, qz capitur pro dare. vt Reddite mihi sunt littere tue id est date vt presentare. Ex sententia significat pro desiderio nostro, z aliqñ

additur animi ꝛ dicimus Ex animi sententia. Vbi notandū ꝙ aliud est dicere Est mihi in aio ꝛ est mihi animi. Nā est mihi in aio .i. volo vl ꝓstituo, vt est mihi in aio te velle mecū balneari. Sz est mihi animi vl est mihi cordi ℔cat placet ꝛ delectat. Cū ꝝ dicim⁹ ex animi sentētia duxi vxorē. intelligo qz ꝓ desiderio meo duxi vxorē

E, ꝛ. ex. ꝓpositōes magnā bñt elegātiā si recte in oīoe collocent, dicim⁹ em̄. E republica. i, ex republica. e regione. i, ex oposito e diuerso. i. ex ꝓrio. E re tua ꝛ ex re nr̄a, i. ad tuā ꝛ ad nr̄az vtilitatē. ex tpe dicit, i, improuisus ꝛ impremeditatus dicit, vt Cesar ex tpe oia scripsit. Succedere ℔cat euenire ꝛ capit tā in malā ꝙ in bonam ptem, vt bñ successit ꝛ male successit. Hinc nomē quarte ðclinatōis hic successus. i. rex euēt⁹. Nota plurimū elegātie bz hic mod⁹ loqñdi. Nō possū nō esse sollicit⁹. i. nō possū facere quin sim sollicit⁹ Nō possū nō legere, i, nō possū facere quin legā (Ich mag sein nit lassen oder ich mus lesen) Nō possū nō admirari. nō possū nō dolere Sollicit⁹ bō ꝓ ðz inquiet⁹, anxius, curis plen⁹. inter spem metūqz ꝓstitut⁹ Timere te. ꝛ timere tibi mltū dr̄ñt. Nā timere te est formidare te, vt timeo patrē (Ich fürcht meinen vater) Sz timere tibi est metuere ne quid tibi mali ꝓtingat. vt timeo (ich sorg meines vattern) Nota ℏ freqñtatiuū esse in omni gñe scribendi ꝙ sub ꝑma ꝛ scōa ꝑsona ad diuersos loquamur. vt si dicā Stultū est laborare dum nihil ꝓficis, i, acsi dicerē. Stultū est hoies laborare dū nihil ꝓficiūt. Si tu hic sis: aliter sentias: id est si alī tales essent sicut ego aliter sentient (Das dū dich mer alle tage mit ernest vnder windest der lernung der kunste des frawen ich mich vñ frolock dir vnd danck got das er dyr vō tugent vff ein solichs für nemē hat eingeben/vnd hoff du werdest nit lassen dar zu komen das du dich vnwirdigest der erberen vnd hochgelobten mannen dines vatter vnd anherren Quod indies magis optimaꝝ artium studijs incumbas gaudeo mirūmimodū ꝛ tibi gratulor ac ðo grās ago ꝙ talē tibi ab ineūte etate animū ꝓstiterit teqz spero nō ꝓmissuꝝ vt patre atqz auo tuo optimis ac clarissimis viris indign⁹ esse videare Indies quasi ℔cat qð quottidie sz in ℏ dr̄ñt ꝙ indies sp cū quodā incremēto dī, ideoqz plerūqz cū ꝓpatiuo vl aduerbio magis vl alia dictōe incremētū significante iūgit, vt cuz indies malū illud lati⁹ serperet (So das vbel von tag zu tag weiter vñ

129

breitter) Indies te magis amo. Tit⁹ liuius, crescente indies multitudie Quottidie aũt indifferẽter ponit vt quottidie lego, quottidie magis te amo Indiem aũt z indies mitũ dicũt. Nã indiẽ aliquid agere est pũctis diei hãc rõnẽ nihil cogitando de crastino z quasi sp iũgit cũ verbo iuuo, vt ego instar fetax z volucx indiẽ iuuo.

Propediẽ vo eo mõ dz quo dicim⁹ ꝓpemodũ qđ fcat pene./vel quasi. Incũbere est toto pectore alicui rei faciende insistere. vt Virgi. Validis incũbite remis. Quicq; medũ eõrio supini dicũt qui negligẽter aliquid agũt Gratulari est vbis ostẽdere gaudiũ qđ ex alicui⁹ comõ suscipias apud eũ ꝑm qui comõ sine felicitate affecta⁹ est, vt Gratulor tibi ob ꝓlatũ adeptum. Gratulor mihi q; sub tali ꝓncipe educar⁹ sũ Gratari idẽ fcat qđ gratulari./sz illo vtũ dũtaxat poetis z historicis pmittit Gratificor vo quasi idem fcat qđ gratuz facere. Gras agere z gras hre z gras referre dicũt. Nã agim⁹ gras vbo. Habem⁹ grãs alio vt cũ memores sum⁹ accepti bñficij, referim⁹ siue reddim⁹ gras facto. Hãc dñaz Cicero nusq; neglexit. Ab ineũte etate, h est a ꝓncipio etatis./vel a pueritia (non iugent vff) Et nota q; h vbũ ineo./a quo est participium in ẽs dz fere sp de aliq re graui vl magna, vt ineo pacẽ. ineo societatez. ineo bellũ. ineo viã, i. incipio viã Nõ dicim⁹. ineo libz Sz dicim⁹. Ineo gram. i. ꝓtrabo vel ꝓparo gram. Sz redeo in gram dei cũ sum reconciliatus inimico. Item redire in gram dei cũ inanimatis, vt cũ ager meus itez fructus refert dicere possum, cũ agello meo redeo in gram Prestare aliq̃ est dare./vel ꝓsedere. vt pста mihi auxilium. Aliq̃ pstare est exhibere. vt pста te viz bonũ, i. exhibe te viz bonũ (ertzeige dich ein gutten man) Presto te fortẽ viz Interdum pstare est antecellere. vt Theñ. Homini hõ quid prestat. i. homini hõ ꝓtũ aficellit. Et tunc q̃q; hz pest se etiã abitm vt Presto te doctrina. i. antecello te doctrina Inde venit nomẽ ꝓstans. i. excellens. Et Prestãtia. i. excellentia Cõmissurũ a pmitto est qđ aliq̃ significat iniungere aliquid faciẽdum. vt pmisi tibi hoc negociuz. Aliq̃ pmittere q̃ pcedit negacio./z sequitur vt vel cõpobrez./significat pmittere. Et tunc semp capit in malam partem. Vt Non pmittã vt aliquis me faciat. Cicero Nihil tibi esse pmittendũ psiderare debes./cõpobrẽ eoz quos laudas te nõ sibũ pbeas.

Ut capit mitis modis, Nã est piũctio causalis, vt Cõgrego mi

bi diuitias,vt familiã alere possim.Aliqñ ponit solũ ornat⁹ gra,vt Quintilian⁹. Quis credat me fecisse:vt stipẽ filio negarẽ.i. quis credat me filio negasse stipẽ.Itẽ vt nõnũq̃ ꝑcat postq̃.vt virgil⁹ Ut vidi.i.postq̃ vidi.Etiã ꝑcat quomõ,vt apud eũdem.vt vidi vt perũ.i. postq̃ vidi quomõ perũ,vt vales,i.quõ vales, Aliqñ ꝑcat sicut.vt ego incedo vt rex.i.sicut rex Aliqñ ꝑcat q,vt non est opus vt fugias.i.q fugias Clar⁹,splẽdid⁹,luculẽt⁹.sũt adiectiua significãtia merita p Metaphorã psonis attributa,vt Clar⁹ poeta,splẽdid⁹ equus,ꝓclar⁹ orator.luculẽt⁹ hõ. Nobilis aũt z clar⁹ dr̃nt Nã clar⁹ sp in bonã partẽ accipit,Nobilis vo aliqñ in malã,vt nobile scortũ,z nobilis meretrix dr̃. Sicut etiã famosus aliqñ accipit in bonã ptẽ,vt Juuenal. Famosos equitũ cũ dictatore mgros Jdẽ. Famosa ad menia legi. Sepe vo accipit in malã ptẽ p infami z turpi,vt famosa mlr z turpis Et in legib⁹ est titul⁹ de accusatõe famosa.Ad hũc modũ gl'osus ꝑcat plenũ gle, Ut apõ Tber. dr̃.Gl'osus miles,z ita i mltis alijs Videare poti⁹ dixim⁹ q̃ vidaris:ad cuitãdũ nimiã freqñtiã lre o,Nã si dixissemus optimis z clarissimis viris indig⁹ videaris:nimia essz bui⁹ lre inculcacõ.ideo videare poti⁹ dicẽdũ fuit. Sepe tñ nulla cã cogẽte.doceare:q̃ docearis dicim⁹.Et ita in alijs in quo standum est soli artiũ iudicio. Der lufft ist hie widerumb heilsam worden, wann yetz in tryen moneten ist nyemant ann der pestilentz gestorben, Unser mitwõer synt schier alle wid in die stat komen.vbgenomen marius de ich am fordersten noch dyr lieb hab. Der wonet noch zu Acne dig Aber wir wartent syn morgen oder über morgen. also hat mir syn schulweiser den fordern tag zuembottẽ, Do er syn iungs fũbe beym sender. Albet das geet dich nit an Hic tã aer salubrium⁹ est.nemo in trib⁹ mẽsib⁹ postilẽtia perijt. Ciues fere oẽs in ciuitatẽ redierũt. dũtaxat Marĩ⁹ (quẽ ego scõz te diligo) adhuc Aeneias incolit,eũ cras aut pendie expectam⁹. ita mihi nudiustertiꝰ pedagog⁹ ei⁹ nũciauit.cũ eo die catulos ei⁹ z pullos domũ misisset Sz h nibit ad te Hic,illic.z istic dr̃nt.de quo vide in rla quinta secũdi libri,vt hic est salubre celũ (hie ist ein heilsamer lufft) Cum aũt loquor de loco vbi tu habitas dico Istic sunt amenissima prata.Cũ vo incidit hmo de loco in quo neqz tu es,neqz ego:dico Illic sp magna multitudo auiũ est (Oselbs ist all weg ein grosz me

nige det vogel) Ciuitas z vrbs dr̃nt. Nã ciuitas ciuiũ est z vrbs tas. Urbs vo locũ significat. dic g̃. Misi famulũ ad vrbẽ wienñ. Et ciuitas nra nũq̃ desicit a cesare. Inter salubre z sanũ b̃ interest. Salubre ẽ qđ dat sanitatẽ, vt aer cib⁹ z hmõi. Sanũ vo est cui inest sal⁹, vt bõ z alia dicũt. ꝑe sana. aer aũt salubris. Tam hec vocabula ꝓfũdunt, nã solem⁹ dicere san⁹ cib⁹, san⁹ pot⁹. Et notãdũ q̃ sepe celũ accipit ꝑ aere, vñ bñ dicim⁹. Hic salubrrimũ est celũ, i. salubrrim⁹ est aer. hic celũ est clementi⁹ solito (Der luffte iſt hie mültſamer dañ er gewõlich iſt) Scõm ſcat mꝛta Prio bz notissimũ illũ sensũ, vt ſm platonẽ loquor. ſm pitagorã disputo Alliqñ ſcat iuẋ. vt virgi. Dulcib⁹ illa quidẽ illecebris z plena ſm flũina. i. iuẋ. Alliqñ ſcat post, vt hic. quẽ ſm te diligo, Mñqz ſcat ꝑ vt ſm te litẽ do, i. do litem ꝑ te. Incolit. i. habitat. z de exteris dũtaxat dr̃. hinc inquilini z incole qui in alieno habitãt opido. Oppidani vo qui bitãt in suo Perẽdie ſcat illõ qđ vulgares dicũt p⁹ cras. dr̃ enim pẽdie de die seqñti p⁹ crastinũ die. hinc dr̃ dies pendin⁹. i. dies ab hinc terti⁹. Pridie vo nõ ſcat dictm ãbestermã. vt vulgo dr̃. Sed ꝑdie dr̃ de ꝑori aliquo die. nõ referẽdo ad ꝑns in quo sum⁹, sz ad aliũ quẽdã die. Ita enim postridie dr̃ de posteriori die nõ a die pñti, sz ab altero quodã die. vñ ꝑdie nõ solũ dr̃ de ipso ptõ sz etiã de futuro. Et postridie nõ solũ de futuro. sz etiã de ptõ Exẽplũ de ptõ sit tale. Pridie q̃ cesar vrbẽ intraret. pfecti sunt et obuiã ꝑes. i. die ꝑcedẽti quo cesar vrbẽ intrauit De futuro exẽplũ Pridie q̃ iter ingrediamur petam⁹ a cesare ꝓmeatũ. i. die ꝑcedẽti quo iter ingrediemur ꝛc. De postridie de ptõ dicas b̃ mõ. Postridie q̃ cesar vrbẽ intrauit oẽs legati discesserũt. Et de futuro sic. Postridie q̃ cesar decesserit mihi quoq; erit abeũdũ Et nota q̃ illa aduerbia ꝑdie z postridie p⁹ se freqñter bñt aduerbiũ q̃. vel gtiñ. vt ꝑdie ei⁹ dici. Vñ. Qui ꝑdie q̃ pateret. Pudiusterti⁹ dr̃ de die ꝑcedẽti die bestermã (den vordern tag) Ita Pudiusquart⁹ dr̃ de die ãcedẽte die tertiũ. Et nõ ꝑcedim⁹ vltra. Nã non dicimus nudiusquint⁹ vel nudiussextus ꝛc. Sicut etiã dicim⁹ biduo triduo quatriduo. z nõ vltra. Etiã nõ dicim⁹ nudiussecund⁹. qz ꝑ illo habemus heri. Pedagogus nõ dr̃ ludi mgr̃. sz is qui domi tenemus ad seqñdos atq; eruditendos pueros nros Nunciare est ꝙdis alicui⁹ absentis aliquid significare, Hñ nomẽ nũcius, Et ſm

Liber.iii.

Seruium. Nuncium neutri gñis ſcat id qđ nunciatur. vt attuliſti mihi bonũ nunciuz (du haſt mir gut botſchafft bracht) Catuli licz videat nomẽ dictũ a cane. ĩñ catuli nõ ſũt ſo.ũ filij canũ ſz oim ferarũ. ſpẽtũ. z muriũ Pulli vo pecoꝝ dicũt. vt pulli equoꝝ aſinoꝝ muloꝝ. ac auiũ z piſciũ at magnoꝝ piſciũ nati etiã catuli vocãt Pinnuli vo ſũt ceruoꝝ. capraꝝ. dammaꝝ. lepoꝝ. z ſ lũ Nihil ad te ꝟ loci. i. nihil ad te ptinet. Aliqñ ſignificat nihil in ꝓpatiõe tui. Vt Johãnes eſt doct⁹ ſz nihil ad te. i. nihil in ꝓpatõe tui. Thais eſt pulcra ſz nihil ad hãc nr̃am filiã. i. nihil ad ꝓpatõez filie noſtre Da mit ſey frelich/vnd ſchick dich zu dyner widerkunfft. O ein ſeliger vñ frelicher tag, der wirt ſo wir vil haben vnd kũſſẽ nũgẽ

Cura vt valeas/teqz ad reditũ para. O felicẽ z ꝟe iocũdũ diẽ quo te amplecti aſculariqz poterim⁹. Vale Cura vt valeas. i. da opam vt valeas. dicim⁹ etiã. cura valitudinẽ tuã. cure ſit tibi valitudo tua Curã habeas valitudis tue. Ponit etiã cura ꝓ ſtudio z diligentia. vt ſtudũs ĩtaꝝ oĩ cura atqz induſtria incũbo (Ich thun all en myn flyß zu der lernunge) O iũgit qñqz nr̃õ. vt O fortũati quoꝝ menſa ſurgũt. Aliqñ cũ actõ. vt hic. O felicẽ illũ z iocunduz diẽ. Aliqñ O ptermittit z tñ oꝛo eandẽ vim bz. vt indignũ facin⁹. i. o indignũ facin⁹. Et in hmõi oꝛoib⁹ nõ eſt aduerbiũ vocãdi. ſed poti⁹ interiectio indignãdi/vl alteri⁹ ſignificatõis. nã cũ eſt aduerbiũ ſoli vtõ caſui adiũgi ſolet Oſculari dr̃ ꝟbũ pũe qđ vẽit a nomine oſculũ. qđ qñqz ſcat paruũ os nã eſt diminutũ ab os. Aliqñ ſcat baſiũ eo ꝙ oſculãtes reſtringũt labia/z faciũt pnũ os. Hoc tñ inter ſe drñt. Oſculũ pũ amoris eſt z caritatis. vt pẽis in filiũ/z filij in parẽtes. Baſiũ vo laſciuiũ eſt inter amãtes. Bz ſuauiũ accipit in vtrãqz ptẽ (Geben zu viterdie. Am nũen iore. nach xpi geburt. M.cccc.lxxix. Date Viterbij. Anno ſalutis milleſimo/quadringenteſimoſeptuageſimo nono. Date. i. littere iſte date ſũt. põt tñ dictio date ptermitti. z ſic ſcribi. Viterbij tertio nonas marcij. z tũc ſubintellr̃ date/vl ſcripte/vl aliqđ ſiłe. Aut ſic ſcribe. ex caſtris. ex vrbe. ex wiẽna. ex argẽtia. Tertio die ianuarij. Anno dñi. m.cccc.lxxix Kl̃de dicũt ꝙ ſp̃ma die mẽſis. q̃ z ido in vnoquoqz mẽſe appellat kl̃e. Oli apũd romãos quocata plebe quot dies a kl̃is ad nonas ſupeſſent pnũciabat. Et dr̃ a calo ꝟbo greco qđ eſt voco. Et declinat dũtaxat in pl̃i nũero. vt etiã none. z idus pl̃is

numeri sunt tñ. Hz aũt quisquis mensis certos dies qui idus: aut nonas dicũt, de quibus sunt ꝟsus. Mar mai iul oc sex. alijs dato bis duo nonas. Octo tz idus mensis gñaliter ois Vetustã itaqz diez mensiũ ꝓputatõez si voles scire Jn ꝑmis ꝓsidera diẽ cuiusqz mẽsis kl̃e talis mẽsis appellari. Deinde scõa dies mẽsis dr q̃to vel sexto nõas: ꝟm q talis mẽsis q̃tuor aut sex nonas hz. p9 nonas incipe ꝓputatõz ab idib9 scz ꝑtimã diẽ p9 nonas appellabis octauo id9. z ita ꝓtinuabis ad finẽ iduũ. p9 id9 dies. xix. vel. xviij. vl̃. xvij. vl̃. xvi. kalendas: ꝟm q mensis vel tot vl̃ tot kalendas habeat. Oẽs aũt kalẽde nõ denoiant a mẽse in quo ponũt: sz a mense sequenti. Quot aũt klas: id9: z nonas quisqz mẽsis habeat vide in tabula.

	idus	nonas	klas
Januarius	octo	quattuor	xix.
Februarius	octo	quattuor	xvi
Martius	octo	sex	xvij
Aprilis	octo	quattuor	xvij
Maius	octo	sex	xvij
Junius	octo	quattuor	xvij
Julius	octo	sex	xvij
Augustus	octo	quattuor	xix
Septẽber	octo	quattuor	xvij
October	octo	sex	xvij
Nouẽber	octo	quattuor	xvij
Decembꝛ	octo	quattuor	xix

Nec istud ꝑtermittẽdũ est q dicim9 klas ianuarij z ianuarias. Februarij z februarias. Martij z martias. Aplis dũtaxat aut aples z non aprilias Maij z maias. Junij z junias. Julij z Julias z quintil. nã iuli9 olim appellat9 fuit quintil, augusti z sextil' qz ꝫ no mine etiã augũst9 vocabatur qñqz. Septembꝛis z septẽbꝛias z septẽbꝛes. Octobꝛis octobꝛias z octobꝛes. Nouẽber nouẽbꝛias z nouẽbꝛes Decẽber decẽbꝛias z decẽbꝛes. Quare quilibet dr iulius z sextilis dr august9. Rñdeo qz veteres incipientes annũ a martio eundẽ solũ in decẽ mẽses diuiserũt. Et sic mẽsis quimõ iuli9 est dicebaꝫ quintilis, qz quint9 in nũero mẽsiũ, z sextilis, qz sext9, postea septẽber, octobꝛ, nouẽber. decembꝛ, dicti sũt, qz septim9 octau9 non9 decim9 ab imbꝛe. i, martio in quo fiũt imbꝛes.

Sequit epla ꝑ suas partes, prius exposita

Nicolaus perot9 põtifex simpõtin9 Johãni perotj frꝛis filio. S. p. d. reddite mihi fuerit lr̃e tue: q magnã nob voluptatẽ attulerũt. Ex his em intellexim9: z tibi bñ esse, z me abs tenõ mõ diligi. sz etiam vehemẽter amari. Ego quoqz (mi Johannes) amo te mutuo: teqz

non secus(ac vitam propriam)caꝛ habeo,ꝛ cū sine te sum./dimidia ale mee carere videoꝛ:ꝙ nisi dignitatis mee rōnē hꝝz:adnolarem mox in suburbanū tuū:meqz vna tecū cū p̄diolis tuis:ꝛ pomarioꝝ ꝛ oniculis oblectarē. Legerē tecū oluscula:decreperē vuas:colligerē poma:nō deesseꝝ vindemie:mustū de lacu deguſtarē,nec ab his q̄ fere oēs hꝫ tpe ꝓsueuerūt abstinerē. Luderē etiā tecū interim ludis nō iniocūdis nō scꝛ in campo saltu vel pila aut gladiatoꝛūꝫs ludis siue alīꝫs que lassum ac defatigatum coꝛpus reddere consueuerūt. sꝛ p siluas ꝛ colles ꝛ saltus ꝛ nemoꝛa tecū deābulās ac lusus tuos fū gerēs ipas etiā cameras ad ludū excitarē vbi nemo essꝛ qui nos licētie excusaret:Et si quis esset facile ipsā solitudinē excusaremus, Sꝛ postq̄ venire ipse ad te nō possū:par est vt tu ad nos reuertaꝛris.qō si feceris:oīa nobis ex sntia succedēt. Neqz em̄ possum de te absēte postbac nō eē sollicit⁹,ꝛ tibi adhuc adolescēti (ne dicā puero) aliqn̄ nō timere:ꝙ indies magis optimaꝝ artū studīꝫs incumbas gaudeo mirūimmodū:ꝛ tibi gratuloꝛ:ac deo grās ago ꝙ talē tibi mēte p̄stiterit Teqz spero nō p̄missuꝝ vt p̄ce ac quo tuo optimis ꝛ clarissimis viris indign⁹ eē videare. Hic tā aer salubertim⁹ est, Nemo iā trib⁹ mēsib⁹ pestilētia p̄ut. Liues fere oēs in vbē redierūt, Mari⁹ dūraꝛat (quē ego scꝛz te diligo)adhuc Venetias incolit. eū tn̄ cras:aut pendie expectam⁹,ita mihi nudiustertiꝰ pedagogus eiꝰ nūciauit,cū eo die catulos eiꝰ ꝛ pullos domū misisset,sꝛ hꝫ nihil ad te. Cura vt vales.teqz ad reditū para. O felicē illū ꝛ vere socū dū diē quo te āplecti:oscularīqz poterim⁹. Vale. Date Viterbīj. quarto kl̄as nouembris. Anno salutis. M.cccc.lxx.nono.

De figuris secūdū Donati

Figura(q̄ grece schema dr̄)est vicīū cum ⁄ traditōez rōe necessitatis:ornatusve gr̄a p̄missū Diuidit aūt figuras in schemataelexeos:ꝛ schemadiamoeos. Rursus figure vl̄ schemataelexeos:vel sunt locutōis:vel ꝓstructōis. Figure locutōis sūt vicia q̄ peccāt in vulgo mō loq̄ndi.vt cū dicā:reliquias duplicilī:cū usus vnū dūraꝛat requirat. Sꝛ figure ꝓstructōis sūt q̄ peccāt p̄ p̄ūez oīs ptextū. Dis itē figura locutōis:vl̄ est scema vl̄ tropus vl̄ metaplasm⁹. De Barbarismo ꝛ Soloecismo.

Ue sunt figure p̄sus abīciende:neqz in vsu quouis pac

to habende, videlicet barbarismus ꝛ soleocismus. Sed quia aliqñ excusantur hec vicia vel ꝓsuetudine vel autozitate vel vetustate vel viciate. Ideo de his aliquid dicendum erit. Barbarismus. Est ꝓsozois viciosa ex corruptione ltre vel syllabe. Hoc aũt viciũ vel fit scribendo vel ꝓnũciando. Scribẽdo quidẽ fit ꝑ additõz. detractionem. vl transmutatõez ltre vl syllabe. Per additõez vt reliquias cũ dicã duplici ll. cũ ynũ dicere debeam⁹. Per detractõez. vt Virgili⁹ dixit Immitis achilli ꝑ achillis Itẽ alio in loco dixit Manet alta mẽte repostũ ꝑ repositũ. Per mutatõez. vt Virgili⁹ dixit illo ꝑ olli. Per transpositõez ltre vl syllabe. vt euandre ꝑ euãder ꝛ disciplicina ꝑ disciplina Pronũciando Barbarismus sit fit quattuor modis scz in tpe. tono. aspiratione. hiatu. In tpe fit barbarismus. cũ lõga syllaba ꝑ breui. aut viceuersa breuis ꝑ lõga ponit. In tono fit. si accẽt⁹ ꝑdominãs cadat supꝑ syllabã aliã ꝙ iure debeat. In aspiratione fit cũ abiicit h ltra vbi nõ debet. vel detrahitur vbi nõ debet adesse. Per hiatũ fit Barbarism⁹ quotiẽs vocalis sequit vocalẽ. aut ꝑ⁹ vocalẽ sequit m aut vbi nimi⁹ ẽ vocaliũ ꝓcursus. aut vbi finis ꝓcedẽtis dictõis dat inicium seqñti. Et gñaliter quecũqz plus vel min⁹ equo sonantia ab eruditis respuũtur. Et sciendũ ꝙ Barbarism⁹ in ozoe soluta solũ repit. bmõi eñ vicium in metro Methaplasm⁹ appellat. Est ꝛ alia figura. huic ꝓnũerãda que dr Barbaralexis hõs fieri cũ barbara verba latino eloquio miscentur. vt si quis dicat mastrucã. qõ sardouz est vocabulũ significãs vestẽ ex pellib⁹ animaliũ. Aut si dicat magale. qõ lingua affraoꝝ dr dom⁹ pastoris. aut Marcbio qõ alemanoꝝ vsu ꝛ lingua nomẽ dignitatis ẽ Soloecismus. Est viciũ in contextu patium drationis ꝙtra regulas artis grãmatice factum. Et differt Solocism⁹ a Barbarismo in hoc ꝙ soloecism⁹ fit inter plures dictões inter se nõ iuste ordinatas. Barbarism⁹ aũt in singulis dictõibus fieri potest Et sciendũ ꝙ Soloecismus est in ipsa ozatione soluta. In metro quotiẽs necessitatis gra inuentꝝ schema appellatur.

Annumerantur cum barbarismo ꝛ soloecismo duodecim vicia. scilicet Barbarismus. Soloecismus. Acyrologia. Cacephaton. Pleonasmus. Perisologia. Maceologia. Tautologia. Eclipsis. Tapinosis. Carbesinthcton. Amphibologia Acyrologia est dictio impzopzie posita. vt Virgilius. hũc

ego si potui tm̃ sperare laborē.sperare em̃ dixit p timere. Cacephaton ē turpis sonus:aut in dictōe:aut oratione.vt Thereñ.Arrige aures pāphile. Et Virgi.Mūer⁹ cū nauib⁹ equat Pleonasm⁹ est adiectio supuacua dictōis ad plenū sensū.vt virgi.sic orsa locuta est Perisologia est superflua orationis additio sine necessitate rei:vt Ibant quo poterāt:z quo nō poterāt ibi stabāt. Macrologia est lōga sentētia res nō necessarias apprehendēs.vt Imperator cū exercitu re infecta retro vñ venerat regressus est. Tātologia est eiusdē sentētie viciosa repetitio.vt Redeo let⁹:z reuertor gaudēs.

Eclipsis est defect⁹ dictōis alicui⁹ quā tm̃ sententia requirit.vt Virgi.in p̄mo loqñs de Junone irata.hec secū deest em̃ loq̃batur

Tapinosis est,alicui⁹ magne rei extenuatio.vt Virgi.Penitusq; cauernas ingētes vterūq; armato milite replēt.Hoc est q̃ mlte legiones armatorū militū impleuere vrbē z cauernas. Katabe sinthoton est inordinata z indebita dictionū p̄positio.vt Virgili⁹. Versaq; iuuātiū terga fatigam⁹ hasta. Amphibologia est ambigua oratio.z hec fit aliqñ p actū. vt Scio te eacida romanos vincere posse.Aliqñ p vbū p̄positis gñis.vt Cato criminat iniuste:z nō ex p̄mat quē vl a quo.Aliqñ p indistinctionē.vt Vidi statuā auream hastā tenentē.vbi dubiuz est an statua an hasta aurea sit. Aliqñ p ononyma,i.p equiuoca.vt si quis dicat:faciem nec exprimat oculi:vl gladij:vl exercit⁹. Et sic de alijs modis quos oēs recēsere esset

De Metaplasmo:z ei⁹ specieb⁹ inane

Etaplasm⁹ est lr̃e:syllabe vl tpis trāsmutatio metri ornat⁹ vl necessitatis cā. Et hz quotuordecim species Et sūt he Prothesis.Aphaeresis,Epēthesis.Paragoge.Sincope.Apocope.Hectasis,Sistole.Diaeresis,Epysmalaphe,Elipsis Synaliphe.Anthitesis.Metathesis Prothesis est appositio lr̃e vl syllabe ad p̄nciptū dictōis vt gnato p nato.attulit p tulit

Epēthesis est appositio lr̃e vl syllabe ad mediū dictōis.vt induperator p imperator.dicit Juuenalis. Paragoge est appositio lr̃e vl syllabe ad finē dictōis.vt dicier p dici. Ephaeresis est ablatio lr̃e vl syllabe de p̄ncipio dictōis.vt temno p p̄temno.mitte p dimitte Sincope est ablatio lr̃e vl syllabe de medio dictōis.vt audacter p audaciter,z p̄morat p p̄monerat Apocope est ablatio lr̃e vl syllabe a fine dictōis,vt achilli p achillis,z sat p̄ro satis.

Hecăsis. est ꝓductio vocalis q̃ naturaliꝫ ẽ breuis, vt Virgi. ſtas liã. fato, vbi ꝑma ſyllaba illi⁹ dictiõis italiã est breuis naturaliꝫ. ⁊ ꝓducit. Hec figura bꝫ quattuor ſpẽs. q̃ vocant Ceſure. ſcꝫ Pentheme morim Anthipẽthimemorim. Eptimemoriꝫ. ⁊ Poſteptimemo rim Antipẽtimemoris est ꝓductio ſyllabe ꝑme naturalis breuis ſecũdi pedis Pentimemoris est cũ ꝑma ſyllaba tertij pedis na turaliꝫ breuis ꝓducit Eptimemoris est cũ ꝑma ſyllaba quarti pe dis naturaliꝫ breuis ꝓducit Poſteptimemoris. est cũ ꝑma ſylla ba quinti pedis naturaliꝫ breuis ꝓducit Biſtole est correptio ſyl labe naturaliꝫ lõge. vt vir nimboſus orion. vbi orion bꝫ primã na turaliꝫ longam. q̃ ibi corripit Dieresis est vn⁹ in duas ſyllabas facta diuiſio. vt Virgilius. Alat in medio libabant pocula bacchi.

Sineresis vel Sinaliphe. est duaꝝ ſyllabaꝝ in vnã facta ꝯiun ctio. vt Virgi. Fixerat eripidem cerua. ꝓ aeripidẽ. Synaliphe. Est ꝓ iteremptõeꝫ ꝓcurrẽtiũ inter ſe vocaliũ lubrica quedã leuiſqꝫ colliſio. vt Virgi. Atqꝫ ea diuerſa penit⁹ dũ ꝑte gerũtur Elipſis Est ꝓſonantiũ cũ vocalibus aſpe ꝓcurrentiũ quedã difficilis colli ſio ⁊ dura. Et qm̃ ſi poſt m ſequat vocal huiuſmõi aſpa ꝓtio cau ſat. Ideo ꝓ vitanda hmõi aſpitate dẽ ꝓ elipſim necari m. vt Virgi lius Multum ille ⁊ terris iactatus ⁊ alto Antiteſis. Est littere pro littera poſitõ. vt olli pro illi Metbateſis. Est littere vel ſyllabe trãpoſitio. vt tbeucre ꝓ tbeucer. cnandre pro cuander.

De Schemate. ⁊ eius ſpeciebus

Chema est figura ꝑ quã õbna ⁊ vſitata dictionũ in oꝛoe poſitio variaꝫ. Et est duplex. ſcꝫ Scemalexeos. ⁊ Sche madianoeos Schemadianoeos vt ꝑs dictã ẽptinet ad oratores itaqꝫ ſolũ de ſchemalexeos dicẽdũ ẽ. Schemalexeos bꝫ ſpẽs. xvij Et sunt hẽ. Prolepſis. zeuma. hypozenſis. ſilepſis. anadiaploſis. anaphoza. epinalepſis. epiſenſis. paranomaſia. ſchelionematõ. pa ranomeon. omoteleuton. omoptoton. polyſiteton. hyrmos. polip toton. dyoliten Prolepſis. Est preſumptio alicui⁹ mltitudinis poſtea ꝓpres diuiſe. vt Video dominos bos bonos iſtos malos.

Zeuma. Est vn⁹ vbi ꝯclusio diuerſis clauſulis apte ꝑfecta. vt vir gili⁹. Troiugena interpres diuũ qui numina pleti. Qui tripodas clarũ lauꝝ qui ſiõta ſentis Hypoſenſis est figura ꝑ quã diuerſa vba ſingulis clauſulis adiũgũt. vt regẽ adũt. regẽ ꝑmemorat nomẽ

erreptas in saxa latentia torquet. Saxa vocant itali medijsqz in fructib⁹ aras. Est em̃ iste ordo Notbus tris erreptas in saxa torquet. q̃ saxa in medijs fructib⁹ latẽtia itali vocãt aras Hypbole Est supplatino q̃dã fidẽ excedẽs agẽdi minuẽdive cã. vt it clamor celo Itẽ testudine tardior Allegoria. Est figura qua aliud ꝺcat q̃ dr vt iã tps equũ fumãtis soluere colla. ꝺ est carmẽ finire. Hui⁹ .vij. sũt spẽs. scz Hyronia. Antiphrasis. Aenigma. Clariẽtismos. Paroemia. Sarcosmus. z Asciſmos Hyronia est ꝺmo dicti ꝙ trariũ ostẽdẽs. Virgi. Egregiã ꝛo laudem z spolia ampla referis. Mã nisi grauitas pnũtiatrix esset adiumẽto pfiteri videret qõne gare intẽdit Antiphrasis est figura vni⁹ dictõis bironia. vt bellũ qz minime bellũ. z parce qz minime parcũt Aenigma est obscura sentẽtia p occultã sibilatiné rex transiens. vt q̃ me genuit mẽ mox ginit ex me Significat em̃ aquã in glacié puerri z ex eadẽ rursus effluere Clariẽtismos est figura qua dura dictu grãs pferũt vt exprmũt. Ut cũ interrogãtib⁹ nobis nũquid nos q̃sierit aliquis. Ñndem⁹ bona fortuna vt ex ꝺ intelligat neminẽ nos q̃sisse Paroemia Est accomodatũ reb⁹ tpib⁹ puerbiũ. vt lup⁹ est in fabula.

Sarcosmos est ꝺmo plen⁹ odio hostilisqz derisio. Virgili⁹. En agros z quã bello troiane petisti mentre iacẽs Asciſmos est ꝺmo iocosus z facet⁹ satis vrbanitate explet⁹. vt cũ vane quẽ conari intelligẽtes dicim⁹ laterem lauas Omozensis est nimis rei note demõstratio p aliã magis notã. Et ꝺz tres spẽs q̃ sũt. Icon Parabole. z Paradigma Icõ est psonaz inter se vt alioz q̃ accidũt p sonis ꝓpatio. vt Virgi. Os humerosqz deo similis. Parabole est inter dissimiles res ꝓpatio. Virgi. Qualis mugit⁹ fugit cũ sauci⁹ arã taur⁹ z incertã excussit cervice securim Paradigma. est narratio exẽpli hortãtis aut dehortãtis. hortãtis vt Antenor potuit medijs elapsus achiuis illiricos penetrare sinus. dehortãtis. vt at nõ sic phrigi⁹ penetrat lacedomona pastor. Ledeãqz belenã troianã vixit ad vrbez Sequẽtes figure nõ sũt in donato. sed ex aliijs autorib⁹ colligũt Liptote est cũ min⁹ dicẽtes lõge plus affirmare intẽdim⁹ vt Virgi. Nec munera spno. ꝺ est libens accipio.

Endiadis est cũ diuisim plura ꝓpactim intelligi debeãt. vt molẽ z mõtes insup altos imposuit. i molẽ altoz mõtiũ imposuit. Itez pateris liban⁹ z auro. i. auteis pateris. Itẽ arma virũqz. i. arma

tum vix. Hypalegeen agentis ꝓpatiente aut ecõuerso positio, vt date classib⁹ austros ꝟ est, classes austris. Ite Mõdũ illis labra admouĕ, ꝟ est nõdũ, illa labris admouĕ Emphasis est cũ ponim⁹ substãtiũ ꝓ adiectiuo ꝑcãs qualitatẽ abstractiuã ipsius adiectiui. Tderẽ. Vbi est scel⁹ qui me pdidit, i. sceleratꝰ Prosopopeia, ẽ ꝑmo psonis fictis attribut⁹, vt mare vidit z fugit Tepographia est descriptio loci ꝑ ficti, vt locꝰ in vrbe fuit medis letissimꝰ vmbra ẽ. Sz Topothesia est locꝰ ficꝰ ꝑm licẽtiã poeticã, Virgi. Est in secessu lõgo locꝰ insula portũ efficit ẽc Chronographia est tpis descriptio, Virgi. Nox erat z placidũ carpebãt fessa soporem ẽc. Antipophora est tacite obiectioni respõsio Exegesis est sententie prius dicte expositio, Ouidius. Legerat huius amor nomẽ titulꝰ qꝫ libelli, Aleotheca, est accidentiũ grãmaticaliũ diuersa positio vt casus ꝓ casu vel psone ꝓ psona, vel cũ diuersi casus vel psone ꝓstruunt intrãsitiue. vt ego miser egeo z similia, Et quinqꝫ sunt figure ꝓstructionis q̃ sũt species aleothece scz Prolepsis Silepsis zeuma, antiptosis, z sinthesis. Quid sit prolepsis, silepsis, z zeuma dictũ est. Sz antiptosis est vnius casus ꝓ altero positõ. vt Sermonẽ quẽ audistis non est meus. Ite Vrbẽ quã statuo vestra est, Et tbe rentꝰ, Quas credis esse bas nõ sũt vere nuptie. Et populo vt placerent quas fecissz fabulas, Sinthesis etiã est species aleothece, z bz sub se Euocationẽ Appositionẽ z Synecdochen. Capit etiam sinthesis ꝓ figura per quã alique partes in constructione iungũtur non gratia vocis sed significati, vt Virgilius, pars frustra secãs turba ruunt, venetie est insignis z maritima vrbs.

De materia z natura pũcto

Ē materia distinguẽdi oꝛoꝫ scõm suas sententias dicturi. Primũ inquirem⁹ z quid sit pũctus, Deinde quot sũt pũcta. z que vis eoꝝ. Tertio quomodo pũctãda sit ꝙqꝫ oꝛo. Primo dico ꝙ positura siue punct⁹ est signũ segregãs z spiritũ recreãs. Hoc sic est intelligẽdũ. Pũctꝰ est signũ diuidẽs intellectũ in sententias. z particulas distinguẽdo z spũm recreãs plurios. Hac diffinitiõe elicere potes duas vtilitates ꝑcipuas quas materia pũctoꝝ affert. Prima, qz distinguit sententias q̃ alias esset confuse. Scõa, qz recreat z quiescere facit spũm siue balitũ ꝓferẽtis.

Liber.iii.

elegis spectates breui claudit metro, quā vbi memorie bene facile mādare poscis aut, vbi ex memoria lapsa fuerit reminiscēdi facultē puerilā pstabit cermē. Hñ Meminūt animos pcēdāt plurima paucos. Pristina pmemorāt sūt oi grata legēti. An fruste diuini quos dā ppbete carmib⁹, vbi sūt qui pscripserit psalteriū. Iamētatōes Jeremi, etotā fere Job bistoriā, z oia ferme scripture sacre cātica Omīs em̄ nr̄a grāmatica poetar carminib⁹ pbabat. Mirabiles ad modū, z maxime pbō sentētie p poetar carmia nobis inno tescāt pcepe. Huiusce ergo rei ignorātia turpis a nobis pulsabit si sequentia buius artis rudimenta diligenter inspexim⁹

De litteris.

Inter latinas vnā e viginti lras, vocales quinq, consonātes sedecim reperiūt. At de eisdē pconātibus septē dicūt semiuocales f l m n r s y. Cetere nouē mute b c d f g k p q t. y aūt sextā vocalē grecā. z z decimāseptimā pconātē pter greca vba (quib⁹ pfuete vtāt) assūpsere latini, neq em̄ aliter typū vt z elō vt cetera bmōi quō scriberēt habebāt. Hoc inter semiuocales z mutas distat qm̄ de⁹ vocalib⁹ incipiūt z in se finiūt. he aūt a seipsis incheāt z exeunt in vocales. Ideo vob negat a ōsificatorib⁹ lra qm̄ nō est cā positōis vt nibil mibi atbomos. neq dat impedimētum ne due mox sese vocales sequāt vt trado pbibeo. De ipis vocalibus i z y plerq in pconātiū ptātez tedeūt, cū aūt ipe inter se geminātur vt iumētuz vinū, aut cum alijs vocalib⁹ iūgūt. vt ianua iecur loc⁹ vanitas veritas volatus. At quoq nōnūq si ipi pponit vt vult⁹, recipi etiā o vim pconātis eā inter pconātem z alterā vocalē pstituit vt quatet suadeo suauis equa lingua quaq donat⁹ z sui expositores. Pōpeius z Sergi⁹ dicūt eā pconātē ee nō posse, qz aī se alterā pconātē hz, vocalē esse nō posse, qz sequit illā vocalqd quid nibil refert. Nūquid em̄ qm̄ scribim⁹ statuta dicēdā est t pconātē esse nō posse, qz aī se habeat alterā pconātem scz s, imo z vocalē esse nō posse, qz illaz vocalio sequit. sic tm̄ a nōnūq vocalis ppposita vt in suauis. Iux Alexādrū Mosq modern⁹ hz qm̄ qs pēte. Syllaba diuidit tūc u vocalis habet. Sūt z liqētes lre due videz l z r, nonnūq breues naturā syllabas adiūctis sibi mutis inueniūt reddere longas, vt coclear repleo aspecta tenebre cerebrū katbedra. Hae quoq pconātes x scz

t s;/t vocalis i inter duas inserta vocales virtutem hñt ꝓsonãndi duax vt pax axis geza thezaurus maior peior maiestas eius hui⁹ aio ieiuno. Hex in ꝓpositis nõ fit. vt hũgis bajulo.

De triplici syllaba

Syllaba est ꝓprehensio trax aut unius vocalis enunciatis tẽpoꝝ capax. Et ois syllaba aut breuis est;/t tẽpus recipit unũ. vt pi. Aut lõga est;/t duo recipit tpa vt mater. Sunt igit lõge syllabe. sũt breues. sũt ꝓmunes. Longe t breues sunt natura t ex pseqnti. Natura lõge sũt diptongi. aut pductõe videlz singularium vocaliũ vt nauis finis omen un⁹. Aut duax positõe quã dipthõgõ vocãt vt aeuũ poema augustꝰ eurus. Sũt itẽ syllabe prime medie atqz ultime. Primax ẽtitas ꝓgnoscit positõe. diphthongo ꝓpositõe. exẽplo tria. Medias positõe accẽtu t tria. ultias positõe t tria inuestigam⁹ Hre quãtitatã monosyllabax.

Omnis vocalis p se lõga est licet a significantia careat ꝑ in eã exeũtes pducũt. O aduerbiũ qñ anponit ꝓtis a vocali inciptib⁹ breuis est. Virgilius Me cozidon o alexi trahit sua quẽqz voluptas Dictio monosyllaba in vocalẽ exiẽs pdz. vt sta na sta te se pre dũ si mi qui do no slo sto quo Demitur quanti t acti casus. Sitt que ne ve. qz t ve copulatiua t disiũctiua ꝓiũctões. nã ve interiectio lõga est. Me aduerbiũ affirmãtis atqz p bibẽtis pdz. sz interrogãtis breuiat. Dictio monosyllaba exiẽs in ꝓsonantẽ b d m l t corripit. Sal masculinũ sol il t nil pducũtur que vo finit in c n r s lõga est. Exceptis hic q est ꝓnis. nec hac an in vir cor far ver per ter. es ẽbo. bis quis is ꝓnoibus. os ozis. t ossis Singula in as t us lõga sũt. vt vas mas pus plus tus. Sicqz de monosyllab vniuersa ẽtitas sane explorata est. Hre ꝓnes

Positio sp lõga est. Sitqz dũ post vnã vocalẽ due sequant ꝓsonantes. aut vna repetita. aut vna duplex. ꝑ adiectõ ꝙ altera saltem in eaꝫ vocalẽ syllaba colloceꝫ. vt arma pestis aduena aduuo falla mallẽ reddo ecce dux geza maior troya. q̃ positio nõnũq̃ in metris in tres diuidit syllabas vt est illud. Arma virumq; tabuleqz t troya gaza p undas. Zinperizoma t in iacinctus. neqz vim duax ꝓsonantiũ neqz ptãtez efficiende positõis vsurpat. Adiectũ est dũ saltẽ altera ꝓsonãs tũcta sit vocali. nã si sec⁹ enene rit positio nõ est vt agri tenebre. Ad positões crebrior haberi debz

aeo fit ꝓma breuis/mobile tñ ⁊ mot⁹ ꝓmas bñt lõgas. tñ moneo em̃ u sequit o./in illis ꝙ b ⁊ t Excipiũt dicax a dico. lucerna a luceo laterna a lateo. vadũ a vado. arista ab arco. sopor a sopio. nato a no. fides a fido. titul⁹ a titã. locũd⁹ a loco. bũen⁹ ab bũo. obliqui b⁹ nõis dux a duco. Hꝛa em̃ fere ista ꝓmitiua./ꝙnis ꝓmas habeãt lõgas derivata tũ corripiũt Lateo tñ bum⁹ ⁊ toc⁹ ꝓmariũ breuẽ de riuãt ex se laterna bũan⁹ locũd⁹ q̃ ꝓmas ꝓducũt. De ꝓtis dissyllab

Tñ dissyllabũ ꝓmã bz lõgã. fer dẽptis. scz dibi. steti. ẽdi

p fidi a findo. sedi. tuli. nisi mox ꝓmã vocalẽ altera sequat vt fui. lui. rui. q̃ vt antea meminim⁹ edibi. institi. circũdi ꝓsci di. medꝭs breuib⁹ dici dñt De ꝓtis ꝓncipiũ duplicãtib⁹

Ti ꝓncipiũ duplicãtis vtraq; ꝓma breuis est. vt didici. pe

p pi. Demũt duo quoꝝ altera lõga est pepedi ⁊ cecidi ꝓ ẽbe tare. positio sp excipit vt poposci. momordi. fefelli. pepci. De supis dissyllabis Supia dissyllaba cũ suis descẽdẽ tib⁹ ꝓmas bñt lõgas. vt flatũ. fletũ. tritũ. scitũ Excipiũt decẽ quitũ. si tũ. citũ. satũ. litũ. itũ. datũ. statũ. ratũ. rutũ. statur⁹ a statũ veniẽs. ꝓ mã bz lõgã. ⁊ ãbit⁹ veniẽs ab itũ madiã ꝓducit. Nõia ẽbalia vni uersa quoq; q̃ a supino formãt dñt ei⁹ ẽpritatẽ in syllaba ꝓma. ꝓter ẽbũ q̃libz vi ẽuãs in ptõ simplr mutãs vi in itũ penultimã in su

pino bz syllabã longaz De vocali alteri ꝓpositꝰ.

Ocalis alteri ꝓposita in latinis vocabulis corripit. vt cõ trouersia indies inuias Excipiũt dyus ⁊ fio q̃ manet dis syllabũ ⁊ gti ⁊ dti quinte declinationis./in quib⁹ e añ i longa est./si saltẽ vocalẽ e tertia vocalis añcesserit. vt speciei. nã si ꝓsonãs inter ueniret breuis est e spei. fidei. rei. Ytẽ ois gtũs siue nõis siue ꝓno minis in ius exiẽs in vocali i est ꝓũis ⁊ anceps. Alteri⁹ ⁊ ali⁹ exci piũt. nã ille sp corripiũ ille sp ꝓd. aer ⁊ eous lõga sunt. Platea ⁊ ebozea sũt ad natũ loeãde. in ẏsu greca freqñter ꝓducũt. bebraica itidẽ ꝓsertim vbi vocalis i vocalẽ a ꝓcesserit. De ꝓtꝭ

Roptia in vltimis syllabis subiacẽt quantitatib⁹ appella tiuoꝝ. Aut in medꝭs ꝓpt ad spectatũ vsus exercitium de uenerint. In ꝓmis sunt ꝓmunia nisi solita poetarum cele bzatio coerceret. ad vnã quantitatem. sicut iupiter ⁊ saturnus apud oẽs ꝓducuntur. venus apud omnes corripit. nam que ꝓbata semel au ozitate digne scripta sũt eo ꝓpo arbitrio inuocare vicio datur.

In bis tamen velut in alijs omnibus operepreciuꝫ est considera re positionem diphthongum ⁊ vocales inuicem se excipientes. vt marc⁹.gall⁹.paul⁹.augustin⁹.iohānes.tbeobald⁹. De a.e.o.

Ocales a.e.o.excrescētes in nūero plī lōge sūt.excrescentes aūt in singlari nōnūq̄ lōge sūt.vt ciuitatis.locupletis coloris.nō vnq̄ breues sunt.vt palladis.ebetis.arboris. Uocales vo due i.⁊ v.in plī exupātes breues sūt.vt manib⁹.veru bus. In singulari iam breuiantur.vt supellectilis murmuris.iā lōgantur.vt litis.virtutis De pedibus

Syllabaꝝ quantitatis sequentib⁹ ex regulis siue etiam carminibus intellectu sit facilior ⁊ melius possit inquiri ⁊ quēadmodum versui sit accomodata dictio aut inepta. iam fini.iam medio.iam capiti. naturam versuū atq̄ qui eos constituunt breuiter examinabimus

Etroꝝ gña solitoꝝ duo sunt exametꝝ qō sex. Pēntametrū qō quinq̄ pedibus fabricatur.

Pes est certa temporꝝ ⁊ syllabaꝝ mensuratio siue dimensio

Amer⁹ pedū in tres disyllabos.tres deinde trisyllabos scindit.Spōde⁹ em̄ trochē⁹ ⁊ iāb⁹ duaꝝ sūt syllabaꝝ.Da ctil⁹ Tribrach⁹ Anapest⁹ ttū Dactil⁹ pstat ex pma lōga ⁊ vltimis duab⁹ breuib⁹.vt arbiter oia barbar⁹ Et poni poterit in oīb⁹ exametri locis vltio dēpto quē solū occupāt spōde⁹ ⁊ trochē⁹ Dactil⁹ etiā ponit in pmo ⁊ scdo pēthametri.quintū aūt exametri ita freqñter obtinet vt nūq̄ vt rarissiē ali⁹ pes illic vidat recept⁹ cē Virgl.iñia fret⁹.receptt spōdeū in quinto.cū dic. Proximus huic lōgo sz prim⁹ interuallo prim⁹ dactilus huic lon spōdeus.go. sed spōde⁹.prim⁹ dactil⁹.inter in penultimo scz quinto loco facit spōdeū cū dactil⁹ deberet esse.Sic iuuenalis. Sp ⁊ infirmi est animi exiguiq̄ voluptas.Ultio primuo sic collige q̄ vindicta.Nemo magis gaudet q̄ femina.In scdo vsu q̄ vin in illo quinto nō dactilū sz spōdeū faciūt Spōde⁹ pstat ex duab⁹ lōgis.vt fulgēs audis poni pōt in oīb⁹ exametri locis preter quintū qui ꝓpius est dactilo tria etiā pēthametri loco pma poterit obtinere. Trochē⁹ pstat ex prima lōga ⁊ altera breui.vt rector.⁊ solū ponit in sexta exametri Jambus pstat ex prima breui ⁊ altera lōga.vt domi.legam. iuuā. ponit solū in tertio vtriusq̄ metri loco. Anspestus pstat

duplici prepuciū ꝑpes epacta est anceps E añ q cor. vt neqz, eqꝰ subst̄atiue, sequor. Excipiūt nequaq̄, neq; z q̄ diphtbōgos hñt, vt equalis, eqꝰ edjectiuū equor. E añ r cor. vt ferꝰ, ferox, veru, vere reor, feretr, ferax seren⁹ series. exci, bere, cera, cerul⁹ cerule⁹ heres, feralis, hereo, seres ꝑtū. mereo, seriū. sero, eruca. q̄ro erūna, ceroma. erugo, erigone, heros, herꝰ. clerꝰ, verꝰ, spo, spa. pera, pero, onis qđ est calciamēti rusticū, seropelline obliqua nōie ues. E añ s pdī. vt lesus. thesis. blesus. Dēptis ꝑpositis. vt reseco, rebuo, resero, thesis, ibesus est ad libitū. E añ t pdī. vt p̄ter. p̄tor. leti, letꝰ, letor. rhete. cetꝰ. Excipiūt metallū. fretū. mero, veto. metuo. metꝰ, metrū. tetro. getes. peto, vetꝰ, theꝰ p mūe achillis, petbaurꝰ. E añ u p ducit. vt seuꝰ. euū. Excipiūt leuo. dzeuis, seuerꝰ, leuis. beuer etiā cō posita corripiūt. reuoluo, reuelo De primis syllabis J Añ b cor. vt cibꝰ, bibo, tribulꝰ. liber substātie. Exceptis ptis ipfec tis z futuris indicati quarte ꝓiugatōis. tibia, liburnꝰ, qđ in Iuue nal' corripit. ūber adiectiū. z p vino, fibula. vibex, bibernꝰ. ibis a, tis, tribula, vibza, sibulꝰ. scribo. libo. libza, J añ c cor. vt vicū mico, dico, sicne, dicax. Excipiūt. dico tertie, vicinꝰ, spiculū, vicꝰ, vicenꝰ, tricenꝰ, icꝰ, ficedla. licū, mica, sicut. picꝰ, pica, nicditeria, sico, icō, uariat. J añ d pdī. vt idē in masculo, strideo, strido. sidꝰ, fidꝰ, nidus. Excipiūt fides ei. quidē. ido, video, vidimus, vidua. ydolatra idoneꝰ bidēs, tridēs, fidis, triduū. z idē neutri gnis J añ f pdī. vt grifo. Dēpto. h nōie cifus. z ꝑpositis vt biformis J añ g cor vt ligo, liga ge. piger, rigeo rigo ad sigillū. vigeo. Demūt. viginti. fligo, stigo. figo, frigeo. frigo. frigꝰ. bige. pige. Et obliqui bulꝰ nōis strix. triginta. migro J añ l pdī. vt bilis. vtilis. liliū. pileꝰ. Excipiūt. philomena. hilaris. cbilindrꝰ. filix. miliō. cilix. bilidzis. pilꝰ. pila p lado. ciliū. tilia. sileo. silex. siligo J añ m pdī. vt simea. simꝰ limꝰ. lima. limē. limes. rimē. rima. climax. mimꝰ. imꝰ. pimꝰ. crimē. Excipiūt thymꝰ. simꝰ. imē. simul. imago. simulo. similis. mimis. z polisyllaba cetera. vt timeo J añ n pdī. vt vinū. linū. Demūt smus lino. linso tinea. cinis. sine. minꝰ. minor. ministet J añ p cor. vt piper. Excipiūt ripa. ripera. stipo. stipes. cipꝰ. sipꝰ. ariū. sipbon. tipꝰ J añ q cor. vt liquor p̄ter vbū liquor eris. J añ r pdī. dirꝰ. ira. iris. mirꝰ. miror. virꝰ. girꝰ. tiro. pirata. tires. piramis. Excipiūt lira instrumētū musicū. pirꝰ. mirica. virco. z q̄ luce nascūt. Obliqui

hui⁹ nõis vir. z polisyllaba vt tirãnis tirãn⁹ ¶ añ s pdz vt visus nisus. risus. pisa. Demũt tisana. miser. diserrus. cõposita sũt iuxta simplicia ¶ añ t cor. vt cit⁹. lito. iter. sit⁹. sitis. Excipiunt nitor deponẽs. ditella. ik. tiran. titillo. psitac⁹. ital⁹. pbitõ. pitasma. Obliqui box noim glis glitis. lis litis. dis ditis. vita vito vitis rit⁹ mitis lituo dito as. sitis a vbo sũ ¶ añ u pdz. vt diu⁹ diu⁹ liuor rim⁹ viuo viu⁹. Excipiũt obliqui b⁹ nõis nix. Cõposita. vt biuiũ triui

De primis syllabis O

um

Añ b producitur. vt vobis. nobis. robur bobus. obex. obtutio. nobilis. gobios. Excipiũt vbi duplex psonans pcedit o. vt pb⁹ glob⁹ pbro pbrus obliqui nõim scobs z scrobs rpa veniẽtia a vbo obsũ. vt obes obest oberã obero. soboles. z obesus O añ c corripit. vt doceo voco. ocul⁹ ocell⁹ ioc⁹ loc⁹ pc⁹. Excipiunt ociũ ocior pcer⁹. vsus. Est pcex vere pcex corp⁹ bre. iocũdus cochitus foco poculum oculo. obliqui nõis vox silter vocalis.

O añ d pducit vt pdero lodex nodus rodo codex oda Excipiunt mod⁹ modo odio odiũ fodio odor modius Et polisyllaba cetera vt modicus moderor modicũ. O añ f corripitur. vt profor profugus ofella. Excipiuntur pposita a pro vt profugo profero pfui q pducũt pmas. alia q̃dam breuiãt de quib⁹ sup. ofa. O añ g pducit vt cogo cogito. Demũt togo rogo logos logic⁹ O añ l corripit ut bobol⁹ color colo tertie dol⁹ dolor doleo colũba nola stola mola vola. Demũt mollior deponẽs. obliqui nõminis sol dolii ples moles solor aris. olim colinuis bolet⁹ sol⁹ polip⁹. verfus. Polip⁹ est piscis polip⁹ purgatio naris. plirus stolo colo as. nolo sollennis soleꝛs. O añ m pducit vt domo as. comis toma pro mo comin⁹ vomet Excipiũt vomo omasũ dñs dom⁹ comes coma como glom⁹ bõ domo stomac⁹ comedo omitto O añ n cor. vt bonus bonor onus tono sono son⁹. Excipiũt pono nou⁹ zona pone. none con⁹ dono donũ donec conor pn⁹ O añ p cor vt scopul⁹ copbin⁹ sopor sopor⁹ ppago p stirpe popul⁹ p turba. Excipiũt opilio sopio popul⁹ p arbore ppago p vite. vsus. Popul⁹ est arbor. popul⁹ collectio gẽtis. Vitis ppago bibit inde futura ppago. copia copio copula popisma oportun⁹ opior que tñ pñt pp duplici scribi

O añ q cor. vt loquor coquo quoqz pñcio. pposita pducũ. vt vnoquoqz O añ r corripit. vt chor⁹ p turba. forus. origo. moror.

J i

mora,morior,thorus,voro.Excipiuntur chorus p vento,corã,oro thorax,morã. hora t ora sine aspiratione p patria,chorali⁹.lorũ. glã.sorex.mor⁹,floreo,lorica,obliqui box noĩm ros,flos.os. mos quox,box. ¶O añ s pdũ,vt glosa. Demũt rosa,psa est anceps. posui.psayca. ¶O añ t cor.vt noto as,nota,totidẽ,quot⁹.pteru⁹ t notus p vento,Excipiuntur poto as,quottidie,tot⁹.notus.vo tum,cloto,ptheus,ptorinus. t alia in quibus duplex ꝓsonans pre cedit. obliqui box nominũ dos,t cos,doto as,notus pro spuria. ¶O añ u cor.vt obliqui nominis bos.t iupiter.ouis,nouus,no uo as,nouerca,Excipiuntur ouũ.puincia.puid⁹,puẽt⁹. puideo.

De primis syllabis A.

¶Ate b corripit.vt rubus.rudeus,ruber.Excipiũt rubi go pubes,bubo.tuber.suber.vber adiectiue t substãtine. bubal⁹,nubes,nubo.cui⁹ ꝓpolita breuia sunt.,pnubia in tuba ¶A añ c pducit.vt luceo,luc⁹,duco tertie.Excipiũt lucerna ducenti.cucumis.obliqui box nominũ dux.nux.crux ¶A añ d p ducit.vt cudo.ludo,sudo Excipiũt rudẽtes,sudes,rudis,pudet.pu dor.studeo,rudo est indifferens ¶A ante f pducit.vt bufo.rufus ¶A añ g pducit.vt feuges,fugo,pugio.lugeo.nuge,ruga.iugis. iuger.Excipiũt pugil,fugio,iugũ.tugurtũ. ¶A añ l corripit.vt cu lex,culina,fulica,gula.mulier,puler,Excipiũt vligo.gulo.niul⁹.fu ligo ¶A añ m pducit.vt fumẽ.famus,bũan⁹.numẽ,struma,lumẽ humor,Excipiũt cumul⁹,humer⁹,humilis,bum⁹,sum⁹,tumulus,nu mer⁹ ¶A añ n pducit.vt fun⁹.funis.luna.cuna,pruna.mun⁹,Ex cipiũt cune⁹.tunica ¶A añ p cor.vt lupus,Excipiũt pupis,pupa. stupa.vpupa.iupiter.nup rupes.pupillus,pupilla anceps est ¶A añ r pdũ.vt curo.cura.dur⁹,mur⁹.pur⁹,Excipiũt furor.furo,curu les,nur⁹,maria ¶A añ s pdũ,vt fusus,lusus,musa.vsus.Excipiũt susurro.pusill⁹ ¶A añ t pdũ.vt futilis,futio,mat⁹ ruta,mutu⁹ma tuo,puteo,glutio,vtilis,vtor.Excipiũt lutũ,puto,vter,cutis.vti.fru ter.putrix vtinã,pute⁹,puteal.vtet⁹.rutilo vtica.mutilo. ¶A añ u pdũ.vt vua,Excipiũt pluuia fluui⁹ t cetera vbi aliquid ꝑcedit u.

De mediis syllabis A.

¶Dealis a añ b corripit t in mediis syllabis,vt syllaba.ex cipiũt nõia,in bilis.in bũd⁹,t in bulũ.vt venerabilis.ama bilis,letabũd⁹,amabũd⁹,venabulũ.tintinabulũ.cunabu⁹

142

lã A in medijs syllabis añ c corripiť, vt monachus, Excipiũtur nõia in culũ, vt cenaculũ. pinaculũ, tabernaculũ, nõia in cula, vt nouscula, cloaca opacꝰ, Et obliqui qui a nõibꝰ in ax veniunt, vt fallax mẽdax, audax, pugnax A añ d in medijs syllabis corripiť, vt eliades, troiades, trophades, eliada, Excipiť cicada A an g pducitur, vt virago, vorago, imago, cartago, ꝓpago, Excipiunť pelagꝰ, abdenago A añ l corripiť, vt italus, obliqui nominis banibal, ebsalon, ascalon, tũtalꝰ, bubalus, Excipiuntur nõia tertie declinacõis in alis exẽũtia, vt carnalis, venalis, australis penalis, Obliqui nominũ tertie neutri generis, vt thoralis, animal. A añ m corripiť vt piramꝰ, piramis, calamꝰ, talamꝰ, edames. Excipiũtur exẽũtia in amẽ, vt inuamẽ, lenamẽ, gestamẽ, exemẽ, solamẽ z b nomẽ tbimeama Cõposita sũt iuxta simplicia, vt ꝓclamo, pamo, A añ n corripitur, vt cliban, liban, octanũ, satanas, laganũ, raphn. Excipiũtur nomina deriuata, vt roman, german, oleman, mũdan, mõtan, cristian, samaritan gargan, aranea, balan, vulcen, macianũ Obliqui nominũ tertie declinationis, vt viranis sic z inanis, Cõposita sunt iuxta simplicia, vt vesanus, insanus, vrbanus q̃ pducũť cẽtimanꝰ qđ corripitur A an p corripiť, vt alope, gausape. Excipiũtur papus sinapi. A añ r corripitur, vt barbar, cãbar. Excipiũť deriuata, vt auarus, scolaris, binarius, ternarius, emarus, geduata, z obliqui nominũ terminatoꝝ in ar deriuatiue spẽi, vt torcular sotular, calcar, ꝑter obliquos hoꝝ noim nectar, cesar, bestar aspar, inbar, sic quoqz ꝓposita a par, vt ꝓparis dispatis, iparis A añ s corripitur, vt corbasus, excipiuntur parnasus, omasũ, Silr deriuata, vt agaso A añ t corripitur, vt ciath, calathus, erathe, Excipiũť achates, filr deriuata, vt nr̃ates, penetes, ornat, penat, armat, obliqui nominũ in as exẽũtiũ q̃ in atis gtõs finiũť, vt adbas calamitas, alia nomina coripiunt, vt epar epatis, thema thematis,

A añ u pducit, vt papauer, cadauer, ꝓposita sunt iuxta simplicia, vt concauus medius, breui, ignauus, conclaue medijs longis.

De medijs syllabis E.

Añ b pducit, vt epheb Excipiũť elleber, ereb, therebinr, obliqui nõis celebs. E añ c pducitur, vt appoteca, bibliotheca, citroteca. Excipitur seneca. E añ d pducit, vt obliqui ab bedes, merces, putredo, nigredo, Excipiũtur ãdromache

melchisedech assecla.obliqui nominū a pes cōpositor. vt dupedis tripedis. E añ f corripitur.vt elefas. E añ g corripit.vt integer.Excipiūt cerbeg⁹ tristega E añ l pducitur.vt loq̄la tutela camel⁹ phasel⁹.Excipiūt abimelech angel⁹ E añ m pd̄. vt supm⁹ racem⁹ postrem⁹ extrem⁹.Excipiūt gezemani.obliqui nōis hyems herem⁹.vehemēs alemania E añ n pd̄.vt amen⁹ alien⁹ lagena arena.camena catena terren⁹.Excipiūtur bebenus iuuenis belena grece mulieris nomē E añ p corripit.vt edepol intrepid⁹. Excipit psepe E añ r cor.vt camera.cerber⁹ nūer⁹ inferi supi itez vter⁹ patera.Excipiūt statera homer⁹ galter⁹ seuer⁹ pseuero auster⁹. kymera galer⁹ megera cratera cātera biber⁹ sincer⁹.z deriuata cetera.z nomina in riū finita.vt misteriū cauteriū q̄ tñ possunt iuxta nutū nr̄or poni.etiā obliqui hui⁹ nōis mulier varie ponūtur.aliorum vo noīu corripiūt.vt vell⁹ piper paup E añ s cor.vt lachesis mathesis themesis genesis.Excipit mathesis p diuinatōe.vnde Scire facit mathesis sz diuinare mathesis.fcenesis.āceps est psis E añ t pd̄.vt boletus māsuet⁹ facet⁹ spinetū.Excipiūt ārietas pietas z nōia hmōi forme.ametist⁹ cemetū.z obliqui in eis exeūtes a nōib⁹ in es formati.vt seges teges aries paries.pter agnetis lebetis locupletis magnetis quietis. E añ u pd̄ vt lōgeu⁹ coeu⁹ grādeuus.

De medijs syllabis ℣

Ante b corripit vt thuribulū vestibulum obliqui nominis calibs.Excipiūt nōia in bilis exeuntia q̄ a quarta plugatione veniūt.vt sensibilis audibilis q̄ tñ reperiūtur pūia cōposita sūt iuxta simplicia.vt plibo lōgū.ebibo breuē. ℣ añ c corripitur vt clericus anglicus vitricus rusticus etbicus etbnicus.Excipiūt amicus lectica vmblicus lumbricus apricus lorica.calcus mirica mendicus formica vesica pudicus vrtica postica antica. Obliqui nominū adiectiuor in ix.finitor.vt felix felicis.pernix pnicis.Itē obliqui hor nominū fenix.mastix.lodex.Et obliqui nominū in ix.terminator feminini generis.vt matrix.radix meretrix.Nomina pria in icus frequēter pducunt.Itē nomina in cula desinētia corripiūt i añ cula.Dis exceptis cuticula canicula cernicula. ℣ añ d corripitur vt candid⁹ puid⁹ cupid⁹ puid⁹ inuid⁹.Excipiunt cozonides tbitides pelides abdidus pfidero desiderium formido cupido libido.obliqui nominis dauid in duabus pmis syllabis ponuntur ad

143

placitū. ⁊ añ f cor. vt pōtifex. artifex. lucifer. signifer. ⁊ ante g cor. vt fumigo. pdig⁹. Excipiūt aurīga. quadrīga. caligo. fuligo. tubigo. siligo. ozīgo. prurigo. tēnigo. castigo ⁊ cetera ꝓposita a stigo ⁊ fligo ⁊ añ l cor. vt nobilis. labilis. stabilis. dapsilis. nubilus Excipiūt quintilis. sextilis. aprilis. ⁊ ossa neutra in ile formata. vt sedile. monile. ouile tñ missile. facile. gracile. agile. humile. simile. aquatile. venatile. ⁊ futile corripiūt. excelsus. subtilis. asilū. hostilis. senilis iuuenilis. huilis. suilis. suilin⁹ pducunt. ossa cū nōia in ilis finita a nōib⁹ deducta longā hñt i añ lis vno dēpto scz parilis. ⁊ añ m cor. vt septim⁹. Excipiūt opim⁹. sublim⁹. ⁊ nōia in imē dīnētia q̄ ex quarta ꝓiugatiōe fiūt. vt munimē. blādimē. lenimē ⁊ añ n cor. vt inquino. asin⁹. facin⁹. comin⁹. enim⁹. dñs. farcina. buccina. pserpina. lamina. elemosina patina. ꝓtin⁹. acin⁹. nūdīe. Excipiūt crinis ciminū. camin⁹. catin⁹. festino. supin⁹. ꝓpino. salinū. Nōia deriuata in us. vt cadrin⁹. mediastin⁹. pastin⁹. vulpin⁹. quirin⁹. iugurtin⁹. ea tñ nōia q̄ g añ hmōi. terminatōez hñt corripiūt i. vt oleagina. fagina. ceteroꝝ q̄ byssus. adamas. bōbex. iacinct⁹. ⁊ ametist⁹ formāt breuia sūt. vt byssin⁹. bōbicin⁹. iacinctin⁹. ametistin⁹. Nōia in tin⁹ cadētia si a ꝑmitiuo referūt ⁊ pducūt i. vt matutin⁹ a matura. veptin⁹ a vespta. si nō hñt. ⁊ ꝑmitiua corripiūt i. vt a sero. serotin⁹. a cras crastin⁹. Nōia in a desinētia pducūt i. vt pruina. medicina. carina. farina. katherina. cololina. ꝑtet mutina. pserpina. feina. pagina. machina. tēnina. Excipiunt obliqui nōim in infinitoꝝ vt delphin inis.

⁊ añ p corripit. vt iuniperus. sonipes. ātipos. excipit obstipus.

⁊ añ q pducit. vt iniq⁹. Excipiūt reliquus. siliq⁹. deniqz. vndiqz

⁊ añ r corripit. vt satira. zephir⁹. Excipiūt delir⁹. papir⁹. saphirus p lapide. ē sus. Pro vitro saphix p gēma pone saphix. butirū.

⁊ añ s cor. vt citbisus. camisia. parisi⁹. Excipiūt anchises. gausus. paradisus ⁊ añ t corripit. vt ypocrita. leuitas. donitas. agnitus. ꝓgnit⁹. strepit⁹. impit⁹. Excipiūt ista nōia beremita. leuita. tobānita. margarita. ⁊ hoꝝ nōia silua q̄ vl locū vl ꝓsonā bēāt. sunamitis. polimita. lechit⁹. aconitū. cochit⁹. hermofraudit⁹. terfites. quirites. auit⁹. melit⁹. turrit⁹. ⁊ silua hoꝝ vocabula. sumpta ex nōie. ꝑtes fuit⁹. ⁊ ābit⁹. ⁊ cetera in tis vl in tes pducūt. aduerbia in it⁹ posita corripiūt. vt fūdit⁹ strepit⁹. radicit⁹. medullit⁹. Nōia ex ē bis tertie ⁊ quarte ꝓiugatōis nata q̄ in itū supina mittūt pducūt. vt mugi

tus.rugit⁹,audit⁹.q̃fit⁹.sz pcit⁹ z pcit⁹ aliã formã bñt. Excipiũt obliqui nois in is desinẽtiũ.vt samnitis a samnis.quiritis a quiris.

Jañ u pducit.vt oliua.deciuus.puiua,saliua,Excipit niniue.

De medijs syllabis.

Añ b corripit.vt orob⁹,improb⁹,Excipit octobet. dtus z abltus plales nominũ ambo z duo. añ c corripit.vt appoca.Excipiunt obliqui nominũ in ox exeũtiũ.vt velox atrox.ferox.p̃cox. añ d corripit vt exod⁹.sinod⁹,Excipiũt herodes,obliqui nois custos z inde descendentia.vt custodia. añ f corripit.vt gariofol⁹ añ g corripit.vt egloga. Excipiũtur nomina q̃ a greca voce gogos deriuãtur.vt ysagoga. sinagoga pedagogus. añ l corripit.vt soboles. añ m corripit. vt salomõ nigromãtia.Excipiunt amonũ.pizoma añ n pducit vt pfona.annona.obliqui a nominibus sermo.draco.predo.z alia Excipiũt sardonis.dyaconis.vastonis.britonis z alioꝝ obliqui gẽtilium.Demonis.canonis mãmona.armonic⁹ Nõia in on q̃ locoꝝ vt pfonaꝝ.p̃a sũt corripiũt.vt simeõ.pter babilõ.z calidõ.sidonis ponit ad placitũ añ p cor.vt caropus.canop⁹ Excipiunt europa ysop⁹,asop⁹,pirop⁹.canop⁹ p regione. añ r cor.vt ãphora cãphora.Excipiũt nõia derivata.vt sanor⁹.canor⁹.dulcor⁹.Excipiũt etiã obliqui nominũ terminatoꝝ in or.preter obliquos hoꝝ arbor.memor.castor,rethor.equor.marmor.sic z p̃a. vt hector. nestor.z derivata a corp⁹.vt bicorpor.hoꝝ etiã nominũ obliqui corripiunt dec⁹.femur.robur.ebur z iecur añ s pdi.vt alosa.formosus.speciosus.molosus.tenebrosus.ãbitiosus añ t pdi.vt azotũ remotus.Excipiũt aptota.triptota z cetera.pposita a ptotos añ x corpit,vt Ludonicus. Composita notent.vt devovi.removi.

De medijs syllabis A

Añ b cor,vt incub⁹.secub⁹.colubet.Excipit saluber.ideo sui obliqui breviari neq̃unt A añ c pdi.vt eruca.carrũca.caduc⁹ ca cũ.mãduco.feducia.vestuca.obliqui h⁹ nõis pollux.Excipiũt volucer,educo p̃me. A añ d. pdi.vt obliqui h⁹ nõis inc⁹ testudo.irudo,Excipiũt obliqui nõis pec⁹ A añ g pdi.vt erugo lanugo.Excipit sanguisuga qõ est alienũ a vbo sugo, z obliqui h⁹ nõis plũx.plugiũ est anceps A añ l cor.vt speculor.speculũ sotular.nebulo.obliqui nõis p̃sul,sedul⁹,emul⁹.pẽdul⁹.zabulon.bercu

144

les merula q̄rulus Excipiūtur getul⁹,adulor corules torculer V añ'm pdē,vt acumē,cacumē,alumē Excipiūt incolumis ptumax autumo V añ n pdē in medīs syllabis,vt fortūa,lacuna,lacunar.

V añ p cor,vt vpupa,sic ppsita a stupeo Exci.ppōita q̄ nōnūq̄ sūt lōga,vt prupi,nōnūq̄ curta,vt septuplū V añ r pdē,vt maturⁿ,obliqui nōis tellⁿ,Excipiūt purpura.ȳba in rio exeūtia,vt esurio mercuriⁿ lemures,obliqui nōim in ur finitor,vt guttur,ligur,augur obliqui nōis sat V añ s pdē,vt creusa,meduſa,arethusa,cerusa. Excipiūt cerusus cerusū,sz melⁿ dici pōt ceraseus ceraseū V añ t pdē,vt astutⁿ delibutⁿ ȳsutⁿ ppto refuto imbutⁿ,Excipiūt arbutⁿ t ppsita a simplicibⁿ breuibⁿ vt pputo deputo disputo V añ u corripiūt.vt exuuie,quadruuie. De vltimis syllabis A.

a Jn fine dictōis pdē,vt in omni ablatiuo,in omni ipatio pme pīngtōis Jn oi vcātō noim ppor in as,vt eneas ādreas Jn bis dicōibⁿ interea pⁿea ptērea,in hac ppositōe p̄. in bis aduerbijs vna frusta,in grecis dictōibⁿ,vt malea,egea,tegea Excipiūt ntūs actūs vcātūs vtriusq̄ nūeri oim declinatōm, iō ea t vtra nti t acti casuū breuē vltimā trāsfert quoq̄ ad sua ppsita vt eadē vtraq̄. At si fuerit ablī singlares t in se t in ppositis istis producūt,vt ab eadē,ab vtraq̄ medīs lōgis Excipiūt he dictōes vtputa itaq̄ qz,nūerolia in ginta ācipitē bīnt quātitatem

e corripiūt.vt nti t ablatiui tertie,vcāti scde t impatiui tertie Excipiūt casus pme qui diphthōgō bīnt,ablīs quite sic fame a fames qm olim quite fuerat,aduerbia ppsita a nōibⁿ quinte,vt quare quotidie,hodie,dictōes monosyllabe. pter re dum est disiūctiua ne dū est interrogātis aduerbiū t qz dū est copulatiua aduerbia regulariter ppabilia vt pulcre sepe corripiūt fere t ferme producūt,dictōes grece etiā producūt.vt pgne tispe penolpe,Excipiūt rocoti⁹ i e,nōis i es,vt attide,supliciⁿ ois in e exīes pdē,vt minime,

i Jn fine dictōis pdē.vt grūs scde dtūs t ablīs tertie,impatiuⁿ quarte,Excipiūt greca i quibⁿ i repit breuis. V ir. De corīdō o alexi trahit sua quēq̄ voluptas,Excipiūtur mihi tibi sibi nīr quasi ibi vbi cū suis ppositis q̄ ponūt ad placitū.

o Est anceps,vt indicatiui modi,gerundia,nomīa tertie, aduerbia. Excipiuntur monosyllaba datiui t ablatiui secūde q̄ sp producuntur, V in nulla dictōe latina in calce

breuē inuenim⁹. B d t corripiť. Excipiūť sincopate, vt audit p audiuit, fumat p fumauit. in illis enim sincopatis manet lōga q̄ritas, dictōes diphthongate, vt baud. positionē hñtes, vt amāt dicūt

L pdī. vt fac, duc, ac, Excipiť nec lac, hic qñ est ꝓnomen donec ponit ad placitū L cor. Dēptis peregrinis il nil t sol. M aut p̄cedit vocalē t tūc abūcit p elipsim, vt in h Ouidū. Spectat amabili⁹ iuuenē t suspiret ab imo. Aut ad eā ꝓsonās subsequit t positione ꝓducit. vt forma vix neglecta decet. Aut in extremo ꝑsus collocat t fit breuis, si in exametro trocheū, si in pētametro tribrachū facit. N pdī. vt en titā. Excipiūť forsan forsitan. in an tñ actūs greci in an. in en. t in on terminat⁹. cui⁹ gūs ntm̄ nō excedit Alū grecoꝝ casus varie ponūť. vt agamenō. antiphō Inuenim⁹ tñ n in grecis vocabulis nō vnq̄ remouēri Cōclamāt danay stimulis agamano volētes. Interdū. etiā ad finē dictōis adiūgi. Virgili⁹ Alīt t ipe pī platō odere sorores. Nōia latina q̄ gtm̄ corripiūt (vt nomē numē) breuia sūt. R cor. Demūť monosyllaba. vt ver. ꝑter fer. ꝓpar. vir. ter. ether. crater gaddir. aer mulier S quēadmodū singulis adiūgiť vocalib⁹? ita diuersū quoq; pnūciatōis hz modum.

Als pdī vt actūs plis pme. indicatiu⁹ pme. Excipiūť greca in as q̄ formāt gtm̄ in os. greca acti casus tertie declinatōis. vt pirides. Ouidi⁹ piridas inuenies t rex mille colores Es pdī vt nti tertie cū gtūs singlaris nō crescit. vt labes. cedes. pubes. sedes. strages hercules. t sic de alīs mlcis. t nti quinte. indicatiu⁹ sedeo. Excipiūť penes. t inquies. Es vbū cuz ꝓpositis. vt ades. potes. Nōia in es quoꝝ gtūs in itis desinit i precedēte. vt miles. pedes. eques. greca nōia nūero plī es variū hñt. vt archades Is corripiť. vt nti t gti tertie. Indicatiu⁹ tertie. Excipiūť dti t ablti plēs. nōia in is exeū tia q̄ in itis gtm̄ mittūt. vt quiris. samnis. t cū is p es in actis plib⁹ tertie nūero plī ponit. Virgi. Tris adeo incertos ceca caligine soles. Monosyllaba quis tñ dis t is corripiūť. licet is ꝓnomē apud Oratiū lōgū inueniať. indicatiu⁹ quarte. Sic quoq; tps a sū t volo. vt velis. possis. sic etiā faxis t q̄uis Os pdī. Excipiūť os ossis. impos. ꝓpos. gti noīm grecoꝝ. ntūs eorūdē grecoꝝ singlaris est anceps. vt delos. lemnos. chaos. Us cor. Excipiūť monosyllaba vt mus. rus. thus. gtūs singularis. ntūs actūs t vtūs plēs quarte. nōia q̄ in udis. uris. t uris gtōs ponūt in quib⁹ u longa manet. vt

145

incus plus tellus. salus. virr⁹. pal⁹. ¶Quãꝙ. ¶Orati⁹ forte metri gra uitate coact⁹ pal⁹ breuiauerit dicẽs. Regis opus sterilisqz diu pa lus aptaqz remis. ¶Greca nõia in us q̃ grõs in odis mittũt ꝓdu

Cautele ꝟsificatiũ. cunct. vt melãp⁹

¶Rimã cuiuslibet metri syllabã de nãis saltẽ gñib⁹ q̃ ꝓfixi m⁹ fabricãda. lõgã esse optet. nã illic sol⁹ dactil⁹ z spõde⁹ locari pñt. vterqz aũt ex ꝑma longa ꝓstituit. ¶Pulcrũ est z decẽs singlos pedes minime finiri in singlis vocabulis. vex vtsi cõ cinna pedũ ex vltimis ꝟboꝝ syllabis depẽdẽtia z adhesio. ñ em̃ sic recte quis faciat. ¶Illũ nobis saluũ fuet iupiter alm⁹. qm̃ dictio q uis ꝑm pedẽ facit. ꝯqz debita syllabaꝝ mensura fuata est Sz me li⁹ tali ordine quisꝯ posuerit. Saluũ illũ nobis ꝓfuet iupiter alm⁹ vt ꝑme duaꝝ sillabe spõdeã faciãt. vtpute salu il. deinde postrema scde declinatõis. z ꝑma tertie syllabe vt lũ no. sic quoqz deinceps.

¶Jd sciat carmina factur⁹ nõ se posse legitimos facile cudere ver sus nisi tñ smonomoꝝ sit plen⁹ atqz alterã ꝓgruaz ꝑ incpta altera dictõe collocet. tñ vocabula ꝟsus rudis ꝑmo facti transferat mutet trãsponat. ex imis anteriora. ex ꝑmis nouissima ꝓstituat. ¶Nõ bene monuit ¶Flacc⁹ in arte dicẽs. Et male tornatos incudi reddite ꝟsus

¶Vocabulũ trisyllabũ hñs ꝑmã z vltimã lõgas inter q̃s est me dia breuis nãis ꝟsib⁹ nũ ꝑ erit accomodatuz nullus em̃ ex eo pote rit pedũ resurgere. vt caritas. ciuitas. nuptias. vnitas. claritas. Sic quoqz dictio quattuor breuiũ ¶Eximũ decoris erit. z laudi ñ par ue dabit adiectiõ ꝑ interiectas ptes a substãtiuo remouisse. vt si di cat. ¶Palcer ꝑualidis pugnabat tiro lacertis. Sp vbi ꝟsificãs pedẽ ex ordine posuerit acuratissime ꝓsideret in syllaba quauis si positõ forsan interuenerit ne contingat eam breuiari.

Cautele speciales ¶Penthametri

¶Enthametꝝ ad describẽdas fumiẽ miserias. atqz ea de cã elegiaci nomẽ hz sicut exametrũ. qz fortiũ z clarissimoruz heroũ gesta canit. heroicũ nũcupat. Nec pẽthametꝝ a quoq̃ soluta rie factũ legim⁹. sz sibi sp desiderat heroicũ h̃ est exametrum pẽsse.

¶Obuiãdũ est in carmine elediacoꝝ ne quid vnꝯ de sensu ver sus pẽthametri remaneat in explicatũ. qõ in sequẽti ꝟsu exametro red dat. sz vt vterqz ꝟsus ꝑpriꝰ sensũ⁹ terminet. vt sibi mutuo poꝝ ex meter ac pẽtameter subseqñs ꝓserãtur. ¶Jnepte em̃ quis ita dixerit

Liber.iii.

Plura tibi possem noua scribere frater amice. Sz tā reuera pctoris anxietas, Denegat z ꝓhibet calamū ne sumere possim. In duab⁹ ꝑmis pēthametri locis vl dactilū vl spōdeū: vl altez cū altero: vl vtrūqz repetitū fas est recipe. Alt in tertio solus spōdeus vel tāb⁹. Dein in quarto loco sol⁹ anapest⁹. In quinto idē vel tribrachus. Si cuiꝯ pēthametri cauda difficilis factu censebit cū primos duos pedes posuerit adūciat mox semipedē, hoc est vnā syllabā relinquat: debinc pgens duos collocet dactilos, ita tn vt post eos semipes irez supsit. vt sez ex duob⁹ semipedib⁹ altero post duos ꝑmos relicto altero post duos vltimos restāte: pes quoqz quintus accedat, vt Crude, sponde⁹ lis fa, spōde⁹, nā syllaba relinquat negligit dactilus, ipse su dactil⁹. nā adiūcta syllaba am ad priorez semipedē resultat pes quint⁹: z ꝓsus pēthameter efficit. Honestū poete iudicāt nō mō syllabā quidē, nec polisyllabā. ꝑm disyllabā dictōez pēthametz claudere. Dictōis pēthasyllabe añ penultimā ex tetrasyllabe penultima. Et tetrasyllabe alterā ex trisyllaba media explozam⁹. vt puniebāt puniebāt diuitie diuitis crabrib⁹ crabris Huic z cui in versu vnā tm syllabā faciūt Et etiā vocalis in aduerbijs deinde deinceps nonnūꝯ inane extenditur.

De priuilegijs

Ostꝯ duo pedes in ꝑmis locis pstituti sūt, z syllaba spest ꝑ tertio pede non fuerit cure quātitatis eiusdē in vtroqz etiam metro. Nā si breuis est vna sequit longa iambum faciūt: qu in tertio statuitur, si longa spondeum aptū huic loco cōstituunt. sin illaz breuē due quoqz sequūtur breues: ꝯꝯ tribrachū faciūt huic loco ineptū. Prima tn syllaba vigore pēthamemoris longari pōt atqz hoc pacto dactilus eueniet. Si vero scōs pes cuz dictōe finitur aut ꝑma tertij pedis syllaba nō est dictōis vltima ꝓcedētis vez media tūc non erit ꝓsultū rigore hui⁹ priuilegij breuem admittere. vt si quis dicat Dū bn. dactil⁹. nobis spondeus. pluuis nunꝯ poterit ꝓgrue subijcere aut qōuis tale ꝑmā bñs breuez. quare nec pulcre satis edidit cārmē qui dicit. Diuitias nuptias. ponētiqs pro tābo. sz bn dixit Ouidi⁹. In liquidū redūt ethera maris equis vbi tābum ex finali ꝑ vbi redūt syllaba z ꝑma dictōis ethera collegit. Vltime syllabe quātitas vtriusqz metri neminem turbet. nam in exametro si longa est spondeuz reddit. si breuis trochee

ũm.vterqꝫ aũt pes cum locum obtinet. In pentametro si lõga sit anapestꝰ est.si breuis tribrachus.z is locꝰ quintꝰ suscipit vtrunqꝫ.

Caput exametri ex duobꝰ dactilis ꝓstãs z ex supãti syllaba aptũ est ad pẽtametri finẽ z e diuerso Concinna finis z medũ modulatio nõ sit in nr̃is v̄sibꝰ atqꝫ ista q̃ leonina vocãt extigui putemꝰ eẽ põderis,nõ addit eũ honorẽ carmini ꝓformis ista sonoritas.si qd secꝰ alexãder egerit nõ opinione elegãtioris stili rex tenatioris memorie cã quo titiꝰ mẽte recorderẽt iuuenes arbitramur eũ fecisse

De Elipsi z Sinalimpha

Equela vocalis post vocalẽ.aut trãz m.nũq̃ victo dabit si ipa sint metra ꝓdita.vt mater scãdendũ z dinumerãdũ pede3 atqꝫ locos.m aut vocalis p̃ua possit eiũi omitti atqꝫ reti ceri.vt bñ dixit Ouidꝰ.Audãt formose casta est quã nemo rogauit,vbi vocalis a dictõis casta interimit̃ z ex v̄bo est syllaba quã z spõdeꝰ exurgit.Sic quoqꝫ i h̄ v̄su O quãtũ ẽ vni posse placere viro,m in dictõe quãtũ collidit. itaqꝫ dũ hec ipsa elemẽta instringũt aũt subducũtur metro.z põdꝰ z fecũditas carminis exuberat.iã nihil hac in parte mẽde veracitet poterit demõstrari. Nõnũq̃ in cõcurrẽtes vocales integras seruari videmus.vt in h̄ Te cozidon o alexi.Et itex.O vtinam.qõ cũ perraro posuerit.Virgilius.exemplo singulari nõ licet ad ꝓmunem legis sanctionem uelle declinare Sic z Ouidius.Et bis ũo aretusa ũo aretũ su vocabat,

De Ypermetro.

Jt etiã Sinalimpha in omni parte versus.etiam in extrema.vt Prosper.Sz rex auctori nullꝰ nõ ꝓgnitꝰ ordo Fit z post versum Sinalimpha,q̃ ad sequentis versus caput intenbat,vbi vero dactilus in sexto loco cernitur.aut saltem tres syllabe Virgilius.At tuba terribilem sonituz procul excitat horrida Diciturqꝫ talis versus ypermeter, Qui non fit nisi sequens versus a vocali incipiat.z tũc per sinalimphen postrema versus prioris syllaba cum prima subsequentis incidit.vt apud Junenalem.Magnaqꝫ debetur violato pena caduco Deinde subditur Et mouisse caput.Sic apud Virgiliũ in.x. Sternitur infelix aliena vulne celumqꝫ.Aspicit ibi lũqꝫ cũ ꝑma syllaba v̄bi aspicit facit dactiluz ꝑ sinalimphẽ Jtẽ tñ aduertendũ est q̃ vbi in metris prẽdo ꝑ pẽdo vincla ꝑ vincula.secla ꝑ secula legit̃ nõ eẽ sinalimphẽ sz syncopam

Liber.iii.

Autoritas sepe z necessitas metricoꝝ decreta violat. Virgi. in pri mo exametri posuit anapestū, cū dicit Fluuioꝝ rex eridan⁹. Sic z Orati⁹ Vehemēs z liquid⁹ Ouidi⁹ in quito exametri spōdeū rici pit in b̄ v̄su Persidaqz z radijs iuga subdita maturinis Jtiō v̄gi, tābū eodē admisit in loco dicēs, Ouneri⁹ tibi pāpinio grauib⁹ autūno. vbi quintū tāb⁹ ab his syllabis b⁹ au vēdicauit. Virgi. in quinto p̄mū peon p̄stituit dicēs Titire pascētes a flumine reūce ca pellas, i. pedē ex p̄ma lōga z trib⁹ breuib⁹ sub his syllabis reūce ca.

De epismalimpha z digeresi

Epe etiā epismalimpha z digeresi, b̄ est p̄iugatōe dissolu tioneqz syllabaꝝ vtunt poete. Vt edificūt sectoqz intexūt abiecte costas. Vbi due p̄me syllabe illi⁹ dictōis abiecte in vnā p̄bunt. Sic quoqz dicere poterit de b̄ v̄su. Titire pascētes a flu, re. ca. q̄ in b̄ v̄bo reūce due p̄me syllabe in vnā diphthōgō in solitā z vulgarē p̄fuāt atqz adiūcta p̄ma syllaba illi⁹ dictōis capel las ex trib⁹ syllabis dactilus p̄stat. Nō vnq̄ deerit p duabus syl labis ponit Sic deest p vna. vt in decimo. Deest iam terra fuge. Jdē de his aduerbijs deinde. deinceps, z debine videmus accide re. Due preterea vocales q̄ vnā syllabā p̄stituūt in duas diuidunt vt apud Oratiū silue est tre syllabū Et itē apud Virgiliū. Aulai in medio libabāt pocula bacbi. Et apō Martialē. Dui⁹ v̄bi pbae tōta p̄ma syllaba duas facit ibi in fine pentbametri qui pbaetonta facis. Sic paulin⁹. Sim profugus mūdi tanq̄ benedictus yaco

De sistole z diascole alias exrasi.

Idē quoqz ptinet q̄ vocalis breuis p̄ducit z p̄ q̄ lōga corripit, illud p diascolē b̄ per sistolē fit. cui⁹ exēplū facile inuētū est. Ouidi⁹ breuē lōgā p diastolē cū dicit, Vtrā dederitis in vndis. vbi syllaba ti in v̄bo dederitis q̄ breuis est p̄ducit z fit p̄ma dactili. Coact⁹ tñ in eptitudine v̄bi qō cū quattuor breues habeat ad metꝝ in dispositas vni⁹ quātitatē immutasse opepreciū fuit Eba ta etiā p sistolē lōgā corripit b̄ in v̄su. Nō eodē cursu ꝛc. vbi media dictōis eadē syllaba q̄ longa est cogit esse postrema dactili breuis. Seduli⁹ p̄mā dictōis spūs q̄ lōga est corripuit cū diceret Gla ma gna p̄i sp tibi gla nate Subdit. Cū sanctospiritu gla magna p̄i.

Dictōes quattuor breuiū aut triū breuiū vna ptūcta poete mutāt in p̄mis syllabis. vt italica, basilica, relligio. relliquie p̄maꝝ breuiū

143

ꝛ inepte ad vſus apd autores ꝓmas recipiũt lõgas in cui⁹ argumẽ
tũ soliti sũt vates in religio ꝛ reliquie lr̃ax l vt lõga reducet positio

De vicijs metroꝝ ꝛgeminare.

On est aliud metri vicũ ꝙ si breuis ꝓducat syllaba ꝛ lõ
ga corripiat. Est etiã nimias velud vicũ fugiendũ senten
tiaꝝ obscuritates. nã qd in prosa volunt veteres obseruari clarita
tem sermonis: in hac quoq; pte metrici stilꝰ nõ decet pretermisisse.
ptes etiã inutiles obũciẽde sunt: ꝑsertim cum nihil addiderint sen
sui. Unde. Fac metrum sine q; sine nunc sic tunc sine quoq;.

Que sit optima carminis forma

V Tro in exametro carmine catenatio plurimoꝝ vsuũ so
let esse ꝙ gratissima. Qd in Aratore ꝛ Sedulio freque
ter inuenies: mõ duob⁹: mõ trib⁹: mõ quattuor: aut quinq; vsib⁹:
nõnũq; sex vt septẽ: vel etiã plurib⁹ adinuicẽ ꝓnexis. Quale est illd
Loth zodome fugiẽte chaos dũ cerneret vxor. In statuã mutata
salis stupefacta remãsit. Aid penã puersa suã: q; nemo retrorsum.
Noxia ptẽpti vitãs discrimina mũdi. Aspiciens saluãd⁹ erit: nec
dz arator. Dignũ opus exercẽs vultũ in sua terga referre. Verum
hmõi ꝓnexio si vltra modũ ꝓcedat fastidiũ gignit aut tedium.

De accentibus pauca sublungintur.

Ccentus est certa regula ad eleuandum ꝛ deprimendum
syllabam vniuscuiusq; particule ozonis. Pronũtiatio est
triplex scz Uellica, Uerrica, ꝛ Prosaica. Uellica est que attẽ
ditur in cantu, ꝛ illi adiacet. Neuma, Uerrica que attendit in scã
sione metroꝝ. ꝛ illi adiacet. Temp⁹. Prosaica q̃ attendit in ꝓmũl
gmone. ꝛ illi adiacet accẽt⁹. Accent⁹ vo est triplex scz acut⁹. grauis
ꝛ circũflexus. Acut⁹ qui fit ꝙ eleuatõem vocis, vt in prima hui⁹ no
minis dominus. Grauis qui fit ꝙ inclinatõem vocis ꝛ deplessiõez
vt in media ꝛ vltima dictõis dñs. Circũflexus qui fit partim ꝙ ele
uatõem: ptim ꝙ inclinatõem vocis. vt penultima illius infinitiui a
mare: qui tamen non est in vsu nostro: sed pro eo acuto vtimur.

Sequuntur regule accẽtuũ

Nulla dictõ acuit vltimã ex natura: nisi greca, vt libie, ꝛ hebrai
ca, vt dauid, iacob Dictio monosyllaba q̃uis acutũ hz accẽtũ vt
fex lex cis ros mos dos spes res, ꝑter ꝙũctões encleticas q; ne ve

Liber.iii.

Dis dictio dissyllaba acuit primã.i.eleuat.z in ea ꝓdominãtẽ statuit accẽtũ siue lõga sit siue breuis.vt deus.hõ.apta.creta.roma.virgo.Excipiũt ꝙ ꝑ cã.puta ꝑ sicut.pone ꝓpositio.vna aduerbiũ cũ ꝓpositio.aduerbia a ꝓnoĩb⁹ veniẽtia.vt eo illo isto illic istic illac sic z alias.ỹba silr syncopata.vt fumat.ꝑ fumauit Sylla die tõis integre in qua fuit accẽt⁹ manet incõcisa.vt nrãs.vrãs.cunas alpinas.Silr in apocopatis.vt mercuri.gregori.virgili.egidi.nisi mutato tpe aut vocali.vt petĩt ꝑ petiuit.petiuit ꝓducebat mediã.sz qz ꝑ ꝓcursũ vocaliũ tps mutatũ est.accẽt⁹ remanet sup añpenultimã.deũ syncopata dictio bz accẽtũ in syllalba ꝓma.nõ in vltima.qz media vocalis o sup quã erat accẽt⁹.integre amota ẽ.Apocopata nõnũq̃ bñt in vltima accẽtũ.vt vidẽ satin exin dein ꝓin.Sic z hec aduerbia falso z intro Vocabulũ polisyllaba accẽtũ bz ꝓdominãtẽ in penultia.si saltẽ lõga fuerit natura aut positõe.vt fortũa natura hẽ poeta catell⁹ metell⁹ Si penultia ẽ breuis tũc i añpenultimã cadit accẽt⁹ siue illa lõga sit siue breuis.vt dñs.iustitia.tull⁹ legere.dignitas.felicitas.Si vo penultia ex muta z liquida fuerit lõga.lõgã in vsu esse ꝓstat in oꝛoe quoqz accẽtũ mutat.vt latebre.tenebre.Cõposita a vbo facio cũ his ꝓticulis male.bñ.cale.fugetepe acuũt penultimã q̃uis sit breuis.vt calefacit.malefacit.Ḃ vbũ fit cũ suis ꝓpõitis bz in vltia accẽtũ.Itidẽ ꝓpõita in c õsonãtia.vt introduc.bñdic.bñfac.Quedã etiã in vsu nõ polisyllaba acuũt penultimã breuẽ.vt fideiubeo.vsucapio.in scõs z tertia psonis satisdare.vicecomes.viginti duo.Arta ista excipiũt ꝓpõita lõgas bñu a penultimo in quib⁹ tñ nõ residet accẽt⁹.Iz in añpenultimã trãsfert t.vidz ꝓpõita a qñ.inde.int⁹.orsũ.iceps.lõge.Ḃ ẽ vex in cãpo libero.sz in ligato metricoqz stilo accẽt⁹ ꝑ se ꝺbit⁹ nñq̃ adimit lõgitu dinẽ positõis Dictões barbare q̃ latis carẽt inflexiõib⁹ vltimã acuũt.vt israbel q̃re nris subdũt inclinatõib⁹ nr̃as quoqz reglas obꝺuãt.vt salomõ.gabriel Enclerica ꝓiũctio ad se vltie syllabe ꝑce dẽtis trahit accẽtũ z in ea ponit accẽtũ.vt tune vide.dñsve dixit.

Artis grãmatice introductoriũ In octo ꝓtesoꝛois Incõstructiones In epl̃as ꝓficiẽdas.fere ex Nicolai Peroti grãmatici eruditissimi tradicõib⁹ a mgro bernardo pger trãslatũ studiosissiẽ finit feliciter.vna cũ tractatulo quodã puerili.ꝓsodie z arti metroꝝ subfuiẽti.

Tabula.

Prefatio in artis grāmatice introductorium, folium ij

Introductorij in artē grāmatices. Liber pm⁹ feliciter incipit iij

De nomine iij — De suplatiuo ⁊ eius formatione eod

De gn̄ibus nominū iiij — Rle gn̄ales de gn̄ib⁹ noim eod

Regule speciales de generibus nominū Et primo de A v

De declinatione nominum viij

De nt̄s singulari tertie declinationis ⁊ ei⁹ terminationibus. ix

De quarta declinatione xij — De quinta declinatione eod

De heteroclitis. eod

Regule de nominibus carentibus plī numero xiij

De patronymicis. ⁊ eor formatione. xv

De grecor noim declinatōe xvi — De nōib⁹ vbalibus eod

De verbo eod — De ptōpfecto vbor prime piugatōis xvij

De preteritopfecto vbor scde piugationis, eod

De preteritis vborum tertie piugationis. xix

De supīis vbor pme piugatōis xx — Rle gn̄ales de supis alio

De supinis vbor deponentaliū, xxi — orū vbor xix

De vbis carētibus supinis xxij — De vbis defectiuis xxij

De participio. eod — De prepositione xxiij

De aduerbio. xxiiij — De prepositione. xxv

De piunctione xxvi — De interiectione eod

Liber secundus de pstructiōe Incipit feliciter xxvij

De q̄sitiuis aduerbialib⁹ xxx — De gerūdior pstructiōe xxxij

De varia vbor actiui gn̄is pstructiōe diuisa in septē ordines xxxvij

De varia vbor neutri gn̄is pstructiōe diuisa in septē ordines. xxxix

De varia vbo deponētaliū pstructiōe diuisa in septē ordines xl

Liber tertius in Nicolaū Perotū de epistolis conficiendis breuis explanatio feliciter incipit xlij

De gn̄ib⁹ epla xlij — De quinq patribus epl'e eod

Cōmēdationes ad Papā. eod — De exordio xliij

Rla gn̄alis in lr̄is scribēdis xlv — De figuris pm donati tra

De materia ⁊ natura punctor lv — ditionē lij

De litteris lvij — De pedibus. lix

De primis syllabis A Et alijs vocalibus lx

De vicijs metror lxvij — De accētibus pauca subiūgant eod

Et sic est finis Deo grās Anno dn̄i M.cccc.lxxxvi.

141

Incipit philosophia

Quoniam

Notandū ꝙ quo ꝓmit libē subordinā phiē nāli q phia dr a philos gre q z amor ltre q sophos sapiencia quasi amabil sapiēcia vnde phig: amato sapiencie vñ adtiq phi dtiqty moralē sophi sapientes Sed qua nllg vezq z sopiez id solū deg Ideo pytagoras cū hūdlitate ad cuitadā adco gndā appsumtū philos q z amor dr cū norant phi cū hūdlitate q sapiē eam atoq Describitur ad gnd phia frm albertū sic Est dnā hūana z̄ cognitā cū studio bñ vmendi quecūq vez res diuine dicūt q no dependūt ab hūana vcitate vt solē moueri q splem ozd Sz res hūane dicūt pcedūt ex vez ng nāli bg q dependēt a voluntate ut homez loqui homez vtuosē agere cū sūt res hūane Sz phia Est dnā hūana cū cognitā hūana tramite bone vite bñ vtendi acte tenēdi Sz phia frm plozē sic Est illud bonū mundi circa hūane gnāle melius cōcreauit q este moris phiaz capiē cū mltū gnāter q communit vt ꝙcūdit se ad quadaz scaz vel artem Sed quātū ad ptm quod nālem phiaz Philosophia sic diffinit Est scia subiectiue q sōr g sc de cād de ente mobili spē ne nō q̄ditatiue vel de aqua de pfectis mēte ad ens mobile Vbi dnit Dicit ꝑterea ꝑtes phiaz morale q cēt ipsa mathematica q nō cād de ente mobili ut sic Dicit nōm obiectiue cād de ente mobili vbi dnit q nāles phiē z ens mobile Dicit hūane ꝑte secūde scias ꝓtractat Dicit no quidue ꝑte metha cād q tractat de ente mobili bñ quidue sz de deo q nūe de ꝑtib dicit de adq cēt ꝑte ꝑtes q passiones de ente mobili vt sit de gnāle q ad ruptile cād ꝑte octaui libz phisicoz vbi dicit q de ente mobile sz de deo luz no sit ens mobile sic cā ad tractatū Et ipse hz attribuit ad ens mobile tanquā ad suū effectū Ex Secundum phia sic z ducta q dicit vide bñ dnit sōr effectos ex tangē sigīs motiue q ex istis signis sensibilibus q multe mōis accidūt incipiūt hūane res illoz effectuū tradi q ex multis falsis opinionib⁹ q remotis veras rōnes deuenerūt Et dicit no philosophi metha ce ꝑte amicā adtinq p̄m cepcāt

tatem illud z subtile tong libz Notica tñ cgñz tractatg hñ li
bz specale hñt subtile sic q d̄ po tractatu porra p subtile ois ma le
ñy suab rect gradet gsideratu Sz d̄ 2o tractatu po2 p subtile cro
mole gtractu ad formā ñre Sed d̄ 3o po2 ens mole gtractu ad
formā mot pfid aiati et tñ de pdo

Dubitatur est pdrepnd et ca motis

Iste libellg ad phiaz tales nñ intēdit eoz sub
tectu z ens mole hñt zb pb pdles p̄ma pb
corresponder libris phisicoz p̄m q̄ d̄cit de ente
mobili mgñ ñr suab rect gradles Secu
da pb cotinñz libris de gñatōe et corrupc̄oe Tercia pte d̄cte
de quatuo elemtis de gñatōe et tñsmutōe adiuncta pb
cotinñz libris d' aia m q̄ d̄cit de ipa aia diffinitue et de eq
posteriis et actibz Za pb ibi Clemtiu d̄z mitte mobz Za pb
ibi aia z 3o actg p̄mg rō **Notandū** ad p̄z nā q
mgr p̄o ꝓpmittit diffinitoz nāe Zo ondit cuz dnusmi
Gyro et q tñ q q gsideta d̄ oīe ad motū gsidet Quia
dicit 2o phisicoz q d̄cta no mota ad plig no sut phisice gsidā
rōis Sz q nā est pdm et cā motg et q̄e gro po diffinit nā
tradit pdm et cā cōiq d̄cit d̄ sectibz **2o Nota**
Sit q nā cā mlte modis p̄o idē et q natis mtelligēda et gsidē p̄
pgredā Vbi d̄z q dlia sunt nob magis nō d nā q̄dz sic nñ
nā sñm nām nō mot nāl p̄z Intēdit sub grepte dlā et co
fusū q tñ sub grepte singulāz **Zedz** nā et sunt gmeda
ad inuicē pare cū d̄z distinguendo nāe nāl z distinctiu In nā
nichil nāl q distinctiu q solus sine separe et distīguit
nāe dicit sōz q sunt natis In q et cā eq Vñ d̄z sōr mag̃ **Zo**
dicā natūa Sec̄ cēsa ad dicit Sed q̄ po2 d̄z nāle natūa
gp̄ dicā cā p̄ma et sōr **Zto** nā d̄z nāle natūa
tāq q̄ acquit sōr natis subalis et gnato dr nā Cū sōr
mit **Natural** ca intēdit po2 nāle q̄ pse z nā
Sec̄ nāle forma dicit nāle **3o** nāle dicit q z gsepte nāz
et frigid tas aq dicit nāle qua aque de sua nā frigdā
q ptz sic Sed una si sunt calida tñ sicut qñ abigne dñque et
dñsit pdurpt et intrinsece frigida Sic nāle p̄dicēd cā d̄c
libz ente q̄ tñ dependz a voluptate voluntate et nāle
distīguit gra voluntatis **4o** nāle q tñ z voluntaz
et motg rōnib̄ sensit d̄z Ingnis motg Vñ deorsū
de nāle q̄ tñ z q̄ sursū de natus sz gomā et sōr et dicit nā
lis quasi nāz includo a sto mgr ppe ca Vltimo **Nonū**

potena sc̄z nāz ꝑmā eoq̄ ꝙ nichilo dēfit ꝙ ꝓ phisico dē
ens supiale ut deus ⁊ ons ꝓfitissim dī mihi ꝓsupponit in sua actiõe
nāq̄ cāra nr̄ꝙ ꝓsupponit q̄ ꝙ no ens rez creature ⁊ tra distinctio
q̄ ens rez colorat̄ ꝙ modū ad ꝓmū dicat

Hec autē ordinat minꝰ cordē ⁊ ꝓfecit hꝰ ꝛo ꝓbat hꝰ illa tria cē rei
nālis ubi q̄b sic ꝓz ⁊ dat de ꝓpr̄ie in spāli ubi mā ꝑm
subiectū rei **Scienduꝫ** q̄ lex dr̄ aut̄ tale gl̄ificꝫ ⁊ traste
ꝓpria rei nālis infinꝫ mūdra cēn lia tolia distincta finꝫ tez ⁊ finꝫ dmi
sione metꝰ ⁊ gl̄ificta dr̄ nōn rei nālis in singulari qua pludm
rezd plud ste ꝓpria ⁊ infinita rez infinita sut ꝓpria ⁊ dr̄ aut nat
ꝑd alem q̄ no ghnt talia ꝓpria dr̄ cnfi q̄ tri duo sut ꝓpria
ffcto cē rei nālis ut mā ⁊ forma dd mūdra ꝑd gondra q plud ste
ut ca effcies ⁊ finalis dē cēn lia ꝑd qualitates ꝓmat ⁊ dispone
nes ꝓ quas mā no appetit forma recipe dr̄ totalia q̄ ꝓcialia
sut infinita dr̄ finꝫ tez distincta qua finꝫ dr̄ distincta sut tm
duo dra finꝫ dmsionē metꝰ ⁊ qua finꝫ dmsionē metꝰ sut tm
duo ut patet̄ in dr̄ ꝙcto dē obiect̄ **Notandū** ꝙ hec dr̄ duo
ffcta obi ffectata ⁊ se ꝙtendē ad oppta ꝓbanda q̄ ffm̄ hoc ꝓpo ste
no ffcm qua ē suba **Subē** dē aut ē ffcm utz ꝓpter m̄ ꝓpte
tm̄ negr̄ dē **quod sic probatur patet** obi ꝓbat cē tria
ꝓpria rei nālis ⁊ q̄ ꝛo ꝓbatur ista ꝓbatio **Sciendū** ꝙ rez dē ꝓ
hoc dato q̄ gnāz rez dēfit ꝓ mā qua sic̄ mā dē q̄ gnāt nālit cē
ꝙ no nichilo dēfit ꝓ phisicoz **Secūdo** dicit̄ q̄ ꝓ tēe subtm̄ tracat
recta ꝑ ad sic ꝙpotentia qua si ad hoc ēt no sit q̄ro de nouo
dctm illig forme ⁊ ꝛo ꝓcedit q̄ro q̄ dē ad ē mse mā ꝓuata recta sez
ad q̄d ē impotentia **Tertio** dicit̄ ut hꝰ gnodmā sic̄ ꝓdispodta ⁊ dꝛpcat
illa forma ut dr̄ ad q̄b ē ꝙpotena ⁊ ꝓcedit forma **Hoc** dē tertiꝰ ubi
ꝛo ond ꝙ q̄b sit finꝫ nāz ⁊ ꝓpr̄ hoc ꝙcludit ꝛ tacto q̄ ꝛ tacto no
ē motꝰ nālis ꝙ tuc dicit̄ quartꝰ sed sit ꝙ nichilo **Sciendū**
Vltrīg aliquid dr̄ ꝓcedere ꝓpter subiectū ⁊ dd finꝫ mā ꝙ
merꝑt cē subiectū no aut dr̄ tm̄ no ꝓpter hoc erat subiectū
⁊ illorū dr̄ gradi a gñe tales cui dē **Materia** ⁊ q̄m rei bei
tate gradat̄ aliorū ad q̄ gnā tractuelit ⁊ sic sit ꝓpa forma
qua ꝓpa ꝓcedit finꝫ cē ꝓtegrū cē ⁊ ꝙ dē ꝓ gradi ⁊ q̄ gradi
ꝓpa forma tractue qua ⁊ tm̄ ⁊ finꝫ gradꝰ ꝛo aliq̄ sit ꝙpla
tue ⁊ ꝙ ꝓcedit tot ꝓ posito q̄ ad ꝓcedit cē finꝫ se totū ⁊ ad ꝓpo
situm habuit cē finꝫ se totū ⁊ finꝫ sua ꝓb ⁊ ꝛo dicit ꝓpo
situm matha ꝛ dicēd **Ver** materia ut forma sit ꝓ to gnd sit

uacu a negacõe q̃ ut ẽt gmentatu q̃to metha[t] Negacu ꝫ carẽ
tia fõme absolute p̃uacu vel ꝫ tractia fõme subiecto aptonato
Loco ꝓz q̃ d̃ supiorib⁹ ꝯporib⁹ hꝝ ꝫ negand q̃ tractia plu
mꝝ fõmaꝝ ẽ no ꝫ ubi p̃uacu qua no ꝫ ubi aptitudo dripi
end alias fõmaꝝ qua illas quas ia limit vltiꝰ Sꝛend
lza sic ante p̃uacu ꝫ tractiatẽ d̃ c̃ p̃uacu ꝫ nã tractiã fõr
tu aptꝝ ad illa ꝫ qua apta nata ẽ dꝛpẽ q̃at nom̃ nata
zeb ad denom̃ q̃ p̃uacu no ẽt distincta a mã fm rem ligib
fm roz vnde Considerando q̃ p̃uacu nõ dꝛpit mã dspirit
fmꝝ ẽt solu dspirit mã istoꝝ inferiorꝫ qua tlis ꝫ inpotetia ad
duplend nltas fõmas sed mã superiorẽ nõ dspirit Ergo dna
q̃ p̃uacu dspirit mã grabiliu ẽt corruptibilia p quod tñ q̃ clu
dit mã rel q lig sit subiectu motꝰ nõ ꝫ subiectu grabiu ẽt
corruptꝫ Dna q̃ ẽt in lza cui aptitudi ꝑdm grabiliat
in corruptibilia sic sut cõpora celestia quoꝝ mã nõ ẽ p̃uacu
qua no ẽ apta nata dꝛpẽ alia fõma qua ia dr̃ esse sa
cta nobilissima fõma vltiꝰ Sꝛend q̃ ista
autoꝝ d lza grauge ab ẽ ñ dr̃ m̃ ꝑpetuꝝ ẽmo mñ
sic q̃ ꝑpetua nõ potuerut pus ẽ fuerut q̃ co q̃ fuerut ab
ẽmo Alioꝝ mꝝ ꝑpetua quãdq̃ put ẽ hꝰ ia sut ẽt ch̃oꝫ
ꝫ q̃ quãdq̃ rel ꝑpetue sut hꝰ sut ẽt rel exꝰ carẽ om̃
trimutatiue de exquo ꝓz q̃ dhꝰ ꝫ posse ẽ ꝑpetuꝝ ẽt
ẽt rel ẽ acte Dñ posse ẽ acte d ꝑpetuꝝ dr̃ ab ẽ q
rel ꝑpetue pus hñt posse ẽ d aq̃ situ qua ẽ q hꝰ ẽ pus
rea sol pt ẽ d occidente qua hec sol ꝫ d occidẽte ꝫ pos
se ẽ ẽt rel no ẽ pus ẽ d ꝑpetuꝝ qua hec due sut sil pt
sol pt ẽ ẽt sol ꝫ qua si no tñ acti sol no fuiss ẽt sol
no fuisset etnꝰ ẽt ꝑ q̃ nã gnã rel ẽt rozꝝ ẽt rozꝝ no fuis
set ab etno q̃d ꝫ ẽ arsle ꝓmo de ẽt rone ẽ ẽt textꝰ

Capitulũ aliud m̃q m̃ dcẽat de ulto ꝓmo rectinalꝫ ẽt
fõma ẽt ꝓ ponit cuꝰ dicꝫ Zo denotat ad duas rõ dꝫ
ponit quas ꝑpetatem fõme ꝓ patebit Sꝛend
q̃ grauit ẽt rõ notifica nobis fõma fm quã distinctuꝫ ecta
distinguit ẽt ꝫ sue gnales ꝫ metha[t] q̃ dcẽat de fõma ut ꝫ
abstracta a motu ẽt mã fm rem ẽt rozꝝ ẽt fm hec ẽt q̃ sõt
abstracta a motu ẽt mã fm rem ẽt rozꝝ ẽt dr̃ ab moie sõt me
thaphistralib⁹ Alia ꝫ sõt mathe[lib⁹] ꝫ qua q̃dcat mathe[ꝫ]
tus me mathe[ꝫ] q̃ sideꝛat fõma abstracta a motu ẽt mã

mod̄ fūda formale & fm̄ dum̄ord̄ mediat̄ sz̄ tā ma-
lis formalib⁹ effect⁹ & finalis Dic⁹ ꝓmo tā p se qua
cat̄ p accēs pluet hic quādo ellis qua fortud & cag
cēt fuit causa Dic⁹ finales & nō rectū nālū quādiu fmi
te fuit res quābiles & rozupcibs nālis quā cēt cōfmi
te fuit cat̄ rectū nālū Dic⁹ quābilis & rozupcibs ffd
relid & rozza celestia que licet fint res nāles & nō ty
habēt emd quatūd cat̄ Dic⁹ spēs distinctē qua nūq⁹
distinde mfinite sūt cat̄ Dic⁹ fm̄ dum̄ sz̄ metā qua fm̄
dilus sz̄ dnēt tūd due fuit causa sz̄ cāmtra & extra &
suffrētia cat̄ sunt sic Causas alia sz̄ extra & alia in-
trīca Sz fm̄ ho sz̄ dic⁹ nl sz̄ ꝓducta nō cōpletā
Sz ꝓmū sic sz̄ effect⁹ Sic⁹ sic sz̄ fm̄d Sic⁹
pūle ho ē dic⁹ nl dat cē nl dep⁹ cē Sz ꝓmū sic sz̄ sor
sz̄ sic ē nūq⁹ & dic⁹ aut̄ m hūd ep de cā mālict
cōli ꝓmū dcm̄ & quāre d spāli de dcto & cās
hic dcm̄ in spāli de cā effect⁹ & finali Cū ibi

Dissent aut ꝓcurand a cā hic dic⁹ aut̄ p nō
cōcludit ponit nōbile fm̄ quo ostendit dra nō pdm
& causā qr cēgnū fuit dcm̄ ē de pdis rectū nālū
Hic nō dic de cat̄ qr dic⁹ aliqs an ne cēt dra
nō pdm & cā cēgnū fm̄d acquirend̄ Sed dic ho d-
mendo pōnt dra nō pūm & tra. **Sciend** p
dic⁹ cā & pdm sic sup̄g & mfert̄ qr pdm d effecto
sed dic⁹ pdā mtuīta & sed extendit se ad mā
& fōlia p cā dic⁹ tā pdm dcm̄ quā extendit & cōe-
nit ad mā fōz effectū & fmē & cā f dplus
se extendit qua pūm Nond ty sepe p altō pōnt qnn
nō acquirendo Sed **Scient** p cā mtuīta & cōe-
tuīta dic⁹ nō se pōt se qua cā mtuīta quat̄ cōn
quā ystitut & ep̄s fidel⁹ ag ut mā nl fōlia & pcta
rec̄ z cōe & cā hō manet ff Sed dic⁹ qnn
sic cā z de cōtra rei cēt sic nec nō Sz text⁹

hic magīstēm spāli
dēmat de cā effectū

& pmo ad diffinit⁹ ad dnd ubi & sz̄ dic⁹ Sci
end hī effect⁹ de dua⁹ acū effic⁹ qd expo⁹ ab cētra
& fm̄o hī cōe effect⁹ nl facit⁹ aliqd cōe de cā

ra omnd dnstrat mysle mfectorbg t ab corpdcad
q p solem intellgut omes planete t oma supcelestia
t no pe sol **Orrees** quar phr attbunt ho soli
qz q mltd sunt t dicut ppa apparcia rolgorem ma
ze a sole t zope splacti q p sol magis apparet cad ad
qua sol me omb planetar robustore t tutd robur de
flunt t attbunt huc ab **Media vero** t Sed
q omnd ista q sut ad sme dirt quedd dispodrees ul
organa z mstrumeta t illa reduard ad causd effi
entem Rario stug t q dmsioe muse t end effected
dbnt rae effectes qua mouet ptes finem effi
ens end ppe sme mouet p aliqd tale no ppe agere
d mediate go ad actos eus goit mstrum ra quibg effi
cit sme cor grā Medicy vdet effice sanitatem labo
rat ppe sanitatem taqua ppe sme pcipz t qua cud
pt induce sanitate nisi prius pgat rorpy ab humorbg
supflub t ho fy no pt nisi tu rcorpis ponodbg t
tu porw tlid dicz effices sanitatē Sic pgato t
materiard rcybs Sic en cū rcorpy fut ppe purgatoz
rorpis taqua ppe sme t go rcorpy dtu purgata
dicz cā effices pgard aut cā finalis **Causa** **lis** Hic aut pscqz m speciali de cā finali
t primo ponit eus diffinitz t dmsioz ibi t
z dnz t tot cā finalis z rā grā ty omd alie rae
tansant t agut p sic ptz quia rū effices ponit m
maz qz mouet maz t aptat ead deinde pequid cā
egit mouet ead aptando tue ma aptā t disperta effi
ciens mtducit formā ipd mate t sm mtducta ze
sultat tue finis quo hito cessat omis motg t sic tue
agut sme quia effices ppe agut sme agut ma agut
grep tie ppe sic sme t illud ppte formā sm agut
ppt pfice maz pfuit aut maz ppe qseq sme t illud
q ppe vdficat deago edificate qui primo mouet ma
lia edificij quia lapides t ligna mouet ma dbgnte
ducit formā ipd p qsequi sme Correlative sequit q oes

Hic auto q nobilia ca dd

effectuũ mediãtibꝫ diuꝫsis. ostendẽdũ sꝫ musicã sꝫ̃ꝫ &c
mo ad ꝓpꝫ & rã optoꝫ ꝓ libertatem &c dr phꝫ q̃dmo
thate q̃ potẽtia rõ lib. dantꝫ ꝑ otꝫ qua liberal sꝫ cur
ibi

Item dicꝫ & rã ꝓpꝫ &c

nõbile &c & sꝫ q̃ aliq̃ sꝫ rã p̃ u'ũ effectũ
Vel sic. rã alicui effectũ sꝫ dꝫ sꝫ a priori & ꝓtinen
sꝫ rã p̃ patꝫ ꝓpꝫ dicã illa q̃ phꝫ sꝫ & ꝓpꝫ & rõ ꝓpꝫ
rã alicui effectũ sic̃ mediãtꝫ mediãtibꝫ talibꝫ sꝫ rã ꝑ ꝓpꝫ sa
nitatẽ sꝫ rã ꝑ ꝓtinẽs sꝫ q̃ nõ sꝫ ꝓpꝫ rõ & rã alicui
effectũ sine rõe ꝓximã sic dictus sꝫ & rã ꝑ ꝓtinẽs sanitatẽ
& ille ꝓbat & dicꝫ q̃ rã ꝑ ꝓtinẽs ꝓpꝫ sꝫ & rã
effectũ ut mediãs sꝫ & rã & ꝓximã sanitatẽ ꝑ rã ꝑ ꝓ
tinẽs sꝫ rã mediata alicui effectui ut dictus mediãtibꝫ talibꝫ
sꝫ rã ꝑ ꝓtinẽs sanitatẽ ꝑ illud ꝓbatur de
rudimentis de quadruꝑ q̃ aliq̃ domus sꝫ ꝓpꝫ sꝫ
rudimẽtum de recto ꝓtinẽs dr & dicꝫ ad oppoꝫ ꝑ quia
musica operatiꝫ & rõne formali longinquꝫ & distãtiam
ab rudimẽto essẽtiã quia ꝓpꝫ q̃ ꝓ ꝓtinẽs & ꝓpꝫ
nisi q̃ effectũ nõ bꝫ ꝓximũ & ꝓximum sine quo
quia sanitas nõ bꝫ ꝓximũ & ꝓximum sine medio
q̃ rã ꝑ ꝓtinẽs aliꝫ effectus sunt mediate & ꝓpinqui &
nõ a priori &

Item aliquꝫ & rã ꝑ se &c

ponit q̃d nõbile & c̃ q̃ aliq̃ sꝫ rã ꝑ se & aliq̃ ꝑ se
non rã ꝑ se c̃ a qua ꝓcedit aliq̃ effectꝫ & quatũ ita c̃ tales
tales sꝫ statuefactor & rã ꝑ se ꝓpꝫ stabile & quatũ sꝫ
ꝓcedit effectꝫ nõ in quatũ talis nec sꝫ rã illi effectꝫ
sic sed sꝫ rã ꝑ accns statue q̃ sed in quatũ talis nõ sꝫ rã illi effectꝫ
illi effectꝫ nec̃ musicꝫ nec̃ loyalꝫ & sunt tꝫ sc̃ q̃ rã ꝑ se
sꝫ de ꝫ rõne causae talꝫ effectus nec̃ q̃ sꝫ determinata ad aliud
effectus ut statuesica c̃ rã ꝑ se statue quia de rõne eius
est statuꝫ facere tale quia ꝓpꝫ & ꝓpꝫ & ꝑ se entis & sc̃
ens q̃ rã ꝑ accns sꝫ quae nõ c̃ determinata ad illud effectus nec̃
de rõne nõ sꝫ facere talꝫ effectus ut pa ponit q̃ statuesi
ca sit musicꝫ tunc musicꝫ sꝫ ꝑ rã ꝑ accns statue q̃ nõ
sꝫ de rõne musicꝫ facere statuꝫ & de rõne eius est facere thomã
volodyã tunc ibi & aliq̃ dr ꝑ se & ꝑ o potentia &c

Item aliquꝫ dicꝫ & rã ꝓpotentia

hic ponit ytem nõbile & est q̃ aliq̃ sꝫ rã ꝑ actu aliq̃

ꝫ cā in potēaa Cā an actu dēy effectu ē q actua & pduca pduit effectū &c dificatū d actu ul domificatū ē cā d actu ip⁹ dom⁹ Sz cā dpotēa dēy effectu ꝫ q no actua pduit aliq effectū ꝑ apta nata ꝫ pducere tlez effectū &c domificatū ꝫ cā potēonalis edificādi domū ſtruptū ꝫ cā dpotēa ſtruptue Sequit̄ q dictū ꝙ cā d actu ꝫ ſſe tēpoe cū ſuo effectu quia actu ſtrabet ꝫ ſſe tpe ſtruptū liez na& pdat effectū Cōtra ſequit̄ q cā dpotēa di& q no actu nat ꝑ cauſare ꝑ ſuū effectū ut qz cā ad hoc q poſſit domificare in actu &c debet domificare & dpotēa dūa in actū ad actū ut domificatū hodie ocias & cras domificādi ille hodie ꝫ dpotēa ad hoc q cras domificet actu Sequit̄ quo hoc ꝓz q cā impotēa no ꝫ ſſe cū effectu & tpe & na ꝑ pdit ſuū effectū & na nūq de ſtrupto ꝛc cū debiente ille pdit ſuū effectū dūa & tpe q ꝫ dpotēa ad hoc q cras frabit Cū ibi

Nota

& ultim⁹ nōbile & c q cā ſz formalis effices & finalis quēq ſimul dicē uz cā ꝑ debet dici illud ſic declarat Vel dūa & cā dr nalis di& forma ſubd hīs ul cā formalis & efficies & cā finalis ꝑ alia & alia voc quia di& cā finalis no q dat eſſe rei dūa effines quia ſit ſſe nat ſic finis ꝓpter quē dūa q ho no forma no ē finis ad quē ſed pdm Correc ſz liem quia ytruct ſub ſe illa tria quia cā ſz effectū & ſua ſub ſe ſignatū & ſue nature finis ſz ſuū finis Jude ille ſequit̄ q aliud nat̄ hē ſub ſe mul dūa cā formalis & aliud finis quia forma finis finalis Vel forma hē nat̄ informare & effices & cā formalis Cōtra hē nat̄ reduci effectū & placere ytri & finis illud di& cā effices Cōtra hē nat̄ finis qua dūa ꝓpter ad naturā & finis illud dūa cā formalis quia ipa dūa diſpon ꝓpter forma & forma ſit ſſe nat̄ ſic finis ſſe pm Sequit̄ tertio aſſotua ꝫ cā ꝛcē

effectos tg sue tadꝫ sued ra p. aia se illoz effectuũ & fortuũ
sꝫ ht in effectibꝫ ingeniꝫ ut raro ut dr albertꝰ magnꝰ dr
si aliqs laborauit in roma inueniet aurũ sꝫ ut bis tut effectꝰ
ꝛ fortunꝰ sꝫ aut ꝫ inueniet aurũ nõ ducet fortuna ꝙ
ꝛ ꝙ Friend ꝙ aliqꝫ fit ꝛ ꝫ et frequ dñs vnꝰ no
uadrate tpis ꝛ eclipsis solis ut hic dr sꝫ frequ ꝛ ꝫ ꝛ
quẽ ut raro alius no aliqꝫ fit ꝛ ꝫ ꝛ frequ uadrate segle
effectꝰ ad sua causa ꝛ effectꝰ fortuni ducꝫ sꝫ ꝛ ꝫ ꝛ frequ
ter ꝙ quo sꝫ ꝙ eclipsis solis ut ꝑ hic no ꝛ fortuna ꝙ ꝙ effectꝰ
ste no ꝛ sẽpꝰ ꝛ frequens uadrate segle ꝑ effectꝰ ste sꝫ
ꝛ fit ꝛ ꝫ ꝛ frequ uadrate tpis ste dr no differũt multa
bentibꝫ apposita ad denotandꝫ ꝙ fortuna solis sꝫ ht dantibꝫ ꝙ di
catur ut in hominibꝫ adultis et fame mente ꝛ ꝙ ista principia
ꝙ cludunt rationes qui no ht sꝫ in habentibꝫ apposita sꝫ ht sꝫ
in habentibꝫ apposita ut infra patebit ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ
no agit aliqꝫ a fortuna qua no agit ꝙ deliberare sup mistre
tua patrie ꝛ tua infortunia no agit a fortuna qz no agit ꝙ
deliberare ꝙ ꝙ no ht apposita nec utrũ ꝛ ꝙ se adulti ꝙ ꝛ
Nota ꝙ ꝙ que sunt Hic magister subdunduꝫ tres
membra partis dumsoris Friend dumsoris ꝛ ꝙ talia dicunt
effectum grauem a na ꝙ eueniat semp ut sole moued publico
diario ꝛ ocii de mane hic ꝙ ꝙ reli ubi dra motus preliꝫ ꝛ ꝙ
tus ꝛ primo ꝙ gradoe ꝛ Alij aut effectꝰ grauis aut a na frequenter
sed no semp ut pluuia ꝙ quae ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ
grãs pluuia aliqñ raro no utz ꝛ ad frigora ut hic tonitrua ꝙ
estate ut nige in hyeme Alij sunt effectꝰ ꝙ grauis aut a na
raro ut nigre in estate multe thaçauzu rorꝫ grauis tonitrua
ate in hyeme ut nix ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ
ut raro quia stat de grauis ꝛ ꝙ nae impedit quae dicit ꝙ
uenit ut raro Hic ubi ꝛ ꝙ que sunt Hic nigr
applicat pdictas dumsoris ad apposita declarata huic rac ꝛ fortuna
sunt rae pacis dumdr aut nigr ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ
tractu notanꝺ Magister ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ
nus illoz effectum ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ
qꝺ ht vsu liberi arbitrij Causa ꝙ se istuꝫ effectus ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ
agit apposita quia nisi ho esset ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ
effectum ꝙ grauis nalis ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ ꝙ

pdm̃ctm̃ sic mgr̃ m ramiculadby ⁊ sic fotuad ⁊ rag ⁊c sp̃ trac̃ p actiꝫ
ꝯ effectum q̃ fuit vacc ⁊ go dr̃ m dicit̃ cõ semp ⁊ sicut q̃d
tiꝫ ꝫ sic vacc Cui mgr̃ applicat q̃ sicut dimissio ad ꝑtum d
Corum q̃ fuit a ꝑto rec ⁊ intm̃ Corum q̃ fuit a ꝑto ꝑd ho
illoꝝ ꝑtum ⁊ ra ꝑ se qua ra ꝑ se ⁊ q̃ cmittens ꝑdict aliq
effectu ⁊ illoꝝ effectum q̃ fuit a na ꝑd ho ꝑd fuit m
intm̃ illoꝝ effectum na ⁊ ra ꝑ se ⁊ Corum q̃ fuit no ꝑd
⁊ no ꝑd fuit intm̃ illoꝝ ra ꝑ actiꝫ ⁊ ragat fotuad

hic magister prosequitur de ra ra
ꝑ actiꝫ vtiꝫ de raud pmo ponit dissm̃ctoꝫ rag ⁊c subdit q̃ nobilis
ens cdmb⁹ e qua fotuad debet ꝓ principalioꝝ ⁊ nobilium q̃ agit
deliberacõe vbi Nota q dr̃ casus debet poni formit dict
ligi sic dr̃ fotuad ꝑter ultimum cum clausula ad dict m no ht̃ntibꝫ
ꝑtum q ꝑtulit sic mtr̃ m agentibꝫ cõstitutu nali vel ⁊c
anali ⁊ no ht̃ntibꝫ vsu deliberandi vn grad pma q equus
veniat de prato ad domum ⁊c saltu alupo tlis ⁊ effty caulis
vbi q̃situ vel gmedat ⁊tm Capes rend ⁊ raud fetd ⁊ sedet
radit ut sedet fiat sd ut m suo nali q̃stat q̃d go fit sedet tue
⁊ effty caulis sic ⁊c si bos vet ad rapm ut remedet gmia ⁊
coredet alupo esset effty caulis Nota q casus ⁊c
hic amp ponit nobile m q̃ pot q̃ueniendo ⁊ dr̃ ragt
fotuad Secundum Casus ra dr̃ veno ꝑd ut sꝫ dpt
no ra gmiad ⁊c omc illud dict fꝫ a raud q̃d fit ꝑter
intm̃ agent ꝑd aliq fuit ⁊ rag ⁊ quodda gmia vel
casu ꝑte dict ⁊ ad fotuad Ista no ꝑt fotuad ⁊ rag
⁊ no ego ⁊ ut sic rag ⁊ tiꝫ sup̃ ad fotuad sic ⁊c ra
rag no casus dict Casus ⁊ dominate rei cuct sic gnal
recta casu ultiꝰ clausula dict det obmitti ꝓ q̃d ra
tat ted vltiꝰ Secundo fotuad solido dpt dagentibꝫ
apposito ⁊ p go deliberacõe sic ꝫ q̃ istud effectu fotuto sp̃at
no pmittendat Sequit razelade q̃ tepe rayllato dctu
effty ꝑ potendat ꝫ lucrad q̃d si habuerit no dr̃ fotuaty

aut rōe gtūt̄ relib ut influentie aut ptī ut matrib ꝙ rōe
gtūt̄ relib si ꝙ aliqn influt pro equib ꝛc gnat hō rndra
pte cqui aut influt pro asinis ꝛc gnat homo rndrabite
asinus ⁊ aut rōe gtūt̄ ptī ꝛ matrib hō ē triplex
aut matrix ⁊ nīs stata ⁊ sic gnat hō gibbosus aut matrix
⁊ infecta ꝛc gnans leprā ⁊ aut matrix ⁊ nota leuit
⁊ sic gnat homo ad dictū sīle in rebus aut matrix ⁊ no
ta gnat aut ꝛc gemelli gnant ⁊ dicit alb̄tus q illa
mostra no dū ducat ⁊ raro venit ad cōspectū sapientū
potenciā rēdit cās de illis sed solet gnare suffocari ⁊ dī
ra sepelia quadrupedū gnant

Motus ē actus entis in potentia

Ad aliud rōdendū ⁊ dicit phūs ꝙ arē ꝙ
dicit de ꝙlibꝫ gnabilib⁹ passibilib⁹ rei naturalis ⁊ de mo
tu cōte ⁊ infinito ⁊ dicit ipse in ⁊ ph̄ pulcre ⁊ modi
cum de motu ⁊ de quiete ⁊ de infinito ꝓma sub
dit quia ꝓmo dicebat de motu diffinitue ⁊ dubitabi ap
tum aliq̄ naturalis rei

Circa ista ⁊ ꝙ nat ⁊
primū motū ⁊ quia dictum ē de nā ꝙ sic habz se primū ad mo
tum ꝙt quemlibꝫ ⁊ ꝙdam de motu talqua principiato
ꝙo dicit gmuatū ⁊ ꝙ primū ⁊ principiatū quemlibꝫ sic dī
sed si quis diffinire nouerit rem correlatiue nosterunt est diffi
nire nostrum ⁊ et aliud mō ꝓ accidentia in prīe ⁊ qui
diffinit naturā ꝙ ⁊ ea motū habet diffinire motum qui
effectū sue causatū Item dicat in diffinitione

Entis ē ypentis in potentia

Sed dicet si motus est actus entis
cōtenti ⁊ potentia sequere ꝙd ens in actu nō mouet dum
aliquid ⁊ ē in potentia inte duo mō dupotentia ens
alio mō in potentia actuli ꝓmo mō quemlibet motum non reducit
ens in potentia qua si nāt ꝓma mouet ꝙd ⁊ sīle dicit
phūs ⁊ quelibet ens in potentia actuli qua sed cōtin
in actu ꝓt mouet localiter in quatuor ⁊ in potentia ad motum obi
ctū hoc argumentum modum opponit hic in potentia sic ens in relatio
ne ꝓ remotā vt sit sensus diffinitionis motus sive actus
sū sīle actuli ul dispositi entis in potentia ens in actu dicitur
actuste ul disposite ens quod ē in potentia ens quod ⁊ in con
tinua tendentia ad vltimatum acquisitū ul dispositū ⁊ illud dispo
nitū ⁊ de talesare aque ⁊ compat motus ad ultimum

mgne dqrit qd sit in cod puncto vngrad motꝰ tu altero vel quf
sit qd tm sit in cod puncto dtu some fluctem motu sic albedo
t de nigredo ꝛc cra motꝰ frag fortiozꝫ t calefactiuꝫ qua ꝑdꝫ
imperceptꝫ Sꝫ ad vnitate ꝑfecta motꝰ requrit qd tm duo
tꝰ ad que t a quo sint eusdꝫ spēi ut due denigratiꝫ vel calē
motꝰ a scola ad ecclesia t ab ecclia ad domū sue motꝰ vnꝰ spēi
qua albedo motꝰ localis Sꝫ ad vnitate motꝰ mialis dqrit
tia sꝫ vnitas mobilis ad qꝫ subiectū Sꝫ dux qꝫ subiectū quod
dat mgesse ꝛ cui mgeccit actiua quodda denominatiꝫ De sub
recto aut denominatiꝫ hꝫ loquī qua si cauis pcedꝫ de terꝫ
t nō defensus mereret laꝫ primo est al t ꝛo radauer eqꝫ bn est
cauis subiectū suꝫ Secundo dqrit vnitas tpis sc qd tpus
mesurat tꝫ motꝰ sit vnū t qd sit quies mīedia ꝛo requrit
vnitas dispositionis ppe qua taqua ppe finē sit ille motꝰ t vltimus

Secundo qd tua d leu cuata requrit ad motū cōmū nō
nuꝫ taqua pncia ꝛo qua ḡn quodda cta requrit vnitas spa
rij sue magnitudinis posset in duo qd vnitas spacij sue magnitu
dinis requrit ad vnitatem motꝰ sed magꝫ ad dqlitatē
motꝰ scdo ad ꝓpositos nō aliudꝫ duc motū ad vbi t motū ad
regularem ut ibid qo illa tua taqua sufficiat ꝓpter sustinere

Et quia rotundū Sꝫ ꝛc hic mgr quasdā ponit ꝓpietates
ipsius motus cui hꝫ inferens quedā corelaria Secundo de tra cli
cuiꝫ due ꝓpietates motus prima ꝓpietas qd qd motꝰ est dūs gtmuꝫ
qua ꝑ cuius ꝛopiuta ad tmū cōmuꝫ ꝑ magꝫ por t ꝓgreꝫ
ꝛopiuta ad medium taqua ad tmū cōmuꝫ no nisi dendo ꝛo dra
ul grauis sedm ꝓtrapas qꝫ plua ꝓtrapat in isto tmo sꝫ pdm
t finis t de ista ꝓpietate dicat aut qd motꝰ heat ꝓtes t medium
rq ꝑbatio ꝑtꝫ sic ome rotundū hꝫ ꝓtes sed motꝰ sꝫ rotundus go no
tꝰ hꝫ ꝓtes dor ꝑtꝫ qꝫ dissimile cōmuni Sꝫ bor ꝑtꝫ qꝫ nobili
Predicte Nota qua motꝰ sꝫ rotundus nō ita est ut heat ꝓtes ꝛopu
latas ad tmū cōmuꝫ t si habꝫ ꝓtes habebit ome ita t si ome
habebit principiū t finem sed ia ome nō sustinet medio quando
ꝑ rei ab ente in ēnd nisi tñ stat ꝛo medium de quato ꝓhibitꝫ
Sꝫ qua qd motꝰ habet medium Sꝫ qua motꝰ sꝫ tes sustinet ia
no go habebit ome ꝓtes sil sed ꝓtem ꝑtꝫ ꝓtem Sꝫ qua sꝫ
rotundus t habebit rotundus sꝫ rotunda t ome talꝫ nisi mitū go
sequꝫ qd habꝫ ꝑ motꝰ sꝫ nisi mita Inde sequꝫ qd ipe ipsius mo
tꝰ nō ē dare primū instans de quo quē tue voluit sc sed ē nisi
ita qd quodlꝫ movet movebat ꝛ movebit ꝛ t ꝑ placet sic ut no

Item aliquid mot pse

dicit m pgpuũ Sit aut ſm quęs motum cotractũ qua motꝫ dꝫ
mo a quo ⁊ quęs m dmo ad quem cotractꝫ ꝯtractꝫ ꝯtractꝫ ꝯtractꝫ
tapiendo largę

Notum alias rigalis cũ ſua pos
pdict illꝫ ca in qua dctęt auctor ꝯ motu diuiſioꝫ Scdm iſta
diuiſio ⁊ actiõ ꝯ matiã ⁊ dicit ſic Omnis motꝫ fit a pdo mdi
ſtro ul ostrdo Si ꝯm ſic ⁊ mdꝫ violentꝫ Si pmũ ꝯ ⁊
du ul illud pdm ⁊ rognoſcitꝫ ul no Si pmũ ſic ⁊ aual Si
ꝯm ſic ꝯ naturalis **Scdm** ꝯ lra dicit ꝙ tapiens ⁊ motꝫ
vñ motꝫ ñalis ⁊ ꝙ pdm miniſtriũ ñaꝫ pter pdict ⁊ actiã
dicit ꝓticulaꝫ ꝓpr ꝓtem dicit pdict ꝓpr ꝓmutatꝫ ul aliã ꝓpr
tatem accidentalem dicit actiã ꝓpr ꝯcludꝫ maꝫ **Ex hi**
rgdes ſic motꝫ teli no ñalis ꝑ violentꝫ qm aut ſtim qꝫ violẽ
tꝫ ꝓtinꝫ ꝑ motꝫ teli ⁊ ꝓtinꝫ gomo violentꝫ ꝯſequẽtiaꝫ
qua motꝫ teli ſit ab intelligẽtia ꝯtra dictũ ꝙ telũ ꝓpꝫ dicꝫ
tapi vno mo ꝙ toto aggatꝫ ꝯintelligẽtia ⁊ orbe tuc motꝫ
cuiꝰ dicit violentꝫ naturalis Alioꝫ ca telũ p ſpera teleſti tm ſt
em ciꝯ ⁊ violentꝫ qua ſit ꝙ a pdo ꝯtinꝫ Alio mo dicat ut
ꝙ hic no dubitat ꝙbet motus ſed ſolũ ille ꝙ aꝫ ſit mſebꝫ
bꝫ dicat vlgꝫ albertꝫ ſup dquestibꝫ ſup ꝛe tel o ⁊ mdo ꝙ no
tꝫ teli no ſit ñalis nec ꝯtra ſed ꝓter naturã // Sed motꝫ aualis
ſit ꝙ effectꝰ ſit ab aiã ꝙ admo mouet aualia motu ꝓgreſſiõ ⁊ hꝰ
motꝫ no eſt ſmꝫ ñalis eo ꝙ mole inclinat ad aliud motũ naturaliꝫ
⁊ admotũ deuerſũ nc erad tẽ motꝫ ⁊ ſmꝫ violentꝫ ꝙ ſit a pdo mdo
effectꝰ ipꝰ motꝫ Sequit declarare ſ hꝰ tadeꝰ de tri ⁊ au
taſu ꝓgnoſtet mortem ſeqtem tũ gomo mouet ñaꝫ deuerſũ
no tꝫ aliud qua ſi ſic ꝺ appetet ꝺ rupꝫ ⁊ ſuipꝫ qꝺ ⁊ ꝯtra plin
pmo phiſicoꝝ Sed motus violentꝫ ⁊ qu ſit a pdo ꝯtinꝫ
paſſo no ꝛeſtrẽte vim Hoc ſtꝰ tollit ꝙ motꝫ aualis habet
ſꝫ maiꝫ ñaꝫ mouet ⁊ alia motu ꝓgreſſiõ ſ motꝫ ualis habꝫ ſꝫ
in frubꝫ ⁊ leubꝫ inſenſibꝫ qua ꝛa ſmꝫ mouet ſm ſuã naturaꝫ
ꝯ ꝙ in eis no le no ⁊ inclinatꝫ ad aliud motũ oppoꝰ Motus
aut violentꝫ habꝫ ſꝫ in frubꝫ ⁊ leubꝫ violentat violentꝫ **Ex**
cdit Mgr in lra dicta vndiqueqꝫ tenꝫ motum ponit cuiꝰ ꝓpr
tatem quo ꝙ ꝓdictꝫ motꝫ ñalis ⁊ qꝺ in pdo ⁊ diuiſꝫ ⁊ dſme
nſibꝫ Cuiꝰ rõ ⁊ qua motꝫ ñalis ſit a pdo mdo ⁊ de quato
aliquid plꝰ mouet ñalit de tato maiꝰ dpetꝫ adquatur qua ꝓpr
aer magꝫ ⁊ magꝫ inſequit ſic ꝙ cita ſmꝫ velocꝫ mo ꝓpr impetꝰ
adquatũ Motꝫ de lapide qui de quato plꝰ mo deuerſũ de ta
to maiꝰ dpetꝫ adquatũ ꝓpr mſuraꝫ acũ ⁊ dſme ul velocꝫ
mo qua in pdo Sed motꝫ aualis in pdo ⁊ m ſme ⁊ debilis
ratio qua in pdo illius motꝫ orgaña aualis ſit mdiſpoſita ad ꝛpm

motu ꝫ mine aut sit mimid lassata ⁊ vatigata in medio aut motus
bone disposita sit quare ⁊c Ad motu violentu ⁊ impidimentoꝫ ⁊
mine remissu Ratio ⁊ qua tlib motus fit ab impetu impressu p̄mouet
corpus cui inpetu ⁊ impidimentu maior quam mine qua tlib dicetur
⁊ naz pmanet ꝫ mi subiecto ꝫ qua no hui aliqd cōtrariat ipm tlr
fuisse retractu nz de lapide sursu iecto ⁊c

Motus violetꝰ dr ⁊c Hic mgr subdundit unu
vocabu dicte diffinitois ⁊ eo quare porro subdundit motu violetu
qua aliud motu ⁊ tlib qua tlib plu dr diffinitaz aliqs motibꝰ vn
motu violentu dr diffinit ꝫ ipm mlitudine ⁊ dr statem moueri ⁊
nō ꝫ qua motu q violent mouen ul mouet no mouet ul mouet
eod mō ꝫ dr mode to mgr ponit quatuor spes motus violeti quoꝝ
vn subdundit ꝫ motu pulsiuu

Impulsiuꝰ q hr dr no
datur pes quaꝝ motus ꝫ mor ne ad q pellet violencia ⁊ ipm q
pellet ⁊ dr ipm ipm hō motu esse diuersu ꝫ quo

Impulsiuꝰ
q dr ⁊ q pellet ⁊ pulsu ⁊ instrumentale Pulsu ⁊ qd impimit
violencia p qua acquirit timu ad quem ⁊ de isto lō bñ infra
spes instrumentale ⁊ vis impssa ipi mobi tm ad motu nō
usq ad timu ad quem Istud Sufficiena statꝰ spes sic sunt ois
motꝰ violetꝰ aut ē p se aut p accns ⁊c Ipm sic ⁊ vertio ⁊
primu hr ⁊ dr ul simp ul tepoitus ⁊ tepoitꝰ sic ⁊ ꝫ vertigo ⁊
simp hor ē dr vel sit p dmotioz a mouente sic ⁊ pulso vel
sit p appmatioz mobis ad mouens sic ⁊ tractio Vltra

Impulsiuꝰ Motus pulsiuꝰ ⁊ qn aliqd q pellit ul pellit ab eo
no violenꝰ ⁊ tlib ⁊ dr sic motꝰ pulsiuꝰ ⁊ q pulsio ipm
motꝰ impulsiuꝰ ⁊ qn mouens no sepat ab eo qd mouet ut motꝰ
que facit puerꝰ cui pellit tzotu ul turbulu an se pm instrumtu
tripli ⁊ motꝰ q pulsiuꝰ ⁊ qñdo mouens sepat ab eo qd
mouet sic telu q pellit ab arcu ul lapis pcti a manu Cui
sbi

Tractiuꝰ ⁊ Declarat ipm motu violentu ipm motibꝰ
tractiuis hr ꝫ qn aliqd no nō motu ꝑpriꝰ ꝫ motu trahentis
qd trahit ad se ul ad aliud ut quando trahens aliqs cu hmōi
ad me ul ad aliu ⁊ ad hmōi motu tractiu Vnde naz alij cor
motꝰ ꝫ mus ⁊ motꝰ respiratiuꝰ ⁊ ⁊ qn pulmo dilatat ad
hanc aerem pp ⁊ frigiditu cordis Secundo ⁊ respiratiuꝰ ⁊
qn pulmo ⁊ stringit ⁊ emittit aerem ⁊ spiritu ⁊ motꝰ ⁊ spe
culatiuꝰ qua speculatio ē spēs multiplicata ⁊ a re usq ad oculu
propter ⁊ speculatiuꝰ dr ⁊ qd visio ⁊ q fit mitra suscipiendo ⁊ aliq
⁊ mittendo Quarto motꝰ ⁊ radiatiuꝰ ⁊ sit qn radius procedit
a corpe lucido diffundit ⁊ p ipm medium sic radius de speculo de
mentu ad facies hoiu ⁊ pintuntes ymagines naturalem splendoꝝ hoiu
tuc sbi

Vltio ⁊ Auto declarat motu vertiginis ⁊ motꝰ q

Vectio Vectio

Vltimo dubitat motus

Item queda sit in loco &c.

Vacuum est locus non repletus corpore &c.

Et ipsum esse est impossibile

pgredy drat cē tpus &c pns dnus sio vz ad mic̄ds dioz tpis Cidd
tpus ē nūl motus

Pr hac pte nrā subdūdit nūr micūd Q quo Sciēdū nūl nūaty z dr
ēm q dr pd ūlad p̄mo mo a quo q̄ tūo sue ab illo qd z tāt
& aīa cognoscit motū sm tpe sm pus & pgredy qua sm pōnta
rem motus sequt p̄cedis tpis & sm pgredūtate tpis moty sc̄ pg
redūtas tpis &c moty sunt tpus & nūl ē tā tpis q̄ tpus vnū & id
m̄ re id q tpus q̄ not nūr fult motū mēsura sm pus & pgredy
& id s moty nō ē tpus no ē & cōtra Alio mō nūat nūl nūaty
ab aliqm mō vz a pūcto vl a suba & sm hō nūl pp dra du
rno mō da tā &c pus & pgredy in motu sūt tā pōnt & pgredūtas
d tpe Sciēdū tpus dicūt nūl nūaty ee subz pūctis tā sua suba
ee subz pūctis sūlat quia p aīm pcem & pgrediōr aīd tēp
tpus nāt sc̄ cōtd ab ipo nūl nūl plūrat fluxu suo tōmuo nūaūl
ome tpus licet id macat sm subaz

Quēd vltēq

p suba tpis ē nūl fluxū fluxu suo tōmuo equipollens tpus & tēd nūl
macēdon sm subaz tp tō tpis Vñ vnū ee subaz tpis & mandū
p tō tpus dēd intelligi vno mō sc̄ q macat id sm spem & uo
sm nūr Vel sc̄ q macat id nūl sm subaz in toto tpe q sm
ee māla sed nō macat id nūl sm ee fluxū formale hō & sm dr tūd
p dr tō q tnue vadat sm qđ fluxū a pte d pgredy Sequit

Quīto tpus & moty regulatissīe

Vlagis pūd
aliā nōnīmātoz tpis vl nō le in quo ponit alia dr̄ pcta ratōne
tpis Vñ aūs p mond dregulatissīe intelligit motū p̄mo mobīl qre
& sc̄ mēsurād oēm motum ptēnd eo q ē cā oīm motuū inferioz &
dregulatissīe q̄ vno tpe & ita velox sc̄ alio vl Nota q dr̄ūm d sc̄mo
ty vniformēr & regulāt Vl motus vniformis &c & q in oībz sūb pūctis
& eq ūcdēm uel inōtulazē decrsū & opposito mō dra de motu
dissormi cū āq & velocū & alīq tardior & velox q̄ vniformitas motuū
attendit pēt pūctis mobīl & moty regulāt & q ipm mobīle motū
velocit vno tpe sc̄ alio sc̄ moty celi & dregulāt q vno tpe celū
ng mō velocq alio Quillo tūe adtendq pūz q moty celi q̄ nō & vni
formit maq pūctis q̄ntūs cā equozcūq velocit mouēt q̄ illē q
sc̄ta polob & opposito dicūt d motu irregulari Vltēdy
q̄ descripto tpis dūtōq mālis q̄ tpis q̄ ad &c male vl aliud est
v moty & addu dregulatissīe ad declarādū motū ysōs & cōtra dicūt
sūt irregulares Addit cōta quātty ab aīa ad duendū q tpus nō est
moty regulatissīe sm vt & put & quātty ab aīa q z est cā effectiue
ipsius tpis ut dicūt cōta q̄nd physicoz & cōta mēdicū addit sm pus
& pgredy ad mucndū q tpus mūatur pūctis sūt ab aīa q sūt pus &
pgredy Quillis pmissis dō pdicūt tpus ē q macū ale dicūt
sue applicate ad motū celi sm pus & pgredy &c

Nihil e arripe de tpe Ducit aliqd si sic sequit q tps est m
dumsle qua rpñ mu z mdumsle mu aut sus sluyou gtmo cat tpib z
qua rpñ mu e mdumsle tpus ee mdumsle hz nullu mdumsle gpou
dumsbile qz q mu e suba sextu tpis sorlid z q ne sle aud mu de
ee suba hoc sed mu fluet drat ad suba tpis effectu qua tpus hoc
ee ab ipo mu hz p ip sluyou cat tpg z impid dicat esse suba tpis z
pt integral sed q de pt in tpe pñs assignad msi mu vel sic q de hoc
de tpe gtmuabe msi mu qz tps tpis gtmuat po pñs mu ee teoty

Hic ponit dns sat arrepro ck ipg mu p sed
q mu tpis a dnos sz mu fluet z mu signatu sz sit signatu drat tpg
tpis qua dmad tpus no sm sed mu separe ab ip mgtu z dor
ad alq ad mod sz mu fluet a suba tpis qua cat tpg z drat
alio nore msas ab in q e no z stab qua no stat sed gtmo sluyou
suo cat gtmua successoz tpis sequ ee dre q mu signatu pde
z ppe drat mu qua tenu dmat ip tpus no sm z mu pare ad m
tellectu uel ad ctu motu sed mu q de suba tpis impe drat mu qua
no e pmanes z fixu sed gtmo fluet z sub sluyou tanu tpg z no
e realis dra mu mu signatu z fluet qua tmu z ad mu e mu signa
tu z fluet sed dicu ee qua mu fluet drat ee q sus sluyou gt
mo cat tpis sed mu signatu dicit a ee qua e tmy argtu tpis
de ere do illo tpe ppetab ipg mu p ma q sluyou suo gtmo cat
tpus z ppe vera msas quasi no stat z illo no distribuit sic msta
z pt tpis dumsbiles mdumsbile q sd data a q ipm e gtmuaby
tpis qua gtmuat ptm ad futurd a qua e dmatu tpis no
sm qua tpis ge dubiu ppetua sic motg reli phie logde z dc
ducit ad mtellectu nostru sic ee pus dictu de textu

Magste q sequed arguit q mod era
fut mpe et pmo fuit hoc Ponit dfinitoz tpis p patebit q sed
quatuo fut modi essendi quib q aliqd dicit m tpe q duab ad mo dot
essendi in quos ponit arestotiles qto plusiord Rõ q nest pb toti gñ
ppes calor gñs ee in zegno zel in sme loco q locatu p mo aliqd e
dtpe ut subiecto pcur passoz ul actiõ tpis ut longd brue z tpo
nõ q actiõ sut in tpe sed actiõ msut subiectu p declarane sed pdi
catie qua longd in tpe e tpis met fetu in loga successoe Ponit ali
quid dicat ee in tpe ut nõ ut quid passo p ut suba euu z ee mu flu
ens dicat ee in tpe sm mod pus dictu Ponit mu signatu e in tpe
z mu q de signat p ctu dmad dcm ee tele hoze ul alteri tpis Quadto
aliqd dicat ee in tpe sic illud qd p tpis mlat sue mq dicto in tõli
tpe ul in pcali Sed aut subdiuidit q dd mod essendi in tpe pmo
Secuñ aliqd pt ee in tpe absolute duob gmodis z uno p p tpis
z illo motg z mole dicit in tpe Ponit hmõi e hec qua motg dr
se ta qua subiectu et tpis ut quid passo no motg nõ pt ee sme
me nec ego motg z mole sut in tpe absolute p pus Tertiu illud
dicat abte manere in tpe q de ipg mq illud p tpis z nõ ee alteri
ut motg z no de illo no aliqd dicat ee in tpe abte p pg tertiu

zet puat quadre applicabilit ad milid Vnde pl puct vnitas mistur
forma t mā pdict dra clemetid qua fm arc dcit mettale in vnaq
que z dare quodā pmd qd z metid t mista om mō que to pd
dict clemetis sit rapic clemetid metplaste pm arte put clemta da
vbi Sacrdim q pm arte sut duaa sit coplexa dpa coplexa di
tud tpet p se nōte ut omē tot e mage sua pte q cuilibet cat z ul no
et trist Sed pcoplexa pdā dnat subiectū stle t ppia passiōes
clemetid ca ppie metaphorice dr illud qd z pdm trib rei alt ge t ne
drud dentalit et lrā ht se sīe pdm voce z clemetid ca ppie
p se qd z pdm trib cōpis mixti t dissm clemetid dppo et de cle
mēd eo q alet mixtid q mixtid alit t ppos et clendit et duā
se clemta sīe ppie dcta ut mā t forma alia sut vcata t sut qua
sit fra ygnis aer aqua et tlia vcab se clemta t mt rapa g talpa z
sut simplicia t mixta et mage accdut ad vcab clemetid z ite
go se dō clemtis de clemto vcato clemetid z sit pdm et qo sit pdo
cat : clemetat vel mixtid qpo pmo : p se et e mecd sit clendtato
vel mixto to fm qualitates t no dm fm formā et spēz in alia formā
: no dumsibile in ptes dmsatid cmid to fm qualitates et ea duo
se cōtrie qd tria requirit ad clemetid t mo qd sit qpomibile cēd aqo
qua et quo aliq sit et ubi colligit tot qtid t ipm mixtid qd no z
clemetid qua no e qpom de vno alicui qz et duobz entib dcitr no
sit vnū tertiū Ito dequo ip ipm sit pdm mixtid p ho colligit
tur qtuor mixte Ito qd no sit dmsile fm formā et spēm in
alia formā t spēm : qd sit homogenid et mixtid no pd ee clemē
tid quia cz dmsile in ptes dmsatid cmid sit ho duū in forma
rum t pd pdas q sut dmsatid et nid tut ha Et sut quatuor
Mesehalla dicit num clemetoz determinando de pietatibz qt qlita
tib corpis et dicit grēcste qd quatuo sut clemta vcata et no plura
qd sic pt qua tot sut clemta qt sut ōbinatōes primaid qualitatid
passid possibiles h solid qnid sut ōbinatōes possibiles qualitatid pd
maid go sō si quatuo sut clemta aer pt z Ito de grāde z br
pt qua una e ōbinatio possibil scitate et caliditate et alia ordinēs
ordinē Alia e ōbinatio pgles caliditate et humiditate tles ordinēt
aere z a e humiditate et frigiditate et ordinet aq Alia e frigidita
te et siccitate et tles ordinet tre Sed alie sut due qualitatēs
ppgles sc ōbinatio frigiditatē et caliditatē qua sut directe ēre sc q
ubi in eis subito se mutuo qpatio put Alia e ōbinatio empgtio
siccitatē et humiditatē qz ere sut qualitates grēe et passiuā q
clemetoz ctē hō no e defectu

Magist ponit ppietate frigidi volens q̃ sit talis dissgat eu[m] frigidis
se oppositis frigidis aggrati & ea illum ẽ de rõe frigidi ẽ ostendit &
hgelae go dicit eum eutrenis & homogenia ptz ho ad sensu q̃ fa
cit ystomazit & congelat aquã ad aquã & ligniu tid aqua ẽ dicẽ
tu calidu tm frigidant sed frigidu calefacit q̃ua aduenie tale solidu
pori apezunt & huoꝫ nales ceterat ita q̃ tales intus frigestit
sic p oppitu aduenie frigiditate pod q̃ stadquid & claudit & tales
dz huoꝫ intus & efficit calidu & illud clausu topoza alalud exit ma
gis calida & go dr arteriis aurtoria & alis medicis q̃ ventres aliq
sud magis calidi & hyeme qua maiestate quae ẽ hyeme me
lius fit digestio & inde ẽ q̃ homines plus & fortius ieiunant hyeme
me quã maiestate ẽ go q̃ tales effectus frigidi & calidi ois sud dep
sed ẽ dep actibus ẽ p frigidu constat tales & claudens poros ẽ & tales

Hundu est quod male timabile ꝛc Magist ponit
ppietate humidi vbi ẽ nomen topus ẽ timabile tm oppio vel aliud
ẽ nisi ipm esse signatu vel signatiu p dimensiones sme alicui dimentes &
siguantes extrinseco sed ẽ go q̃ ẽ timabile tm aliquid ẽ quinu sigu
tales sunt dimensionibus sed p extrinsecu ipsum vt gna aqua
ens in vase tẽ in suis dimensionibus ẽ signatus vasis qua scias ẽ
totum signato aq̃ ẽ ei totuda & de singulis ẽ & aut ẽ go q̃ hu
du vel timabile timo ppio **Sz dicẽ** humidu timat ly tm ppio
p esse ome q̃d de se nud & totundu tiat tm ppio & humidu ẽ humidu
quod ẽ go q̃ accipit ẽ q̃d ly appiat sibi deputata alia ho timabile
& se tm indiges alieno **Sz** hoc ptz p accestre ꝛc celi & antoẽ
plere q̃ dicit aquã ẽ totunda & ẽ tenemo q̃ vnd ẽ aquã & totu
sed no sz ecclo q̃ timet tm ppio sed plus q̃uis sz q̃ sit tal solidu
& durum & ecclo q̃ aqua & sua pecia intercipit alia sz
ppe sua fluxi bilitate & sua pecia bi ẽ rotunda tid augustet
ly abc & humidu quã aqua & ppe fluxibilitate accit **Sed**
dicẽ & ho ad sensu ptz q̃ aqua pluit humectat quã aer ptz
quia corpus in aqua ponit humidu sit & in aere ponit exiccat &
humiditas ẽ duo q̃ ẽ subtilis q̃ ẽ quieta ad calore & alia ẽ sagi
nea sue aerea alia ẽ grossa quieta tid frigiditate & alia dicit
terrestreitatea sue aquatica & ima & aere & alia pluit humectat
applicatoz mixto tid ab antea ut spiritus vitales & ẽ humidu radicale
minus in quatu q̃d ẽ ea & in aqua ppte sui grossitie go ho
ab extro humectat & inde pt reddi ro quare ho no mergit in aere
& in aqua quia ho ẽ ppe grossitie aque ita q̃ ho natat in no pt d
pere aquã de pulmone & tid mergit quare ẽ & totundu

Siccu autẽ quod ꝛc Sic nota d̃ scribit siccu quia qua
timabilis sinitate Secundo oppo to oppone sui distinctoꝛ ut ẽ
to physicoꝛ humidu & siccu & ista quae sint oppositi distinctoꝛ
& dicit ita q̃ siccu bi timat tm ppio **Sz dicẽ** hoc siccu ẽ
duo siccu & siccu non timat tm ppio propter sui grossitie & finalit
timat tm aliena & ho ẽ tale siccu & durum go sanitie dupli
ciguatis ab extrinseco ipm timere ppe q̃ ita dz mixti de q̃ pod gros
so puro duro & pestre q̃ sic sonat crassitie & tm oz ita ee vera

de cōpōd zuco ⁊ subtili quale ⁊ ygnio Pelpt dia q ygnis quatuꝫ
ꝯ terrute bꝰ ⁊ dmabilis tmo ꝑpd quatuꝫ ꝯ caliditate dmabilisꝫ
tmo alieno ⁊ no ꝑpd ⁊ tc tc tus

Nota humiditas ⁊ ca grossine Magist ponit duo
mutabilia primoꝫ qd humiditas sat grossine Sed sicitas trat subti
litate ꝑque ⁊ totemꝫ duꝫ ⁊ humiditas sꝑ ꝯ ꝑuꝫ patuit qꝫ za
rered ⁊ ꝫ tpata tio caliditate ⁊ vocat humiditas sugvomica ⁊
qꝫ dnt sagvemꝫ Alia ⁊ humiditas aquea qꝫ ⁊ tpata tio frigi
ditate ⁊ vocat flecmatica dꝫ ⁊ aut mte Sed qꝫ ia sat gross
mela colica q qꝫ ⁊ quarta caliditate ⁊ dicit colerica ꝑ tio dꝫ
altero qd prima no tgit subtilitate ꝫ ⁊ a q nuent sregte in coleri
cis qui sut subtilioꝫ flecmatico ⁊ melatolice Ubi **Cte**

Due quales zre Pomt ⁊ nole volet q nō ꝯditad
mas quales due sut actiꝫ ⁊ due sut pasue sic nec ⁊ qua ca
liditad ⁊ frigiditad dicit actiꝫ quales ꝯ q magꝫ dic aliqꝫ vn
aliquid dicit ꝯ actiuꝫ sil passiuꝫ duobꝫ mal bonis ꝑ se alio
ꝑ accns vn caliditad ⁊ frigiditad cui sut quales pasue ⁊ tc de ꝑ accns ⁊
q in quid alqꝫ qualitatibꝫ pauꝫ ⁊ humido ⁊ sicco utꝫ in igne ⁊
aqua Sic humidu ⁊ siccu sut qualitates de ꝑ accns actiꝫ q
in quid calido ⁊ frigido utꝫ in aere ⁊ tra ⁊ tc tc tus

Generat actiu elementa se inuicem
Ca ꝓb illius tractatꝰ in qua magr ꝓpꝫ de generatiꝰ elementoꝝ
ꝯ se inuicem **Sic dicit** tc de generatiꝰ dicit elementa ꝯ
tra inmutabilia adinuicem sim humidum q ꝯ uno ꝑ urcllo pedis grauis
dece aq ⁊ tenti aeris ⁊ mille igns ⁊ ꝯ uno purcllo aq grauis
dece aeris ⁊ tenti ignis ⁊ ꝯ uno purcllo aeris grauis decem ignis
ad ꝯ mtend Considerand q purcllus mpotis dicꝫ ⁊ ꝓb elemen
ti tota quanta posset mani grauitendi ⁊ sic intendit auctr q ꝯ una pedis
pedis q ⁊ in quanta unica purcllus grauis decē ꝓb aq queand ꝑ ⁊ aquis
ꝯtenor ⁊ qui ⁊ tio ꝑ pedis ⁊ ꝯ ia aer aqua possit grauis tenui
ꝓb aeris **Sed dicit** michil dat qd no habet ꝑ purcllis pedis
no ꝑt mse decē purcllos aq ꝯ ꝯ uno purcllo pedis no sut decē aq
pedis ⁊ michil dat qd no ꝑt sic no habet ꝑ ⁊ ad mozē dicit
aqua ꝓb pedis no ꝑt mse pluies ꝑtes aque sim actiꝫ ꝑ sim solid potenad

Generato ⁊ dic Sic magr ste qua dixit q elementa
grauit se inuicem ponit q no ꝯ ⁊ ꝯ illis mser trecentad Sed
q appe loq de tra est mi creatoꝝ quarto ⁊ sextoꝝ uno grauo ꝑsupp maz
in qua agit grauis ducē soma de sua potentia ad tenti ꝑ creato michil ꝑsupp
qꝫ in creatoꝝ sit aliquid ꝯ michilo ⁊ facit ⁊ quodd que ad ia duo
altera **Sic dicit** licet dꝫ q aliq sit grauo sm ⁊ q differunt duabꝰ
similitudinibꝰ in tra ꝯ quibꝫ patet qd ipse michil aliqd mal ꝑ uno pmo
some sublis in ma ⁊ mtendunt altero utꝫ grauo ꝯ ꝓbi tenui
soma tribuant ⁊ mtendunt soma humana **Sed** grauo ⁊ ꝓbi tenui
sm quid ⁊ grauo accnlis ⁊ mtendunt altero some accnlis ⁊ ⁊ dca
mus illas grauitates quia grauo sm ꝑt subiectu ꝓpe potentia ⁊
maz pmo ⁊ grauo sm quid ꝑt subiectu materie formali ⁊
tenui grauitate ⁊ dicit in duo ⁊ grauitate nullo sensibili tempore ꝓpe maz
pmo q quadꝫ maneat ipa tis ⁊ in seipsis tu ipa so ignescibilis

q̄ lr̄a mte² de actiõe nāli qua ad actioz dei⁹ no dq̄ d² q̄ tractz sic⁹ ig̃ns nr̄ñales agenb⁹ in alia tr̄ahit alia qua agit s̄ꝑ alia t̄ Sacrū Contractz ⁊ duc⁹ vnd⁹ ꝑpr̄ aliq⁹ mꝑpr̄ Contractz ꝑpr̄ ⁊ grib⁹ q̄ se tr̄ahūt in rē t̄e sm̄ corp̄a vt̄a sic lapid⁹ pan⁹ i aq̄ trahit aq̄ua t̄ cōuerso t̄ q̄ ille q̄ tractz ⁊ mutuꝫ qua no solū tra grib⁹ trahit sed etiā tactiū trahit t̄c quidquid trahit trahit² Sed Contractz mꝑpr̄ dr̄ mꝑphoseos t̄ ⁊ duc⁹ vnꝰ vnꝰ q̄ aliquid etiā stab⁹ trahit nob⁹ sed ꝑpr̄ no trahit² a nobis t̄ illo no corpora relea ria trahūt se vtiq̄ ille etiā q̄ tractz no ē mutuꝫ Aliq ē tractz mꝑphoseos q̄ ꝓpr̄ aliq⁹ mutuū tr̄ahēs se ꝑ aliq⁹ medios trāsfert ꝓpr̄ sm̄ ꝓpr̄ sm̄ trahūt se in partes q̄tuate t̄ ꝓpr̄ superficiē trahit ꝓpr̄ sm̄ Nec mirū in sm̄ extendit q̄ tactꝰ primo mo ⁊ nūq̄ ad actioz t̄ passionē quia dicit aer̄ in plures physicos q̄ agens t̄ patiēs dr̄ē se ꝓpr̄ sm̄ approximata t̄ hoc ꝑfectū t̄ ꝯ tractz ⁊ necessariū ad actionē Sequit̄ mixtio ⁊ dr̄

Mixtio est duplex aliq̄ vltimū illius tractatꝰ in quo auctor dicit de mixtione t̄ dr̄ quia primo diuidit mixtioz et q̄ dr̄ scꝫ eligat ea⁹ differentiaz ⁊ quidē nō alia ponit ibi t̄ nota Sacrū q̄d ondit q̄ t̄ ē mixtio mixtiē dicta apparet ad sensū Alia vero mixtiē dicta de prima mixtione nō loquit̄ aut̄ pdc nr̄ ēē aliq̄d plr̄es Sed de ea t̄ ad tres mixtione mixtiē dictā dquirēd⁹ tria ꝓmo q̄ mistibilia sm̄ vnita omnia se tra q̄ vnū agat̄ in aliud et alterent² inuicē ⁊ ꝯ q̄ no sm̄ tr̄ansmutan² mistibilia ⁊ ꝯ q̄ vnū no tr̄ansmutat² alterū sed vnū mg̃ alterat² alterū sm̄ qualibet ptes t̄ ysta tria tr̄ahūt² in diffinitiõe mixtiõis vnū tr̄ahit² tū dicat² vnio q̄d po² loco gmixtū t̄ in hoc q̄d dicit² mistibiliū alterator̄ tr̄ahit² alia duo ut ibi **t̄ nota q̄ tūc sūt mistibilia** Aliq̄ ponit nō le ondēs q̄ corpora mistibilia dr̄ē actiua t̄ passiua ad sēmutē t̄ tēo ⁊ quia q̄tūq̄ diuidit² t̄ diuidit sūt actiua t̄ passiua mistibilia sūt ligi ꝯ tūc vera ꝯ ptz quia diuidē ⁊ agē diuidi nec patī Aliq̄ forma² sic tamē ꝑ deleret sm̄ mixtiõis q̄ ꝓ ibi sit diuisio mistibiliū diminuta ptes sed quia diuidenda sūt actiua diuisa vera passiua ꝓ tūc vera t̄ ⁊ tra de se quia aliter no fiat mixtio ⁊ tūc primo q̄ ea q̄ no sūt ꝯ quia n sūt mistibilia ⁊ ꝯ q̄ illa q̄ no habēt q̄ualitatē no sūt agentia t̄ patientia ꝯ tūc vera ⁊ ꝯ sē tūc q̄ elementa bñ sūt mistibilia ꝑ tūc quia elementa sūt admixtē ꝯ nea sm̄ qualitatē ꝯ ēē sūt admixtē actiua t̄ passiua t̄ ꝓ q̄ elementa ꝑfecte admixtiõnem misceri nta q̄ ēē ⁊ cū fiat vnū mixtū ⁊ dr̄ē mixtioz

...dr̃ sit sensibili appetitus & fm̃ loci motiua & sensibilem. **Circa** q potentia aie no dr̃ aliud a corpe
...net aia potes & ee dupl̃ apparet & ꝯ fm̃ qd qualit̃ quid apparet
...spes distinctas fm̃ lr̃ ee eand̃ quidz potentie ipis aie no realr̃ sz rone di
...tinctis viii potentia vegetatiua dr̃ nutritiua quatu pot nutrire quadre & aug
...mentare. Sed dr̃ sensitiua quatu pot sentire & ipsi vltra **Circa**
...appetitiua potentia alia ab ea & potentia aie q dr̃ locomotiua sit rapidi
...tas appetitus mobilis dr̃ sensus. & potentia appetitiua appetitu animali & pote
...tia aie. Hec ee motiua fm̃ locu sed alia no a potentia aie q ee dr̃ mobilitas
...Sed motiua fm̃ locu ad motu progressiuu & potentia aie. **Vltra**
potentias ei⁹ sit **mobilis subiecto** Dicit ibi sit q hoc
...patz ex ait dicebat fm̃ substantia q fm̃ damascenu quozd̃ sibe sit
...mat sit differentia ipsius apparet differes & quoz sua & eadem ipsius
...eadem operatz & quoz operatus no sit eed subiectu & eadem. & in hoc
...vegetabilitas sensibilitas & ꝯ habitudo sit eed operatus ei⁹ no & eadem
...aia. & in oppositu & via ipsius thome & ipsoz no dr̃ no ponit pleri
...que aliam in eadem q̃ posito dicta **Circa** de ma⁹ ipis duplex
...sit operatus prima anatagoreoꝝ q posuit in qbz inesse de qbz
...libet ee formam aliquam in ipe posuit qd habet ee in qbz & dicit deb
...emas preter viua latentes & viua solas apparere in duobus ex pte
...to dicit in duobus ee illig sit illius speciei & dicit ipe quadrz & qd
...cuptes fm̃ p apparentia forme q put latebat & latitatz forme q ptz
...apparuit & ipse no dicit igne quatz & frumenti qz ee ignis & capit
...affine q put i frumento latitabat **Circa** posuit de eed
...aiali plures formas subalternas specie differentes fm̃ differentiz sensitiua opa
...tionum vitaliu procedentiu ab ipo ali & c posuit esse opus viua alias mente
...q aiam videt realiter differentia ab alia p qua aiam audit & c similiter
Circa posuit quinq formas in eodem ee ut alias qz posuit diuersa
...mantz realiter formas elementoz subesse admisit & ultimam formam elemen
...toz posuit de ea alia forma substantiali aggregatiua corpeitatis specie de
...notatz **Circa** & quozdam atheniensium qui dicit in homine vnus
...quisqz ee tot animas subalternas ee & fuit p̃ta dicta pua & homine illig
...rei & in homine posuit viua formam fm̃ quam homo dicit ee sensibile &
...alia fm̃ quam ho dicit aiam & alia fm̃ quam ho dicit hominem &
...sic esse opus q rez capiat diuersas specialissimas ultimas formas **Vltra**
opus & modiozz & ee quozdam alios q̃ no ponit pluralitatem
...formaz in eodem homine nec in alia re sed dicit in homine ee viua aiam
...& vegetatiua sensitiua & intellectiua & fm̃ illas formas homo dicit
...subalternatiue animal animatum & rationale & quia homo non fuit ab ete
...terno adhuc deficiente ptz ho auctoritate augustini in libro de
...spu & ala dicit q ut & eadem aia videt & audit & auditus &
...vegetatiua nutritiua & intellectiua & ad argumenta opposita fm̃ dicta q &
...intelligendu quo operatus sit vita diuise q anima no ordinata in alia no
...dum vegetabili operatus adhuc ipse ad sensibile & sensibile ad eodem
...modo ordinabilem sit ad illa quae &

Vegetatiua diuidit Hic mgr̃ spalis determinat de po
...tentia aie & primo de potentia vegetatiua cui sit genus & diuidit primo

spontaria dño hut Vltiꝰ **Sciend** Msgd m̃ sēd dicat q̃ nalissim opꝰ
d̃ uertibꝫ z quãre sp̃ sile illud dchm sic dz mtalqñ fud opa conuertd
vegitatiã rõe dignitate t pfectiõe ꝯ aialib q̃ pfecte no debãt aut
q̃ no gnãnt rõe quãre sibi sile ē nalissim opez̃ q̃ hꝫ cõ dat auto
in hrd vltiꝰ illud ē nalissim opez̃ p quod rpm uuert assimilat cuti
tẽpatiõ dñi t numotali ꝑ hoc fit p quãtꝫ ē tẽ tz aoꝛ d plñ
ço de aiã boꝛem plat plñ sic ço de aiã Nam p quãtꝫ z emã dsse
ctũ dz p quãtꝫ spẽ mẽe salua ē q̃ cũ emã nõ cõmutat
pꝰ cuti t dño t ꝯmortali gtumacꝫ sic q̃ sempitna sint d̃ino qñ
ẽ rupibliũ gdꝫ t vnd mot̃ romane ē quant ço sp̃ plidet ut cãd spẽ
manẽt **Oꝛ Ducez** quãte nõ apꝫ nãle qz ꝑd illm apꝫ nãle
aliqd d̃ rupꝫ t puñe sp̃d quãte sp̃ sile nihil rupez̃ t pñd
ut ço ẽ q̃ de p se nõ rupez̃ vel pñd ꝑd quãte sita
sile ē de p aiãs qz nõ fuat de tẽno t lectẽ t dcãt ẽ stanas
humb dẽ opari **Sc̃z Augmentatiõe arto** z Msgd dcãt z
spẽre potẽ vegitatiue **Sciend** licet augmtato d̃ino modo rapiat
ut pzus dictum ẽ z dco dẽ ei hic rapi ꝑpie ut dz ẽ mũ
to mutuetur in sibaꝫ rei alitẽ sita ab apd aiã mẽte calore nali Nec
diffinitõe ē bñ qz tñgit tãt augmtatõe ẽ z mtuctiõe Item **Scien**
dũ Augmtato d̃ aiali sit qñ talis nalis ē tũ sõte q̃ plus pt̃ qñ trahe
in sibaꝫ aliti qua dep̃dit z quado plus ab dep̃dit quã d̃ stanta
tui sit diminuta **Sciend** q̃ in qualibet spẽ aiã statut ẽtud ẽ
mutuũ magnitudinũ t auctiõis qua videmus q̃ homo ho augmẽtat
ad magnitudinẽ certã sed dz ẽ tẽtud tẽmiõ que si ẽ ẽtasset ho pt̃ ẽ ẽe
ymane **Ducez** tamẽ dicẽdũ ẽ prius q̃ ad augmẽtatõz ꝑpie dictum
d̃ qñd̃ q̃ quãt̃ sit aucta vide z q̃ ꝑ supioꝛẽ tũ augeant z
illud dictum sñm qua no vide mot̃ q̃ quo ad nutmẽtũ ueniat q̃
si aliqd cẽt mot̃ maioꝛe p motũ ꝑ hoc no qua vel ço ꝑ tñs actua z
tãs ut violentꝫ Non naturalis qua nutmẽtũ z q̃ue quadrupes
sursũ Non etiã violentꝫ qua si sic sequeꝛ q̃ augmẽtato cẽt mo
tꝫ violetꝫ qua tñs motꝫ z augmentato ço ẽ z q̃ ẽt motꝫ
z nalis ẽd ꝯ q̃ stat q̃ d augmẽtato ẽ z nutrito nihil ẽ z ẽt mo
tꝫ violetus ẽ q̃ut sursũ t ẽrupto nutrimẽti q̃ ꝑ dia aliqñ mo
uoleta Vnde ymagniãd q̃ qñ ꝑ vnẽte nalis ẽ sed qua ꝫ
ẽtute attractiua nutrimẽti sic mat̃ neb ẽ ẽtute attrahẽdi sẽ
cũ et ço nutrimẽtũ drepto q̃ ꝑ ẽ uert augẽ z ẽtute attractiua at
tñgit nutrimẽtũ sibi quemlẽt ẽ dicat ad ẽtũ q̃ no z inquietans
aliqd q̃ue sursũ mouẽ nalit̃ Quãto ẽ stat aiã z sue a pdo ẽtud
sco passo tostẽtẽte vim quã ẽ **Sc̃z** potẽ aiã sensibilẽ

In ista pte rñgo dicẽdũ dc ẽ potẽ aiã
sz sensitiũ p̃mo pmittit diuisionẽ ẽ ço ponit differẽtiã aiã sen
sitiui t vegitatiui patẽtiã **Sciend** q̃ eadẽ aiã z appetens sẽ
t motiua sñm locũ ne eadẽ subiecto sed diuꝫ tombꝫ Dicat ẽ app
tionẽ q̃ appetit sensibile ꝑ suas spẽs ut ẽ q̃tũ ꝫgnoscit sunt subiecta

Sensus duo magis

t d sap'ia hm mage t mg Sic ē de spēbg spēt'mb p'ūt subē q
p'ut appar admittē hm ēp'tatem m roe subsūdi qua una spēs ē ma
magīb subā qua alia vn homo nō ē mgīb subā q̄ musta vter ē ppior
p'me subē Cōme spēs' p'me subē put appar admittē i psitōe ppie
dmtate hm mage t mg Nam hō est psitior qua musca t ē psitg
emb nō tm ē magīb subā Sē t

Hic q̄at admittē p'mas subās Et probat q̄ una subā p'ē magīb subā
qua alia Et hr ē octava grō hg libu Et pba q̄ p'dētbg sic dic
subā que plūbg substat z mge subā qua alia Sed illa subā p'a plu
bg substat q̄ alia gō una ē talis z mage subā q̄ alia Ex p'z q̄ p
dētbg Et hoc apparet q̄ pē alīqs subditus substat spēbg gūbg t
actūtibg uta alīqs bob substat spēbg gūbg t actūtibg t ic alīqs hō
nō z magīb subā qua alīqs bob Sē t

Hec ē cā pncla p'me p'tis in qua phūs declat q̄ solū spēs t gna de
gnē subē post p'mas subās vere dicūt 2e subē Et p'ona grō hg libu z
p'tē dic p'me sic illa q̄ p'ūt de p'ma subā d q̄ sue q̄ indicat q̄ te
p'me subē vere dicūt subē 2e t sō illa Sed sō gna t spēs de gene
subē sūt hg' gō sō gna t spēs p'dicāmtī subē dicūt subē 2e mior
p'z qua illg actūs p'ē in q̄ de p'ma subā nō indicat q̄ tem p'me subē
Sed ēd q̄at de forte q̄ sit nō q̄uenīēs dicē q̄ sit albg aut q̄ cīat
t ita p'z q̄ nūg actūs indicat q̄ tem p'me subē Sz una p'ma subā
nō indicat q̄ tem altīg nec dā in dīnōe ad q̄onē q̄ete de p'ma subā
q̄ z gō gna t spēs p'dicāmtī subē t solū illa vē dicūt subē 2e
q̄ sō illa dat in dīnōe q̄ete de p'ma subā quā t Et q̄uelibg
d tali dīnōe dicē p ffectū quā p ffig hoc hg tot p'z p hō q̄
q̄tat subē t subā Et ic illud quod dat in dīnōe ad q̄onē q̄etem
de p'ma subā q̄ z est subā t nō subā p'ma Sed ēd q̄at quā ē sod
nō q̄uenīēs dicē q̄ sod ē sor nec q̄ sod z p'o gō illa t sō illa
q̄ indicat q̄ tem p'me subē sūt subē 2e Sē t

Probat ēā grō sic illa t sō illa q̄ pg p'mas
subās subsūt odīb alīs vē dicūt subē 2e Sz gna t spēs p'me subē
t solū illa pg p'mas subās subsūt omībg alīs ut odīb actūtibg gō gna
t spēs de p'mo subē vē dicūt subē 2e Et hoc loco p'ē nōīa q̄ 2e
subē nō sūt actūa t p q̄ nō sūt creptg aue qua sūt actūa nō
indicāt q̄ tem p'me subē q̄ hm plūm Sed q̄ ad q̄onē q̄ete de
p'ma subā quā est dicēt p alīd actūs Cōmor assignat hoc est

cē m suo toto Pars cū ē m suo toto tadē q stimes vpm tio pōz
de esse vpm forq Sz actus ꝓ subio sic forma dnā tio sic pōr
no ē pōs mā ta actus no z pōs subsecti ner de esse eq Intell
assit z Ner z 2a ptcd te pte pdict sn qua pōm 2a vpm
subē q z vnte pz de pmis subcis et hec ꝓpietas no est cois
substatis Sz sō substatis et drcis et q pme subē no pnt vni
noce pbat phus et ꝛ gelo hq libu et pbat hc qd no pt no
pdicā vnte Sz pme subē no pdicā qua no hnt aliq subas
nec no sē de quibq possint pdi go pe subē no pnt vnire
Intelligend ē q pdicatoe ppe dicta pt supq de suo dsenol
et qua substātia pa no habet mfaq se io non pdicā ppe et su
loquit hic phus nō loquē de pdicatoe gnuā dicta bn pt pa
subā pdicati Sc aates vnd pt de se 4 ēt de hoīe Sz vn hec
z vera sortes z ho eadē hec erit homo e sortes p gdstone Sz hec
no ē pdicatio ppia z aut oēs ze subē 4 drē subales pdicat de
pmis substatis vnde q z conclusio dicā 2a hq libu pbat sic illa
et pnt de pmis subcis hec no et differūt nois pnt de sub
substatis vnde vtr p de supioz omittere supq picta Sz subē
ze et drē subales pnt de pmis subcis hec no et hec aātore
nois et tut more probā q vtr z q spes que sut ze subē pnt
de pmis hec nonē et hec differūt Sz sile drē pnt de spebus
et mdndbus hec no et differūt et oēs ze subē et drē p
dicat de pmis substatis vnde Omis aut suba Z 2a pte
cula in qua ponē 2a ꝓpietas subē q ē stare hoc aliquid et hec
ꝓpietas no queat omib substatis sed sō pmis sue noib pmare
subare Omē enī no subē pme signficat hoc aliquid Sz no ze
subē no stat aliquid nisi sub figura appellatiuis Sz mutate no
stat hoc aliquid et quale quid Intelligendz q ad dē 2a suba
stat hoc aliquid p pmā subaz intellect phus no pme subē q tale et
hoc aliq et ipa pma suba z hoc aliquid Sic ad 2a suba et
quale quale quid p subaz intellect phus no ze subē Intel
ligendz q q hoc aliquid intellit phus sm ze sue vnu mo et
ad ple de pibq vnde stare hoc aliquid z signficare aliquid qd
z hoc v aliqd denatū tgnoi e sm ze denatū ad esse sub Sz
quale quid ad z qd coē et signficare quale quid z signficare
q aliqd coē v cum ad hec notand de aliq idiudnis qd de po
vere potē aliqd gnis vel aliq spēs p hoc so cognosco quale q
vpm e q p hoc cognosco q vpm e tale quale z aliqd aliud deduc
ad aliqd spēi vel gnis Sz no cognosco p hoc q sit hoc idiudnis det
minatū puta sortes aut plo vi cū video aliq venēte

Dicēs em̄ al plus ꝙplecti quā ꝺꝛs hoīes Hic fuit duo videnda
Primo quo ꝛa subā vel nō ze subē detiat qualitate ctra p̄ma subz
2o quo dor dicibz z dḡnē quā d ipe de primo Circa q
qualitabz z duplicib⁹ cēcalib⁹ t actiuis t qualitat actiuis z actiōs de
ḡnē quale t tale quatēnō fiūt ze subē nr tale qualitate detiant
ctra p̄ma substanā z qualitate cēcale aut pdicz que pt̄ d quale
cēcale de p̄ma subā t ō subz ꝛa detiat qualitate cēcale ctra
p̄ma substanā qz p hor qsio ꝛaz subz de alicꝰ pdicaz nō ꝑt̄ hor
q z hor dnudnū detiate sic q nō illud z solū sio q ē vnū
tale fiūtate ꝑtez ut fm̄ ḡnā quale z illud cū hāc de nemēte a
dnote p hor q sdo q ē hō vel aual nō ꝑt̄ hō sio detiate q z
socrēs fiūt sio q vnū tale fm̄ sp̄ez vel fm̄ geḡ quale z socrēs
vnū p ꝛaz subaz q ē spēs cognosco de p̄ma subā z quales z fm̄
sp̄ez ctra sub q z tale fm̄ sp̄ez qualis z socrates t p ꝛaz subaz
q z geḡ cognosco de p̄ma subā q ē talis fm̄ geḡ qualis ē socrēs
t ctra ꝛa subz detiat quatēn ctra p̄ma subaz qz sic cognosco de p̄ma
subz qualis z socrēs fm̄ sp̄ez vt fm̄ geḡ ctra cognosco q z tale qua
le z aliud dnudnū ꝛas spēi vel ḡnis etc ē detiate qualitate cō
tralem Circa ē Secūdo q maiozē detiatiaz ce dalicꝰ est
dubiū nō q ē spēalig t magis limitatū t spēs magis detiata
z qnā geḡ q spēs habz intellū magis limitatū et ad pauciora se
extendit qnā geḡ cuius ꝑt̄ aliq magis detiatū q plus detiat
ctra q p ipm̄ ginit vnde ad pluies q̄stiones q̄rēs de p̄mis sub
stātijs sic de nnullis dubiū q vnū quodq et hoc nō z aliq detiato
ingnē quā in spē q geḡ de plibz pt̄ in quid q̄ spēs t p
plus genus plus detiat t de plibz retinet q̄ spēs t hoc nō
intēgit plus Intelligēs z q ens detiat plus hic q al
iud ꝓ qualitate fr nō ē sic intelligēs q nō detiat ꝛa in ḡno
hīg hūm albū quia sola q̄tas nam albū fiat q̄ recto
recto t qualitate ctra p plm in topicis quo obi dicit q albū
nō z ingnē ꝑt̄ dnt̄ fiat ens vel ens tribus z q albū fiat pud
equalig qualitate q̄ pbitu etc hīg intēgit hic plus fiat q albū
pdr solū qualitate fiat Inest aut substanā Hec
sr q̄rēta pcula ze parte pdicis in qua pōnt̄ q̄a ꝑt̄as
subē q ē nō hic q̄rām t hec ꝑt̄as me oī subē nō vī solū
qz etiā me qual Q aut nulli subē z aliq ḡnd q z ḡno de
nā ens hīg habz pbat plig sic nulli p̄ne ē aliquid ḡnd Silr
nulli ze subē et nulla ē subā qua p̄ma t ꝛa ḡo nulli subē z

get mag Sz p dicã suspẽ mage t mag hꝰ debet mteꝛ. sic q d subito
suspit fim mage t mag Suspẽ vo mge t mag malũ t subitũ ee
subd forte hmõi dus dissentes fim mge t mag forlud qo mo suba susp
pit mge t mag Sed ua suba forlud suspit mge t mag q illud for
subalis nec mduduabus nec spe ta hꝰ g deo duntes fim mge t mag
Quauis generalꝫ de relo t mudo q forte subales de re suspiunt
mge t mag Sed end sñm z et spe dr tñmetatio dr opponꝫ q plerꝫ
obi dicat q in subalis no pz z sic dimmuta q poca z pstita Sed tri
forma subalis suspiet mage t mag tñ ee aliqua fñ subalis dmmi
nuta q pcd pterꝫ vñ tñmetatio no dr Dicit sustinet q dr
fortis electoꝝ suscipe mage t mag Vltiꝰ z vndecimꝰ quale suba
suspit mge t mag malũ t subitũ pꝛ mteꝛ Oxon q mge t mag
apponat copacoz Nec q paw fim mge t mag ee fim affirmate semp z alt
quotid diuersoz q queunt in aliq uno d quo copant fim mage t ma
ag aut fim exclusiuate et no nisi et vox no copant in actu Non
en dicã q omnis sit actus simplex ut gladio q actu actud d ferro t d simplo
no dr natura unde sed dr q actus sit duplex Od q pacoz ad fim mge
t mag dr aliq unde i quo dr a apponant fim mage t mag Sz illud
quod no pt esse unde nisi q unde sine pt ee toe dr q apponet
illud sit unde quia ut fñs vel unde q pone sue anodyna Dico q
q s dicte subẽ apponi ad aliquod unum fim anodynam in eis ut ad ipm
eis vel ad pferri vel ad aliq tale tñ tñ sic dr subã susapt mage
t mag malũ t subitũ Nam una subã z mge dis q alia t mage
pstita q alia Sed due sube copate ad aliq actus dr toe sic
cipiut mage t mag subitũ Nam d subã z albiorati calido alia fr
si dicte sube apponi apponi ad q eq sube vel ad spes de pe subẽ
Respectu loꝝ na subã suspit mage t mag Quia vng ho ra mage
ho q aliq Ner de ho vno spe mage e ho qua d spe Ner
homo z mge aial asno Unde ees subẽ aug spei q pont d a spe
e explicari t no fim mage t mag to no he mel pdc sz s p suba no
suspit mge t mag hor e dicte sube no apponi d que sube no d a
sse de q subẽ fim mge t mag td m tñ sedendo t d actibꝰ pcul
subẽ vere copari fim mge t mag t ee m actu substãdi ut patuit
supꝰ de una suba que mge substat q ca **Quarte aut**
fim ta pdcta ra pcs pdcis d qua pt dari pdc subẽ q
q pdca sit vera et pont pdcta et ea declarãt no dno
uct Dubiũ mades dra ea dl Rusiques sorsita Quo pont
pdcam subẽ q z ista sola suba mage manet una t ea uno est

habit subiectū rōe subi adeq̄tū ⁊ subā pma no ⁊ totb ymo subā
la ⁊ totb a simplicius ultb go ꝑ ꝯ pe subē oppet ⁊ subē dicdū
q̄ ad ēsse subiectū adeq̄tū hꝫ passioē ⁊ hꝫ rōe pma subā q̄ pma
subā ⁊ rōe od subē pme. Et rōe 2ē subā pma non ⁊ totuſb
linea q̄ amplē hꝫ ymo subā pma vnſ ⁊ q̄ subā pma no ⁊
totb ⁊ ampliꝰ ex ymo simplicī ⁊ hec vna subā pma ⁊ ad
equabi subiectū hꝫ pdē ꝙ esse susceptū quocūq̄ sim sū nu
meroꝝ ⁊ hec ⁊ tra subā ⁊ subā adequatū hꝫ pdē

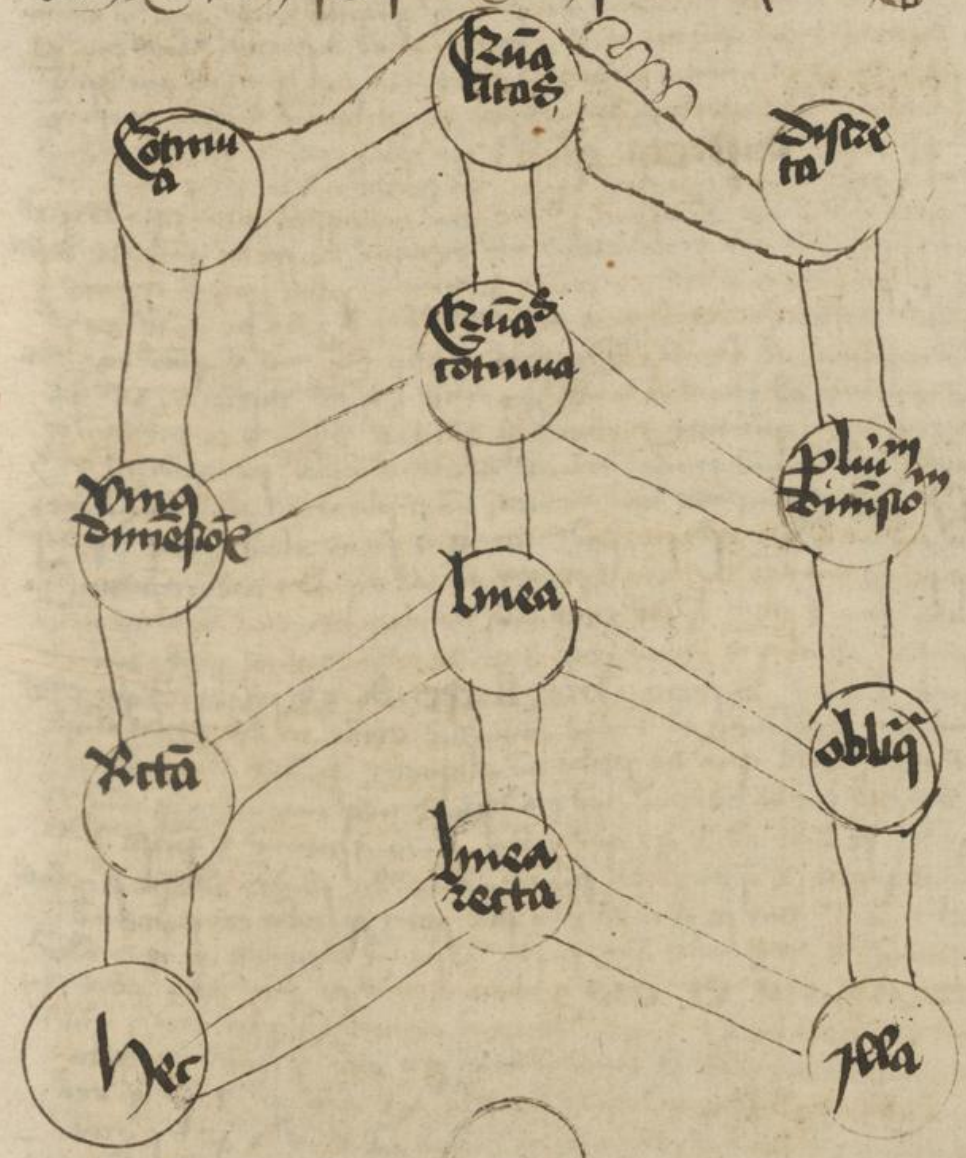

Quantitas aliud continuū aliud

Cap̃ xm tractatꝰ scdꝰ in quo ꝓbꝰ dcīat de q̃ntitate
tribꝰ duab ꝑtib⁹ in ꝓma dcīat de q̃ntitate hui ad eig
cōtinalia in 2a ibi Complcg q̃ntitatꝭ dlz ꝗd dcīm
de q̃ntitate que ad eig ꝓpietates ꝓma ꝓb⁹ tribꝰ duab ꝑtib⁹ in p
ma dcīat de q̃ntitatib⁹ p se in 2a ibi Post aut q̃ntitates dcīat
de q̃ntitatib⁹ p accīns ꝓma ꝓtcla qtz duab subꝑtib⁹ in pa
post ꝓbus duab dicet q̃ate in 2a ibi Stat aut dicta q̃ntitas ꝛequit
de nūcbus dmonstrand Dcit go ꝓmo q̃ntitas vno⁹ dm̄ꝰ p gtinuū
z dyscretū nam q̃ntoz aliud ē gtinuū aliud dyscretū Alios dm̄ꝰ p
gstare ex ꝑtib⁹ hmōi bus pdoz ad dicē nā oīe q̃ntitas aut gstat
ex ꝑtib⁹ hmōi bus pdoz aut constat ex ꝑtib⁹ nō hmōi bus posteoz

Stat aut dyscreta q̃ Hic ꝓbꝰ qđ ē de ndbus dcīm
z gtīm duab ꝑtib⁹ hmoi ꝓ dcīat ndbra ꝓme dicē 2o q
dcīat ndbra ꝛc dm̄ sicē ꝓmo tm̄ narraspes vtrūsq; ndbr ꝓ
dm̄ sicē 2o ibi ꝓbm etm̄ nūꝰ ꝛequiꝰ de ꝑtib⁹ q̃ntitate dyscre
te z ꝓmo de nūo 2o de ordē ꝓmo i ꝓbat ꝓmꝰ q nūs z
q̃ntꝰ dyscreta ē z dcīm ꝓma gres ag libꝛi z ꝓba 2a ꝑ ꝑtib⁹ eq ꝓb⁹
no coplant ad dm̄m coz z q̃ntꝰ dyscreta ē nūs ē q̃ntꝰ eq ꝑtes
no coplant ad dm̄m cōmunē go nūs z q̃ntꝰ dyscreta dcīr ꝓ
ꝓ dyssimoz q̃ntitate dyscrete q̃ q̃ntitas dyscreta z eq ꝑtes no ꝓ
pulant ad dm̄m gmuez Mod declarā ꝛqa ꝑ q̃ dicē z qđz
q̃ ꝑtes aliq̃te nūꝰ dcīm no coplant ad aliq dm̄m coz
cū nūs 1a dr̄ ꝑ qđ ꝑ ꝓm vonig z ꝓmꝰ alteꝛ eq dicē z qđz
q̃ ꝑ tēp manet dyscreta ꝑpta no ad aq̃ dm̄ coz coplanta ꝓ
mat tria z ꝑtem q ꝑ ꝑtes aliq no aliq̃te nūꝰ dcīm no
pulant ad aliq̃ dm̄m coz z ꝑta de odīe ꝑ alios ꝑtib⁹ nūꝰ
hmōi ē q̃ntꝰ dyscreta **Intelligendū** z q ꝓbꝰ ꝛndo qđ ꝑtes
nūꝰ non copulantur ad dm̄m cōmunē ꝛtat tm̄ de ꝑtib⁹ aliq
tis ꝛpoz dcīm quā de ꝑtib⁹ no aliq̃tis ꝑtes aliq̃tis ꝑ
q aliq̃tes ꝑpte reddūt sm̄ totū ꝑ ꝑte neq̃ manus neq; nūs vt
q̃dꝰ ꝑ hmōi ad x q̃ q̃dꝰ bꝰ ꝑpta q̃tuor x ꝑte ꝑ
no aliq̃ota z q aliq̃tes ꝑpta nō reddūt sm̄ tm̄ ad q̃ ꝑ plus
ꝛest nūs q̃ tua ꝑ hmōi ad x z ꝑ ꝑ ꝑtem q̃ tribꝰ ꝛra ꝑptis ad
q̃tuor z neq; tribꝰ q̃tuor ꝑptis ꝛstituūt ad̄quate q̃ q duoden

Sit aut et oro ꝓbato q nūs ꝑ q̃ntꝰ dcīta ꝓbat phꝰ
ide de oīe et z q̃to dcīm ordīa et ꝓba ordo z q̃ntꝰ
eq ꝑtes no coplant ad dm̄m cōmunē go oīe z q̃ntꝰ dyscreta
q̃ ꝑ ꝑ dyscretor q̃ntꝰ ꝑte et alius ꝑ z 2o q oīe
ꝑ q̃ntꝰ ꝑ Aliud q̃ ꝑllel nūera lōga vel bꝛeuis z q̃ ꝑ oīe
hmōi ꝑllel bꝛeuis aut longa go q̃ ꝑ q ꝑ q̃ ꝑtes
ꝛtas nūeꝛ q̃tuor et no nūer̄ ꝓ dyscret q̃ntitate nūs de
cim nūer̄ no go bꝛeuis aut ꝑllel bꝛeuis vel longa ꝑ q̃ntꝰ z q̃
q̃dꝰ q̃ntitate ꝛo q oīe ꝑ q̃ntꝰ Alia ꝑs ante ꝛra q ꝑ q̃ntꝰ

dyscreta q̄ qua silue q̄ sut ptes orois non copulat ad aliq̄ tm̄d
cōmuez ꝫ una quecq̄ silua dūa t septa e ab alia t exponit sēd'
qua oroē dreidat t Dic q̄ loquit de oroē sm̄ vore plata In
telligend ꝫ q̄ sm̄ istū descriptoz oro q̄ e q̄ntas dicta
ꝫ mēsura dicta oroīs plata t nō e vpa oro plata q̄ est esse
subiecte d oroē plata vñ sicut que e mub q̄ e q̄ntus q̄ta nō ꝫ nos
mate q̄ est ea subue d rebg mate t ꝫ nō q̄ntas mtiā vereū mātaud
p quā de rebg mate cognosci q̄ sut mlte ita oro que ꝫ q̄ntus dicta
nō e oro plata sed e vd oroē plata q̄nt ea subiecte d ea tēp nō
sut mtā eq̄ p quā cognosci vtrū sit silua bona vel lona vel vtre
oro vōlis gstet ex ptib⁹ bonis aut longis vñ oro ꝫ q̄ q̄ est
stupta et talis ꝫ silua vel quodda agregatū p arbos ex silua d
tausp a fa ut supius Alia a oro dmente q̄ e quantus d pt spe
quat ꝫa e oro d placeē et illa e vox t p grē ꝫ long et e quas
de ꝫa spē quat cto nō ost oro p mēsura mūra oroē plate q̄ ꝫ
p dubie e mora placeis oroīs vocabis Et dubit ꝫ q̄
sm̄ plm̄ hic ptes oroīs de qua hic itendit sut silue dicat em̄ plg
q̄ ptes oroīs non copulant ad tm̄d cōmuez ꝫ silue sut ptes oroē
plate go oro q̄ ꝫ quant ꝫ oro plata dicēd q̄ plus nō dequit
q̄ silue ptes ut p oroē q̄ ꝫ q̄ntas sed ex hoc q̄ silue nō copulā
ad tm̄d cōmuez nt plus q̄ ptes oroīs q̄ ꝫ q̄ nō copulā ad
tm̄d cōmuez q̄ ptes oroīs q̄ ꝫ q̄ntus hoc esse subiecte d silue
Et si silue nō copulāt q̄d cōmuez sequit q̄ ptes oroīs q̄ ꝫ q̄ntus
nō copulāt ad tm̄d oroz Et si quera de ptib⁹ oroē q̄ ꝫ q̄ntus q̄
mod sut vtū sut mēsurates silua vel aliqua alia extensa ad ex
tensiōe silua dicēd ꝫ ut nō vt q̄ ptes oroīs que e q̄ntus nō
sut mēsurates q̄ tue oro que e q̄ntus esse mūs q̄d mēsure q̄ tēp
Et ptes oroīs sut mēsure mūre silua extense sō sm̄ duatoz
ad extensiōe silua sicut tpe sō dicēd sm̄ duatoz ad extensiōe
motq̄ ut declarū ꝫ sut exhibitoz Et si dicat sm̄ hoc q̄ oro
q̄ ꝫ q̄ntus non dr a tpe dicēd q̄ oro que e q̄ntus dr a tpe
hoc q̄ tpe e mēsura q̄tue et oro que ꝫ q̄ntus e mēsura dyscreta
ad tpe mēsurat motū ꝫ oro que e q̄ntus nō mēsurat motū ꝫ
mēsurat oroīs plana Sed q̄dus hec nō possit dici tm̄ difficile
Vide q̄ō oro sit quantus nec vt mēsure ponē tale mēsura tue
oro plata nō vt hic p mēsura n̄ tpe t mūm Tpe nō sunt oroīs
plata q̄ntū ad duratoz Nec vt q̄ntū ad multe silua nec
oī ut vide alia mēsura ponē ad mēsurādū oroīs plata Et
hoc dico pe q̄ dictū phi nō stat q̄ oro est quadā ꝫ hic sm̄
opiōz alboz t marsil sm̄ opiōz argute que q̄to scruty ꝫ dño
libro Z linea vero Et declarādo de spēb⁹ q̄nte q̄tue
t pbat p̄ q̄ linea sup̄ficies t oīa sic q̄ntet q̄tue ꝫ dcaa

ralia acridentia habeat tcz subam adequatam & qz ponè aliqz subaz lo
gè sme latitudè & pfundè & aliqz latam sz pfundam **Contra**
Sz po' qd subã am go è mã ul fo' ul subd gta Non mã qz oz
mã & subtus cud dmestoud p cõmutatore d de subd orbis Nec tz
sz qz forma qz qz credz ad cotesioz mãe & p qbs orbs sroe q tz d mã
h logã latã & pfundã Nec è subã gta qz mã & forma qz qz
ta mã qz sz hbt & dmsroes se qz orbs subã gta ex eis heat zb
dmsroes & p qbs subtus uc lmee uc supfines tz subã gta Sed d subã
cõporea cer hz subã hns lgitudè sz latitudè & pfundate & alt
subã hns latè sz pfundate este subè cen timd subè cõporee tta
subã cõporea h ret p se timd mihi alqz oi qtitate & p qbs non
oz ponè qz qtitas sit ret alia à subã cõporea nanq ipaz exq
subã cõporea p se timè p rem pfy gnis sz p subaz hntem lati
tudiez sue pfundate **Item dicit** cta corpg d' gnè quadre
qz no hoi hz opõreat ponè tale cõporeatoke ee rem alid a subã
corporea qz subã cõrea te se z qtia sme oi alia re sbi addita go
supflud z ponè alid rem p qud subaz cõrea sit qtia qz sz coz
posst ee absd sme od à re sbi addita supfluci ponè albedme
esse rem alia a re sic cõ no sz subã pt ee qtia de se sz od
alia re supfluit ponè alia rel a subã p qua subã dma hntem
& sic pz qtia & tcz sit aliud qd de se hz pte oi pte oi alio
crudspto e p se qtid oi à crudspto Sz subã cõporea tz hz
vt hoc ul astug nia crudspubã ab hoke op alia res q no è hõ ad
subã hoc hz pte õ pte **Et dicit** qd crudspta od re alia
h subã Subd no hnet pte e pte Contra sm pondes qntem
ee rem alid a subã qntas tz actus & p qns pfft subaz tcz
sm subiectu go sled p quad pfft pt subè go subã op corpa
hz ptes & no p qntate **Sed dicit** qd dpte z subã crea ee
sme qntate & ita no pt qntas dalit crudsubi a subã re
Contra qntas ung dependz a subã qd subã ab accidte Sz
deg pt facè qntate corpoz sm subã cõporea vt m sacrmto altare
vbi pg assertõe dmaet qnõ pars sm subã pars go multo fag de
ub pt facè subaz ee sm qntate sm mteg pt mte ee subdi hoc
sm qntate qz subã pt ee actus dssimoe cogde & tpe ut pro
lnte Sz mteg no pt mte hoc sz ptes de hõ no pt mte
sm naãm cãdg & e dffg sm plm go hõ hz pt de se crudsrup
ta qntte Oltg ita tpe

qz verbo vte qd tpe sit qntas

d. z b sue aque dnd spect lege z late nd hndres pfidnate qz z
Hic scire dicat qd cor tagit cor sm se tm z no sm aq eq
Cō tra lla q tagut se sm se tota sut sil i co dm auctend z sue sufficit
go duo cōpa tangere se sm se to sequt qd duo cpa tenet sil d
to loco adequo qz z pgle Het qstma qz si duo cpa tagut se a
go totd tagut totd sm se to Aut pb tagit pte sm se totd Aut
alqs tmq vnq sm se to tagit tmud z alq sm se to Non pmq
si to tangit to sm se totd sic duo cpa cent sil i co loco adequo qz
pgle Si at pb tagit pte sm se totd ex tre qre pt sit sil sm se
totas se utend duo cpa cent sd qd preb corpis sue corpa Sic z pg
le go dlqut qd od duo cpa se tagut qd aqs tq vnq sm se to td
gat tem alq sm se to Sic et q tagit se sm se tota Non put de
dnu lia sm pfidnate go i corpib sue aq dnu lia sm legre z late
q ne sut dnu lér sm pfidnate Ite phus qto phicus dr qd illa se
sil q sue i co loco tmq vltq adequo Et ibid dr qd ea tagut se qd ulna
sue sil go oportet qd cor sit d co loco adequo Sic z pgle z duo cpa
te d d loco adequo go vlna corpis se tangend ne sue cpa ne sm
na pfidnate gre d corpib sue aque dnd spect exterio pfidnte z p
qnd z ponē dlqs latitudnē sp pfidnte z legrē sm latitudie qd od
cedo Duco go qd cor de gne qua Et z vpd pfidnatis vel sub pfid
dnate Et ultq tq corpis tact pfidnate qz superfices q z ultq tq
corpis sit longre z latitudnē sm pfidnate et linea q z ultq tq
superfices sit legre sm latre z pfidnte Et punctq q z ultq tmq
linee z odno nullis vltq **Sicnd** q superfices e tq corpis
z ne z pt corpis nd superfices z dnu lis sm pfidnate Et dnu
qd ea pte qua e ndnu te addit dnu no fiat maq z ne cor
qd z pfidie ne pt qpiam qd superficies qz z due superfices applie
admute ut q vna superfi alteri ex aut no qstitut aqs pfidie Et pte
cand cor z sic tq superfices qd ne no z pt eq qz linea e dnu
sibis sm latitudnē to linea addita linee ne no fiat maq sm lati
tudnē Et qz puncta z odno dnu lis eo puncta addita puncto no fiat z
maq. z eo puncta tq linee qd ne no z pt linee **Et si dna**
qd puncta ne fiat maq qz tua puncta sut plura qz duo dicend
qd puncta fiant plia si non maq qz maia z min sut dtimnate Et
plia z pcia pauca sut ddiscrete qz sic maia z pua sut dte qz
hmne sic mta z pauca sut dte qz discrete ppr rob aqs mte
z qd ultq tq quadre e d co subtre dqs z qntitab rq z tmq z no

ptes z alia futura d pns ⁊ ppr'ly hec d fra nulle sit ptes ad tps ꝑ
ptm z futur ⁊ glib; ps tps ptib hnt; dfuntis ptes ptes ⁊ hꝫ
dfuntis ptes quib ex ptm z futur

Ad alia difficultate de
loco dico q fm veritate oib loq̃ sit superfies fm q phus ⁊ de loco
q loq̃ z vltimu copis q tm ⁊ hoc est loq̃ superfies copis q tm de
dnā copulato ꝑpm dr subtend vn dib loq̃ superfies fm hoc sup
fies z loq̃ q no oib superfies ⁊ q tm sue distubet copis locatu
vnd credo q largo. De loco vt plus sto phus tꝫ de loq̃ fm superfies
alioꝝ ꝓtenu loco sit spaciu vacuu intercepti me latens q tm ⁊ fm
loq̃ est hoc spacium aut loq̃ sit spes dispta a superfie

Ad alia difficultate de nu q dico q nus z quitas distincta ⁊ ⁊ acti
debit esse subte dicto mate ad tm cui dicto z nonū q nus actus
⁊ quida le nus nuaty ⁊ no ⁊ aliud qua res mate ⁊ quide nus
nuanb et ⁊ ꝓpd alia mensa ⁊ alia z nus quo nuamq ⁊ iste actus du
plicat vnus tristo dare ⁊ dupl ⁊ alty dicto de quity pdicu q iste mesa
ter duo ul tua ⁊ dupl ⁊ tm dicto dnalibq qua nalibq ⁊ nus hmo
suppto de ⁊ q instituto simta alius actus nus quo nuamq ꝓ nus de
que quantate ⁊ nus sit accepty z ide q nus de qmuq actu ab
ducē distrctoꝝ vnd nus pcud qmuq nō ⁊ nus de que qua actus ꝑ
d ponē et ro bid dupl phus ⁊ phus q nus cui ⁊ dunsted qmuq
q ex dunsted qmuq pres sim ab ducē distincte ⁊ sepate dnus hoc
accepty sq ut nulli de qmuq actu ab ducē distrctoꝝ z d que qua
et q̃po ⁊ vnitatibq qmuq distrctoꝝ ab ducē et d sdicte d ipe
qmuq ab ducē dunsted

Ad vꝫ ad dr de actus vnu nus hꝫ
subiectū vnd nus dr ro q nō ⁊ nus vnd gradato sup qd phus dr
q hoc ⁊ ꝓpm nus ⁊ d plibq dnis subiectis

Et arguit ⁊ q
alty esse d plibq subiectis nte dr vnus sic q esse tond sit d plibq ⁊
subiectis ⁊ z q̃le actus nus nō esse sil d nte subiectis sic no
pot ad actus nus ⁊ n plibq subie ⁊ sicut pdu sic q vna eq pbis
bonus subito ⁊ alia n albo ⁊ dico q ill actus nō pot esse sil d dnis
subiectis et ad dr q tm ⁊ q illis vnitatibq no sicut aliqs pot esse vnd
sit nec ⁊ ipis dnis nalibq dico q ⁊ q illis vnitatibq bid fit pot esse vnd
distincti et ⁊ q subie illatu vnitatis no sit pot esse vnd vnd nichil phi
tet ⁊ ⁊ mate ⁊ d q̃ter actus q̃ d que subito

Et sic dicit q
actus capit vnitate sua a subito dico q actus capit vnitate nalis
a subito et solut z de se vnd a nalis z vnd p subitu et no est
d ꝑs actus hꝫ vnitate ad ⁊ solut q̃ sund subitu et si querat de
forma nus q sit ut ad sit vnus sit vnitas ut distincti vel quid dicit
q nus z forma et ho hꝫ forma et no dr z q̃ de for nus q sit ⁊

aliquos est probato q magn' 7 prud multo 4 pauci no sue quitates
phus probat q sue pond' esse quitates sue no no sue gra 7 nec
sa secta gressus leg lib 7 sz q magnu 7 prud multo 4 prud no sue
gra p' 2' 7 primo ostensis 2o p rõz deducere ad p'pos 7 primo
sic illis q sue ad aq' no e quetas sz magn' 7 prud sue ad aq' 2o no ste
gra. Amplius est Deinde probat hec illusio p rõz du
cetem ad p'pos Si magnu 7 prud sut gtuita sequut duo dep
tia primo q gtuita esse sil dcoh 2m sz q idem est gtuit
sibi ppt 7 q vtrique illoz sequut p' 7 primo q gra esse sil d coh
Nam aliqs quid idem mo est maximu d appare ad ad aliud mag eo
7 e prud d quare ad aliqs mag 2o go idem mo sil 7 magnu 7 p
ud sz magnu 7 prud sue gtuita sequ' q gra sue sil mo mo 7 sp
hoc sit d pposito pz nam si duo gra posset sil esse eid mo maxime
deret q possent desse subt prime q subt prima 7 maxime susteg
quor 7 gtuita non plus sil inesse eid subt prime na 7 si cor
po sit susceptibil gtuior sz albedis 7 nigredis pt nulli ho pt sil
esse albi 7 nigre vel sanu 7 aget Intelligendu est p hec gra 7
bona hor 7 magnu dl' go hor est magn' q magnu e dlatu
vt probat 7 mo a dlatio detiato p aliq' timu ad prud abte
scriptu 7 gra bona ria pz q hec sequut iste 7 pat solus go te
est patez go eo no sequ' ho 7 magn' respectu illius go hor 7
magnu Eodem studio 2o proba' q magnu 7 prud multum
et parum sue gra q est eid esse subi ppt grud nia eid mo sil 7 magn'
7 prud Sz go magnu 7 prud sue gra se q idez subi ppt grud 7 sic
de alia id fundat super hoc p quotlibz gtuitu sub vno quor gra
cuilibet eoz semp sit reliquo vi quilibz aliq gtuita cuilibz sup
quilibz albedinis gradibz si go magn' 7 prud eor gra q illibz magn'
gratetur cuilibz puncto go id est magnu 7 prud sequ' q idem gra
subiect 7 eodem argumento pe fit de multo 7 parvo si assent gra d est
subi grud nam idem dr esse intellect parvu dicit Maior
est falsa Hec pmissa gra dicta gra predicta pbat
tur set aliquid gtuitu ma loci 7 quitas ut visu 7 pus Sz lo
co aliq' 7 gtuitu qd pz na loci crassu 7 loci d'crsu sic gris pz p
diffinitu gtuitor q 7 ista gtuita sue q pnta sue sub eod gne et
magne distat Sz ma loci qua 7 curta 7 loci qua 7 d me mu d
qua d' loci decrsu 7 magnu distata ge loci crassu qua' loci decrsu
7 p quo loci est aliq' continu Ista gtuita ponit plus q qu non
solut Soluit tu 7 ista q loci actu tri' pnus p cor locate 7c
pnus d' esse loci aeris 7 aer loci aque Alius sust loci p vase
nostra locati 7c dicit' q loci cotinuat locatu Sz mo sust loci p ultio

tu fm dumsone qtmu **Ad pmū obyc̄z** q ꝑt loq̄ de qte
rate q̄ntat nr z gnd nec ois mot z de gno d gnō gnate ꝑte
dicta **Ad 2m obyc̄z** dicēd q multitudo t magnitudo sue spes
q̄te fm q magdo se extendit ad q̄lib q̄ntate qtmūq sue sit mag
sue pua t multitudo e spes q̄te fm q fm q se extendit ad qua
lib q̄titate distera sue sit multa sue paūa t multitudo z mag
tt sic spes q̄te no q̄tat pauitatē t pauitatē h de eis ve dicat
Hec ei z vera pmissa e magdo t sic ta pauitas est multitudo mul
tū tn t pauoꝝ magnitudēt pūm ut dicit magnitudo ad alia sic sit
dlata nec ꝑportat q̄ntate solū q dicit aggregatū de q̄ntate
et dlatōe vid magnitudē t pūm multitudē t paūm put accipi absolute
vel dlatiē ꝓmo dicit q̄ntitate t.2o dlatōz vel aggregā
tū ex q̄ntate t dlatōe **Non vr̄ aut** Hec e 2a ꝓtrula
de ꝑte pdis in qua phūs ponit 2as ꝑpietate q̄ntitate q z
no suscipē magē t mg t e conclusio vitesid ꝓma hūj libi q
phūs q̄ sic ꝓbat dnitie nā nec̄ tribuit nec̄ tribuit sustā
pūt magē t mg Non end dr vnd tribuit magē q aliud
de vnd tribuit magē dr tribuit q aliud silr d gno Non ei
vnq bmarq magē dr bmarq q dlq nec̄ aqua tua di
tur magis tua qua alia tua Silr nō mtepōe dr alq fm ma
gis t mg non end vnd tpe dr magis tpe altero t eō no
t de orōe t d od alia q̄ntatate qo nulla q̄ntitas suscipit ma
gis t mg **Tutlig z** q magē t mg dicit ecessū t de
fectu q̄ntatis et oz dicit ecessū t defectū qua vel ꝑt dia
ut q magq t cmg dicit ecessū z q̄ntitatis a oris vel boris
z magē t mg dicit trēsione t dmssōz in fma et sic lig
vna q̄ntas ꝑt a oz altiā ti vna q̄ntas non est intēsior alia
q̄ntate cui nō suscipit dēsione nec dmssōz licet a orōe t boōe
tesōz **Sacl z** q hec ꝓtās nō ꝑt ꝓma q̄ntatis q
cipitur od q̄ntatis h nō soli q sūt t quibusda ad q fm
fm ad q̄ntate maxie z 3a ꝓtrula de ꝑte pri
ma qua p̄ta ꝓtās q̄ntate q e fm ea dr equale vel
dequale t hec e maxie ꝓpria q̄ntatis et vitesid octauo phi
hūj libi sz equale nl nequale dr maxie ꝓpria q̄ntatis et sic
qd queat od q̄ntatis t nulli alteri nisi soli q̄titati z maxie
ꝓpria q̄ntatis h dia equale vel nequale dr q̄ntitate z hec
vid corp qd z ḳtū dr eqle nl nequale t linea t sup fices

dicit equales ut deples Sile nus dicit equalis ul deplis Et sile
tpe Et do no et ombg alys quitatibg sz q vna quelp dicit
equalis ul dequalis et sic pz q hec pletas queat od quitat
z soli In cereis vero Tra declaca est sic tn alys a
quitate non dicit q agi dica equale ul mequale Nam vna
affectio sz vna qualitas no dicit equat ul mequat ut albu dicit
equale ul dequale sz magis sile ul dissile z ita de ombg alys
od magie pmi e quitati sm od equale ul mequale Vide
nd z q equalitab z ena mequalitas z dicit q quitas ad z q
qualitatu z una dicit eplitas ul deplitas molis z no dicit
nisi d quitatibg de qubg hic dciat aut d quitibg hmoi qn
titate Za dicit equalitab vl mequalitas positoris z vide
z alia dicit no quitis ut i subtractis dnalibg z do quitbg aie
una cu mefecta e equalis ul mequalis positionaliu alteri
Et sile vng hmoi aie ut una virtus sine sit morales sue mequa
lis e equalis ul mequalis positois ad alia Vide nd z ead
q hec pletas no z sic pie quid quitati q soli z dim quita
ti quetat Vla lgo de equalitate vel dequalitate quitatis
una subā rōnea e equalis ul mequalis alteri ut vng homo
equalis z alteri quitate Et io hec pies no queat soli quitati
Sz io dicit magie quid quitati q appetit quitati z nulli alii
nisi p quitate una vidz subā no dicit equalis alteri nisi
q quitas eq equalis z quitati alii Sed no volumg dicere hoc
pdicate esse magie quid quitati dicamg se diu equale ul
dequale sm se e pie sm quitati q nichil aliud a quidditate
dicit equale ul dequale sm se p quitate Ad

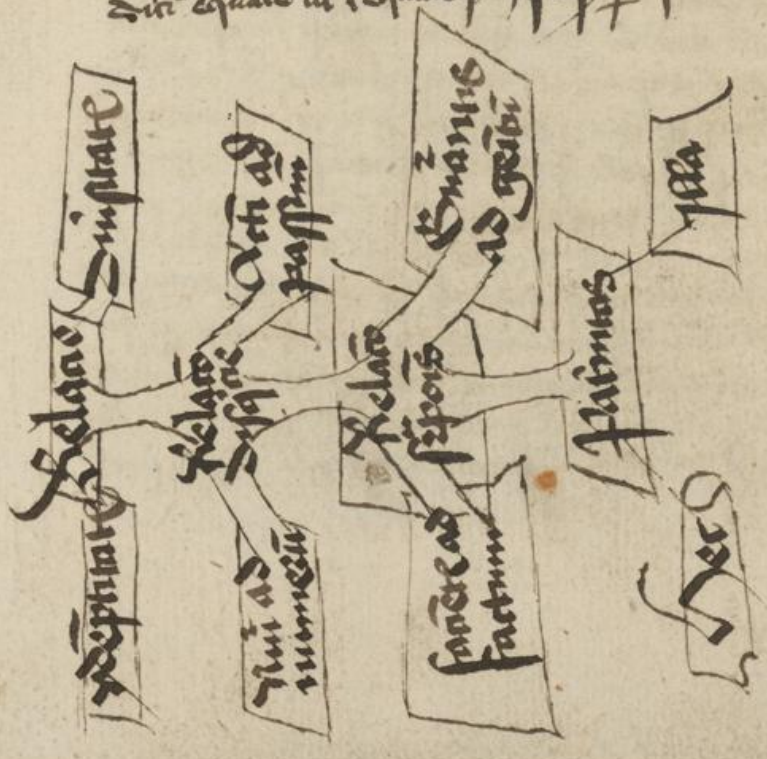

4 no ẽ aqua res subtꝛie q̃ñ m ꝯ qm z pat' vel' ꝯ qꝫ z dn
plid que sit ad aliquid et no res abꝛa t̃ nõ pat' ve' z ad aliquid
pꝛ dꝫ eq̃ de aqua veꝛifiꝛet mſi ꝛeſpectu alt̃ q̃ se aliquis ſit
patet ntꝛa ꝛatio z pat' arg' non ſit z de hoc nouerto non ei oz
hꝫ ſe coꝛeſi ſit homo q̃ ſit arg homo aut asin homo et ita de alio
vñ dꝛut q̃ mteꝛo pꝫ z q̃ relato no ſit alia res ꝛeſpecta ab
ſi ꝛe abſa ſed tm ſit noia Platia q̃ ſ no pñt aliam ꝛeſpꝛe mſi
ꝛeſpectu alt̃ vel talis oz addꝛ ul ſubmitꝛe aliquo no ꝺ obliquo
cuſ ꝛto dto ul abſo ſicut ꝺ pſe z q̃ tꝫ ſit ſlis mſi ſit alius
ner q̃ ſit pat' mſi ſit arg pater et ita de aliis et ſ. q̃ nouꝫ
q̃ no pñt ꝛeciꝑi de aqua mſi ꝛeſpectu alt̃ ſint mgꝛi Platos &
alia noia q̃ pñt ꝛeciꝑi de aqua et no ꝺ ꝛeſpectu alt̃ noꝝ no
ſint m pñto Platos **Con**ſtat o prior ar 4 plo q̃ no ſ̃ noia
tꝫ ſ̃ ſigna ſint Platia ſine Platos abſoluate t rec. Primo ſit Pla
tꝫ t ꝛ Plato ſuſcipiat mag t mg Nam ſ̃ fm mag t mg ꝺ
Sꝫ ſ̃ ſtatus ꝺ fm mag t mg Nam mꝫ alq̃ Plato eſt a ꝛ ſ̃ ſtatus
quꝺ mꝫ alia q̃ noia vel ſigna ꝛeciꝑ no dicit fm mag t mg
vꝛo ea Platia no intꝛodꝫ ner dmittꝫ go noia ul ſigna ꝛeciꝑ non
ſint Platos ſ̃ Platos **Et ſi dicat** q̃ no ſuſcipit mag t mg
Con ꝛeſſo q̃ ita ſit vñ q̃ no ſuſcipit mag t mg tñ fm dicꝫ
vel dmittꝫ noꝝ no ꝺ ꝛeb mag vel mg talis Nam ꝛ q̃
q̃ ſta vꝛo ſlis ꝑfeꝛt acute ul grut no ꝺ aq̃ mag ſ. mg
ſ̃ ſ. hoc aqua ſit fm mteꝛpꝛone noꝝ vel ſigni no ꝺ ꝛeb mag
vel mg talis fm mteꝛpꝛone vel dmittꝫ Platos de noia ꝛeb ma
g ul mg fm noiam Platm Nam per a ꝛem ſlis ꝺ aliquid mag
ſ̃ t per dmittꝫ ſlis ꝺ aliquid mg ſ̃ go Plato no z no
ſunt ſigna **Ad** 2o q̃ no polid noia ſint Platia ꝑa pꝛzq̃ ꝛ ꝛog
nosꝛe vnꝰ Pedro mſi cognosta ꝺ aq̃ & pſe z cognosꝛe vnꝰ
no ſint Platos no cognosꝛe ꝺ aq̃ no go noia no ſint Platia ſ
pꝛ q̃ pleꝝ ꝺ ſeruꝫ hoc pꝛ Nam aliq̃s pt cognosꝛe hꝫ no patꝛ
no cognosꝛe hoc hꝫ no ſilig q̃ pñ q̃ pt ꝑ ſite intꝛe quꝺ hꝫ no pat
ſꝛ licet aliquꝺ audiꝛet loqꝛi de hoc nomine filius q̃ ponam q̃
in aliquo ꝛ ꝺ ornate hoc vꝛ ſa ide ſꝛet q̃ hoc no patꝛ et ſ vꝛ
q̃ tu nec hꝫ filius pꝛ bꝛ ſtꝛas nesciat quꝺ hꝫ no pat ſꝛet Nec
quꝺ hoc no filius ſꝛ q̃ aliq̃s te ꝛogꝛet q̃ ſa ſa ꝛ ſꝛet q̃ hꝫ
patꝛ t nesciat quꝺ hoc no filig ſꝛet q̃ ꝑ casu nulꝫ audiuiſſ
loqui hoc nomꝛ filig tuꝰ cognosꝛe q̃ hoc no pat ſꝛ t nesciꝛ
quꝺ ſꝛet hoc no filig go pt cognosꝛe hoc no pat no cognosꝛe
hoc nec filig t ꝑ q̃ ꝛ noia no ſint Platia ul ad aliꝫ

Ad alia autoritate

dnoz̄ d̄ gr̄m̄ nō ē p̄ se m ag̃o v̄o gr̄ē & illud q̄d̄ fr̄a p̄ t̄m̄ g̃t̄d̄
actōle ē aggregand ex rebg dnoz̄ gr̄m̄ go nō ē p̄ se i aq̃o vno p̄ñio
t̄io quod fr̄at p̄ hḡmod nom̄ pat filiḡ & filia nō ē p̄ se d̄c̄ gr̄ē v̄o
or̄ p̄z qua q̄d ē p̄ se m gr̄ē d̄t̄ esse ens p̄ se vnd vt̄ sexto
nūe & aggregand eor eby d̄nor̄e gr̄m̄ nō ē ens p̄ se vnd ut
p̄z p̄ phm̄ ibide & h̄ p̄z p̄ eid̄ p̄mo topicor̄ q̄ d̄t̄ q̄ albed
nō ē d̄ gr̄ē p̄r̄e dux fr̄ate ꝛc p̄ eadem sic p̄ phm̄ p̄mo p̄hior̄ ois
p̄ñio nega ē vera m̄ q̄ h̄ec vnq̄ p̄ñia negā & sp̄e alteri p̄ñm q̄ re
hm̄ ibid eid̄ ibid ois p̄ñio ue ua d̄ueta ē vad m̄ vnd gg̃nd nega
ab alio & ad negacōz gr̄m̄ a gr̄ē sc̄ negacio sp̄ei a sp̄e go si pat & filiḡ
& filia eor̄d p̄ se m p̄ñio relacō sc̄d̄m̄ q̄ p q̄z vtr̄ius eet vera ng hō
ē pat' ng hō ē filiḡ ng hō ē filius q̄ i q̄bz tñ ꝑ̄ñe negare sp̄ei vnq̄
p̄ñia a sp̄e alteri nā hō ē sp̄ei gr̄m̄ subē & pater sp̄ei de gr̄ē relacō
ē cer p̄ se d gr̄ē deo d̄no q̄ ḡta nom̄ accid̄entalium abstractōz sūt p̄ se
h gr̄ē ut albedo nigredo & rectitudo nom̄ g̃tōz accid̄entiū & ꝯ p̄z q̄ nō
gr̄m̄ hḡ p̄ñia est hoc nō relatū et non relatiū & hō nō relatū p̄ se
p̄dica de sp̄eb hḡ p̄dicandi ut de patrinitate zot filiatōe & filiab tñ
hoc nō relatiū Sz dicendū z q̄ boetiꝰ & albericꝰ dicūt q̄ gr̄m̄ hḡ p̄
dicamti q̄erent assignā p hō q̄d ad aḡi & sustinē illud intelligendū
z q̄ in d̄i adaliquid h̄ec ꝓ ad pt̄ d̄ñore hñ nē timm ad timid vel ha
bitudinē vre ad timid Sicꝯ ē trā z ad timid sic ē vna ad timid
Dicaḡ cū vna ēt ad contrite vñ pat z ad filiū trā trā ad timid & pa
ternitas z si ad filiū tract vna ut hñs ad timid q̄ ē relatū p̄z ad filiū
Sed co q̄ sī hy ad aliquid sit nō gr̄m̄ hḡ p̄ñi oportet q̄ hy ad deuotet
habēdū vre ad timid & duo habitudinē timi ad timid Sz cū hy ad deuot hi
tudinē vre ad timid sic alaḡ p̄t̄ de sp̄eb hḡ p̄ñi vt de patrinitate
filiatōe & alijs & q̄libet eoꝝ ꝓ uoꝝ relatū q̄ oēs relatū ē habitudo seu
ordo ad timid & ōe quod z ad aliquid trā vna ut habitudo ē relatū Ad
ortum vna dubitatiō q̄ licet relatū sint gr̄m̄ hḡ p̄ñi tñ sole
bat in pbaz q̄ nō sit hy vnū gr̄m̄ d̄ p̄ñs p̄ñm & duo q̄ gr̄ā hḡ
p̄ñi refert̄ sit go gr̄m̄ hḡ p̄ñi a t̄tium ad aliquid sit b Cū go duo
sint sil nā trā qua ꝛoē a ē gr̄ā hḡ p̄ñi ea ꝛoē b ē gr̄ā go duo
erunt gr̄ā ergo ei p̄mū relatoꝝ nō poterit alteri ner p̄ quē gr̄m̄ &
nō erit a or̄ ō quāē vnd relatoꝝ sit gr̄ā vnd qua aliud Dicēd ē q̄ gr̄ā
hḡ p̄ñi non ē id q̄d refert ad aliud sed p̄ñm sorte et ō referē
di vnd ad aliud Sz cōtra tuc stat argūm̄ q̄ si gr̄ā hḡ p̄ñi sit
p̄dicam̄ dicendi oz q̄ sit p̄ñm referendi duo ēnia Sint go a b ēnia b
& c tuc arguo alia ē relatū vnius & ad c & alia vnius c ad b Sicꝯ alia
ē relatū p̄z ad filiū & alia filij ad patrem Sed go ꝛoē relatū b ad

Dubitatur

Videtur fm aliqs q relatiu z correlatiu realis et relatiu rois ad relatiu z realem requirat z q̄d rōes ꝑma q̄ma eq nō dependeat ab inuicē si q̄ sint ēna dabilia ꝯa q̄d rō q̄ma sint realia diuisa ꝯa q̄d q̄ uir ꝑpa q̄ma sit ydemptitudo mutua ꝑter ꝑmū mutuū cyb z nō ens nō ē relatiu reblis q̄ abo q̄ma nō sint realia q̄ nō referunt ad inuicē nisi tm̄ p mutuū ꝑter correlatiu ydemptitudinis nō ē relatiu realis q̄ q̄ma nō sunt realia distincta Unde dē nō refert ad scipm̄ relatiu realis ꝑt̄z z relatiu mutuū scilz z subile nō z realis q̄ nō ē ydemptitudo mutua nā scia refert ad sabile Sz subile nō refert ad scīam Aurecurri dr q̄ oīb relatiu z relatiu q nō dependz ab inuicē Ne tm̄ rotencio sit z vīs distingue de relatiu realī q̄ relatiu pt dr realis q̄ sz coīt z stute loq̄ de relatiu realī coīt oīb relatiu z ret dabilib q nōn dependz ab inuicē z relatiu eq̄d ad scipm̄ qua aliq̄ dr esse sciā ē realis Sz loq̄ de relatiu realī stute sic pt de scibile loco realis ē relatiu mutuū q̄ma realia Realia distincta mutuo adiuice dependēa st̄ sicp distingui de relatiu realiu pt distingu de relatiu rois q̄ vno stante ponēte p̄ relatiu q nō est q̄ma realia vel realia distincta vel mutuo q nōn ē realis relatiu mutua Aliomo sint stute p relatiu q nō est esse pt̄ inter opatiu z inuicē

Tell[ige]tur z q̄d est p aliqua referat adiuice de stute quib sa, subtilib relatiu et fundamento dlatiu Ad inuicē q̄ quo termin ad huerq̄ ē ꝑma relatiu virga pat̄ z filius deseruit adiuice Subtilitate z al vel q̄d quo gentut ē fundamentū dlatiu ē aut no sine potētia actiua eq̄ termin a q̄o z pat̄ termin ad q̄ z sic dr relatiu vel q̄d pat̄ refert ad filiū z ꝑma paternitas

Solet dubitari an tm̄ relatiuis sit rōz deant differe sint rōz sole tm̄ relatiue realis deunt realiter ē z sc̄alis dubitatiu de ydemptitate sc̄z vtrū q̄ma ydemptitate deant sint rōz ē deunt aliq̄ esse q̄ sortes z idem simpl nō sortiunt ē tm̄ a quo illig ydemptitate deā a scipo sint rōz ut ē tm̄ ad quē Sz illud nō z vnū q̄ sortes est omne id sibi ipo ita sint rem quā sint rōz Nam omnes res rōz qua ē sortes dr id scutes ꝑ sortes re nec rōe dr a scipo sortes ut ē tm̄ a quo vnig ydemptitate ē vna rōz ē ut ē tm̄ ad q̄ est aliud rōz ē credo q̄ sortes ut ē tm̄ a q̄ ē ut ē tm̄ ad q̄ est diuersas rōes Sz q̄ sortes nō sequit q̄ deat a scipo sint rōz nam sōl manens id sint rē z rōz ē dr duas rōes ut ꝑt̄ ē duas a scipo sint rōz

Hic est alia questio relatiui Hic ponit con ꝑtrarios relatiu ꝑ p̄ma ē q̄ relatiu z q̄uetus hoc ē aliq̄ relatiua sint q̄ua est ē q̄tuplex vicesia nona liq̄ libri ꝑ sic q̄a vtrū q̄ua vice

Vocaut modo ista premissa non queat omnibus relatis

Dubitatur de quodā dicto

dissimo dr̃ a pos q̃ hec dissimo no queut ni sint sim cẽ sec
latũ cm sim cẽ sz d qđ fuit suit ad aliud sz pcẽ dissimo
q̃nt tũ rens sim cẽ q̃ sim dic & iste pz solut dubitacoli
ducte q̃ sunt vtũ aliqua subã sit adaq̃ patet cm q̃ no q̃ nullig
subt cẽ sit ad aliud se hr̃e Subã cẽ sim d qz no sit ad aliud
hz aliqua subã ut subã q̃z pars dict̃ adaq̃ud sz no sim d qz
no est adaliquid sim de lucet sit adaliquid Et hinc infert ma
nifestũ z Her z 2a pcla hui ptis in qua plus grãdi
declarãt qđ se cẽ pdicte & cẽ to mai tat solucz dubitacoli duc
te de subã declarãt istud quaduz cognouit dissimte rem dicture
dissimte cognouit aliqm & de gilo tucesia cta & mte sic quaduz
pfite cognouit vnũ relatiuũ pfite cognouit aliqm Her gilo pt̃ roẽ
& exo Nec roz sic quaduz cognouit dissimte aliq̃ rem esse z ad
aliud se hr̃e pfite cognouit illud ad qđ se hr̃t qđ z qz vnũ adq̃
sic se hr̃t ad esse cta ad mte & cognouit & to s esse sim sit ad aliud
sic q̃ cognouit sim ad aliud & pz de oppõ qz si no cognouit illud
ad quod se hr̃t non cognouit illud qđ se hr̃t ad aliud & cta pz q̃
quaduz cognouit aliquid rem cẽ ad aliud se hr̃e pfite cognouit
illud ad quod se hr̃t Sz dicat̃ rem cẽ ad aliud se hr̃e sz ad su
um correlatiuũ go quaduz pfite cognouit vm dicatiuz pfite cognou
at reliquũ cta pt̃ gilo cẽ quaduz pfite cognouit q aliq̃ z
duplũ pfite cognouit rem z duplũ Salut si aliqs cognouit q
aliquid z meliq pfite cognouit id quo ẽ meliq Si em no cog
nouit id quo ẽ meliq non cognouit illud quod z melius go qu
aduz pfite cognouit vm relatiuũ pfite cognouit relig cẽ hũt
correlatiuũ ia ostensũ maĩ z q̃ caput mouet & hũt pbẽ
de quibq eãt dicm no sit adaliquid sim id q̃ sunt vtũ aliqs
pẽ distincte cognoscẽ manud ut pedem licet no cognoscat cor
manud pes & econtrario no sue Dna Assertasse autem tru
Sz q̃z relatiua debile hũt entitate & no statim se offerunt intel
lectui io pcipi ponẽs multũ tractatum de duob dicit q̃ aliq̃ tradẽ de
hiis rebus q̃ sident est valde difficile nisi sepe & cũ magna di
ligẽtia sunt pertractata & io dubitãt de singulis no ẽ dubile
vtũ hec dubitãt p rones probabiles ad vtrãq̃ pte me videt̃ ad
dqueẽ veritatem Nõdũ q̃ multibilia pficiunt multũ sic q̃d
minat ut queunt vpm sequendo ad alia cũ persone cognoscãt alias cog
nitis & lapsũ mouet multũ & pficit opm ita q̃ nullig cognitoz pter
cognitoz sui rei q̃d ponit multũ & ita sic cua alia & lia nosse

Istud ē ēra lib ētū tractatꝰ sēd q
dēnāt de qualitate & hītmet
tes ꝓb ꝑ ꝑma dēnāt dēq
litate ⁊ eq ſpēb ſiue mot ī
2a ibi Qualia vō dēnāt de
denoīnēs quat ī 2a ibi ꝓ
aut q̄retab dēnā de ꝓdica
tib quat ꝑma pars q̄rit
ptcla ī ꝑma ꝓ deſcripō
tat ī 2a ibi Est aut quatāb
dēnāt de ꝑa ſpē quat ⁊ dehīs
q ſūt īm ꝑma ſpē ī 2a ibi Ali
ud vō genꝰ dēnāt de hīs q ſſt
ī 2a ſpē ī 3a ibi 2a vero ſpēs
dēnāt de hīs q ſunt ī 3a ſpē
ī 4ta ibi Quarto vero genꝰ dē
nāt de hīs q ſūt ī 4ta ſpē
ī ꝑma ī ptcla ponit deſcrip
tōm quat dicēs Qualitates
dicto ſm quā quales cē dicīm hoc
ē quibus ē ſm quā tales dicūt
quales Intelligendū ē ꝙ nō
oē q̄ ꝑt de aliq̄ quale ē eq
qualitas q̄ dā ſubtrah ꝑt īm quale ⁊ nō ē qualitas Sed oē illud
p q̄ queūq; ꝑt ad q̄tē facta p quale de aliq̄ q̄ nō ꝑt dici
ꝑmo nō dicēdī ꝑt ſſe illud Dēillud ē dēq̄tē quat q̄ ſigt dā ſubtra
hēs ꝑt ꝑt ſſe primo ꝑt nō ē īm q̄tē quat licet ꝑdicē īm quale Et
Ergo ergo q̄ qualitas ead ſit q̄ quidē nō nō ꝑt ꝑdicē diffinit ead nō
ſequit ſupuemēb gnā Et ſolēd deſcribī nec iam dcto ⁊ ſic deſcrip
tō dat ꝑ notiora nobīs ītā quale ē nobīs notū q̄ ꝑ quatāb ⁊ facē
quale ē ꝑpā opacē qualitate Et opacō ē nobīs notū q̄ forma
q ē ꝑdm illiq opacē Est aut quas Ca ptcla ꝑme ptē
īm qua deīmat de hīs q̄ ſūt ī ꝑma ſpē q̄t Et ꝑmo nōrat
illa Co ponit dras nīt ēē q ſunt ī ꝑma ſpē dīat q̄ ꝑmo q̄rit
quas de mō ēē q nūtr dicit ꝑa ſpēs quales ē hīs ⁊ diſparēs
Est aut hīs Non duas dras mt hītū ⁊ diſpōnēs Ca ꝑma
dā ꝛ q hīs ꝛ de diſſitāb mōb ⁊ diſpōnēs ꝛ de ſanīb mobīb
Et hīs ꝛ ꝑmanētē ⁊ dutīnā quā diſpōnēs Et ꝙ dicēs q ſnē ⁊
virtutēs q ſūt ꝑmanēs ⁊ diſſitāb mōb dicūt hīs Et al ſunt de

difficile mobles p; Nam stra no pdr mſi fiat magr ꝑmutco dr
p egritudinē vel aḡ alios ꝛ

Sz dispositiues sūt de facilibus mobilibus sz p; de egritudine sanitate tali
tate ꝛ fragilitate Nam sanguineus sit eger ꝛ eḡo ſi homo rectus mu
tat de caliditate i frigiditate ro sanitas et egritudo ra ꝛ sic dr
dispositiones q; sūt circa tm̄ mobiles ſ; aliq; forte dicat q; tales dr
et fragilitates sūt aliq; de difficilibus mobles ro phs dicit dicēdū q
ille qualitates sūt de facilibus mobilibus mſi forte p accidens inter tpus frī
gidr in nar subiecti ꝛ tūc dicūt egritudines ꝛ hītq; ria habitus vocat
qualitates de difficilibus mobles hītq; q; in disciplinis illi qui ꝛ no mitu
retur et de facili transmutat de ignorante ad sciēz ꝛ eḡo isto obiectu
sūt no dicūt habr habitū ꝛ hītq; sūt magr ul mag dispositiones ad sciaz ꝛ p;
ponūa dra mt hītū ꝛ dispositiones Nā aliud dr hītq; qđ z difficulter mo
bile et dispositio qđ z de facili mobili mtſ z q; in phs dat
aliq; p longitudinē tpis tūssēu duraz altiq; Non z mtſ q; vna res
par nā in de nā altera Sz mtſ q; nar vniq; sequat ad naz altiq;
sic q; no facilius ab eo possit auferri Nec sola prudentia tpis dr nā
hītq; sed alia nā latens Sed q; nā hītq; remanere later ro attribu
litq; magis longitudini tpis sicut cui aliq; senex mori ꝛ vestiq; nāz dicit
q; longitudo tpis z causa mortis sue qđ no z vnd homo actu qua
litatem primā sibi innatā quaz z causa mortis et no senium nec
longitudo tpis Sz cui senex mittit gladio no dicitur q; lō
gitudo tpis est mortis sed lō qr ibi nā est manifesta Sed no di
co q; si aliq; forma primo sit facilis mobilis a suo subito ꝛ pgressu sit
difficilis mobilis ab eo dr oz q; sit duplex nā similis vnaz alia a tpe q;
tpe no dependit quia fer qua posset ea duplex sicut cui est facilis
mobilis Sūt aūt hītq; dispositiones ad dra nd hītū ꝛ
dispositio z q; op hītq; z dispositio Sz no op dispositio z hītq; qđ
p; Nam gradus habr hītū dr ea dispositio bene ul male Sz no
op dispositio dicat habituatq; Sz hic pot ee dubium Nam ꝑ
phm i assignando primā dram oīs dispositio z de facilibus mobilibus tūc
sic erit dispositio z facilis mobilis a subito Sed op hītq; z dis
positio q; op hītq; z facilis mobilis grossio fatua ego amens et no
ens ꝛ non bene sz op hītq; z dispositio Sicut z q; dispositio z i
plus q; hītq; nec assignat phs dram nd hītū ꝛ dispositio p hoc
q; oīs dispositio z de facilibus mobilibus Sed videndū hic dram q; op hī
tq; z difficilis mobilis sed no op dispositio z difficilis et aliq; dis
positio z hītq; ꝛ aliq; no vnd dispositio z q; ad qualitate difficilis
et mobilis ꝛ ad qualitate facile mobilis Sicut ty z q; dis
positio pt accipi qūt ꝛ secunda dispositio qūt accepit z hoc ado
lescentia q; sunt i prima spē qualitatis Et accepto dispositio assignata z dra

ac salubres ⁊ apti ad sanitate ⁊ 2a spē qualē ⁊ dpotēa nalis
ad sanitatē ⁊ dispositos q̄ ad sanitate seu q̄s alqm dicūt salu
bres vl dsani aut egros sui vl hāt spē qualē **Non** om̄ qui
sit dispositus 2a pars ⁊ qm̄ ex pte ipius dicat q̄ sit ⁊ 2a spē
q̄ tñ videt esse mille posset ex q̄s recte q̄ ois dispositus
ad pdcm sanitatē alqd agendū vel patiendū est in pte spē qualē
Sed dicunt doctores q̄ nō q̄libet dispositus ad agendū vl patiendū
tñ gradū potētie nalis ad recipiendū vl pugnandū dicūt huius a dispo
nente q̄ sit ⁊ 2a spē qualē **Non** om̄ dispositus p arte vl exercitiū
ad pugnandū vl recipiendū dicūt pugillatores vl cestos a pōn
q̄ sit ⁊ 2a spē **Sed** qui habet pōnz nalem ad recipiendū vl sanitatē
pugnandū dicūt cestos vl pugillatores a pōnēs q̄ sit ⁊ 2a
spē qualē **Salue** quia hui⁹ potētia sanitatē resistendi siue nō
sanitatē patiendi dicūt hāc a pōnali q̄ sit ⁊ 2a spē qualē vt sanā
tiue dicūt quo nō sanitatē patiunt ab egrotāte ⁊ egrotatiue dicūt
quo hui⁹ dpotēa nalem qua sanitatē patiunt ⁊ nō hui⁹ vōte
sanitatē resistendi vōl dpōnēs seu agentes ad corūpcōz ⁊ sāz sit
natale pro sit innatate qui iuuata hui⁹ potētia nalē sanitatē agendi
siue resistendi et est nalē dpotēa **Durand** em dicit⁹ op hāt
nalem potētia nō esse actu sanari **Molle** vō dicit⁹ op hāt dpotēa
resistendi sectionē ⁊ hāc pōnēm ⁊ dpōnēm sit ⁊ 2a spē qualē **Vñ**
dubitauit quidā hāc ois ⁊ **Hui⁹** em sanatiuo attribuit potētia
nō patiendi **Egrotatiuo** vero ⁊ molli attribuit potētiā nalem ad
nō sanandū **Vide** em op vīm sit dicē eē op egrotatiuū pōt desā
re pati ⁊ mollia pōt desanari sanari ⁊ ita vtrūq; pōt pōni ad
pati **Salue** sanatiuū ⁊ durū videt hāc dpotēa op sana
tiuū dicit hāc potētiā ad sanitatē patiendi ⁊ durū dicit hāc ⁊
potētia ad sanitatē dimittendi **Dicendū** q̄ ois corūpcō ⁊ ois trā
mutatio ad pcyq̄ ē ex pte defectū potētie q̄sitate ⁊ ex pte defec
tū potētie resistendi q̄ruis ⁊ nō potētia qua res dicit sanitatē
tñ sinū ad pcyq̄ ē ex pte pōnēs ⁊ dpōnēs vād q̄ egrotatiuū
pōt sanitatē pati a corūpcōne sanitate nō ē a nulla potētia ⁊
defectu nalis pōnē ex pte dicibilis attribuit ei hāc pōnēm ⁊ sāz
molli q̄ nō hāt potētiā nalem ad resistendū dimissionē ⁊ alte
rā potētiā ad patiendū nē ⁊ ipōnēm ⁊ magis ex pte dicit pōnēm ⁊ nō hāc
⁊ ex pte loci ecclesiastici attribuit potētia ad nō patiendū sanatiuū ⁊
durū potētia ad nō sanandū dimittendū ⁊ ex pte dicit sanatiuū nō

nō posse pati a tēporib⁹ ⁊ durā nō posse de facile scīre ⁊ hoc
magis ꝓpter dr posse qua nō posse **Hic ⁊ dubitatō** quae
plures male potestia ⁊ ypon rot grec quat ⁊ hui⁹ ⁊ dissolutz rōt
spōn Ad hoc videt dicēs q̄ ē spēs quat q̄ plig assigt
nō sut spēs me sed subalne et q̄ spēs subalnia ⁊ spēs ⁊ grec nō
ad ostendēd q̄ iste spēs hic assignate ut ste spēa le aliq̄ ad illam
rerat spēm ⁊ aliq̄ grec Alij dicūt q̄ hui⁹ ⁊ dissonū nō dēt spē
ꝑ solū fig magē ⁊ mig ꝑstig in eā spē ⁊ cō dr q̄ hui⁹ ⁊ dissō
sic sit vna spēs Sed malū pon et ypon dēt spē cū male
pōnz ⁊ dponz dēt esse grec quat **Notadū** q̄ pon ⁊ ppō ac
cpn ⁊ dēnt ꝑ pon actiā ⁊ passiā Nam fig potest actiue dr aqs
cūrere ut pugillato ⁊ fig potētia pas dr aliq̄s egrotare q̄
facile pati, ab egrit ⁊ a tēporib⁹ sanitate **Sciendū** q̄
quat⁹ et actiē ⁊ pas adquisite ꝑ doctrinā ꝑ exē ⁊ exercitiū sut
i ꝑa spē quat et nō in 2a Sed potēne actiē ⁊ pas naturales sunt
i 2a spē ⁊ in hoc dēt prima spēs quat ⁊ 2a ⁊ hāc dr̄z
nunt plus cū dr q̄ aliqu dicat ē sanz ⁊ pugillatores sig⁹ hāc spēz
quat nō q̄ iste disponit ꝑ artē ut dictū ꝑ q̄ hui⁹ male ponz
facere dr aliq̄ ⁊ nō patī ab aliquo ē sanū ꝓprie dr **Tertia vo**
spēs quat Quarta ptcula ꝓme ptis in qua dr̄ de illis
grime in 3a spē ⁊ grec duas ꝑ ꝓ ꝑma phrs nārat ⁊ e
nārat illa q̄ grec in hāc spēm In 3a ubi Passibiles vo quates ponit
dūsitate nō tōtenta sub hāc spē ꝓ ꝑma 2ꝑte dr̄ q̄ passibiles
quates ⁊ passiōes sut in 3a spē quat sicc dulcedo amaritudo austē
ritas ⁊ hūs sīlia **Calor** calor frigꝰ albedo nigredo ⁊ hūmōi sut i
tēra spē quat ⁊ aut dulcedo amaritudo calō ⁊ frigꝰ spē quates
ꝓbat plus ⁊ 3 grecismo tercestia ētia hūg ebrz ⁊ ꝑ sic dēt fōme frig⁹
spēs subtīa de pietra eāb dicat⁹ qualia sut quates dr̄z ꝑ destructōz qual
Sed subtīa de pietra ꝓdicto sonōz frig⁹ ut ab dicte⁹ qualia go te
fōme spē qualitates **Passibiles vo quates** 2a pōs ꝓcede
quāte in qua plus ꝓpōnt dūsitate nō tētia sub hac spē ⁊ ibi
duas ptcias ꝑi ꝓma nārat q̄ aliq̄ quates dūsmōe spē dūsmō
rēs dicūt⁹ qualitates passibiles In 2a ibi grecismo go talis Domi
dr̄z nō passibiles quates ⁊ passiōes ꝓme go dicit q̄ quates q̄ sunt
obtia gustui ⁊ tactui vt dulcedo amaritudo calō ⁊ frigꝰ nō dicūt⁹ ꝑ
passiōes quates q̄ eōz subtīa patiat⁹ aliq̄s ab eis nec ē ita nō patit⁹ aq̄
a dulcedīe Nec subtīa caloris aliq̄s patit⁹ a calore ꝑ ic quates dicūt⁹
passibiles quates cō q̄ ifert passionē sensibꝰ Dulcedo ei infert gustā
~~gustui sic delet~~ dulcedinē gustui sic delectatōz et tristitiā Et sic
calō infert gustā passionē tactui ut delectatōz aut tristitiā Quates go

q̃ sunt obia vrsus vt albedo nigredo & siles nō dicūt passibiles q̃es
q̃ nsecrat passione sensus h̄ q̃ ab aq̃ibꝫ passionibꝫ inafect̄ Nam ꝑd
va nūs passoes aīe caut̄ vacuy rolores in cōpe sic & verecundia cat̄
ruborem facie & q̃ timoī pallor iō quales passoes aīe aliq̃ nālit̄ h̄nt
gsiles quales q̃ sequeres illas passoes nāliꝫ h̄nt sc̄ illi q̃ sunt nālit̄ timi
di nālit̄ sunt pallidi. **Tuetur ergo** 2a ꝓtecta mq̃a plus pot
dicūt nō passoes cōpōs & passibiles quales ꝛo ibi Salut̄ at tyros ꝑnt
dicūt nō passibiles quales et passoes aīe intendit gr̄ gnālit̄ dicēdo
os quales possibiles dm manēs & passibiles qualitas Sz quales passi
biles q̃ nō dm manet dicūt passoes dicat ergo primo q̃ gsiles
h̄ qualitates q̃ sunt a talibꝫ passionibꝫ ꝓmanentibꝫ & diffinit̄ nō talibꝫ
dicūt quales passibiles sunt fiat a nā sunt ꝑd & tūdunt vel ꝑd
esse vel alia tāz vta tis q̃ ꝓmaneat & sic diffinit̄ nō les dicūt pas
sibiles quales & fm eas aliquid dī quale Sed tales qualitates q̃
sunt a passionibꝫ de nō transeuntibꝫ dicūt passoes & nō quales Et q̃
nō dicūt qualitates ꝓz q̃ fm eas nō dicūt aliq̃ quale q̃ em ꝑ
verecundia fructꝫ rubeq̃ nō dicūt rubeq̃ Vel quia ꝑ timore factꝫ
pallidus dicūt pallidꝫ Sz hiq̃ quales dicūt passoes q̃ fm eas di
cūt aliq̃ pati vt ille et dicūt aliquid pati quia ꝑ verecundia fur
ꝛꝫ rubeq̃ & ꝑ timore pallidꝫ **Salut̄ at tyros** pont duas
nd passibiles quales & passoes aīe dicēs q̃ de quales q̃ sunt q̃ pas
sionibꝫ non eas transeuntibꝫ vel q̃ quibusdā aliis tantū si sunt dm
hoīa nātes & diffinit̄ les dicūt qualitates passibiles sic de me
ta ul vta q̃ a natūtate sunt ab aliqbꝫ passionibꝫ dicūt passibiles
quales q̃ dm ꝓmanet & fm eas dūqm dicūt quales ut de me
tis ul vtis dicēdo **Sed** sc̄ fiat a passionibꝫ vto transeuntibꝫ & nō sunt ꝓ
manentes nec diffinit̄ les nō dicūt passibiles quales h̄ passoes
q̃ fm eas nō dī aliq̃ quale sed aliq̃ passū vt si aliq̃s q̃rustatꝫ
sit ira nāturalis nō dicūt vacuus q̃ ꝑ hoc passionē vacuit h̄ nō
te dī aliquid passus & nō inquiri q̃ sunt a passionibꝫ defanti trans
euntibꝫ q̃ nō dm ꝓmanet dicūt passoes & nō passibiles quales
Vna hac mea sit q̃ dic Primū q̃ nō vt passio sit
in 3a spē qualitat̄ hr̄ qđ z potiꝰ ꝓ genō z de 2a spē qualitat̄
passio z hiq̃ dicēdū q̃ passio tripl̄ accipit Vno dī passio actꝰ po
tentie appetitue qua pt̄ delectat̄ ul tristat̄ & actꝰ apud philos & theo
logos vbi dicit dicūt autē passoes q̃ppe ira timore audacia tui
dia amicicia odio desiderio zelo q̃ misericordia & vlū q̃ quibꝫ pt̄
delectat̄ ul tristat̄ & z vna fiat̄ passio q̃ pt autē pt

tacty ſ3 q̄ nſerat delectatoz ut trſtraā ſenſibq̄ licet cū colores dſe
rāt delectatoz ut trſtraā in vſu ſion tr tatā delectatoz ut trſtraā q̄
tā nſerut dulredo ⁊ aāritudo ⁊ gustu ⁊ calo ⁊ frigus in tactu
Ad̄ mage dicut qualitates ſenſibles q̄ nſerāt passionē ⁊ ſenſū
mage q̄ colores licet colores aliquā delectatoz ut trſtraā cū nſerāt
Adhuc alia causa pt assignari Na obīa gustu ⁊ tacty tāt de
lectatoz ut trſtraā ⁊ oīm alio Cū em al ſ3 gustu ut tactu ⁊ delecta
roēb q̄tēb utr cū 2o dē aīā ſed ſēſibilia ēōz ſenſibꝰ nō rapiunt de
tant delectatoz ut trſtraā in oīm aīāt q̄ nō oē al habet oēb
ſenſib ⁊ ad̄ phūs mage loq̄t de obiecto gustꝰ ⁊ tactus q̄ rau
ſā huiōi delectatoz q̄ de ſibi Aliōz ſenſꝰ cum q̄ obīa
gustꝰ ⁊ tacty tāt huiōi delectatoz ⁊ trſtraā in tactu rhemt in q̄
causāt tles passioēb in ombq̄ aialib nō aūt obīa aliōz ſēſuū Ad
Dicit q̄ dr phūs q̄ a passioē q̄ ſ3 ⁊ a ſpē quāt ad 2o dr aliq̄s
qualēs ut a rubedie tāta q̄ verecundia nō dicāt aliq̄s rubeq̄ Illud nō
vid̄ vm q̄ phūs in pdō huiꝰ libꝰ talꝰ describē quāte de quali
tatib ſ3 ſm quā quales esse dicūt Q̄ quadꝰ appetit descriptū eid
appetit d̄scripō Sed passio ⁊ quās ſm phūm ḡo ſm ea quales di
cūt Dicend̄ q̄ phūs gnāliq̄ accipit quale in pdō huiꝰ talꝰ quālꝰ
q̄ vbi accipit phūs quale p̄ oī eo q̄ queuent ad̄ ad quoz facta
p quale Nūc ſi ē verecundia aliqs factꝰ ſ3 rubeq̄ ⁊ grat quales
ſ3 queuent ad̄ q̄ ſ3 rubeq̄ Sed phūs accipit hic quale p eo ſo
q̄ pmanēt ſ3 quale vñ ſtrenue quales ſunt dr cōmunit ſi ſtricte
cōmunit accipiūt p denoiatiōe q̄tis qualitate ſiue ſit quāb pma
nēs ſiue de facili tollēs ⁊ ſunt quale in pdō huiꝰ talꝰ Q̄ ſtre
te accipiē quale ſ3 ſolū accipiūt p denoiatiōe q̄tis dū pmanēt ⁊ deſſe
tule molis ⁊ ita ſ3 tacty dicēt ā ſēſu quidā dicūt q̄ quālꝰ hīt rubedinē
⁊ ſpōc pp̄ verecundiā nō dr rubeq̄ ſm̄ pluāt ſ3 ille q̄ de talī ſpōe
oēb ut alia tā dū pmanēt hīt rubedinē ⁊ hō dicēd ad dīt
na phūs; dīt in tō tu q̄ passio nō ſ3 quās ſm̄ pōt q̄ ē ſpēb ⁊ tē
illa videnī ſpugnāe Dicit dicā q̄ phūs intendit q̄ passiones q̄
pmanēt denoiant ſubīm ⁊ ſ3 quās Intelligēd ſ3 q̄ alie accī
passio in illa pte vbi pōt dra nīe passiōēs ⁊ passibles qualita
tes ⁊ alie in pte precēte q̄ in pte precēti accipit passioz ꝑac
tu appetitꝰ ſſtm requirē cognoz ſenſitiuz ut p tmōe verecundia
⁊ ſilēbij ⁊ p delectatōe ⁊ trſtma hūdi huiꝰ actꝰ appetitꝰ ſſtm
Sed hīc accipit passionē p quālē ſēſibili quāe huiꝰ actꝰ appetitꝰ
ſſtm p rubore ut pallore Intelligēd ſ3 q̄ passibiles quās ſ3 quās p̄ſe
ſēſibles ſi ſit dū pmanēs ſiue causē q̄ passiōe dū pmanēte ſūt
q̄ alia ut quandoq̄ dū pmanēte Intelligēd ē ſ3 q̄ ōe passibꝰ

tñ ẽnea ẽ a diffrõe qualẽ ñã illa videt mage ſtie poñt ꝓñ
qualitate utꝫ ꝑ eoꝝ deſcriptoꝝ Ña aliq̃ dicat ſpiſſu eo q̃ ſue ꝑtes
ꝓnq̃ rarẽt ⁊ aliquid dicẽt aſperꝝ eo q̃ vna ꝑs ſupermittet alteꝝ
⁊ tm leue d⁹ eo q̃ ꝑtes eq̃ equales ꝓtendũt ⁊ ꝓ tanũ dicũt eo q̃
ꝑtes dmete ponũt⁹ ab muꝛo ⁊ illa via videt⁹ ẽ de quã ꝓcedis
Unde epẽlegã⁹ q̃ntũ ad illa ꝓ dr q̃ forte ſ aliqu alꝝ moꝛ qualẽ
ꝝ ſiſti qñ dicẽ ſtat mage ꝛſtitan ſtat Intelliges ꝫ illa nõi
aſperũ ta leue ꝛeñdr ſpiſſu ẽ ꝙ ꝓ⁹ ꝓportat ꝓcedis ⁊ de grãte
dicũt qualitates ꝛta ꝑtes ſic ꝓnãs circa illud ꝙ dictu ꝑtes ꝓpi
quã i deſcꝛ qñ i ꝛecto ẽ ꝛñdẽdũ q̃ illud nõ ẽſt ꝛectitudo de ꝑtibꝫ
tñ ẽ Nam ꝑtes tñ ẽ indenſo nõ ꝛarẽt ꝓnq̃ qñ ꝑs tñ ẽ i
ꝛecto Non ẽ ꝓnq̃ ꝑs ꝛarẽt dee medietatẽs denſi qñ due medie
tates ꝛarẽ Nam mꝛ ale ꝫ aliqua ꝓnq̃ raꝛ qñ q̃ nũ ipa ale
ſit medĩ niſi aliq̃ mdiu ale nõ ſtat ꝑtes mediate ⁊ diſtãs i deſ
nõ ꝛarẽt ꝓnq̃ qñ ꝑtes mediate ⁊ diſtãs in ꝛecto q̃ ſue i deſo
aliq̃ ꝑtes diſtãt ab muꝛo ꝑ q̃ntũ digitale ẽ aliq̃ ꝑ q̃ntũ pe
dale ita i ꝛecto q̃ngit aſſignare aliq̃s ꝑtes diſtãtes ꝑ digitale di
ſtãtia ẽ aliq̃s ꝑ pedalem Dicẽdo q̃ ꝙ ꝑ tãto dicat plꝰ q̃
denſo ꝑs ꝓnq̃s ꝛarẽt qñ in ꝛecto ſ ꝙ ꝛecto fiat denſũ ꝓnq̃
nõ ꝛarebũt ꝑtes diſtãtes in denſo q̃ ẽ ꝙ ꝑs ꝓnq̃ ꝛarebãt in
ꝛecto ꝑ ꝫ vnd Nam ꝙmutaꝫ ꝛarẽ ꝛarebũt ꝓnq̃ q̃ndo ꝙ ꝛecto
ſactũ ꝫ denſũ Qualia vero ꝙa pars hꝫ ra
on qua plꝰ determat de ſpõ ſubiecto qualẽ ẽ ꝓmet duas ꝑtes
in ꝓma ꝛndẽt q̃ dicẽt qualia ꝓ ꝙa ibi ꝑ aliquibꝫ nõ oſtendit q̃
dicũt qualia denoñtiue ab ãgbꝫ qualitatibꝫ ꝓ ꝓma i ꝓ la
dicũt q̃ qualia dicũt illa q̃ a qualitatibꝫ ꝓducte denoñtiue ẽt ãgo
alio dicũt qualia ẽ at aliq̃ dicũt denotãtiue qualia a qualitatibus
ꝓ ña a calo dicẽt aliquis caliditas a ꝫ ꝫ a uſtura uſtus ſ
Intendꝫ q̃ quãs in ꝑs hꝫ capitũ deſtructa ꝑ quale ẽt qua
ẽ nãt deſtrui ꝑ qualitate nõ ꝙ hoc ſequ aliq̃s ꝛgus qua
qualitas ẽ q̃ ẽ q̃ngnũ nõ ꝑt deſtrui ꝑ aliq̃ ꝓra ſimꝫ ſed ꝑ
ꝓra q̃ ad nos ⁊ ẽ deſtructo quale ꝑ quale ẽ deſtructo quale
ꝑ effectũ eq ⁊ ꝑ ꝓra q̃ ad nos Sed deſtructo qualis ꝫ qua
litate ꝫ deſtructo ꝑ ꝓra ſimꝫ q̃ ꝑ cauſa On aliquibꝫ nõ
ꝙa ꝓcla hꝫ ꝑt i qua ꝓpoñ ñdat q̃ non oĩa qualia dicũt
denoñtiue a qualitatibꝫ ⁊ ẽ hõ ondit q̃ hoc q̃ngit q̃ intedit tm
q̃ dua de tãa q̃ngut q̃ qualitas dicũt denoñtiue a quãt aut q̃ qualitas
talis nõ ẽ nõ impoꝛtãt Aut q̃ licet illa qualitas ſit nõ ꝓpoñ tñ

t nigrū t pūt pdicau de eo subto in actu no sl sed sucesse Et
Dicat gra fuit i eo gnē ut dr phūs hic Sz albū t nigrū no
fuit. i eo gnē qr no sl gnē p phūm i rep̄ Prezea albū
t nigrū eent gnē hoc cēt qr albū t nigrū hūt supp̄z gnate
aut fm q hūt supp̄z sm̄re Non pmū qr sr supponit p subto
subte et tū z q coz subta no fuit gna Nec fm qr sr supponit
p aggregato qr subto t fōr Et ia aggregata no fr gna qr
gna nsuit e subto i actu sucesse Sz hūi aggregata nulli iste
qr nullū subtū recepit aggregatū qr subto t arīte Dicēdū z sic
Dicat phūs q quale fuat quali sic quas qualitati veruptā
no oīno sūt qr qualitas fm se t primo gnā quali vt albedo
ingredit Sed quale nō gnāt quali misc roē formē sz q̄le
Tota quale nō gnā quali fm se totū Sed quale fm se tota q
ua qualitati Et cū dicit comixta sūt in eodē gne Dico q vnq
z p se nō reducte quamus eēnt albū t nigrū nō sunt p se i gne
hūt sūt i gnē quale p reductiō Ad 2m Dico q hec z vā al
bū t nigrū sūt gna fm sz vt albū t nigrū hūt supp̄z sm̄re
Et ad dicat q sr supp̄nit p aggregato credo nō aggregata qr subte
t fōmis gnis sic gna fm fōmā Et pūt mēe edi subto sucre
sic fm fōmā qr fōme illoꝝ pūt sbitute sucredē mēo subto
vel for dm q albū t nigrū accepta p aggregate fm se rota
pūt messe eidē subto sucessē qr de eo roē subto lic roē nuō
quēdo vnū z ē tūnaē q̄ē albū t quēdo q̄z nigr t nō sl q
forte suffrat Intendit z q̄ plus dicat q colores medij nō cō
trauent rpē mēgut vl de gnetate p̄fate dicta q ut sūp dctm
z hūt illos z q dicēs sz q sūt posita sub eo gnē t magis ded
rent sub illo gnē Et q natū sunt i esse eidē subto i actu sucessiē
t nō sl Et vnū z q tali gnetate nō gnant colores medij q nō map
ē dicat sub gnē colores Colores fm medij gnarūt gnetate
ppriā dctā qr md ipos z motꝝ t nūc cō t se qr pellūt dta ad
subtū vnū p illo vide supra in ca de substā Suscipit
aut qua Circa pmāla hūi pris in qua phūs ponit 2dō
gnetate Et primo ndat in quibꝰ qualitatibꝰ vel qualibꝰ mutū z q
suscipiāt magis t mig Et 2o ndat in quibꝰ z dicit an suscipiunt
magis t mig Et 3o de quibꝰ qualitatibꝰ ē mutū qr nō suscipi
unt magis t mig Ndat igr primo q quales mgtracte i rpa qua
de prima t 2a pte quales suscipiunt magis t mig Et ideo dicē
dū z de qualitatibꝰ mcta pte 2o ndat q de qtibꝰ i abstracto
z dicit an suscipiunt magis t omig Et 3o ndat q de qtibꝰ etc

oppoim ante ℔m̃ no ſit vā ꝺictoꝝ nec oppoim ſtricte loq̃ꝺ
oppoe Si ℔m̃ loquat̃ de lrāge qꝫ tūc oppoz ad omes ꝺpōs
natas ſe pt̃ ꝺca q̃ opp̃ t repugnātia ꝺicat̃ t oppo no ꝺm̃
ſuffic̃ in hmoꝺi ſpēs Sz oppo ſtricte ſūpta ſufficiet ꝺmꝺi
in error pcās Et pt̃ ſufficiēs illaꝝ ſpēt ſic accipi ꝺmꝰ oppo
aut ē mꝺ affimatoz t negatoz aut mꝺ affimata pmo z oppo mꝺ
ꝺictoꝝ Si vō ſit mꝺ admata aut altꝝ z poſtꝝ t altꝝ z pua
to t z oppo ꝓuata Aut vtrūq; z poſtꝝ t tm altꝝ tm ꝺicꝝ
referꝝ aut no ꝓmo z oppo relata ſ̄ꝺo z oppo cōfuſa
Vel alr̃ ois oppo aut z mꝺ affimatoēs Aut mꝺ admatoēs t ne
gatoz Si z mꝺ affimatoēs ℔ ꝺm̃ Vel mꝺ affimatoēs ꝺduce
tuatā ſic z oppo relata vel nō relatas admitt̃ ſic z
oppo ꝓua Si vō z mꝺ affimatoz t negatoz vel alr̃ negā
to z negatoꝝ ſm̃ ſic oppo ꝺictoꝝ vel ē negatoꝝ ꝓmpta
ꝓtinēs ſic z oppo ꝓuata **Tuc** ꝺnꝰ **ꝓcurator vt relata**
Hec z ſta pōs ℔m̃ ta pūlū ꝺn qua ꝑhibē ſpāl̃ ꝺcꝫ
ꝺ oppoē rēlia ꝺnōs quoꝺcūq; opponūt rēle ꝺicūt admittēꝫ
ſm̃ aliqua ℔m̃ rāſuāl̃ ut ꝺuplū oppoz rēle ꝺmedio ꝫ ꝺu
plū ꝺicūt ꝺmedij ꝺuplū Sild ꝺiſtplima oppoz rēle ꝺiſ
cipliato nō ꝺicūt ꝺiſtplima ꝺicūt ꝺiſtplia ꝺiſtpliati ꝺiſtplia
t ej ꝺiſtpliatū ꝺiſtplia ꝺiſtpliatū t ita q̃ cūq; ꝺuc oppo
nūt ꝺicūt admittēꝫ ſm̃ aliqua ℔m̃ rāſuāl̃ **Nec ſtat ꝺnus**
intendit Primū z q̃ nō ois q̃ referūt admitt̃ ſic ꝺuc
oppōt q̃ ꝺuc oppoēs mcludūt ꝺuctōe oppoēs ria oīs oppo ꝺu
ꝺuctoz Et nō ſ̄ oīa q̃ referūt admittūt rēle oppoēs tūc
nulla q̃ referūt admitt̃ possent rē ꝓ̄ de eodē q̃ ſic ꝺucto
ria rē patrē ꝺe ā ℔ hoc ſm̃ z q̃ pat t filius rē pnt
de eodē Nā idem hō z ꝓ̄ t filius z℔ pat t filiꝰ referūt admittūt
Sild ꝺuplū t ꝺmedū referūt admitt̃ z℔ rē pnt de eodē
Nā ꝺe ſil z ꝺuplū t ꝺmedū ꝺicūt ꝺuplū Et ſ̄ ꝺica
plus exemplificā de rēle oppoēs pond eq̃ de ꝺuplo t ꝺi
medio Et ꝓ q̃ nō q̃ ꝺuplū t ꝺmedū ſūt rēle oppoēs
ꝺicēdū q̃ plus mītat ℔ ꝺuplū t ꝺmedū ꝺuc eodē ſtt
rēle oppoēs t mītat rēle affirmāt de eodē q̃ ꝺpōle z q̃ alr̃
ꝺſpectu eodē ſit ꝺuplū t ꝺmedū Sild pat t filiꝰ ꝺſpectu
eodē ſūt rēle oppoēs t nō affirmāt de eodē ꝓpōle ex z q̃
aliꝰ ſit pat ārq; t filiꝰ eodē Vn quidē pat t filiꝰ accep
tū m ꝺmū referūt ad mutē Nam pat ꝺicit filiꝰ pat t filiꝰ pa
tris filiꝰ Tertiꝰ pat t filiꝰ i q̃ accepti no ſūt rēle oppoēs

z plus ul sp'dos. In aliqb⁹ ut⁹ Sende pat plus vna p
ms⁹ cm̄ nor⁹ mediator⁹ t z cotrarior⁹ ne⁹ q̄ sit quor⁹ me
dor⁹ mr̄ rp̄a d̄ no mp̄riu ut fustu ul pallidu q̄ t̄ sic cōtra
mediata quor⁹ mr̄ mr̄ rp̄a no z no rp̄riu p̄a bonu q malu sit
cōtra t h̄nt medu cu nullo z no rp̄riu Salt z de iusto t iniusto
t in talib⁹ notanda sunt media p ab negatōr vtrūsp. Quor⁹
cuī medū mr̄ bonū q malū ē illud q̄d nec z bonū nec malū
multū medū mr̄ iustū t dustum ē q̄d neq̄ z iustū nec iustu
ta ista p̄t̄ sit duo nonda. Primū z q̄ q̄ sit p̄ceb⁹ cō
trar t q̄ sit d̄mudua q̄a cōtra sub illis sp̄ebus q̄ris loquē
de sp̄ebus q̄ ex ē nāt altū q̄o t ī eo q̄ nec cubi subito cu
vtrūq⁹ natū z nesse cū h̄or q̄ tale subitū h̄eat ee Si vero tu
le subitū no h̄eat ee Neutrū q̄or sibi me ut de sanitate q
q̄tudie dctu aīalis oē cū al dū z ē sanū ul egru Sz log⁹ de
dmudus q̄or dnt sic no z nec q̄ tubi tale subito cu talia q̄a
nata sūt ingesse nisi altcui illoz dmudnor Non cū oi aīali nec h̄
sanitas ul h̄ec egretudo q̄ h̄c sanitas t h̄ec egretudo sūt dmudua
q̄a ī mediata Et si dicat Si nec illoz nisi subito tuc ē me
dū mr̄ rp̄a t p q̄ no sit ī mota dicēdū z q̄ aliq⁹ dicat⁹ dūcta
dut vel dmediatē fōne vel dmediatē subiect illa sit q̄a dūcta
ī mediatē q̄ no h̄nt fōmā medīa mr̄ rp̄az q̄ponit⁹ ex eis q̄ponit⁹
vtali vel actuali q̄ sanitas et egretudo t sūt h̄c sanitas t h̄ec
egretudo sūt q̄a dūcta q̄ no z sūt media q̄a ex eis illa sit q̄a
ī mediata ifert dmediatē subiect q̄ cta alt sp̄ēm sit d̄ps dūcta ita q̄
tesse z tubi q̄ctō sub q̄a spē alt⁹ loz q̄uo mē vt sanitas t egru
tudo dctu alis q̄ ī mē z q̄ oē al sit sanū ul egru et sanitas t egru
tudo sūt q̄a dmota sic cta aīal q̄ no z dmotē aliq⁹ aīal q̄d sic sit
sanū ul egrū Sz eo h̄c sanitas t h̄ec egretudo no sic q̄a ī mediata
q̄ē aliq⁹ medīū sine aliq⁹ al cui nec mest h̄c sanitas nec h̄ec
egretudo vt sanitas t egretudo sūt cōtra dūcta dmediatē fōne t vel
dmediatē subiect Sed h̄c sanitas t h̄ec egretudo sūt dūcte dūcte
fōne tm̄ t no dmediatē subiect Et cōcedo q̄ z subiectū medīū mr̄ h̄at
sanitatē t h̄ec egretudinē Si no z sit media mr̄ rp̄as q̄a aliquo
mō q̄ponēdo q̄ ipis Et si dicat Si ecōtra aliq⁹ ī mota
sequēt q̄ opposito mr̄ q̄a ī mediata no differet a q̄dicto q̄ q̄dc
tio z opposito rq̄ no ē medīū t h̄ec z assumpto q̄dicto q̄ z 2ª pq̄
cū q̄ opposito mr̄ q̄a ī mota sit opposito rq̄ z medīū sē q̄ opposito
mr̄ q̄a dūcta sit q̄dicto q̄ cōcedo mē dessumpto cui h̄ dissumptu

In nomine pris ℔ ℟ ſſ

Dēlis
ſtrib⁹ magīr ſublimes ſcīe q̄ ſm mei mīo⁹ vtr dilig⁹
q̄ eor dmatoi mr nec ſaultat cur mlte ſmglis
ang⁹ ſtrict penſ honor ſpgr⁹ m ca vlgetur gegnaſſe
ſtolarū⁹ imbi ꝓfitetur. nſtruere ſcom ordmadi⁹
epīgr ſagap ꝓpoſ. ℟ ordmata nūc d phi ꝑ metha
ſapiēs ℟ ordmā ſcribut no vetert lonne arſ phoz
monarche ſar ꝓpoſ ꝓncipīs diligēti ſtrutame mſſte
q̄ ne dū tpis lōgitate vm ꝙ nā ꝑbr ſunda ñ
metuſtat nay uſurpault ego cū hr pus not q̄ rō lon
ptes ꝓmiſſ. ℟ dnotas. ſidunt quo orat no mdto
ſunda ar nā ꝑ hmoi dv am. Dēn barcis mſſtb
de diſtrūctatū cpla mate ſunda nr gnlmb oz gſſ
tue ℔ ego. ego tatllg cum ſtolarū mmg autſſa
ꝓpoſ phoz mgēma tlamb hmg mpal dnē lonne
℟ ꝑſtim d libzes vetert autōrēdar gſcte pmū deo
dnē mnidibus dclaude ꝓclud ſplendore matutinū
d aurorta rutilate ſultis amadonbg pmis dulcita
te ſatz in aplione cuſd dert notaria ar doctorū dū
ſtate ꝓfeſſe ſm mēpd materū gtabui ignoraūa
me vigl ℟ maxīma dſſpcōb ſqd et ego vtor ꝝ eg
me quibus mtellaus mei ortus cperatu no ambigo
℔ barcig 2o de gſa p. aut ſue dlut ignoratia hoibg
a vnol brutt ud a nā ſtrūs mterca gard ſmtropa
ſallustrict lingue illepiditate a trucibus ams muth
rebus ronata ſpēa amadutens. q hr hr lonnalis
ſtue notitia pōtitia. uh pnr ſonbet ego ego cum ſtrtiaz
rius li manat ſt dignat ſſnqubg no modico. ymo
ꝑ maxīmo ronanne met ℟ mdagme ſſtrendy
e ſolis nepe vitate nſtro mapie d pdt ſen
ſunda regnoꝝ gſſtitſte pho ꝑ metha 2o.
Et dicte ſtur cū ſte dnīng vmbgs qn plz

ut plene nec ad d'nus. d. sacerd. collacen qz. scripture ut allegat
aspne ad, scias mgr ad pceptu placeat scilicet
scias qd dicam, ut ptolo. astro. i. meat orbis mobi
gros orbi rotas. ipa magz distra pdut media exq bg
ve phe da pfac artadi gon. dr apt Byd phz vetust
applat ad mist. loy c mathaor. dat nedij. qau qz. bet
est. n. reglat ezerp. vat qz mgra ac ore dubiat
ea recta. ppt q atq. valet de rebg natg dispere
nacionat. dispat ne artf egrotat pna exactud ad sa
rapiebat. no plogizati fuerut. sa dr tramite ab
exarat. ad de pmade. 2 melli dr phe. 2 briar. leg
euder. q ab hq actes. stam. dicit no vere. ac este bg medys
11 methaph veritat medud cuitates. ezerp exgastulu madezut. ut
certiss c pmato ne aspt. 1° phe 2° tract. 1 luce palaut
Bz pchdolor ho cint plezos hoes. ne qui. st hoc pstat
exarat. scrat. had sbtilissary loyce stam. qua sola
vel sligz. dagatre sagacissaz. scolastica dispna. vel lit
beorg emtat. qsi. dgaz mt. a ab stas gmaud. pdeb
calcat. quos du illecebrat. turpiqz libidie fedat. 1 tuenr
abstz matr ssperu. no allud qz si per na cat. 1 sapiu
spem. soparasse. sock vetez rad calle. dissuadet hac
pclaz stam. ago dclinqda. 2 alias pclausas aueda
qda mete appetedat. ad. 1 ignita se legat cap. pontifex
ranones. 2 medica illustre. 1 studia arbitrat sacra
co qexcels. crepe scrip. audo ad. ad pmia duaz
ditent. Ipse phz. 1 medud statuentes eq optia d'mon con
vesp. 1 dua. 2 gaeca. grop. 2 boyaqz. genijs rupicda.
clate erat. Et sac volumia. qbg. 2 pupede. pcitia doctr.
2 dei magnalia declant. atqz. q calle celest. hierarchia adipsc.
andi. Quod studiu qfecto loy. sue pfendi est corp
stratoe. 1 qz qz nepe quacuqz elegissem sacrg me egisse
dicent abcedarie. Quoz no milli pfitet negacys. se sectatoe
gstatuit no. 1 sui. stroy. 1 bg. qz sue ignorarie. palam
corpqz delusum. altera ruolucres. qz. mhis stolam. pat. dicte

Dispo 3° q; vis thesc tagt cu gl̃is solida q̃nt ad ꝓbandu
thes q̃ erat. Post ip̃a lra q̃ ꝓcuratores ducis Vand
et equest̃ sc̃i Sepulcri de quib; supra mentio fit scribe q̃dam
scedulas q; pdc̃i nũcii ab ill̃is scribe nescio quib; pressis detulerũt
sed ab alta aparat dispta fuit hũ modi q̃d cum scribe
nũg quod sc̃m q̃d q̃ q; ad ꝓpt̃m scam/spectaret viz q̃ p̃curat
et vestes ecc̃ie ꝓprio debent ad ip̃ius ecc̃ie ornatum et usum
ꝓpter ea dicta q̃rela ꝑ ip̃os scribe acquisita ad opus tui ꝓtectoris
Jeffoy dumpoy ad q̃rela de li Dudley Ora tu q̃nt q; e
scam vnu e mod̃ q̃nt sc̃e ecc̃ie nostre q; e p̃cauis
dicto q° ide ꝓtector ꝓcure ad ip̃ius p̃te scam q; ꝓpat
ho d' dissonu nuncij dissimulat ait Rebus e dec̃ntib;
utriusq; ꝑtis tue nũq; et tibi tanq; grat̃ vere de q
sc̃ et ꝓtectiue ad q° ad aduocat ad dt̃ p̃cij q̃rely et nos debeat
ip̃i/cui gẽdat dicij alphonsi ad ill̃ gra et pbendi ligwe
ne ẽret et ip̃e/ꝑ dyn̄a et directa et ip̃e ne ẽret
ip̃e q̃ quod exponit tonq; equitig p° eleuat ne ẽret
et hec q̃ ꝓtector nichilomin̄ ꝛ solo do et ip̃e q
ꝓd̃ dicij lay et q; ill̃is via adocs stat q; et ip̃e ad ꝓsecu
ꝓtat dicij ri nũ nũq; scribe dicto ne ad appella ꝓd
ecc̃ie dicij dumpoy ad dudley sed ꝓtector ut ip̃e
Quare mãdo vic̃ q̃ ꝓtector hac ꝛ exposita et directa ꝓcura
iuri q̃tuary fenestraq; diligenda pl̃ete ꝓuto apletes ej
ut audiat vnaq; pt̃a longe ply et ꝓtat sua dilatẽ nett
ꝓtat nanq; metat q; hij nudi ollectamenta Quod ad olym
ip̃e fractery ꝓcluserũt neq; quod utop hij ta dulaby epulis
ibi hausere ꝓ apliant ꝛ tugillatis vnoq; ꝑmulti ex pares
diligẽti deo flamigeri desideo ad aup̃ apte audiat mgro
ut ad q̃rend̃ dñm libamina q̃ dari valeat ostende Et mandatores
hac eg̃ia vestre ac meos negotia ꝛ pat̃ctos q̃dez
et puti ecc̃ie sed q̃ta assiste/q̃nte labor q̃ue vigilie
q̃tuq; dederit q̃ paco/ut tibi ꝓpter fulati adnectar
fulcissimi ꝓtectoris aureola ꝓmeriti et mandes ꝓpter
palestras ludas dissentiens de pũctis q̃nq; studes de eruditas
manifestaret/et q; in nobilissime ecc̃ie ad opus tuu fama/ut plꝰ
existimat ut tibi ꝓpterea se ꝓna ꝓpe coronet et ꝓmeat
magestas/nudo pat̃ e tibi adaptes ꝓpterea allega/

Questio mihi assignata per dñm quodlibetarum pre ceptorē meū reuerendū ē ista.

V. De rebus singulis possibilibus nobis comprehensa ita veritat Sit quo ad quid ē de p̄ma causa et creatis substantijs separatis

Ad cuius q̄onis ptes idem dns quodlibetalis arguebat vtrasq; pro pte ā̄ma aūcte phi 2° et xij mēte pro ꝑte ne᷑ga tōe talis Nullus rei dependentis ē nobis pfectus notā cōprehe sua i᷑ nitionis p̄me causē quia nō cuius ꝑ q̄ cōprehen. solū eius potē ē q̄ re cognoscit modis omnibz quibus cognoscibil est sed hoc ipsertus rei dependentis no excedit intellectus nrō i᷑ cc

Determinaturus istam q̄onem ea mihi dubia articulos . quorū p̄mo notanda posituꝰ 2o conclusiones iij corrolaria illationes

Quantū ad articulū p̄mū Noto p̄mo q̄ ois nra cognō intellectua originē sumit a sensu Quare illa q̄ sunt sensibilia p̄mo cadunt sub apprehensione nrī intellectus Unde aut sensibilia sunt extra que sunt magnitudines sensibiles magnitudines nō sensibiles dicō magnitudines abstractas formales qualitatibz sensibilibz Et ideo ꝑtes abstracta ut dicūtur vocā a pho ꝑtes intelligibil no aut ē ita sensibil ꝑtz utiq; solū magnitudines qualificatas forē sensibles et quod a nobis originaliter nra cognitio Et attestat phus 3° de anā dicēs Quod aut neq; res nulla ē nisi magnitudines sensibiles et obiect nihil sentiens nihil addiscet neq; intelliget Et ad quos speculetur quidē fit fantasmā aliq; speculari Ubi sciendū q̄ fantasma ꝓpositū ē spēs mālis multiplicata a sensato et existens ad fantasiā Et quod fantasma hz se ibi tp̄ mediante obiū intellectus Ita q̄ dicta mouendi ē pdicto tuo hz nrē intellectū isto mō Quia intellectus nr. ex quadā fantasmata mouet ꝓpter indigentiā ponē sibi et intellectiue d nobis ad illuminandū suo

luce ñali ipsi fantasmati ꝙ ꝙ virtute sui lucis hoc e
ñalis inclinatois ad fiend fabricat in se plitudinem
rei sensate que plitudo no est ipsum rei nec actuat
intellectu sed instrumentu quo mediante intellectus
ipsius rei sue actuale intellectu pducat & talis plitudo
a multis vocat species intelligibilis impssa sue
informans aut species intelligibilis pat
actuat vero intellectu
vocat species expressa ut forma
ab intellectu agente pd
species intelligibilis 2a & ex quod speb⁹ 2is sue formatis
fit dño ultimata mentalis que sua ē veritas & ea
est applio ut patebit ꝙ applio ipsius esse dicit pt.

2o ñ ꝙ triplex ē intellectus scz diuin angelicus & humanus qui
differunt penes intellectu Nā intellectus diuinus ꝙ suam
essentiam quod intelligit distinctissime ita ꝙ sua intellectiua
causa ē suorum intelligibiliu ex ipsis Et intellectus angelicus
se intelligit ꝙ suam essentiam alia aut ꝙ species
et accidens supadditum ita ꝙ sua intellectiua suorum
intelligibiliu non ē causa Scz intellectus humanus quia que
intelligit per species et accidens supadditum intelligit
ita ꝙ intelligibilia sunt ea sue intellectus Unde ex
ē cognitio nri intellectus scz intuitiua Abstractiua et
discursiua intuitiua ē ipsum qua res cognoscit
talis qualis ē de prospectu cognoscentis et sic solum res
sensata cognoscitur et sit ei cognitio ꝙ ipsis sensibus
vagos Abstractiua dr ipsum qua res cognoscit per
species intelligibile abstractas a fantasiatis virtute lucis
ñalis intellectus agentis Scz discursiua ē qua utendo
ex magis notis deuenit de cognitionis mei noti Et de tali
duplex fuit ordo scz aditus et reditus Unde ordo aditus
ē quo primo adimus ipsa veniendo ad ipsa ut
videmus celum moueri et illuminari et ꝙ inde motus lucis mo
toreum ut videmus de his insurgit ro arguens de lo ad
motores Et ex quo videmus multis insurgere ee aliqd mouens
quod no mo ut appetibile Et aliqd movens et motum

ut ipm appetens/ et aliq̃ solid motū ut torde/ Sic et
argum esse d̃ superiorib̃/ aliq̃ ce moues ⁊ nō motū ut
p̃mꝰ motor/ et aliq̃ moues ⁊ motū ut celū/ Aliud
motū ⁊ nō mouens ut infinitū dñs infinitis/ Et illa
via aditꝰ e abessiū ad causā/ Si via r̃ditꝰ e qđ habi
ta illa cognicõe reuertim̃ a tā ad suos effs/ ut ꝛ̃ sbā
e tñalis imoꝫ sen̄r ⁊ mouet motu ꝓpio

Zo nō q ꝓhensio veritat̃ vnomo e appiqua nota
vere ꝓpois/ que ⁊ mpo tu nō e aliud nisi formato vbꝫ ꝓpo
mentalis/ Alioꝫ e r̃flexiua cognicō vbꝫ ꝓpois/ qua d
mente concipio r̃flexe ꝓcedo aliquā ce vera/ Zo to
phensio veritat̃ e notica adhesiua qua assentimꝰ
ꝓpōi vere appidse/ Et istomō dz accipi d̃ exclusione p̃dā
Et ctitudo illiꝰ appiq̃ duo includit. S firmitatē
veritat̃ et firmitatē assensꝰ ꝑ p̃m ꝓpois fle nō
e dta ꝓhensio ꝑ zm ꝓpois opinate nō e ctitudo ꝓpꝫ
Et q̃uod firmitas veritat̃ e dns S sm̄r dra ⁊ia
per nulla pōm impedit pt Alia ñalis sue fm̄ch
dicta ⁊ia stante qđ tursu nē nō impedit

Lo nō q adhuc quadruꝑ pt distingui cognicō fm quā
questiones stente tñalib̃ S cognicō si e/ Cuia e/ quid e/
et ꝑ quid e Cognicō si e e illa cuia sm̄r sit an
res sint m r̃ale natuā ut si e pā tā/ Cognicō qua d/
e qua ꝓsuppositā rei eꝫtia sat̃ dta passio que rei dsit
ut q deꝰ d̃ p̃mꝰ motor. Cognicō quid e. d qua ꝓsup
ta rei eꝫtencia satur quid sit d̃ qua affir. Si cogō
ꝑ quid e d qua satur causa mhcide passiꝰ ad sbm.

Con° pma

Quid de rebus singulis pticularib nob sit quid ita veritas
nullas tñ mittit ꝑ se intrinsecus nisi hutes nig nec qualit
ꝑ illa q° ꝑ pma cog pte nad dicit ꝑtibus mde aia sit ita
et quodcumq aia quod vid e no quo ad esse sz quo ad ptes
et nat ꝑtin ad aia mittha ut dnit quidā asserens
intellectū pticulem nouis ee genis nec qua sō nat ee ptin
ad sensū formā uta mittit nō et ptin ad sensū esse ꝑticulē
Sz pro 2a pte ꝑ mihi ꝑ et ꝑ am essem e mittle nisi
ꝑ mediante suo sensitiue nātū e hoīe mittit sz
sola magnitudo ssibilis e hmoi qz sola sensatā utz ꝑ
hmoi nōn

ꝓ 3m Cordm

pme cause ar aliaꝝ sbaꝝ sepatarꝝ nōn ipse ignorand
nec ipas intelligē per abstractionē uti rēs ssibiles
pro pma pte pz qz futurū rogauo solū ipe de re sen
sata et tue tadt sub ꝑspectu qrioseruf Constat ap
ꝑ sbe sepate tū pa causa no sut ssibiles qz rōnē pz
pro 2a pte ꝑ qua rogauo abstractiua sit a sensibz
rei sue re et sbaꝝ sepataꝝ no e sensitiua utz op
nōn pō 12

ꝓ 4m Cordm

Mult simpliciū absolutoꝝ
pma causa intelligiū dqng gignat nō rebus ssibz
pz cordm de conceptibz illoꝝ tiaꝝ sbaꝝ eis qui sut gn
sibles absoluti quales deo et rēbz sensibilibz

Con° 2a

Nullos possumꝰ ipe gnales sue re ꝑpos cōles et nullig gnōtuos
Multos licet heating gn ꝑpos eig accid̄les ta positmos ꝑ pnatios
pro pma pte ꝑ qd q° causa oib gnales sunt et absq
no pt formari nisi per abstoz a sensatis
pmd nō causa nō e sensitiua utz quad 2m 2a ꝑs
pz de gnibz hoīm tiaꝝ pmg motiꝝ sbaꝝ d mst sm 2m

ꝓ 5m Cordm

Terminig aliqd gnale pz a pmo instituente
cuius ipe institues mihi hmoi d sila mente
ꝑ cordm qz ie tg deꝰ et ꝑ sua dispone ꝑt sb gnali abstō
et ꝑpō dei nō sit noīa nē et tg institues mihi hmoi gnale
gnale ꝑ pz de eo tō Anthyr 2m

2m rodry

Pyle e autem scimisse pm adgtid pi eum deu sore
dum tid sm gtid quem h deus hz a primo despitor
pz cuna no solid audes primo quitz homo suos gripiendo
ystam deus e gnpit deu de sm gtid illuminat de pm eus
dependens vtor omn ut pa ta uel sm aliqd gtid hmod
quidm quod hz d ordine adessius

Corpo 3a

Cuna d et quid e de prima tra stre possug apgru et p quada
No thy quidm ppy ggpate et dpon pyle e nob hpd ggnitoz
Prima pb qo p nad oib essius d ptcipa silitudo sue tause
lio pm ad sldne cile si pm ad dependenz cile sgno
ridz et defuens sit a pfia sue te go quada maudu
tione et apgru quitz essius nat d nob duc d qdoz sue te
& gnugit spedm tribz nob possug end deuenc ic
cognitoz pme te per sros offy. s. p nro ualm per no
cpelley e/s p no d notar/onend dpsoz ab cardno de

2a pb pz qd cognito quidm ggpata et no quidno sit a
pon per causa vel intuitue per ggpam spend pe te
and no d ta uel ssb ggpa

3m rodry

Si d qd qd p d/z ppe p d de pa ta stre possug idoneu z nat
Solid thy de ipa stimg si d/z qd d ppe z pozmalid
pm pz qd sm plmd co ppe idem d stre p d z pe p d
crlupss hue Solid qd d pstpot si d od d esse pstpot ed
& go cognito qd d de pa ta qssm si e & cognito qd d
qnesm p d z pe ho p ydemptiscam d pa ta ut dnd d
z pe ydempte/gratio p hdy cognitoz qd d hdy et qdoz
p d z pe p d
2a pb pz p qend pcedm

Cordy ultm z ro ppm
d qo nr dnd assumend 1 pol 2p

Cur monopolia i gultantbz tenta dilugen a polusantbz defensan abrica
cu thy ea tanq bono publico ssua d plis et lequ sacc gstitutoz ronab
pbleita c de monopolys l vnica
Au Contractq dempcend quq omes se sere studet d dnoys ppetuari
Sub aliq sse permutatne ralis p plos tradita queat tollerari

c de monopolys l vnica s2 p facens sm q cus monopolm dz pnad oib tams
z vsene de gudte dlegat

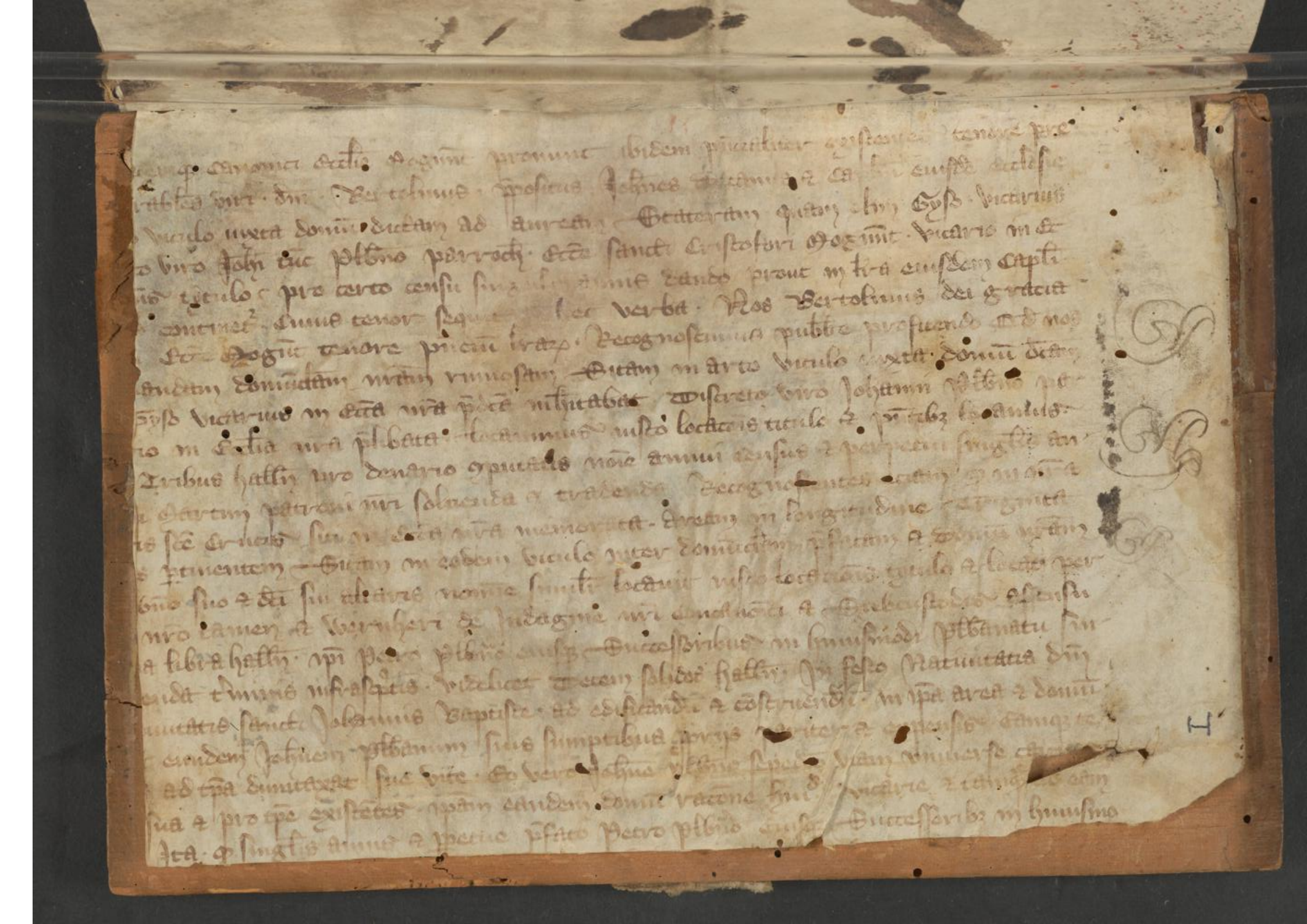

Handschr.
617

0 cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16
Inches 1 2 3 4 5 6
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17
Centimetres
Farbkarte #13
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Colo